

HELSINGIN KAUPUNGINVALTUUSTON
PAINETUT ASIAKIRJAT

VUODELTA

1914.

HELSINKI 1915.

HELSINKI
SANOMALEHTI- JA KIRJAPAINO-OSAKEYHTIÖN KIRJAPAINO
1915

SISÄLLYS:

- N:o 1. Kaupunginvaltuuston diariin merkittyjen, joulukuun 31 päivänä 1913 ratkaisemattomien asiain luettelo.
- „ 2. Valiokunnan mietintö N:o 2 väkiviinajuomain vähittäismyynnin ja anniskelun sekä mallasjuomain anniskelun järjestemisestä ynnä ensiksi mainitun liikkeen yksinoikeuden pidentämisestä.
- „ 3. Esitys Kunnan Työnvälitystoimiston asettamisesta vakinaiselle rahasäännölle ja muutetun ohjesäännön vahvistamisesta toimistolle.
- „ 4. Musiikkilautakunnan esitys Helsingin orkesteriolojen järjestämisestä syksystä 1914 lähtien.
- „ 5. Esitys yhtenäisen hinnan määräämisestä valo- ja lämpökaasulle.
- „ 6. Asiakirjoja Helsingin kaupungin automobiililiikenteen järjestämisasiassa.
- „ 7. Ehdotus Helsingin kaupungin Vesijohtolaitoksen uudeksi ohjesäännöksi ja taksaksi.
- „ 8. Lausunto kaupungin teknillisten laitosten Hallituksen esityksestä että kaupungin teknilliset laitokset oikeutettaisiin erikoistapauksissa ylittämään vahvistettuun rahasääntöön pannut määrärahat.
- „ 9. S:n sähkövoiman antamista Hagan ja Munkkiniemen huvilayhdyskuntiin sekä raitioiteille tarkoitavista hakemuksista ynnä hankintavälikirjan ehdotus.
- „ 10. Valiokunnan mietintö toimenpiteistä Rahatoimikamarissa tapahtuneen kaupungin varojen anastuksen johdosta.
- „ 11. S:n N:o 3 asiasta, joka koskee miesten työsiirtolan perustamista Helsingin Kaupunkilähetyksen toimesta ja maatilan ostoa mainittuun tarkoitukseen.
- „ 12. S:n asiasta, joka koskee Pakaan alueen jakamista teollisuus- ja varastopaikoiksi.
- „ 13. Esitys palkintokilpailun toimeenpanemisesta Vallilaan suunniteltuihin kortteleihin N:oihin 554 ja 555 rakennettavien pienten asuntojen piirustusten sekä mainittujen korttelien tonttijaoitusehdotuksen aikaansaamiseksi.

- N:o 14. Valiokunnan mietintö Helsingin kaupungin voimassa olevan tonttiverotuksen uudistamista koskevan esitysehdotuksen johdosta.
- „ 15. Ehdotus Eläintarhankadun varrelle kortteliin N:o 392 rakennettavaksi kansakoulutaloksi.
- „ 16. Esitys, koskeva Uuden Vallilan asuintonttien vuokrasopimuskaavakkeiden ehdotuksen vahvistamista.
- „ 17. Valiokunnan mietintö ehdotuksineen lausunnoksi mallasjuomain anniskelua koskevista hakemuksista.
- „ 18. Lausunto ehdotuksista Helsingin lihantarkastussäännöiksi sekä kaupungin lihantarkastusaseman ohjesäännöksi ja taksaksi ynnä tarkastusaseman menosäännön muutokseksi.
- „ 19. Valiokunnan mietintö ehdotuksineen lausunnoksi väkiviinajuomain anniskelua ja vähittäismyyntiä tarkoittavista hakemuksista.
- „ 20. S:n Helsingin Anniskeluosakeyhtiön tarkastajain tehtävien lähemmin järjestämisestä.
- „ 21. Esitys Töölönlahden rautatiepenkereen alaisen kanava-aukon laajentamisesta.
- „ 22. Komitean mietintö N:o 2 uuden kaupungintalon rakennusasiasta.
- „ 23. Valiokunnan mietintö N:o 2 ehdotuksineen lausunnoksi mallasjuomain anniskeluoikeutta koskevista hakemuksista.
- „ 24. S:n ehdotuksen johdosta, joka koskee maa-alueen ynnä rakennusten ostoa Outamon kasvatuslaitokselle sekä erinäisten muutos- ja lisärakennustöiden teettämistä siellä.
- „ 25. Komitean mietintö asiasta, joka koskee toimenpiteisiin ryhtymistä eläväinkuvain teattereihin nähden.
- „ 26. Asiakirjoja Helsingin kaupungin uutta vaivaishoito-ohjesääntöä koskevassa asiassa.
- „ 27. Esitys suunnitellun uuden keskuspoliisitalon paikkaa koskevasta asiasta.
- „ 28. S:n Musiikkilautakunnan uutta johtosääntöä koskevasta asiasta.
- „ 29. Lausunto ehdotuksesta, joka tarkoittaa kenttäratsastusta ja ravikilpailuja varten sopivan alueen järjestämistä Guntähden alueelle.
- „ 30. Asiakirjoja, jotka koskevat Helsingin kaupungin tilejä ja tilinpäätöstö vuodelta 1913.
- „ 31. Komitean mietintö n:o 2 Helsingin Raastuvanoikeuden kokoonpanon ja työtavan muuttamista koskevasta asiasta.
- „ 32. Lausunto asiasta, joka koskee sähkötehtaan johtoverkon ulottamista Korkeasaarelle y. m. saariin.

- N:o 33. S:n kaupungin yleisten töiden Hallituksen ehdotuksesta keskuspuiston laittamiseksi Helsinkiin.
- „ 34. Mietintö, kaupungin elintarpeiden huojistamista tarkoittavan esitysehdotuksen johdosta asetetun komitean antama.
- „ 35. Selonteko tohtori Björkenheimin tarjouksesta lahjoittaa Helsingin kaupungille lapsenpäästölaitos sekä tohtori Boijen tarjouksesta apumaksua vastaan luovuttaa yksityisestä lapsenpäästölaitoksestaan tarpeellinen määrä sijoja kaupungin käytettäväksi.
- „ 36. Lausunto asiasta, joka koskee erinäisten maa-alueiden luovuttamista Katajanokalta venäläisille sotilasviranomaisille.
- „ 37. Esitys kaupungin yleisten töiden Hallituksen anomuksen johdosta että myönnettäisiin määräraha Rahapajanrantasillan itäisimmän osan uudestirakentamiseen.
- „ 38. Valiokunnan mietintö kaupungin kasvatuslaitosten taloudenhoitoa koskevasta asiasta.
- „ 39. Komitean mietintö kasvattilasten hoidosta ynnä ehdotus uudeksi johtosäännöksi Helsingin kaupungin kasvatuslautakunnalle sekä uudeksi säännöksi kasvattilasten ruumiillisesta hoidosta.
- „ 40. Esitys tilan N:o 46, Töölön Tiilitehdasalueen, vuokranpitennystä koskevasta asiasta.
- „ 41. Valiokunnan mietintö ehdotuksineen Helsingin Anniskeluosakeyhtiön 1913 vuoden voittovaroista kaupungille tulevan osuuden jakamiseksi.
- „ 42. Esitys Tilastokonttorin toimintaa koskevasta asiasta.
- „ 43. S:n Sörnäsän Osakepanimon hallussa olevan, Sörnäsän niemekkeelle sijaitsevan n. s. panimoalueen vuokraoikeuden pitentämisestä.
- „ 44. Lausunto Raitiotie- ja Omnibus-Osakeyhtiön esityksestä että Hämeenkadun—Alppikadun linjan rakentamisen saisi lykätä toistaiseksi.
- „ 45. Valiokunnan mietintö ehdotuksineen toimenpiteiksi erinäisten läänin Kuvernöörin antamain, viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain vähittäismyyntiä koskevain päätösten johdosta.
- „ 46. Asiakirjoja Helsingin kaupungin 1913 vuoden tilien tarkastusta koskevassa asiassa.
- „ 47. S:n kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratoriossa tapahtunutta kaupungin varain anastusta koskevassa asiassa.
- „ 48. Esitys toimenpiteisiin ryhtymisestä Ruoholahdenkadun tontin N:o 25 korttelissa N:o 171 lunastamiseksi kaupungin omaksi.
- „ 49. Valiokunnan mietintö erinäisten kunnan laitosten ja virkailijain palkkasääntöjen muuttamista koskevasta asiasta.

- N:o 50. Esitys erinäisten leikki- ja urheilupaikkain laittamisesta ja järjestämisestä Helsinkiin.
- „ 51. S:n 12:nnen kaupunginosan korttelien N:ojen 384 ja 385 varaamisesta kunnallisten rakennusten paikaksi.
- „ 52. Lausunto ehdoista, joilla stipendejä annetaan C. F. Ekholmian stipendira hastosta.
- „ 53. Lausunto Terveystenhoitolautakunnan laatimasta ehdotuksesta toimenpiteiksi tehoaan asuntotarkastuksen järjestämiseksi Helsingin kaupungissa.
- „ 54. Lausunto ehdotuksesta, joka koskee palkkion myöntämistä Taksoituslautakunnan molempain osastojen puheenjohtajille ja varapuheenjohtajille.
- „ 55. S:n asiasta, joka koskee kaupungin vesijohtoveden neutralisoimista kalkilla tai suudalla.
- „ 56. Ehdotus Nickbyn mielisairaalan menosäännöksi.
- „ 57. Musiikkilautakunnan toimintakertomus vuodelta 1913 sekä 1914 vuoden alkupuoliskolta.
- „ 58. Selonteko kaupungin hätäapukomitean toiminnasta talvella 1913—1914.
- „ 59. Esitys lisämäärärahan myöntämisestä Helsingin kaupungin uutta kulkutautisairaalaavarten.
- „ 60. Lausuntoja kasvattilasten hoitoa koskevasta asiasta annetusta komitean mietinnöstä (Pain. asiakirj. N:o 39 vuodelta 1914).
- „ 61. Komitean mietintö N:o 2 Helsingin kaupungin uuden rakennusjärjestysehdotuksen johdosta.
- „ 62. Lausunto lämpökaasun hinnankorotusta koskevasta asiasta.
- „ 63. Komitean mietintö n. s. yksinkertaisen valmistavan ammattikoulun perustamisesta.
- „ 64. Esitys rouva E. Mäkisen käytettävänä korttelissa N:o 183 olevan tontin vuokra-kauden pitentämisestä.
- „ 65. Lisälausunto lämpökaasun hinnankorotusasiasta (Pain. asiakirj. N:o 62 vuodelta 1914).
- „ 66. Lausunto kuluvana vuonna ehkä tarpeellisten hätäaputöiden ohjelmasta.
- „ 67. S:n niiden muistutusten johdosta, joita Koulutoimen Ylihallitus on tehnyt Kaupunginvaltuuston laatimaa kaupungin uuden kansakouluohjesäännön ehdotusta vastaan.
- „ 68. Esitys erinäisiin toimenpiteisiin ryhtymisestä Murtokadun teettämisen turvaamiseksi.
- „ 69. Komiteanmietintö N:o 2 kasvattilasten hoidosta ehdotuksineen Helsingin kaupungin kasvatuslautakunnan johto- ja vuosirahasäännöksi sekä kasvattilasten ruumiillista hoitoa koskevaksi uudeksi säännöksi.

- N:o 70. Ehdotus Helsingin kaupungin 1915 v. meno- ja tulosäännöksi, Rahatoimikamarin laatima.
- „ 71. Valiokunnan mietintö kaupungin tilintarkastajain vuodelta 1913 antaman tilintarkastuskertomuksen johdosta.
- „ 72. S:n N:o 2 asiasta joka koskee Pakaan alueen jakamista teollisuus- ja varastopaikoiksi.
- „ 73. Asiakirjoja ja valiokunnan ehdotus yksityisten väkiviinatavarakauppiaiden myyntioikeuksien pitentämistä koskevasta asiasta.
- „ 74. Valiokunnan mietintö mallasjuomain vähittäiskaupan järjestämistä koskevasta asiasta.
- „ 75. Esitys erinäisten lisämäärärahan myöntämisestä vaivashoitoa varten.
- „ 76. S:n varojen osottamisesta 1911 vuoden obligatsioonilainasta erinäisten 1915 vuoden menosäännön menoeräin suoritukseen.
- „ 77. Ehdotus Helsingin kaupungin 1915 v. meno- ja tulosäännöiksi, Maistraatin valmistama.
- „ 78. Esitys II tilan N:o 46, Töölön Tiilitehdasalue, vuokrakauden pitentämistä koskevasta asiasta.
- „ 79. Valiokunnan mietintö kaupungin 1915 vuoden meno- ja tulosääntöä koskevasta asiasta.
- „ 80. Helsingin kaupungin 1915 v. meno- ja tulosääntö, Kaupunginvaltuuston vahvistama jouluk. 29 p:nä 1914.
-

Asiakirjoja Helsingin kaupungin 1913 vuoden tilien tarkastusta koskevassa asiassa.

HELSINGIN

MAISTRAATTI.

*Helsingissä,
toukok. 16 p:nä 1914.*

Kaupunginvaltuustolle.

N:o 100.

Kaupungin 1913 vuoden tilejä ja hallintoa tarkastamaan valittujen tilintarkastajain Maistraattiin antaman tilintarkastuskertomuksen saa Maistraatti täten kunnian lähettää perille.

Maistraatin puolesta:

J. von Haartman.

Alfr. Tuominen.

Tilintarkastuskertomus vuodelta 1913.

Helsingin kaupungin taloutta ei ole vuonna 1913 hoidettu yksinomaan miellyttävällä tavalla. Viime aikoina ilmitulleet vajaukset ja eri laitosten ja viranomaisten suhtautuminen niihin ja toisiinsa osottavat selvästi, että kaupungin laajan rahatoimen hoito nyttemmin liikkuu vanhettuneissa, yli ikänsä eläneissä eikä enää turvaavissa muodoissa.

Niitä tilitysjärjestelmän ja kirjanpidon järjestämistä koskevia vakavia kehotuksia, joita kaupungin 1911 ja 1912 vuoden tilien tarkastajat ovat Kaupunginvaltuustolle lausuneet, ei tosin ole jätetty aivan huomioon ottamatta. Kaupunginvaltuusto on käskenyt Rahatoimikamarin laadittua ehdotuksen yleiseksi kaupungin kassa- ja tili-laitosta koskevaksi johtosäännöksi, johon työhön saisi käyttää asiantuntijain apua, minkä ohessa Kaupunginvaltuusto on antanut Rahatoimikamarin toimeksi, tähän katsomatta, tehdä ehdotuksen kassatarkastuksen koventamiseksi. Kun kuitenkin jo kaksi vuotta on kulunut siitä, kun nämä kaupungin tili- ja kirjanpitojärjestelmän uudistusta koskevat toivomukset ensin esitettiin, on mielestämme huomauttaminen, että Kaupunginvaltuuston päättämiin toimenpiteisiin katsomatta, tässä asiassa todellisuudessa on toistaiseksi tehty sängen vähän. Jo 1911 vuoden tilintarkastajain lausumat toivomukset ovat nyttemmin kehittyneet uudistusvaatimuksiksi, joita ei enää käy epääminen eikä saa viivyttää. Rohkenemme Kaupunginvaltuustolle esittää, että Valtuusto tahtoisikaikin tarjona olevin keinoin jouduttaa sitä kaupungin kassa-, tili- ja tarkastuslaitoksen perinpohjaista uudistusta, jonka puutteessa kaupungin rahatoimen ajanmukainen ja turvallinen hoito ei enää ole mahdollinen.

Ne kaupungille tulevain tuulaakivarain anastukset, joihin Rahatoimikamarin apulaissihteeri, varatuomari W. O. Becker vuosina 1912 ja 1913 saattoi itsensä syy-pääksi, ovat olleet tutkittavina eräässä Kaupunginvaltuuston lokakuun 28 päivänä 1913 asettamassa valiokunnassa, jonka helmikuun 18 päivänä kuluvaan vuotta asiasta antaman mietinnön Kaupunginvaltuusto sittemmin on toimittanut meille. Tämän johdosta saavat vuositilintarkastajat, jotka kaikin puolin yhtyvät mainitussa valiokunnan mietinnössä esitettyihin käsityksiin ja näkökohtiin, puolestaan lausua, että vuonna 1912 kavallettuun määrään, S:markkaan 2,803:39 nähden ei enää olisi ajettava korvauskannetta, koska asianomaisille viranomaisille jo on myönnetty vastuuvapaus puheenalaisen vuoden tilityksestä ja hallinnosta, vaan poistettaneen tämä rahamäärä tileistä. Vuonna 1913 anastettuihin varoihin, kaikkiaan S:markkaan 5,349:76 nähden asettuu ensinnäkin vastattavaksi kysymys, ketä vastuu näistä anastuksista likinnä kohtaa. Meistä näyttää siltä että Rahatoimikamarilta, joka on nämä varat vastaanottanut, ja Rahatoimikonttorilta, joka on laiminlyönyt niistä vaatia tiliä, olisi lähinnä vastuunalaisina evättävä tilinpäästö tältä kohden, kunnes kysymys näiden varain korvaamisesta kaupungille on lopullisesti ratkaistu.

1913 vuoden tilinpäätöstä laatiessa todettiin, että kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorin johtaja, insinööri R. Dillström oli laiminlyönyt tilittää vuosina 1912 ja 1913 kantamiaan varoja kaikkiaan Smk. 12,876:25, josta määrästä oli vuodelta 1912 Rästien tilillä vuoteen 1913 siirtynyt Smk. 5,061:25 ja vuodelta 1913 samalla tilillä vuoteen 1914 Smk. 7,815:—. Vaikka tämä vaillinki on täytetty ja kaupunginkassa siitä saanut täyden korvauksen, katsomme olevan huomauttaminen, että Rahatoimikonttori on saattanut itsensä syy-pääksi laiminlyöntiin siinä, että se, huolimatta mainitun laboratorin johtosäännön määräyksistä, joiden mukaan kannetut varat on neljännesvuosittain konttoriin toimitettava, on koko vuoden 1913 laimin-

lyönyt peria sekä vuodelta 1912 rästinä olleen määrän että myös 1913 vuoden koko kannannan ja siirtänyt näiden vuosien yhteisen kannannan vuoteen 1914. Huomiomme on myös kiintynyt siihen lievimminkin sanoen omituiseen käsitykseen, jota kaupunginkamreeri on osottanut virka-asemastaan ja vastuuvollisuudestaan kaupungin tilinpäätökseen panemiinsa numerotietoihin nähden, kun terveydellisten tutkimusten laboratorista saapumattomat varat on 1912 ja 1913 vuoden tilinpäätöksissä siirretty seuraavaan vuoteen, minkäänlaista kirjallista tilitystä vaatimatta tai edes myöhemmin, mitä 1912 vuoden varoihin tulee, seuraavana vuonna hankkimatta. Vaikka laboratorin johtajan voimassa olevassa johtosäännössä ei ole nimenomaista säännöstä tilittämisestä, on tietenkin asian luonnossa, että kannantamies kantamiaan varoja perille toimittaessaan on velvollinen niistä tekemään tilin. Revisionkonttorikin on tässä asiassa osottanut laiminlyöntiä, sillä konttori on sekä vuonna 1912 että vuonna 1913 toimittanut insinööri Dillströmin luona kassatarkastuksia, tekemättä Rahatoimikamariin ilmoitusta kannettujen varain puutteellisesta perille toimittamisesta.

1912 vuoden tilintarkastuskertomuksessa lausuvat tilintarkastajat muun muassa toivomuksen että, kun erinäisiä rahamääriä siirretään seuraavaan vuoteen niin sanotuilla siirtyvillä tileillä, asianmukaisesti tarkastetut rahamääräin erikoisluettelot olisi pantava tilinpäätöksen oheen. Rahatoimikonttori ei ole noudattanut tätä menettelyä. Kun kuitenkin tuollainen laiminlyönti panee tilinpäätöksen oikeaperäisyyden uhanalaiseksi, saamme täten esittää, että Rahatoimikonttorille annettaisiin asianmukaisia määräyksiä tästä asiasta.

Teknillisten laitosten tilejä tarkastaessamme olemme todenneet, että 1912 vuoden tilintarkastuskertomuksessa tehdyt muistutukset on pääkohdissaan otettu huomioon. Kuitenkin esiintyy yhä edelleen, varsinkin Sähkötehtaan tileissä, lukuisia määrärahan ylityksiä ja ristornauksia. Esimerkiksi mainitsemme tämän laitoksen laskujenperimismäärärahan, joka rahasäännön mukaan on 22,500 markkaa ja joka on ylitetty kokonaisella S:markalla 15,111:15. Laskujen perimiskustannukset tuntuvat varsin suurilta ja ne luulisi olevan huojistettavissa. Eräästä Kaasutehtaan kirjanpidossa esiintyvistä virheistä katsomme olevan huomauttaminen. Varojen joukossa luetellaan koksi 4 markan hintaisena 100 kilolta ja kivihiihilterva 15 markan hintaisena astialta. Keskimyyntihinta on kuitenkin 1913 vuoden toimintakertomuksen mukaan ollut, koksien ainoastaan Smk. 3:85 ja kivihiihiltervan Smk. 13:54. Varaston paneminen kirjaan ostohintaa tahi laskettua omaan kustannusten hintaa korkeammasta arvosta on tämän laatuissa tapauksessa periaatteellisesti väärin.

Teknillisten laitosten, erittäinkin Kaasu- ja Sähkötehtaan poistoihin nähden olemme sitä mieltä, että 1912 vuoden tilintarkastuskertomuksessa tästä seikasta olevat muistutukset käy soveltuvina myöskin vuoteen 1913. Nämä poistot, nimittäin Vesijohtolaitoksen 2,144 %, Sähkötehtaan 2,674 % ja Kaasutehtaan 2,994 % näiden laitosten kirjaanpannuista pääoma-arvoista, ovat ylen vaatimattomat. Teknillisten laitosten Hallituksen kirjelmässä Kaupunginvaltuustolle toukokuun 17 päivästä 1911 esitetään painavia syitä siihen, että ylimääräisiä kuoletuksia vahvistetun suunnitelman

mukaan tapahtuvain säännöllisten kuoletusten lisäksi on tehtävä niin laajassa mitassa, kuin laitosten taloudellinen tulos kohtuudella sallii. Katsomme olevan kiinnittäminen Kaupunginvaltuuston huomiota tähän ja puollamme menettelyä.

Teknillisten laitosten vuosikertomuksiin nähden lausomme toivomuksen, että Kaasutehdaskin muiden teknillisten laitosten tavoin panisi kertomukseensa yhdistelmiä sekä vuoden varrella syntyneistä, vuoden alussa olevaa laitoksen pääoma-arvoa kohottavista laajennuksista ja arvonlisäyksistä, että sitä vähentävistä poistoista ja kuoletuksista.

Kun määrärahoja, Kaupunginvaltuuston myöntämiä lisämäärärahojakin, on useassa tapauksessa varsin perustelemattomasti ylitetty, näyttää tämä seikka vaativan kehottamaan kaikkia laitoksia ja lautakuntia ainoastaan pakottavissa tapauksissa sallimaan vahvistetun menosäännön tahi määrärahan ylittämistä.

Siitä milloin etuantitilitykset on annettava sekä kannantavarat perille toimitettava, puuttuu monessa tapauksessa tarkempia määräyksiä. On kunnan laitoksia ja viranomaisia, joiden noudatettavana ei ole minkäänlaisia määräyksiä tilitysvelvollisuudesta, toisilla taas on niitä sangen epätäydellisiä, minkätähden käytäntö on saanut korvata ohje- ja johtosääntöjen puutteen. Kun tällaisen tilan ei tule saada jatkaa, kiinnitämme Kaupunginvaltuuston huomiota siihen.

Myydystä lannasta olleet tulot on tilitetty siten, että toukokuun viimeisenä on velotettu mainitun kuukauden kuluessa toimitetusta tavarasta, jota vastoin seuraavina kuukausina suoritetuista tilauksista tavallisesti ei ole velotettu. Asianomainen tilittäjä on menettelynsä syyksi maininnut että, jos tilausta kokonaisuudessaan ei ole voitu ennen vuoden umpeen menemistä suorittaa, ei laskua ole annettu. Kun tämä käsitys meistä ei ole oikea, erittäinkin kun sen mukaan ei voi ilmoittaa tavarantoimituksista ollutta oikeata tulomäärää, ehdotamme että tähän kuuluvaan maksunpanoluetteloon vuoden vaihteessa pannaan maksettaviksi kaikki vuoden varrella suoritettut tilaukset sekä tilinpäätöksessä niiden hinta, siihen katsomatta onko laskuja annettu tai saapuneita tilauksia täysiksi suoritettu.

Rahatoimikamarin hallussa olevia velkakirjoja ja maanvuokrakontrahteja tarkastaessamme olemme huomanneet, että takaajain luetteloa ei pidetä sekä että on sattunut, että takaaja on tehnyt vararikon eikä hänen sijaansa ole hankittu toista. Kun Rahatoimikamarilla nyttemmin on oma asiamiehensä, on tuollainen luettelo laadittava ja pidettävä.

Rahatoimikonttorin antamassa kertomuksessa kaupungin tileistä ja tilinpäätöksestä olisi toimeenpantava uudistus sikäli, että rahasäännössä vuotenaan olevain työ määrärahaain lisäksi olisi mainittava näihin töihin edellisiltä vuosilta kuuluvat määrärahat ja niistä suoritettut menot, joten työn kaikki kustannukset mainittaisiin ja siten saataisiin yleiskatsaus kuluvan vuoden jälkeenkin jatkuviin töihin. Nykyisessä muodossaan on kertomus monessa kohdin harhaanviepä, esimerkiksi kun määräraha ilmoitetaan kokonaan käytetyksi, vaikkei työtä ole aloitettukaan. Joulukuun 31 päiväältä laaditussa tiliasemassa määräraha tosin jälleen mainitaan nostamattomaksi, mutta kun

kertomukseen ei panna seuraavan vuoden alkavaa tiliasemaa, ei asiaaharrastava tarkastaja pääse selville puheenalaisen määrärahan käytöstä. Kun määrärahaa sinänsä ei mainita, ei myöskään riitä, että lyhyesti ilmoitetaan säästö tahi ylitys. Muiltakaan kohdin tämä kertomus ei vastaa tarkoitustaan, niinkuin 1912 vuoden tilintarkastuskertomuksessa on tarkemmin mainittu.

Kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajain puheenjohtaja on vuositilintarkastajille lähetetyssä kirjelmässä, Rahatoimikamariin maaliskuun 7 päivänä 1913 annettuun kirjelmään viitaten, huomauttanut:

että Sähkötehtaan tulisi näyttelyhuoneistossaan olevaan varastoon nähden ottaa käytäntöön sellainen kirjanpito, että tehokas varastomäärän tarkastus kävisi mahdolliseksi;

että Kaasutehtaan tulisi saada varastohuoneistot, jotta sen tarveaineita ja varastoja kävisi tarkastaminen;

että, kun Vesijohtolaitos ja Sähkötehdas eivät ole toimittaneet asianomaisen inventtaajan allekirjoitettaviksi semmoisia inventtausuetteluita, mitkä mainitaan syyskuun 10 päivänä 1912 annetun inventtaajain johtosäännön 4 §:ssä, hän ei ole tässä kohden voinut täyttää johtosäännön mukaista velvollisuuttaan; sekä

että erinäisten virastojen ja laitosten ullakoilla on sekalaista vanhempaa kalustoa y. m., joka olisi muutettava rahaksi.

Kaupungin teknillisten laitosten Hallitus on sittemmin ilmoittanut jo ryhtyneensä toimiin mainittujen toivomusten täyttämiseksi, minkä ohessa sekä Vesijohtolaitoksen että Sähkötehtaan kalustoluettelot on toimitettu asianomaiselle inventtaajalle, joihin hän on tehnyt asianmukaisen merkinnän; samaten on ilmoitettu, että mainittujen laitosten tarveaineluettelot ovat olleet inventtaajan saatavina, mutta ettei hän ole niihin tehnyt merkintää.

Vuositulintarkastajat, jotka viittaavat Revisionikonttorin Rahatoimikamarille antamaan selvitykseen asiasta, pitävät tarpeellisena selvästi osotettua valittujen inventtaajain tehtävään rajoitusta.

Sen johdosta mitä Revisionikonttori meille kuluvan toukokuun varrella antamassaan vuosikertomuksessa on lausunut, olemme katsoneet olevan mainitseminen seuraavaa:

Rakennustarkastajan 1913 vuoden menosääntö kohoaa 74,200 markkaan, jota määrää Revisionikonttori pitää varsin suurena tälle hallintohaaralle. Se seikka että Kaupunginvaltuusto on vahvistanut tämän määrän, näyttää johtuneen osin siitä, että asiaa valmistelemaan asetettu komitea oli laskenut uutisrakennustarkastuksen ehdotetun taksan kaupungille tuottamat tulot liian runsaasti, osin siitä että komitealle annettut tiedot muiden maiden rakennustarkastuksesta ovat olleet epätäydellisiä, jopa siinä määrin, että tietoja kustannuksista ei ole ensinkään annettu. Rakentavan yleisön taholta niinkään lienee valitettu, että rakennustoimintaa verotetaan liiaksi. Helsingin rakennustoiminnan voimaperäisyys on, niinkuin kokemus osoittaa, sangen vaihteleva, minkätähden rakennustarkastukselle ei olisi myönnettävä määrärahoja suurien palkkain maksamiseksi lukuisille vakinaisille virkamiehille, vaan olisi määrärahat myön-

nettävä jossain määrin tilapäisesti, jotta ne kävisi tarpeen vaatiessa lakkauttaminen. Tavalliset teknikotkin soveltuvat, ammattimiesten lausunnon mukaan, toimittamaan suuren osan tätä tarkastusta. Nykyään on rakennustarkastuksen palveluksessa viisi suuripalkkaista korkeamman teknillisen sivistyksen omaavaa virkamiestä, mikä seikka ei näy oikein suhtautuvan kaupunginhallinnon muihin menoihin. Kun olisi suotava, että vuosirahasääntö järjestettäisiin, ennenkuin avonaisia sijoja rakennustarkastuksen virkamiehistössä syntyy, esittää Revisionikonttori, että vuositilintarkastajat ehdottaisivat Kaupunginvaltuustolle, että kysymys rakennustarkastuksen henkilökunnasta ja vuosirahasäännöstä otettaisiin uudestaan tarkastettavaksi.

Vuositilintarkastajat, jotka ovat havainneet useiden vastamainituista näkökohdista ansaitsevan huomiota, jättävät asian Kaupunginvaltuuston tutkittavaksi.

Revisionikonttori on lisäksi huomauttanut, että varsin melkoinen osa konttorin asiana olevasta vuositilien seikkaperäisestä tarkastuksesta täytyy toimittaa aikana, jolloin vuositilintarkastajat ovat koolla; että laitosten ja lautakuntain vuosikertomukset eivät valmistu maaliskuun alkuun, jolloin tilintarkastajat kokoontuvat, sekä että siten sen katsauksen saaminen tilivuoden aikaisen taloudellisen hallinnon pääpiirteisiin, mikä Revisionikonttorin pitäisi voida tilien ja tilinpäätöksen nojalla antaa, käy melkoiselta osalta mahdottomaksi. Revisionikonttori on sitä mieltä että, kun vuositilintarkastajain työtä voimassa olevan kunnallisasetuksen mukaan ei käy lykkääminen myöhempään aikaan vuodesta, ei kuitenkaan pitäisi olla mahdotonta sen Kaupunginvaltuuston varsinaisen kokouksen ajankohtaan nähden, jossa vuositilintarkastajain kertomus ja tilinpäästökysymys on käsiteltävä, aikaansaada muutosta kunnallisasetukseen. Revisionikonttori sentähden esittää, että vuositilintarkastajat tekisivät Kaupunginvaltuustolle ehdotuksen sellaisiin toimenpiteisiin ryhtymisestä, että heidän työnsä kävisi lykkääminen ajankohtaan, jolloin Revisionikonttori on voinut saada alustavat työt loppuun suoritetuiksi.

Kun mielestämme hyvällä tahdolla ja työtarmoa lisäämällä useimmissa tapauksissa voi saada vuosikertomukset valmiiksi ainakin huhtikuun 15 päivään, esitämme että kaikki laitokset ja lautakunnat olisi nykyään voimassa olevia ohjesääntöjä muuttamalla velvoitettava, mikäli mahdollista, ennen huhtikuun 15 päivää vuotenaan antamaan kertomukset edelliseltä vuodelta. Vuositilintarkastajain kertomuksen antamisen kävisi, jos tarve vaatii, lykkääminen toukokuun jälkipuoliskolle.

Kun Kasvatuslautakunta oli sihteerilleen antanut 1913 vuoden rahasääntöön nimikkeen „Pahatapaisten lasten turvakodit“ kohdalla olevan „Matkastipendeiksi“ nimisen 600 markan määrärahan, joka oli tarkoitettu kasvatuslaitosten opettajain ja opettajatarten matka-apurahaksi, on Revisionikonttori huomauttanut, että tämä menetely on väärä, ja ovat vuositilintarkastajatkin sitä mieltä, ettei Kasvatuslautakunnalla ollut oikeutta niin menetellä erityistä lupaa hankkimatta.

Kaupungin todelliset menot vuonna 1913 ovat kirjain mukaan Smk. 21,211,270: 07, sen sijaan että rahasäännössä on Smk. 21,168,091: 96. Tuloja on ollut Smk. 22,852,918: 74,

sen sijaan että niitä oli laskettu olevan Smk. 21,168,091: 96. Jos näistä tulomääristä vähennetään niihin luettu 1912 vuoden säästö, osottaa tilinpäätös kaupungilla vuonna 1913 olleen tuloja Smk. 481,291: 55 vähemmän kuin menoja. Tulojen lisääntymistä ovat etusijassa edistäneet teknilliset laitokset, joiden tulot olivat Smk. 603,709: 30 rahäsäännössä laskettua määrää suuremmat. Menopuolella huomataan, että määräraha arvaamattomiin tarpeisiin Kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan, joka määräraha oli rahäsäännössä 350,000 markkaa, on ylitetty kokonaisella S:markalla 272,350: 25.

Meille esitetyllä otteella Maistraatin istunnossa viime tammikuun 7 päivänä tehdystä pöytäkirjasta on näytetty, että kassasäästö joulukuun 31 päivänä 1913 toimituksessa kaupunginkassan ja kruununkassan tarkastuksessa oli yhteensä Smk. 442,363: 54 ja piti yhtä Rahatoimikonttorin kassakirjan näyttämän saldon kanssa. Kaupungin omistamat, tiliasemassa S:markan 645,355: 57 arvoiksi ilmoitetut obligatsioonit olemme lukeneet, minkä ohessa olemme todenneet, että vuoden vaihteessa oli erinäisiin pankkeihin talletettuna kaikkiaan Smk. 11,120,933: —.

Viime maaliskuun 3 ja 4 päivänä luettiin vuonna 1913 lunastetut, kaupungin eri lainoihin kuuluvat obligatsioonit ja korkoliput, jotka sitten sinetöityihin ja meidän tekemällämme sisällyksen merkinnällä varustettuihin kuoriin pantuina talletettiin Rahatoimikonttorin holviin. Kaupungin hoidettavina olevain lahjoitusrahastojen kirjat ja tilit olemme tarkastaneet ja oikeiksi havainneet, minkä ohessa olemme laskeneet ja tarkastaneet niihin kuuluvat velkakirjat, obligatsioonit, osakkeet ja pankkikirjat, jotka kaikki on havaittu tilikirjain kanssa yhtäpitäviksi.

Olemme niinikään läpikäyneet ja tarkastaneet Rahatoimikamarin säilyssä olevat velka- ja vuokrakirjat sekä laskeneet kaupungin omistamat Raitiotie- ja Omnibus-Osakeyhtiön ja Helsingin Makasiiniosakeyhtiön osakkeet sekä Helsingin Telefooniaosakeyhtiön osuustodistukset.

Vuonna 1876 otetun vesijohtolainan sekä 1882 vuoden uutisrakennus- ja järjestelylainan hoidosta pannaan säädetyt kertomukset tämän ohkeen.

Rahatoimikonttorin antamassa kertomuksessa kaupungin tileistä ja tilinpäätöksestä vuodelta 1913 olevat numerotiedot kaupungin tuloista ja menoista on havaittu kirjain kanssa yhtäpitäviksi.

Mikäli olemme voineet havaita, on itse tilinpäätös oikea.

Tilintarkastuksessa on allekirjoittanut Wellingk toiminut puheenjohtajana. Tilintarkastustyö on ollut jaettuna siten, että alempana mainittujen meno- ja tuloluokkain tarkastuksen ovat pääasiallisesti suorittaneet:

menoluokkain I, II, III, paitsi 4, 5 ja 6, XIV ja XV sekä tuloluokkain I, II, III, IV, VII, X ja XI allekirjoittaneet Smedslund ja Wellingk;

III, 4, 5, 6, V ja XIII menoluokan sekä V ja IX tuloluokan allekirjoittaneet A. Schildt ja von Troil;

VII, VIII, IX, X ja XI menoluokan sekä VI tuloluokan allekirjoittaneet E. Schildt, Sundholm ja Öller;

IV, VI ja XII menoluokan sekä VIII tuloluokan allekirjoittaneet Hult, Jaatinen ja Lerche.

Helsingissä, toukokuun 14 päivänä 1914.

Verner Wellingk.

**Werner Hult.
Herman Lerche.
Ernst Schildt.
Gösta Sundholm.
Uno Öller.**

**Otto Engb. Jaatinen.
Alfred Schildt.
Henry Smedslund.
W. von Troil.**

Kertomus Helsingin kaupungin 1876 vuoden vesijohtolainan hoidosta vuonna 1913.

Keisarillisen Senaatin toukokuun 17 päivänä 1876 antaman päätöksen mukaisesti, joka koskee Helsingin kaupungin ottamaa 5 %:n lainaa vesijohdon lunastamiseksi, saavat allekirjoittaneet Helsingin kaupungin 1913 vuoden tilien tarkastajat antaa seuraavan kertomuksen lainan hoidosta mainittuna vuonna.

Marraskuun 1 päivänä arvottiin obligatsioneja yhteensä 46,400 markan määrä, nimittäin:

1876 vuoden 5 %:n obligatsioonilaina.

Litt. A. 1,000 Smk N:rot 9, 35, 41, 78, 95, 155, 234, 260, 354, 384, 404, 436, 464, 486, 499 = 15 kpl.

Litt. B. 500 Smk N:rot 84, 183, 255, 366, 376, 399, 402, 470, 477, 484, 487, 549, 560, 575, 576, 649, 668, 700, 751, 768, 813, 821, 826, 870, 901, 938, 976, 1014, 1096, 1098, 1113, 1118, 1124, 1139, 1140, 1141, 1178, 1203, 1217, 1222, 1273, 1313, 1384, 1434, 1462, 1463 = 46 kpl.

Litt. C. 200 Smk N:rot 12, 66, 69, 81, 161, 200, 207, 209, 210, 312, 313, 329, 342, 407, 448, 474, 476, 560, 561, 590, 611, 684, 685, 795, 855, 911, 915, 933, 939, 945, 973, 998, 1023, 1024, 1037, 1042, 1053, 1058, 1111, 1143, 1225, 1248 = 42 kpl.

Kaupungin vastattavana lunastamatta olevista obligationeista
oli jouluk. viimeisenä päivänä 1912 Smk 875,050:—

Vuonna 1913 lunastettiin:

Arvottuja obligatsioneja määrältään	Smk 43,982: 50
sekä erääntyneiden obligatsioonien korkolippuja „ 462: 50	„ 44,445:—
Vastuusumma jouluk. viimeisenä 1913	Smk 830,605:—

Vuoden päättyessä oli erääntyneitä, lunastamattomia obligatsioneja	Smk 9,867: 50
Siitä vähennettyä lunastettuja korkolippuja „ 462: 50	„ 9,405:—
On jäljellä kuolettamatta	Smk 821,200:—

Erääntyneitä korkolippuja oli joulukuun viimeisenä 1912 yhteensä	Smk	1,377: 50	
Vuonna 1913 lunastettavaksi erääntyneitä korkolippuja	„	42,162: 50	Smk 43,540: —
Vuoden kuluessa lunastettiin korkolippuja..	„	42,030: —	
Vuoden kuluessa vanhentuneita korkolippuja	„	462: 50	„ 41,567: 50
On jäljellä lunastamattomia erääntyneitä korkolippuja		Smk	1,972: 50

Kaikki lainaan kuuluvat vuoden kuluessa lunastetut obligatsioonit ja korkoliput me luimme ja jätimme sinetillämme suljetussa sekä sisällyksen merkinnällä varustetussa kääreessä säilytettäväksi Rahatoimikonttorin holviin.

Helsingissä, toukokuun 14 päivänä 1914.

Verner Wellingk.

Werner Hult.
Ernst Schildt.
Herman Lerche.
Gösta Sundholm.
Uno Öller.

Otto Engb. Jaatinen.
Alfred Schildt.
Henry Smedslund.
W. von Troil.

Kertomus Helsingin kaupungin 1882 vuoden uutisrakennus- ja järjestelylainan hoidosta vuonna 1913.

Keisarillisen Senaatin elokuun 4 päivänä 1882 antaman päätöksen mukaan, joka koskee Helsingin kaupungin uutisrakennus- ja järjestelytöitään varten ottamaa 4 1/2 %:n lainaa, saavat allekirjoittaneet Helsingin kaupungin 1913 vuoden tilien tarkastajat antaa seuraavan kertomuksen lainan hoidosta mainittuna vuonna.

Marraskuun 1 päivänä arvottiin obligatsioneja yhteensä 87,000 markan määrä, nimittäin:

1882 vuoden 4 1/2 %:n obligationilaina.

Litt. A. 3,000 Smk N:rot 6, 18, 31, 72, 95, 104, 107, 117, 143 = 9 kpl.

Litt. B. 1,000 Smk N:rot 2, 30, 50, 59, 75, 178, 211, 224, 229, 237, 264, 265, 289, 303, 308, 343, 403, 416, 417, 429, 459, 460, 462, 470, 493, 498, 519, 546, 613, 616, 632, 634, 657, 659, 671, 677, 678, 685, 696 = 39 kpl.

Litt. C. 500 Smk N:rot 60, 100, 113, 128, 139, 141, 176, 220, 240, 247, 284, 294, 302, 318, 322, 329, 392, 404, 424, 456, 457, 484, 510, 521, 542, 556, 572, 582, 592, 595, 637, 643, 669, 671, 686, 701, 708, 711, 726, 729, 764, 797 = 42 kpl.

Kaupungin vastattavana lunastamattomista obligatsioneista oli joulukuun viimeisenä 1912..... Smk 274,745:—

Vuonna 1913 lunastettiin:

Arvottuja obligatsioneja määrältään	Smk 74,881: 25	
sekä erääntyneiden obligatsioonien korkolippuja „	821: 25	„ 75,702: 50
<u>Vastuusumma joulukuun viimeisenä 1913</u>		Smk 199,042: 50

Vuoden päättyessä oli erääntyneitä, lunastamattomia obligatsioneja	Smk 21,863: 75	
Siitä vähennettyä lunastetut korkoliput ..	„ 821: 25	„ 21,042: 50
<u>On jäljellä kuolettamatta</u>		Smk 178,000:—

Erääntyneitä korkolippuja oli joulukuun viimeisenä 1912 lunastamatta kaikkiaan	Smk 686: 25	
Vuonna 1913 lunastettavaksi erääntyneitä korkolippuja	„ 9,888: 75	„ 10,575:—
Vuoden kuluessa lunastettiin korkolippuja	„ 10,845:—	
eli, kun vähennetään erääntyneiden obligatsioonien korkoliput	„ 821: 25	„ 10,023: 75
<u>On jäljellä lunastamattomia erääntyneitä korkolippuja</u>		Smk 551: 25

Kaikki lainaan kuuluvat vuoden kuluessa lunastetut obligationit ja korkoliput me luimme sekä jätimme sinetillämme suljettuun ja sisällyksen merkinnällä varustettuun kuoreen pantuina Rahatoimikonttorin holviin säilytettäviksi. Helsingissä, toukokuun 14 päivänä 1914.

Verner Wellink.

Werner Hult.
Herman Lerche.
Ernst Schildt.
Gösta Sundholm.
Uno Öller.

Otto Engb. Jaatinen.
Alfred Schildt.
Henry Smedslund.
W. von Troil.

Helsingissä, Sanomal.- ja Kirjap.-Osakeyhtiön kirjapaino, 1914.

Asiakirjoja kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratoriossa tapahtunutta kaupungin varain anastusta koskevassa asiassa.

HELSINGIN

RAHATOIMIKAMARI.

Helsingissä,

Helmik. 19 p:nä 1914.

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

N:o 126.

Sen johdosta että kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorioin johtaja oli saattanut itsensä syypääksi kantamainsa, mainitussa laboratoriossa toimitetuista tutkimuksista Helsingin kaupungille tulevain varain hävittämiseen, saa Rahatoimikamari saattaa tämän asianlaidan Herrain Kaupunginvaltuusmiesten tiedoksi sekä samalla ilmoittaa seuraavaa:

Sunnuntaina, kuluvan helmikuun 15 päivän illalla ilmoitti kaupunginkamreeri allekirjoittaneelle sihteerille, ettei kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorioin johtaja, insinööri Rudolf Dillström, uudistetuista huomautuksista huolimatta ollut antanut tiliä vuonna 1913 laboratorioin johtajana kantamistaan kaupungille kuuluvista tuloista eikä myöskään vuoden varrella ollut toimitannut ensinkään varoja kaupunginkassaan, vaikka hänen olisi tammi-kuun 30 päivänä 1912 vahvistetun laboratorioin johtosäännön mukaan neljännesvuosittain tullut maksaa nämä varat kaupunginkassaan. Sen ohessa ilmoitti kaupunginkamreeri, ettei myöskään insinööri Dillströmin vuonna 1912 kantamaa mainittujen varain määrää Smk. 5,061: 25 ollut kaupunginkassaan toimitettu, mutta että Rahatoimikonttori oli sen ottanut huomioon vuodelta 1912 tehdyssä kaupungin tilinpäätöksessä. Sittenkun mainittuna iltana turhaan oli yritetty tavata insinööri Dillströmiä, sai allekirjoittanut Rahatoimikamarin puheenjohtaja tiedon Rahatoimikonttorissa heränneistä epäilyksistä, että oli olemassa kaupungille kuuluvain varain hävitys. Mihinkään toimenpiteisiin ei kuitenkaan katsottu olevan ryhtyminen, ennenkuin insinööri Dillström oli saanut tilaisuuden antaa selityksen asiasta. Maanantaina kuluvan helmikuun 16 päivänä klo 1 päivällä saapui insinööri Dillström Rahatoimikonttoriin ja tunnusti silloin kaupunginkamreerin ja allekirjoittaneen sihteerin läsnäollessa, että hän oli hävittänyt ei ainoastaan vastamainittuja vuonna 1912 kantamiaan

varoja, vaan myös vuonna 1913 laboratorioin kertyneet tulot, joita ensinmainittuja oli Smk. 5,061:25 sekä jälkimäisiä noin 7,500 markkaa. Samana iltana klo 7 pitämässään ylimääräisessä kokouksessa sai Rahatoimikamari tästä tiedon, minkä jälkeen Kamari päätti kutsuttaa insinööri Dillströmin seuraavana päivänä, tiistaina, kuluvan helmikuun 17 päivänä pidettävään ylimääräiseen kokoukseen, johon insinööri Dillström saapuikin. Rahatoimikamarissa Dillström sitten tunnusti olevansa syyllinen hänen viakseen pantuun hairahdukseen ja valmis kaupunginkassalle korvaamaan kaiken sille tuottamansa vahingon. Kamarin annettua Rahatoimikonttorin tehtäväksi terveydellisten tutkimusten laboratoriossa pidettyjen kirjain johdolla todeta vaillingin suuruuden on Rahatoimikonttori tänä päivänä pidetyssä Kamarin kokouksessa ilmoittanut mainitusta laboratoriossa olleiden tuloja:

Perille toimittamattomia maksuja vuodelta 1912	Smk. 5,061:25
R:konttorin tarkastaman kassakirjan mukaan vuodelta 1913.	„ 7,815:—
„ „ „ „ 15/2 1914 asti	„ 791:—
	Yhteensä Smk. 13,667:25

ja on Rahatoimikamari voinut todeta, että kaupunginkassaan on maksettu käteistä Smk. 8,852:25, minkä ohessa Rahatoimikamarin päteväksi katsoman henkilön hyväksymä 5,000 markan määräinen vekseli on Kamariin annettu ja samalla ilmoitettu, että vekseli tulee tarpeellisella määrällä lunastettavaksi maaliskuun alkupäivinä. Siten havaittuaan vaillingin täysin korvatuksi päätti Rahatoimikamari Kaupunginvaltuustolle antaa täydellisen kertomuksen siitä, mitä asiassa oli esiintunut, sekä Terveystoimikunnalle, jonka puheenjohtaja kuitenkin jo maanantain aamupäivällä oli saanut tiedon heränneistä epäilyksistä, ilmoittaa mitä Rahatoimikamari asiassa oli tehnyt niihin toimenpiteisiin ryhtymistä varten, joita Lautakunta tapahtuman johdosta ehkä katsoisi tarpeellisiksi.

Sen ohessa on Rahatoimikamari päättänyt pyytää kaupunginreviisoria Kamarin jäsenen, pankinjohtaja Hertzbergin kera toimittamaan Rahatoimikonttorissa ylimääräisen tarkastuksen tutkiakseen, onko muillakin kaupunginhallinnon aloilla laiminlyöty kaupunginkassaan toimittaa kannettuja varoja.

Edellä lausuttuun viitaten ja kun Rahatoimikamarista on näyttänyt luonnolliselta, että kaikkia tätä asiaa koskevia seikkoja tarkemmin tutkitaan, saa Rahatoimikamari kunnioittaen esittää, että Kaupunginvaltuusto päättäisi

lähettää edellä mainitun asian erikoisvaliokuntaan.

Rahatoimikamarin puolesta:

Alexis Gripenberg.

Georg Estlander.

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

Kirjelmässä maaliskuun 10 päivältä 1914 on rahatoimikonttorin käsketty antaa selitys kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorin johtajan, insinööri R. Dillströmin luona helmikuun 15 päivänä ilmitulleen vaillingin johdosta, ja saa konttori määräystä noudattaakseen lausua seuraavaa:

Vaillinki huomattiin, niinkuin rahatoimikamarin Herroille Kaupunginvaltuusmiehille asiasta antamasta selostuksesta näkyy, 1913 vuoden tilinpäätöstä tehdessä. Silloin todettiin, että laboratorin johtaja, insinööri Dillström, oli laiminlyönyt tilittää vuodelta 1912:kin. Sen seikan ettei rahatoimikonttori ollut aikaisemmin huomannut tätä johtajan laiminlyöntiä, täytyy allekirjoittaneen yksityisen käsityksen mukaan johtua, paitsi alempana mainitusta asianlaidasta — osin siitä että konttori ei ollut huomannut että laboratorin, päinvastoin kuin eräiden muiden pienempäin tilittäjain, on johtosääntönsä mukaan tilittävä, ei kunkin vuoden vaihteessa, vaan neljännesvuosittain — osin ja ennen kaikkia eräästä seurauksiltaan valitettavasta tosiasiasta, joka minusta näyttää ilmeiseltä tapaturmalta, nimittäin siitä, että laboratorin 1912 vuoden tulot, joiden loppusumman konttorin kirjanpitäjä mainitun vuoden tilinpäätöstä laadittaessa oli johtaja Dillströmiltä saanut tietoonsa puhelimitse, hyvässä luottamuksessa pantiin rästien luetteloon, vaikkei varoja todellisuudessa vielä ollut kaupunginkassaan toimitettu. Tuohon aikaan ei konttorilla ollut aihetta edellyttää johtaja Dillströmillä olevan kassavajausta. Omasta puolestani sentähden edellytin, että varat heti ja konttorin sen enempää muistuttamatta maksettaisiin kaupunginkassaan. Konttorissa vuoden vaihteessa vallinneen kiireen johdosta asia unohtui, minkätähden ei tarkastettu, oliko rahamäärä todella kassaan maksettu vai ei. Asian valaisemiseksi on lisättävä, että puheenalaisessa, monta sivua käsittävässä rästien luettelossa oli noin 3,800 erää, mikä seikka osaltaan ynnä se tosiasia, että mainitut erät tuohon aikaan eivät olleet muiden toimenpiteiden esineinä, selittää sen, ettei asia ainoastaan ole voinut joutua unohduksiin, vaan myös ettei sitä ollut luetteloa silmäillessä ilman muuta voinut huomata, minkätähden se tuli ilmi vasta tilinpäätöksessä. Tähän on mainittava huomaamattomuuden lisäselvitykseksi, ettei kaupungin revisionikonttorikaan, jonka olisi luullut huomaavan että tilitystä ei ollut johtosäännön mukaisesti annettu kunkin neljännesvuoden lopulla, ollut tästä seikasta tehnyt muistutusta.

Myöhemmin — kun vajaus oli todettu — olen itsekohtaisesti saanut laboratorin johtajalta tietää, että muuan revisionikonttorin virkamies oli tarkastanut laboratorin sekä 1912 että 1913 vuoden tilit ja että mainittu virkamies silloin oli huomauttanut johtaja Dillströmille, että kannetut maksut on Rahatoimikonttoriin toimitettava neljännesvuosittain. Johtaja Dillströmin laiminlyönti tässä kohden ei sentähden ole voinut olla revisionikonttorille tuntematon. Revisionikonttorin johtosäännön 12 §:n mukaan on kaupunginreviisorin velvollisuus viipymättä koettaa saada asianomainen virkamies korjaamaan huomautetun puutteellisuuden. Jos oikaisu saadaan aikaan, on kaupunginreviisorin siitä kuitenkin ilmoitettava sille lautakunnalle tahi hallitukselle, jota asia koskee, ellei huomautettu virhe ole vähäpätöinen.

Tämä asianlaita ettei asianomainen viranomaisen ole tehnyt säädettyä ilmoitusta, on mielestäni asiaa arvostellessa tarkoin huomattava, sillä ilmeistä on että, jos 12 §:n säännöstä tässä tapauksessa olisi noudatettu, olisi johtaja Dillström estetty jatkamasta tilityksen laiminlyöntiä.

Katsottanee kenties jäävän rahatoimikonttorin ja lähinnä allekirjoittaneen viaksi ettei kohta, kun tilityksen puute 1912 vuoden tilinpäätöstä tehdessä todettiin, siitä ilmoitettu rahatoimikamarille. Edellä olevasta selityksestä kuitenkin käynee selville, ettei konttori silloin katsonut olevan syytä epäillä vajausta, minkätähden ei konttorilla myöskään ollut aihetta ilmoitusta tekemällä esiintyä ilmiantajana. Tässä on siis asiallisesti olemassa sama selityspenuste kuin konttorin suhtautumisessa Beckerin tapaukseen. Kun kuitenkin antamassani Beckerin vajausta koskevassa selityksessä olevaa lausetta että „rahatoimikonttori ei anna rahatoimikamarille muita tietoja kaupunginkassan tuloista kuin mitä neljännesvuosittain annetuista tiliasemista käy selville“ ei ainoastaan Kamari ole valiokunnalle lähettämässään kirjelmässä väärinkäsittänyt, vaan myös asian ollessa Herrain Kaupunginvaltuusmiesten käsiteltävänä on minulle epäedullisella ja loukkaavalla tavalla keskustelussa väärintulkittu, katson en ainoastaan oikeudekseni, vaan velvollisuudekseni tässä yhteydessä hiukan laajemmalla käsitellä tätä asian puolta. Maimitsemillani sanoilla olen ainoastaan tahtonut huomauttaa, minkälaiseksi rahatoimikamarin ja rahatoimikonttorin välinen yhteys on säännöllisissä oloissa muodostunut, enkä suinkaan, että rahatoimikonttorissa, kun tavattomia seikkoja kaupunginkassassa sattuu, vallitsisi niin virkavaltainen ja niin nurinkurinen käsitys velvollisuudestaan saattaa ne kamarin tietoon, kuin mistä tuohon lauseeseen viittaamalla on konttoria syytetty. Ennen Beckerin vajauksen ilmoittoa ei konttorilla ollut siitä minkäänlaista tietoa eikä siis mitään aihetta kirjeenvaihdossaan kamarin kanssa mainita enempää kuin mitä neljännesvuosibilansseihin sisältyi. Muuta ei mainituilla sanoilla ole tarkoitettu. Kaikkein vähimmin näyttää mielestäni rahatoimikamarilla, joka tuntee konttorin ja kamarin välisen melko laajan kirjeenvaihdon, olleen aihetta antaa sanojen

sisällykselle muuta väritystä, mikä kuitenkin valitettavasti jo on tapahtunut, mistä syystä, jääköön sanomatta. Suurempaa aihetta kuin kamarilla oli valio-kunnalle lähettämässään kirjelmässä kummastella että „kaupunginkamreeri on muistuttamatta“ vastaanottanut tiedon että Hämeenlinnan ja Tampereen tullikamareista ei ollut vuonna 1913 saapunut tuulaakivaroja (jommoista väitettä ei kuitenkaan ole rahatoimikonttorin vanhemman kirjanpitäjän antamassa selityksessä) olisi konttorilla puolestaan kummastella, ettei kamari ole paremmin kyennyt katsomaan, että sinne saapuneiden kirjaanpantujen kirjeiden rahasisällys olisi asianmukaisessa järjestyksessä toimitettu kaupunginkassaan.

Ettei rahatoimikonttorilla enempää kuin allekirjoittaneella omasta puolestaan suinkaan ole sitä omituista katsantokantaa, josta meitä on syytetty, käy jo selville esillä olevasta kaupungin laboratorissa sattuneesta valitettavasta tapahtumasta. Niin pian kuin katsoin olevan aihetta epäillä säännöttömyyksiä, asetuin viivyttelämättä yhteyteen rahatoimikamarin kanssa. Muulainen kanta ilmoitusvelvollisuuteen nähden olisikin luonnoton.

Kun kuitenkin asia nyt on esillä ja sekä rahatoimikamari että revisionikonttori ovat sen ottaneet käsiteltäväksi, lisättäköön tähän muutama sana, jotka alkuaan oli aikomukseni panna jo Beckerin tapahtumaa koskevaan selitykseeni. Ne koskevat erästä toista velvollisuutta, joka täytyy olla täytetty, ennenkuin ilmoitusvelvollisuus alkaa, nimittäin kunnan eri virastojen ja laitosten tilien tarkastus. Eri mieliä on, niinkuin tunnettu, olemassa siitä, kenen velvollisuutena tämä tarkastus oikeastaan on katsottava olevan. Jotta rahatoimikonttorin käsitys tästä asiasta tulisi selville, pyydän tässä lyhyesti esittää, miltä uudestijärjestetyn tilintarkastuksen kehitys on konttorista näyttänyt. Rahatoimikonttorilla aikaisemmin ollut tarkastusvelvollisuus mainitaan konttorin voimassa olevassa johtosäännössä (6 §:n b mom.), jossa sanotaan, että konttorin tulee „tarkastaa kirjanpidon perustuksena olevat todisteet.“ On luonnollista, että tämä tarkastus on ollut perusteellisempi ja tuntuvasti laajempi kuin mitä säännös sisältää, ja tämä käy selville siitakin, että sinä aikana, jolloin rahatoimikonttori hoiti todisteiden tarkastuksen, puheena olevan laatuisia kavalluksia ei sattunut. Vaikkei tätä säännöstä olekaan kumottu, on kuitenkin kaupungin revisionikonttorin perustaminen aikaansaanut tässä kohden täydellisen muutoksen. Helsingin Revisionikonttorin ohjesäännön 3 §:n mukaan on revisionikonttorin velvollisuutena vuoden varrella läpikäydä „raha-toimen — — — — tilit sekä silloin ei ainoastaan tarkastaa j. n. e.“. Revisionikonttorin järjestämisestä tämän määräyksen soveltamisesta on ollut seurauksena, ettei rahatoimikonttori ole tarkastanut enempää kassa- kuin memoriaalitodisteitakaan, koska revisionikonttori on pyynnöstään saanut tarkastettavakseen todisteet, vieläpä ennenkuin niitä on ehditty kirjaankaan panna, ja jyrkästi ollut sitä mieltä, että rahatoimikonttorin on, kohta kun todisteet on kir-

jaanpantu, lähetettävä ne revisionikonttoriin, joka tavallisesti ei ole niitä palauttanut, ellei erityisesti ole pyydetty. Todisteiden palauduttua pitäisi lisätarkastuksen toimittamisen rahatoimikonttorissa olla tarpeeton. Revisionikonttorin edellä kerrottu menettely tarkastustyössään sekä vastamainitun 3 §:n sisällitys on rahatoimikonttorissa synnyttänyt sen käsityksen ja vakaumuksen, että revisionikonttori on ottanut huolekseen Helsingin kaupungin tilien sekä sisällityksen että yksityiskohtain tarkastuksen. Tätä käsitystä on lisäksi vahvistanut kaupunginreviisorin kaupungin laitoksille ja viranomaisille puhelimitse antama määräys, että kaikki tilikirjat ja todisteet on siihen aikaan, jolloin ne on annettava tarkastettaviksi, lähetettävä revisionikonttoriin. Täten on rahatoimikonttorikin vapautunut katsomasta, että kaikki mitä tilintarkastukseen kuuluu, todella on tullut vuositilintarkastajain käsiin. Lisätueksi tälle rahatoimikonttorin käsitykselle mainittakoon se tosiasia, että niin vesijohtokonttori kuin liikennekonttorikin (viimeksi mainittu tuloihinsa nähden), joiden tilit aikaisemmin pidettiin rahatoimikonttorissa, nyttemmin lähettävät ainoastaan raportit tilastaan. Tästäkin asianlaidasta on rahatoimikonttori saanut aihetta edellyttää, että uusi, nimenomaan kaupungin tilien tarkastusta varten perustettu laitos, semmoinen kuin revisionikonttori, on, niinkuin edellä mainittiin, vapauttanut rahatoimikonttorin aikaisemmasta tarkastusvelvollisuudestaan.

Tässä yhteydessä on niinkään huomautettava, ettei rahatoimikonttorin nykyinen työvoima enää riitä juokseviinkaan tehtäviin. Konttorin työmäärän suunnaton lisääntyminen viimeisten kymmenen vuoden kuluessa käy selville alempana olevista puhuvista numerotiedoista, jotka rahatoimikonttori rohkeene tässä uudelleen esittää, vaikka ne onkin jo lähetetty erinäisiä palkkakäskyksiä käsittelemään asetettuun valiokuntaan.

	Vuonna	1903	1908	1913
Rahasääntö	Smk	6,633,341: —	12,316,511: —	21,168,091: —
Kassaliike	„	24,953,491: —	34,387,131: —	46,828,090: —
Kassan tuloeriä	luku	61,466	78,739	85,153
Kassan menoeriä	„	25,264	19,777	27,301
Palkkatyöntekijöitä	„	35,150	79,536	113,260
Kannantaluetteloiden maksunpanoeriä	„	60,964	90,553	119,909
Journalin kirjanpitoeriä	„	24,389	38,053	53,649
Kirjaanpantuja todisteita	„	7,173	10,691	14,672
Avattuja tilejä	„	434	617	862
Ulosottoon menneitä verolippuja	„	25,675	37,268	59,693
Obligatsioonilainain korkolippuja	„	55,556	53,324	116,740
Alitilittäjiä	„	16	29	34

Näinä vuosina on henkilökuntaan tullut lisäksi ylimääräinen kasööri ja ylimääräinen ekspeditööri. Kun virkamiehiä esimerkiksi rahatoimikamarissa, pysyttäytyäksemme viime viisivuotiskauden rajoissa, vuonna 1908 oli 5 ja vuonna 1914 8, on rahatoimikonttorissa, jossa vuonna 1908 oli 11 virkamiestä, vuonna 1914 niitä kaikkiaan 13. Edellisessä tapauksessa on lisäennys 75 %, jälkimäisessä ainoastaan 18 %.

Kärsivällisesti on rahatoimikonttori odottanut sitä kaupungin tililaitoksen uudestijärjestämistä, josta, siitä lähtien kun erikoiskomitea vuonna 1909 asetettiin asiaa selvittämään, on ollut niin paljon puhetta. Että virasto, jonka tililaitos pääasiassa perustuu 40 vuotta takaperin annettuun asetukseen, kaipaakin kehitystä siihen suuntaan, että edellä mainitun laatuiset tapaukset käyvät mahdottomiksi, on rahatoimikamari varsin valmis myöntämään.

Lähetekirjat palautuvat tämän mukana.

Helsingissä, rahatoimikonttorissa, huhtikuun 9 päivänä 1914.

Iwar Timgren.

HELSINGIN KAUPUNGIN

REVISIONIKONTTORI.

Helsingissä,

toukokuun 25 p:nä 1914.

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

N:o 87.

Sittenkun rahatoimikamari oli Kaupunginvaltuustolle ilmoittanut, että kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorin johtaja, insinööri Rudolf Dillström, oli hävittänyt kantamiaan kaupungin varoja kaikkiaan 13,667 markkaa 25 penniä, joka vajaus kuitenkin on täytetty, sekä revisionikonttorilta oli vaadittu selitystä asiassa, saa konttori, palauttaen lähetekirjat, kunnioittaen huomauttaa seuraavaa.

Se seikka että laboratorin johtajan hallussa on voinut olla noin suuri rahamäärä, on johtunut siitä, ettei ole noudatettu säädettyjä määräaikoja, mitä tulee varain maksamista rahatoimikonttoriin. Vaikka mainitun laboratorin työjärjestyksessä toukokuun 26 päivältä 1903 ja tammikuun 30 päivältä 1912 sanotaan, että terveydellisistä tutkimuksista kertyneet maksut on neljännesvuosittain rahatoimikonttoriin toimitettava, ei niitä tavallisesti ole noina määräaikoina sinne toimitettu.

Revisionikonttorinkin viaksi jää, ettei konttori ole kiinnittänyt huomiota siihen että säädettyjä rahatoimitusaikoja ei ole noudatettu. Sen johdosta mitä rahatoimikonttori on asiasta lausunut, on kuitenkin huomautettava, että revisionikonttorin perustaminen vuositilintarkastajain avuksi ei vapauta rahatoimikonttoria velvollisuudestaan ensi kädessä valvoa, että kaupungin tulot säädetyssä järjestyksessä kertyvät kaupunginkassaan.

T. J. Boisman.

Esitys toimenpiteisiin ryhtymisestä Ruoholahdenkadun tontin N:o 25 korttelissa N:o 171 lunastamiseksi kaupungin omaksi.

HELSINGIN

RAHATOIMIKAMARI

Toukok. 25 p:nä 1914.

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

N:o 396.

Sittenkun Rakennuskonttorin tietoon oli tullut että Vainvienti Osuusliike Valiolla oli aikomus varikoilla rakennuttaa omistamansa tehdastontti N:o 25 Ruoholahdenkadun varrella korttelissa N:o 171, ja Konttori, joka samaten oli saanut tietää että satamarataa varten mainitun tontin kohdalla varattu tila tulisi olemaan riittämätön, jos rautatieraitteiden lukua sillä kohdalla lisättäisiin, oli osuusliikkeeltä tiedustellut, millä ehdoilla tämä oli suostuvainen sellaiseen tontinjärjestelyyn, että satamarataa varten saataisiin suurempi tila, oli osuusliike ilmoittanut suostuvansa kaupungin kanssa tekemään tämän-suuntaisen sopimuksen seuraavilla ehdoilla:

että tontti saa luovutettavasta osasta korvaukseksi yhtä suuren pinta-alan kaakkoispuoleltaan;

että kaupunki myöntää osuusliikkeelle oikeuden Ruoholahden rantaan laskea puheenalaiselle tontille vievän sivuraiteen;

että jos tontin itäraja tulisi järjestelyn alaiseksi, ennenkuin osuusliike oli poistanut tämän rajan kohdalla olevan puurakennuksen hankkiakseen tilaa tontille rakennettavalle uutisrakennukselle, korvaus oli suoritettava purettavasta rakennuksesta uskottujen miesten arvion mukaan, jolloin perusteena oli käytettävä, ei vuokratuloa, vaan rakennuksen arvioitu arvo;

että kaupunki sallii osuuskunnan sisustaa tontin etu- (etelä osalle, alaltaan noin 1,500 m², konttorihuoneustoja ja myymälöitä vuokrattaviksi; sekä

että osuusliikkeelle myönnetään lupa laittaa uuden rakennuksen palomuriin Marian sairaalan tonttia vastaan niin monta ikkunaa, kuin voidaan katsoa tarpeen vaativan, sen kautta kuitenkin rajoittamatta kaupungin oikeutta täydelleen käyttää hyväkseen sairaalatonttia.

Saatuaan tästä tiedon Rakennuskonttorilta esitti Kaupungin yleisten töiden hallitus, joka oli kuullut että Rautatiehallitus Hieta- ja Jätkäsaarilla toimitettavan raidejärjestelyn yhteydessä aikoi vaatia että puheenalaisen tontin kohdalla varattaisiin tilaa kolmelle raiteelle, kirjelmässä Rahatoimikamarille viimekuluneen tammikuun 30 p:ltä, mitenkä tilaa mainituille raiteille ei voitu hankkia muulla tavoin kuin että puheenalainen tonttijärjestely toimitettaisiin, minkä pitäisi viipymättä tapahtua, jottei kaupungille siitä koituisi suuria kustannuksia. Näin ollen katsoi Hallitus asian olevan jätettävä Rahatoimikamarin harkittavaksi, ilmoittaen hallitus samalla voineensa puoltaa osuuskunnan yllämainittuja ehtoja, lukuunottamatta sitä, joka koski osuusliikkeelle myönnettävää oikeutta sisustaa vuokrattavia myymälähuoneistoja tontin eteläosalle rakennettaviin rakennuksiin, mikä oikeus ei ollut sallittu tehdas- ja varikkotontteja varten voimassa olevassa rakennusjärjestyksessä; samalla ehdotti Hallitus, että Rahatoimikamari ryhtyisi sellaiseen toimenpiteeseen, että kyseessäoleva tehdastontti järjesteltäisiin siten, kuin myötäliitetty karttaluonnos I osottaa.

Helmikuun 12 p:nä esiteltäessä tätä asiaa päätti Rahatoimikamari vaatia siitä Terveyshoitolautakunnan lausuntoa, ja ilmoitti lautakunta, tiedusteltuaan Marian sairaalan hallituksen mielipidettä, kirjelmässä maaliskuun 5 p:ltä voineensa puoltaa sitä osuusliikkeen asettamaa ehtoa, joka koski ikkunoiden laittamista sairaalantontin puoleiseen seinään, sillä edellytyksellä että ikkunat tehtiin lasitiileistä tahi muulla tavoin läpikuultamattomat ja kiinteät, jottei niitä voitaisi avata, ja että palomuuria käsiteltiin etusivuna. Sen ohessa lausui lautakunta suotavaksi, että viimeainittu edellytys siinäkin tapauksessa täytettäisiin, ettei osuusliike enää halunnut laittaa ikkunoita sairaalan puoleiseen seinään, jotta siten saataisiin miellyttävämmän näköinen seinusta sairaalantonttia vastaan.

Sittemmin jätti osuusliike, saatuaan kuulla, että sen aikaisemmin tehtyjen vaatimusten voitiin katsoa osittain olevan ristiriidassa voimassaolevan rakennusjärjestyksen kanssa, kirjelmässä maaliskuun 6 p:ltä Rahatoimikamarille toisen ehdotuksen, jonka mukaan osuuskunta luovuttaisi kaupungin haluaman tontinosan ehdolla

1:ksi että tontin jälellä olevaa osaa laajennetaan Hallituksen ehdotuksen mukaisesti kaakkoon päin luovutettavan osan suuruisella pinta-alalla;

2:ksi että kaupunki myöntää osuusliikkeelle luvan laskea Ruoholahden rantaan mainitulle tontille vievän sivuraiteen;

3:ksi että Kaupunginvaltuusto antaa suostumuksensa osuuskunnan jällelläolevan tontinosan jakamiseen siten, että täten syntyväin osain välinen raja vedetään 36 metriä Marian sairaalantontin rajalla sijaitsevasta kohdasta kohtisuoraan Kalmistonkatua vastaan, sekä siihen että eteläisempi näistä tonteista saa ilman erityistä kaupungille suoritettavaa korvausta muuttua luon-

noltaan asuntotontiksi, minkä järjestelyn kautta tehdastontiksi jäävä uusi tontti tulisi olemaan pinta-alaltaan 1,805 m² ja asuntotontti 1,782 m².

Siinä tapauksessa että tämä ehdotus saavuttaisi kaupungin viranomaisien hyväksymisen, sitoutui osuusliike puolestaan luovuttamaan kaupungin haluaman tontinosuuden sekä ilman erityistä korvausta omalla kustannuksellaan poistamaan omistamansa mainitulla tontinosalla sijaitsevan varikkorakennuksen.

Elleivät sitä vastoin kaupunginviranomaiset hyväksyisi viimemainitussa kohdassa esitettyä ehtoa, ehdotti osuusliike vaihtoehtoisesti

että kaupunki suorittaisi Smk. 60,000: — korvaukseksi yllämainitusta rakennuksesta, huonontuvasta etusivusta ja siitä arvonvähennyksestä, mikä johtui tontin kapenemisesta. Kun puheenalainen rakennus tuotti tuloa vuodessa Smk. 3,000: —, mikä 7 % mukaan teki pääoma-arvoa noin Smk. 43,000: —, oli mainituista haitoista suoritettava korvaus niin muodoin ainoastaan 17,000 markkaa.

Rahatoimikamarin vaadittua päätöksellä huhtikuun 7 p:ltä Hallituksen lausuntoa osuusliike Valion viimeksi esitetyn ehdotuksen johdosta ja Hallituksen asetettua asiata valmistamaan valiokunnan, johon valittiin kaupungin-
asemakaava-arkkitehti Jung, työpäällikkö Öller ja kaupungingeodeetti Lille, antoi valiokunta lausunnon, jossa esitettiin, mitenkä valiokunta tarkastaessaan näitä ehdotuksia ei ollut voinut olla kiinnittämättä huomiotaan osuusliikkeen tekemiin erittäin korkeisiin korvausvaatimuksiin, varsinkin mitä tulee osuusliikkeen kirjelmän 3:nteen kohtaan sisältyvään ehtoon ja sen vastaehdotukseen. Kun sen korvauksen määrää, minkä osuusliike voitiin velvoittaa suorittamaan kaupunginrahastoon haluamastaan tontinosan muuttamisesta tehdastontista asuntotontiksi, tuskin voitiin arvioida korkeammaksi kuin Smk. 22: 50 neliömetriltä eli 1,783 m² suuruisesta pinta-alasta noin 40,000 markaksi, arvioi osuusliike omat tappionsa 20,000 markkaa korkeammaksi, minkä vuoksi valiokunta oli ottanut harkittavakseen, eikö kävisi kaupungille edullisemmaksi johtaa Rautatiehallituksen vaatimaa sivuraidetta Jätkäsaaren raideverkosta osuusliikkeen tontin länsipuolitse pitkin Kalmistonkatua, jossa tapauksessa kaupungin ei tarvinnut lunastaa mitään osaa mainitusta tontista. Kun sellaisesta raidejärjestelystä kuitenkin vastedes todennäköisesti oli koitua haittaa pitkin Kalmistonkatua kulkevalle katuliikenteelle, katsoi valiokunta sellaisen asian ratkaisun vähemmän suotavaksi ja ehdotti puolestaan, että puheenalainen sivuraide laskettaisiin yhtäsuuntaisesti satamaradan kanssa, kuten Rautatiehallituksenkin oli vaatinut, ja että kaupunki jollakin keinoin hankkisi itselleen omistusoikeuden tähän tarvittavaan osaan osuusliikkeen tontista. Valiokunnan mielestä tämä saattoi tapahtua siten, että kaupunki joko hyväksyi tontin omistajan asettamat ehdot tahi pakkolunastuksella hankki itselleen mainitun tontinosan omistusoikeuden. Kun viimemainittu keino näytti valiokun-

nasta voivan tuottaa kaupungille sekä pitempää ajanhukkaa että tuntuvia rahallisia menoja, varsinkin jos tontin omistaja sillaikaa ehti tontille rakentaa arvokkaampia uutisrakennuksia, esitti valiokunta:

että Hallitus Rahatoimikamarille puoltaisi suostuttavaksi osuuskunta Valion viimeksi esittämiin luovutusehtoihin, eli siis siihen, että osuusliike saisi korvausta siitä pinta-alasta, minkä se menettäisi tontistaan, luvan sivuraiteen laskemiseen sekä jälellä olevan tontinosan jakamiseen. — Kun kaupunki kuitenkin omisti läheisyydessä, venäläisen hautausmaan eteläpuolella suurehkon, varastopaikoiksi varsin sopivan alueen, jonka yhdistäminen kaupungin satamaradan raiteisiin entistä mukavamman tavalla oli varsin suotava, oli valiokunta myös ottanut harkittavakseen, oliko sellainen yhdistäminen mahdollinen sekä miten se oli järjestettävä, ja oli tullut siihen johtopäätökseen, että kysymys oli parhaiten ratkaistavissa joko siten, että uusi yhdistysraide laskettaisiin tontin N:o 25 poikki, kuten karttaluonnos II tarkemmin osottaa, tahi siten että mainittu raide johdettiin Marian sairaalantontin poikki, kuten karttaluonnoksesta III käy ilmi. Kumpiko vaihtoehto oli katsottava edullisemmaksi, jätti valiokunta Hallituksen ratkaistavaksi, huomauttaen ainoastaan, että kaupungin, toteuttaakseen vaihtoehdon II, täytyi lunastaa koko tehdastontti N:o 25, jota vastoin vaihtoehto III edellytti että kaksi sairaalan tontilla olevaa puista asuinrakennusta purettiin.

Tämän lausunnon johdosta ja kun Hallitus ei voinut jättää huomioonottamatta sen jälkimäistä puolta, pyysi Hallitus osuusliike Valiolta tietoa, oliko osuusliike suostuvainen ja millä ehdoilla luovuttamaan kaupungille puheenalaisen tontin.

Vastaukseksi tähän ilmoitti osuusliike ei voivansa luovuttaa koko tonttia, vaan ainoastaan sen itä- ja eteläosan, käsittäen noin 1,400 m² ehdolla

että kaupunki puheenalaisesta tontinosasta suoritti korvausta Smk. 179,000: —, mihin myös sisältyi sillä oleva puurakennuksen arvo;

että kaupunki myönsi osuusliikkeelle oikeuden sivuraiteen laskemiseen siihen rautatieraiteseen, joka oli johdettava luovutettavan alueen poikki;

että kaupunki merkitsisi mainitun sivuraiteen tulevaa raidejärjestelyä esittävään asemapiirroksensa, sekä rakennuttaisi sen osuusliikkeen kustannuksella; sekä

että kaupunki vuokraisi osuusliikkeelle 2 tahi 3 sopivaa tonttia Jätkäsaarella kohtuullista vuokraa vastaan, joka oli vahvistettava ilman huutokauppaa.

Osuusliikkeen viimeksimainitun ehdotuksen johdosta ja asiasta yleensä esitti Hallitus tämän jälkeen kirjelmässä Rahatoimikamarille huhtikuun 24 p:ltä, mitenkä osuusliikkeen nyt esittämät ehdot tontin itäosan järjestämiseksi, siinä tarkoituksessa, että satamarataraitteelle ja ennenmainitulle sivuraiteelle varattaisiin suurempaa tilaa, olivat katsottavat paljoka epäedullisemmiksi kuin

Hallituksen alkujaan ehdottamat. Mutta mitä niihin vaatimuksiin tulee, jotka osuusliike oli asettanut luovuttaakseen niin suuren osan tontista, joka tarvittiin mukavamman ja luonnollisemman raideyhteyden aikaansaamiseksi satamaradan ja Ruoholahden täytealueen välillä, olivat nämät vaatimukset niin kohtuuttomia, ettei niihin voitu panna sen enempää huomiota.

Näin ollen ei Hallitus ollut katsonut voivansa puoltaa kumpaakaan esitettyä sopimusehdotusta. Ja kun oli todennäköistä, ettei ollut odotettavissa mitään helpotusta osuusliikkeen vaatimuksiin, esitti Hallitus, joka katsoi välttämättömäksi aikaansaada suoranaisen ja mikäli mahdollista edullisen raidejärjestelyn Ruoholahden pohjoisrannalla oleville alueille, että raide johdettaisiin osuusliikkeen tontin poikki, sekä että mainittu tontti pakkolunastuksella hankittaisiin kaupungin omaksi.

Perustellakseen tätä toimenpidettä viittasi Hallitus Rautatiehallituksen myötäliitettyyn kirjelmään maaliskuun 16 p:ltä, jossa huomautettiin, että viime-mainitun hallituksen ehdottama sivuraide, joka kuului Jätkäsaaren rautatieverkkoon, vastedes oli johdettava satamaradan pääraiteen kanssa yhdensuuntaisesti, ja että tontin N:o 25 vastaisessa järjestelyssä tilaa oli varattava toisillekin pääraiteille.

Ellei Rahatoimikamari katsonut voivansa puoltaa koko tontin lunastamista, vaan arveli voivansa tyytyä sellaiseen tontin itäosan järjestelyyn, jota Rautatiehallituksen yllämainittu ehdotus tarkoitti, esitti Hallitus että tässäkin tapauksessa käytettäisiin pakkolunastusmenettelyä, koska osuusliikkeen korvausvaatimukset näyttivät niin epäedullisilta, ettei niihin voitu suostua.

Ennenkuin asia lopullisesti käsiteltiin Rahatoimikamarissa, jätti osuusliike uuden kirjelmän, jossa ilmoitettiin, että muutamia Jätkäsaaren vuokratontteja tarkottava vaatimus saisi raueta ja että jos tontin itäosasta pyydettyä hintaa, Smk. 179,000:—, katsottiin liian korkeaksi, osuusliike odotti vastaehdotusta Rahatoimikamarilta.

Käsiteltyään kysymystä useammassa kokouksessa kaupungininsinöörin läsnäollessa, tarjosi Kamari kirjelmässä osuusliikkeelle tämän kuun 11 p:ltä puheenalaisesta tontinosasta 110,000 markan korvauksen, ja on osuusliike vastaukseksi selittänyt ei voivansa hyväksyä tarjottua hintaa, ilmoittaen samalla, ettei tontille aijottuja rakennusyrityksiä voida keskeyttää, ennenkuin Kaupunginvaltuusto on päättänyt pakkolunastuksella hankkia kaupungille tontin, ja pyytänyt että asian käsittelyä mikäli mahdollista joudutettaisiin.

Harkitessaan esilläolevaa kysymystä on Rahatoimikamari havainnut olevan huomioonotettava kaksi eri seikkaa, nimittäin toisaalta, että on tar-

peellista varata satamaradalle sekä Jätkä- ja Hietasaaren raidejärjestelyn aiheuttamille lisälaitteille suurempaa tilaa korttelien N:o 171 ja 172 välisellä paikalla, kuin mitä siellä nykyään on käytettävänä, sekä toiselta puolen ne näkökohdat, joita Yleisten töiden hallitus ja sen valiokunta ovat esittäneet Ruoholahden täytealueen vastaista käyttöä koskevassa kysymyksessä.

Ensimäiseen kysymykseen nähden on huomattava, ettei nykyään ole tilaa tarjona Jätkäsaaren raideverkosta johdettavalle sivuraiteelle, ellei osuusliike Valion tontin itäisivusta kaistaletta liitetä satamarata-alueeseen, kuten kartaluonnos I osottaa, syystä ettei kahta siellä nykyisin olevaa raideparia voida siirtää tilan hankkimiseksi puheenalaiselle sivuraiteelle. Jos siis kaupunki haluaa varata itselleen tilaisuutta laskemaan liikenteen nyt jo vaativat raiteet sekä vastedes tekemään satamaradan kaksiraiteiseksi koko pituudeltaan, ei kaupunki voi välttää hankkia ainakin nyt kyseessäolevaa tontinosaa, mikä tontinosto olisi sitä edullisempi, kuta aikaisemmin se toimitettaisiin, syystä että tontinomistaja on aikeessa sinne rakennuttaa kallisarvoisia rakennuksia.

Mitä sitte tulee kysymykseen Ruoholahden pohjoisrannalla olevan varastopaikkaalueen käyttämisestä, katsoo Rahatoimikamari olevan huomautettava, että Kamari, aluetta varten vahvistetun suunnitelman puutteessa, ei voi varmuudella lausua mieltään siitä, mitenkä aluetta vastedes olisi parhaiten käytettävä, mutta kun alue sijaitsee aivan nyt jo vilkasliikkeisen sataman rannalla, ja kun voittamattomat vaikeudet eivät näytä estävän alueen laajentamista aina Kellosaareen asti, voitane todennäköisesti otaksua että mainittua aluetta edullisimmin vastedes voitaisiin käyttää kaupan ja merenkulun tarpeiden tyydyttämiseksi, sitäkin suuremmalla syyllä kun otetaan huomioon että siellä voidaan rakentaa laituria pituudeltaan lähes 600 metriä (vrt. Rahapajanranta 700 metriä). Näin ollen ja kun tämänlaatuista laituria ei enää voida tehokkaasti käyttää ilman tyydyttävää rautatieyhteyttä, on varattava tilaisuus sellaisen yhteyden aikaansaamiseksi. Tosin on puheenalainen alue nyt jo yhteydessä satamaradan kanssa, mutta kun Jätkä- ja Hietasaarille vievät pääraiteet vastedes tulisivat leikkaamaan mainittua yhdistysraidetta, on todennäköistä että kun liikenne ensinmainituilla raiteilla lisääntyy, liikennettä yhdistysraiteella ei voitaisi ylläpitää ilman yhteentörmäysten vaaraa, joten varmasti voidaan otaksua että Rautatiehallitus on vaativa pääraiteita leikkaavan sivuraiteen poistettavaksi. Mutta siinäkin tapauksessa, että viimeksi mainittu epäkohta olisi vältettävissä siten, että otetaan käytäntöön tehokas merkinantojärjestelmä, vahdinpito y. m., tulisi kuitenkin kehittyneempi raideverkko puheenalaisella täytealueella aikaansaamaan niin laajan liikenteen, että tämä tuottaisi suuria hankaluuksia satamaradalla kulkevalle läpikulkuliikenteelle, syystä että täytealueelle tulevan liikenteen lopullisen järjestelyn silloin pitäisi tapahtua satamaradan pääraiteella, mitä asianomaiset liikenneviranomaiset tuskin sallinevat.

Asiain näin ollen on Rahatoimikamari arvellut olevan syytä kiinnittää huomiota Hallituksen lausuntoon siitä miten on tarpeellista varata tilaisuutta puheenalaisen alueen yhdistämiseen satamaradan kanssa muulla tavoin kuin nykyään. Tämän suunnitelman toteuttamiseksi on, kuten yllä on esitetty, kaksi vaihtoehtoista keinoa, joista toinen tarkoittaa yhdysraiteen johtamista Marian sairaalatonin eteläosan poikki, toinen sen johtamista osuusliike Valion omistaman tontin kautta.

Näistä kahdesta ehdotuksesta ei Rahatoimikamari ole voinut puoltaa ensin mainittua, koska Marian sairaalan tontti, joka nyt jo on osottautunut riittämättömäksi sairaalan laajennuksille, siten tulisi vähenemään, jota paitsi kaksi tontilla sijaitsevaa rakennusta, joista toista käytetään sairaalapaviljonkina, toista talousrakennuksena, tulisi purettaviksi.

Mitä taas tulee toiseen vaihtoehtoon, joka tarkoittaa yhdysraiteen johtamista osuusliike Valion tontin poikki, on Rahatoimikamari sitä mieltä, että omistajan asettamia ehtoja tontin itäosan luovuttamiseksi, mikä osa käsittää noin 1,400 m², on pidettävä ylen kohtuuttomina. Näin ollen näyttää, jos yllämainittu rautatieyhteys on saatava Ruoholahden täytealueelle, ainoana keinoana olevan, että kaupunki pakkolunastuksella hankkii itselleen tähän tarvittavan alueen. Tällöin on huomattava, että vaikkei useinmainittua yhdysraidetta varten tarvittaisi osuusliikkeen koko tonttia, vaan ainoastaan sen itäpuolinen, kartalla II tarkemmin merkitty osa, koko tontin lunastaminen kävisi kaupungille suhteellisesti paljoa edullisemmaksi, koska kaupunki, lunastaessaan vain itäosan, velvoitettaisiin korvaamaan omistajalle senkin arvovähennyksen, mikä koskisi tontin jällelläolevaa osaa.

Yllä esitettyjen perusteiden nojalla saa Rahatoimikamari kunnioittaen esittää Herrojen Kaupunginvaltuusmiesten päätettäväksi

ryhtyä toimenpiteisiin Ruoholahdenkadun tontin N:o 25 korttelissa N:o 171 hankkimiseksi kaupungille pakkolunastuksen avulla.

Rahatoimikamarin puolesta:

Alexis Gripenberg.

K. Rein.

*(Käännös.)**Lyhennysote.**Liite.*

SUOMEN VALTIONRAUTATIET

RAUTATIEHALLITUS*Helsingissä,**maaliskuun 16 p. 1914.**Helsingin kaupungin yleisten töiden hallitukselle.*

N:o 320/2605.

Kirjelmässä marraskuun 28 p:ltä 1913 N:o 375 a on Hallitus pyytänyt Rautatiehallitusta lausumaan mielipiteensä kirjelmään liitetyn ehdotuksen johdosta, joka koskee raidejärjestelyä Hieta- ja Jätkäsaarilla, sekä siitä, vastaako Ruoholahdenrannan ja Jätkäsaaren välisten kanavain yli rakennettu silta rakenteeltaan liikenteen vaatimuksia.

Tämän johdosta saa Rautatiehallitus kunnioittaen esittää seuraavaa:

Mitä tulee ehdotettuun, ratapihalta pohjoiseenpäin vievään sivuraiteeseen, katsoo Rautatiehallitus, että sitä toistaiseksi voitaisiin johtaa kuten Ehd. II osottaa pitkin Kalmistonkatua. Vastedes olisi se kuitenkin laskettava yhdensuuntaisesti satamaradan pääraiteen kanssa ja olisi silloin tapahtuvassa tontin N:o 25 tehdaskorttelissa N:o 171 järjestelyssä myös varattava tilaa toiselle pääraiteelle.

A. Ahonen.**K. K. Stier.***Ludvig Collan.*

Lyhennysotteen oikeaksi todistavat:

R. Malmberg. Erna Gefwert.

Förslag till omreglering af
Fabrikskvarteret N° 171.

F.K. N° 179.
T.K.

Ehdotus Tehdaskorttelin N° 171
uudestaan järjestämiseksi.

Gräsvikskajen.
Ruoholahdenlaituri.

Gräsvikskajen.
Ruoholahdenlaituri.

Maria Sjukhus område.
Marian Sairaalan alue.

b. F.K. N° 171 a.
T.K.

1850 m²

1783 m²

Projekteradt järnvägsspår.
Ehdotettu rautatieraide.

155 m²

155 m²

Kyrkogårdsgatan.

Kirkkotarhakatu.

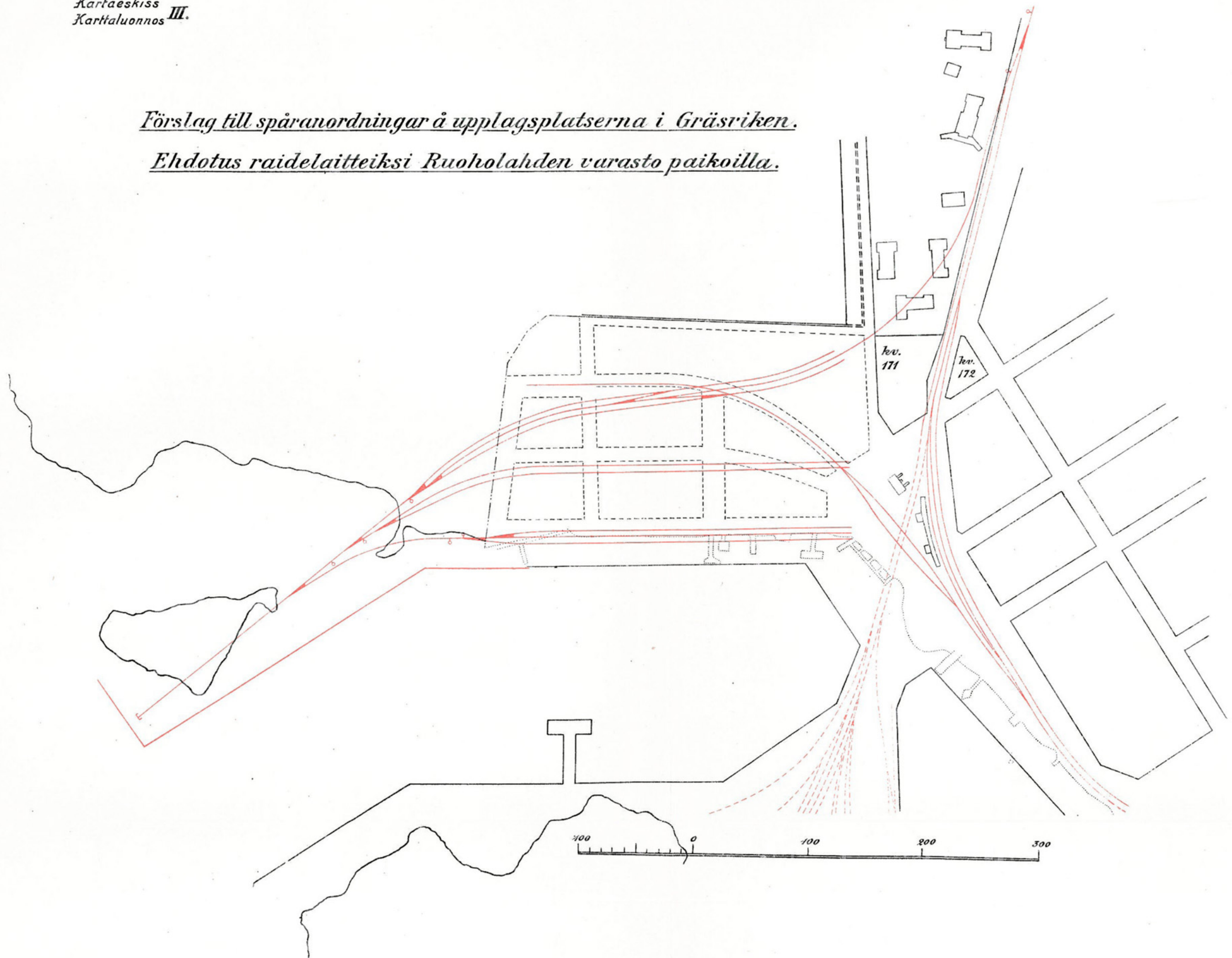
Förslag till spårordningar å upplagsplatserna i Gräsviken.

Ehdotus raidelaitteiksi Ruoholahden varasto paikoilla.

Förslag till spårordningar å upplagsplatserna i Gräsriken.

Ehdotus raidelaitteiksi Ruoholahden varasto paikoilla.

*Valiokunnan mietintö erinäisten kunnan
laitosten ja virkailijain palkkasääntöjen muut-
tamista koskevasta asiasta.*

Joulukuun 30 päivänä viime vuonna käsitellessään kuluvan vuoden meno- ja tulosääntöehdotusta päätti Kaupunginvaltuusto erikoisen palkanjärjestelyvaliokunnan valmisteltavaksi antaa eräät rahasäännön järjestelyn yhteydessä esitetyt kysymykset Rahatoimikonttorin ja teknillisten laitosten henkilökunnan palkanparannuksista sekä uuden kulkutautisairaalan, palomestarin, alipalomestarin ja terveydellisten tutkimusten laboratorin johtajan palkkaetujen järjestelemisestä (Liite I). Valiokunnan jäseniksi kutsui Kaupunginvaltuusto kokouksessaan tammikuun 20 päivänä kuluvaan vuotta allekirjoittaneet Castrénin, Heimbürgerin, Mattssonin ja Walldénin ynnä herra E. Schybergsonin, joka kuitenkin pyynnöstään kokouksessa seuraavan helmikuun 3 päivänä vapautettiin tästä tehtävästä. Herra Schybergsonin sijaan valittiin allekirjoittanut Tollet.

Lähetteisä tammikuun 24, helmikuun 26 ja maaliskuun 7 päivältä kuluvaan vuotta on Kaupunginvaltuuston Valmisteluvaliokunta siten asetettuun valiokuntaan lisäksi lähettänyt Tyttöjen ammattikoulun henkilökunnan sekä kaupungin Rakennus- ja Liikennekonttorin virkamiesten palkankorotuksia koskevat ehdotukset (Liitteet II—VIII).

Työnsä suoritettuaan saa Valiokunta täten Kaupunginvaltuustolle antaa lausunnon ja ehdotuksen esillä olevista asioista.

Valiokunnalle annettu tehtävä käsittää, niinkuin edellä olevasta näkyy, melko laajan kunnallisen palkkainuudistuksen. Valiokunnan valmistelutehtävän ulkopuolelle jäävät pääasiassa Maistraatin ja Raastuvanoikeuden henkilökunta sekä Kaupunginvaltuuston kanslian, Rahatoimikamarin, Satamakonttorin, Tilastokonttorin, Rakennustarkastuskonttorin, Revisionikonttorin ja Taksoitusvalmistelukunnan virkamiehet sekä vaivais-, terveyden- ja sairaanhoitolaitoksen ynnä kansakoululaitoksen virkailijat.

Kun siis suurehko määrä kunnan palkkasääntöjä on uudistuksen esineenä ja palkankorotusta koskevia esityksiä muidenkin hallintohaarain alalta

lienee odotettavana, ei Valiokunta ole voinut olla tehtävänsä täyttäessään kiinnittämättä tarkempaa huomiota kunnan laitosten palkka- ja työoloihin yleensä.

Silmäys Helsingin kaupungin nykyään voimassa oleviin palkkasääntöihin osottaa, että kunnan hallinnossa ei ole yhtenäistä palkkausjärjestelmää noudatettu.

Tuon tuostakin toimeenpannuissa palkanjärjestelyissä, jotka useimmiten ovat koskeneet milloin minkin suuruisia palkkausrymiä, ei ole noudatettu määrättyä suunnitelmaa eikä voitu tarpeellista huomiota panna muihin, toisiinsa vertailtaviin kunnan virkoihin. Ilmeistä epä johdonmukaisuutta on olemassa niihin periaatteisiin nähden, joita noudattaen ikäkorotusta määrävuosien palveluksesta maksetaan, sillä melko suuri joukko viranpitäjiä on ilman säällistä aihetta jäänyt vaille tätä etua.

Edellä mainittujen puutteiden ja epätasaisuuksien poistaminen sekä järkipärisen palkkausjärjestelmän käytäntöön ottaminen on Valiokunnan mielestä asetettava toivomukseksi, joka on toteutettava mitä pikemmin sen parempi. Tuollaisella uudistuksella on kuitenkin syvään käyvä merkitys kunnan virkailijain palvelusehtoja ja virantoimitusvelvollisuutta koskevaa kysymystä silmällä pitäen ja se on ehdottomasti siihen kytkettävä. Tässäkin kohden tarvitaan kaupunginhallintoomme järjestettyjä ja yhdenmukaisia perussääntöjä nykyisten hajanaisten ja vaillinaisten sekä eräiltä kohdin eriluontoisten määräysten sijaan. Palkkausperusteiden yhteydessä olisi sen tähden Valiokunnan mielestä laadittava palkkasääntöjen soveltamista koskevat yleiset ehdot ja määräykset, joissa on m. m. säännöksiä päivittäisestä virantoimitusajasta, kesälomasta, virkavapaudesta, eläke-eduista, velvollisuudesta asua kaupungin alueella sekä väliaikaisia määräyksiä y. m.

Tähän kuuluvat kysymykset ovat olleet *Tukholmassa* kaupunginhallinnon käsiteltävinä ja asiasta siellä hankittu laaja selvitys on monessa kohden omansa tärkeitäkin oloja valaisemaan. Valmistelun tuloksena oli vuonna 1909 annettu komitean mietintö, jossa m. m. ehdotetaan n. s. Tenowin palkkausjärjestelmää otettavaksi käytäntöön Tukholman kunnallishallinnossa. Tämä järjestelmä rakentuu sille periaatteelle, että alkupalkka on verraten pieni ja kohoaa vähitellen lukuisilla ja taajaan peräkkäin seuraavilla ikäkorotuksilla. Komitea ehdotti, että sääntöpalkkaiset viranpitäjät jaettaisiin palkkausoloihin silmällä pitäen erinäisiin palkkausryhmiin; että, jos virkaa seuraa asunto, lämpö ja ruoka, se luettaisiin pois rahapalkasta vahvistettujen perusteiden mukaan, sekä että kaupunginvaltuusto, komitean sitä varten laatiman ehdotuksen mukaisesti, vahvistaisi yleiset palkkausedot ja väliaikaiset määräykset kunnan virkoja varten.

Tenowin järjestelmän mukainen palkanjärjestely toimeenpantiin sittemmin Tukholmassa vuonna 1911 niihin kunnan viranpitäjiin nähden, joiden

palkkaedut kunta yksin määrää, kuitenkin luvusta erottamalla eräät ryhmät, joiden palkat oli hiljattain järjestelty tai jotka kuuluivat laitoksiin, joiden uudestijärjestäminen oli hankkeissa. Tässä yhteydessä kaupunginvaltuusto hyväksyi „Tukholman kaupungin palkkasäännön soveltamisessa noudatettavat yleiset ehdot ja määräykset“. Kaupungin palkkakysymysten yhtenäisen käsittelyn aikaansaamiseksi asetettiin erityinen palkkauslautakunta, jonka johtosääntö vahvistettiin toukokuun 5 päivänä 1911.

Niinkuin Tukholmassa saatu kokemus osottaa, kaippaa palkkausjärjestelmää ja palkkausehtoja koskevain kysymysten ratkaisu laajaa ja perinpohjaista valmistelua. Tämä vastuullinen ja vaikea tehtävä olisi Valiokunnan mielestä annettava sopivasti kokoonpanulle lautakunnalle, jonka etusijassa tulisi laatia ja Kaupunginvaltuustolle esittää ehdotukset kunnan virkamiehistöön asettamisen perusteita, virantoimitusajan järjestämistä, palkkausjärjestelmää ja palkkamääriä sekä palkkaetujen nauttimisen yleisiä ehtoja koskevissa y. m. tähän kuuluvissa asioissa. Sen ohessa tulisi lautakunnan toimia vakinaisena ammattiviranomaisena kaupungin palkkakysymyksissä sekä sitä varten saada likimain sama toimivalta, mikä on Tukholman palkkauslautakunnalla. Tällä laitoksella olisi siis tehtävänä vahvistetun johtosääntönsä mukaisesti hoitaa kaupungin palkkausoloja sekä tehdä aloitteita ja antaa lausuntoja toimialaansa kuuluvista asioista. Lautakunnalle annettaisiin niinkään toimeksi kunnan eläkeasiain valmistelu, joka tähän asti on ollut Raha-toimikamarin velvollisuutena.

Valiokunta ei ole tahtonut asian nykyisellään ollessa Kaupunginvaltuustolle esittää lopullista ehdotusta tuollaisen palkkauslautakunnan järjestämiseksi, Valiokunta kun on sitä mieltä, että edellä esiintuodut näkökohdat olisi sitä ennen saatettava Rahatoimikamarin tiedoksi periaatteellista tarkastusta varten. Tämän mukaisesti saa Valiokunta esittää, että Kaupunginvaltuusto päättäisi

lähettää kysymyksen kaupungin palkkausolojen ja kunnan viranpitäjien palvelusehtojen sekä edellä mainittuja tehtäviä varten asetettavan erikoisen palkkauslautakunnan tarpeellisuudesta Rahatoimikamariin lausunnon antamista varten.

Kun nyt viritetty alote kunnan palkkausolojen yleiseksi uudestijärjestämiseksi ei näy saavan viivyttää esillä olevain palkanjärjestelykysymysten käsittelyä, on Valiokunta, tästä huolimatta, katsonut olevan käyminen tehtävänsä täyttämään.

Valiokunta on siinä kohden havainnut jonkin määräisen palkanparannuksen erinäisille nyt puheena oleville palkkaryhmille asianhaaran vaatimaksi. Valiokunnan mielestä on kuitenkin ollut tarpeellista esillä olevia kysymyksiä ratkaistessa noudattaa kaupungin varain vaatimaa varovaisuutta sekä olemaan kuormittamatta rahasăäntöä enempää kuin olot välttämättä vaativat. Puheenalaisia palkkavaatimuksia tutkiessaan on Valiokunta myös ottanut huomioon, että kaupungin virkamiehille on hiljattain taattu eläke-oikeus, velvoittamatta palkansaaajaa tästä edusta suorittamaan eri maksua.

Valiokunta on sentähden tässä esitettujen näkökohtain mukaisesti ehdotustaan laatiessaan koettanut, mikäli mahdollista, täyttää palkansaaajain kohtuullisia vaatimuksia, mutta toiselta puolen myös pitänyt silmällä kaupungin taloudellisia etuja.

Valiokuntaan lähetettyjen asiain arvostelemisen pohjaksi on Valiokunta katsonut tarpeelliseksi hankkia selvityksen palkanjärjestelyn esineenä olevan henkilökunnan iästä, siviilisäädystä ja virkaylennyssseikoista, virkakelpoisuudesta, päivittäisestä virantoimituksesta, sivutuloista y. m. Kootut tiedot on sitten järjestelty sekä yhdistelty yleistaulukoksi, joka Liitteenä IX seuraa tätä mietintöä.

Sen ohessa on Valiokunta laadittanut taulukon, joka näyttää palkkamääräin muutokset järjestelyn käsittämäin palkansaaajain pääryhmissä vuosina 1913—1914. Tämä taulukko on mietinnön Liitteenä X.

Saman aikaisen työnlisäyksen osottamiseksi eri laitoksissa vakinaisen henkilökunnan lukumäärään verraten on lisäksi yhdistelty tilastollinen selvitys (Liite XI), joka valaisee tähän kuuluvia oloja vuosina 1903—1908—1913.

Ehdotustaan laatiessaan on Valiokunta koettanut, mikäli mahdollista, poistaa palkkasäännöissä esiintyvät epätasaisuudet sekä ottanut huomioon käytettävänä olevista asiakirjoista ja hankituista tiedoista saadun selvityksen kuhunkin virkaan kuuluvain tehtävain laajuudesta ja merkityksestä sekä asianomaisen virka-asemasta ja vastuunalaisuudesta. Johtavana periaatteena alempain palkkaryhmäin palkkausetujen sovittamisessa on Valiokunta pitänyt vaatimusta että kohtuullisen toimeentulominimin rajaa on noudatettava. Seuraavassa tekee Valiokunta lyhyesti selkoa jälempänä seuraavain ehdotustensa perustuksena olleista erikoisperustelmista ja näkökohdista.

I. Rahatoimikonttorin palkanjärjestely. (Vrt taululiitettä XII).

Niinkuin Liitteestä XI näkyy, ovat Rahatoimikonttorin työtehtävät vuosina 1903—1913 tuntuvasti kasvaneet olematta vakinaista henkilökuntaa mainittavasti lisätty. Sen sijaan ovat menot ylimääräisen työvoiman käyttämisestä

saman ajanjakson kuluessa huomattavasti kohonneet. Konttorin palkkausolot eivät ole vuodesta 1909 lähtien muuttuneet.

Rahatoimikamarin vuodeksi 1914 laatimassa Rahatoimikonttorin menosääntöehdotuksessa on henkilökunnan palkkoja tuntuvasti korotettu, koko laitoksen palkkamääriä kaikkiaan 14,700 markalla. Valiokuntakin on pitänyt jonkin vertaista palkkaetujen parannusta tässä virkaryhmässä työn lisääntymisen johdosta tarpeellisenä, mutta ei ole tahtonut mennä niin pitkälle, kuin Rahatoimikamari on ehdottanut. Valiokunta on tässä kohden pitänyt ratkaisevana sitä seikkaa, että Rahatoimikonttorin uudestijärjestäminen kaupungin kassa- ja tililaitoksen uudistuksen yhteydessä on kohdakkoin odotettavana, minkätähden laajempi palkanjärjestely näyttää olevan lykättävä tuonnemmaksi. Sen ohessa on Valiokunta havainnut, että Rahatoimikamarin ehdottamat palkkamäärät ovat suhteettoman suuret valtion vastaavista viroista maksettuihin palkkoihin verraten.

Valiokunnan ehdotuksen mukaan saisi kaupunginkamreeri 12,000 markan loppupalkan (Rahatoimikamarin ehdottaman 14,400 markan ja voimassa olevan rahasäännön mukaisen 11,000 markan sijasta) sekä kaupunginkasööri 10,400 markan loppupalkan (vastaavain 12,800 ja 9,100 markan sijasta)*. Vanhemman kaupunginkirjurin loppupalkaksi on ehdotettu 8,400 markkaa (9,600 ja 6,800 markan sijasta). Nuorempain kaupunginkirjurien palkkaus- etuihin nähden on Valiokunta havainnut olevan syytä yhtyä Rahatoimikamarin ehdotukseen, joka edellyttää 6,000 markan loppupalkkaa näille kumpaisellekin virkailijalle. Heidän palkkansa on tähän asti ollut erisuuruinen tehtävään erilaatuisen jaon johdosta, mutta kun, mikäli Valiokunta on saanut tietää, tasoitus tässä kohden nyttemmin on toimeenpantu, tulee molempain nuorempain kirjurien vastedes saada sama palkka. Nimet vanhempi ja nuorempi konttorikirjuri poistettaisiin käytännöllistä merkitystä vailla olevina ja kaikki tämän ryhmän virkailijat asetettaisiin yhdenvertaisiksi. Konttorikirjurien palkkaus näyttää olevan Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaisesti korotettava nykyisestä 2,800 markan määrästä 3,000 markkaan. Palveluskunnan palkausmäärä pysyisi ennallaan.

Nykyään voimassa olevissa Rahtoi- ja Liikennekonttorin palkkasäännöissä on vakinaisen henkilökunnan palkkaedut jaettu *palkkaan* ja *palkkioon*. Valiokunta on katsonut olevan lähemmin tutkiminen, onko ja missä määrin tämä jaotus näiden kunnan virastojen uusia palkkasääntöjä järjestäessä pysytettävä vai käykö sen poistaminen.

Valtion ylempäin ja alempain virkamiesten palkkasäännöissä on palkkaetujen jakamisella *vakinaiseen palkkaan* ja *palkkioon* merkitystä asian-

*) Lukuun otettuna nykyiselle kaupunginkasöörille tuleva korvaus menettämästään poissaolosakkojen osuudesta.

omaisten eläkettä määrätessä, virasta erotessa, kuolleiden virkamiesten leskille ja lapsille annettavia lahjapalkkioita sekä palkkasäästöjä ja hautausapua ynnä viransijaisten palkkausetuja laskiessa. Kun kunnalla on oma eläkelaitoksensa eikä lahjapalkkiota kuolleen kunnan virkamiehen jälkeen makseta eikä viransijaisuuspalkkiota koskevia määräyksiä käy soveltaminen kaupungin virkamiehiin, on palkan ja palkkion välinen erotus näiltä kannoilta katsoen merkitystä vailla, mikäli kaupungin virkailijoita koskee. Siviilivirkakunnan leski- ja orpokassaan osallisiin kaupungin virkamiehiin, nimittäin oikeus- ja kunnallispormestariin, oikeus- ja kunnallisraatimiehiin, maistraatinsihteeriiin, ensimmäiseen ja toiseen kaupunginlääkəriin sekä *kaupunginkamreeriin* nähden on välttämätöntä toisistaan erottaa palkka ja palkkio selvän perustuksen aikaansaamiseksi palkkasäästön laskemisessa.

1885 vuoden kunnan palkkasääntöä laatiessa pysytettiin jako palkkaan ja palkkioon ainoastaan sille erikoiselle palkkasäännölle asetettuihin virkamiehiin nähden, joka alistettiin Senaatin vahvistettavaksi ja johon luettiin m. m. kaupunginkamreeri ja kaupunginkasööri. Muihin kunnan virkoihin nähden katsottiin palkan ja palkkion haitatta käyvän yhdistäminen yhdeksi ainoaksi eräksi. Myöhemmissä palkanjärjestelyissä ei tätä luokitusta kuitenkaan noudatettu johdonmukaisesti, lieneekö johtunut huomaamattomuudesta vai periaatteellisista syistä. Laadittaessa Rahatoimikonttorin uutta menosääntöä vuonna 1899 sekä Liikennekonttorin menosääntöä vuonna 1906 jaettiin nimittäin myös liikennekamreerin ja kaupunginkirjurien sekä liikennekonttorin erinäisten alempain virkailijain palkkaus palkkaan ja palkkioon, ilman että tämän menettelyn syyt käyvät selville asian valmistelussa syntyneistä asiakirjoista. Kenties oli tässä kohden ratkaisevana se seikka, että kysymys eläkkeen suomalaisesta kaupungin virkamiehille silloin vielä oli selvittämättä ja katsottiin *pohjapalkka* vastedes olevan pantava eläkkeen laskemisen perustukseksi, niinkuin valtion virkamiesten eläkkeisiin nähden on laita.

Nyt esillä olevassa ehdotuksessaan Rahatoimikonttorin palkkasäännöksi on Valiokunta edellä esitetyistä syistä samoin kuin Rahatoimikamarikin yhdistänyt yhdeksi eräksi konttorin kaikkien virkailijain palkkauserät, paitsi kaupunginkamreerin, joka osallisuutensa johdosta siviilivirkakunnan leski- ja orpokassaan on konttorin virkamiehistä ainoa, johon nähden tuollainen erotus on asianhaarain vaatima. Samaa periaatetta on Valiokunta noudattanut laatiessaan Liikennekonttorin uutta rahasääntöä, jota asiaa tuonnempana käsitellään likemmältä.

Kaupungin virkamiehet saavat ikäkorotusta määrävuosien palveluksesta tavallisesti 10 % koko alkupalkan määrästä. Poikkeuksena tästä säännöstä ovat tähän asti olleet Rahatoimi- ja Liikennekonttorin virkailijat, joiden ikäkorotus on luettu palkan (ei palkkion) perusteella. Valiokunnan mielestä on

asian luonossa, että puheenalaisten virkaryhmäin ikäkorotukset on luettava samojen perusteiden mukaan kuin muidenkin kunnan virkailijain, joten aikaansaataisiin näiden konttorien henkilökunnan palkkausolojen oikeudenmukainen tasoitus.

Rahatoimikonttorin voimassa olevassa menosäännössä on 4,800 markan palkkaa nauttiva *apulaiskasööri*, joka virka perustettiin vuonna 1912 ja jota tähän asti on pidetty väliaikaisena. Rahatoimikamari ehdottaa, että virka lopullisesti asetettaisiin vakinaiselle palkkasäännölle ja pohjapalkaksi määrättäisiin 6,000 markkaa, mihin lisäksi tulisi ikäkorotus määrävuosien palveluksesta. Sen ohessa on Kamarin ehdotuksessa sääntöpalkkainen *ekspeditööri*, joka saisi 3,600 markan palkan ikäkorotuksin.

Valiokuntä on näiden molempain virkain tarpeellisuudesta hankkinut tarkempia tietoja kaupunginkamreerilta, joka on asiasta ilmoittanut seuraavaa:

„Avustamaan kaupunginkasööriä kassaosotusten lunastamistyössä on jo noin 15 vuotta ollut konttorikirjuri määrättynä. Tämän lisäksi tulee voimassa olevan johtosäännön mukaan vanhemman kirjurin toimia kasöörin apulaisena maksunkannanta- ja muissa tilaisuuksissa, milloin tarpeelliseksi katsotaan, sekä molempain nuorempain kirjurien toimittaa kaupungin työntekijäin palkanmaksu.

Sen johdosta ettei sovi samalle henkilölle uskoa sekä kassatyötä että tarkastusta, mutta erittäinkin Rahatoimikonttorin työn lisääntymisen johdosta asetettiin huhtikuun 1 päivästä 1912 apulaiskasööri, joten vanhempi kirjuri ja konttorikirjuri vapautuivat kassatyöstä.

Apulaiskasöörin tarve on suurin kuukausittaisissa palkkain ja eläkkeiden maksuissa, samoin kuin erinäisten maksujen kannanassakin syys—kesäkuulla, mutta tämän virkailijain tarpeellisuus lienee epäilemätön jo senkin johdosta että, kun Rahatoimikonttoria nyttemmin pidetään avoinna yleisölle klo 3:en asti, kassa muutoin täytyisi sulkea niiksi ajoiksi, jolloin kasöörin tuon tuostakin täytyy käydä lääninrahastossa, pankeissa ja muissa rahalaitoksissa, joiden konttoriaika on sama kuin Rahatoimikonttorin.

Kokemus on niinkään osottanut, että apulaiskasöörin aika on siinä määrin kulunut kassatyöhön, että työväen palkanmaksuja ei ole käynyt siirtäminen hänen toimekseen, vaan suorittaa tämän työn edelleenkin jompi-kumpi nuoremmista kirjureista, jolta tähän menee kaksi päivää viikossa.

Ekspeditöörinvirka taas on Rahatoimikonttorissa ollut olemassa jo 13 vuotta. Aikaisemmin hoiti sitä naispuolinen apulainen, mutta ekspeditöörin lisääntymistään lisääntyneiden tehtävään johdosta asetettiin 5 vuotta takaperin miespuolinen apulainen niitä hoitamaan. Ekspeditöörin tehtävänä on: konkurssivalvontaa varten konttorin rekisterin johdolla läpikäydä kaikki kannantaluettelot ja kirjoittaa suorittamattomien maksujen veroliput; pakkohuutokaupoissa valvomista varten samaten ilmoittaa kaupungin saa-

miset; konkurssien toimitsijamiehiltä vastaanottaa valvotut veronmaksut; vastaanottaa koirain verotusilmoitukset ja samaten ilmoitukset tapetuista koirista; rekisterikirjoihin merkitä lunastettaviksi esitetyt arvotut obligationit ja samalla niihin kirjoittaa maksettava määrä; tontinlunastuksia maksettaessa kirjoittaa maksuliput ja samalla tarkastaa laskelma; ulkomaan rahan määräisiä vekseleitä ostettaessa toimittaa tarpeellinen laskelma; tarpeen mukaan avustaa yleisöä maksureversaalien kirjoittamisessa; vastata poliisin, kaupunginvoudinkonttorin ja kaupungin muiden laitosten sekä yleisön puhe-linkyselyihin; perimistä varten kirjoittaa maksujen rästiluettelot; kaikista kannantaluetteloista antaa yleisölle sen tarvitsemia tietoja sekä muutoin konttoriaikana olla yleisön käytettävänä.“

Valiokunnan mielestä on molempain puheenalaisten virkain tarpeellisuus Rahatoimikoattorissa vakuuttavasti perusteltu, minkätähden Valiokunta onkin ehdotuksessaan ottanut tämän huomioon. Kun ei kuitenkaan ole näyttänyt asianmukaiselta uudestijärjestettävänä olevaan virastoon perustaa uusia vakinaisia virkoja, on Valiokunta katsonut olevan nämä toimet toistaiseksi pysyttävä ylimääräisellä rahasäännöllä sekä tarkoitukseen varannut 8,400 markan määrärahan, mikä vastaa apulaiskasöörin nykyistä vuosipalkkaa ja ekspeditöörille ehdotettua palkkiota yhteensä.

Valiokunnan ehdotuksesta johtuva konttorin menosäännön lisäys nousisi kuluvan vuoden olojen mukaan laskien 7,800 markkaan.

Rahatoimikonttorin uuden palkkasäännön ehdotusta laatiessaan on valiokunta myös kiinnittänyt huomiotaan kysymykseen, olisiko jokin Rahatoimikonttorin uuden palkkasäännön osa alistettava K. Senaatin vahvistettavaksi.

Vanhemmista ajoista lähtien on sekä Ruotsissa että meillä valtio pitänyt velvollisuutenaan huolehtia kaupunkien virkamiehistä sekä katsoa, että näille taataan toimeentuloonsa riittävä palkka. Tämä periaate, joka julkilausuttiin jo vuonna 1619 annetussa säännössä kaupunkien hallinnosta sekä Kunink. päätöksessä kaupunkien valitukseen heinäkuun 13 päivältä 1719, johti vähitellen siihen, että kaupunkien palkkasäännöt alistettiin hallituksen vahvistettaviksi. Tämän mukaisesti säädetäänkin helmikuun 23 päivänä 1789 annetussa Kuninkaallisessa vakuutuksessa porvaristolle ja kaupungeille, että kaupungeille myönnetään oikeus verottaa jäseniään ja hoitaa kassojaan, kuitenkin niin, „että näiden tulee riittää yleisiin ja tarpeellisiin menoihin“. Kunnallishallinnon uudestijärjestämisen ja kaupungeille suodun itsehallinto-oikeuden johdosta ovat olot tuntuvasti muuttuneet. 1873 vuoden kunnallisasetuksen mukaan on kaupunkikunnalla oikeus hoitaa järjestys- ja talousasiansa, sikäli kuin ne voimassa olevain asetusten mukaan eivät ole julkisen viranomaisen käsiteltäviä. Nyttemmin tehdään ero kahden kunnan virkamiesryhmän välillä, nimittäin niiden, jotka hoitavat tehtäviään myös valtion puolesta, ja

niiden, joiden tehtävänä on hoitaa kunnan omia, yksityisiä asioita. Viimeksi mainittuun ryhmään eivät vanhemmat säännökset hallituksen oikeudesta vahvistaa palkkasäännöt enää sovellu, jota vastoin käytäntö sekä Ruotsissa että meillä on vakautunut siihen suuntaan, että niiden kunnan virkamiesten palkkasäännöt, jotka hoitavat tärkeitä toimia valtion puolesta, edelleen on alistettava hallituksen vahvistettaviksi. Näihin julkisiin toimiin luetaan ne virat, joita on pidetty tärkeinä lainkäytölle ja kruunun maksunkannannalle tai joilla muutoin on yleisempää merkitystä.

Kaupunginvaltuuston vuonna 1885 käsitellessä kaupungin kaikkien palkansaajain uutta palkkasääntöä erotettiin yleisestä palkkasäännöstä erikoinen, m. m. *kaupunginkamreerin* ja *kaupunginkasöörin* käsittävä palkkasääntö, jolle haettiin ja toukokuun 26 päivänä 1886 saatiin K. Senaatin vahvistus. Tätä menettelyä on Valiokunnan mielestä esillä olevassakin tapauksessa noudatettava. Huomattava on kuitenkin, että Kaupunginvaltuusto on kaksi eri kertaa, vuosina 1899 ja 1908, korottanut näiden molempain virkailijain palkkoja, alistamatta päätöstä Senaatin tutkittavaksi. Epätietoista on, onko tämä johtunut epähuomiosta vai onko ehkä näissä tapauksissa oltu eriävää käsitystä edellä mainitusta hallinto-oikeudellisesta säännöstä. Maistraatin ja Raastuvanoikeuden palkkasääntöihin nähden on tätä periaatetta aina noudatettu ja niitä koskevat Kaupunginvaltuuston päätökset alistettu Senaatin vahvistettaviksi.

Edellä lausutun johdosta saa Valiokunta esittää

että Kaupunginvaltuusto hyväksyisi Rahatoimikonttorille seuraavan muutetun palkkasäännön:

1 Kaupunginkamreeri, palkkaa	5,000: —	
palkkiota	5,000: —	10,000: —
1 Kaupunginkasööri, palkkaa		*) 8,000: —
1 Vanhempi kaupunginkirjuri, palkkaa ..		7,000: —
2 Nuorempaa kaupunginkirjuria, palkkaa	10,000: —	
à 5,000: —		
4 Konttorikirjuria, palkkaa à 2,500: —		10,000: —
2 Vahtimestaria, palkkaa à 2,100: — ..		4,200: —
1 Vahtimestarinapulainen, palkkaa		600: —
Määräraha apulaiskasöörin ja ekspeditöörin tehtävien hoitamista varten		8,400: —

*) Nykyiselle kaupunginkasöörille tulee sitäpaitsi korvaus menettämästään poissaolosakkojen osuudesta.

Kaikilla vakinaisilla virkamiehillä on oikeus saada palkankorotusta 5 ja 10 vuoden palveluksesta 10 % pohjapalkastaan kumpaisellakin kerralla.

Lisäksi päättäneen Kaupunginvaltuusto

mainitulle palkkasäännölle, mikäli kaupunginkamreerin ja kaupunginkasöörin palkkaetuja koskee, hakea K. Senaatin vahvistuksen.

II. Liikennekonttorin palkanjärjestely. (Vrt taululiitettä XIII sekä Liitteitä VII ja VIII).

Niinkuin edellä on huomautettu, on Valiokunnan mielestä Liikennekonttorin virkamiehiin nähden palkkauksen jako *palkkaan* ja *palkkioon* vastedes poistettava sekä ikäkorotukset luettava yhteenlasketun alkupalkan perusteella.

Liikennekonttori on virkamiehilleen ehdottanut palkankorotusta, joka vaatisi korottamaan kuluvan vuoden menosääntöä 6,980 markalla. Valiokunta myöntää tosin, että konttorin verraten niukkain palkkain kohtuullinen korotus on tarpeen vaatima, mutta kun konttorin henkilökuntaa niin myöhään kuin vuonna 1911 lisättiin kokonaisuudella viidellä uudella virkailijalla, on Valiokunta kuitenkin katsonut olevan tinkiminen ehdotetuista palkkamääristä. Valiokunnan ehdotuksen mukaan nousisi lisäennys kaikkiaan 5,000 markkaan, jos 1914 vuoden olot pannaan perustukseksi.

Liikennekonttorin esityksessä ei ensinkään kajota liikennekamreerin palkkaetuihin, mutta Valiokunta on tästä huolimatta tahtonut ehdottaa niitä järjesteltäväksi. Kun, niinkuin mainittiin, konttorin henkilökunnan ikäkorotukset vastedes luettaisiin koko alkupalkasta (erottamatta toisistaan palkkaa ja palkkiota), on tämän mukaisesti liikennekamreerinkin ikäkorotukset luettava samalla perusteella. Sen ohessa huomioon ottaen kuinka ansiokkaasti nykyinen liikennekamreeri on hoitanut vastuullista virkaansa, on Valiokunta arvellut olevan liikennekamreerille, joka nykyään nauttii henkilökohtaista palkkionlisäystä 1,000 markkaa, olevan puoltaminen lisäksi saman suuruista henkilökohtaista palkanlisäystä, joten nykyisen liikennekamreerin loppupalkka nousisi 9,200 markkaan. Liikennekonttorin menosäännön lisäys nousisi siis, jos Valiokunnan ehdotus olisi kuluvan vuoden alusta toimeenpantu, kaikkiaan 6,200 markkaan.

Edellä lausuttuun viitaten Valiokunta ehdottaa

että Kaupunginvaltuusto vahvistaisi Liikennekonttorille seuraavan muutetun palkkasäännön:

1 Kamreeri, palkkaa	6,000:—
2 Vanhempaa kirjuria, palkkaa à 4,000:—	8,000:—
2 Nuorempaa kirjuria, palkkaa à 3,400:—	6,800:—
1 Vanhempi kasööri, palkkaa	3,400:—
1 Nuorempi kasööri, palkkaa	2,700:—
1 Kirjanpitäjä, palkkaa	3,400:—
2 Vanhempaa konttorikirjuria, palkkaa à 2,300:—	4,600:—
2 Nuorempaa konttorikirjuria, palkkaa à 2,000:—	4,000:—
1 Vaakamestari, palkkaa	3,000:—
2 Apulaisvaakamestaria, palkkaa à 2,400:—	4,800:—

Kaikki tässä luetellut virkailijat ovat oikeutetut saamaan palkankorotusta 5 ja 10 vuoden palveluksesta 10 % pohjapalkastaan kumpaisellakin kerralla.

Sen ohessa ehdottaa Valiokunta

että liikennekamreerille myönnettäisiin henkilökohtaista palkanlisäystä kaikkiaan 2,000 markkaa.

III. Uuden kulkutautisairaalan palkanjärjestely. (Vrt. taululiitettä XIV).

Erikoisehdotuksessaan 1914 vuoden rahasäännöksi oli Terveystalouden lautakunta esittänyt, että kulkutautisairaalan yli- ja alilääkärille myönnettäisiin oikeus saada palkankorotus 5 ja 10 vuoden palveluksesta. Tämän johdosta Rahatoimikamari huomautti, että mainitun sairaalan sekä yli- että alilääkärinvirka olivat vastaperustettuja eivätkä niiden pitäjät niin ollen voineet lukea hyväkseen palkankorotusta palveluksestaan aikaisemmissa viroissaan, erittäinkin kun näiden virkailijain palkkaetuja oli tuntuvasti korotettu, eli ylilääkärin 5,000:sta 9,000 markkaan ja alilääkärin 2,400:sta 6,000 markkaan. Sen ohessa olisi Kamarin mielestä otettava huomioon, että Marian sairaalan kulkutautiosaston yli- ja apulaislääkärillä ei ollut oikeutta palkankorotukseen määrävuosien palveluksesta.

Tätä asiaa käsitellessään Kulunkiarviovaliokunta samoinkuin Rahatoimikamarikin totesi, ettei korotusta määräaikaisesta palveluksesta ollut taattu Marian sairaalan kulkutautiosaston lääkäreille, vaikka se oli myönnetty sairaalan muiden osastojen lääkäreille. Tämä oli johtunut siitä että, kun Marian sairaalan nykyinen menosääntö vuonna 1908 vahvistettiin, oli vallalla se käsitys, että esillä oleva kysymys kulkutautisosastoon nähden pian saisi ratkaisunsa uutta menosääntöä vahvistettaessa uudelle kulkutautisairaallalle, joka arveltiin aivan kohdakkoin saatavan toimeen. Sittenkun tämä sairaala oli — melkoista myöhemmin kuin oli laskettu — alottanut toimintansa ja sen menosääntö viime keväänä vahvistettu, oli kysymys palkankorotuksen myöntämisestä lääkäreille ja muille virkailijoille, paitsi sairaanhoitajattarille, joille se oli jo ennen taattu, kuitenkin edelleen avoinna, koska sitä ei ollut mainittu menosäännössä. Mikäli oli ilmoitettu, ei tämä kysymys ollut pohdittavana Kaupunginvaltuuston asettamassa mainittua menosääntöä koskevaa asiaa viimeksi valmistelleessa sairaanhoitokomiteassa, syystä ettei Terveystoimikunnan menosääntöehdotuksessa ollut viittaustakaan siihen. Tämän johdosta ja kun kuitenkin kaikki syyt puolsivat palkankorotuksen myöntämisestä määrävuosien palveluksesta tällä samoinkuin useimmilla muillakin kaupunginhallinnon aloilla, katsoi Kulunkiarviovaliokunta olevan aihetta esittää, että Kaupunginvaltuusto täydentäisi voimassa olevaa menosääntöä yleisellä määräyksellä että palkankorotusta 5 ja 10 vuoden palveluksesta on tuleva uuden kulkutautisairaalan ylilääkärille, alilääkärille, assistenttilääkäreille, toimitsijalle ja hoitajattarille 10 % pohjapalkasta kumpaisellakin kerralla.

Mitä sitten tuli kysymykseen, olisiko nykyisen ylilääkärin ja alilääkärin noihin palkankorotuksiin nähden saatava lukea hyväkseen se aika, minkä he olivat palvelleet Marian sairaalan kulkutautiosastolla, huomautti Kulunkiarviovaliokunta ensinnäkin ylilääkəriin nähden että, vaikkei hänellä olekaan aikaisemmin ollut oikeutta palkankorotukseen, kohtuus kuitenkin voimakkaasti vaati suomaan hänelle oikeuden lukea Marian sairaalan palveluksessa kuluttamansa ajan tuollaiseen korotukseen nähden hyväkseen. Tottahan oli, niinkuin Rahatoimikamari oli huomauttanut, että palkkaa oli tuntuvasti korotettu, mutta tämä oli johtunut oleellisesta työn lisääntymisestä ja, jos korotus periaatteen kannalta katsottiin oikeaksi, ei mainittu seikka näkynyt saavan vaikuttaa asian arvostelemiseen. Oli muutoin ennenkin sattunut tapauksia, jolloin henkilöt, joilla ei ollut oikeutta palkankorotukseen, olivat sen saatuaan myös saaneet lukea hyväkseen aikaisemmat virkavuotensa, ja niinikään oli sattunut, että palkka tuollaisissa tapauksissa oli ollut entistä korkeampi. Tämän johdosta katsoi Kulunkiarviovaliokunta olevan ehdottaminen, että kulkutautisairaalaan ylilääkärille pantaisiin menosääntöön palkankorotusta 10 vuoden palveluksesta 1,800 markkaa.

Sairaalan alilääkäriin nähden taas Kulunkiarviovaliokunta huomautti, että hän oli aikaisemmin palvellut assistenttilääkärinä Marian sairaalan kulkutautiosastolla, siis virassa, joka ainakin oli ollut toisen niminen kuin hänen nykyinen virkansa. Hänet siirrettiin uuteen virkaansa Kaupunginvaltuuston yleisellä päätöksellä Terveystoimituslautakunnan esityksen johdosta että mainitun kulkutautiosaston virkailijat ilman eri hakemusta siirrettäisiin uuden sairaalan „vastaaviin toimiin“. Vaikka sanottu assistenttilääkärinvirka olikin, mikäli valiokunnalle oli tunnettua, virkatehtäviin nähden mainittuun alilääkärinvirkaan verrattava, niin tuntui kuitenkin siltä, kuin kävisi epäileminen, oliko uudelle alilääkärille, joka hakemattaan oli saanut toisen nimisen viran ja enemmän kuin kahta vertaa paremmat palkkaedut, sen lisäksi myönnettävä palkankorotusta niiltä vuosilta, mitkä hän oli palvellut aikaisemmassa virassaan. Kulunkiarviovaliokunnan enemmistön mielestä ei näin tulisi olla laita, ja sentähden valiokunta esitti, että ehdotus että määrävuosien palveluksesta tuleva palkankorotus jo nyt myönnettäisiin kulkutautisairaalan alilääkärille evättäisiin.

Esillä olevaa asiaa tutkiessaan on Valiokunta katsonut voivansa yhtyä Kulunkiarviovaliokunnan ehdotukseen kaikissa muissa kohdin, paitsi mitä tulee ylilääkärin palkkionlisäyksen laskemiseen. Valiokunta on samoinkuin Rahatoimikamarikin sitä mieltä, että kulkutautisairaalan ylilääkärinvirkaa täytyy sekä katsoen ylilääkärin virka-asemaan kaupungin sairaalahallinnossa että virkaa seuraaviin palkkaetuihin pitää uutena virkana, jonka pitäjä ei voi kohtuudella vaatia saada hyväkseen lukea aikaisempaa palvelustaan Marian sairaalassa. Tätä tarkoittava ehdotus näyttää sentähden olevan Kaupunginvaltuuston hyljättävä.

Tässä yhteydessä on Valiokunta katsonut olevan aihetta hiukan laajemmalta kajota kaupungin *sairaanhoidolaitosten sairaanhoitajattarille* tulevaa palkanlisäystä koskevaan kysymykseen.

Kaupunginvaltuuston juolukuun 17 päivänä 1908 tekemän päätöksen mukaan on kaikilla kunnan sairaanhoidolaitoksissa palvelevilla osasto-, ali- ja yöhoitajattarilla oikeus saada ikäkorotusta 5 ja 10 vuoden palveluksesta kumpaisellakin kerralla 60 markkaa. Vuodeksi 1914 laatimassaan kulunkiarvioehdotuksessa, jota ei ole julkaistuna Rahatoimikamarin painetuissa rahäsääntöasiakirjoissa, Terveystoimituslautakunta ehdotti, että osastohoitajattarten palkankorotuksia maksettaisiin kunnallishallinnossa tuollaisiin korotuksiin nähden yleisesti noudatettujen laskuperusteiden mukaan, eli 10 % palkasta 5 ja sama määrä 10 vuoden palveluksesta, ja pani Rahatoimikamari Lautakunnan esityksen johdosta eräiden sairaanhoitajattarten palkankorotukset rahäsääntöehdotukseensa mainitun prosenttiluvun mukaisesti, kun taas hoitajattaret, joiden vuosipalkka oli 600 markkaa vähempi, saivat pitää aikaisemman ikäkorotuksensa, 60 markkaa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi raha-

säännön käsittelyssä tähän kuuluvat erät Terveystenhoitolautakunnan ja Raha-toimikamarin ehdotusten mukaisesti, mutta huomattava on, että valmistelu-viranomaiset eivät tässä kohden esittäneet Valtuuston tehtäväksi periaatteellista päätöstä, vaikka kysymys koski Valtuuston edellä mainitun, joulukuun 17 päivänä 1908 tehdyn päätöksen osittaista kumoamista.

Valiokunnalla ei ole periaatteessa mitään sitä vastaan, että sairaanhoitajarten ikäkorotukset luetaan Terveystenhoitolautakunnan ehdottamain prosenttimääräin mukaan, mutta asian aikaisemman, muodollisesti puutteellisen käsittelyn johdosta on Valiokunnan mielestä Kaupunginvaltuuston tehtävä nimenomainen päätös puheenalaisten palkankorotuksen perusteista. Kun nyttemmin ei voi tulla kysymykseen, että vähennettäisiin niiden sairaanhoitajarten palkanlisäystä, joiden palkka on 600 markkaa vähempi, mutta jotka kuitenkin 1908 vuoden päätöksen mukaan ovat oikeutetut saamaan palkankorotusta 60 markkaa, näyttää puheenalaisten ikälisäysten vähin määrä olevan vahvistettava 60 markaksi.

Valiokunta siis ehdottaa Kaupunginvaltuuston päätettäväksi

että palkankorotusta 5 ja 10 vuoden palveluksesta tulee uuden kulkutautisairaalan ylilääkärille, alilääkärille, apulaislääkäreille ja toimitsijalle 10 % pohjapalkasta kumpaisellakin kerralla; mutta

että ehdotus että korotus määrävuosien palveluksesta jo nyt myönnettäisiin mainitun sairaalan yli- ja alilääkärille hyljättäisiin.

Sen ohessa päättäneen Valtuusto

että kaupungin kaikkien sairaanhoitolaitosten hoitajatart saavat palkankorotusta 5 ja 10 vuoden palveluksesta 10 % pohjapalkastaan kumpaisellakin kerralla, ei kuitenkaan 60 markkaa vähempää.

IV. Palomestarin, alipalomestarin, tyttöjen ammattikoulun henkilökunnan ja terveydellisten tutkimusten laboratorioin johtajan palkanjärjestely.

(Vrt. taulukkoliitettä XV).

A. Palolaitos.

Viimeksi toimitetussa rahasäännön järjestelyssä, jolloin huomattava palokunnan miesluvun ja palkkausolojen uudestijärjestely toimeenpantiin, korotettiin palomestarin palkkaedut 7,000 markasta (lukuunotettuna henkilökohtainen 2,000 markan palkanlisäys, mutta ei asuntoa, polttopuita ja valoa) 8,500 markkaan (paitsi mainittuja luontoisetuja). Alipalomestarin palkka, joka aikaisemmin oli ollut 6,300 markkaa (siihen luettuina vuokrat rahat 2,800 markkaa ja henkilökohtainen lisäys 500 markkaa), korotettiin samalla 8,000 markkaan (siitä 2,800 markkaa vuokrat rahoja). Tämän lisäksi ehdotti palomestari myönnettäväksi 10 % palkankorotusta alipalomestarille 5, 10 ja 15 vuoden palveluksesta, mutta Rahatoimikamari epäili, olisiko tässä kohden poikettava siitä yleisestä säännöstä, että kaupungin virkamiehet saavat tuollaista palkankorotusta 5 ja 10, mutta ei 15 vuoden palveluksesta. Rahasäännön käsittelyssä huomautettiin, että Kulunkiarviovaliokunta ei ollut lausunut mieltään siitä, olisiko palomestarille ja alipalomestarille myönnettävä palkankorotus määrävuosien palveluksesta, ja Valtuusto päätti lähettää tämän asian Valiokunnan valmisteltavaksi.

Valiokunnassa on vallinnut jonkinlaista epäröimistä siihen nähden, olisiko kohtuullista suoda tuollainen metu olemmille vastamainituille virkamiehille, joiden palkkoja hiljattain on tuntuvasti parannettu, minkä ohessa on huomautettu, että palomestarilla on tilaisuus melko suurten lisätulojen saamiseen voimistelun kolleganviran pitäjänä *). Valiokunnan enemmistö on kuitenkin katsonut kohtuulliseksi, että 10 %:n ikäkorotus 5 ja 10 vuoden palveluksesta on annettava näillekin vastuullisten ja tärkeiden virkain pitäjille, joita ei näy olevan tässä kohden asetettava muita määrävuosien palveluksesta palkankorotusta nauttivia kunnan virkailijoita epäedullisempaan asemaan.

Edellä lausuttuun viitaten Valiokunta esittää

että kaupungin palomestarille ja alipalomestarille myönnettäisiin oikeus saada palkankorotusta 5 ja 10 vuoden palveluksesta 10 % pohjapalkastaan kumpaisellakin kerralla.

B. Tyttöjen ammattikoulu. (Vrt. Liitteitä II, III ja IV).

Sittenkun Helsingin kaupungin Tyttöjen ammattikoulun vakinaiset opettajattaret olivat, huomauttaen että he määrävuosien palveluksesta tulevaan palkankorotukseen nähden ovat epäedullisemmassa asemassa kuin

*) Alipalomestariin nähden sitä vastoin on voimassa, ettei hän saa Palotoimikunnan luvatta ottaa hoitaakseen muuta tointa.

kansakoulujen jatkoluokkain ompelun ja ruuanlaiton opettajattaret, anoneet että heille, samoin kuin viimeksi mainittujenkin on laita, myönnettäisiin 400 markan palkankorotus 5, 10 ja 15 vuoden palveluksesta nykyisen 200 markan korotuksen sijasta sekä niin mainitun ammattikoulun johtokunta kuin Rahatoimikamarikin olivat tätä anomusta puoltaneet, on Valmisteluvaliokunta lähetteessä tammikuun 24 päivältä kuluvaan vuotta lähettänyt asian Valiokuntaan lausunnon antamista varten.

Valiokunta katsoo samoin kuin Rahatoimikamarikin oikeuden ja kohtuuden vaativan, että nämä opettajattaret määräaikaiseen palkankorotukseen nähden asetetaan kansakoulujen jatkoluokkain opettajatarten vertaisiksi, viimeksi mainitut virat kun ovat hakijain virkoihin verrattavia. Tässä on kuitenkin huomattava, että jatkoluokkain opettajattaret eivät, niinkuin hakijat ovat kirjelmässään väittäneet ja Johtokunta sekä Rahatoimikamarikin edellyttäneet, saa kolmea 400 markan palkankorotusta, koska palkankorotus kansakouluohjesäännön mukaan todellisuudessa on 5 vuoden kuluttua 20 %, 10 vuoden kuluttua lisäksi 20 % sekä 15 vuoden kuluttua 10 % alkuperäisestä palkkamäärästä. Tätä periaatetta näyttää olevan noudatettava ammattikoulunkin opettajatarten palkanlisäystä laskiessa.

Tässä kohtaa kuitenkin se vaikeus, että näiden opettajatarten pohjapalkat eivät ole määriltään pysyväisiä, vaan jonkin verran vaihtelevat joka toinen vuosi, sen johdosta että opettajattaret seuraavat luokkainsa mukana ja siten viikkotuntien erisuuruisen luvun mukaan saavat joka toinen vuosi pienemmän ja joka toinen vuosi suuremman palkan. Tämän johdosta näyttää puheenalainen palkanlisäys olevan luettava sen pohjapalkan mukaan, jonka asianomainen on saanut opettaessaan koulun I luokalla ja joka on enintään 2,400 ja vähintään 1,500 markkaa. Kuluvan vuoden menosääntöön tuottaisi tämän ehdotuksen toteuttaminen lisäystä 1,836 markkaa 65 penniä.

Valiokunta siis ehdottaa Kaupunginvaltuuston päätettäväksi

että Helsingin kaupungin Tyttöjen ammattikoulun vakinaisille opettajattarille taattaisiin 5, 10 ja 15 vuoden palveluksesta korotusta 20, 20 ja 10 % siitä pohjapalkasta, mikä heillä on opetuksesta koulun ensimmäisellä luokalla.

C. Terveydellisten tutkimusten laboratorio.

Terveystieteiden lautakunnan kuluvan vuoden rahasääntöehdotuksessa oli kaupungin terveystieteiden tutkimusten laboratorioin johtajan palkka korotettu 8,000 markasta 9,000 markkaan. Korotuksen perustelemiseksi mainitsi Lautakunta laboratorioin työn lisääntymisen. Kulunkiarviovaliokunnan esityksestä tämäkin asia lähetettiin Valiokuntaan valmisteltavaksi.

Valiokunta on, voidakseen arvostella tätä palkkakysymystä, hankkinut tarkempia tietoja laboratorioin työmäärästä vuosina 1906—1913. Tutkittujen kemiallisten näytteiden luku on jakautunut tämän ajanjakson eri vuosien kesken seuraavasti:

Vuosi	Tutkittuja näytteitä
1906	6,787
1907	3,040
1908	7,143
1909	7,824
1910	8,219
1911	9,623
1912	10,716
1913	10,800

Niinkuin tästä näkyy, on työmäärä viime vuosina tuntuvasti lisääntynyt. Laboratorioin johtajanvirka on muodostunut erittäin paljotöiseksi ja vaativaksi toimeksi, joka vaatii hoitajansa ajan miltei kokonaan eikä suo tilaisuutta sivuansion hankkimiseen mainittevammassa määrässä. Johtajan tehtävistä on erittäin mainittava hänen toimitettavansa oikeuskemialliset tutkimukset, jotka vaativat suorittajaltaan melko suurta tietomäärää, tottumusta ja arvostelukykyä. Tätä virkaa viimeksi täytettäessä huomautettiin ammattimiestaholta, että siitä maksettava palkka oli liian vähäinen, jotta toimeen ilmoittautuisi täysin päteviä hakijoita. Valiokunnan mielestä olisi sentähden erittäin tärkeätä, että tähän vastuulliseen virkaan, joka tunnettujen seikkain johdosta on hyljätty jälleen tullut avoimeksi, saataisiin henkilö, jolla on viran edellyttämä auktoriteetti ja tieteellinen pätevyys. Tämän johdosta ja kun vastamainittu virka näyttää palkkaetuihin nähden lähimmin olevan verrattava Vesijohtolaitoksen kemistinvirkaan, on Valiokunta katsonut voivansa puoltaa edellä mainittua Terveystenhoitolautakunnan ehdotusta.

Tässä yhteydessä on Valiokunta tahtonut huomauttaa, että laboratorioin henkilökunnalle ei ole taattu palkankorotusta määrävuosien palveluksesta. Tämän asian tutkimisen ei kuitenkaan katsottane sisältyvän Valiokunnan tehtävään, jonka Kaupunginvaltuusto on rajoittanut johtajan palkkauskysymykseen.

Valiokunta rohkenee sentähden ehdottaa

että terveydellisten tutkimusten laboratorioin johtajan vuosipalkka määrättäisiin 9,000 markaksi.

V. Teknillisten laitosten palkanjärjestely. (Vrt. taululiitettä XVI).

Kaupunginvaltuustolle osotetussa esityksessä syyskuun 28 päivältä 1913 (*Pain. asiakirj. N:o 89 vuodelta 1913*) ehdotti kaupungin teknillisten laitosten Hallitus tuntuvasti korotettavaksi näiden laitosten apulaisjohtajain, käyttöinsinöörien, kemistien y. m. toimihenkilöjen palkkoja. Tästä esityksestä Rahatoimikamari lausui että, kun yleisten töiden Hallituksessa oli tehty ehdotus erinäisten Rakennuskonttorin virkamiesten palkanjärjestelystä, olisi asetettava erikoisvaliokunta tutkimaan, missä määrin ja millä tavoin kaupungin palveluksessa olevain, teknillisesti sivistyneiden toimihenkilöiden palkanjärjestely olisi toimeenpantavissa mainittujen virkamiesryhmäin palkkaetuihin nähden vallitsevain epätasaisuuksien poistamiseksi. Näin ollen ei Rahatoimikamari pannut teknillisten laitosten menosääntöön asianomaisille virkamiehille vaadittuja palkankorotuksia, mutta kyllä työmestarien, alityömestarien, konttoriapulaisten, koneenkäyttäjain ja palvelusmiesten palkan korotukset.

Rahatoimikamarin siten esittämään ehdotukseen liittyen päätti Kaupunginvaltuusto rahasäännön käsittelyssä jättää edellä mainitun palkankorotuskysymyksen avonaiseksi, minkä ohessa Valiokunta sai toimekseen ottaa tutkittavaksi, olisiko ja missä määrin kaupungin palveluksessa olevain teknillisesti sivistyneiden toimihenkilöiden palkkaetuja järjesteltävä.

Tämän tehtävän nojalla on Valiokunta ottanut tutkittaviksi sekä teknillisten laitosten Hallituksen vastamainitussa esityksessä tehdyt palkankorotusehdotukset että myös ne samallaiset ehdotukset, joita Hallitus oli kuluvaaksi vuodeksi laatimassaan erikoisrahasääntöehdotuksessa tehnyt teknillisten laitosten erinäisiin alempiin teknillisesti sivistyneisiin virkailijoihin nähden (*Pain. asiakirj. N:o 90 vuodelta 1913, siv. 5—17*). Sen ohessa on Valiokunnan ollut Kaupunginvaltuuston rahasäännön käsittelyssä tekemän päätöksen johdosta tutkittava teknillisten laitosten konttorihenkilökunnan erinäisiä palkanjärjestelykysymyksiä. Esillä olevan Hallituksen tekemän palkanjärjestelyehdotuksen, jota Valiokunnan pyynnöstä on erinäisiltä kohdin selvennetty ja täydennetty, on Valiokunta yhdistellyt ja ryhmittänyt Liitteen XVI.

Teknillisten laitosten virkamiesten palkkauskysymys on viime vuosina ollut erinäisiä kertoja Kaupunginvaltuuston käsiteltävänä. 1911 vuoden lopulla teki teknillisten laitosten Hallitus Kaupunginvaltuustolle esityksen osavoittoperiaatteen ottamisesta käytäntöön mainituissa laitoksissa, mutta

tämän esityksen Valtuusto epäsi (Vrt. *Pain. asiakirj. N:o 26 vuodelta 1912*). Kirjelmässä lokakuun 2 päivältä 1912 Hallitus sittemmin esitti henkilökohtaista palkanlisäystä myönnettäväksi teknillisten laitosten johtajille ja näiden lähimmille miehille, perustellen ehdotustaan sillä, että nämä virkamiehet eivät silloisilla palkkaeduillaan saaneet asianmukaista korvausta työstään kaupungin palveluksessa, koska samanlaatuisten yksityisliikkeiden vastaavissa toimissa olevilla henkilöillä oli edullisempi palkka. Antamassaan lausunnossa Rahatoimikamari ehdotti vastamainittua Hallituksen esitystä evättäväksi (Vrt. *Pain. asiakirj. N:o 64 vuodelta 1912*).

Asiaa marraskuun 26 päivänä 1912 esiteltäessä Valmisteluvaliokunta esitti, että sähkötehtaan päällikölle annettaisiin henkilökohtaista palkanlisäystä ehdotettu määrä, mutta että esitys muilta kohdin evättäisiin. Kaupunginvaltuusto, joka katsoi tämän asian kaipaavan lähempää selvitystä, päätti kuitenkin evätä esityksen koko laajuudessaan. 1912 vuoden rahoitussäännön järjestelyn yhteydessä Kaupunginvaltuusto sittemmin, Kulunkiarviovaliokunnan esityksestä, päätti korottaa teknillisten laitosten päällikköjen palkkoja, jota vastoin kysymys laitosten palkkasääntöjen järjestelemisestä muutoin jätettiin toistaiseksi avonaiseksi.

Valiokuntakin puolestaan tosin myöntää teknillisten laitosten henkilökunnan palkkaetujen kohtuullisen parantamisen tarpeelliseksi, mutta on kuitenkin sitä mieltä, että olisi paikallaan jonkin verran alentaa Hallituksen ehdottamia palkkamääriä. Erittäinkin kahdessa tärkeässä periaatekysymyksessä on Valiokunta asettunut Hallituksen ehdotuksesta poikkeavalle kannalle. Hallituksen ehdotuksen mukaan asetettaisiin vesijohtolaitoksen sekä kaasuja ja sähkötehtaan apulaisjohtajat palkkaetuihin nähden yhdenvertaisiksi. Valiokunta on vastoin tätä ja liittyen Rahatoimikamarin tästä asiasta lausumaan mielipiteeseen (*Ks. pain. asiakirj. N:o 89 vuodelta 1913*) katsonut näiden virkain palkkamääriin nähden olevan noudatettava jonkinlaista asteikkaa eri laitosten laajuutta ja taloudellista käyttötulosta sekä kehitysedellytyksiä silmälläpitäen. Eri laitosten päällikköjen palkkaetujen määräämisessä on tuollaista palkkasäännön erotusta noudatettu ja samat syyt puoltavat samallaista menetelyä, kun on kysymys johtajain lähimmistä miehistä ja ehdellisistä sijaisista.

Henkilökunnan ikäkorotusten laskuperusteeseen nähden on Hallitus ehdottanut otettavaksi käytäntöön kunnan palkkausjärjestelmässä aivan uuden periaatteen, nimittäin että palkankorotukset luettaisiin määräprosenttein pohjapalkasta ja kunkin virkamiehen nauttimista luontoiseduista (vapaa asunto, lämpö ja valo) yhteensä, nämä viimeksi mainitut arvioituina joksikin määräsommaksi.

Nykyaikaisissa palkkausjärjestelmissä on yleensä omaksuttu se periaate, että palkka määrätään luontoisetuihin katsomatta, minkä jälkeen viimeksi mainitut luetaan pois palkasta jonkin arvion mukaan. Tämän periaatteen mu-

kaisesti, joka suo tilaisuuden tuollaisten etujen tasaiseen ja oikeudenmukaiseen arvioimiseen, näyttää kuntamme palkkausjärjestelmän vastaisessa uudistuksessa ikälisäykset olevan sovitettava kunkin palkansaajan palkkaetujen täyden määrän mukaan. Kun kuitenkin tähän asti kaupungin palkkasäännöissä on yleisesti noudatettu sitä sääntöä, että ikälisäykset on laskettu pohjapalkasta, luontoisetuja ja vuokratuloja siihen lukematta, ei Valiokunta ole katsonut voivansa ehdottaa niitä teknillisten laitosten virkamiehiä, joilla on vapaa asunto, lämpö ja valo, mainitussa kohden asetettaviksi erikoisasemaan, vaan näyttää tuota yleistä sääntöä toistaiseksi olevan heihinkin nähden sovellettava.

Hankittujen tietojen mukaan ei kaikille teknillisten laitosten viranpitäjille ole taattu ikäkorotusta määrävuosien palveluksesta. Niinpä on esillä olevan palkanjärjestelyn käsittämistä virkailijoista vesijohtolaitoksen apulaisjohtajalle, kemistille ja kamreerille, kaikille taulukossa XVI luetelluille kaasutehtaan virkailijoille, kassanhoitajatarta lukuunottamatta, sekä sähkötehtaan apulaisjohtajalle ja laboratorio-insinöörille Kaupunginvaltuuston kussakin eri tapauksessa tekemillä päätöksillä taattu ikäkorotukset, jota vastoin muille palkanjärjestelyyn kuuluville virkailijoille ei ole myönnetty tuollaista etua. Kun ei ole aihetta tässä kohden erottaa eräitä virkamiehiä puheenalaisista ryhmistä, on Valiokunta katsonut olevan yleisesti määrättävä, että ikäkorotusta on yhdenmukaisella perustuksella tuleva *kaikille* kaupungin teknillisten laitosten vakinaisille virkamiehille.

Teknillisten laitosten palkkainuudistukseen nähden asettamainsa periaatteiden mukaisesti on Valiokunta laatinut ehdotuksen niiden palkkaussäännön muuttamiseksi, siinä ottaen huomioon vallitsevat palkkausolot vastaavilla valtiohallinnon aloilla ja muissa kunnan laitoksissa, erittäinkin Rakennuskonttorissa, jonka palkanjärjestely niinkään on Valiokunnan valmisteltavana.

Vertailevasta taululiitteestä XVI näkyvän ehdotuksensa yksityiskohtiin nähden on Valiokunta lisäksi tahtonut huomauttaa seuraavaa:

Sähkötehtaan apulaisjohtajan palkan on Valiokunta ottanut huomioon Hallituksen ehdotuksen mukaisesti, joten m. m. hänen tähän asti nauttimansa vuokratulot jäisivät pois, ja samaten kaasutehtaan apulaisjohtajan palkan, sitä kuitenkin hiukan tasoitettuaan. Sitä vastoin on Valiokunta jonkin verran alentanut vesijohtolaitoksen apulaisjohtajan palkkaa Hallituksen ehdottomasta määrästä, mutta viimeksi mainitun virkamiehen palkkaedut paranisivat joka tapauksessa melko lailla nykyisestäään.

Vesijohtolaitoksen kemistin palkkaedut, joita ei ole muutettu vuodesta 1909 lähtien, on Valiokunta ehdottanut pääasiassa Hallituksen ehdotuksen mukaisiksi, sen johdosta että virka on erittäin vastuullinen ja sen pitäjä velvollinen asumaan etäisessä Vanhassakaupungissa. Kemistin apulainen, jonka

palkkaa on vuodesta 1910 lähtien kolmasti parannettu, oikeutettaisiin ainoastaan saamaan ikälisäyksen määrävuosien palveluksesta, jommoista etua ei hänen virkaansa ole tähän asti liittynyt.

Kaasutehtaan johtotyöinsinöörin pohjapalkka on ehdotettu 7,000 markaksi eli 1,000 markkaa vähemmäksi Hallituksen ehdottamaa määrää, minkä ohessa Valiokunta on ottanut huomioon, että niinä neljänä vuonna, mitkä tämä virka on ollut olemassa, siitä maksettavaa palkkaa on jo kahdesti korotettu.

Sähkötehtaan ensimmäiselle käyttöinsinöörille on Valiokunta ehdottanut pohjapalkaksi 7,800 markkaa eli saman määrän, minkä Hallitus on taannut viran nykyiselle pitäjälle virkaa täytettäessä syksyllä 1913.

Sähkötehtaan toiselle käyttöinsinöörille on Hallituksen esityksen mukaisesti ehdotettu pohjapalkaksi 6,000 markkaa nykyisessä rahasäännössä olevan 4,800 markan sijasta. Sen lisäksi on Hallitus puoltanut tälle virkamiehelle 600 markkaa vuokratuloja, syystä että hänen on käyttöä valvoakseen täytynyt asettua asumaan Kasarmintorin aseman läheisyyteen, missä vuokra on kalliimpi kuin Sörnäsissä. Valiokunta puolestaan ei ole katsonut pätevien syiden perustelevan palkankorotuksen antamista vuokratuloihin muodossa tälle virkailijalle, mutta sen sijaan antanut hänelle 6,000 markan pohjapalkan eli 600 markkaa enemmän kuin Valiokunta seuraavassa on ehdottanut muille Hallituksen yhdenvertaisiksi asettamille ja 6,000 markan pohjapalkkaa saamaan ehdottamille insinööreille.

Toistensa vertaisista kaasutehtaan käyttöinsinöörin apulaisen sekä sähkötehtaan laboratorio-insinöörin ja johtotarkastuksen johtajan viroista on suhteellisen palkkaasteikon aikaansaamiseksi katsottu olevan maksettava pohjapalkkaa 5,400 markkaa eli hiukan vähemmän kuin Hallitus on ehdottanut. Kaasutehtaan johtotyöinsinöörin apulaiselle on ehdotettu maksettavaksi palkkaa 4,500 markkaa.

Vesijohtolaitoksen kamreeri, jonka palkka hiljattain korotettiin 6,000 markkaan, on Valiokunnan mielestä ollut asetettava Rakennuskonttorin vastaavan viranpitäjän vertaiseksi, minkätähden mainitusta virasta tulevaa palkkaa ei nyt korotettaisi.

Samaten ei Valiokunta ole katsonut Hallituksen esiintuoneen kyllin painavia syytä näiden kolmen laitoksen kirjanpitäjien ja kassanhoitajatarten pohjapalkan korottamisen puolesta, koska nämä palkat, kunnan laitoksissa ja yksityisliikkeissä vastaavista toimista maksettaviin palkkamääriin verraten, näyttävät riittävän runsailta. Sitä paitsi saisivat kaikki näihin palvelusryhmiin kuuluvat virkailijat Valiokunnan ehdotuksen mukaan ikäkorotusta. Samasta syystä on sähkötehtaan tilastonlaatijankin pohjapalkka pysytetty nykyisellään, jota vastoin Valiokunta on katsonut voivansa kannattaa Hallituksen esittämää ja Kulunkiarviovaliokunnan puoltamaa palkankorotusta.

sähkötehtaan mittarikonttorin johtajalle. Hallituksen puheenalaisen ehdotuksen hyväksyminen olisi korottanut tämänvuotisesta määrästään vesijohdon rahasääntöä 6,950 markalla, kaasutehtaan 5,310 markalla ja sähkötehtaan 7,880 markalla. Valiokunnan ehdotuksen mukaan ovat vastaavat menolisäykset kukin 4,350, 3,110 ja 4,880 markkaa, eli siis kaikkiaan 7,800 markkaa vähemmät kuin Hallituksen ehdotuksessa.

Edellä lausuttuun viitaten Valiokunta esittää

että Kaupunginvaltuusto, teknillisten laitosten voimassa olevia menosääntöjä muuttaen, vahvistaisi alempana mainituille näiden laitosten virkailijoille seuraavat palkkamäärät, nimittäin:

I. Vesijohdolaitos.

<i>1 Apulaisjohtaja, palkkaa</i>	9,000
<i>1 Kemisti, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa</i>	8,000

II. Kaasutehdas.

<i>1 Apulaisjohtaja, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa</i>	8,000
<i>1 Käyttöinsinöörin apulainen, palkkaa</i>	5,400
<i>1 Johtotyöinsinööri, palkkaa</i>	7,000
<i>1 Johtotyöinsinöörin apulainen, palkkaa</i>	4,500

III. Sähkötehdas.

<i>1 Apulaisjohtaja, palkkaa</i>	10,000
<i>1 Ensimmäinen käyttöinsinööri, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa</i>	7,800
<i>1 Toinen käyttöinsinööri, palkkaa</i>	6,000
<i>1 Laboratori-insinööri, palkkaa</i>	5,400
<i>1 Johtotarkastuksen johtaja, palkkaa</i>	5,400
<i>1 Mittarikonttorin johtaja, palkkaa</i>	4,800

Tässä yhteydessä päättäneen Kaupunginvaltuusto

että kaikille teknillisten laitosten vakinaisille virkamiehille taataan ikälisäystä 5 ja 10 vuoden palveluksesta 10 % pohjapalkasta kumpaisellakin kerralla.

VI. Rakennuskonttorin sekä kaupungin yleisten töiden Hallituksen sihteerin palkanjärjestely. (Vrt. taululiitettä XVII sekä Liitteitä V ja VI.)

Kaupungin yleisten töiden Hallitus on ehdottanut melko laajaa alaistensa virkamiesten palkanjärjestelyä, lukuunottamatta kaupungininsinööriä ja kaupunginpuutarhuria. Tätäkään ehdotusta ei Valiokunta ole katsonut voitavansa tuntuvasti tinkimättä hyväksyä.

Tämän tärkeän kunnallisen hallintohaaran työoloja järjestäessä on Valiokunnan mielestä ensi sijassa pidettävä silmämääränä, että laitoksen työvoimat riittävät suorittamaan vuosi vuodelta kasvavan työmäärän. Tältä kannalta katsoen on Valiokunta harkinnut, eikö työtaakkaa pikemmin olisi tasoitettava työvoimia lisäämällä kuin palkkoja korottamalla. Kun Valiokunta kuitenkin on havainnut, että eräillä Rakennuskonttorin virkamiehillä ei ole sellaisia palkkaetuja kuin heillä vertaillessa vastaavain valtion ja kunnan virkain pitäjiin oikeudenmukaisesti tulisi olla ja virkain vastuullisuus ja paljotöinen laatu vaativat, on Valiokuntakin puolestaan tahtonut tälle palkkausryhmälle ehdottaa erinäisiä palkanparannuksia, ei kuitenkaan niin suuria kuin Hallitus on ehdottanut.

Työpäällikön palkan, joka nykyään on 10,000 markkaa, paitsi 500 markkaa matkarahoja, on Valiokunta katsonut olevan pysyttäminen tässä määrässä, siihen nähden että katu-, lokaviemäri-, rautatie-, silta- ja laiturirakennusten osastolle hiljattain on perustettu lisää kaksi työpäällikön apulaisvirkaa, minkä johdosta työpäällikön tehtävään täytyy katsoa tuntuvasti helpottuneen.

Kaupunginarkkitehdin ja kaupunginasemakaava-arkkitehdin alkupalkan on Valiokunta ehdottanut kumpaisenkin 11,000 markaksi, apulaistyönjohtajain 7,000 markaksi sekä kaupunginarkkitehdin apulaisen ja kaupunginasemakaava-arkkitehdin apulaisen 6,500 markaksi, joita määriä on pidetty kohtuullisina näistä viroista tulevina palkkoina. Kaikille näille virkamiehille, lukuunottamatta viimeksi mainittua, on tämän lisäksi ehdotettu matkarahoja 500 markkaa.

Kaupungin geodeettiä, jonka palkkaus suurelta osalta perustuu sivusääntöön ja jolla toimensa ohessa on tšekäläisen teollisuuskoulun lehtorinvirka, ei tästä syystä liene otettava lukuun palkanjärjestelyssä. Hallituksen esittämistä syistä vihdoin on puhtaanapito-osaston johtajan palkkaedut korotettu

6,500 markkaan (paitsi matkarahoja 500 markkaa) sekä kamreerin vuosipalkka 6,000 markkaan.

Esitystä 1,000 markan lisäpalkkion myöntämisestä Hallituksen sihteerille on Valiokunta katsonut voivansa puoltaa Kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi.

Hallituksen ehdotuksen mukaan kohoaisi Rakennuskonttorin palkkasääntö kuluvan vuoden rahäsäännön määrästä kaikkiaan 16,000 markalla sekä Valiokunnan ehdotuksen mukaan 7,900 markalla, eli siis 8,100 markalla vähemmän kuin Hallituksen ehdotuksen mukaan.

Kaupunginvaltuuston aikaisempain päätösten mukaan on kaikille Rakennuskonttorin virkailijoille, Hallituksen sihteeriiä lukuunottamatta, taattu palkankorotusta 5 ja 10 vuoden palveluksesta 10 % pohjapalkasta, minkä edun he tietysti edelleenkin saivat pitää.

Valiokunta saa edellä lausutun nojalla ehdottaa

että Kaupunginvaltuusto, Rakennuskonttorin voimassa olevaa palkkasääntöä muuttaen, vahvistaisi alempana mainituille Konttorin virkailijoille seuraavat palkkamäärät:

1 Sihtööri, palkkiota	4,000: —	
2 Insinööriä katu-, lokaviemäri- ja satamarakennusosastolla (apulaispäällikköjä), palkkaa kumpikin	7,000: —	
matkarahoja kumpikin	500: —	15,000: —
1 Kaupunginarkkitehti, palkkaa	11,000: —	
matkarahoja	500: —	11,500: —
1 Kaupunginarkkitehdin apulainen, palkkaa	6,500: —	
matkarahoja	500: —	7,000: —
1 Kaupunginasemakaava-arkkitehti, palkkaa	11,000: —	
matkarahoja	500: —	11,500: —
1 Kaupunginasemakaava-arkkitehdin apulainen, palkkaa	6,500: —	
1 Puhtaanapitolaitoksen johtaja, palkkaa	6,500: —	
matkarahoja	500: —	7,000: —
1 Kamreeri, palkkaa	6,000: —	

Valiokunnan palkanjärjestelyehdotusten yhdistelmä (lukuunottamatta kulkutautisairaalan palkanjärjestelyä), verrattuna nykyään voimassa oleviin palkkasääntöihin ja ammattiviranomaisten tekemiin ehdotuksiin, näkyvä alla olevasta taulukosta:

	Alkupalkka			Loppupalkka		
	Nyk. palkkas. Smk	Saapun. ehdot:t Smk	Valio-kunnan ehdotus Smk	Nyk. palkkas. Smk	Saapun. ehdot:t Smk	Valio-kunnan ehdotus Smk
<i>Rahatoimikonttori.</i>	52,100	64,400	58,200	58,500	77,320	68,200
Lisäys nykyiseen verraten.....	—	+ 12,300	+ 6,100	—	+ 18,820	+ 9,700
<i>Liikennekonttori.</i>	42,100	48,600	46,700	50,240	59,120	58,040
Lisäys nykyiseen verraten.....	—	+ 6,500	+ 4,600	—	+ 8,880	+ 7,800
<i>Palomestarit.</i>	16,500	16,500	16,500	16,500	19,240	19,240
Lisäys nykyiseen verraten.....	—	—	—	—	+ 2,740	+ 2,740
<i>Tyttöjen ammattikoulu.</i>	15,800	15,800	15,800	20,000	24,200	23,350
Lisäys nykyiseen verraten.....	—	—	—	—	+ 4,200	+ 3,350
<i>Terveydell. tutkimusten laboratorio.</i>	8,000	9,000	9,000	8,000	9,000	9,000
Lisäys nykyiseen verraten.....	—	+ 1,000	+ 1,000	—	+ 1,000	+ 1,000
<i>Vesijohtolaitos.</i>	29,800	36,100	33,800	33,600	42,620	40,560
Lisäys nykyiseen verraten.....	—	+ 6,300	+ 4,000	—	+ 9,020	+ 6,960
<i>Kaasutehdas.</i>	30,000	35,000	32,700	35,340	41,720	39,240
Lisäys nykyiseen verraten.....	—	+ 5,000	+ 2,700	—	+ 6,380	+ 3,900
<i>Sähkötehdas.</i>	44,700	51,700	49,300	47,100	57,500	59,160
Lisäys nykyiseen verraten.....	(siitä 3,000 mk henkilökohd. lisäystä + vuokra-rahaja).	+ 7,000	+ 4,600	—	+ 10,400	+ 12,060
<i>Rakennuskonttori.</i>	73,000	88,000	80,500	91,000	108,800	99,800
Lisäys nykyiseen verraten.....	—	+ 15,000	+ 7,500	—	+ 17,800	+ 8,800
Yhteensä	312,000	365,100	342,500	360,280	439,520	416,590
	—	+ 53,100	+ 30,500	—	+ 79,240	+ 56,310

Alempana esitetyt numeroluvut taas osottavat, minkä verran palkanjärjestely olisi korottanut kuluvan vuoden rahasääntöä, jos se olisi 1914 vuoden alusta toimeenpantu ammattiviranomaisten tahi Valiokunnan ehdotuksen mukaan:

	Saapuneet ehdotukset Smk	Valiokunnan ehdotus Smk
<i>Rahatoimikonttori</i>	14,700:—	7,800:—
<i>Liikennekonttori</i>	6,980:—	6,200:—
<i>Palomestari</i>	1,700:—	1,700:—
<i>Tyttöjen ammattikoulu</i>	1,566:70	1,836:65
<i>Terveydellisten tutkimusten laboratorio</i>	1,000:—	1,000:—
<i>Vesijohtolaitos</i>	6,950:—	4,350:—
<i>Kaasutehdas</i>	5,310:—	3,110:—
<i>Sähkötehdas</i>	7,880:—	4,880:—
<i>Rakennuskonttori</i>	16,000:—	7,900:—
<i>Kulikutautisairaalan ylilääkäri</i>	1,800:—	—
Yhteensä	63,886:70	38,776:65

Kun varoja niin laajan palkkainuudistuksen toimeenpanoon kuin Valiokunta on ehdottanut, ei ole varattu kuluvan vuoden rahasäännössä, lienee Kaupunginvaltuuston tässä yhteydessä päätettävään nykyisten palkkausehtojen muutosten astuttava voimaan ensi vuoden 1915 alusta. Kohtuus näyttää kuitenkin vaativan asianomaisille viranpitäjille myöntämään oikeuden uusien määräysten mukaiseen palkankorotukseen nähden lukea hyväkseen sen ajan, mikä ennen muutettujen palkkausehtojen voimaan astumista on kulunut heidän tulostaan virkoihinsa. Tämän mukaisesti ehdotetaan Kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että kaikki Kaupunginvaltuuston hyväksymät, nykyisten palkkasääntöjen ja palkkausehtojen muutokset astuvat voimaan tammikuun 1 päivästä 1915 sekä otetaan huomioon ensintulevan vuoden rahasääntöehdotusta laatiessa; mutta

*että asianomaisilla viranpitäjillä on oikeus määrävuo-
sien palveluksesta tulevaan palkankorotukseen nähden lukea
hyväkseen aika, minkä he sitä ennen ovat olleet samassa
virassa.*

Helsingissä, 3 päivänä 1914.

Artur Tollet.

Jalmar Castrén.

W. F. Heimbürger.

Gustaf Mattsson*).

E. W. Walldén.

*) Ei ollut saapuvilla tarkistustilaisuudessa.

John Uggla.

Ote pöytäkirjasta, joka tehtiin Helsingin Kaupunginvaltuuston kokouksessa joulukuun 30 päivänä 1913.

1 §.

Esiteltiin seuraavat asiakirjat:

a) Maistraatin kirjelmä viime marraskuun 29 päivältä N:o 417 ehdotuksineen Helsingin kaupungin 1914 vuoden meno- ja tulosäännöksi (*Pain. asiakirj. N:o 91 vuodelta 1913*);

b) Rahatoimikamarin samallinen ehdotus siihen kuuluvine asiakirjoinen (*Pain. asiakirj. N:o 90 vuodelta 1913*); sekä

c) Kulunkiarviovaliokunnan mietintö asiasta (*Pain. asiakirj. N:o 95 vuodelta 1913*).

V. Palolaitos.

Herra puheenjohtaja huomautti, että Kulunkiarviovaliokunta ei ollut lausunut mieltänsä Palotoimikunnan esittämästä sekä Rahatoimikamarin rahasääntömietinnössään koskettamasta kysymyksestä palkankorotuksen myöntämisestä palomestarille ja alipalomes-tarille määrävuosien palveluksesta, ja tiedusteli puhuja, eikö Kaupunginvaltuuston olisi tehtävä jotakin päätöstä tässä asiassa.

Herra Stenroth ilmoitti, että puheenalainen asia ei ollut Kulunkiarviovaliokun-nassa ollut käsiteltävänä, mutta oli puhuja puolestaan sitä mieltä, että 10 0/0:n korotus pohjapalkasta viiden ja kymmenen vuoden palveluksesta olisi annettava palopäällystölle samoinkuin annetaan useimmille muille kaupungin virkamiehille.

Herra Ferd. von Wright, herra Alfthanin kannattamana, ehdotti, että esillä oleva asia lähetettäisiin valmisteltavaksi Kulunkiarviovaliokunnan mietinnösssä mainittuun erityiseen palkkavaliokuntaan.

Kaupunginvaltuusto päätti tämän jälkeen hyväksyä viimeksi mainitun ehdotuksen.

VII. Terveys- ja sairaanhoito.

4. Kulkutautisairaala.

Herra Schybergson lausui mielensä Kulunkiarviovaliokunnan esittämästä, määrävuosien palveluksesta tulevaa palkankorotusta koskevasta asiasta sekä ehdotti tarkemmin esittämillään syillä, että Kaupunginvaltuusto päättäisi hyljätä valiokunnan mietinnön ensimmäisen ja toisen ponnien, jotka sisälsivät periaatteellisen myönnytyksen palkankorotuksen antamiseen erinäisille virkailijoille sekä tuollaisen korotuksen myöntämisen jo nyt kymmenen vuoden palveluksesta ylilääkärille, sekä että alilääkärin palkankorotusta koskeva kolmas ponsi näin ollen saisi raueta. Puhujaa kannatti *herra Ståhlberg*.

Herra Holmberg, johon *herra Nykopp* yhtyi, esitti, että esillä oleva palkankorotusasia kokonaisuudessaan lähetettäisiin edellä mainitun erityisen palkkavalioikunnan käsiteltäväksi.

Tämän jälkeen toimitetuissa äänestyksissä päätti Kaupunginvaltuusto hyväksyä *herra Holmbergin* ehdotuksen; ja oli Kulunkiarviovaliokunnan puoltama 1,800 markan palkankorotus kymmenen vuoden palveluksesta kulkutautisairaalan ylilääkärille tämän johdosta nykyään menosäännöstä poistettava.

XII. Kaupungin teknilliset laitokset.

Samalla kun Kaupunginvaltuusto hyväksyi Kulunkiarviovaliokunnan mietinnön sivuilla 26—27 tehdyn ehdotuksen erityisen valiokunnan asettamisesta tutkimaan, olisiko ja kuinka laajasti kaupungin palveluksessa olevain teknillisesti sivistyneiden virkailijain palkkaetujen järjestely toimeenpantava, antoi Kaupunginvaltuusto myös ensi vuoden alussa asetettavan Valmisteluvaliokunnan toimeksi ehdottaa mainitun erikoisvaliokunnan jäsenet.

Vesijohtolaitos.

Herra Alfthan huomautti, että Kulunkiarviovaliokunta oli Sähkötehtaan kirjanpitäjälle, kassanhoitajattarelle, tilastonlaatijalle ja mittarikonttorin johtajalle ehdottanut korotettuja palkkoja teknillisten laitosten Hallituksen ehdotuksen mukaisesti, jota ehdotusta Rahatoimikamari ei ollut ottanut huomioon. Mainittu Hallitus oli kuitenkin myös ehdottanut Vesijohtolaitoksen kamreerin ja kirjanpitäjän palkkain korottamista, kumpaisenkin 600 markalla, koska näiden nykyiset palkat ovat liian alhaiset. Näitäkään ehdotuksia ei Rahatoimikamari ollut ottanut huomionsa. Tämän johdosta puhuja esitti, että puheenalaiset palkankorotukset myönnettäisiin sekä että kamreeri siinä tapauksessa myös saisi hänelle 1/3:stä 1914 tulevaa palkankorotusta viiden vuoden palve-

luksesta 550 markkaa Rahatoimikamarin ehdottaman määrän 500 markan sijasta. Lisäksi ehdotti puhuja, että kassanhoitajattaren palkka korotettaisiin 2,400:sta 2,700 markkaan, koska tämä ehdotus oli unohtunut pois Hallituksen kulunkiarvioehdotuksesta. Puhujaa kannatti *herra Salingre*.

Herra varapuheenjohtaja, herra Stenrothin kannattamana, ehdotti, että myöskin kysymys herra Alfthanin nyt puoltamain palkankorotusten myöntämisestä annettaisiin erityisen palkkavaliokunnan valmisteltavaksi, minkä ehdotuksen Kaupunginvaltuusto, äänestettyään, hyväksyi.

Herra Alfthan, herra Enckellin kannattamana, ehdotti myönnettäväksi 10,500 markan määrärahan vesijohton teettämiseksi L. Viertotien alle Lääkäri- ja Nimrodkadun välille, joka työ olisi suoritettava mainitun viertotien jo päätetyn ja ensi vuonna toimeenpantavan oikomisen yhteydessä.

Tämän ehdotuksen Kaupunginvaltuusto hyväksyi.

Kaasutehdas.

Viitaten edellä tekemänsä Vesijohtolaitoksen kamreerin ja kirjanpitäjän palkankorotusta tarkoittavan ehdotuksen perusteluun sekä Kaupunginvaltuuston saman ehdotuksen johdosta tekemään päätökseen *herra Alfthan* esitti, että teknillisten laitosten Hallituksen tekemä ehdotus kaasutehtaan kirjanpitäjän palkan korottamisesta 4,500:sta 4,800 markkaan sekä kassanhoitajattaren palkan korottamisesta 3,300:sta 3,600 markkaan, jonka ehdotuksen Rahatoimikamari oli jättänyt huomioon ottamatta, lähetettäisiin erityisen palkkavaliokunnan käsiteltäväksi.

Herra varapuheenjohtajan kannatettua herra Alfthanin ehdotusta hyväksyi Kaupunginvaltuusto sen.

Sähkötehdas.

Erinäisten Vesijohtolaitoksen ja Kaasutehtaan virkailijoille ehdotettuja palkankorotuksia koskevain päätöstensä mukaisesti julisti Kaupunginvaltuusto, että myöskin kysymys Kulunkiarviovaliokunnan puoltamista Sähkötehtaan kirjanpitäjän, kassanhoitajattaren, tilastonlaatijan ja mittarikonttorin johtajan palkankorotuksista oli lykättävä valmisteltavaksi erityiseen palkkavaliokuntaan.

Tämän johdosta poistettaisiin rahasäännöstä Kulunkiarviovaliokunnan mainittuja virkailijoita varten siihen panemat palkankorotukset, yhteensä 1,800 markkaa.

Vakuudeksi:

Hjalmar Ekholm.

Tarkistettu ja hyväksytty. Helsingissä, tammikuun 13 päivänä 1914.

Alfred Norrmén.

Ernst Krogius.

Karl Lindahl.

Virallisesti julkiluettu tammikuun 13 päivänä 1914, todistaa

Viran puolesta :

Hjalmar Ekholm.

HELSINGIN

RAHATOIMIKAMARI

Tammik. 8 p:nä 1914.

N:o 30.

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

Lähetteessä kuluvan tammikuun 2 päivältä on Kaupunginvaltuusto antanut Rahatoimikamarin tehtäväksi esittää lausunnon Tyttöjen ammattikoulun Johtokunnan tekemän esityksen johdosta että mainitun koulun vakinaisille opettajattarille myönnettäisiin palkankorotusta 5, 10 ja 15 vuoden palveluksesta 400 markkaa, tammikuun 1 päivästä 1914 lukien.

Tätä tehtävää täyttääkseen saa Rahatoimikamari lausua seuraavaa:

Niinkuin Tyttöjen ammattikoulun Johtokunta huomauttaa, suo koulun voimassa oleva johtosääntö vakinaisille opettajattarille oikeuden 200 markan palkankorotukseen 5, 10 ja 15 vuoden palveluksesta. Pohjapalkat taas vaihtelevat vahvistetun rahasäännön mukaan 1,500:stä 2,500 markkaan. Siihen nähden että kaupungin kansakoulujen jatkuoluokkain ompelun ja ruuanlaiton opettajattaret, joiden palkka vaihtelee 1,700 ja 2,000 markan välillä, saavat palkankorotusta 5, 10 ja 15 vuoden palveluksesta 400 markkaa, näyttää oikeus ja kohtuus vaativan, että ensinmainitut opettajattaret määrääkseen palkankorotukseen nähden asetetaan kaupungin kansakoulujen jatkuoluokkain opettajattarten vertaisiksi. Ehdotettu palkkaehtojen parannus on Rahatoimikamarista näyttänyt sitä oikeutetummalta puheenalaisille virkailijoille asetettavia taidon ja kelpoisuuden vaatimuksia silmällä pitäen, kun heidän on opetettava kahtena oppivuonna jatkuvaa ammattiopetusta, jonka tulee seurata ammattien kehityksen mukana, kun taas vastaava kansakoulun jatkuoluokkain opetus käsittää ainoastaan yhden lukuvuoden ja tarkoittaa ainoastaan vaatimattomien työläiskotien tarpeita.

Kun, niinkuin Johtokuntakin huomauttaa, otetaan huomioon, että varsinkin ompelun opettajattaret eivät voi kotimaassa saavuttaa tarpeellista virkakelpoisuutta päästäkseen koulun palvelukseen, vaan heidän on täytynyt kalliilla opinnoilla ulkomaiden ammikouluissa hankkia tarpeellinen oppi, ja myös että puheenalaisen ammattikoulun menosäännön laadinnassa aina on noudatettu tarpeellista säästäväisyyttä ja taloudellista huolekkautta, on Rahatoimikamari empimättä voinut puoltaa edellämäinnittua Johtokunnan esitystä, ja näin sitä enemmän, kun vastamainitut palkankorotukset tuottaisivat 600 markkaa kullekin vakinaiselle opettajattarelle 15 vuoden palveluksesta eli siis kaikkiaan 4,000 markkaa.

Mutta siihen nähden että puheenalainen esitys on annettu perille niin myöhään, että 1914 vuoden menosääntö jo on vahvistettu, on Rahatoimikamarin puolestaan täytynyt poiketa Johtokunnan ehdotuksesta sikäli, että puheenalaiset palkankorotukset olisi mää-

rättävä maksettaviksi 1915 vuoden alusta ja sentähden otettava huomioon mainitun vuoden rahäsääntöehdotuksessa.

Edellämainituilla perusteilla saa Rahatoimikamari kunnioittaen esittää Kaupunginvaltuuston päätettäväksi

että Tyttöjen ammattikoulun vakinaisille opettajattarille on 5, 10 ja 15 vuoden palveluksesta maksettava palkankorotusta 400 markkaa kunakin kertana.

Lähetekirjat palautuvat tämän mukana.

Rahatoimikamarin puolesta:

Alexis Gripenberg.

Georg Estlander.

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

Helsingin kaupungin Tyttöjen ammattikoulun Johtokunnalle osotetussa, tämän oheisessa, marraskuun 29:ntenä 1913 päivätyssä kirjelmässä ovat koulun vakinaiset opettajattaret osottaneet, että he 5, 10 ja 15 vuoden palveluksesta tulevaan palkankorotukseen nähden ovat epäedullisemmassa asemassa kuin Helsingin kansakoulujen jatkuoluokkain ompelun ja ruuanlaiton opettajattaret, he kun voimassa olevan ohjessäännön mukaan saavat ikäkorotusta ainoastaan 200 markkaa mainittujen jatkuoluokkain opettajatarten vastaavan korotuksen ollessa 400 markkaa. Sen ohessa huomautetaan, että palkankorotus 5, 10 ja 15 vuoden palveluksesta kansakoulun jatkuoluokilla on muissakin kaupungeissa suurempi kuin Helsingin Ammattikoulussa. Tämän johdosta ovat Ammattikoulun vakinaiset opettajattaret anoneet, että Johtokunta tekisi Kaupunginvaltuustolle esityksen että heidät mainittujen ajanjaksojen mukaiseen palkankorotukseen nähden asetettaisiin kaupungin kansakoulujen jatkuoluokkain opettajatarten vertaisiksi, ja että he saisivat lukea hyväkseen tästä johtuvan palkanlisäyksen tammikuun 1 päivästä 1914 lähtien.

Anomuksensa tueksi ovat Ammattikoulun opettajattaret lisäksi maininneet, paitsi koulun perustamisesta lähtien kohonneita pääkaupungin elantokustannuksia, heille taitoon ja virkakelpoisuuteen nähden asetettuja suuria vaatimuksia, heidän kun on annettava kahtena oppivuonna jatkuvaa ammattiopetusta, jonka alinomaa pitää seurata ammattien kehitystä, jota vastoin kansakoulun jatkuoluokkain opetus käsittää vain yhden lukuvuoden ja tarkoittaa ainoastaan vaatimattomain työläiskotien tarpeita.

Johtokunta on tutkiessaan tätä kaupungin Tyttöjen ammattikoulun vakinaisten opettajatarten anomusta katsonut sen ansaitsevan huomiota, varsinkin kun Johtokunnalle on tunnettua, että erittäinkin ompelun opettajattaret eivät voi kotimaassa saavuttaa koulun palveluksessa tarpeellista virkakelpoisuutta, vaan heidän on täytynyt kalliilla opinnoilla ulkomaiden ammattikouluissa hankkia tarpeellinen oppinsa, ja saa Johtokunta sentähden puoltaa myönnyttäväksi edellä mainittuun opettajatarten esitykseen ja ehdottaa

että Helsingin Tyttöjen ammattikoulun vakinaisten opettajatarten palkankorotusta 5, 10 ja 15 vuoden palveluksesta, tammikuun 1 päivästä 1914 lukien, maksettaisiin 400 markkaa.

Helsingissä, joulukuun 15 päivänä 1913.

F. Saltzman.

Tyttöjen Ammattikoulun Johtokunnalle.

Tyttöjen Ammattikoulun voimassa olevan johtosäännön mukaan saavat koulun vakinaiset opettajattaret 200 markan palkankorotuksen 5, 10 ja 15 vuoden palveluksesta.

Vertaillessa keskenään niitä palkkaetuja, joita allaolevan taulun mukaan on ompelun ja ruuanlaiton opettajattarilla Helsingin, Turun, Tampereen ja Vaasan kansakoulujen jatkoluokilla, näkyy, että nämä opettajattaret ovat paljon edullisemmassa asemassa kuin täkäläisen Tyttöjen ammattikoulun opettajattaret, vaikka tämä koulu pyrkii istuttamaan ammattitietoja oppilaisiinsa kaksivuotisin oppijaksoin, minkä johdosta tämän koulun opettajattarille täytyy asettaa suuremmat vaatimukset virkakelpoisuuteen ja taitoon nähden kuin jatkoluokkain opettajistolle, näiden jälkimäisten kurssit kun ovat yksivuotiset ja niiden opetus tarkoittaa ainoastaan vaatimattomain työläiskotien tarpeita.

Että Tyttöjen ammattikoulu, ensimmäinen laatuaan pohjoismaissa, kohdakkoin 9 1/2 vuotisen toimintansa aikana on saavuttanut tunnustusta ja hyvän maineen, sitä todistaa se seikka, että auskultantteja ei ainoastaan kotimaan eri kouluista, vaan ulkomaidenkin kouluista alinoma käy koulussa tutustuakseen sen opetukseen ja siellä noudatettuihin opetustapoihin.

Taulukko, joka osottaa Helsingin, Turun, Tampereen ja Vaasan kansakoulujen jatkoluokkain sekä Helsingin kaupungin Tyttöjen ammattikoulun opettajattarten palkkaedut y. m.

Jatkoluokat	Työvuosi kestää	Viikkotunteja	Pohjapalkka	Palkankorotus 5, 10 ja 15 vuoden palveluksesta
Helsingin	9 kuuk.	28 tuntia	2,000:—	400:—
Turun	9 ”	24 ”	1,700:—	5 v:n palv. 20 % = 340:— 10 ja 15 ” ” 15 % = 275:—
Tampereen	8 ”	30 ”	1) 1,500:—	5 ” 10 ” ” 15 % = 225:— 15 ” ” ” 20 % = 300:—
Vaasan	8 ”	30 ”	2,000:—	300:—
Helsingin kaupungin Tyttöjen ammattikoulu	Lukuv. 1911—12 asti 10 kuuk. Lukuv:sta 1912—13 lähtien 9 1/2 kuuk.	I luokka 2) 29 tuntia 3) 32 ” II luokka 34 tuntia	2,200:— 2,400:— 2,500:—	Palkankorotus 5, 10 ja 15 vuoden palveluksesta 200:—

1) Koskee ruuanlaiton opettajattarta. Ompelun opettajatar saa 100 mk viikkotunnilta.

2) Koskee ompelun opettajattaria.

3) Koskee ruuanlaiton opettajattarta.

Edellä lausutun johdosta sekä koulun alkamisesta lähtien kohoamistaan kohonneita pääkaupungin elantokustannuksia silmälläpitäen anovat allekirjoittaneet nöyrimmästi, että Johtokunta hyväntahtoisesti tekisi Herroille Kaupunginvaltuusmiehille esityksen, että meidät palkankorotuksiin nähden asetettaisiin Helsingin kaupungin kansakoulujen jatkoloukkain opettajatarten vertaisiksi, jotka 5, 10 ja 15 vuoden palveluksesta saavat 400 markan palkankorotuksen, sekä että, jos tähän meidän anomukseemme myönnytään, me saisimme ensi vuoden alusta lukea hyväksemme 200 markalla kohonneen palkankorotuksen.

Helsingissä, marraskuun 29 päivänä 1913.

Mathilda Blomqvist.

Anna Pulkkinen.

Anna Palmgren.

Elin Moberg.

Ellen Bremer.

Edith Colérus.

Hilja Rikala.

**HELSINGIN
RAHATOIMIKAMARI***Helmik. 23 p:nä 1914.**Helsingin Kaupunginvaltuustolle.*

N:o 134.

Siihen nähden että kaupungin yleisten töiden Hallituksen jäsen, herra Armas Lindgren, oli tehnyt ehdotuksen Rakennuskonttorin virkamiesten palkkain järjestämisestä ja että tämän johdosta oli asiaa käsittelemään asetettu valiokunta, joka onkin antanut lausunnon asiasta, on mainittu Hallitus voinut kaikin puolin yhtyä valiokunnan ehdotukseen sekä esittänyt ryhdyttäväksi sen suuntaiseen toimenpiteeseen, että Kaupunginvaltuusto hyväksyisi ehdotetut palkankorotukset ja samalla oikeuttaisi asianomaiset virkamiehet lukemaan hyväksyen korotusta 5 ja 10 vuoden palveluksesta uusien pohjapalkkain perustuksella. Tämän lisäksi ja kun Hallitus on havainnut sihteerin toimeen liittyvään tehtävään olevan tuntuvasti runsaammat kuin mitä palkkaa määrätessä alkuaan voitiin edellyttää, sihteerin kun on usean tunnin päivittäin sidottuna mainittuihin tehtäviin, on Hallitus ehdottanut sihteerinsäkin palkkaa korotettavaksi, esimerkiksi 4,000 markkaan vuodessa.

Samalla kun Rahatoimikamari tämän keralla saa lähettää sekä edellä mainitun valiokunnan esittämän, pyydettyjä korotuksia puoltavan perustelun että myös laaditun palkkaluetteloehdotuksen, on Kamari, koska Kaupunginvaltuusto on asettanut erikoisvaliokunnan käsittelemään nyt esillä olevaa ja muita palkanjärjestelyasioita, katsonut olevan rajoittaminen lausuntonsa esitykseen että Kaupunginvaltuusto päättäisi

lähettää puheenalaisen esityksen Kaupunginvaltuuston asettamaan palkanjärjestelyvaliokuntaan.

Rahatoimikamarin puolesta:

Alexis Gripenberg.*Georg Estlander.*

Kaupungin yleisten töiden Hallitukselle.

Sittenkun jäsen herra Armas Lindgren oli lokakuun 31 päivänä 1913 Hallitukselle tehnyt ehdotuksen Rakennuskonttorin virkamiesten palkkain järjestämisestä ja Hallitus, huomioon ottaen ehdotuksen, oli kehottanut allekirjoittaneita antamaan lausunnon asiasta, saamme kunnioittaen esiintuoda seuraavaa:

Rakennuskonttorin virkamiesten suoritettavana oleva työ on erittäin vaativaa, ja varsinkin käy useimmista heistä sanominen, että heidän ei ainoastaan ole aikaansaattava runsasta työmäärää, vaan myös harjoitettava omintakeista, luovaa toimintaa, jolla on kaupungille suuri sekä taloudellinen että käytännöllinen ja eräissä tapauksissa sivistyksellinenkin merkitys. Eritoten on näin laita kaupunginasemakaava-arkkitehdin ja kaupunginarkkitehdin, mutta melko suuressa määrässä myös niiden insinöörien, joiden johdettavina ovat kaupungin nopean kehityksen aiheuttamat työt, niinkuin satamarakennukset, rautatierakennukset, kanavoimistyöt y. m.

Tähän nähden ja kun Rakennuskonttorin virkamiehet osin voimassa olevain johtosääntöjen määräysten johdosta, osin vastamainitun suuren työtaakkansa vuoksi eivät ole oikeutettuja hankkimaan eivätkä voikaan hankkia itselleen sanottavia sivutuloja, näyttää oikeuden ja kohtuuden mukaiselta, että kaupunki järjestelee mainittujen virkamiesten nykyiset palkkaedut niin, että heille taataan yhteiskunnallista asemaansa vastaava, täysin turvattu toimeentulo, joka sallii heidän työskennellä taloudellisista huolista vapaina, minkä ei suinkaan voi sanoa nykyään olevan laita, erittäinkin mitä konttorin nuorempiin ja vähempipalkkaisiin virkamiehiin tulee.

Voimme siis kaikin puolin yhtyä tehtyyn ehdotukseen ja saamme lisäksi alempana olevassa palkkausluettelossa tarkemmin mainittujen palkankorotusten perustelemiseksi esiintuoda seuraavaa:

Kaupunginasemakaava-arkkitehdin ja kaupunginarkkitehdin nykyiset palkkamäärät eivät nouse niihin määriin, mitä yksityisillä toimialoilla vastaavalla kyvyllä ja työllä tavallisesti

saavutetaan, minkätähden ja vaikka otetaankin huomioon, että mainituille virkailijoille on taattu eläke-edut, heidän palkkojansa tulisi, jotta ne kutakuinkin oikeudenmukaisesti vastaisivat heidän suorittamaansa työtä, korottaa 2,000 markalla.

Niinikään tulisi työpäällikön ja geodeetin samaten kuin kamreerin ja puhtaanapito-osaston johtajankin saada paremmat palkkaedut, johon nähden on huomattava:

että, mitä työpäällikköön tulee, yleiset työt ovat miltei vuosittain laajentuneet, tuottaen hänelle yhä runsaampaa työtä;

että geodeetti, jonka tulot suuressa määrin ovat rakennustoiminnan suuremman tai pienemmän virkeyden varassa, ei, huolimatta 10 vuoden palveluksesta nauttimastansa palkan korotuksesta, saa suurempaa vakinaista palkkaa, kuin mitä pienemmät maaseutukaupungit maksavat pohjapalkkaa kaupungininsinööreilleen, jotka virkatoimintaan nähden usein ovat verrattavissa tädäläiseen geodeettiin.

että kamreerin työ on viime vuosina tuntuvasti lisääntynyt, ei ainoastaan yleisten insinööritöiden laajenemisen, vaan senkin johdosta, että Hallituksen ylivalvonnan alaisina teetetävään rakennustöiden, esimerkiksi Sipoon mielisairaalan, kansakoulutalojen y. m. koko kirjanpito nyttemmin on hänen ja hänen osastonsa huolena ja että hänen nykyinen palkkansa työmäärään verraten on pienempi kuin mitä muualla maksetaan vastaavasta työstä, niinikään kaupungin palveluksessa; sekä

että puhtaanapito-osaston johtajan nyttemmin täytyy suorittaa tuntuvasti runsaampi työmäärä kuin virkaa alkuaan perustettaessa, koska yleinen makkien puhtaanapito samoin kuin katujenkin puhtaanapito on vuosittain laajentunut, minkä johdosta hänen pienet mahdollisuutensa hankkia lisätuloja muulla tilapäistyöllä, niinkuin kirjanpidolla y. m. s., ovat huomattavasti vähentyneet.

Paitsi edellä mainittuja virkamiehiä ovat Rakennuskonttorin palveluksessa vakinaisella rahasäännöllä työpäällikön, kaupunginarkkitehdin ja kaupunginasemakaava-arkkitehdin apulaiset, jotka kukin saavat vuosipalkkaa 6,000 markkaa, paitsi matkarahoja. Näistä virkamiehistä on erittäinkin molemmilla työpäällikön apulaisilla niin suuri työtaakka, että heidän täytyy käyttää kaiken aikansa kaupungin palvelukseen, ja kun heidän sitä paitsi on, tosin työpäällikön yleisvalvonnan alaisina, mutta kuitenkin miltei itsenäisesti johdettava ja valvottava töitä sekä suunniteltava uutistöitä, on meistä, näyttänyt siltä, kuin heidän palkkainsa ja työpäällikön palkan välinen ero olisi suhteettoman suuri, minkätähden me, siihen viitaten mitä edellä on lausuttu Rakennuskonttorin nuoremmista virkamiehistä, olemme näillä virkailijoille ehdottaneet runsaampaa palkanlisäystä kuin kaupunginarkkitehdin ja kaupunginasemakaava-arkkitehdin apulaisille, jotka tavallisesti eivät ole kaupungin työssä muulloin kuin määrättyinä konttoriaikoina.

Vihdoin ja vaikka herra Lindgrenin esitysehdotus tosin koski ainoastaan Rakennuskonttorin virkamiehiä, olemme kuitenkin katsoneet tässä yhteydessä olevan ilmoittaminen, että Hallituksen sihteeri on pyytänyt palkkaetujensa parantamista viime vuosina lisääntyneen työmääränsä johdosta. Ja jätämme Hallituksen tutkittavaksi, eikö tätä anomusta olisi otettava huomioon.

Edellä lausutun johdosta rohkenemme ehdottaa, että Hallitus, hyväksyen tämän oheisessa palkkausluettelossa tarkemmin mainitut korotukset, Kaupunginvaltuustolta anoisi ehdotettujen uusien palkkamääriin vahvistamista ja samalla asianomaisten virkamiesten oikeuttamista näiden pohjalla lukemaan hyväkseen korotuksen 5 tahi 10 vuoden palveluksesta.

Helsingissä, helmikuun 5 päivänä 1914.

Björn Wasastjerna.

Armas Lindgren.

G. Idström.

HELSINGIN
RAHATOIMIKAMARI

Maalisk. 5 p:nä 1914.

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

N:o 181.

Kirjelmässä tältä päivältä on liikennekamreeri anonut, että Rahatoimikamari tekisi Kaupunginvaltuustolle sen suuntaisen puoltavan esityksen, että aikaansaataisiin Liikennekonttorin palkkaolojen järjestely, niin että vanhempain ja nuorempain kirjurien, vanhemman ja nuoremman kassanhoitajan, kirjanpitäjän, vanhempain ja nuorempain konttorikirjurien, vaakamestarin sekä apulaisvaakamestarien palkkoja korotettaisiin kaikkiaan 6,500 markalla. Tämän esityksen perustelemiseksi liikennekamreeri, niinkuin tämän oheisesta jäljennöksestä näkyy, mainitsee osin Konttorin lisääntyneen työn, osin taas sen seikan että kysymys erinäisten kaupungin konttorien ja laitosten palkanjärjestelystä on nykyään valmisteltavana sekä että jonkinlaista suhteellisuutta palkkaetuihin nähden kunnan eri hallintoaaroissa näyttää olevan noudatettava.

Rahatoimikamari puolestaan saa esittää, että Kaupunginvaltuusto antaisi esillä olevan ehdotuksenkin asettamansa palkanjärjestelyvaliokunnan valmisteltavaksi.

Rahatoimikamarin puolesta:

Alexis Gripenberg.

Georg Estlander.

HELSINGIN KAUPUNGIN

LIIKENNEKONTTORI.

Maalisk. 5 p:nä 1914.

Rahatoimikamarille.

N:o 32.

Sen johdosta että Kaupunginvaltuusto on asettanut erityisen valiokunnan käsittelemään kysymystä erinäisten kaupungin laitosten palkkaolojen järjestämisestä, ei Konttori voi olla huomauttamatta Liikennekonttorin henkilökunnan palkkaetujen parantamisen tarpeellisuutta. Liittyen Rahatoimikonttorin vuosirahasäännön järjestämisehdotuksen perusteluissa olevaan Rahatoimikamarin lausuntoon, että jonkinlaista suhteellisuutta palkkaetuihin nähden on kunnan hallintohaaroissa noudatettava, saa Konttori sen seikan arvostelemiseksi, missä määrin Konttorin henkilökunnan vaatimukset mainitussa kohden ovat oikeutettuja nykyään sekä siinä tapauksessa että muille laitoksille myönnetään ehdotetut palkankorotukset, lausua seuraavaa:

Niinkuin Liikennekonttorin johtosäännöstä käy selville, käsittää Konttorin toiminta etusijassa tuulaaki-, liikenne- ja mittausmaksujen, makasiininvuokran ja tullikäytellyssä liikennöitsijöille annetusta työavusta maksettavan palkan kannannan, lisäksi tavarain punnitsemisen tullikäytellyssä, tullilaitoksen ja liikenteen käytettävänä olevain kaupungin rakennusten ja niiden kaluston silmälläpidon. Lukuunottamatta kamreerin tehtäviä, käsittää muun henkilökunnan toiminta mainittujen maksujen maksunpanon, kannannan ja kirjanpidon. Voidakseen tyydyttää liikenteen tarpeita täytyy maksunpanon ja kannannan jatkua keskeytymättä, niin kauan kuin tullikamaria pidetään avoinna. Enimmän osan päivästä, jolloin liikennöitsijäin tulva tavallisesti on suurin, on työ kiireellistä. Päivittäinen työaika on 8 kuukautena 7 tuntia, laivakulun seisahdusaikana 5 tuntia ja muina aikoina vuodesta 6 1/2 tuntia.

Mikäli kaupungin virastoissa vallitsevaa työnjakoa käy arvosteleminen voimassa olevain johtosääntöjen perusteella, pitää allekirjoittanut Liikennekonttorin palkkauksia liian alhaisina ja, siinä tapauksessa että ehdotettu Rahatoimikonttorin palkkainjärjestely toimeenpannaan, huonee asianlaita entisestäänkin. Tuollaisen epäkohdan poistamiseksi olisi allekirjoittaneen mielestä 4 kirjurin, 2 kassanhoitajan, 1 kirjanpitäjän, 4 konttorikirjurin, 1 vaakamestarin ja 2 apulaisvaakamestarin palkkoja korotettava kaikkiaan 6,500 markalla, joka summa jaettaisiin sillä tavoin kuin tämän oheisesta uuden palkkasäännön ehdotuksesta näkyy. Palkankorotukset 5 ja 10 vuoden palveluksesta olisivat 10 ja 20 % uudesta palkasta sillekin osalle henkilökuntaa, joka jo on oikeutettu tuollaiseen korotukseen.

Kun palkkauksen jakaminen palkkaan ja palkkioon on poistettu kaupungin muista virastoista, paitsi Rahatoimikonttorista, mutta jo senkin uudesta rahasääntöehdotuksesta, ei myöskään ole syytä sen pysyttämiseen Liikennekonttorin vuosirahasäännössä, minkätähden se onkin uuden vuosirahasäännön ehdotuksesta poistettu.

B. Winter.

Tietoja niistä kaupungin eri laitosten virkai-

V i r k a	Syntymävuosi	Siviilisääty	Tullut kaupungin palvelukseen	Tullut nykyiseen virkaansa	Pohjatiedot	Työ-
						Vahvistettu aika virkahuoneessa oleskelua varten
<i>Rahatoimikonttori.</i>						
Kaupunginkamreeri	1864	nt.	1891	1906	fil. kand.	10— ¹ / ₂₄
Kaupunginkasööri	1863	n.	1889	1891	realikoulu	”
Vanhempi kaupunginkirjuri	1869	n.	1892	1907	ylioppilas	”
Nuorempi ”	1876	n.	1907	1907	”	”
” ”	1867	n.	1891	1912	”	”
” konttorikirjuri	1862	nt.	1882	1908	tyttökoulu, kaupakoulu.	”
” ”	1856	nt.	1887	1908	tyttökoulu.	”
” ”	1870	nt.	1890	1908	tyttökoulu, kauppaopisto.	”
<i>Liikennekonttori.</i>						
Vanhempi kirjuri	1869	n.	1888	1907	realikoulu, kauppaopisto.	9—4
” ”	1881	nt.	1901	1912	ylioppilas.	”
Nuorempi ”	1879	nt.	1901	1911	tyttökoulu,	”
Vanhempi kasööri	1859	nt.	1888	1896	kirjanpitokurssi	”
Nuorempi ”	1883	nt.	1906	1913	tyttökoulu	”
Kirjanpitäjä	1865	nt.	1895	1897	tyttökoulu,	”
Vanhempi konttorikirjuri	1889	nt.	1908	1911	kirjanpitokurssi	”
” ”	1883	nt.	1907	1913	tyttökoulu, jatko-opisto	”
Nuorempi ”	1890	nt.	1909	1911	kirjanpitokurssi	”
” ”	1892	nt.	1910	1913	tyttökoulu, kauppaopisto	”
Vaakamestari	1871	n.	1898	1909	kansakoulu, taide-teoll. keskus.	”
Apulaisvaakamestari	1884	n.	1907	1909	ylioppilas	”
” ”	1890	n.	1910	1913	”	”
<i>Vesijohtolaitos</i>						
Apulaisjohtaja	1879	n.	1906	1906	insinööri	9— ¹ / ₂ 12; 1—5
Kemisti	1882	n.	1907	1909	fil. kand.	—
Kemistin apulainen	1887	nt.	1909	1909	kemisti-insinööri	—
Kamreeri	1867	n.	1908	1911	ylioppilas	9— ¹ / ₂ 12; 1—5
Kirjanpitäjä	1881	nt.	1912	1912	”	”
Kassanhoitajatar	1889	nt.	1910	1911	tyttökoulu	”

lijoista, joille on ehdotettu palkankorotusta.

m ä ä r ä	Sivusaatavat			Mainittavammat sivutulot	M u i s t u t u k s i a
	1911	1912	1913		
Virkatehtävien suorittamiseen käytetyksi ilmoitettu aika päivittäin.					
8 t.	1,156: 65	769: 71	804: 09	—	Lisätyötä tilinpäätöksen ja budjetinkäsittelyn aikaan
6—7 t.	1,956: 65	1,569: 71	1,604: 09	vähäisempiä teht.	» maksujen kannantakaussina
»	—	—	—	—	» tilinpäätöstä ja neljännesvuosibilanssia tehdessä.
»	—	—	—	ruotsal. puoluehall. notari.	» maanant. (työv.palkanmaksu).
»	—	—	—	—	} » maksujen kannantakaussina ja verolippuja kirjoitettaessa.
»	—	—	—	—	
»	—	—	—	—	
»	—	—	—	—	
7 t.	—	—	—	—	} Lisätyötä tilinpäätöstä tehdessä.
»	—	—	—	—	
»	—	—	—	—	
»	—	—	—	—	
8 t.	—	—	—	—	
7 t.	—	—	—	—	
»	—	—	—	—	
»	—	—	—	—	Lisätyötä kevään ja syksyin.
»	—	—	—	—	} Lisätyötä tilinpäätöksessä sekä neljännesvuosimaksujen kannannassa.
»	—	—	—	—	
»	—	—	—	—	
»	—	—	—	—	
6 1/2 t.	—	—	—	—	} Lisätyötä neljänneskannannassa.
8 t.	—	—	—	joskus käytetty asiantuntijana.	
»	—	—	—	—	} Joka toinen sunnuntai virantoimituksessa.
6 1/2 t.	—	—	—	—	
»	—	—	—	—	} Lisätyötä tilinpäätöksessä sekä neljännesvuosimaksujen kannannassa.
yli konttoriajan	—	—	—	—	

V i r k a	Syntymävuosi	Siviilisääty	Tullut kaupungin palvelukseen	Tullut nykyiseen virkaansa	Pohjatiedot	Työ-
						Vahvistettu aika virkahuoneessa oleskelua varten
<i>Kaasutehdas.</i>						
Apulaisjohtaja	1870	n.	1906	1906	koneinsinööri	9—12; 1/2—5
Apulais-käyttöinsinööri (kemisti)	1882	n.	1912	1914	kemisti-insinööri	"
Johtotyöinsinööri	1879	tn.	1912	1912	insinööri	"
Kirjanpitäjä	1879	n.	1908	1908	kauppaopisto	"
Kassanhoitajat	1879	tn.	1901	1908	tyttökoulu, kirjainpitokurssi	"
Apulais- johtotyöinsinööri	1885	n.	1909	1912	koneinsinööri	"
<i>Sähkötehdas.</i>						
Apulaisjohtaja	1879	tn.	1908	1909	insinööri	9—12; 1/2—5
I käyttöinsinööri	1878	n.	1913	1913	"	2—3
II (apulais-)käyttöinsinööri	1882	n.	1911	1911	"	"
Laboratori-insinööri	1885	nt.	1909	1912	"	9—12; 1/2—5
Johtotarkastuksen johtaja	1887	nt.	1911	1913	"	"
Kirjanpitäjä	1873	n.	1913	1913	ylioppilas; pankinvirk.	"
Kassanhoitajat	1887	nt.	1909	1911	tyttökoulu	"
Tilastonlaatija	1884	nt.	1909	1911	—	—
Mittarikonttorin johtaja	1886	nt.	1910	1911	ylioppilas; kauppaoppil.	9—12; 1/2—5
<i>Rakennuskonttori.</i>						
Työpäällikkö	1865	n.	1899	1899	insinööri	10—4
I apulaistyöpäällikkö	1880	n.	1908	1911	"	"
II " " " " " "	1886	n.	1911	1913	"	"
Kaupunginarkkitehti	1873	n.	1907	1907	arkkitehti	1—3
Apul. " " " " " "	1882	o.	1908	1911	"	10—4
Kaupunginase- mাকাava-arkkitehti	1872	n.	1908	1911	"	"
Apul. " " " " " "	1882	nt.	1911	1912	"	"
Geodeetti	1863	n.	1887	1892	insinööri	—
Puhtaanapito-osaston johtaja	1866	n.	1903	1911	3 vuoden kurssi polytekn.opist.	10—4
Kamreeri	1852	n.	1878	1879	5 l. realilys., koneenkäyt.tutk.	"

Muist. 1. Rahatoimikonttorissa sekä teknillisissä laitoksissa on konttoriaika kesäisin lyhempi
Muist. 2. Rahatoimikonttorin vanhemman konttorikirjurin virka ja yksi Liikennekonttorin nuo-

m ä ä r ä	Sivusaatavat			Mainittavammat sivutulot	M u i s t u t u k s i a
	1911	1912	1913		
Virkatehtävien suorittamiseen käytetyksi ilmoitettu aika päivittäin					
7—8 t.	—	—	—	—	} Velvollinen olemaan käytettävänä vuorokauden umpeen.
”	—	—	—	—	
6 1/2 t.	—	—	—	—	
7 t.	—	—	—	—	
8 t.	—	—	—	—	} Joka toinen viikko päivystäjänä, s. o. velvollinen olemaan käyt. vuorok. umpeen. Päivystysvelvollisuus.
7—8 t.	—	—	—	—	
6 1/2 t.	—	—	—	—	
7 t.	—	—	—	—	
yli konttoriajan	—	—	—	—	} Lisätyötä tilinpäätöstä tehdessä sekä kesäkuussa (muuttoaikana).
6 1/2 t.	—	—	—	—	
8 t.	—	—	—	—	} Lisätyötä rahasaantöä laatiessa sekä tammikuulla rahasaannon mukaisia töitä järjestäessä.
”	—	—	—	—	
7 t. ja enemmän	—	—	—	—	} Lisätyötä rahasaantöä laatiessa. Velvollinen olemaan käytettävänä mihin aikaan vuorokaudesta tahansa.
6 t.	—	—	—	—	
”	—	—	—	—	} silloin tällöin käytetty asian- tuntijana ja palkintotuomarina.
4 à 10 t.	4,495:—	4,528:—	3,060:—	—	
8 t.	—	—	—	—	} teollisuuskoulun lehtori. aikaisemmin hoitanut kunnalliskodin ja kulkutautisairaan rakennustöiden kirjantuloa. tulee hoitamaan uuden teurastamorakennuksen kirjantuloa.
6 t.	—	—	—	—	
					Enimmin työtä huhti—kesäkuulla Lisätyötä joulunaikaan, lumisateella ja muuttoaikana.

kuin muina vuodenaikoina, Liikennekonttorissa 5 tuntia (10—3) laivakulun ollessa seisahtuksissa. remman kirjurivirka ovat nykyään avoimina.

Alkupalkka (ynnä palkkio, vuokra- ja matkarahat) alla mainituissa

V i r k a	1903	1904	1905	1906	1907	1908	1909
<i>Rahatoimikonttori.</i>							
Kaupunginkamreeri.....	9,000	9,000	9,000	9,000	9,000	9,000	10,000
Kaupunginkasööri	6,500	6,500	6,500	6,500	6,500	6,500	7,500
Vanhempi kaupunginkirjuri	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	6,000
Nuorempi ”	4,200	4,200	4,200	4,200	4,200	4,200	5,000
” ”	3,000	3,000	3,000	3,600	3,600	4,200	4,200
Vanhempi konttorikirjuri.....	1,800	1,800	1,800	1,800	1,800	1,800	2,600
Nuorempi ” ¹⁾	1,800	1,800	1,800	1,800	2,100	2,100	2,400
” ” ¹⁾	1,800	1,800	1,800	1,800	2,100	2,100	2,400
” ” ¹⁾	1,800	1,800	1,800	1,800	2,100	2,100	2,400
<i>Liikennekonttori.</i>							
Vanhempi kirjuri	3,000	3,000	3,000	3,000	3,600	3,600	3,600
” ”	—	—	—	—	3,600	3,600	3,600
Nuorempi ”	—	—	—	—	—	—	—
” ”	—	—	—	—	—	—	—
Vanhempi kasööri	2,400	2,400	2,400	2,400	3,000	3,000	3,000
Nuorempi ”	—	—	—	—	—	—	—
Kirjanpitäjä	—	—	—	—	2,300	2,300	2,300
Vanhempi konttorikirjuri	—	—	—	—	1,800	1,800	1,800
” ”	—	—	—	—	1,500	1,500	1,500
Nuorempi ”	—	—	—	—	—	—	—
” ”	—	—	—	—	—	—	—
Vaakamestari	2,000	2,000	2,000	2,000	2,500	2,500	2,500
Apulaisvaakamestari	—	—	—	—	2,100	2,100	2,100
”	—	—	—	—	2,100	2,100	2,100
<i>Vesijohtolaitos.</i>							
Apulaisjohtaja	4,800	4,800	4,800	4,800	4,800	4,800	7,000
Kemisti	—	—	—	—	—	—	6,000
Kemistin apulainen	—	—	—	—	—	—	—
Kamreeri (Kirjanpit. vuoteen 1910)....	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	4,800
Kirjanpitäjä	—	—	—	—	—	—	—
Kassanhoitajatar	—	—	—	—	—	—	—

1) Vuosina 1903—08 ylimääräisellä rahasäännöllä.

Liite X.

kunnan laitoksissa 1903—1913 vuoden menosääntöjen mukaan.

1910	1911	1912	1913	1914	Muistutuksia.
10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	) ynnä palkan (ei palkkion) lisäystä 10% 5 ja 10 vuoden palveluksesta.
7,500	7,500	7,500	7,500	7,500	
6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	
5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	
4,200	4,200	4,200	4,200	4,200	
2,600	2,600	2,600	2,600	2,600	
2,400	2,400	2,400	2,400	2,400	
2,400	2,400	2,400	2,400	2,400	
2,400	2,400	2,400	2,400	2,400	
3,600	3,600	3,600	3,600	3,600	
3,600	3,600	3,600	3,600	3,600	
—	2,700	3,000	3,000	3,000	
—	2,700	3,000	3,000	3,000	
3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	
—	2,400	2,400	2,400	2,400	
2,700	2,700	3,000	3,000	3,000	
1,800	2,100	2,100	2,100	2,100	
1,500	2,100	2,100	2,100	2,100	
—	1,800	1,800	1,800	1,800	
—	1,800	1,800	1,800	1,800	
2,500	2,500	2,500	2,500	2,500	) vapaa asunto ja polttopuut. vapaa asunto ja polttopuut vuodesta 1914. apulaisjohtaja, kemisti ja kamreeri saavat Kaupunginvaltuuston 1/12 1908 tekemän päätöksen mukaan ikäkorotusta 10 % pohjapalkastaan 5 ja 10 vuoden palveluksesta.
2,100	2,100	2,100	2,100	2,100	
2,100	2,100	2,100	2,100	2,100	
7,000	7,000	7,000	7,000	7,000	
6,000	6,000	6,000	6,000	6,000	
3,600	3,600	4,800	4,800	4,800	
4,800	4,800	6,000	6,000	6,000	
—	—	3,600	3,600	3,600	
—	—	2,100	2,400	2,400	

V i r k a	1903	1904	1905	1906	1907	1908	1909
<i>Kaasutehdas.</i>							
Apulaisjohtaja	—	—	—	—	6,000	6,000	6,000
Apulais-käyttöinsinööri (kemisti)	—	—	—	—	—	—	—
Johtotyöinsinööri	—	—	—	—	—	—	—
Apulais-johtotyöinsinööri	—	—	—	—	—	—	—
Kirjanpitäjä	—	—	3,000	3,600	3,600	4,000	4,000
Kassanhoitajatar	—	—	—	—	—	¹⁾ 3,000	¹⁾ 3,000
<i>Sähkötehdas.</i>							
Apulaisjohtaja	—	—	—	—	—	—	—
I käyttöinsinööri	—	—	—	—	—	—	—
II (apulais-) käyttöinsinööri	—	—	—	—	—	—	—
Laboratoori-insinööri	—	—	—	—	—	—	—
Johtotarkastuksen johtaja	—	—	—	—	—	—	—
Kirjanpitäjä	—	—	—	—	—	—	—
Kassanhoitajatar	—	—	—	—	—	—	—
Tilastonlaatija	—	—	—	—	—	—	—
Mittarikonttorin johtaja	—	—	—	—	—	—	—
<i>Rakennuskonttori.</i>							
Työpäällikkö	7,000	7,000	7,000	7,000	7,000	8,500	8,500
I apulaistyöpäällikkö	—	—	—	—	—	—	—
II ”	—	—	—	—	—	—	—
Kaupunginarkkitehti	—	—	—	—	—	6,000	10,000
Apul. ”	—	—	—	—	—	—	—
Kaupunginasemakaava-arkkitehti	—	—	—	—	—	—	—
Apul. ”	—	—	—	—	—	—	—
Geodetti	3,100	3,100	3,100	3,100	3,100	3,100	3,100
Puhtaanapito-osaston johtaja	—	—	—	—	—	—	—
Kamreeri (Kirjanpit. vuoteen 1910)	3,000	3,000	3,000	3,000	3,000	4,000	4,000

¹⁾ Ylimäär. palkkasäännöllä.

1910	1911	1912	1913	1914	Muistutuksia.
6,000	7,200	7,200	7,200	7,200	vapaa asunto, polttoaineet ja kaasu vuodesta 1910; ikäkorotus sama Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan ^{20/3} :ltä 1906.
—	—	3,600	4,800	4,800	sama ikäkorotus Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan ^{20/12} :ltä 1912.
—	3,600	4,800	6,000	6,000	s:n s:n.
—	—	—	4,200	4,200	s:n s:n ^{20/12} 1912 tehdyn päätöksen mukaan.
4,200	4,500	4,500	4,500	4,500	s:n s:n s:n.
3,000	3,000	3,300	3,300	3,300	
7,200	8,400	8,400	8,400	8,400	sama ikäkorotus Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan ^{20/12} :ltä 1912.
4,800	5,400	6,000	6,000	6,000	vapaa asunto, lämpö ja valo.
—	—	4,200	4,800	4,800	
—	—	—	4,800	4,800	edellä mainittu ikäkorotus Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan ^{20/12} :ltä 1912.
—	—	3,000	4,800	4,800	
2,400	4,200	4,200	4,200	4,200	
2,100	2,100	2,100	2,700	2,700	
—	1,800	2,400	3,000	3,000	
—	—	3,600	4,200	4,200	
8,500	10,500	10,500	10,500	10,500	} ynnä 10 % pohjapalkan korotusta 5 ja 10 vuoden palveluksesta.
—	6,500	6,500	6,500	6,500	
—	—	—	6,500	6,500	
10,000	10,500	10,500	10,500	10,500	
—	6,500	6,500	6,500	6,500	
—	10,000	10,000	10,000	10,500	
—	—	6,000	6,000	6,000	
3,100	3,500	5,500	5,500	5,500	
—	6,000	6,000	6,500	6,500	
4,000	5,000	5,000	5,000	5,000	

**Tilastotietoja Rahatoimikonttorin, Liikennekonttorin, Vesijohtolaitoksen, Kaasu-
tehtaan ja Rakennuskonttorin töiden liisääntymisestä vuosina 1903—13.**

	1903	1908	1913	Lisäys 1903—13 o/o	Lisäys 1908—13 o/o
<i>Rahatoimikonttori.</i>					
Rahasääntö, markkaa	6,633,341	12,316,511	21,168,091	219,1	71,9
Kassaliike, markkaa	24,953,491	34,387,131	46,828,090	87,7	36,2
Kassan tuloeriä	61,466	78,739	85,153	38,5	8,1
Kassan menoeriä	25,264	19,777	27,301	8,1	38,0
Maksettuja viikko- y. m. palkkoja työntekijöille	35,150	79,536	113,260	222,2	42,4
Eriä kannantaluetteleissa	60,964	90,553	119,909	96,7	32,4
Journaaliin pantuja kirjanpitoeriä	24,389	38,053	53,649	120,0	41,0
Kirjaanpantuja todisteita	7,173	10,691	14,672	104,5	37,2
Avattuja tilejä	414	617	862	108,2	39,7
Ulosottoon menneitä verolippuja	25,675	37,268	59,693	132,5	60,2
Lueteltuja obl. lainain korkolippuja	55,556	53,324	116,740	110,1	118,9
Alitilittäjiä	16	29	34	112,5	17,2
Vakinaista henkilökuntaa	10	11	13	—	—
Vahtimestareja	2	2	3	—	—
Rahasääntöön pantuja määrärahoja:					
Virkamiesten palkkoihin	36,100	39,940	54,400	50,7	36,2
Vahtimestarien palkkoihin ynnä rahain- perimispalkkioksi	3,000	3,000	5,000	66,7	66,7
Ylimääräisiä apulaisia varten	1,200	2,760	6,800	466,6	146,4
Verolippujen jakeluun	1,500	2,000	3,700	146,7	85,0
Tarverahoiksi	3,600	5,000	8,000	122,5	60,0
Koko menosääntö	50,260	54,910	82,400	63,9	50,1
<i>Liikennekonttori.</i>					
Kassaliike, markkaa	1,370,023	2,045,631	2,462,191	79,7	20,4
Kassan tuloeriä	49,441	82,947	120,051	142,8	44,7
Kassan menoeriä	260	303	573	120,4	89,1
Palkattuja työmiehiä Työkunnassa	—	—	732	—	—
Eriä maksunpanojournalissa	49,730	83,089	125,653	152,7	51,2
Ulosottoon menneitä maksulippuja	940	2,096	2,396	154,9	14,3
Vakinaista henkilökuntaa (paitsi vahtimesta- reja ja koneenkäyttäjiä)	4	10	15	—	—
Rahasäännön määrärahoja:					
Vakinaisen henkilökunnan palkkoihin	14,140	30,280	45,120	219,1	49,0
Muihin menoihin	23,695	33,775	78,115	229,7	131,3
Koko menosääntö	37,835	64,055	123,235	225,7	92,4
<i>Vesijohtolaitos.</i>					
Kaupunkiin nostettu vettä, m ³	2,236,077	3,662,230	5,653,140	152,8	54,4
Suurin kuukautinen nostomäärä, m ³	214,701	343,383	509,127	137,1	48,3

	1903	1908	1913	Lisäys 1903—13 %	Lisäys 1908—13 %
Vähin kuukautinen nostomäärä, m ³	149,161	271,771	397,983	166,8	46,4
Putkiverkon pituus, metriä	73,399	92,812	116,611	58,9	25,6
Maksavia kuluttajia	1,393	1,560	2,071	48,7	32,8
Sääntöpalkkaista teknill. sivistynyttä henkilö- kuntaa	2	2	3	—	—
Sääntöpalkkaista teknill. sivistynyttä labora- toorihenkilökuntaa	—	—	2	—	—
Sääntöpalkkaista konttorihenkilökuntaa	1	1	3	—	—
Rahasäännössä on määrärahoja:					
Teknill. sivistyneen henkilökunnan palkk.	14,800	14,200	27,900	88,5	96,5
Laboratorihenkilökunnan palkkoihin	—	—	10,800	—	—
Konttorihenkilökunnan	3,600	4,200	12,000	233,3	185,7
Konttori- ja piirustaja-apulaisia varten	—	—	13,000	—	—
Vesimittarien lukemista ja tarkastusta varten	8,000	9,500	11,000	37,5	15,8
Koko menosääntö (paitsi Vanhankaupungin pikasuodatuslaitoksen menoja)	352,650	771,650	684,863	94,2	—11,2
<i>Kaasutehdas.</i>					
Valmistettu kivihiilikaasua, m ³	1,811,330	4,223,450	7,274,790	301,6	72,2
" vesikaasua, m ³	—	51,640	—	—	—
Suurin kuukautinen valmistusmäärä, m ³	288,130	565,710	810,960	181,4	43,4
Vähin	57,370	172,120	345,140	501,6	100,5
Valmistettu köksia, hl.	65,786	167,266	234,791	256,9	40,4
" kivihiilitervaa, kg.	274,390	619,160	1,086,186	295,9	75,4
" ammoniakkaa, kg.	—	—	220,310	—	—
Putkiverkon pituus, m	48,694	64,636	94,760	94,6	46,6
Liekittimiä katu- ja laiturivalaistukseen	1,474	1,906	2,266	53,7	18,9
Kaasumittareja	2,135	8,797	1) 17,800	733,7	102,3
Johtotyöosaston liikevaihto, mk	115,803	218,371	318,197	174,8	45,7
Sääntöpalkk. teknill. sivistynyttä henkilö- kuntaa	1	2	5	—	—
" konttorihenkilökuntaa (ynnä va- rastokirjuri)	2	4	6	—	—
Rahasäännössä on määrärahoja:					
Teknill. sivistyneen henkilökunnan palkk.	13,500	14,800	37,300	176,3	152,0
Vakinaisen konttorihenkilökunnan palkk...	5,700	15,500	26,400	363,2	191,2
Konttoriapulaisten palkkoihin	2,000	9,600	33,800	1,590,0	252,1
Kaasumittarien lukemista ja laskujen peri- mistä varten	3,000	16,920	39,920	1,230,7	135,9
Koko menosääntö (paitsi isompia uutistöitä)	357,700	957,650	1,343,880	275,7	40,3
<i>Rakennuskonttori.</i>					
Rahasäännössä on seuraavat määrärahat:					
Rakennukset ja talot.					
Korjaus ja kunnossapito	179,500	206,500	209,360	16,6	1,4
Uutistytöt	892,400	3,906,200	1,872,125	109,8	—52,1

1) Niistä 2,982 automaattia.

	1903	1908	1913	Lisäys 1903—13 0/0	Lisäys 1908—13 0/0
Kadut ja yleiset paikat.					
Korjaus ja kunnossapito	60,500	53,200	203,225	235,9	282,0
Utistytöt	253,200	555,400	768,175	203,4	38,3
Kanavat ja viemärit.					
Korjaus ja kunnossapito	35,700	21,670	45,000	26,1	107,7
Utistytöt	103,500	214,760	169,150	63,4	—21,2
Tiet ja viertotiet	25,000	44,200	69,960	179,8	58,3
Satamat.					
Korjaus ja kunnossapito	75,900	63,750	203,650	168,3	219,5
Utistytöt	—	72,800	258,000	—	254,4
Istutukset.					
Korjaus ja kunnossapito	58,500	107,030	176,200	201,2	64,6
Utistytöt	23,504	151,143	151,950	546,5	0,5
Puhtaanapitolaitos.					
Korjaus ja kunnossapito	105,200	170,200	345,930	228,8	103,2
Utistytöt	61,310	1,600	12,050	—80,3	653,1
Yleinen makkien puhtaanapito	—	144,510	265,500	—	83,7
Työkalut ja sekalaista	13,000	19,000	67,050	415,8	252,9
Yleisten töiden koko menosääntö	1,887,214	5,731,963	4,817,325	155,3	—16,0
Teknillisesti sivistynyttä vakinaista henkilö-					
kuntaa (ynnä puutarhuri)					
	4	5	10	—	—
Muuta vakinaista henkilökuntaa					
	5	5	7	—	—
Rakennuskonttorin ja Puutarhalautakunnan					
rahasäännössä on määrärahoja:					
Teknill. sivistyneen henkilökunnan palkk.	25,300	39,225	91,433	261,4	133,1
Muun vakin. henkilökunnan palkkoihin ..	11,655	15,458	24,400	109,4	57,8
Ylimäär. apulaisten palkkoihin	10,000	10,000	17,000	70,0	70,0
Tarveaineisiin ja apuripäivätöihin mittauk-					
sissa	8,000	10,000	13,000	62,5	30,0
Muihin menoihin (ynnä Puutarhalautakun-					
nan sihteerin palkkaan)	2,400	2,400	30,755	1,181,5	1,181,5
Rakennuskonttorin ja Puutarhalautakunnan					
koko menosääntö	57,355	77,083	176,588	207,9	129,1

Tilastotietoja, jotka osottavat työnlisäyksen Sähkötehtaalla ja Vesijohtolaitoksen laboratoriossa vuosina 1910—13.

	1910	1913	Lisäys %
<i>Sähkötehdas.</i>			
Annettu hyödyllinen virtamäärä, kw.....	1,908,778	8,838,850	363,1
Suurin kuukautinen tuotanto	332,414	1,170,980	252,3
Vähin	73,302	379,490	417,7
Johtoverkon pituus, kaapelin m	248,452	314,037	26,4
” ” ilmajohdon m	6,890	37,920	450,4
Virranmittareja	4,732	20,514	333,5
Pauschal-tilaajia	—	189	—
Katu- ja laiturivalaistus, kaarilamppuja	} aivan väh. {	130	—
” ” ” hehkulamppuja		785	—
Sääntöpalkkaista teknill. sivistynyt henkilökuntaa....	3	7	—
” ” konttorihenkilökuntaa (ynnä tilas- tonlaatija, mittarikontt. johtaja, mittarientarkastaja ja varasto- henkilökunta)	5	8	—
Rahasäännössä on määrärahoja:			
Teknill. sivistyneen henkilökunnan palkkoihin	24,500	55,990	128,5
Konttori- ja varastohenkilökunnan palkkoihin..	15,900	30,188	89,9
Konttoriapulaisten palkkoihin	9,000	33,900	276,7
Mittarien kunnossapitoa, paikallepanoa ja luke- mista varten	19,500	47,500	143,6
Koko menosääntö (paitsi isompia uutistöitä).	336,500	1,041,400	209,5
<i>Vesijohtolaitoksen laboratorio.</i>			
Isommat työt	96	430	347,9
Kemialliset analyysit	12,762	7,922	—37,9
Bakteriologiset analyysit	3,078	4,375	42,1
Yhteensä analyysejä	15,936	12,727	—20,1

I. Rahatoimikonttorin

V i r k a	1914 vuoden rahasääntö					Ruhatoimikamarin			
	Alkupalkka		Ikä- lisäys ¹⁾	Yhteensä	Loppupalkka	Alkupalkka		Ikä- lisäys	Yhteensä
	Palkka	Palkkio				Palkka	Palkkio		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Kaupunginkamreeri	5,000	5,000	1 à 500	10,500	11,000	5,000	7,000	1 à 1,200	13,200
Kaupunginkasööri	4,000	3,500	2 à 400 ³⁾	9,100 ³⁾	9,100	10,000	—	2 à 1,000 ³⁾	12,800
Apulaiskasööri	4,800	—	—	4,800	4,800	6,000	—	—	6,000
Vanhempi kaupunginkirj.	4,000	2,000	1 à 400	6,400	6,800	8,000	—	1 à 800	8,800
Nuorempi s:n	3,000	2,000	1 à 300	5,300	5,600	5,000	—	1 à 500	5,500
S:n s:n	3,000	1,200	—	4,200	4,800	5,000	—	—	5,000
Vanhempi konttorikirjuri	2,000	600	2 à 200	3,000	3,000	—	—	—	—
Ekspeditööri**).	—	—	—	—	—	3,600	—	—	3,600
3 (nuor.) konttorikirjuria	6,000	1,200	6 à 200	8,400	8,400	7,500	—	6 à 250	9,000
1 „ konttorikirjuri .	—	—	—	—	—	2,500	—	—	2,500
2 vahtimestari	3,600	2) 600	—	4) 4,400 ⁴⁾	4,400	4,200	—	—	4) 4,400
Vahtimestarinapul.	600	—	—	600	600	600	—	—	600
Määräraha apulaiskasöörin ja ekspeditöörin tehtävien hoitamiseen	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kaikki virat	36,000	16,100	3,600	56,700	58,500	57,400	7,000	6,000	71,400

¹⁾ Rahatoimikonttorin virkamiehillä on oikeus saada palkankorotusta 5 ja 10 vuoden tämä vuonna 1912 perustettu virka toistaiseksi on ainoastaan väliaikainen.

²⁾ Tämä rahamäärä on rahasäännössä nimikkeen „Palkkiota laskujen perimisestä“

³⁾ Tähän on luettu 800 markkaa korvausta menetetystä poissaolosakkojen osuudesta.

⁴⁾ Tähän sisältyy 200 markkaa toisen vahtimestarin henkilökohtaista palkanlisäystä.

*) Kaupunginkamreerin ikäkorotus maksettaisiin Valiokunnan ehdotuksen mukaan pal-

**) Laskettu 1914 vuoden olojen pohjalla.

***) Ekspeditööri on tähän asti luettu n. s. ylimääräisiin apulaisiin sekä palkattu sitä

palkanjärjestely.

ehdotus			Valiokunnan ehdotus						
Loppu- palkka	Lisäys tahi vähennys (sar. 10—sar. 5).		Alkupalkka		Ikä- lisäys **)	Yh- teensä	Loppu- palkka	Lisäys tahi vähennys (sar. 17—saj. 5)	
	kussakin virassa	kaik- kiaan	Palkka	Palkkio				kussakin virassa	kaik- kiaan
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
14,400	+ 2,700	+ 2,700	5,000	5,000	*) 1 à 1,000	11,000	12,000	+ 500	+ 500
³⁾ 12,800	+ 3,700	+ 3,700	8,000	—	2 à 800	³⁾ 10,400	³⁾ 10,400	+ 1,300	+ 1,300
7,200	+ 1,200	+ 1,200	—	—	—	—	—	— 4,800	— 4,800
9,600	+ 2,400	+ 2,400	7,000	—	1 à 700	7,700	8,400	+ 1,300	+ 1,300
6,000	+ 200	+ 200	5,000	—	1 à 500	5,500	6,000	+ 200	+ 200
6,000	+ 800	+ 800	5,000	—	—	5,000	6,000	+ 800	+ 800
—	— 3,000	— 3,000	—	—	—	—	—	— 3,000	— 3,000
4,320	+ 3,600	+ 3,600	—	—	—	—	—	—	—
9,000	+ 200	+ 600	7,500	—	6 à 250	9,000	9,000	+ 200	+ 600
3,000	+ 2,500	+ 2,500	2,500	—	—	2,500	3,000	+ 2,500	+ 2,500
⁴⁾ 4,400	—	—	4,200	—	—	⁴⁾ 4,400	⁴⁾ 4,400	—	—
600	—	—	600	—	—	600	600	—	—
—	—	—	—	8,400	—	8,400	8,400	—	+ 8,400
77,320	—	+ 14,700	44,800	13,400	5,300	64,500	68,200	—	+ 7,800

palveluksesta 10 % pohjapalkastaan. Tuollaista etua ei kuitenkaan ole apulaiskasöörillä, koska kohdalla, mutta menee vahtimestareille.

kan ja palkkion perusteella yhteisesti.

varten olevasta määrärahasta.

II. Liikennekonttorin

Virka	1914 vuoden rahasääntö					Liikennekonttorin		
	Alkupalkka		Ikä-lisäys ¹⁾	Yhteensä	Loppupalkka	Alkupalkka	Ikä-lisäys ¹⁾	Yhteensä
	Palkka	Palkkio						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Liikennekamreeri	5,000	1,000	2 à 500 ²⁾	8,000 ²⁾	8,000	6,000	2 à 500 ²⁾	8,000
Vanhempi kirjuri	3,000	600	1 à 300	3,900	4,200	4,200	1 à 420	4,620
” ”	3,000	600	—	3,600	4,200	4,200	—	4,200
2 nuorempaa kirjuria	4,800	1,200	—	6,000	6,960	7,200	—	7,200
Vanhempi kasööri	2,400	600	2 à 240	3,480	3,480	3,600	2 à 360	4,320
Nuorempi ”	2,100	300	—	2,400	2,820	3,000	—	3,000
Kirjanpitäjä	2,400	600	1 à 240	3,240	3,480	3,600	1 à 360	3,960
2 vanhempaa konttorikirjuria	3,600	600	—	4,200	4,920	4,800	—	4,800
2 nuorempaa ”	3,600	—	—	3,600	4,320	4,200	—	4,200
Vaakamestari	2,200	300	—	2,500	2,940	3,000	—	3,000
2 apulaisvaakamestaria	3,600	600	—	4,200	4,920	4,800	—	4,800
Kaikki virat	35,700	6,400	2,020	45,120	50,240	48,600	2,500	52,100

¹⁾ Kaikki sääntöpalkkaiset vakinaiset virkailijat saavat korotusta 5 ja 10 vuoden palve-

²⁾ Tähän sisältyy henkilökohtainen palkanlisäys 1,000 mk.

*) Laskettu 1914 vuoden olojen mukaan.

***) Tähän on luettu henkilökohtaista palkanlisäystä 2,000 mk.

palkanjärjestely.

ehdotus			Valiokunnan ehdotus					
Loppu- palkka	Lisäys (sar. 9—sar. 5)		Alku- palkka	Ikä- lisäys *)	Yhteensä	Loppu- palkka	Lisäys (sar. 15—sar. 5)	
	kussakin virassa	kaik- kiaan					kussakin virassa	kaikkiaan
10	11	12	13	14	15	16	17	18
2) 8,000	—	—	6,000	2 à 600	**) 9,200	**) 9,200	1,200	1,200
5,040	720	720	4,000	1 à 400	4,400	4,800	500	500
5,040	600	600	4,000	—	4,000	4,800	400	400
8,640	600	1,200	6,800	—	6,800	8,160	400	800
4,320	840	840	3,400	2 à 340	4,080	4,080	600	600
3,600	600	600	2,700	—	2,700	3,240	300	300
4,320	720	720	3,400	1 à 340	3,740	4,080	500	500
5,760	300	600	4,600	—	4,600	5,520	200	400
5,040	300	600	4,000	—	4,000	4,800	200	400
3,600	500	500	3,000	—	3,000	3,600	500	500
5,760	300	600	4,800	—	4,800	5,760	300	600
59,120	—	6,980	46,700	2,620	51,320	58,040	—	6,200

luksesta kumpaisellakin kerralla 10 % pohjapalkasta (ei palkkiosta).

III. Uuden kulkutauti-

Virka	Marian sairaalan kulkutautiosasto; 1913 vuoden rahasääntö						Toimhenkilöiden lukumäärä	Luontois- edut		
	Toimhenkilöiden lukumäärä	Luontois- edut		Pohja- palkka	Ikä- lisäys ²⁾	Yhteensä		Loppu- palkka	Luontois- edut	
		lämpö, asunto, valo	ruoka						lämpö, asunto, valo	ruoka, pesu
Ylilääkäri	1	on	—	5,000	—	⁴⁾ 5,400	5,400	1	on	—
Alilääkäri	—	—	—	—	—	—	—	1	on	—
Apulaislääkäri, vanh. ” nuorempi	1	on	on	2,400	—	2,400	2,400	1	on	on
Toimitsija	¹⁾ 1	on	—	4,000	1 à 500	4,500	5,000	1	on	—
Ylihoitajatar	¹⁾ 1	on	on	1,200	—	1,200	1,320	1	on	on
Osastohoitajattaret ..	5 à 900	on	on	4,500	—	4,500	5,100	9 à 900	on	on
Alihoitajattaret	3 à 600	on	on	1,800	2 à 60	1,920	2,160	22 à 600	on	on
Yöhoitajattaret	4 à 600	on	on	2,400	—	2,400	2,880	13 à 600	on	on
Yhteensä	—	—	—	⁵⁾ 16,100	⁵⁾ 120	⁵⁾ 16,620	⁵⁾ 17,940	—	—	—

¹⁾ Koko Marian sairaalan.

²⁾ Marian sairaalan kulkutautiosaston lääkäreille ei ole taattu palkankorotusta määrää. Sitä vastoin saavat kaikki Marian sairaalan ja muiden kunnan sairaanhoitolaitosten osasto, tusta maksettiin Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan joulukuun 17 päivästä 1908 60 markkautakunnan esityksestä laskuperusteeseen sellainen muutos, että kaupungin sairaanhoitajatin niin, että vähin ikäkorotus on 60 markkaa. Periaatteellista päätöstä ei Kaupunginval-

³⁾ Kulunkiarviovaliokunta ehdotti palkankorotusta 5 ja 10 vuoden palveluksesta kaikille. Sitäpaitsi ehdotti valiokunta ylilääkärille (mutta ei alilääkärille) ikäkorotusta siltäkin ajalta,

⁴⁾ Tähän sisältyy 400 markan määräraha ylilääkärin kesäloman aikaisen viransijaisen

⁵⁾ Toimitsijaa ja ylihoitajatarluvuunottamatta.

*) Valiokunta on puolestaan yhtynyt Kulunkiarviovaliokunnan ehdotukseen, kuitenkin palvelusaikaansa Marian sairaalan kulkutautiosaston lääkärinä.

**) Laskettu 1914 vuoden olojen mukaan.

sairaalan palkanjärjestely.

Kul k u t a u t i s a i r a a l a											
1914 vuoden rahäsääntö				Kulunkiarviovaliokunnan ehdotus				Valiokunnan ehdotus *)			
Pohja-palkka	Ikälisäys 2)	Yhteensä	Loppu-palkka	Pohja-palkka	Ikälisäys 3)	Yhteensä	Loppu-palkka	Pohja-palkka	Ikälisäys **)	Yhteensä	Loppu-palkka
9,000	—	9,000	9,000	9,000	2 à 900	10,800	10,800	9,000	—	9,000	10,800
6,000	—	6,000	6,000	6,000	—	6,000	7,200	6,000	—	6,000	7,200
3,600	—	3,600	3,600	3,600	—	3,600	4,320	3,600	—	3,600	4,320
3,000	—	3,000	3,000	3,000	—	3,000	3,600	3,000	—	3,000	3,600
4,000	—	4,000	4,000	4,000	—	4,000	4,800	4,000	—	4,000	4,800
1,500	—	1,500	1,800	1,500	—	1,500	1,800	1,500	—	1,500	1,800
8,100	{ 3 à 90; 1 alk. 1/4 à 67:50; 1 alk. 1/6 à 52:50 }	8,490	9,720	8,100	{ 3 à 90; 1 alk. 1/4 à 67:50; 1 alk. 1/6 à 52:50 }	8,490	9,720	8,100	{ 3 à 90; 1 alk. 1/4 à 67:50; 1 alk. 1/6 à 52:50 }	8,490	9,720
13,200	—	13,200	15,840	13,200	—	13,200	15,840	13,200	—	13,200	15,840
7,800	—	7,800	9,360	7,800	—	7,800	9,360	7,800	—	7,800	9,360
56,200	390	56,590	62,320	56,200	2,190	58,390	67,440	56,200	390	56,590	67,440

vuosien palveluksesta, vaikka korotus on myönnetty sairaalan muiden osastojen lääkäreille, ali- ja yöhoitajattaret ikäkorotusta 5 ja 10 vuoden palveluksesta. Viimeksi mainittua korotusta kumpaisellakin kerralla. 1914 vuoden rahäsääntöön järjestelyssä tehtiin Terveystoimikunta saavat ikäkorotusta 5 ja 10 vuoden palveluksesta 10 % kumpaisellakin kerralla, kuitenkin tästä asiasta tehnyt rahäsääntöä järjestellessään.

edellä luetelluille kulkutautisairaalan virkailijoille 10 % pohjapalkasta kumpaisellakin kerralla, minkä hän oli hoitanut vastaavaa virkaa Marian sairaalan kulkutautiosastolla, palkkaamiseen.

siten muodosteltuna, että ylilääkäri ei saisi palkankorotukseen nähden lukea hyväkseen

IV. Palomestarin, alipalomestarin, tyttöjen ammattikoulun henkilö-

A. Palo-

V i r k a	1914 vuoden rahasääntö					Kulunkiarvion	
	Pohja-palkka	Vuokra- rahat	Ikä- lisäys	Yhteensä	Loppu- palkka	Pohja- palkka	Vuokra- rahat
1	2	3	4	5	6	7	8
Palomestari	8,500	Vapaa- asunto, puut ja valo	—	8,500	8,500	8,500	vapaa asunto, puut ja valo
Alipalomestari	5,200	2,800	—	8,000	8,000	5,200	2,800
Molemmat virat	13,700	2,800	—	16,500	16,500	13,700	2,800

B. Tyttöjen

V i r k a	1914 vuoden rahasääntö				Rahatoimi-
	Pohja- palkka	Ikälisäys ¹⁾	Yhteensä	Loppu- palkka	Raha- opettajatta- 5, 10 ja 15 laan, minkä vittaisiin li- sää 1,566
1	2	3	4	5	
3 opettajataria à 2,500	7,500	} 5 kpl. à 200 } ja 2 kpl. } à 283: 35 } (alk. 1/8 14)	} 17,366: 70	} 9,300 } 5,600 } 3,000 } 2,100	
2 „ à 2,200	4,400				
1 opettajatar à 2,400	2,400				
1 „ à 1,500	1,500				
Kaikki virat	15,800	1,566: 70	17,366: 70	20,000	

¹⁾ Nykyään voimassa olevain säännösten mukaan tulee opettajatarille 200 markan

C. Terveydellisten

V i r k a	1914 vuoden rahasääntö				Rahatoimi-
	Pohja- palkka	Ikälisäys	Yhteensä	Loppu- palkka	Pohja- palkka
1	2	3	4	5	6
Johtaja	8,000	—	8,000	8,000	9,000

kunnan ja terveydellisten tutkimusten laboratorioin johtajan palkanjärjestely.

laitos.

käsittelyssä tehty ehdotus				Valiokunnan ehdotus					
Ikä-lisäys	Yh-teensä	Loppu-palkka	Lisäys (sar. 10—sar. 5)	Pohja-palkka	Vuokra-rahats	Ikä-lisäys	Yhteensä	Loppu-palkka	Lisäys (sar. 16—sar. 5)
9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
2 à 850	10,200	10,200	1,700	8,500	vapaa asunto, puut ja valo	2 à 850	10,200	10,200	1,700
—	8,000	9,040	—	5,200	2,800	—	8,000	9,040	—
1,700	18,200	19,240	1,700	13,700	2,800	1,700	18,200	19,240	1,700

ammattikoulu.

kamarin ehdotus	Valiokunnan ehdotus
toimikamarin ehdotuksen mukaan saisivat ret pohjapalkan muuttumatta ikäkorotusta vuoden palveluksesta 400 markkaa kerralljohdosta kuluvan vuoden rahasaäntöön tar-sää 1,566 markkaa 70 penniä.	Valiokunnan ehdotuksen mukaan saisivat opettajattaret pohjapalkan muuttumatta palkan-korotusta 5, 10 ja 15 vuoden palveluksesta 20, 20 ja 10 % koulun I luokan opetuksesta nauttimas-taan pohjapalkasta. Kuluvan vuoden rahasaän-töön verraten olisi lisäys 1,836 markkaa 65 penniä.

palkankorotus 5, 10 ja 15 vuoden palveluksista.

tutkimusten laboratorio.

kamarin ehdotus				Valiokunnan ehdotus				
Ikä-lisäys	Yhteensä	Loppu-palkka	Lisäys (sar. 8—sar. 4)	Pohja-palkka	Ikä-lisäys	Yhteensä	Loppu-palkka	Lisäys (sar. 13—sar. 4)
7	8	9	10	11	12	13	14	15
—	9,000	9,000	1,000	9,000	—	9,000	9,000	1,000

V. Teknillisten

V i r k a	1914 vuoden rahasaäntö				Kaupun-
	Pohja- palkka	Ikälisäys ¹⁾	Yhteensä	Loppu- palkka	Pohja- palkka
1	2	3	4	5	6
<i>I. Vesijohtolaitos.</i>					
Apulaisjohtaja	7,000	1 à 700	7,700	8,400	10,000
Kemisti (paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, arviolta 2,200 mk)	6,000	1 alkaen 1/4 à 450	6,450	7,200	7,800
Kemistin apul. (paitsi s:n, arv. 1,200 mk)	4,800	—	4,800	4,800	4,800
Kamreeri	6,000	1 alkaen 1/3 à 500	6,500	7,200	6,600
Kirjanpitäjä	3,600	—	3,600	3,600	4,200
Kassanhoitajatar	2,400	—	2,400	2,400	2,700
Kaikki virat	29,800	1,650	31,450	33,600	36,100
<i>2. Kaasutehdas.</i>					
Apulaisjohtaja (paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, arviolta 2,200 mk)	⁵⁾ 7,200	1 à 720	7,920	8,640	7,800
Apulais-käyttöinsinööri (kemisti)	4,800	—	4,800	5,760	6,000
Johtotyöinsinööri	6,000	—	6,000	7,200	8,000
Apulais-johtotyöinsinööri	4,200	—	4,200	5,040	4,800
Kirjanpitäjä	4,500	1 à 450	4,950	5,400	4,800
Kassanhoitaja	3,300	—	3,300	3,300	3,600
Kaikki virat	30,000	1,170	31,170	35,340	35,000
<i>3. Sähkötehdas.</i>					
Apulaisjohtaja	7,200	1 à 720	²⁾ 9,120	²⁾ 9,840	10,000
Ensimäinen käyttöinsinööri (paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, arviolta 2,200 mk)	6,000	—	³⁾ 7,800	³⁾ 7,800	7,800
Toinen (apulais-) käyttöinsinööri	4,800	—	4,800	4,800	6,000
Laboratoori-insinööri	4,800	—	4,800	5,760	6,000
Johtotarkastuksen johtaja	4,800	—	4,800	4,800	6,000
Kirjanpitäjä	4,200	—	4,200	4,200	4,800
Kassanhoitajatar	2,700	—	2,700	2,700	3,000
Tilastonlaatiija	3,000	—	3,000	3,000	3,300
Mittarikonttorin johtaja	4,200	—	4,200	4,200	4,800
Kaikki virat	41,700	720	45,420	47,100	51,700

¹⁾ Vesijohtolaitoksen apulaisjohtaja, kemisti ja kamreeri, kaikki edellä mainitut Kaasuinsinööri saavat ikäkorotusta 10 % pohjapalkastaan 5 ja 10 vuoden palveluksesta.

²⁾ Tähän on luettu vuokrarahoja 1,200 markkaa.

³⁾ Tähän on luettu henkilökohtaista palkanlisäystä 1,800 markkaa.

⁴⁾ Ikäkorotukseksi on luettu 10 % pohjapalkasta ja luontoisetujen arvioarvosta yhteensä 1,200 markkaa (ynnä 10 % korotus 5 ja 10 vuoden palveluksesta) petrolivalais-

⁵⁾ Tähän on luettu vuokrarahoja 600 markkaa.

*) Laskettu 1914 vuoden olojen mukaan. Valiokunnan ehdotuksen mukaan saisivat taan.

laitosten palkanjärjestely.

gin teknillisten laitost. Hallituksen ehdotus				Valiokunnan ehdotus				
Ikälisäys	Yhteensä	Loppu- palkka	Lisäys (sar. 8— sar. 4)	Pohja- palkka	Ikälisäys *)	Yhteensä	Loppu- palkka	Lisäys (sar. 13— sar. 4)
7	8	9	10	11	12	13	14	15
1 à 1,000	11,000	12,000	3,300	9,000	1 à 900	9,900	10,800	2,200
1 alkaen 1/4 à 750	8,550	4) 9,800	2,100	8,000	1 alkaen 1/4 à 600	8,600	9,600	2,150
—	4,800	4) 6,000	—	4,800	—	4,800	5,760	—
1 alkaen 1/3 à 550	7,150	7,920	650	6,000	1 alkaen 1/3 à 500	6,500	7,200	—
—	4,200	4,200	600	3,600	—	3,600	4,320	—
—	2,700	2,700	300	2,400	—	2,400	2,880	—
2,300	38,400	42,620	6,950	33,800	2,000	35,800	40,560	4,350
1 à 1,000	8,800	4) 9,800	880	8,000	1 à 800	8,800	9,600	880
—	6,000	7,200	1,200	5,400	—	5,400	6,480	600
—	8,000	9,600	2,000	7,000	—	7,000	8,400	1,000
—	4,800	5,760	600	4,500	—	4,500	5,400	300
1 à 480	5,280	5,760	330	4,500	1 à 450	4,950	5,400	—
—	3,600	3,600	300	3,300	1 à 330	3,630	3,960	330
1,480	36,480	41,720	5,310	32,700	1,580	34,280	39,240	3,110
1 à 1,000	11,000	12,000	1,880	10,000	1 à 1,000	11,000	12,000	1,880
—	7,800	4) 9,800	—	7,800	—	7,800	9,360	—
—	6) 6,600	6) 6,600	1,800	6,000	—	6,000	7,200	1,200
—	6,000	7,200	1,200	5,400	—	5,400	6,480	600
—	6,000	6,000	1,200	5,400	—	5,400	6,480	600
—	4,800	4,800	600	4,200	—	4,200	5,040	—
—	3,000	3,000	300	2,700	—	2,700	3,240	—
—	3,300	3,300	300	3,000	—	3,000	3,600	—
—	4,800	4,800	600	4,800	—	4,800	5,760	600
1,000	53,300	57,500	7,880	49,300	1,000	50,300	59,160	4,880

tehtaan virkailijat, paitsi kassanhoitajata, sekä Sähkötehtaan apulaisjohtaja ja laboratoori-

teensä.

korotus 5 ja 10 vuoden palveluksesta) rahasäännössä pannaan maksettavaksi kaasunvalmistuksen tililtä.

kaikki vakinaiset viranpitäjät 5 ja 10 vuoden palveluksesta ikäkorotusta 10% pohjapalkas-

VI. Rakennuskonttorin sekä kaupungin yleisten

V i r k a	1914 vuoden rahasääntö				
	Pohja- palkka	Matka- rahoja	Ikä- lisäys ¹⁾	Yhteen- sä	Loppu- palkka
1	2	3	4	5	6
<i>1. Rakennuskonttori.</i>					
Työpäällikkö	10,000	500	2 à 1,000	12,500	12,500
I apulaistyöpäällikkö	6,000	500	—	6,500	7,700
II ”	6,000	500	—	6,500	7,700
Kaupunginarkkitehti	10,000	500	1 à 1,000	11,500	12,500
Kaupunginarkkitehdin apulainen	6,000	500	—	6,500	7,700
Kaupungin asemakaava-arkkitehti	10,000	500	à 1,000	11,500	12,500
Kaupungin asemakaava-arkkitehdin apulainen ..	6,000	—	—	6,000	7,200
Geodeetti (paitsi sivutuloja)	5,000	500	2 à 500	6,500	6,500
Puhtaanapito-osaston johtaja	6,000	500	—	6,500	7,700
Kamreeri	5,000	—	2 à 500	6,000	6,000
Kaikki virat	70,000	4,000	6,000	80,000	88,000
<i>2. Kaupungin yleisten töiden Hallitus.</i>					
Sihteeri	3,000	—	—	3,000	3,000

¹⁾ Kaikki tässä luetellut Rakennuskonttorin virkailijat saavat palkankorotusta 5 ja 10 Hallituksen ehdotuksenkin mukaan.

*) Laskettu 1914 vuoden olojen mukaan.

töiden Hallituksen sihteerin palkanjärjestely.

Kaupungin yleisten töiden Hallituksen ehdotus						Valiokunnan ehdotus					
Pohja-palkka	Matka-rahoja	Ikä-lisäys ¹⁾	Yhteensä	Loppu-palkka	Lisäys (sar. 10 — sar. 5)	Pohja-palkka	Matka-rahoja	Ikä-lisäys *)	Yhteensä	Loppu-palkka	Lisäys (sar. 16 — sar. 5)
7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
11,000	500	2 à 1,100	13,700	13,700	1,200	10,000	500	2 à 1,000	12,500	12,500	—
8,000	500	—	8,500	10,100	2,000	7,000	500	—	7,500	8,900	1,000
8,000	500	—	8,500	10,100	2,000	7,000	500	—	7,500	8,900	1,000
12,000	500	1 à 1,200	13,700	14,900	2,200	11,000	500	1 à 1,100	12,600	13,700	1,100
7,000	500	—	7,500	8,900	1,000	6,500	500	—	7,000	8,300	500
12,000	500	1 à 1,200	13,700	14,900	2,200	11,000	500	1 à 1,100	12,600	13,700	1,100
7,000	—	—	7,000	8,400	1,000	6,500	—	—	6,500	7,800	500
6,000	500	2 à 600	7,700	7,700	1,200	5,000	500	2 à 500	6,500	6,500	—
7,000	500	—	7,500	8,900	1,000	6,500	500	—	7,000	8,300	500
6,000	—	2 à 600	7,200	7,200	1,200	6,000	—	2 à 600	7,200	7,200	1,200
84,000	4,000	7,000	95,000	104,800	15,000	76,500	4,000	6,400	86,900	95,800	6,900
4,000	—	—	4,000	4,000	1,000	4,000	—	—	4,000	4,000	1,000

vuoden palveluksesta 10 % pohjapalkastaan, mikä etu tulisi heille kaupungin yleisten töiden

Helsingissä, Sanomal.- ja Kirjap.-Osakeyhtiön kirjapaino, 1914.

Esitys erinäisten leikki- ja urheilupaikkain laittamisesta ja järjestämisestä Helsinkiin.

HELSINGIN

RAHATOIMIKAMARI

Toukok. 28 p:nä 1914.

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

N:o 406.

Herroille Kaupunginvaltuusmiehille osotetussa, Rahatoimikamariin annetussa kirjelmässä huhtikuun 2 päivältä 1913 ja siinä tarkemmin mainituilla perusteilla (Liite III) on Suomen Voimistelunopettajaliitto esittänyt:

1) että ruumiillisen kasvatuksen alan ammattimiehille valmistettaisiin tilaisuus uusien leikki- ja urheilupaikkain järjestämistä, uudestimuodostamista ja käyttämistä koskevissa asioissa saada toivomuksensa esitetyiksi ja huomioon otetuiksi;

2) että kysymys Kaisaniemen puiston käyttämisestä otetaan, ennenkuin siihen pannaan suuria summia, uudelleen käsiteltäväksi esiintuotuja näkökohtia huomioon ottaen;

3) että kunnan voimisteluhuoneita tai leikkien harjoitushuoneita rakennetaan, samoin kuin muissa maissa on tavallista, urheilu- ja leikkikenttään vierelle tahi läheisyyteen;

4) että jollekin sopivilla ominaisuuksilla varustetulle henkilölle hankitaan kaupungin kustannuksella tilaisuus sellaisen ammattitaidon saamiseen, että hän nykyaikaisella ja järkipäisellä tavalla voi johtaa kaupungin urheilu- ja leikkipaikkain rakentamista ja kunnossapitoa; sekä

5) että kasvatusopillisesti sivistyneitä kunnan urheilun- ja leikkienjohtajia sekä järjestysmiehiä ja -naisia asetetaan iltapäivin johtamaan ja valvomaan kentillä tapahtuvia harjoituksia.

Lähetteessä vastamainitun kuukauden 17 päivältä oli Rahatoimikamari kehottanut kaupungin yleisten töiden Hallitusta esittämään ne huomautukset ja lausunnot, joita tämän johdosta olisi tarpeen.

Tämän johdosta on kaupunginasemakaava-arkkitehti laatinut promemorian, jossa hän sekä tekee selkoa siitä, mitä ulkomailla tähän asti on urheilu- ja leikkikenttään järjestämiseksi tehty, ja lisäksi esittää mielenkiintoisen ohjelman, miten kaupungin nykyiset leikki- ja urheilukentät olisi järjestettävä ja käytettävä sekä mitä uusia kenttiä

lähinnä olisi aikaansaattava (Liite II). Samalla kun hän pääkohdissa puoltaa Suomen Voimistelunopettajaliiton edustajain tekemää esitystä, on hänen mielestään kuitenkin käytännöllisempää ensimäiseksi ja toistaiseksi ainoaksi toimenpiteeksi ehdottaa, että asiantuntijoista kokoonpantu komitea saisi tehtäväkseen valmistella leikki- ja urheilukenttään uudistuskysymystä kaikessa laajuudessaan ja sitten tehdä positiivisia ehdotuksia uudistusten asteettaiseksi toimeenpanemiseksi.

Kaupungin yleisten töiden Hallitus on antamassaan lausunnossa (Liite I) tosin periaatteessa yhtynyt kaupunginasemakaava-arkkitehdin promemoriassa esitettyihin lausuntoihin, mikäli ne soveltuvat täkäläisiin oloihin. Mutta sen ohessa on Hallitus tahtonut ilmoittaa aikovansa käydä, tarpeen vaatiessa ammattimiehiä apunaan käyttämällä, uudistamaan jo järjestettyjä leikki- ja urheilukenttiä sekä istutuksia siihen suuntaan kuin Voimistelunopettajaliiton esitys sisältää, sekä sitten kussakin eri tapauksessa tehdä kaupunginviranomaisille seikkaperäisen ehdotuksen. Tämän lisäksi on Hallitus antanut kaupunginasemakaava-arkkitehdin toimeksi tehdä sellaisia, erittäinkin Töölön ja Kallion kaupunginosain kaupunginasemakaavan muutosehdotuksia, joiden kautta sopivain leikki- ja urheilukenttään puute saataisiin huomattavassa määrässä poistetuksi. Hallitus on sentähden katsonut olevan esittäminen

ettei Voimisteluopettajaliiton esitys toistaiseksi, mikäli esillä olevia asioita koskee, aiheuttaisi päätöstä eikä toimenpidettä kaupunginviranomaisten puolelta.

Sitä vastoin on Hallitus puoltanut heti toteutettavaksi Voimistelunopettajaliiton ehdotusta kasvatusopillisesti sivistyneiden ja kaupungin palkkaamain leikkien johtajain asettamisesta valvomaan kentillä tapahtuvia leikkejä ja harjoituksia.

Omasta puolestaan on Rahatoimikamari pääasiallisilta kohdin voinut yhtyä Hallituksen esitykseen ja ehdotukseen. Rahatoimikamarista on kuitenkin näyttänyt siltä, kuin kävisi kaupunginasemakaava-arkkitehdin promemoriasta esille sama asianlaita, johon Rahatoimikamarin huomio on kiintynyt ja johon nähden Kamari on aikonut ryhtyä tarpeellisiin alustaviin toimenpiteisiin, siihen nimittäin, että ensi sijassa olisi leikki- ja urheilukenttä laitettava Kallion keskusta. Tässä tyypillisessä työläiskaupunginosassa, missä lapsia laumoittain leikkii kaduilla ja pihamailla sekä viruu jalkakäytävillä, ja missä asuu kuudettakymmentätuhatta henkeä, on toistaiseksi kuntoonpantu ainoastaan yksi pienukainen urheilukenttä, nimittäin Haapaniemessä oleva. Itäisen Viertotien eteläpuolella sijaitsevana täyttää tämä urheilukenttä ainoastaan puheenalaisen kaupunginosan yhden osan tarpeita. On tosin huomattava, että Eläintarha lännessä rajoittaa tätä kaupunginosaa, josta myös melkoiset osat vielä ovat rakentamatta, joten leikinhaluisen nuorison käytettävänä vielä on avonaisia paikkoja tuolla täällä. Mutta yhtäkaikki on Rahatoimikamarin mielestä epäilemätöntä, että tässä osassa kaupunkia ennen muita Voimistelunopettajaliiton ehdottamat toimenpiteet ovat välttämättömän tarpeellisia. Näitä seikkoja silmälläpitäen Rahatoimikamari

onkin katsonut olevan antaminen kaupungin yleisten töiden Hallituksen tehtäväksi ryhtyä alustaviin toimiin Brahe-esplanaadin ja sen viereisen, asuintonteiksi tarkoitettun korttelin N:o 351 yhdistämiseksi melko laajaksi puistikoksi ja urheilupaikaksi. Jotta tämän tasoitustyön voisi alkaa jo ensi vuonna, on Kamari kehottanut Hallitusta panemaan tähän tarvittavan rahamäärän 1915 vuoden rahasääntöön.

Samoin kuin kaupungin yleisten töiden Hallitus on Rahatoimikamarikin pannut melko suurta painoa ehdotukseen, että asetettaisiin kasvatusopillisesti sivistyneitä, kaupungin palkkaamia henkilöjä valvomaan ja järjestämään leikkejä ja harjoituksia eräillä runsaammin käytetyillä kentillä. Mutta kun ehdotuksentekijä ei ollut tässä kohden laatinut tarkempaa ohjelmaa, katsoi Rahatoimikamari tarpeelliseksi kehottaa Voimisteluoopettajaliittoa mainitussa kohden täydentämään ehdotustaan. Kehotusta noudattaen onkin liitto lähettänyt tämän oheisen lausunnon (Liite IV). Herätti kuitenkin jonkin verran huomiota, että leikkien johtajain ja johtajatarten menosääntö oli laskettu 12,200 markaksi vuodessa, näin sitä enemmän, kun naapurimaissa ei vielä ole astuttu täyttä askelta, vaan ainoastaan kokeeksi osotettu vähäisiä rahamääriä tähän tarkoitukseen. Siellä saavutetut tulokset eivät liene olleet yksinomaan edullisia. Tämän johdosta ryhtyi Rahatoimikamarin kanslia keskusteluihin liiton edustajain kanssa. Tällöin selvisi, ettei liitto suinkaan ollut valmis ensi kesänä ryhtymään mainittua kasvatusopillista leikkien johtoa järjestämään. Luonnollisena kuitenkin täytyy pitää, ettei Rahatoimikamaria eikä kaupungin yleisten töiden Hallitusta enempää kuin muitakaan kunnan viranomaista käy velvoittaminen tuollaista asiaa järjestämään. Tämä olisi tietenkin sellaisten yhdistysten tahi liittojen asia, joilla on tarpeellinen asiantuntemus ja jotka ovat kosketuksissa sellaisten henkilöjen kanssa, jotka ovat sekä halukkaita että päteviä ottamaan toimekseen leikkien johtamisen ja harjoitusten valvonnan. Suomen Voimistelunopettajaliiton edustajat ilmoittivatkin liiton suostuvan ainakin koetteeksi ensi kesänä ottamaan huolekseen tämän asian onnellisen ratkaisun yhteydessä olevat toimenpiteet.

Rahatoimikamari on pitänyt erittäin toivottavana, että jo tänä kesänä saataisiin aikaan yritys puheenalaisella alalla, mutta kun tämä täytyy toistaiseksi lukea kokeilujen alaan, ei Kamarin mielestä olisi pantava kustannuksia uusien leikkikenttään laittamiseen, vaan olisi toistaiseksi tultava toimeen niillä nykyisillä kentillä, jotka ovat täysin käyttökelpoisia, vaikkeivät vastaakaan kaikkia vaatimuksia. Nämä kentät ovat seuraavat:

- a) Kaivopuistossa, patterien alapuolella;
- b) Punanotkossa, Johanneksen kirkon alapuolella;
- c) Kapteenin- ja Tehtaankadun välillä; sekä
- d) Kaisaniemessä.

Nämä kentät täyttäisivät noin 6—12 vuotiaitten lasten leikkipaikkain tarpeen. Jonkin verran isompia lapsia sekä aikuisia henkilöjä varten taas tasoitettaisiin väliaikaisesti kenttä Hesperian puistossa, ja voinee Rakennuskonttori työn suorittaa erityistä määrärahaa siihen tarvitsematta.

Menot on laskettu seuraavasti:

Palkkaa 4 pienten lasten johtajattarelle 3 kuukaudelta à 150:—	1,800:—
” 4 ” ” apulais. ” 3 ” à 50:—	600:—
” 1 poikain ja miesten opettajalle 3 ” à 250:—	750:—
” 1 ” ” ” apul. ” 3 ” à 100:—	300:—
” 1 tyttöjen ja naisten opettajattarelle 3 kuukaudelta à 200:—	600:—
” 1 samain apulaisopettajattarelle 3 ” à 100:—	300:—
Leikkivälineiden y. m. ostoon ja erinäisiä toimenpiteitä varten	650:—
Yhteensä	5,000:—

Tämän rahamäärän sai Voimistelunopettajaliitto kaupungilta sillä ehdolla että tekee tilin sen käytöstä, antaa kertomuksen kesän kuluessa saavutetuista kokemuksista sekä ehdottaa niitä toimenpiteitä, joihin tämän kokemuksen pohjalla olisi seuraavana vuonna ryhdyttävä. Siihen nähden että nyt olisi ainoastaan koetteeksi yhdeksi vuodeksi asetettava tällaisia leikkien johtajia ja valvojia, on Rahatoimikamarista näyttänyt, että tarpeellinen määräraha ainakin tällä kertaa olisi suoritettava Anniskelusosakeyhtiön 1913 vuoden voittovaroista.

Edellä lausuttuun viitaten saa Rahatoimikamari kunnioittaen esittää

että Kaupunginvaltuusto, hyväksyen ne valmistavat toimenpiteet, joihin Rahatoimikamari ja kaupungin yleisten töiden Hallitus jo ovat ryhtyneet osin uusien leikki- ja urheilupaikkain aikaansaamiseksi, osin jo järjestettyjen istutusten valmiiden suunnitelmain uudistamiseksi, päättäisi ettei Suomen Voimistelunopettajaliiton edellä mainittu esitys nykyään aiheuta muuta toimenpidettä kuin että Anniskelusosakeyhtiön 1913 vuoden voittovaroista annetaan 5,000 markkaa Suomen Voimistelunopettajaliiton käytettäväksi sillä ehdolla, että liitto ensi kesänä kaupungin leikki- ja urheilukentille asettaa tarpeellisen määrän leikkien johtajattaria, opettajattaria ja opettajia; niin myös

että liiton tulee Rahatoimikamariin antaa tili varain käytöstä sekä ehdotuksia vastaisiksi toimenpiteiksi tähän kuuluviissa asioissa.

Lähetekirjat palautuvat tämän mukana.

Rahatoimikamarin puolesta:

Alexis Gripenberg.

Georg Estlander.

Helsingin kaupungin Yleisten töiden**HALLITUS.***Helsingissä,**maalisk. 6 p:nä 1914.*

N:o 45.

Helsingin Rahatoimikamarille.

Palauttaen Rahatoimikamarin lähetteen huhtikuun 17 päiväältä 1913 ynnä Suomen Voimistelunopettajaliiton edustajain esityksen leikki- ja urheilupaikkain laittamisesta ja järjestämisestä Helsinkiin saa Hallitus, kaupunginasemakaava-arkkitehdin nyttemmin annettua häneltä vaaditun lausunnon, kunnioittaen esiintuoda seuraavaa:

Edellä mainitussa tämän oheisessa kaupunginasemakaava-arkkitehdin esittämässä selvityksessä luodaan katsaus siihen, mitä tähän kuuluvissa asioissa on erinäisissä suuremmissa ulkomaiden kaupungeissa tehty ja mitä urheilun ja ulkoilmaleikkien edistämiseen nähden on katsottu kunnan viranomaisten olevan otettava huomioon, jota paitsi annetaan lausunto Helsingin kaupungissa olevista mahdollisuuksista osin vähäisiä muutoksia toimeenpanemalla järjestää nykyiset urheilu- ja leikkikentät siten, että ne pääasiassa vastaavat Voimistelunopettajaliiton lausumia toivomuksia, osin myös saada tilaa uusille laitoksille puheenalaista tarkoitusta varten.

Asiaa käsitellessään on Hallitus, joka periaatteessa on yhtynyt kaupunginasemakaava-arkkitehdin promemoriassa oleviin lausuntoihin, mikäli ne soveltuvat tälläisiin oloihin, katsonut olevan Kaupunginvaltuustolle ilmoittaminen, että Hallitus aikoo, ammattimiesten apua käyttämällä, jos se käy tarpeelliseksi, toimittaa nykyisten istutusten suunnitelmain uudistuksen Voimistelunopettajaliiton esityksessä tarkoitettuun suuntaan ja sitten kussakin eri tapauksessa esittää kaupunginviranomaisille seikkaperäisen ehdotuksen, jota paitsi Hallitus on antanut kaupunginasemakaava-arkkitehdin toimeksi Hallitukselle ehdottaa sellaisia, erittäinkin Töölön kaupunginosaa ja Kalliota koskevia kaupunginasemakaavanmuutoksia, että sopivain leikki- ja urheilukenttään puute saadaan poistetuksi. Ja saa Hallitus sentähden esittää, ettei Voimistelunopettajaliiton esitys, mikäli puheenalaisia kysymyksiä koskee, toistaiseksi aiheuttaisi toimenpidettä.

Ehdotus, jota Hallitus sitä vastoin on katsonut voivansa puoltaa heti toteutettavaksi, on kasvatusopillisesti sivistyneiden ja kaupungin palkkaamain leikkien johtajain asettaminen johtamaan ja valvomaan leikkejä ja harjoituksia kentillä, johon nähden Hallitus saa esittää, että ehdotus jo tänä vuonna toteutettaisiin antamalla tarpeellinen rahamäärä käytettäväksi, sittenkun Voimistelunopettajaliitto on saanut tilaisuuden kaupunginviranomaisille esittää tarkemman ehdotuksen asiasta.

G. Idström.**Bertel Jung.***A. L. von Knorring.*

Helsingin Kaupungin yleisten töiden Hallitukselle.

Promemoria Rahatoimikamarin läheteeseen huhtikuun 17 päivältä 1913, 17 §, joka koskee erinäisten Suomen Voimistelunopettajaliiton edustajain esitystä kaupungin leikki- ja urheilukenttään käyttämisestä.

Sittenkun Suomen Voimistelunopettajaliitto oli kirjelmässään huhtikuun 2 päivältä 1913 pyytänyt Kaupunginvaltuustoa ryhtymään erinäisiin toimenpiteisiin kaupungin leikki- ja urheilukenttään käyttöön nähden, on Hallitus, jolta on pyydetty lausuntoa tästä asiasta, kehottanut allekirjoittanutta tarkemmin valmistelemaan asiaa, ja saan tätä täyttääkseni kunnioittaen esiintuoda seuraavaa.

Jos toisiinsa vertailee niiden urheilu- ja leikkikenttään alaa, mitkä esimerkiksi 10 vuotta takaperin olivat käytännössä Helsingissä, ja nykyisten kenttään alaa, niin huomaa, että kaupunki on pyrkinyt aikaansaamaan yhä useampia tuollaisia laitoksia, sikäli kuin väkiluku on kasvanut. Vertailusta näkyy myös, että nämä kentät ovat laadultaankin parantuneet. Kun lisäksi otetaan huomioon, että kaikissa viranomaisten laatimissa uusien kaupunginalueiden järjestysehdotuksissakin on asianmukaisesti otettu huomioon tuollaisten virkistyspaikkain lisääntyneen tarve sekä sen seikan tärkeys, että korttelien sisäosissa on suuria, yhtäjaksoisia, rakentamattomia piha-aloja, ei voine syyllä väittää, että Helsingin kaupunginviranomaiset eivät oivaltaisi terveydenhoidon vaatimuksia näissä kohdin tai että ne asettuisivat nurjamieliselle kannalle näitä vaatimuksia kohtaan. Olisi sentähden taipuvainen ensi silmäyksellä jättämään Voimistelunopettajaliiton kirjelmässä tehdyt muistutukset omaan arvoonsa, ellei syvällisempi tutustuminen esillä olevaan asiaan herättäisi epävarmuutta. Silmäys eräiden kunnallisesti valveutuneiden ulkomaisten kaupunkien vastaaviin oloihin on nimittäin saanut minut vakuuttumaan siitä, että me emme ole tässä kohden pysyneet niiden parannusten tasalla, joita monin paikoin sivistysmaissa on tehty. Niiden uudistusten laaja-peräisyyteen nähden, joita Voimistelunopettajaliiton edustajat ehdottavat toimeenpantavaksi, lienee tarpeellista hiukan perusteellisemmin selvittää, miten esillä oleva kysymys on muualla maailmassa ratkaistu.

Kaikilla kunnallisteknillisillä aloilla näyttää siltä kuin Pohjois-Amerikan kaupungeissa tapaisi kehittyneimmät olot ja suurimman kunnallisen uhrautuvaisuuden, kun on koeteltava ja rivakasti toimeenpantava täydellisesti nykyiseen aikaan soveltuvia uudistuksia. Erittäinkin on, mikäli allekirjoittanut on voinut kirjallisuudesta saada selville, kaupunginasemakaavan suunnittelijalla syytä kadehtia amerikalaisen kykyä

keksiä ja ajaa perille rohkeimpiakin ehdotuksia kaupunkien uudestijärjestämiseksi kaikkien niiden ihka uusien vaatimusten mukaisesti, joita nykyaikainen pikaliikenne, nykyaikainen rakennustekniikka ja nykyaikainen terveydenhoito asettavat. Kansakunnan synnynnäinen taipumus käytännöllisyyteen, sen vanhoillisuuden puutteesta johtuva aulius minkään sellaisen estämättä, jota meillä herättää kaiken vanhan ja perinnäisen kunnioitus, poistamaan kaikki mikä on osottautunut vanhettuneeksi tai kuolleeksi, ovat kaiketi kuntain rikkauden ohessa syynä siihen, että uusimuotisia ehdotuksia siellä niin luonnollisesti syntyy, niin nopeasti saavuttaa huomiota ja niin tavattoman paljon nopeammin toteutetaan kuin vanhassa Europassa.

Niinkuin minulla on ollut kunnia aikaisemmin eräässä toisessä yhteydessä huomauttaa, syntyi *Amerikassa* viime vuosisadan jälkipuoliskolla voimakas liike avonaisten paikkain, puistojen y. m. laittamiseksi kaupunkeihin mitassa, jota ennen tuskin oli voitu aavistaakaan. Mutta samaan aikaan tahi ehkä hiukan myöhemmin ruvettiin panemaan yhä suurempaa huomiota kaupungeissa ennestään olevien pienten puistikkojen käyttöön. Kun nimittäin usein laajat alat kaupunkia olivat vailla sellaisia suurempia puistolaitoksia, joihin siihen asti oli totuttu turvautumaan, kun oli hankittava niitä ympäröiväin kaupunginosain tarvitsemia leikki- ja urheilukenttiä, oli pakko ottaa huomioon käytettävänä olevat pienemmät puistot, joita siihen saakka etusijassa tai yksinomaan oli käytetty aivan toisiin tarkoituksiin. Ja se mielihope pääsi valtaan ja hyväksyttiin tunnussanaksi kaikkiin vastaisiin puistikkolaitoksiin nähdessä, että tuollaisten avonaisten paikkojen ei, niinkuin siihen asti, tulisi olla ainoastaan kaupunkikuvan koristeina ja taajaan rakennettujen korttelien ilmasäiliöinä, ei myöskään kenttinä, joiden poikki liikenne voi kulkea oikotietä, eikä joutilaiden henkilöiden kävelypaikkoina, *vaan että ne oli etusijassa ja mieluummin yksinomaan käytettävä kasvavan polven ruumiillisen kasvatuksen edistämiseen*. Niiden summain sijasta, mitkä aikaisemmin oli uhrattu kallisarvoisiin koristeellisiin kukkalaitelmiin, harvinaisten puiden istuttamiseen, veistokuvateoksiin tahi näiden avonaisten paikkain muunlaiseen koristeluun, myönnettiin sängen runsaita määrärahoja etusijassa käytettäväksi leikkikenttään ja leikkilammikkojen laittamiseen, leikki- ja voimisteluvälineiden oston, voimistelusalien, ryöppykylpyhuoneiden y. m. rakennuttamiseen, ja kohdakkoin opittiin äärimäisiin ja monipuolisimmalla ja käytännöllisimmällä tavalla käyttämään tarjona olevaa tilaa jyrkästi poistamalla kaikki, mikä ei suoranaisesti voinut edistää tavoiteltua tarkoitusta, silti kuitenkin laiminlyömättä antaa leikkipuistolle kaunis ja arvokas ulkonainen leima. Tässä kohden ansaitsevat erikoisesti mainitsemista Olmstedin veljesten uudestijärjestämät *Chicagon* puistikot, joita on lukuaan 60 ja joiden ala vaihtelee 1 ja 25 hehtaarin välillä. Esimerkkeinä pannaan tämän ohkeen kahden noista puistoista pohjapiirroksiset. Tuollaisen leikki- ja urheilupuiston selitys valaisee parhaiten sitä ohjelmaa, jota on näillä laitoksilla koetettu toteuttaa.

Näitä *Chicagon* leikkipuistoja tutkiessa kiintyy huomio etusijassa siihen erinomaiseen tarkkuuteen, millä suunnittelija on hyväksi käyttänyt tarjona olevaa tilaa, joten hänen on onnistunut leikkipuistolle antaa mitä monipuolisin käytäntö. Puis-

tossa on tavallisesti aina seuraavat laitokset: suuri puiden ja kävelytien ympäröimä kenttä amerikalaisen kansallispelejä, jalkapalloa ja lyöntipalloa (baseball) tai myös, kylmänä vuodenaikana, luistelua varten; lisäksi voimistelukojeilla varustettuja ulkoilma-voimistelukenttiä, toinen miehille ja pojille, toinen naisille ja tytöille, ja näiden ympärillä pikajuoksuratoja; lisäksi pikkulasten leikkipaikaksi varattu nurmikko, jonka keskellä on kahlaamiseen soveluva matala puro; lisäksi avonainen uima-allas, jonka ympärillä on laitokset hiekka- ja aurinko- ynnä ryöppykylpyjä varten, pukeutumissuojia y. m., edelleen paikka, missä on kiertokeinuja, pieniä karuselleja, mäenlaskuratoja, keinulautoja y. m. lapsille; yksi tai useampia hiekkapihoja kaikkein pienimpään käytettäväksi, ja tavallisesti vielä koristeltu juomavesiputki. Useimmissa leikkipuistoissa, pienemmissäkin, on suuri julkinen, tavallisesti rautabetonista yksinkertaiseen, mutta arvokkaaseen tyyliin tehty seurustelurakennus, joten puistoa voi käyttää huonollakin säällä ja sen vetovoima on tavallista suurempi. Tuollaisen rakennuksen keskellä on iso kokoushalli, joka on maksutta käytettävänä julkisten ja yksityisten juhlain ja esitelmän, näyttelyjen y. m. s. pitoon. Kylkihuoneissa on kaiken ikäisten voimistelijain käytettävänä voimistelusalit, kirjasto ynnä lukusali aikakauslehtineen, uimahalli ryöppykylpyineen, talvikuukausina käytettäväksi; pieniä kokoushuoneita, joita annetaan käytettäväksi erilaatuisille yhdistyksille, niinkuin ompeluseuroille, keskusteluklubeille emäntäyhdistyksille y. m., ja vihdoin useimmiten myös pieni raittiusravintola. Leikkipuiston eri osia valvovat nimenomaan sitä varten valmistuneet kunnan palkkaamat henkilöt, jotka osaavat ystävällisillä neuvoilla ja ohjeilla tahi leikkien järjestäjinä olla puistossa-kävijäin avuksi. Kaikki leikkipuiston laitokset ovat käytettävänä maksutta, lukuunottamatta ravintolaa, jonka tavaroista maksetaan omaan kustannusten hinta. Valtioliset ja uskonnolliset kokoukset ja juhlat ovat puistossa kokonaan kielletyt.

Amerikan kaupunkien tässä kohden tekemä alote on monin paikoin Europassa saanut seuraajia. *Englannissahan* on, niinkuin tunnettu, jo kauan pantu erikoisen suurta huolta ulkoilmaelämään kaikissa sen muodoissa, eritoten sivistyneiden luokkain keskuudessa, ja vaatimukset sellaisten laitosten pysyttämiseen ja parantamiseen, jotka ovat tarkoitettut erilaatuisen urheilun harjoituksen helpottamiseksi tahi muuten edistävät harrastusta ihmisruumiin kaikinpuoliseen ulkonaiseen kehitykseen, ovat kaupungeissa alinomaan kasvamaan päin. Esimerkkinä siitä, kuinka voimakkaaksi tämän suuntainen mielipide on kasvanut, mainittakoon että vuonna 1909 vahvistettuun Townplanning Actiin on pantu laki, joka suojelee jokaista yleistä virkistystä varten tarkoitettua kaupungin avonaista paikkaa. Tämä laki panee nimittäin kysymyksen tuollaisten paikkain käyttämisestä muihin tarkoituksiin, esim. rakennuspaikaksi, erityisen parlamenttipäätöksen varaan, jollei kunta samalla aseta käytettäväksi toista saman kokoista ja yhtä sopivaa paikkaa kuin se on, jota halutaan käyttää vieraaseen tarkoitukseen. Meidän omiin oloihimme sovellettuna tämä laki tietäisi, että esim. Helsingin kaupungin olisi, kun se Kaisaniemen puistosta hiljattain erotti uutta Vilhonkatua varten tarpeellisen alueen, samalla ollut pakko puistoon liittää vastaava ala muualta, esim. Töölönlahtea täyttämällä tahi ostamalla jokin puiston etelärajalla olevista tonteista. Tämä

esimerkki viittaa siihen, että tuollainen laki meikäläisen käsityskannan mukaan olisi liian ankara. Mutta kaikkialla suuremmissa kaupungeissa, ja Europassa, luultavasti etusijassa Berlinissä, on osottautunut että, mikäli kaupunki kasvaa ja sen johdosta käy vaikeammaksi saada sen keskiosista paikkoja erilaatuisille yleisille laitoksille, sikäli ovat avonaiset paikat suuremmassa vaarassa joutua käytetyiksi uusiin tarkoituksiin. Tavallisesti kunnat itse tai valtio ovat tässä kohden pahimpina hävittäjinä. Rohkenen tässä yhteydessä johdattaa mieleen sen kiivaan hyökkäyksen, joka tehtiin Hakasalmen puistoa vastaan aikomuksessa sinne sijoittaa kunnan kirjasto, tahi yrityksen anastaa Ullanlinnanvuoret sijoittamalla sinne Suomen eduskuntatalo, tai ne lukuisat ehdotukset, joita on esitetty Rautatien torin supistamiseksi, joka tori, sittenkun sen viereiset tontit on täydellisesti rakennettu ja itse tori varustettu istutuksilla y. m., on varmaan oleva kaunis ja suosittu virkistyspaikka aivan kaupungin sydämessä.

Tämän ohien pantu kaunis esimerkki pienenlaisesta englantilaisesta leikki- ja urheilupuistosta osottaa, miltä Amerikasta peräisin olevat aatteet näyttävät brittiläiseen maaperään istutettuina. Se seikka että tässä tapauksessa on uhrattu yksinomaisesti koristeelliselle puolelle hiukan enemmän tilaa kuin Chicagon leikkipuistoissa, on kuitenkin selitettävissä siten, että puheenalainen paikka sijaitsee verraten hienossa ympäristössä eräässä pienessä rannikkokaupungissa.

Saksassa ovat nimenomaisesti käytännölliset ja aineelliset pyrkimykset enemmän kuin Amerikassa ja Englannissa työntäneet syrjään terveydellis-aatteelliset seikat, eritoten, niinkuin sanottu Berlinissä, missä Tiergartenista on luovutettu paikkoja milloin millekin vieraalle tarkoitukselle, niinkuin leveille, kaupungin eri osia yhdistäville viertoteille, eduskuntatalolle, oopperatalolle y. m., jota vastoin ei ole pantu vähintäkään huolta leikki- ja urheilupaikkain aikaansaamiseen samassa Berlinissä, joka lisäksi aivan hiljattain luovutti puolet urheilujain — m. m. 37 jalkapalloklubin — käyttämästä, erittäin suositusta Tempelhofer-kentästä viisikerrosten vuokrakasarmien tonteiksi. Sielläkin ovat sentään terveemmät periaatteet valtaan pääsemässä ja uusien puistolaitteiden vuosimenot kohoavat vahvasti. Useissa muissa Saksan kaupungeissa, esim. *Düsseldorfissa*, ovat pyrkimykset tällä alalla täysin verrattavia Amerikan oloihin. Etumaisena Europassa kulkee tässä kohden kuitenkin *Wien*, jonka metsä- ja niittyvyö on sulkeva syliinsä koko kaupungin ja helmassaan tarjoava paikan lukemattomille ensiluokkaisille leikki- ja urheilulaitoksille.

Tässä huomautettakoon lisäksi siitä työtä, mikä hiljattain on *Köpenhaminassa* pantu keskuspaikan aikaansaamiseen erilaatuiselle urheilulle edullisesti sijaitsevassa n. s. Faelled-puistossa. Kun tämän laitoksen selitys voi meille olla hyvänä opastuksena sekä tuollaisen urheilupuiston rakentamiseen että hoitamiseen nähden, rohkenen siitä seuraavassa antaa lyhyitä tietoja, jotka nojaavat Kööpenhaminan kaupunginarkkitehdin Hans Wriqthin tiedonantoihin, joka minulle myös on lähettänyt kuvan puistosta urheilulaitteineen.

Urheilupuisto, joka käsittää koko tämän oheisessa kartassa osotetun pinta-alan, on kaikkiaan 9,6 hehtaarin laajuinen, mutta siitä ovat karttaan krikettikentäksi ja

lawntenniskentiksi merkityt osat useaksi vuodeksi annetut vuokralle „Bollklubben af 1893“ nimiselle klubille, jolla on oma klubitalo konfforineen ja ryöppykylpyhuoneineen. Jällellä olevaa osaa taas käyttää „Københavns Idrætspark“ („K. I.“), laitos, jonka toimikunnan ja eduskunnan valitsevat osin kunnallishallitus, osin erinäiset ylemmät urheiluliitot. Puiston eri kenttineen, aitauksineen y. m. on kunta rakentanut ja sitten maksutta luovuttanut „K. I:lle“ 99 vuodeksi. Aikomus on ollut aikaansaada ensiluokkaisia näytäntö- ja harjoitteluratoja, jotka eivät ole minkään yksityisen klubin käsissä, vaan joita johtaa erillinen toimikunta, jonka on katsottava, että kaikki klubit, pienemmätkin, saavat saman tilaisuuden ratojen käyttämiseen kohtuullisin ehdoin.

Jalkapallorataa ei käytetä harjoitteluun, vaan ainoastaan suurenlaisiin kilpailuihin. Itse rata on sentähden sijoitettu noin 1,5 metriä syvään ja sitä ympäröivät porrasmaiset pengermät, missä on hyvää tilaa 8—9,000 katsojalle. Sitä paitsi on radan vierille rakennettu erinäisiä lavoja, joissa on lisäksi tilaa 3—4,000 katsojalle. Jalkapalloharjoittelun toimittavat suuremmat klubit omilla radoillaan eri osissa kaupunkia ja taas lukuisat pienemmät klubit, joilla on huoneistonsa radan viereisessä palloklubitalossa, harjoittelevat läheisessä Faelled-puistossa, jonka avonaisille nurmikoille (yli 30 ha:n) sopii yhtäaikaan kuusitoistakin jalkapallojoukkuetta. Palloklubitalo on kaupungin rakennuttama, mutta annettu „K. I:n“ käytettäväksi. Rakennuksen päällä jalkapallorataa päin on katsojalava, jossa on 550 istuinpaikkaa.

Naisten urheilurataa sitä vastoin käytetään enimmäkseen harjoitteluratanana, syystä että naisten ei oikein sovi harjoittaa urheiluun avonaisessa Faelled-puistossa. Rataa käytetään enimmäkseen hockeypeleihin ja ulkoilmavoimisteluun. Suuremmat hockeykilpailut pidetään jalkapalloradalla. Naisklubeilla on huoneistonsa palloklubitalon toisessa kerroksessa, ja talon laakealla katolla he myös harjoittavat ulkoilmavoimistelua. Naisten urheiluradalla ei ole erikoista laitosta katsojia varten. Kolmatta eli n. s. atletriikkakenttää käytetään sekä näytäntö- että harjoittelukenttänä, minkätähden se on laskettu syvennykseen ja varustettu katsojapaikoilla samoin kuin jalkapallokenttään. Siinä olevat erinäiset juoksu- ja hyppyradat on päällystetty kaupungin sähkötehtaasta saadulla kuonalla. Ne sijaitsevat 35—50 m syvässä ja ovat salaojitetut lokaviemäriin päättyvillä 10 m putkilla. Kuona on lajiteltu ja välpätty; järeimmät kerrokset ovat syvimpänä ja hienommat päälläpäin. Päällimäinen 12 m vahva kerros on sangen lienoa kuonaa (järeimmät jyvät 5 mm), johon noin kolmanneksen on sekotettu hienonnettua savea. Eri kerroksia kastellaan ja jyrätään, kunnes ne ovat saavuttaneet tarpeellisen lujisuuden. Hyppykuopat on täytetty kuivalla merisannalla.

Vastapäätä atletriikkakenttää on suuri voimistelu- ja urheilutalo. Siihen tulee sijoitettavaksi avara voimisteluhalli — 44×19 m alaltaan ja 13 m korkea — sekä neljä pienempää salia painia, nyrkkeilyä, miekkailua y. m. varten. — Sitä paitsi on siellä 12 pukuhuonetta, kukin noin 50 urheilijaa varten. Palloklubitalossa on kaikille miespuolisille urheilijoille yhteinen kylpylaite, mutta tänne on aikomus laittaa kolmella ryöppykylvyllä varustettu kylpyhuone, kahdella hieromapenkillä varustettu hieromahuone ja 1 W. C. kutakin pukuhuonetta kohti. Kaikkiin kylpyihin saa kyl-

mää ja lämmintä vettä. Pukuhuoneetkin järjestetään toisin kuin palloklubitalossa. Viimeksi mainitun pukuhuoneissa on pieniä kaappeja, yksi kutakin urheilijaa kohti, mutta tänne laitetaan yksi suuri yhteinen vaatesuoja, joka on vakinaisen silmälläpidon alainen, niin että urheilijat voivat sinne jättää vaatteensa, saada ne kuivatuiksi ja tarpeen vaatiessa pestyiksikin, kunnes niitä jälleen tarvitsevat. Urheilutalon, joka maksaa noin 480,000 kruunua, rakennuttaa „K. I.“, ja rakennuspääoma on hankittu osin lainaamalla (175,000 kr.), osin valtion myöntämällä (200,000 kr.) ja osin kerätyillä varoilla (100,000 kr.).

Lawntennishallit on noin 130,000 kruunulla rakennuttanut muuan urheilunharrastajain osakeyhtiö, joka on ne luovuttanut „Bollklubben af 1893“ nimisen klubin käytettäväksi. Paikan on maksutta antanut käytettäväksi „Københavns Idraetspark“, sillä ehdolla että saa maksutta käyttää halleja suuremmissa kansainvälisissä tilaisuuksissa. Rakennus on kokonaan tehty rautabetonista ja siinä on kaksi tennisrataa puku- ja kylpyhuoneineen.

Tässä mainitut ulkomaiset leikkipuistot ovat esimerkkejä siitä, miten on menety aikaisempia kävely- tahi kaunistuspaikkoja tahi muihin tarkoituksiin käytettyjä puistoja muuttaessa leikki- ja urheilukeskuksiksi. Silmäänpistävin piirre niiden uudessa ulkoasussa on, että kukin erikoinen kentää, kukin jotain erikoista urheilutarkoitusta varten oleva laitos muodostaa eri kokonaisuuden sinänsä. Jollakin puistoon järjestetyllä kentällä oleskelevat henkilöt voivat tämän johdosta siellä leikkiä tai pelata enempää kävelijäin kuin niidenkään häiritsemättä, jotka käyttävät jotakin muuta leikkipuiston laitosta. Tuollainen eristys aikaansaadaan 1) siten, että puiston halki ei käy ainoatakaan kauttakulkuväylää, 2) istuttamalla puurivejä ja tiheitä pensasaitoja kunkin eri kentän ympärille ja 3) sopivasti sijoittamalla kenttiin kuuluvat rakennukset tahi rakentamalla korkeita muureja tahi aitauksia, jotka samalla toimivat erottavina seininä, jotka on varustettu suojuskatolla ja joihin on kiinnitetty istuinpaikkoja katsojille. Niin menetellen lajitellaan katsojat sukupuolensa tahi ikänsä mukaan. Hyöty tästä on ilmeinen. Isot pojat esimerkiksi eivät, niinkuin meillä usein näkee, voi tunkeutua pikkupoikain leikkialueelle eivätkä karkoittaa tyttöjä pois näitä varten tarkoitettulta alueelta. On selvä, että tuollainen lajittelu edellyttää tehokasta tarkastusta ja hyvää järjestyksenpitoa kussakin leikkipuistossa, jota seikkaa Voimistelunopettajaliittokin koskettaa kirjelmässään ja josta lähemmin mainitsen tuonnempana.

Edellä oleva katsaus antaa yleispiirteisen kuvan siitä työstä, mitä eräissä johtavissa sivistysmaissa pannaan suurkaupungeissa esiintyvän urheilun- ja leikkipaikkain tarpeen tyydyttämiseen. On tosin luultava, että miljoonakaupungeissa vallitsevat terveydelliset epäkohdat ovat olleet vaikuttimena ja lähimpänä aiheena edellä mainittujen uudistusten esiintymiseen ulkoilmaelämän järjestämisessä, samoinkuin että on vaadittu tarmokasta herätystyötä, sen synnyttämää valtavaa yleistä mielipidettä ja runsaita kunnallisia apulähteitä esitettyjen ehdotusten toteuttamiseen. Meillä eivät olot ole samallaiset. Kaupunkimme verraten vähäinen ala, sen kauniit ympäristöt, lukuisat vielä säilyneet avarat pihamaat huomattavissa osissa kaupunkia sekä muut

terveydelliset edut, jommoisia ei ole miljoonakaupungeissa, puhumattakaan käytettävämme olevista pienistä rahavaroista, ovat seikkoja, jotka kehottavat meitä olemaan täällä umpimähkään soveltamatta aatteita, jotka tuolla ulkona ovat heränneet sikäläisten räikeiden epäterveellisten ulkonaisten olojen pakottamina. Mutta me emme myöskään nähdäkseni saa olla huomaamatta sitä tosiasiaa, että terveydellinen tila rivakasti kasvavan yhdyskuntamme taajemmin rakennetuissa osissa on muodostumassa sellaiseksi, että sitä kohdakkoin käy välittömästi vertaileminen miljoonakaupungeissa vallitsevaan tilaan ja että lisäksi teollisuustoiminnan kasvavan merkityksen johdosta työväenluokkaan kuuluvain henkilöjen luku lisääntyy paljon nopeammin kuin n. s. porvarillisiin luokkain kuuluvain ja että sentähden käyttökelpoisten virkistyspaikkain tarve lapsille, jotka kotonaan elävät epäterveellisissä oloissa, kasvaa suhteellisesti nopeammin kuin kaupungin rakennettu ala. Ja kun hyvin käytetty ja hyvin hoidettu virkistyslaitos voi tyydyttää paljon useamman käyttäjän tarpeita kuin alkeellisempi laitos, lienee jonkin verran tärkeätä, että mekin katsomme, miten varmasti voimme täyttää ehkä piankin koittavain aikain vaatimukset tässä kohden. Tähän on sitä enemmän syytä, kun on ilmeistä, että koko sivistysmaailmassa nykyään on käymässä voimakas virtaus sen aatteen puolesta, että on lisättävä sitä aikaa ja työtä, mikä kouluissa pannaan nuorison nimenomaiseen ruumiilliseen kasvatukseen, ja että siinä näyttää olevan pantava erityistä painoa ulkosalla tapahtuviin harjoituksiin ja leikkeihin. Viimeksi mainitun yleisen liikkeen ilmauksena lienee Voimistelunopettajaliitonkin vaatimuksia pidettävä ja samaten niitä samaan suuntaan tähtäviä esityksiä, joita viime aikoina on useasti tehty Kaupunginvaltuustolle.

Kun nyt rohkenen lyhyesti mainita eräitä tšekäläisiä leikkipuistoja ja urheilukenttiä tarkastaakseni niiden tilaa, ja mitä mahdollisuuksia meillä on soveltaa niihin uudenaikaisia periaatteita, sivuutan tahallani Eläintarhan suuren urheilukentän, osin sen johdosta että sitä asemansa vuoksi vielä on lähinnä katsottava yleiseksi näyttötöradaksi eikä se toistaiseksi kuulu kaupungin leikkipaikkoihin, osin sen johdosta että tämän kentän vielä täytyy katsoa olevan rakenteilla, sen viereisille, edelleen käyttämättömille maille kun on tilaisuutta tarpeen vaatiessa milloin tahansa järjestää erilaatuisia urheilulaitoksia.

Kaisaniemi on paraikaa kaupunginviranomaisten huolenpidon esineenä, sittenkun Kaupunginvaltuusto hiljattain vahvisti puiston uuden järjestelysuunnitelman. Sekä asemansa että traditsioninsa johdosta on Kaisaniemi ennen muita vanhan Helsingin urheilua ja leikkipuisto. Tämän seikan ovatkin vastoin Voimistelunopettajaliiton väitettä viranomaiset ottaneet huomioon puiston uudestijärjestämisessä, ja yksinomaaisesti rakennustaiteelliset näkökohdat ovat olleet määräävinä ainoastaan, mitä tulee molempien puiston halki pohjoisesta etelään sekä idästä länteen kulkevien pääteiden suuntaan sekä niiden puiston epätasaisten osain järjestämiseen, joihin ei missään tapauksessa olisi käynyt kenttiä sovittaminen. Tämän lausunnon vahvistamiseksi mainittakoon, että suuri urheilukenttä oli ennen muutoksen toimeenpanoa noin 8,600 m² ja on uudestijärjesteltynä noin 11,300 m² (tenniskentät lukuunotettuina)

ja että pienempi urheilukenttä ennen oli noin 4,200 m², mutta on uudestijärjesteltynä noin 7,800 m² (930 + 3,750 + 1,400 + 1,700 m²). Kaikkiaan on urheilutarkoituksiin käytettävään puiston kenttään pinta-ala laajentunut kokonaista 44,7 % (14,130 neliömetristä 20,450 neliömetriin). Että suunnittelija on ottanut huomioon uudenaikaisiakin näkökohtia, huomaa siitä, että järjestelykartalla on osotettu jonkinlainen erilaatuisten kenttään jaotus. Niinpä esitetään siinä erityiset tenniskentät, erityiset vanhempain lasten ja pikkulasten leikkipaikat sekä erityinen nuorison urheilukenttää. Toinen asia on, onko tämä jaotus onnistunut ja eikö ammatintunteva selvitys voisi näyttää, että kenttään yksityiskohtia ei ole käytetty hyväksi käytännöllisimmällä tavalla. Tässä kohden täytyy minun myöntää, että amerikalaisen kenttään tutkiminen on vakauttanut minua siitä, että Voimistelunopettajaliitolla voi olla syytä toivomuksiinsa. Puiston suunnittelussa ei ole asianmukaisesti otettu huomioon, että leikki- ja urheilukenttään täytyy olla erillään toisistaan ja puistossa kävelijöistä, jota vastoin toiselta puolen puiston merkitystä kävelypaikkana ja koristeellisena laitoksena on ehkä jossain määrin liioiteltu. Ja paitsi jo suunniteltuja kenttiä on vielä verraten suuri kenttä varsin vähillä kustannuksilla sovitettavissa puistoalueelle, nimittäin kohta Kasvitieteellisen tarhan etelä- ja pohjoisesta etelään käyvän suuren tien itäpuolelle. Lisäksi näyttää varovaisuus vaativan puistossa varaamaan paikan yhdelle tai parille rakennukselle, joissa tarpeelliset leikkikapineet ja voimistelukojeet voi säilyttää ja joihin myös ehkä sopisi laittaa voimistelusaleja, ryöppykylpykojeita, pukuhuoneita y. m. Varmastikin olisi puiston keskeisen aseman johdosta hyvin harkittua sijoittaa uimahalli Kaisaniemeen tai sen vierelle, jos tuollainen halli kunnan toimesta tahi avustuksella saadaan aikaan.

Tämän oheisen karttaluonnoksen tarkoituksena on ainoastaan osottaa, miten Kaisaniemää varten vahvistetun järjestelysuunnitelman yleispiirtein pysyttämällä kävisi täyttämisen leikkipaikkain eristämiseen ja laajentamiseen nähden esitetyt vaatimukset. Ennen tuollaisten uudistusten toimeenpanoa olisi tietenkin asia ammattimiesten selvitettävä.

Ullanlinnanvuoret mainitsee Voimistelunopettajaliitto sopiviksi vanhempain lasten leikkipaikoiksi, ja minun mielestäni ne saisikin käyttää tähän tarkoitukseen, sikäli kuin asianomaiset koulut suotavaksi katsovat. Mutta olen kuitenkin sitä mieltä, että tätä puistoa korkeusasemansa ja pintamuodostuksensa johdosta olisi samoin kuin tähänkin asti etusijassa pidettävä ja käytettävä kaunistus- ja näköalapuistona, joten sen voi tässä yhteydessä jättää keskustelun ulkopuolelle.

Kaivopuistossa sitä vastoin on varmasti paljon aikaansaataavissa nuorison leikkien hyväksi. Useita uusia kenttiä olisi laitettava sopiviin paikkoihin, nimittäin puiston länsiosaan, missä suuria miltei kelpaamattomia aloja on rannalla, erittäinkin jos rantatietä järjestellään täytettä käyttämällä. Tämän oheisessa luonnoksessa on mainitsemani ehdotukset tarkemmin osotettu. Suotava olisi, että koko tämän puisto-osan keskityksen ja yhdenmukaisen käyttötavan saavuttamiseksi suunniteltujen kenttään väliset kummutkin voisi käyttää johonkin urheilutarkoitukseen lämpiminäkin vuodenaikoina, jolloin ne eivät ole kelkkamäkinä. Ammattimiehistä kokoonpantu toimi-

kunta varmaankin keksisi tälle seikalle ratkaisun. — Puiston itäosaan, joka jo nykyään on pienempäin lasten suosima paikka, pitäisi helposti käydä järjestäminen hyvin suojattuja aurinkoisia, ainoastaan näille lapsille tarkoitettuja hiekkapihoja. Kaivopuiston järjestelyssä on kuitenkin aina pidettävä silmällä, että puistolla on tärkeä tehtävä täytettävänä kaupungin huomattavimpana kesävirikistyspaikkana, jolla aina on ollut suuri vetovoima Helsingissä käyviin matkailijoihin.

Punanothossa ja *Vuorimiehenkadun viereisessä leikkipuistossa* on toimeenpantu järjestelyjä, jotka jossain määrin muistuttavat uudenaikaisista amerikalaisista laitoksista, siellä kun on isompien kenttän ohella pienempiäkin, pikkulapsille sopivia. Kuitenkin näyttää minusta siltä, kuin kävisi molemmissa näissä paikoissa leikkikentät tehokkaammin eristäminen ulkopuolisesta liikenteestä, ja koskee tämä erittäinkin jälkimmäistä paikkaa, jota sitä paitsi sangen huomattavassa määrässä käytetään jalkamiesten oikotienä.

Viimeksi mainittua seikkaa silmälläpitäen täytyy *Tokantorin* ja *Elisabetintorin* kenttiä pitää aivan epäonnistuneina, koska niitä kokonaan särkevät viistoon käyvät jalkamiesliikenteelle tarkoitetut tiet. Jos jättimäisessä kaupungissa, semmoisessa kuin Chicagossa, missä liikenne on suunnattoman suuri ja kaupunginasemakaavassa on tarkoin noudatettu ruutujärjestelmää, voidaan tulla toimeen ilman tuollaisia viistoon käypiä oikoteitä, niin voitanev niitä vailla myös olla Helsingin kokoisessa kaupungissa. Muista liikenteelle uhratuista pienemmistä paikoista mainittakoon myös pieni *Ritarihuonepuistikko*, puhumattakaan *Runeberginesplanaadista*, jota leikkaa kokonaista neljä ristikkäin käyvää jalkatietä.

Toisessa suhteessa huono-osainen on *Haapaniemen kenttä*, joka sijaitsee tällaisista laitoksista köyhässä Kalliossa. Kun toisella puolella on tehtaita ja toisella vilkasliikenteinen viertotie, on tämä kenttä tuskin saatavissa tarpeellisessa määrässä eristetyksi, erittäinkin kun nyttemmin ei enää ole tarjona keinoa koko kentän sijoittamiseen hiukan loitommalle viertotiestä, sittenkun Laaksokatu Kaupunginvaltuuston hiljattain tekemän päätöksen mukaan on luovutettu rakennettavaksi. Korkea muuri viertotien puolella ja taajat pensasistutukset kohta muurin sisäpuolella kuitenkin voisivat jossain määrin suojella kenttää kadun melulta ja tomulta.

Tilaisuutta uusien kenttän laittamiseen kaupungin vanhoihin osiin on vielä olemassa, nimittäin n. s. Tehtaanpuistossa sekä Merisataman rannassa ja Helsingin niemellä. Jos täällä sovelletaan käytännöllisiä, periaatteita saatanev kaupungin eteläiset väkirikkaat osat verraten edullisesti varustetuiksi hyvillä leikkikentillä. Toinen on laita suuren, taajaan asutun neljännen kaupunginosan ynnä Töölön kaupunginosan ja Kallion.

Ensiksi mainitussa kaupunginosassa on tila sangen toivoton. Siinä ei ole ainoatakaan kunnollista kenttää eikä myöskään isompaa, kaupungille kuuluvaa avonaista alaa, jonka kävisi tarkoitukseen käyttäminen. Kaupunkiin rajoittuvalle Leppäsuolle ehkä on vastedes jokin pienukainen kenttä aikaansaataavissa, ehkä myös vanhaan kirkkopuistoon jokin tuollainen pikkulapsia varten, mutta siitä on tälle kaupungin-

osalle, joka on Helsingin suurimpia ja lapsirikkaimpia, varsin puutteellista apua. Niin kauan kuin lukuisilla tonteilla vielä on ainoastaan puutaloja ja niiden pihamaat ovat verraten tilavat ja valoisat, ei vastamainittu puute ilmene niin räikeänä, mutta kaupunginosan tultua täyteen rakennetuksi esiintyy avonaisten alueiden tarve sangen kipeänä. Näyttää näin ollen välttämättömältä, että kaupunginviranomaiset ajoissa ottavat harkittavaksi, miten mainitut epäkohdat ovat parhaiten poistettavissa.

Töölön kaupunginosissa, joilla kuitenkin on verraten uusi kaupunginasemakaava, on leikkipaikkain puute silmään pistävä. Täällä ovat kaupunginviranomaiset kuitenkin huolehtineet avarain pihamaiden pysyttämistä säätämällä määräyksiä n. s. sisäisistä rakennusrajoista, joita noudattamalla saman korttelin eri tonttien pihamaat yhdistetään suuriksi, yhtäjaksoisiksi pihoiksi. Ja kun laajoja aloja näistä kaupunginosista toistaiseksi on myymättä, on vielä tilaisuutta sijoittaa yleisiä leikkikenttiä kaupunginasemakaavaan. Neuvoteltuaan asiasta kaupunginpuutarhurin kanssa on allekirjoittanut aikonut siinä mielessä, Hietaniemen kaupunginasemakaavan tarpeelliseksi havaitun uudestijärjestelyn yhteydessä, ehdottaa laitettavaksi puiston tai puistikon leikki- ja urheilukenttineen Hietakannakselle eli siihen paikkaan, mikä likimain vastaa nykyisen kaupunginasemakaavan kortteleja 438 ja 440. — Kaupunginasemakaavaan merkittyyn Choraeus- ja Topeliuskadun väliseen esplanaatimaiseen pitkään puistikkoon käy leikkikenttiä järjestäminen pohjoisosain käytettäväksi, kun taas Hakasalmen ja Hesperian puistot soveltuvat Töölön alueen itäosain käytettäväksi.

Kallion terveydellisten olojen korjaaminen on sitä tarpeellisempaa, kun tämä kaupunginosa osittain on liika-asuttu tyypillinen työväenkaupunki. Mäkinen maa ja ehken sekin seikka, että osa Eläintarhaa rajoittuu tähän Helsingin Eastendiin, ovat luultavasti olleet syynä siihen, että kaupunginasemakaavassa ei ole varattu mainittavia leikkikenttiä eikä muitakaan avonaisia paikkoja. Mutta huomattakoon, osin että puheenalainen Eläintarhanosa on yhtä ainoaa, vaikeasti luoksepäästävää ja leikkikenttään laittamiseen liian epätasaista mäkiryhmää, osin että puisto on varsin loitolla Kallion taajimmasta osasta. Tälläkin alueella on kuitenkin vielä tilaisuutta menneiden aikain laiminlyöntien korjaamiseen, syystä että sen sisin alue vielä on osittain myymättä. Jos täältä poistettaisiin rakennettaviksi tarkoitetut korttelin 351 tontit ja ne yhdistettäisiin Brahe-esplanaadin erään osan kera melko laajaksi puistikoksi, niinkuin tämän oheinen yleiskartta summittaisesti osoittaa, saataisiin liikenteen etuja luokkaamatta tämän kaupunginosan keskusta oivallinen leikkipuisto tasaiselle ja sopivalle alalle. Jos tämä ehdotus saa osakseen huomiota, on kuitenkin viipymättä ryhdyttävä toimiin niiden tonttien myynnin estämiseksi, joita ehdotettu muutos koskisi.

Voimistelunopettajaliiton kirjelmässä kosketellaan myös kysymystä kunnan palkkaamain, kasvatustaloudellisesti sivistyneiden urheilun ja leikkien johtajain asettamisesta kaupungin leikkikentille. Niinkuin edellä on huomautettu, edellyttää nykyaikaisella tavalla monipuolisesti käytetty leikkipuisto, että tuollaiset henkilöt johtavat leikkejä ja eri laitosten hoitoa, samoin kuin niinkään on tarpeellista, niinkuin Voimistelunopettajaliitto vaatii, asettaa mies- ja naispuolisia järjestäjiä valvomaan lapsia. Samoin kuin

meillä, on ulkomaillakin huomattu että, jollei leikkikentällä ole ketään leikkien johtajaa, on kenttä tavallisesti likimittäin tyhjä tai käy siellä vain isompia poikia. Kaupungissa oleva avonainen kenttä ei houkuttele puoleensa samalla tavalla kuin maalla oleva niitty puroineen, puineen ja kukkineen. Amerikalaisessa aikakauslehdessä The American City elokuussa 1913 julkaistussa mielenkiintoisessa kirjoituksessa tekee New-York Cityn leikkikenttään entinen ylijohdaja Henry Curtis selkoa kokemuksistaan leikkikenttään ja niiden johtajain käyttämisestä. Hän esittää m. m. tilaston, jossa näkyy, miten aikaisemmin miltei hyödyttömällä leikkikentillä on ruvennut käymään satoja lapsia päivittäin, siitä lähtien kun leikkien johtaja asetettiin. Hän huomauttaa mitä ominaisuuksia tuollaisella johtajalla tulee olla voidakseen menestyksellä toimia; lisäksi miten leikkikenttään tulee sijaita ja olla varustetut, josta viimeksi mainitusta seikasta ohimennen huomautettakoon, että melkoista suurempaa painoa pannaan johtoon kuin varusteisiin. Tässä ei ole tilaa lähemmältä kajota tähän kysymykseen, mutta edellä mainittu lämpimästi ja asiallisesti kirjoitettu kyhäys on saanut minut vakuuttumaan siitä, että tämä kysymys mitä läheisimmin liitetty leikkikenttään uudistuskysymykseen ja ettei toinen ole ratkaistavissa, ellei toistakin ratkaista. Varmastikin olisi sentähden sangen tärkeätä, että nämä kysymykset koko laajuudessaan annettaisiin ammattimiesvaliokunnan valmisteltaviksi. Tuollaisen valiokunnan ei tulisi ainoastaan laatia ehdotusta uusien kenttien laittamiseksi, ennestään olevain kenttään järjestämiseksi ja kokonaisuuden hoitamiseksi, vaan myös ottaa tutkittavaksi, millä tavoin leikkikenttiä on käytettävä talvikuukausina, jolloin useimmat niistä ovat tähän asti meillä olleet autioina ja käyttämättä, sen sijaan että ne muualla maailmassa järjestetään tuoksi vuodenajaksi talviurheilua, etusijassa luistelua varten. Tällä valiokunnalla olisi valta teknillisissä kysymyksissä käyttää apunaan Rakennuskonttorin virkamiehiä, etusijassa tietysti kaupunginpuutarhuria, jonka toimialaa esillä olevat kysymykset lähimmin koskettavat.

Kaikkien tässä esityksessä kosketeltujen uudistusten toimeenpano edellyttää kaupungin puolelta varsin laajakantoisia taloudellisia uhrauksia. Mutta maan pääkaupungilla on kaiketi eräitä velvollisuuksia, kun on kysymyksessä asia, jolla yleiseen kansanterveyteen ja nuorison ruumiilliseen kasvatukseen nähden sanotaan olevan niin tavattoman suuri merkitys. Helsingin voi tässä kohden nykyään tuskin sanoa käyvän Suomen kaupunkien etunenässä. Turussa on urheilupuisto, joka varusteittensa ja asemansa puolesta hakee vertaistaan pääkaupungista. Turussa on lisäksi muitakin urheilulaitoksia, joita täältä puuttuu, esimerkiksi oivalliset uima-altaat Kupittaan puistossa.

Niinkuin edellä lausutusta käynee selville, haluaa allekirjoittanut kunnioittaen kaikissa pääkohdissa puoltaa Voimistelunopettajaliiton edustajain Kaupunginvaltuustolle tekemää esitystä, ja voisin myös yhtyä mainitussa kirjelmässä esitettyihin ponsiin, ellei mielestäni olisi käytännöllisempää ensimmäiseksi ja toistaiseksi ainoaksi toimenpiteeksi ehdottaa Hallituksen esitettäväksi, että asiantuntevista henkilöistä kokoonpantu

komitea saisi toimekseen valmistella urheilu- ja leikkikenttään uudistuskysymystä koko laajuudessaan ja sitten tehdä Kaupunginvaltuustolle positiivisia ehdotuksia uudistusten asteettaiseksi toimeenpanemiseksi Helsingissä.

Helsingin kaupungin Rakennuskonttorissa, helmikuun 27 päivänä 1914.

Bertel Jung.

Herroille Helsingin kaupungin Valtuusmiehille.

Nytemmin myönnetään sängen yleisesti, että kunnallispolitiikan ensimmäisiä tehtäviä tulee olla niiden terveydellisten vaatimusten tyydyttäminen, joiden tarkoituksena on vahvistaa yhteiskunnan jäsenten terveyttä ja säilyttää heidän työkuuntoisuutensa. Kasvavan polven urheiluharjoitusten ja leikkien kehittämistä ja edistämistä on useissa sivistysmaissa pidetty kunnan johtomiesten velvollisuutena. Useinkin suunnattoman suurilla taloudellisilla uhrauksilla laitetaan avaroita, hyvässä kunnossa pidettyjä urheilu- ja leikkikenttiä, joilla erityiset kasvatusopillisesti sivistyneet johtajat ja järjestysmiehet valvovat, ohjaavat ja järjestävät harjoituksia. Eri leikkikenttiä pikkulapsille, eri kenttiä tytöille ja pojille, eri kenttiä aikuisille naisille ja nuorille miehille pidetään yleisesti tarpeellisina, jotteivät eri-ikäiset ja eri sukupuolta olevat henkilöt erilaisine ruumiillisine ja henkisine edellytyksineen häiritsisi toistensa harjoituksia. Erittäinkin on viime aikoina harrastettu leikkien edistämistä. Leikkipaikkain, varsinkin koululaisille tarkoitettujen lukua on vuosi vuodelta lisätty. Kullakin leikkikentällä on tavallisesti eri rakennus, missä leikkikojeet säilytetään ja mihin leikkivät voivat rajuilmalla vetäytyä jatkamaan sopivia sisäleikkejä. Elämää kentillä järjestellään sopivilla säännöksillä, ja vallattomuuden ja ilkivallan ehkäisemiseksi asetetaan, mikäli mahdollista, kuhunkin leikkipaikkaan leikkien johtaja.

Tulos, minkä leikkiminen ja urheilu näissä kunnan laitoksissa on antanut ruumiillisessa suhteessa, on liian hyvin tunnettu, jotta sitä tarvitsisi tässä erikoisesti huomauttaa. Sitä vastoin saattaa olla paikallaan viitata niihin huomattaviin siveellisiin voittoihin, joita on katsottu olevan lukeminen leikkien ja urheilun ansioksi. Muuan englantilainen auktoriteetti sanoo: „Rikos kaupungissa on aivan yksinkertaisesti urheilukysymys, kysymys leikkimis- ja urheilemis-tilaisuudesta“. Muuan amerikalainen lastentuomioistuimen johtaja on todistanut, että julkisten, järjestettyjen leikkien oltua hänen kotikaupungissaan käytännössä viisi kuukautta, hänen tuomarin-tehtävänsä vähenivät 75 $\%$. Tämähän on jotakin, joka olisi huomioon otettava meilläkin, missä nuorison rikollisuus näyttää pyrkivän lisääntymistään lisääntymään.

Helsingin kunta on sängen vähäisessä määrässä edistänyt kasvavan polven ruumiillista kehitystä hankkimalla mahdollisuutta järjestettyjen ruumiinharjoitusten ja ulkoilmaleikkien toimeenpanemiseen. Kaupungin leikkikentät ovat pieniä, riittämättömiä ja usein sopimattomasti sijoitettuja. Esimerkkinä viimeksi mainitusta asialaidasta mainittakoon pikkulasten leikkipaikaksi varattu Tähtitorinmäen *pyöreä leikkikenttä*. Ollen avoinna kaikille tuulille ei se sovellu tarkoitukseensa, minkätähden se

tavallisesti onkin käyttämättä. Sen sijaan voisi se soveltua vanhempain lasten, ainakin opettajan silmälläpidon alaisten koululuokkain leikkipaikaksi. Useita juoksu-leikkejä ja hiljaisempia palloleikkejä kävisi siellä hyvin harjoittaminen paikan istutusten siitä kärsimättä. Mutta nykyään on ankarasti kielletty puheenalaista kenttää käyttämästä tuollaiseen tarkoitukseen.

Kaupungin leikki- ja urheilupaikat eivät myöskään ole sillä tavoin rakennettuja kuin ammatti-piireissä pidetään luonnollisena ja välttämättömänä, minkätähden ne muutaman päivän kestäneen sateen jälkeen ovatkin mahdottomia käytettäväksi ja tarjoovat surkean näyn. Uusien paikkain suunnittelua ei ammattimiespiireissä myöskään katsota kyllin kaukonäköisesti ja onnistuneesti suoritetuksi. Esim. Kaisaniemen järjestelyä ei käy tältä kannalta katsominen onnistuneeksi. Puiston keskeisen aseman johdosta voi kaikkien kaupunginosain koulunuoriso sekä voimistelutunneillaan että lomahetkinään ehtiä tänne ulkoilmaleikkeihin. Tätä tärkeää näkökohtaa eivät asianomaiset viranomaiset kuitenkaan ole ensinkään ottaneet huomioon, vaan ovat, mikäli meille on tunnettua, vain yksinomaisesti rakennustaiteelliset näkökohdat, sen tahi tuon tyylin noudattaminen, taikka ihannoivat ylioppilasmuistot saaneet vaikuttaa asian ratkaisuun. Kaisaniemen tulisi kuitenkin pysyä lasten ja nuorison paratiisina, ja sen tasoitus ja varusteet olisi sovittava sen mukaan. *Kaikki maa*, mikä suinkin siihen soveltuu, olisi järjestettävä suuriksi, yhtäjaksoisiksi leikkipaikoiksi ja ainoastaan näiden rajaviivoihin olisi sijoitettava pensas- ja puuistutuksia. Ravintola, soveltumattomana lasten ympäristöön, olisi muutettava pois ja sen sijalle rakennettava voimistelu- ja urheiluhuoneisto.

Paikka, joka asemansa ja uimalaitoksen läheisyyden vuoksi erittäin hyvin soveltuisi kaupungin eteläisemmissä osissa asuvan nuorison urheiluharjoituksiin, on *Kaivo-puisto*. Sinnekin olisi mainittua tarkoitusta varten laitettava tilavia kenttiä. — Järjestettyjä leikkejä olisi iltapäivin toimeenpantava kunnan leikkienjohtajain johdossa ja sopiva kenttäinjako eri ikäluokkain ja sukupuolien kesken aikaansaattava.

Lopuksi emme voi olla kiinnittämättä Herrain Kaupunginvaltuusmiesten huomiota siihen seikkaan, että tämän kaupungin mies- ja naistyöläisten voimisteluyhdistykset suorittavat rotuterveydelliseltä kannalta katsoen tärkeitä työtänsä sangen vaikeissa ulkonaisissa oloissa ja tarvitsisivat avustusta kunnan puolelta. Yksityishenkilöjen alkuunpanemina ei näiden yhdistysten käytettävänä tavallisesti ole eninkään varoja, minkä johdosta niiden olemassaolo täällä vallitsevan voimistelusalien puutteen johdosta on sekä epävarma että tukala. Kaupungilla olisi tässä kohden tärkeä velvollisuus täytettävänä: kunnan voimistelusalaja ryöppykylpylaitteineen olisi rakennettava.

Suomen Voimistelunopettajaliitto, kokoontuneena vuosikokoukseen Helsingissä kuluvan vuoden tammikuulla, otti työohjelmaansa leikkikenttään järjestämiskysymyksen koko laajuudessaan sekä antoi allekirjoittaneiden, liiton nykyisen johtokunnan jäsenten toimeksi esittää liiton toivomukset asianomaisille kaupunkikunnille. Tämän johdosta saamme anoa, että Herrat Helsingin Kaupunginvaltuusmiehet maamme pääkaupungin ruumiillisen kasvatuksen hyväksi tahtoisivat niin menetellä:

1) että ruumiillisen kasvatuksen alan ammattimiehille valmistettaisiin tilaisuus uusien leikki- ja urheilupaikkain järjestämistä, uudestimuodostamista ja käyttämistä koskevissa asioissa saada toivomuksensa esitetyksi ja huomioon otetuiksi;

2) että kysymys Kaisaniemen puiston käyttämisestä otetaan, ennenkuin siihen pannaan suuria summia, uudelleen käsiteltäväksi esiintuotuja näkökohtia huomioon ottaen;

3) että kunnan voimisteluhuoneita tahi leikkien harjoitushuoneita rakennetaan, samoin kuin muissa maissa on tavallista, urheilu- ja leikkikentän vierelle tahi läheisyyteen;

4) että jollekin sopivilla ominaisuuksilla varustetulle henkilölle hankitaan kaupungin kustannuksella tilaisuus sellaisen opin saamiseen, että hän nykyaikaisella ja järkipäisellä tavalla voi johtaa kaupungin urheilu- ja leikkipaikkain rakentamista ja kunnossapitoa; sekä

5) että kasvatusopillisesti sivistyneitä kunnan urheilun- ja leikkienjohtajia sekä järjestysmiehiä ja -naisia asetetaan iltapäivin johtamaan ja valvomaan kentillä tapahtuvia harjoituksia.

Helsingissä, huhtikuun 2 p:nä 1913.

K. Rikala.

Elli Björkstén.

Anna-Lisa Petterson.

Elin O. Kallio.

Gösta Wasenius.

Ivar Wilskman.

John Fred. Blomqvist.

Helsingin Rahatoimikamarille.

Vastaukseksi Rahatoimikamarin arvoisaan kirjelmään kuluvaan toukokuun 2 päivältä saa Suomen Voimistelunopettajaliiton johtokunta täten lausua seuraavaa:

Vaikka aika pitkälle joutuneeseen leikki- ja urheilukauteen nähden on liian niukka kaupungin leikkikysymyksen peripohjaiseen käsittelemiseen kaikessa laajuudessaan, on Suomen Voimistelunopettajaliiton johtokunta kuitenkin katsonut velvollisuudekseen pyydetyn kustannusarvion ynnä tarvittavaa leikkien johtajalukua koskevain tiedonantojen lisäksi esiintuoda käsityksensä kunnan leikkikysymyksen järjestämisestä kaikkein lähimpinä aikoina, minkä ohessa johtokunta tässä yhteydessä kunnioittavimmin pyytää saada hyvissä ajoin ensi talvena tilaisuuden uudestaan tutkia edellä mainittua kysymystä, saatuaan tiedokseen ne kokemukset, joita leikki- ja urheiluliike kaupungin kentillä on ensi kesänä antava.

Leikkiliikkeen järjestämisessä noudatettaviin johtaviin periaatteisiin nähden haluaa johtokunta esiintuoda seuraavaa:

Järjestyssääntöjen, jotka on laadittava huomioon ottamalla eri kentillä vallitsevia erilaisia oloja, tulee käsittää kolme eri työkautta, nimittäin

- 1) kesäkuukaudet, kesä—elokuun;
- 2) syys- ja toukokuun, sekä
- 3) talvikuukaudet.

Lisäksi olisi yleisö, jota varten leikkejä ja urheilua järjestetään, jaettava kolmeen ryhmään: 5—6 vuotiaisiin pikkulapsiin, kouluikäisiin lapsiin ja aikuisiin henkilöihin kumpaakin sukupuolta.

Pikkulasten leikkejä (poikain ja tyttöjen yhteisiä) johtavat lastentarhaseminaarin käyneet opettajattaret. Heidän apulaisikseen kävisi ajattelemisen nuoria naisia, jotka talven kuluessa ovat seuranneet työtä jossakin lastentarhassa.

Lasten ja kouluikäisen nuorison sekä aikuisten leikit ja urheiluharjoitukset taas on toimeenpantava eri kentillä tai ainakin eri aikoina mies- ja naispuolisille. Ensimmäinnimittäjiä johtaisivat miespuoliset, jälkimmäisiä taas naispuoliset leikkienjohtajat. Johtajat asetettaisiin hakemuksen perusteella, jolloin hakijan on näytettävä todistus yleis- ja kasvatusoppillisesta sivistyksestään sekä leikin- tai urheilunjohtajakurssin, mieluummin voimistelunopettajakurssin suorittamisesta. Apulaisiksi voitaisiin ottaa henkilöjä, jotka ovat käyneet ylempään yleisen oppilaitoksen 5 luokkaa tahi pikkukouluseminaarin sekä leikinjohtajakurssin.

Kaupungin leikki- ja urheilukentät.

1) *Pikkulasten leikkikentät.* Seuraavia ennestään olevia kenttiä käy pitäminen tarkoitukseen sopivina:

Kaivopuistossa. Entisen lammikon paikalla olevaa pientä leikkikenttää.

Kapteenin- ja Tehtaankadun välistä kolmikulmaista paikkaa. Tänne sopisi ennestään olevain keinulautain lisäksi asettaa eräitä köysikeinuja matalain puutelineiden varaan.

Vuorimiehenkadun viereinen leikkikenttä on sopimaton pikkulapsille, niin kauan kuin yleisöllä on tilaisuutta kahteen suuntaan käydä viistoon sen poikki. Sama on myös laita *Punanothkon leikkikentän.*

Kun pikkulasten leikkipaikkoja mielestämme pitäisi olla joka osassa kaupunkia, ehdotamme seuraavain uusien kenttäin kuntoonpanemista:

Hermannissa: pienelle niittytilkulle Itäisen Viertotien itäpuolella, Gumtähdenkadun lastentarhan läheisyyteen.

Kalliossa: Tänne olisi ehdottomasti hetimiten järjestettävä leikkikenttiä, esim. Helsingin- sekä Flemingin- ja Kaarlenkadun risteyskiin. Kunnes nämä kentät saadaan kuntoon, olisi tämän taajaan asutun kaupunginosan pikkulapsille laitettava leikkipaikka IV linjan varrella olevan vanhemman kansakoulun tontille tahi Haapaniemen urheilukentälle.

Töölössä: Seurasaaren tien eteläpuolella, Mäntymäen takana olevalle, aikaisemmin vanhaan vaivaistaloalueeseen kuuluneelle niitylle.

Eläintarhassa: Kasvisuojain alapuolella olevalle kentälle tahi Läntiseltä Viertotieltä Eläintarhaan vievän tien pohjoispuolella sijaitsevalle niitylle.

Kaisaniemessä: Suuren leikkikentän ja Töölönlahden väliselle nurmikolle. Jos leikkejä koululaisille ja aikuisille järjestetään ainoastaan iltapäivin, voi tarkoitukseen käyttää Unioninkadun viereistä kenttää, jota olisi edelleen laajennettava. Samalla olisi kentän halki nykyään kulkeva multavalli poistettava, koska se on hankalana esteenä eräissä palloleikeissä.

Sopivia pikkulasten leikkipaikkoja olisivat lisäksi *Lapinlahden- ja Ruoholahdenkadun kulmauksessa* oleva kolmikulmainen kenttä sekä vihdoin *Kaisaniemen suuri kenttä.*

2) *Koululasten ja aikuisten leikkikentät.*

Kaisaniemen kumpikin kenttä, Haapaniemen ja Punanothkon leikkikentät sekä Hesperiaan laitettava uusi urheilukenttä voitaisiin käyttää tähän tarkoitukseen. Syyskuun alussa on kaupungin kaikki voimistelunopettajat ja -opettajattaret kutsuttava yhteiseen kokoukseen, jolloin päiväsajaksi koulujen käytettäviksi luovutettavat leikkipaikat oikeudenmukaisesti jaettaisiin eri koulujen kesken.

3) *Koulunuorison urheilukenttä.* Koulunuorison urheiluharjoituksia varten olisi Hesperiakadun päässä Hesperian puistossa oleva kenttä viipymättä kuntoonpantava, niin että sitä tänä kesä kautena voisi käyttää heitto- ja hyppyharjoituksiin. Kenttää voisi ainakin viitenä viikonpäivänä, maanantaista perjantaihin, käyttää näihin tarkoituksiin, niin että kaksi päivää olisi varattu naispuoliselle ja kolme miespuoliselle nuorisolle.

Leikkikenttän oikeudenmukaisen jaon aikaansaamiseksi taas olisi nämä joka toinen päivä luovutettava pojille ja miehille sekä joka toinen päivä tytöille ja aikuisille naisille. Tämä ei kuitenkaan koske Eläintarhan urheilukenttää, sillä siellä näyttää — ainakin toistaiseksi — sekä naisille sekä miehille olevan riittävää tilaa.

Pikkulasten leikinjohtajatarten ja heidän apulaistensa *työaika* olisi sopivin klo 9—1 päivällä, jota vastoin muut leikkien ja urheilunjohtajat apulaisineen johtaisivat nuorisoa klo 5—7 sekä aikuisia klo 7—9 i. p.

Lauvantai-iltapäivin sekä sunnuntaisin ja juhlapäivin olisi leikkejä sitä paitsi toimeenpantava *Seurasaaressa* kentillä sekä *Turholman* kansanpuistossa. Tämä toimenpide aivan varmasti parantaisi elämää ja lisäisi niiden säädystymistä, jotka lomaaikoinaan käyvät näillä paikoilla.

Syys- ja kevätkaudella tulee *kaikkien leikkikenttän* sekä *Hesperian uuden urheilukentän* olla klo 4 asti i. p. niiden kaupungin koulunopettajain ja -opettajatarten käytettävänä, jotka koululuokkineen haluavat harjoittaa leikkiä ja urheilua ulkosalla.

Kello 4:stä pimeään tuloon asti tulisi kunnan leikinjohtajain järjestää leikkejä ainakin Kaisaniemessä, Haapaniemessä ja Punanotkossa sekä Hesperian urheilukentällä.

Talvikaudella olisi nykyistä suurempaa huolenpitoa pantava *kelkkamäkiin*. Kun pienimmät lapset eivät voi laskea kunnan tähän asti järjestämiä jäämäkiä, olisi Kaisaniemen molemmille kentille sekä ehkä vanhankirkon puistoon Annankadun vierelle rakennettava puusta varsin mataloita mäkiä, jotka kevääksi taas kävisi poistaminen. Suurempia mäkiä olisi sitä paitsi laitettava jälle pohjoissatamaan ja Kallion edustalle. Eräissä mäissä sopisi hyvin kantaa vähäinen maksu, joten tungos vähenisi.

Kelkkamäkien tulee olla *ehdottomasti rauhoitettuja* kaikelta liikenteeltä.

Luistinradat. Samalla saa johtokunta esittää, eikö olisi tarpeellista laittaa kunnan luistinratoja, esimerkiksi Hietalahteen, Kaisaniemen joutsenlammikkoon sekä pohjoissatamaan Siltasaaren rannan edustalle kaupungin kansakoululasten maksutta käytettäväksi.

Edellä olevan perusteella saa johtokunta täten kunnioittaen esittää seuraavan

Kustannusarvion.

A. Pikkulapsille:

7 johtajattaren palkka 4 kuukaudelta, kunkin 150:—	Smk	4,200:—	
7 apulaisen " 4 " " 50:—	"	<u>1,400:—</u>	5,600:—

B. Pojille ja miehille:

3 opettajan palkka 4 kuukaudelta, kunkin 250:—	"	3,000:—	
Ehdoll. 3 apul. palkkaa 4 kuukaudelta, kunkin 100:—	"	<u>1,200:—</u>	4,200:—

C. Tytöille ja naisille:

2 opettajattaren palkka 4 kuukaudelta, kunkin 200:—	"	1,600:—	
Ehdoll. 2 apul. palkka 4 kuukaudelta, kummankin 100:—	"	<u>800:—</u>	2,400:—

Yhteensä Smk 12,200:—

Oheenpannen tohtori Tor Wænerbergin promemorian pikkulasten leikkikenttään laittamista koskevasta asiasta olemme

Kunnioittaen:

Suomen Voimistelunopettajaliiton johtokunta:

Kalle Rikala.

Joh. Fredr. Blomqvist.

Promemoria asiasta, joka koskee pienten lasten leikkipaikkain laittamista Helsinkiin.

Kaupungin lastentarhoissa toimitettujen tutkimusten tuloksista päättäen on vähävaraisista tahi köyhistä kodeista olevista lapsista jo 3—6 vuotiaina likimain puolet tuberkulootisia. Tämä vastaa likimain muiden Europan suurkaupunkien oloja. Mutta sen sijaan että siellä ja aikoja takaperin on oivallettu, kuinka tärkeätä on auttaa lapsia voittamaan tuberkulositartunta ja sentähden ryhdytty tehokkaisiin toimenpiteisiin, on Helsingin kaupunki tässä kohden tehnyt mitättömän vähän. Raitis ilma ja aurinko ovat lapsituberkulosin tehokkaimmat parannuskeinot; niiden puute edistää taudin kehitystä ja vähentää lasten vastustuskykyä. Näлкä ja puute vaikuttavat samaan suuntaan, mutta varmasti on huonosti ravittujen lasten luku mitättömän vähäinen niiden laumaan verraen, jotka kärsivät ilman ja auringon nälkää. Sentähden onkin kaupungin välttämätön velvollisuus hankkia kaikille noille ummehtuneiden, liika-asuttujen komerojen pienokaisille tilaisuutta oleskelemaan ulkosalla niin suuren osan päivästä kuin mahdollista, panematta heitä siinä alttiiksi enemпää siveellisille kuin ruumiillisillekaan vaaroille.

Nykyoloissa tämä kohtaa useita vaikeuksia. Isommat lapset anastavat väkevämman oikeudella nykyiset leikkipaikat urheiluaan ja leikkejään varten; pienet ovat tiellä ja karkoitetaan armotta. Sitä paitsi on leikkipaikkoja liian harvaksen; vaikka pikkulapset voisivatkin niissä leikkiä, on matka useimmille liian pitkä ja väsyttävä. Suurimpana haittana leikkipaikoissamme on kuitenkin, että lapset ovat tykkänään vailla suojelusta ja silmälläpitoa. Tämä puute esiintyy sitä tuntuvampana, kun useimmat leikkipaikat samalla ovat kauttakulkuväyliä. Köyhällä äidillä ei ole aikaa vartioida pienokaisiaan leikkipaikalla, ja lapsenhoitajattaren pitämiseen hänellä ei ole varaa. Seurauksena tästä on, että useimpain pikkulasten täytyy viettää päivänsä kodin useinkin monessa suhteessa epäterveellisessä ilmakehässä tahi parhaassa tapauksessa umpinaisilla, likaisilla ja tomuisilla piholla tai kaduilla.

Edellä lausuttuun liittyen näyttää mielestäni seuraavat toivomukset käyvän esittäminen:

- 1) pikkulapsille on laitettava erityisiä leikkipaikkoja;
- 2) nämä leikkipaikat saavat olla alaltaan pieniä, mutta niitä tulee olla niin taajassa (2—4 kussakin kaupunginosassa), että kaikki pikkulapset vaikeudetta voivat niihin päästä;

3) pikkulasten leikkipaikat on sopivalla tavalla aidattava ja erotettava sekä isompain lasten leikkipaikoista että katuliikenteestä ja varustettava sopivilla suojuksilla sadekuurojen varalta;

4) kutakin pikkulasten leikkipaikkaa johtamassa tulee olla erittäin tätä varten valmistunut leikinjohtajatar, joka ehkä tarpeellisen avustajan kera valvoo elämää leikkipaikalla, torjuu rauhanhäiritsijät pois, järjestää lasten työskentelyn ja opettaa heille leikkejä.

Tor Wænerberg.

*Esitys 12:nnen kaupunginosan korttelien
N:o:jen 384 ja 385 varaamisesta kunnallisten
rakennusten paikaksi.*

HELSINGIN

RAHATOIMIKAMARI.

Toukok. 4 p:nä 1914.

N:o 324.

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

Kysymys 12 kaupunginosan korttelien 381—386 muuttamisesta huvila-kaupungiksi nostettiin Rahatoimikamarissa sen johdosta että oli tehty korttelissa 385 olevan Karjalankadun tontin N:o 2 ostotarjous. Rahatoimikamari, joka katsoi mainittuja kortteleja rajoittavan puiston voittavan siitä, että se ei olisi sen työväenyhdyskunnan välittömässä yhteydessä, joksi Viipurinkadun ja Fredriksberginkadun välinen alue oli luovutettu, lakkautti toistaiseksi puiston viereisten tonttien myynnin ja käski kaupungin yleisten töiden Hallituksen ottaa asian käsiteltäväksi. Hallituksen tehtyä ehdotuksen sekä kaupungin asema-kaavan muutokseksi että vastaisen huvilakaupungin rakennusjärjestykseksi asetti Rahatoimikamari valiokunnan asiaa edelleen käsittelemään. Tämä valiokunta, joka pääasiassa on yhtynyt kaupungin asema-kaava-arkkitehdin antamassa promemoriassa esiintuotuihin näkökohtiin, on laatinut kaupunginosan asemapiirroksen suureen mittakaavaan tonteille piirrettyine rakennus-asemineen sekä likimääräisen kustannusarvion tonttien rakennuttamista varten.

Promemoriassaan valiokunta huomauttaa, että huvilakaupunki on tarkoitettu sellaisia varakkaan keskisäädyn perheitä varten, jotka taloissaan tarvitsevat 4, 5, 6 ja 7 huoneen huoneistoja. Valiokunta oli ajatellut, että sekä tontin hintoja että rakennuskustannuksia kävisi huojustaminen osin käyttämällä helppohintaista alueen tasoitusta, osin soveltamalla verraten vapaata rakennusjärjестystä, mutta huomasi ettei tällä keinoin saavutettaisi toivottua tulosta sekä että vuokrat olisivat likimain yhtä kalliit kuin tavallisissa varsinaisen kaupungin vuokrataloissa, siinä tapauksessa että rakennukset tehtäisiin tiilistä. Jossain määrin rakennuskustannuksia kävisi huojustaminen, jos sallittaisiin käyttää muutakin tulenkestävää ainetta, esimerkiksi lean-tiiliä; puuta ei saisi tulenvaaran johdosta käyttää rakennusaineena.

Estääkseen huvila-aluetta väärinkäyttämästä rakennusjärjestystä kiertämällä, niinkuin on käynyt Helsinginniemen huvilakaupungissa, on valiokunta esittänyt eri ehdotuksia, nimittäin:

a) että tontit myydään vahvistettuine piirustuksineen, joita on noudatettava ainakin rakennuksen ulkoasuun ja huoneistojen lukuun nähden;

b) että tontit myydään ryhmittäin, ollen ostaja velvollinen laatimaan ja vahvistuttamaan kaikkien saman ryhmän rakennusten piirustukset sekä teettämään rakennukset;

c) että kaupungin toimesta myydään tontteja valmiiksi rakennettuina.

Vaihtopuolisesti saisi näitä eri menettelytapoja käyttää yksin ajoin eri rakennusryhmiin nähden.

Yrityksen taloudellisen puolen valaisemiseksi toimitettu laskelma osottaa, että alueen tasoitus kävisi hiukan halvemmaksi uuden asemakaavan mukaan (noin 217,000 markkaa 220,000 markan sijasta), minkä ohessa olisi odotettavana jonkin verran korkeampia tontinhintoja. Sitä vastoin kävisi valiokunnan suunnittelema huvila-alueen rakentaminen liikeyrityksenä sangen epäedulliseksi. Jos rakennukset tehtäisiin kivistä, olisivat kustannukset koko alueella 3,140,000 markkaa; lean-tiiliä käyttämällä ne vähenisivät noin 2,600,000 markkaan. Vuokrat, joiksi luettaisiin 8 % rakennuskustannuksista ynnä tontin hinnasta, joka jälkimäinen on oletettu 20 markaksi neliömetriltä, olisivat neljän huoneen huoneistoista 2,600,—3,200 markkaa ja viiden huoneen huoneistoista 3,300—3,500 markkaa (kivitaloissa). Tästä täytyy tehdä se johtopäätös, että huoneistot soveltuvat vaan verraten varakkaille henkilöille, jotka ovat halukkaat suorittamaan korkean hinnan niistä eduista, joita oleskelu huvilakaupungissa tarjoaa. Sen ohessa näyttää käyvän selville, että valiokunnan b) ja c) kohdassa ehdottamain toimenpiteiden täytyy epävarman kannattavaisuuden johdosta raueta, koska ne edellyttävät rakennustoiminnan menestymistä liikeyrityksenä. Tonttien myyntiä vahvistettuine piirustuksineen taas vastustaa se seikka, että varakkaampiin yhteiskuntaluokkiin kuuluvat henkilöt, joiden asuttumista tämän laatuiseen huvilakaupunkiin olisi odotettavana, tavallisesti haluavat rakentaa yksilöllisen makunsa mukaan laadittujen piirustusten mukaisesti.

Mitä tulee niihin etuihin, joita puheenalaisten korttelien uudesti tasoittaminen huvilakaupungiksi tuottaisi asujille, näyttää siltä kuin olisi näille valiokunnan promemoriassa suotu liian suuri arvo, jota vastoin suunnitelmaa

vastustavia seikkoja on sivuutettu. Valiokunta mainitsee hyvät kulkuneuvot, veden, kaasun ja sähkön saannin, huvilakaupungin aseman etelään viettävällä rinteellä kauniin hongikon vierellä ja hyvin hoidetun puiston lähistössä sekä katsoo näiden etujen vastaavan asuntojen hintaa. Täytyy kuitenkin toiselta puolen ottaa huomioon, että huvilakaupungin välittömässä lähistössä on työväenasuntoja, joiden vaikutuksesta se pienen kokonsa johdosta ei voi olla kärsimättä; lisäksi sijaitsee se lähellä Fredriksbergin suurta järjestelyratapihaa ja rautatien konepajaa; sieltä ei näe vettä, mikä seikka monelle helsinkiläiselle on viihtymisen todellinen ehto; lopuksi ne haitat, joita voi johtua puiston läheisyydestä — tarvitsee ainoastaan johdattaa mieleensä Tähtitorninmäki. Erittäinkin kesäiseen aikaan esiintynevät kaikki nämä varjopuolet räikeämpinä, minkätähden moni varmaan huomaisi erikoisen kesäasunnon välttämättömäksi ja siten menettäisi ehken suurimman edun, mitä todellinen huvilakaupunki tarjoaa. Täytyy sentähden pitää suuressa määrin epäilyttävänä, hyväksyisikö se yleisö, jota varten huvilakaupunki on suunniteltu, puheenalaisen alueen tähän tarkoitukseen.

Vielä ansaitsee mainitsemista, että tässä osassa kaupunkia ehkä olevan huvilatonttien tarpeen moniksi ajoiksi tyydyttänee Kallion uusi huvilakaupunki, joka kohdakkoin tulee luovutettavaksi yleisölle.

Esillä olevaa selvitystä tutkittuaan on Rahatoimikamari katsonut olevan luopuminen ajattelemasta puheena olevain korttelien järjestämisestä huvilakaupungiksi, mutta on, pitäen kiinni tämän ajatuksen pohjana olevasta toivomuksesta, koettanut löytää toisen keinon sen toteuttamiseksi. Todellisuudessa onkin tarjona yksinkertainen keino, jota jo on käytetty niinkään puistoon rajoittuvan Vesisäiliönkadun varrella, nimittäin lähinnä puistoa olevain korttelien varaaminen kunnallisten rakennusten paikaksi. Kun korttelit n:o 381—383 jo ovat sangen tehokkaasti erotetut puistosta korkealla ja jyrkällä vuorenselällä, tarvitsisi mainitun toimenpiteen käsittää ainoastaan korttelit n:o 384 ja 385.

Edellä mainitulla perusteilla saa Rahatoimikamari kunnioittaen esittää Kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että 12:nnen kaupunginosan korttelit n:ot 384 ja 385 varataan kunnallisten rakennusten paikaksi.

Rahatoimikamarin puolesta:

Alexis Gripenberg.

Jarl W. Andersin.

Promemoria

Karjalankadun huvilakaupunkia koskevasta asiasta.

Toistaen kaupunginasemakaavaehdotuksen oheisessa kaupunginasemakaava-arkkitehdin promemoriassa esitetyt näkökohdat saa valiokunta lausua seuraavaa:

Sen seikan selvittämiseksi, kävisikö kaupunginasemakaava-arkkitehdin ehdottamia rakennusrajoja edullisesti paneminen pohjaksi tontteja rakennettaessa sekä tarkemmin selvittääkseen, minkä laatuisten rakennusten paikaksi aluetta olisi sopivin käyttää, on valiokunta mittakaavaan 1:333 laadituttanut koko kaupunginosan asemakaavan tonteille piirrettyine rakennusaloineen. Tästä kaavasta käynee selville, että alue on tarkoitettu pääasiassa sellaisten keskisäätyyn kuuluvain perheiden asuinpaikaksi, jotka kodikseen tarvitsevat 4, 5, 6 ja 7 huoneen huoneistoja. Tähän nähden on suunniteltu rakennuksia kahta eri laatua: osin semmoisia, joissa kukin huoneisto ulottuu useamman kerroksen läpi, ja osin semmoisia, joissa koko huoneisto on samassa tasossa. Nämä erilaatuiset huoneistot on karttaan merkitty eri väreillä. Nyt laaditusta asemakaavaehdotuksesta näyttää käyvän selville, että aikaisemmin ehdotettuja rakennusrajoja tarvitsee vain vähäisen muuttaa.

Kun puheenalainen kaupunginosa on jotenkin eristetyllä paikalla ja alaltaan verraten pieni, on valiokunta pitänyt sitä jokseenkin sopivana kokeiluesineenä sen seikan selville saamiseksi, miten kaupungin viranomaiset voisivat tehokkaasti vaikuttaa sellaisten rakennusten syntymiseen, jotka sekä asukkaihin että varsinkin arkkitehtuuriin ja kokonaisvaikutukseen nähden esintyisivät yhdenmukaisuuden merkissä.

Valiokunta on sen ohessa ajatellut että, jos moniaita tämän alueen nykyisessä asemakaavassa olevia katuja poistettaisiin ja sijaan pantaisiin kapeita hiekkakäytäviä ja pieniä istutuksia, täkäläisten tonttien hinnan voisi pysyttää varsin alhaisena. Ja lisäksi, että sallimalla verraten vapaata rakennusjärjestystä rakennuskustannuksetkin kävisi supistaminen mahdollisimman vähiin. Tarkemmin laskiessa näitä kustannuksia nyt laadittujen piirustusluonnosten mukaan on kuitenkin osottautunut, että mainitut seikat eivät ole kyllin tehokkaat tuntuvasti huojistaakseen kustannuksia ja että sentähden täkäläiset huoneistot kävisivät miltei yhtä kalliiksi kuin kaupungin tavallisissa vuokrataloissa olevat. Jos kuitenkin ottaa huomioon, että täkäläiset asukkaat saisivat nauttia kaikkia niitä etuja, joita pääkaupunkilaiselle on tarjona hyviin kulkuneuvoihin, vesi-, kaasu- ja sähköjohtoihin y. m. nähden, että heidän asuntonsa kuitenkin sijaitsisivat kauniin hongikon vierellä etelään viettävällä rinteellä ja hyvin järjestetyn puiston lähim-

mässä läheisyydessä, että he täällä saisivat asua omalla pohjalla ja kaupunginosassa, jonka sopusuhtaiseen muodosteluun on pantu aivan erikoista huolta, näyttävät nämä edut hyvin vastaavan asuntojen hintaa, joka muutoin ei ainakaan ylittäisi käypäin vuokrain keskimäärää. Halvemmiksi rakennukset tosin tulisivat, jos ne saisi tehdä puusta kivisin palomuurein, jommoista menettelyä eräillä tahoilla käytetään, mutta suuremman palovaaran vuoksi ei sitä käy puoltaminen.

Luultavasti olisi kuitenkin syytä ottaa harkittavaksi, eikö tämän kaupunginosan rakennusjärjestystä olisi muutettava niin, että täällä saisi käyttää muutakin tulenkestävää rakennusainetta kuin tiiliä. Monet seikat viittaavat nimittäin siihen, että kehitys tulee käymään siihen suuntaan, että koetetaan keksiä muita halvempia rakennusaineita kuin tiili on, ja erittäinkin ulkomailla on useita kokeita siihen suuntaan tehty. Niinpä on naapurimaassamme Ruotsissa hiljattain ruvettu käyttämään sementtibetonista valmistetuja reikätiiliä huvilarakennuksiinkin ja kokeilut ovat antaneet tyydyttävän tuloksen. Tuollaisista tiileistä tehtyjen rakennusten kustannukset ovat vain hiukan tahi ei ensinkään kalliimmat kuin puurakennusten ja siis paljon halvemmat kuin kivirakennusten, mutta jotta tuollaisia tiiliä voisi edullisesti käyttää, täytyy rakennusjärjestyksen määräys ulkomuurien vähimmästä vahvuudesta muuttaa, sillä sen johdosta että näissä tiilissä on pari, kolme ilmaputkea, voivat ne suojella lämpömäärän vaihteluilta, vaikkeivät seinät olekaan 20—25 senttimetriä vahvemmat.

Niihin toimenpiteisiin nähden, joihin tonttien myynnissä olisi ryhdyttävä huvilakaupungin saattamiseksi sellaiseksi kuin tässä on tarkoitettu, ovat mielipiteet käyneet jonkin verran eriäviin suuntiin. On nimittäin aikaisemmin yritettäessä erikoisella rakennusjärjestyksellä säädellä eräiden tonttien rakentamista osottautunut erittäin vaikeaksi laatia rakennusjärjestystä niin, että sitä ei voi kiertää ja siten aikaansaada että sen koko tarkoitus jää saavuttamatta. Siten on Helsingin niemelle rakennetussa huvilakaupungissa, joka alkuaan oli tarkoitettu yhden- ja kahdenperheentaloja varten, tonttiikeinotelijain ja rakennusmestarien onnistunut kahden varsinaisen kerroksen lisäksi rakennuksiin sijoittaa asuntoja sekä ullakko- että kellarikerrokseen sekä laittamalla ainoastaan pieniä huoneita jakaa kerrokset useampaan huoneistoon. Täten on tietenkin käynyt mahdolliseksi tonteilta saada verraten korkeita vuokria, mikä tietenkin on vaikuttanut sen, että näiden tonttien hinta on kohonnut, niin että ne nyttemmin ovat käyneet varsin kalliiksi niille, jotka niitä tahtovat käyttää alkuperäiseen tarkoitukseen. Tällaisen mahdollisuuden ehkäisemiseksi on valiokunnassa esitetty eri ehdotuksia:

a) että ennen tonttien myymistä hankitaan yleispiirustukset ja kauppaan liitetään sellaiset ehdot, että tontinostajat sitoutuvat noudattamaan näitä piirustuksia ainakin mitä tulee rakennusten ulkoasuun ja rakennuksiin sijoitettavain eri huoneistojen lukumäärään;

b) ettei kaupunki möisi yhtiölle tahi yksityishenkilölle tontteja yksitellen, vaan ainoastaan sellaisten tonttien kokonaisen ryhmän, jotka

kaupunginasemakaavakannalta kuuluvat yhteen, ollen ostaja velvollinen laatimaan ja viranomaisilla vahvistuttamaan kaikkien samaan ryhmään kuuluvain rakennusten piirustukset sekä rakennuttamaan ne, saaden ostaja sitten myydä ryhmän eri tontit; tahi

e) että kaupunki itse pitäisi tointa erinäisten rakennusryhmäin rakennuttamisesta ja möisi tontit vasta valmiiksi rakennettuina.

Ehkäpä kävisi näitä eri menettelytapoja yhtäkaa käyttäminen eri rakennusryhmiin nähden, joten saataisiin kokemusta niiden sopivaisuudesta toisiinsa verrattuina.

Samantapaisia kokeiluja, joita nyt on ehdotettu, on hyvällä tuloksella tehty Englannissa, Saksassa ja Ruotsissakin. Niille, jotka meillä suunnittelevat kaupunginasemakaavoja, olisi epäilemättä hyötyä siitä, että tuollaisten kokeilujen perusteella saisivat vakautuneen käsityksen siitä, missä määrin kunta voi tähänastista enemmän suosia yhdenmukaisten kaupunginosain syntymistä, joissa on kauniita, käytännöllisiä ja halpoja asuntoja.

Ehdotus Karjalankadun viereisen huvilakaupungin rakennusjärjestykseksi.

Tontit N:ot 4 a ja 4 b korttelissa N:o 381, N:ot 5, 7, 9, 11, 13, 15, 17 ja 19 korttelissa N:o 386 ja kaikki korttelien N:ojen 382, 383 ja 385 tontit Helsingin 12 kaupunginosassa rakennetaan näille tonteille vahvistetun asemakaavan ja kaupungille toukokuun 3 päivänä 1895 annetun yleisen rakennusjärjestyksen määräysten mukaan alempana säädetyin poikkeuksin.

1 §.

Rakennuksen saa sijoittaa ainoastaan siihen tontin osaan, mikä tarkoitusta varten on kaupunginasemakaavaan merkitty, ja pitää sen ulkorajan pääasiassa käydä yhteen asemakaavan osottaman ääriviivan kanssa, niihin määräyksiin katsomatta, mitkä yleisen rakennusjärjestyksen mukaan ovat voimassa rakennuksen laajuudesta tontilla sekä pääpihamaasta ja sen suuruusmitoista. Kaupunginasemakaavassa osotettujen rakennusrajain ulkopuolelle älköön mitään rakennuksen osaa sijoitettako, lukuun ottamatta avonaista ulkoparveketta, ulkopuolista kattolistaa sekä ulkopuolisia avonaisia portaita, jotka saavat enintään yhden (1) metrin ulkoutua sanotuista rajoista, viimeksi mainitut eivät kuitenkaan edemmäksi tontinrajasta kuin yleinen rakennusjärjestys sallii.

Kun rakennus kaupunginasemakaavan mukaan on sijoitettava naapuritontin yhden tahi useamman rajan vierelle, ei rakennus saa mainittuja rajoja pitkin ulottua pitemmälle kuin kaupunginasemakaavassa on osotettu.

2 §.

Ainoastaan asuinrakennuksia tulenkestävästä aineesta saa näille tonteille rakentaa. Kahden tahi useamman tontin yhteenrakentamista ei sallita.

3 §.

Puheenalaisille tonteille älköön rakennettako muita kuin siistejä, ryhmittäin rakennustaiteellisesti yhdenmukaisia ja huvilakaupunkiin soveltuvia rakennuksia.

Jos tonttiin nähden sitä lunastaessa tahi muutoin on jotakin erikoista määrätty, tahi jos tontin omistaja on, tonttia lunastaessaan, sen rakentamiseen nähden jonhonkin erikoiseen sitoutunut, olkoon tuollainen sitoumus uuden omistajan noudatettavana; kuitenkin on merkintä sitoumuksesta tehtävä tonttikirjaan.

4 §.

Julkisivupiirustukset on laadittava kaikkia kadulle, avonaiselle paikalle ja pihamaalle näkyviä rakennuksen julkisivuja tai niiden osia varten.

5 §.

Rakennuksen saa tehdä enintään kaksikerroksisen; ullakolle saa kuitenkin laittaa asuinhuoneita, jos huoneiden kaikki seinät ja katto tehdään tulenkestävästä aineesta.

Jyrkästi kaltevalla maalla saa asuinhuoneita laittaa kellariinkin, jonka lattia kokonaan on rakennusta ympäröivän maanpinnan yläpuolella; kuitenkin ei asuinhuoneiksi saa laittaa enempää kuin puolet kellarista.

Muist. Jyrkästi kaltevaksi sanotaan maata, jonka kaltevuus on yksi (1) metri kahdentoista metrin matkalla tahi jyrkempi.

6 §.

Jos ullakko kokonaan käytetään asuinhuoneiksi, ei yleisen rakennusjärjestyksen säännöstä n. s. palopermannon sekä palo-oven laittamisesta ullakolle ole sovellettava.

Asuinhuoneisto on palo-ovella erotettava avonaisesta ullakosta ja viimeksi mainittu varustettava palopermannolla.

7 §.

Naapurin tonttia vasten olevaan rajamuuriin ei ikkunaa saa sijoittaa kolmea (3) metriä lähemmäksi hänen taloaan.

8 §.

Rakennuksen saa tehdä puolenkymmenettä (9.5) metriä korkean, luettuna katonaluskehän räystääsrajaan.

9 §.

Portaiden vähin luvallinen leveys on metri ja kaksi kymmenesosaa (1.2 m). Kuitenkin saa asuinhuoneistossa olevat portaat tehdä vähintään yhdeksänkymmentä (90) senttimetriä leveät ja muusta kuin tulenkestävästä aineesta.

10 §.

Laillinen aitaus on säleaita tahi muuri, jonka korkeus ei saa olla yhtä (1) metriä vähempi eikä kahta (2) metriä suurempi.

11 §.

Tontti on somistettava hyvin hoidetuilla istutuksilla. Jos tontinomistaja kieltäytyy siroja istutuksia laittamasta ja niitä hoitamasta, on se tehtävä maistraatin toimesta tontinomistajan kustannuksella.

Karjalankadun varrelle suunniteltuun huvilakaupunkiin tehtävään rakennusten likimääräinen kustannusarvio.

I tyyppi. Rakennukset, joiden huoneistot sijaitsevat useammassa tasossa.

Huoneistot ulottuvat kahden keroksen läpi ja rakennuskorkeus, kellari lukuunotettuna, lasketaan vieressä olevan kaavakkeen mukaan 9,40 metriksi.

A. Karjalankadun tontti N:o 7.

Pinta-ala: 1,290 m².

Rakennuksessa on kaksi 7 huoneen huoneistoa, ylempi ja alempi halli, tarjoilu-, kylpy- ja palvelijahuone, keittiö y. m.

Rakennuksen pinta-ala	400 m ²
„ kuutiosisällys	3,760 m ³
Rakennuskustannus m ³ kohti	Smk 28:—
Rakennuksen hinta	„ 105,280:—

B. Viipurinkadun tontti N:o 19.

Pinta-ala: 405 m².

Rakennus sisältää huoneiston, jossa on 6 huonetta, ylempi ja alempi halli, tarjoilu-, kylpy- ja palvelijahuone, keittiö y. m.

Koska puheenalainen tontti on välitontti ja rakennuksen palomuurit siten ovat naapurien kanssa yhteiset sekä kun tämä huoneisto katsotaan olevan sisustettava A. kohdassa mainittua vaatimattomammaksi, ehdotetaan ykköshinnaksi 26 markkaa m²:ltä.

Rakennuksen pinta-ala	152,5 m ²
„ kuutiosisällys	1,433,5 m ³
Rakennuskustannus m ³ kohti	Smk 26:—
Rakennuksen hinta	„ 37,271:—

*C. Loviisankadun tontti N:o 7.*Pinta-ala: 270 m².

Rakennus sisältää 4 huonetta, hallin, tarjoilu-, kylpy- ja palvelijahuoneen, keittiön y. m.

Rakennuksen pinta-ala	110 m ²
„ kuutiosisällys	1,034 m ³
Rakennuskustannus m ³ kohti	Smk 26:—
Rakennuksen hinta	„ 26,884:—

II. tyyppi. Rakennukset samassa tasossa olevine huoneistoineen.

Rakennukset käsittävät kaksi kerrosta ynnä kellarin. Korkeus lasketaan niinkuin viereisestä luonnoksesta näkyy 9.7 metriksi.

*A. Viipurinkadun tontti N:o 21.*Pinta-ala: 775 m².

Rakennuksessa on kaksi huoneistoa, jotka käsittävät 5 huonetta, eteisen, tarjoilu-, kylpy- ja palvelijahuoneen, keittiön y. m. sekä kaksi huoneistoa, jotka käsittävät 3 huonetta, eteisen, tarjoilu- kylpy- ja palvelijahuoneen, keittiön y. m.

Rakennuksen pinta-ala	485 m ²
„ kuutiosisällys	4,704.5 m ³
Rakennuskustannus m ³ kohti	Smk 28:—
Rakennuksen hinta	„ 131,726:—

*B. Loviisankadun tontti N:o 18.*Pinta-ala: 585 m².

Rakennuksessa on kaksi huoneistoa, jotka käsittävät 5 huonetta, eteisen, tarjoilu-, kylpy- ja palvelijahuoneen, keittiön y. m.

Rakennuksen pinta-ala	260 m ²
„ kuutiosisällys	2,522 m ³
Rakennuskustannus m ³ kohti	Smk 28:—
Rakennuksen hinta	„ 70,616:—

*C. Karjalankadun tontti N:o 1.*Pinta-ala: 735 m².

Rakennus sisältää kaksi huoneistoa, joissa on 4 huonetta, eteinen, tarjoilu-, kylpy- ja palvelijahuone, keittiö y. m.

Rakennuksen pinta-ala	240 m ²
„ kuutiosisällys	2,328 m ³
Rakennuskustannus m ³ kohti	Smk 28: —
Rakennuksen hinta	„ 65,184: —

Edellä olevassa laskelmassa on kellarihuoneet edellytetty ulottuviksi koko rakennuksen alle.

Helsingissä, Sanomal- ja Kirjap.-Osakeyhtiön kirjapaino, 1914.

Lausunto ehdoista, joilla stipendejä annetaan C. F. Ekholmin stipendirahastosta.

HELSINGIN

RAHATOIMIKAMARI

Toukok. 22 p:nä 1914.

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

N:o 389.

Lähetteessä joulukuun 20 päivältä viime vuotta on Kaupunginvaltuusto antanut Rahatoimikamarin tehtäväksi lausua mielensä Helsingfors Yrkes- och Industriidkareförbund nimisen liiton Kaupunginvaltuustolle tekemästä anomuksesta että 1913 vuoden päättyessä C. F. Ekholmin stipendirahastossa käytettävänä olevat varat jo vuonna 1914 käytettäisiin testamentintekijäin ilmoittamaan tarkoitukseen (Liite I).

Tämän johdosta saa Rahatoimikamari huomauttaa seuraavaa:

Tammikuun 25 päivänä 1896 tehdyillä lisäyksillä ja muutoksilla kulta-seppämestari Carl Fridolf Ekholmin ja hänen vaimonsa Maria Ekholmin kesäkuun 30 päivänä 1885 laatimaan testamenttiin määrättiin m. m., että rahastoa, jota olisi sanottava „C. F. Ekholmin stipendirahastoksi“, hoitaisi Rahatoimikamari sekä että sen korot käytettäisiin matkastipendeiksi Helsingin kaupungista kotoisin oleville, eteenpäin pyrkiville käsityöläisille, mestareille tahi sälleille, jotka ulkomaalla haluavat kehittyä ammatissaan, ja saisi Kaupunginvaltuusto mielensä mukaan määrätä stipendien luvun ja suuruuden sekä päättää niiden antamisesta, mutta tulisi käsityö- ja tehdasyhdistyksen valtuutettujen tai vastaavan ammattiviranomaisen Kaupunginvaltuustolle antaa lausunto hakemuksista; ja olisi stipendejä jaettaessa varinotettava, että puolet määrästä annetaan sellaisille hakijoille, joilla on äidinkielenä ruotsi, ja toinen puoli suomea puhuville käsityöläisille. Kokouksessaan lokakuun 15 päivänä harkitsi Kaupunginvaltuusto, Rahatoimikamarin esityksestä, kohtuulliseksi päättää, että kysymys mainitun stipendirahaston korkovarain käyttämisestä jätettäisiin siksi, kunnes ne voivat tulla käytettäviksi. Niinkuin Rahatoimikonttorin antama kertomus kaupungin 1913 vuoden tileistä ja tilinpäätöksestä osottaa, oli mainitun stipendirahaston korkomäärä sanotun vuoden päättyessä Smk 4,610: 40, josta määrästä kuitenkin on jälkisaadöksinä maksettu 2,160

markkaa, joten vuonna 1914 käytettäviä korkovaroja on jälellä Smk 2,450: 40. Edellyttäen että Kaupunginvaltuuston vastamainitun päätöksen ei ole katsottava tietävän sitä, että koko korkomäärä pitää olla käytettävänä, ennenkuin stipendejä saa antaa, voitaisiin siis jo nyt vähintään 2,000 markkaa jakaa stipendeiksi testamentintekijän ilmoittamassa tarkoituksessa.

Rahatoimikamari puolestaan on käsittänyt Kaupunginvaltuuston päätöksen viimeksi mainittuun suuntaan. Tähän nähden on Kamari pyytänyt Käsityö- ja Tehdasyhdistyksen sekä Helsingfors Yrkes- och Industriidkareförbundin lausuntoa ja ehdotusta niistä tarkemmista ehdoista ja määräyksistä, joita olisi säädettävä näiden stipendien antamiseen nähden (Liitteet II ja III). Vastamainittu liitto on lausunnossaan ehdottanut ainoastaan, että stipendien suuruus määrättäisiin 500 markaksi ja ne annettaisiin ammatissaan eteville opinkäyneille henkilöille ulkomailla oleskelua varten vähintään vuoden aikana sekä velvoittamalla stipendiaatti kotimaahan palattuaan antamaan Rahatoimikamarille matkakertomuksen. Lisäksi esitetään, että liitto saisi antaa lausunnon ruotsia puhuvain henkilöjen tekemistä hakemuksista. — Käsityö- ja Tehdasyhdistyksen Valtuutetut taas huomattavat, että testamentin määräysten mukaan matkastipendit on annettava „käsityöläisille, mestareille tahi sälleille“, mutta että nämä määräykset eivät vastaa nykyisiä oloja, sillä ammatinharjoittajista on aniharva suorittanut mestarinäytteen ja sällienkin luku vähenee vuosi vuodelta. Valtuutettujen mielestä ei testamentin määräyksiä olisi tulkittava sananmukaisesti, vaan sanontatapa „mestarit tai sällit“ käsitettävä nykyisessä merkityksessään, niin että sekä työnantajat että työntekijät voivat saada puheenalaisia stipendejä. Mutta koska käsiammattaja nykyään harjoittavat myöskin yhtiöt ja osuuskunnat, joissa työnjohtajat hoitavat liikettä, katsovat Valtuutetut tästä luonnollisesti seuraavan, että työnjohtajakin voi ja pitää ottaa huomioon näitä stipendejä antaessa, jos hakijat ovat ammattitaitoisia. — Stipendien suuruuteen nähden Valtuutetut ehdottavat, että niin työntekijäin kuin työnjohtajain ja työnantajainkin stipendit määrättäisiin 500 markan suuruisiksi, jota vastoin aika, minkä työntekijä olisi velvollinen oleskelemaan ulkomailla, olisi määrättävä tuntuvasti pitemmäksi työnjohtajain ja työnantajain oleskeluaikaa, koska ilmeistä on, että työntekijän, jonka opintomatallaan etusijassa tulee kehittää ammattitaitoaan, täytyy etsiä työtä siten saavuttaakseen tarpeellista kehitystä. Tähän kuitenkin tarvitaan pitempi aika, mutta toiselta puolelta hän saa työstään palkan, johon nähden stipendiä ainoastaan on pidettävä hänen vararahastonaan sinä aikana, mikä voi kulua kunnes hän saa työtä, ja matkakustannusten korvaukseen.

Työnantajan sitä vastoin tulee opintomatallaan perehtyä työn järjestämiseen, uusiin työtapoihin, uusiin koneisiin y. m. Tämän hän ehtii tehdä tuntuvasti lyhemmissä ajassa, mutta kun hänen useimmiten täytyy antaa korvaus haluamistaan tiedoista ja kun hänen oma liikkeensä ei voi varsin kauan

tulla ilman häntä toimeen, pitää hänen stipendinsä verrattuna opintoaikaan olla työntekijän stipendiä suurempi.

Työnjohtaja on tässä kohden lähinnä verrattavissa työnantajaan, mutta kun hänellä ei ole omaa liikettä ja kun hän, samoin kuin työntekijäkin, voi ulkomailla etsiä työtä, näyttää hänen stipendiaikansa olevan määrättävä jonkin verran pitemmäksi työnantajan stipendiaikaa.

Edellä esitettyihin näkökohtiin katsoen Käsityö- ja Tehdasyhdistyksen Valtuutetut ehdottavat seuraavaa:

1) että C. F. Ekholmin stipendirahastosta jaetaan stipendejä niille työnantajille, joilla vähintään kolme vuotta on ollut oma liike, sellaisille työnjohtajille, jotka ovat saavuttaneet mestarin- tai sällinarvon tai vastaavan taidon ammatissaan ja vähintään kolme vuotta yhteen jaksoon olleet työnjohtajina, sekä työntekijöille;

2) että työnantajille ja työnjohtajille annetaan kaksi 500 markan stipendiä sillä ehdolla että työnantaja oleskelee ulkomailla vähintään kuukauden ja työnjohtaja vähintään kaksi kuukautta;

3) että työntekijöille annetaan yksi 500 markan stipendi vuodessa kahden vuoden aikana;

4) että hakija hakukirjoihinsa liittää todistuksen ammattitaidostaan ja koulutiedoistaan sekä mainetodistuksen ja seikkaperäisen matkasuuunitelman;

5) että stipendiaatti kuukauden kuluessa opintomatkalta palaamisestaan antaa Käsityö- ja Tehdasyhdistyksen Valtuutetuille kirjallisen kertomuksen matkastaan ja sen aikana saamistaan kokemuksista;

6) että Käsityö- ja Tehdasyhdistyksen Valtuutettujen lausunto hankitaan hakijan pätevydestä ja kyvystä käyttää opintomatkaa hyväkseen;

7) että stipendit julistetaan haettaviksi vuosittain toukokuun kuluessa eli samaan aikaan kuin Käsityö- ja Tehdasyhdistyksen stipendit, jottei yleensä samalle ammatille eikä missään tapauksessa samalle henkilölle yhtäaikaan annettaisi useampia stipendejä;

8) että, jollei ketään pätevää hakijaa ilmoittaudu työnantajaluokasta, stipendin voi antaa pätevälle työntekijäluokkaan kuuluvalla hakijalle; sekä

9) että, jos yksi tai useampia stipendejä jonakin vuonna pätevään hakijain puutteessa jää jakamatta, ne jaetaan seuraavana vuonna.

Rahatoimikamari puolestaan on oleellisilta kohdin voinut yhtyä Käsityö- ja Tehdasyhdistyksen Valtuutettujen lausuntoon ja ehdotukseen. Kuitenkin on Rahatoimikamarista näyttänyt siltä, kuin tehtäisiin mainitussa lausunnossa liian suuri ero työnantajain ja työnjohtajain välillä. Nämä olisi testamentin määräyksen mukaan luettava samaan ja työntekijät toiseen ryhmään. Siinä olisi kuitenkin nimenomaan huomautettava, että „mestari“-käsitteeseen tulee sisältyä sekä työnantaja että työnjohtaja. Sitä vastoin olisi aika, mikä stipendiaatin pitää oleskella ulkomailla, määrättävä Valtuutettujen ehdotuksen

mukaisesti kuukaudeksi työnantajille ja kahdeksi kuukaudeksi työnjohtajille sekä vuodeksi työntekijöille, jota aikamäärää Rahatoimikamari on pitänyt riittävänä. Teollisuusolojen kehitystä silmällä pitäen täytyy muutoin jokaisessa eri tapauksessa tutkia, mihin luokkaan hakija on luettava.

Huomioon otettava seikka on, että toistaiseksi ainoastaan neljä 500 markan stipendiä voidaan julistaa haettaviksi, jota vastoin vastedes, sikäli kun jälkisaadokset lakkaavat, stipendien luku lisääntyy ainakin kaksinkertaiseksi. Stipendien saantiehtot on kuitenkin määrättävä edellyttäen stipendien luvun nousevan kahdeksaan, joista neljä annettaisiin työnantajille ynnä työnjohtajille sekä neljä työntekijöille, vaarinottaen kuitenkin, että puolet stipendien lukumäärästä pitää tulla ruotsia puhuville ja toinen puoli suomea puhuville hakijoille.

Rahatoimikamari saa edellä esitetyillä perusteilla kunnioittaen esittää, että Kaupunginvaltuusto vahvistaisi seuraavat määräykset noudatettaviksi stipendejä annettaessa C. F. Ekholmin stipendirahastosta:

1) C. F. Ekholmin stipendirahastosta jaetaan stipendejä niille työnantajille ja työnjohtajille, jotka vähintään kolme vuotta ovat pitäneet omaa liikkettä tahi yhteen jaksoon olleet työnjohtajina, niin myös työntekijöille;

2) stipendit määrätään 500 markan suuruisiksi ja annetaan sillä ehdolla, että työnantaja vähintään kuukauden ja työnjohtaja vähintään kaksi kuukautta sekä työntekijä vähintään vuoden oleskelee ulkomailla;

3) hakijain tulee hakukirjoihinsa liittää todistus ammattitaidostaan ja koulutiedoistaan sekä mainetodistus ja matkasuunnitelma;

4) stipendiaatin tulee kuukauden kuluessa opintomatkalta palaamisesta Rahatoimikamariin antaa kirjallinen matkakertomus;

5) stipendit julistetaan vuosittain haettavaksi toukokuun kuluessa ja on sekä Käsityö- ja Tehdasyhdistyksen Valtuutetuille että Helsingfors Yrkes- och Industriidkareförbundille varattava tilaisuus lausunnon antamiseen perille tulleista hakemuksista;

6) *stipendeistä on puolet annettava ruotsia puhuville ja toinen puoli suomea puhuville; sekä*

7) *jos yksi tai useampia stipendejä jonakin vuonna jää jakamatta, on ne jaettava seuraavana vuonna.*

Lähetekirjat palautuvat tämän mukana.

Rahatoimikamarin puolesta:

Alexis Gripenberg.

Georg Estlander.

Herroille Helsingin Kaupunginvaltuusmiehille.

Herroilta Kaupunginvaltuusmiehiltä anoo Helsingfors Yrkes- och Industriidkareförbund täten kunnioittaen sen suuntaista toimenpidettä, että Rahatoimikamarin nykyään hoidettavana olevassa C. F. Ekholmin stipendirahastossa kuluvan vuoden päättyessä käytettävänä olevat varat jo vuonna 1914 käytettäisiin testamentintekijän ilmoittamaan tarkoitukseen, käsityöläisten matkastipendeiksi. Ja kun lahjoituskirjan määräyksen mukaan stipendejä jaettaessa on vaarinotettava „että puolet määrästä annetaan sellaisille hakijoille, joilla on ruotsi äidinkielenä, ja toinen puoli suomea puhuville käsityöläisille“, pyytää liitto lisäksi että, jos Herrat Kaupunginvaltuusmiehet katsovat sopivaksi, liitto saisi tilaisuuden aikansa antaa lausunnon niistä stipendihakemuksista, joiden tekijöillä on ruotsi äidinkielenä.

Liitto on tällä kirjelmällään kääntynyt Herrain Kaupunginvaltuusmiesten puoleen, koska sen tietoon on tullut, että vuoden päättyessä noin 2,140 markkaa stipendirahaston korkovaroja olisi käytettävänä ja voitaisiin vuonna 1914 saattaa hedelmällisiksi testamentintekijän mainitsemassa tarkoituksessa sekä koska ruotsia puhuvain Suomen käsityöläisten nykyään on erittäin vaikea saada matkastipendejä ammatissa kehittyäkseen. Suomen ruotsinkielisten käsityöläisten ammattistipendien suurta puutetta on liitto tosin jossain määrin koettanut poistaa antamalla voimainsa mukaan tuollaisia stipendejä, mutta kun liitolla tähän tarkoitukseen käytettävänä olevat varat ovat olleet sangen rajoitetut, on edelleen sangen tuntuvassa määrässä olemassa puutetta stipendeistä Suomen ruotsinkielisten käsityöläisten ammattikehityksen edistämiseksi.

Oheen pannen kappaleen sääntöjään liitto sentähden odottaa suotuisaa vastausta tähän pyyntöön.

Helsingissä, joulukuun 17 päivänä 1913.

Helsingfors Yrkes- och Industriidkareförbund.

G. Lindberg.

F. J. Valbäck.
Sihteeri.

HELSINGIN

KÄSITYÖ- JA TEHDASYHDISTYS*Helsingin Rahatoimikamarille.*

N:o 359.

Kirjelmässä viime tammikuun 29 päivältä on Rahatoimikamari pyytänyt Valtuutettujen lausuntoa ja ehdotusta 2,000 markkaan nousevain C. F. Ekholmin stipendirahaston korkovarain käyttämisestä.

Tämän johdosta saavat Valtuutetut kunnioittavimmin lausua seuraavaa:

Kun tammikuun 25 päivänä 1896 tehdyssä testamentissa säädetään, että matkastipendejä on annettava „käsityöläisille, mestareille ja sälleille“, näyttää olevan selvä, että käytettävät varat tavallisesti on jaettava tasan mestarien ja sällien kesken. Testamentin määräys että stipendit on jaettava „mestareille ja sälleille“ ei näy vastaavan nykyajan oloja, sillä nykyisistä ammatinharjoittajista on aniharva suorittanut mestari-kokeen ja sällienkin luku vähenee vuosi vuodelta. Valtuutettujen mielestä ei testamettia liene tulkittava sananmukaisesti, vaan on lausetapa „mestarit ja sällit“ käsitettävä nykyisessä merkityksessään ja siis tulkittava niin, että työnantajat ja työntekijät yleensä voivat päästä osallisiksi puheenalaisista stipendeistä.

Koska käsiammattia nykyään harjoittavat myöskin yhtiöt ja osuuskunnat, joissa työnjohtajat hoitavat liikettä, katsovat Valtuutetut tästä luonnollisesti johtuvan, että työnjohtajatkin voidaan ottaa huomioon näitä stipendejä annettaessa, siinä tapauksessa että hakijat ovat ammattitaitoisia.

Stipendien suuruuteen nähden ovat Valtuutetut katsoneet olevan ehdottaminen, että niin työntekijäin kuin työnjohtajain ja työnantajainkin stipendit määrättäisiin 500 markan suuruiseksi, jota vastoin työntekijäin tulisi opintomatallaan viipyä tuntuvasti kauemmin kuin viimeksimainittujen, sillä ilmeistä on, että työntekijän, jonka etusijassa tulee opintomatallaan kehittää ammattitaitoaan, on ulkomailla etsittävä työtä ja siten kehitettävä itseään. Siihen hän tarvitsee pitemmän ajan, mutta toiselta puolen hän saa työstään palkan, joten stipendiä ainoastaan täytyy pitää hänen vararahastonaan työttömäin aikain tahi taudintapausten varalle.

Työnantajan taas tulee opintomatallaan perehtyä töiden järjestämiseen, uusiin työtapoihin, koneisiin y. m. s. Tämän hän ehtii tehdä lyhemmässä ajassa, mutta kun hänen useimmiten täytyy maksaa haluamistaan tiedoista eikä hänen oma liikkeensä salli hänen olla poissa mainittavan pitkää aikaa, pitää hänen stipendinsä aikaan verraten olla työntekijän stipendiä suurempi.

Työnjohtaja on lähinnä verrattavissa työnantajaan, mutta kun hänellä ei ole omaa liikettä ja hän samoin kuin työntekijäkin ulkomailla voi etsiä itselleen työtä, voi hänen stipendiaikansa olla jonkin verran työnantajan stipendiaikaa pitempi.

Edellä lausutun perusteella saavat Valtuutetut ehdottaa:

1) että C. F. Ekholmin stipendirahastosta jaetaan stipendejä niille työnantajille, joilla vähintään kolme vuotta on ollut oma liike, työnjohtajille, jotka ovat saavuttaneet mestarin- tai sällinarvon tai vastaavan taidon ammatissaan ja vähintään kolme vuotta yhteen jaksoon olleet työnjohtajina, sekä työntekijöille;

2) että työnantajille ja työnjohtajille annetaan kaksi 500 markan stipendiä, sillä ehdolla että työnantaja vähintään kuukauden ja työnjohtaja vähintään kaksi kuukautta oleskelee ulkomailla;

3) että työntekijöille annetaan yksi 500 markan stipendi vuodessa kahden vuoden aikana;

4) että hakija hakukirjoihinsa liittää todistuksen ammattitaidostaan ja koulutiedoistaan sekä mainetodistuksen ja seikkaperäisen matkasuunnitelman;

5) että stipendiaatti kuukauden kuluessa opintomatkalta palattuaan antaa Käsityö- ja Tehdasyhdistyksen Valtuutetuille kirjallisen kertomuksen matkastaan ja sen aikana saamistaan kokemuksista;

6) että Käsityö- ja Tehdasyhdistyksen Valtuutettujen lausunto hankitaan hakijan pätevydestä ja kyvystä käyttää opintomatkaa hyväkseen;

7) että stipendit julistetaan haettaviksi vuosittain toukokuun kuluessa eli samaan aikaan kuin Käsityö- ja Tehdasyhdistyksen stipendit, jottei yleensä samalle ammatille eikä missään tapauksessa samalle henkilölle yhtäaikaa annettaisi useampia stipendejä;

8) että, jollei ketään pätevää hakijaa ilmoitaudu työnantajaluokasta, stipendin voi antaa pätevälle työntekijäluokkaan kuuluvalla hakijalla; sekä

9) että, jos yksi tai useampia stipendejä jonakin vuonna pätevän hakijain puutteesta jää jakamatta, ne jaetaan seuraavana vuonna.

Helsingissä, huhtikuun 1 päivänä 1914.

Käsityö- ja Tehdasyhdistyksen Valtuutettujen puolesta:

V. v. Wright.

K. A. Castrén.

HELSINGFORS
YRKES- OCH INDUSTRI-
IDKAREFÖRBUND

*Helsingissä,
helmik. 6 p:nä 1914.*

Helsingin Rahatoimikamarille.

Sen tammikuun 29:ntenä 1914 päivätyin kirjelmän johdosta, mikä Helsingfors Yrkes- och Industriidkareförbund liitolla on ollut kunnia Rahatoimikamarilta vastaanottaa C. F. Ekholmin stipendirahaston vuonna 1914 käytettävänä olevain korkovarain, noin 2,000 markan, käyttämistä koskevasta asiasta, saa Liitto kunnioittaen lausua seuraavaa:

Katsoen testamentintekijän testamentissään selvästi julkilausumaan tahtoon, että puolet käytettävänä olevasta määrästä on annettava sellaisille hakijoille, joilla on ruotsi äidinkielenä, ja toinen puoli suomea puhuville hakijoille, ehdottaa Liitto, että noin 1,000 markkaa, jaettuina kahdeksi 500 markan suuruiseksi stipendiksi, julistetaan ruotsia puhuvain, ammatissaan eteväin opinkäyneiden haettavaksi, ja tulisi stipendinsaaajain oleskella vähintään vuosi ulkomailla sekä sieltä palattuaan Rahatoimikamariin antaa kirjallinen selostus stipendin käyttämisestä. Lopuksi rohkenee Liitto ehdottaa, että Rahatoimikamari suosiollisesti tahtoisii ennen näiden stipendien antamista hankkia Liiton lausunnon ruotsinkielisten hakijain perille antamista hakemuksista.

Helsingfors Yrkes- och Industriidkareförbund liiton puolesta:

F. J. Valbäck,
sihteeri.

Lausunto Terveystenhoitolautakunnan laatimasta ehdotuksesta toimenpiteiksi tehokkaan asuntotarkastuksen järjestämiseksi Helsingin kaupungissa.

HELSINGIN

RAHATOIMIKAMARI

Tammik. 18 p:nä 1915.

N:o 38.

Kunnan asuntopoliitiikan uudistamiseksi ryhtyi Kaupunginvaltuusto huhtikuun 15 päivänä 1913 erinäisiin toimenpiteisiin. Siihen asti olemassa olleet työväenasiain lautakunta ja kunnan työväenasuntojen hallintokunta lakkautettiin ja niiden sijaan perustettiin Sosialilautakunta, joka sai tehtäväkseen käsitellä kunnan työväen- ja asuntoasiat. Samalla annettiin Terveystenhoitolautakunnan toimeksi laatia ehdotus tehokkaan asuntotarkastuksen aikaansaamiseksi tarkoitettaviksi toimenpiteiksi, Tilastokonttorin tehtäväksi antaa lausunto ja ehdotus asuntotilastoa varten tarpeellisen tilastollisen ensiaineiston keräämisestä ja järjestämisestä sekä Sosialilautakunnan toimeksi ottaa lähemmin valmisteltavaksi kysymys kunnan asuntovälityksen järjestämisestä sekä antaa Valtuustolle seikkaperäinen ehdotus asiasta. Saamaansa tehtävää täyttääkseen laaditutti Terveystenhoitolautakunta tarkoitusta varten asettamallaan komitealla esityksen, joka Lautakunnan lokakuun 15 päivänä 1914 antaman oman lausunnon, Sosialilautakunnalta hankitun lausunnon ja saman Lautakunnan kokouksissa elokuun 25 ja syyskuun 14 päivänä 1914 tehdyistä pöytäkirjoista annettujen otteiden kera toimitettiin Kaupunginvaltuustolle, jonka Valmisteluvaliokunta viimeksi kuluneen lokakuun 30 päivänä lähetti asiassa syntyneet kirjat Rahatoimikamariin pyytäen Kamaria antamaan lausunnon asiasta ja samalla painattamaan asiakirjat. Edellä mainitun komitean esitys käsittää ehdotukset asuntotarkastuksen johto- ja vuosirahasäännöksi; Terveystenhoitolautakunnan kirjelmän mukana seuraa jonkin verran uudestilaadittu johtosääntöehdotus.

Komitea mainitsee, että kunnan asuntotarkastus otettiin Helsingissä käytäntöön vuonna 1906, sittenkun Kaupunginvaltuusto oli marraskuun 28

päivänä 1905 antanut Terveidenhoitolautakunnan käytettäväksi 3,000 markan vuosimäärärahan tarkoitukseen, ja että tarkastusta on alusta alkaen Lautakunnan määräyksen mukaan toimittanut arkkitehti Arthur Gauffin. Asuntotarkastuksen oikeudellinen perustus esitetään 1879 vuoden terveydenhoitosäännön 5, 8 ja 45 §:ssä. Erikoismääräyksiä asuntotarkastajan oikeudesta esteettömästi päästä huoneistoihin niitä tarkastaakseen taas on Vallilan alueen ja Böhlen esikaupungin tonttien vuokrakirjoissa. Asuntotarkastus on kuitenkin pyrkinyt kehittymään yhteiskunnalliseksi menestyslaitokseksi, jonka työ yleisön puolelta saisi osakseen luottamusta ja siten saattaisi yleisön vapaaehtoisesti noudattamaan annettuja neuvoja ja ohjeita, mikä ylipäätään lieneekin onnistunut. Komitean mielestä tämä kanta on oikea, ja kehityksen tulisi jatkua tähän suuntaan. Saavuttaakseen tarpeellista varmuutta työsääntöön olisi tarkastuksen kuitenkin saatava tuekseen määräyksiä varsinkin siitä, mitkä vähimmät vaatimukset asunnon tulee täyttää sekä laatuunsa nähden teknillisessä ja terveydellisessä suhteessa että käyttöön nähden terveydelliseltä ja siveelliseltä kannalta, ja ehdottaa komitea, että Terveidenhoitolautakunta hetimiten ryhtyisi laatimaan tuollaisten asuttavaksi luovutettavia huoneistoja koskevain määräysten ehdotusta.

Tarkoitusta varten myönnetyn määrärahan niukkuuden johdosta on asuntotarkastus tähän asti komitean mielestä ollut ainoastaan puutteellinen väliaikainen toimenpide. Niinpä on asuntotarkastaja voinut käyttää ainoastaan rajoitetun osan ajastaan tarkastustehtäviin, ja pääasiallisesti on asuntotarkastusta toimitettu ainoastaan kylmänä vuodenaikana. Laatiessaan ehdotusta, jonka mukaan asuntotarkastus tulisi järjestetyksi niin laajaperäiseksi kuin Helsingin kokoinen kaupunki ja siellä todetut asuntoterveydelliset epäkohdat vaativat, on komitea johtonaan käyttänyt ulkomailta saavutettuja kokemuksia ja viittaa erinäisten Saksan ja Ruotsin kaupunkien oloihin. Komitea tulee siihen johtopäätökseen, että Helsingin asuntotarkastuksen toistaiseksi voisi toimittaa yksi asuntotarkastaja yhden mies- ja kahden naispuolisen tarkastusapulaisen sekä yhden kanslia-apulaisen keralla, mutta edellyttää tämän henkilökunnan kohdakkoin osottautuvan riittämättömäksi, minkätähden johtosääntöehdotus on laadittu siihen muotoon, että sitä ei tarvitse muuttaa henkilökuntaa lisättäessä. Kun asuntotarkastajan palkkaus on ehdotettu 7,200 markaksi ja apulaisilla olisi palkkaa 3,600, 2,100 ja 1,500 markkaa kullakin, nousee koko vuosirahasääntö 16,500 markkaan, vuokraa, tarverahoja y. m. menoja lukuunottamatta.

Terveidenhoitolautakunta on Kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä ilmoittanut pääasiassa yhtyvän komitean mietintöön, mutta tehnyt johtosääntöehdotukseen erinäisiä muutoksia, enimmäkseen Sosialilautakunnan ehdotuksen mukaisesti. Terveidenhoitolautakunta esittää asetettavaksi edellä luetellun henkilökunnan, jolle maksettaisiin ehdotetussa vuosirahasäännössä

mainitut palkat, sekä vahvistettavaksi ehdottamansa johtosäännön. Samalla ilmoittaa Lautakunta aikovansa uudestilaatia aikaisemmin tekemänsä Helsingin kaupungin terveydenhoitojärjestyksen ehdotuksen ja silloin ottavansa tutkittavaksi komitean tekemän esityksen erikoisten määräysten antamisesta asuttaviksi luovutettavista huoneistoista.

Edellä kerrotusta näkyy, että Terveydenhoitolautakunnan ehdottamat toimenpiteet käyvät samaan suuntaan kuin Lautakunnan aikaisemmin (helmikuun 1 päivänä 1912) samasta asiasta tekemä ehdotus (*Pain. asiakirj. N:o 30 vuodelta 1912*). Jo silloin vaadittiin asetettavaksi asuntotarkastajaa, jolla olisi vuosipalkkaa 7,200 markkaa ja matkarahoja 500 markkaa, ja luuli Lautakunta siten voivansa järjestää asuntotarkastuksen vuoden umpeen jatkuvaksi sekä kaikki vähävaraisten asunnot käsittäväksi, erittäinkin silmällä pitäen tämän väestön käytettäväksi rakennettuja uusia taloja. Helmikuun 29 päivänä 1912 (edellä mainitut pain. asiakirjat) Rahatoimikamari antaa lausuntonsa ja pitää erikoisia toimenpiteitä tehokkaan asuntotarkastuksen saavuttamiseksi toivottavina sekä katsoo Terveydenhoitolautakunnan ehdotuksen onnistuneesti edistävän tämän tärkeän asian ratkaisua. Tätä mieltä on Kamari edelleenkin ja voi yhtyä Terveydenhoitolautakunnan esitykseen asuntotarkastajanviran perustamisesta, kuitenkin sillä edellytyksellä, että sitä, nykyoloihin sekä siihen seikkaan katsoen, että asuntotarkastuksen määräraha 1914 vuoden alusta on korotettu 7,000 markkaan, ei täytetä ennenkuin 1916 vuoden alusta. Sitä vastoin on Kamari sitä mieltä, ettei vielä ole tarpeellista asettaa asuntotarkastajan apulaisia, vaan voisi asuntotarkastaja, samoin kuin tähänkin asti lienee ollut tavallista, tarpeen tullen käyttää apunaan Terveydenhoitolautakunnan alaisia terveystarkastusmiehiä. Eriävän mielipiteen on lausunut jäsen, arkkitehti K. Lindahl, jonka mielestä ehdotuksessa mainittu miesapulainen olisi asetettava jo 1916 vuoden alusta.

Vaikka Rahatoimikamari siis on Terveydenhoitolautakunnan kanssa yhtä mieltä uuden virkailijan tarpeellisuudesta, ei Kamari sitä vastoin voi yhtyä Lautakunnan käsitykseen mikäli koskee tämän virkailijan vastaista suhdetta kunnan viranomaisiin, etusijassa Terveydenhoitolautakuntaan, semmoisena kuin tämä suhde määritellään johtosääntöehdotuksessa. Mainittu ehdotus osottaa nimittäin Lautakunnan tarkoittaneen uuden asuntotarkastus nimisen kunnallisen laitoksen perustamista, joka tosin olisi Terveydenhoitolautakunnan johdon ja silmälläpidon alainen (4 §), mutta jolla kuitenkin olisi jossain määrin itsenäinen toiminta (1 §), jommoinen voimassa olevain asetusten mukaan kuuluu mainitulle Lautakunnalle (Terveydenhoitosäännön 4 §). Kamarin käsityksen mukaan Terveydenhoitolautakunta ei voi tuollaiselle laitokselle siirtää mitään osaa tehtävistään; sitä vastoin käy avuksi Terveydenhoitolautakunnan asiana olevan, asetustenmukaisen tarkastustyön toimittamisessa asettaminen asuntotarkastajan, minkätähden tämän virkailijan johtosääntö on laadittava tämän

periaatteen mukaan. Rahatoimikamari sentähden ehdottaa, että Kaupunginvaltuusto käskisi Terveystenhoitolautakunnan laatia johtosääntöehdotuksen uudestaan mainitulta kohden.

Asuntotarkastajan virkakelpoisuusehdoista on Rahatoimikamarissa lausuttu eriäviä mielipiteitä. Jäsen, herra Lindahl, joka Terveystenhoitolautakunnan jäsenenä on ottanut osaa lukuisiin asuntotarkastuksiin, on ollut sitä mieltä, että asuntotarkastajan toiminnan menestymiselle on välttämätön se teknillinen sivistys, minkä Teknillisestä korkeakoulusta päässyt arkkitehti omaa. Tarkastuksissa on etusijassa otettava selville, mistä valituksenalaiset epäkohdat, niinkuin kosteus, kylmyys ja puutteellinen ilmanvaihto johtuvat. Niiden alkusyynä voi nimittäin olla rakennuksen laatu, jossa tapauksessa epäkohta olisi talonomistajan korjattava, tahi asunnon käyttötapa, jossa tapauksessa vika on vuokralaisen korjattava; luuloteltujen puutteellisuuksien ilmoittaminen usein vaikeuttaa tarkastusta. Ollakseen todelliseksi hyödyksi tulisi tarkastajan myös antaa neuvoja ja ohjeita, miten useinkin varsin laajat korjaustyöt kävisi halvimmalla ja parhaiten toimeenpaneminen, joka tehtävä sinänsä jo vaatii melko suuria teknillisiä tietoja. Vastoin tätä on Kamarin jäsenten enemmistö ollut sitä mieltä, että virkaa täytettäessä pääpaino olisi pantava hakijain henkilöllisiin edellytyksiin ja että kelpoisuusehdoiksi riittäisi hyvät tiedot asuntokysymystä koskevissa terveydellisissä, teknillisissä ja sosialisissa asioissa.

Vallilan asuntojen tarkastukseen nähden on edellä mainittu komitea mietinnössään tehnyt huomautuksen, jota Rahatoimikamari ei ole katsonut voivansa vaieten sivuuttaa. Komitea mainitsee, että asuntotarkastaja Kaupunginvaltuuston toukokuun 12 päivänä 1910 tekemän päätöksen mukaan on velvollinen vuosittain tarkastamaan että Vallilan rakennukset ovat sisustetut ja käytetään vahvistettujen piirustusten ja muiden ehtojen mukaisesti sekä toimittamistaan tarkastuskatselmuksista antamaan kertomuksen Rahatoimikamarille ja Terveystenhoitolautakunnalle, jota varten Rahatoimikamarin tulee hänen käytettäväkseen antaa mainituilla ehdoilla myytyjen tonttien luettelo, mutta että tuollaisia tarkastuskatselmuksia ei, vaikka asuntotarkastaja on Lautakunnalta saanut siihen määräyksen, ole toimitettu, koska Rahatoimikamari jostakin tuntemattomasta syystä ei ole antanut tätä varten tarpeellisia tonttuluetteloja asuntotarkastajalle. Rahatoimikamari saa tämän johdosta ilmoittaa, ettei asuntotarkastaja enempää kuin Terveystenhoitolautakuntaan ole noita luetteloja pyytänyt.

Yhdistellen edellä lausumansa esittää Rahatoimikamari kunnioittaen, että Kaupunginvaltuusto päättäisi:

perustaa Terveystenhoitolautakunnan alaisen asuntotarkastajanviran, jonka pitäjä saa 7,200 markkaa vuodessa pohjapalkkaa sekä palkankorotusta 5 ja 10 vuoden nuhteet-

tomasta palveluksesta 10 % pohjapalkasta kumpaisellakin kerralla;

kelpoisuusehdoiksi virkaan, jonka Kaupunginvaltuusto Terveystoimituslautakunnan esityksestä täyttää, määrätä hyvät tiedot asuntokysymystä koskevissa terveydellisissä, teknillisissä ja sosiaalisissa asioissa;

puheena olevan viran täytettäväksi 1916 vuoden alusta varaamalla molemmin puolin kuusikuukautisen irtisanomisajan; sekä

käskää Terveystoimituslautakunnan laatia ehdotuksen asuntotarkastajan johtosäännöksi.

Rahatoimikamarin puolesta:

Alexis Gripenberg.

Jarl W. Andersin.

Komitean mietintö ehdotuksineen toimenpiteiksi tehokkaan asuntotarkastuksen aikaansaamiseksi Helsingin kaupungissa.

Helsingin Terveystieteiden lautakunnalle.

Sittenkun Kaupunginvaltuusto käsitellessään kysymystä Sosialilautakunnan asettamisesta käsittelemään kunnan työväen- ja asuntoasioita oli asianomaisen valiokunnan asiasta antaman mietinnön ja ehdotuksen mukaisesti (*Kaupunginvaltuuston pain. asiakirj. N:o 27 vuodelta 1913*) huhtikuun 16 päivänä 1913 m. m. päättänyt antaa Terveystieteiden lautakunnan toimeksi esittää täydellisen ehdotuksen tehokkaan asuntotarkastuksen järjestämistä tarkoittaviksi toimenpiteiksi, on Terveystieteiden lautakunta, sen jälkeen kun asiaa oli Lautakunnassa alustavasti käsitelty, kokouksessaan viime huhtikuun 31 päivänä päättänyt antaa asian lähemmän valmistelun toimeksi komitealle, johon Lautakunta puolestaan valitsi allekirjoittaneet Sucksdorffin, Mannerin ja Mallanderin ja johon Sosialilautakuntaa pyydettiin valitsemaan kaksi jäsentä. Komitea, johon Sosialilautakunta puolestaan on valinnut allekirjoittaneet Ehrnroothin ja Böökin ja joka on puheenjohtajakseen valinnut allekirjoittaneen Ehrnroothin, saa täten tehtävänsä täyttääkseen Terveystieteiden lautakunnalle asiasta antaa seuraavan mietinnön, ilmoittaen että nykyinen asuntotarkastaja, arkkitehti Arthur Gauffin kutsuttuna asiantuntijana on ottanut osaa useihin Komitean kokouksiin.

Terveystieteiden lautakunta on jo Rahatoimikamariin antamassaan lausunnossa siitä ehdotuksesta, joka sittemmin johti Sosialilautakunnan perustamiseen (*Kaupunginvaltuuston pain. asiakirj. N:o 30 vuodelta 1912*), esiintuonut ne syyt, jotka puoltavat tähänastisen väliaikaisen työväenasuntojen tarkastuksen uudestijärjestämistä, ja kun Kaupunginvaltuusto tämän johdosta on, Rahatoimikamarin ja Valtuuston vastamainittua asiaa käsittelemään asettaman valiokunnan ehdotuksesta, antanut Terveystieteiden lautakunnan tehtäväksi esittää ehdotuksen tehokkaan asuntotarkastuksen järjestämiseksi, lienee tarpeetonta tässä yhteydessä enää selvittää niitä näkökohtia, joita on esitettävissä mainittuun suuntaan käyvään toimenpiteiden tueksi. Terveystieteiden lautakunta voi näin ollen rajoittaa kaupungin tähänastisesta asuntotarkastuksesta sekä kunnallisesta asuntotarkastuksesta ulkomailta saatujen kokemusten pohjalla esittämään ehdotuksensa asuntotarkastuksen saattamiseksi ajanmukaiselle kannalle.

Kunnan järjestämän asuntotarkastuksen oikeudellinen perustus esitetään 1879 vuoden terveydenhoitosäännössä, jonka 5 §:ssä säädetään, että yleisen terveydenhoidon valvomiseksi asetettujen ja siihen oikeutettujen henkilöiden tulee, terveydenhoitosäännön määräysten ja muiden annettujen käskyjen peräänkatsomista ja tutkimista varten, esteettömästi päästä talonpihaan, ulkokuoneisiin, työhuoneukseen, tehtaaseen, ravintolaan, työväenasuntoihin ynnä muihin laitoksiin. Sen ohessa säädetään vastamainitussa pykälässä että, jos tarttuma-aineiden tahi muuten terveydelle erittäin haitallisten kohtain esiintyminen yksityisten asuntohuoneissa vaatii siellä toimittamaan tarkastuksen, voi semmoisen toimittaa kaksi tahi useampia kirjallisesti valtuutettuja terveystoimikunnan jäseniä. Puheenalaisen säännön 8 §:ssä on lisäksi määrätty, että semmoisen tilan käyttämistä tahi vuokralle antamista, jossa asumista tarpeellisen valon, ilman ja lämpimän puutteesta tahi kosteuden, siivottomuuden tahi rakennuksen laadun tähden terveystoimikunta tutkii vahingolliseksi asujanten terveydelle, voipi, asianomaisen viranomaisen siitä ilmoitettua, terveystoimikunta kieltää, siksi kuin vajavaisuudet ovat korjattut. Sitä, joka ei ota noudattaaksensa terveystoimikunnan määräyksiä taikka joka niskoittelevaisuudesta tahi häijyydestä laiminlyö sen täyttämisen, jota hoitokunta hänelle on määrännyt, pitää 41 §:n mukaan yleisen päällekkantajan koettaa oikeudessa siihen velvoittaa.

Kaupunginvaltuuston marraskuun 28 päivänä 1905 tekemän päätöksen mukaan asetettiin 1908 vuoden alusta Terveystoimikuntakunnan käytettäväksi vuotuinen 3,000 markan määräraha työväenasuntojen tarkastusta varten. Kun asuntotarkastuksen uudistus toivottiin saatavan toimeen jo kuluvana vuonna, pantiin tämän vuoden menosääntöön 7,000 markkaan korotettu määräraha puheenalaista tarkoitusta varten.

Siitä lähtien siis kun työväenasuntojen tarkastus vuonna 1906 otettiin Helsingissä käytäntöön, on sitä Terveystoimikuntakunnan määräyksen mukaan hoitanut arkkitehti Arthur Gauffin, joka sen ohessa on erityisen ilmoituksen johdosta tarkastanut muitakin asuntoja, joita koskevia kanteluja on saapunut Lautakunnan toimistoon.

Myönnetyn määrärahan niukkuuden tähden on asuntotarkastaja voinut käyttää ainoastaan rajoitetun osan aikaansa tarkastustoimituksiin. Pääasiallisesti kylmänä vuodenaikana, jolloin asuntojen terveydelliset epäkohdat esiintyvät räikeimpinä, on vähävaraisten asuntoja kaupunginosittain ja talosta taloon käymällä tarkastettu. Se nimenomainen oikeus esteettömästi päästä työväenasuntoihin, mikä edellä mainitun terveydenhoitosäännön 5 §:n mukaan on asuntotarkastajalla hänen toimiessaan terveystoimikuntakunnan virkailijana, lienee tosin alkuaan ollut tarkoitettu koskemaan ainoastaan sellaisia työväenasuntoja, joita työnantaja on työntekijöilleen luovuttanut, jota vastoin kaikkien muiden asuntojen tarkastus oikeastaan olisi siihen erittäin valtuutettujen Terveystoimikuntakunnan jäsenten toimitettava. Kun asianomaisesta asunnonhaltijasta ilmeisesti kuitenkin on näyttänyt kutakuinkin samantekevältä, onko tarpeelliseksi havaitun tarkastuksen toimittanut Terveystoimikuntakunnan virkailija vai jotkin sen jäsenet, ei asuntotarkastajaa ole käytännössä kohdannut minkäänlainen vaikeus päästä muihinkin asuntoihin kuin sellaisiin, joita työnantajat ovat luovuttaneet työntekijöilleen. Käypä sano-

minen senkin, että hänen käyntinsä ylipäättään on vastaanotettu suopeasti, koska hänen neuvojensa ja ohjeittensa on huomattu tarkoittavan asunnonhaltijan omia hyvin ymmärrettäviä etuja.

Kun asunto on toimitetussa tarkastuksessa havaittu kosteaksi, kylmäksi, huonosti valaistuksi, liika-asutuksi tahi muun terveydellisen epäkohdan haittaamaksi, on tarkastaja tästä tehnyt muistoonpanon mukanaan olevaan lomakkeeseen, minkä jälkeen epäkohdan syy on, mikäli mahdollista, otettu selville. Jos vika on havaittu olevan asunnonhaltijassa itsessään, on tarkastaja neuvomalla asunnon tarkoituksenmukaista hoitoa koettanut saada hänet, mikäli mahdollista, pitämään asunnon vastedes paremmassa kunnossa. Jos sitä vastoin havaitut epäkohdat ovat johtuneet itse asunnon puutteellisuuksista, on asuntotarkastaja tämän johdosta kutsunut talonomistajan tahi isännöitsijän Terveydenhoitolautakunnan toimistoon ja suullisesti koettanut saada hänet, talon oman edun vuoksi, määrääjän kuluessa sovinnolla poistamaan huomautetut epäkohdat. Puheenalaisen määrääjän umpeen mentyä on uusi asunnon tarkastus toimitettu, jotta saataisiin selville, onko vaaditut ja luvatut huoneiston parannukset toimeenpantu vai ei. Ellei sitä ole tehty, on asuntotarkastaja ilmoittanut asiasta joko Terveydenhoitolautakunnalle tahi ensimmäiselle kaupunginlääkärille, joka silloin on ryhtynyt asianaan oleviin muihin toimenpiteisiin. Niissä tapauksissa, jolloin ei heti ole voitu saada täyttä selvyyttä asuntojen laadusta, on ne lyhemmäksi tahi pitemmäksi ajaksi pantu silmälläpidon alaisiksi, ennenkuin tarpeellisiin toimenpiteisiin on ryhdytty. Terveydenhoitolautakunnan vuosikertomusten yhteydessä julkaistuista asuntotarkastajan toiminnan selonteoista näkyy, että vuosittain on noin 300 huonetta havaittu olevan sangen puutteellisia ja vaativan ryhtymistä johonkin toimenpiteeseen. Tutkittujen asuntojen ja tarkastustulosten järjestelmällistä rekisteröimistä ei ole toimitettu.

Tarkastusten helpottamiseksi on asuntotarkastaja avukseen itse palkannut rakennusmestarin, joka hänen antamainsa ohjeiden mukaan on suorittanut osan tarkastustyötä. Tätä paitsi on mainittava, että osa Terveydenhoitolautakunnan tarkastusmiehistä on asuntotarkastajan erityisestä pyynnöstä taloissa käydessään koettanut tiedustella, onko niissä ala-arvoisia asuntoja.

Edellä olevan yhteydessä on huomautettava, että jo ennen työväen asuntotarkastuksen käytäntöön ottamista ja sittemmin sen ohessa on toimitettu asuntojen tarkastusta niiden käyntien yhteydessä, joita Lautakunnan tarkastusmiehet ovat tehneet asunnoissa, joissa tuberkuloosia tahi kulkutauteja on ilmaantunut ja joista seikoista myös on tehty muistoonpanot käyntien aiheuttamiin raportteihin. Tuon tuostaan on viime aikoinakin näissä tarkastuksissa tehtyjen huomioiden johdosta ollut tarpeen toimenpiteitä asuntotarkastajan puolelta.

Tähänastisen asuntotarkastajan toimintaa ei ole järjestetty erikoisella johtosäännöllä, eikä hänen toimintaansa koskevia yleisiä määräyksiä ole muussakaan muodossa annettu. Sitä vastoin on Kaupunginvaltuusto kokouksessaan toukokuun 12 päivänä 1910 Vallilan työväenasuntoihin sekä sellaisiin tontteihin nähden, jotka mainitaan marraskuun 21 päivänä 1905 annetuissa määräyksissä pieniä asuinhuoneistoja tarkoit-

tavain rakennusyritysten edistämisestä, muun muassa päättänyt, että työväenasuntojen tarkastajan tulee vähintään kerran vuodessa tarkastaa, että asianomaiset rakennukset on sisustettu ja käytetty vahvistettujen piirustusten ja muiden ehtojen mukaisesti, sekä antaa toimitettujen tarkastuskatselmuksien tuloksesta tieto Rahatoimikamarille ja Terveystenhoitolautakunnalle, johon nähden Rahatoimikamarin tulee antaa hänelle niiden tonttien luettelo, jotka Rahatoimikamari on mainituin ehdoin myynyt. Vaikka Terveystenhoitolautakunta on käskenyt asuntotarkastajan toimittaa tuollaisia tarkastuskatselmuksia, ei niitä kuitenkaan ole toimitettu, sillä jostakin tuntemattomasta syystä ei Rahatoimikamari ole pitänyt asuntotarkastajan saatavana tätä varten tarpeellisia tonttiluetteloja. Viimeksi mainitun viranomaisen vastakerrotun asian yhteydessä esittämän ehdotuksen asuntotarkastajan velvoittamisesta vuosittain tarkastamaan, että vuokravälikirjoissa edellytettyä kieltä vastaanottamasta asukkeja Vallilan asuntoihin noudatetaan, palautti Kaupunginvaltuusto toukokuun 12 päivänä 1910 Rahatoimikamariin, joka ei vielä ole antanut uudistettua lausuntoa asiasta 1).

Edellä olevasta käynee epäamättömästi selville, että asuntotarkastus, semmoisena kuin se on tähän asti ollut järjestetty, on ainoastaan puutteellinen väliaikainen toimenpide eikä suinkaan ole vastannut niitä vaatimuksia, joita syyllä käy asettaminen tuollaiselle laitokselle Helsingin kokoisessa kaupungissa siellä tilastollisesti osotettuine asuntoterveydellisine epäkohtineen.

Kun nyt on ollut laadittava ehdotus kaupungin asuntotarkastuksen uudestijärjestämiseksi, silmällä pitäen sen saattamista kyllin tehokkaaksi, on Komitea etsinyt ohjetta niistäkin kokemuksista, joita muualla on saatu nyt puheena olevalle alalla.

Tässä kohden ei Komitealla ole ollut kotimaasta saatavana minkäänlaisia tietoja, syystä että muissa Suomen kaupungeissa ei toistaiseksi ole järjestettyä asuntotarkastusta 2).

Useissa muissa maissa asuntotarkastus kuitenkin jo on ehtinyt kehittyä, toisissa enemmän, toisissa vähemmän, enimmäkseen lainsäädäntötoimien tehokkaasti edistämänä, pakollisen asuntotarkastuksen aikaan saamiseksi kunnan viranomaisten välityksellä valtion silmälläpidon alaisena, niin esim. *Englannissa, Hollannissa, Hessenissä, Baijerissa, Badenissa ja Württembergissä*. *Preussin* maapäiville on hiljattain annettu hallituksen esitys asuntolaista, jossa m. m. on määräyksiä pakollisesta asuntotarkastuksesta.

Oivaltaen tämän laitoksen hyödyn ja välttämättömyyden ovat kuitenkin eri maissa lukuisissa tapauksissa erittäinkin suuremmat kaupunkikunnat, lainsäädännön tukematkin, vapaaehtoisesti toimeenpanneet järjestetyn asuntotarkastuksen.

1) Tässä yhteydessä huomautettakoon, että sellaisia määräyksiä asukkien vastaanoton estämiseksi, joiden antamista Vallilan vuokravälikirjoissa edellytetään, ei ole milloinkaan annettu.

2) Ensi syksynä kuitenkin tulee, kunnan eduskunnan hiljattain asiasta tekemän päätöksen mukaan, vähävaraisten asuntojen järjestelmällinen tarkastus otettavaksi käytäntöön Tampereella.

Preussissa on jo noin puolet suuremmista kaupungeista järjestänyt tuollaisen tarkastuksen, ja muissakin kuin edellä mainituissa Saksan valtakunnan osissa on esimerkkiä seurattu. Eri kaupungeissa on tämä toiminta järjestetty jonkin verran eri tavoin. Eräissä suurkaupungeissa — niin esim. *Charlottenburgissa* ja *Strassburgissa* — on kunnallisen asuntopolitiikan ja etusijassa asuntotarkastuksen tärkeimmät haarat asetettu erikoisen asuntolautakunnan alaisiksi, toisissa kaupungeissa — esim. *Münchenissä*, *Dresdenissä*, *Essenissä*, *München-Gladbachissa* ja *Kölnissä* — toimittavat mainitun tarkastuksen asuntotarkastajat asuntolautakunnista riippumatta.

Ruotsissakin ovat sekä suurimmat kaupungit, *Tukholma*, *Göteborgi* ja *Malmö*, että jotkut vähäpätöisetkin kaupungit järjestäneet terveydenhoitolautakunnan silmälläpidon alaisen vähävaraisten asuntojen järjestelmällisen tarkastuksen. Norjan kaupungeista on ainakin *Kristiania* ottanut puheenalaisen laitoksen käytäntöön.

Käydessään nyt tekemään selkoa niistä periaatteista, joiden mukaan Helsingin asuntotarkastus on näyttänyt olevan uudestijärjestettävä ja jotka on esiintuotu Komitean laatimassa ehdotuksessa asuntotarkastuksen johtosäännöksi, saa Komitea myös tilaisuuden eri kohtiin nähden antaa tarkempia tietoja niistä järjestysmuodoista, joita ulkomaiden kaupungeissa on otettu käytäntöön.

Asuntotarkastuksen tarkoituserän on eräs Saksan etevimpiä ammattimiehiä tällä alalla, Hessenin asuntotarkastaja *Gretzschel* lyhyesti ja sattuvasti yhdistänyt seuraaviin johtolauseisiin:

Asuntotarkastuksen tulee:

- 1) edistää todellisten asunto-olojen selville saamista;
- 2) pyrkiä poistamaan epäkohtia olemassa olevista asunnoista;
- 3) pitää huolta siitä, että hyvät asunnot eivät käyttötapsansa johdosta muutu huonoiksi; sekä

4) herättää käsitystä siitä, mitä hyötyä on miellyttävästä ja kunnollisesta asunnosta.

Edellä lausutusta käy selville, ettei asuntotarkastuksen tehtävä suinkaan ole rajoitettu pelkästään siihen tarkastustoimeen, joka toteaa asuntojen laadun ja tekee muistutuksia huomattujen epäkohtain johdosta sekä katsoo että tarpeellisiin toimenpiteisiin puutteellisuuksien poistamiseksi ryhdytään. Yhdenvertaisena tehtävänä tämän toiminnan rinnalla on sen asiana antaa esiintyvissä tapauksissa asianomaisille talonomistajille ja asunonhaltijoille neuvoja ja tietoja siitä, miten asunnoissa tarpeelliset parannukset ovat käytännöllisimmällä ja tarkoituksenmukaisimmalla tavalla toimeenpantavissa, sekä pitää huolta niistä ja siten herkeämättä vaikuttaa asumustavan kohottamiseksi väestön syvien rivien keskuudessa.

Missä asuntotarkastusta on johdettu tähän henkeen eikä se siis ole saanut poliisilaitoksen, vaan yhteiskunnallisen menestyslaitoksen luontoa, on kokemus kaikkialla osottanut, että tarkastushenkilökunta tavallisesti ei ole kohdannut estettä pyrkiessään asianomaisiin asuntoihin ja saattamaan vapaaehtoisesti noudattamaan annettuja ohjeita, mikäli taloudellisia edellytyksiä siinä kohden on ollut olemassa. Sama on myös ollut laita Helsingin tähänastisen asuntotarkastuksen, ja Komiteasta näyttää luonnolliselta, että laitosta on tällä pohjalla edelleen kehitettävä samaan suuntaan.

Mitä tulee asuntotarkastuksen suhtautumiseen kunnan eri viranomaisiin on niinkään etusijassa nykyistä todellista asianlaitaa ja edellä mainitun voimassa olevan terveydenhoitosäännön säännöksiä silmällä pitäen näyttänyt Komiteasta itsestään selvältä, että asuntotarkastus vastedes samoin kuin tähänkin asti on oleva Terveydenhoitolautakunnan alainen, varsinkin kun puheenalainen toiminta hyvin näyttää käyvän yhteen mainitun Lautakunnan muiden tehtävien kanssa. Pääasiassa samanlaatuisissa oloissa on asuntotarkastus, niinkuin edellä huomautettiin, Ruotsissakin alistettu saman viranomaisen alaiseksi.

Samalla kun asuntotarkastus edellä esitetyillä perusteilla on näyttänyt olevan pysyttävä Terveydenhoitolautakunnan alaisena, on katsottu olevan asian luonnossa, että puheenalainen laitos suhtautuu likeisesti siihen kaupungin lautakuntaan, jonka erikoistehtävänä on käsitellä kunnan työväen- ja asuntoasiat, nimittäin Sosialilautakuntaan. Tämän käsityksen ilmauksena onkin mainitun lautakunnan johtosääntöön (3 § 2 mom.) pantu määräys, jonka mukaan lautakunnan lisäjäseneä sen käsitellessä tärkeämmän laatuja asuntopoliittisia kysymyksiä on m. m. asuntotarkastaja.

Erisuuruisessa määrässä, kulloinkin tarpeen mukaan, on myös asuntotarkastuksen ja rakennustarkastuksen välisen yhteyden aikaansaaminen näyttänyt Komiteasta luonnolliselta ja suotavalta. Näiden molempain laitosten tehtävillä ja toiminnalla on niin monta kosketuskohtaa, ne täydentävät toisiaan niin usein ja tarjoavat toisilleen niin monta kokemusta, että jonkinlainen yhteistoiminta niiden kesken on näyttänyt voivan tarjota huomattavia etuja. Mainita sopii, että Tukholman asuntotarkastaja on voimassa olevan johtosääntönsä mukaan velvollinen ottamaan osaa vastavalmistuneiden rakennusten ja suurenlaisten muutosrakennustöiden katsastamiseen. Komitean mielestä ei kuitenkaan ole syytä määrätä tuollaista velvollisuutta Helsingin asuntotarkastajalle, koska kaupungin voimassa olevan rakennusjärjestyksen mukaan m. m. Terveydenhoitolautakunnan edustajan tulee olla saapuvilla uutisrakennuskatselmuksissa. Kun kuitenkin voi monessa tapauksessa olla tärkeitä, että asuinrakennuksessa rakennusaikanakin toimitetaan terveydellinen tarkastus, on johtosääntöehdotukseen pantu määräys, jonka mukaan asuntotarkastus tarpeen mukaan ulotetaan tekeillä oleviin asuinrakennuksiin (2 § 3 mom.).

Edellä on jo mainittu Kaupunginvaltuuston vuonna 1910 tekemä päätös asuntotarkastuksen velvollisuudesta toimittaa tarkastuskatselmuksia Vallilan työväenasunnoissa ja eräillä muilla kaupungin maalla olevilla tonteilla sekä tästä antaa ilmoitus Rahatoimikamariin ja Terveydenhoitolautakunnalle. Silmällä pitäen likinnä tätä tehtävää, johon kenties vastedes käynee lisääminen muita samantapaisia, on johtosääntöehdotuksessa (1 §) asuntotarkastuksen velvollisuuksien joukossa myös mainittu, että sen tulee avustaa asianomaisia kunnan viranomaisia niiden asuntoyritysten silmälläpidossa, joille kaupungin panemin ehdoin on suotu jonkinlaisia etuja.

Tässä yhteydessä on mainittava, että asuntotarkastajan avustus toimialallaan yleensä on näyttänyt olevan varattava sekä Terveydenhoitolautakunnalle ja ensimmäiselle kaupunginlääkärille että muillekin kunnan viranomaisille, johon nähden Komitea on erittäin tahtonut huomauttaa hänen avustustaan asuntotilastollisissa, asuntoterveydellisissä ja asuntopoliittisissa selvityksissä. Sitä tarkoittava määräys onkin pantu ehdotukseen (4 § 3 kohta).

Kaupungin tähänastinen säännöllinen asuntotarkastus on, niinkuin edellä mainittiin, nimenomaisen määräyksen johdosta rajoitettu työväenasuntoihin. Ulkomailla on esimerkkejä siitä, että asuntotarkastus on ulotettu kaikkiin asuntoihin — niin *Baijerissa*, *Saksissa* ja *Badenissa* — tahi kaikkiin vuokra-asuntoihin — niin *Hessenissä* ja *Elsass-Lothringissa* — mutta tätä järjestystä käy kuitekin pitäminen poikkeuksena. Tavallista on, että tarkastus säännöllisesti käsittää ainoastaan pienemmät, enintään 2—3 huoneen asunnot sekä työnantajain apulaisille, työntekijöille, oppilaille ja palvelusväelle makuupaikaksi luovuttamat huoneet; isommat asunnot tarkastetaan, jos erityistä aihetta siihen on.

Harkitessaan kysymystä, kuinka laajaksi kaupungin asuntotarkastus nyt olisi määrättävä, on Komitea toiselta puolen katsonut, että tarkastuksen nimenomaista rajoitusta työväenasuntoihin ei enää olisi voimassa pidettävä, erittäinkin kun varmaa rajaa ei käy vetäminen työväenasuntojen ja muiden vähävaraisten henkilöjen käyttämien huoneistojen välille. Toiselta puolen on Komitean mielestä syytä, ettei ainakaan toistaiseksi uloteta pakollista tarkastusta laajemmalle kuin on aivan välttämätöntä. Tähän nähden on Komiteasta näyttänyt tarpeelliselta menetellä niin, että tarkastus käsittäisi kaikki pienemmät asunnot, joiden tunnusmerkkinä enimmäkseen on suuri ahtaassa-asuminen ja yleisesti levinyt asukkijärjestelmä, ja on Komitea siinä kohden Helsingin asumusoloja silmällä pitäen katsonut rajan käyvän vetäminen niin, että enemmän kuin kaksi huonetta ja keittiön käsittävät huoneistot eivät olisi pakollisen tarkastuksen alaiset. Tästä olisi Komitean mielestä myös erotettava kaikki omistajain itsensä asumat pienemmätkin asunnot. Tosin ei käy kieltäminen, että terveydellisiä epäkohtia milloin missäkin määrin esiintyy tuollaisissakin huoneistossa, mutta näiden asuntojen säännöllistä tarkastusta eivät kuitenkaan puolla yhtä pakottavat syyt kuin vuokrahuoneistojen tarkastusta. Komitea on sentähden päättänyt ehdottaa, että pakollinen tarkastus koskisi kaikkia enintään kahden huoneen ja keittiön käsittäviä vuokrahuoneistoja (2 §). Vuokrahuoneistoksi on tietysti luettava sellainenkin asunto, johon asunto-osakeyhtiön osakkaalla osakkuutensa perusteella on etuoikeus. Tämän ohessa on niiden huoneiden tarkastus, joita työnantajat ovat luovuttaneet apulaisten, työntekijäin ja oppilaiden makuupaikaksi johtosääntöehdotuksessa säädetty pakolliseksi sitä suuremmalla syyllä, kun puheenalaista laatua olevat asunnot, niinkuin edellä huomautettiin, jo terveydenhoitosäännössä nimenomaan julistetaan tarkastuksen alaisiksi.

Muut asunnot olisivat Komitean ehdotuksen mukaan ainoastaan valinnaisesti tarkastuksen alaiset, riippuen siitä, aiheuttaako Terveydenhoitolautakunnalle saapunut ilmoitus tahi jokin muu erikoinen syy tarkastuksen toimittamisen.

Samoin kuin tähän asti olisi tarkastustoiminta järjestettävä siten, että tarkastukset toimitetaan osin järjestelmällisesti, edeltäpäin laaditun ohjelman mukaan, osin taas tilapäisesti yleisöltä saapuneiden ilmoitusten tahi Terveydenhoitolautakunnan toimenannon johdosta.

Siihen aikaan nähden, jonka kuluessa asuinhuoneiston tarkastus olisi uusittava, ei käy antaminen yleispätevää ohjetta. Yleensä kuitenkin käynee vuosittain uusiutuvaa tarkastusta pitäminen riittävänä. Seikka, joka esillä olevassa kohden enimmäkseen vaikuttaa

asian arvostelemiseen, on asunnonmuuttojen lukuisuus; missä tuollaisia muuttoja usein uusiintuu, siellä voi käydä tarpeelliseksi useammankin kerran vuodessa uusia tarkastuskäynnit. Käyntien uusiminen käy tarpeelliseksi niinikään kaikissa niissä tapauksissa, jolloin täytyy tarkastaa annettujen ohjeiden noudattamista. Komitea on ehdotukseensa pannut säännöksi, että tarkastus on, mikäli mahdollista, toimitettava vähintään kerran vuodessa pakollisen tarkastuksen alaisissa huoneistoissa (2 §).

Ne asunnoissa ilmenevät epäkohdat, joita asuntotarkastuksen toiminta tarkoittaa poistaa, johtuvat usein vanhemmissa rakennuksissa jo taloa rakennettaessa tehdyistä rakennusvirheistä. Mutta varsin lukuisissa, alkuaan virheettömissäkin huoneistoissa on vähitellen ilmaantunut epäkohtia, sikäli kuin asunto on korjausten ja kunnossapidon puutteesta saanut rappeutua. Vaikka vasta mainitut epäkohdat on lähinnä luettava talonomistajan viaksi, on asunnonhaltija se, joka on vastuunalainen huoneiston sopimattoman käytön synnyttämisestä terveydellisistä ja siveellisistä vaaroista. Järjestyksen puute ja liikaisuus, köyhyyden ja tietämättömyyden yhteydessä, sekä ei suinkaan vähimmin huoneiston liika-asutus asukkien pitämisen yhteydessä ovat yleisimmät tähän ryhmään luettavat epäkohdat. Toisinaan taas ei asunto itse, vaan sen ympäristössä vallitsevat olot — esimerkiksi sen vierellä sijaitseva epäsiisti käymälä — vaikuttavat haitallisesti huoneiston terveydellisiin oloihin, ja tähän nähden onkin ehdotuksessa nimenomaan säädetty, että asuntotarkastuksen myös pitää käsittää tuollaiset seikat (2 § 2 mom.).

Vastamainitut seikat johtavat etsimättä kysymykseen tarkastushenkilökunnan kokoonpanosta ja niistä ominaisuuksista, joita sillä tulee olla.

Mielipiteet siitä ammattisivistyksestä, jota on vaadittava asuntotarkastuksen päälliköltä, käyvät ulkomailla jyrkästi eriäviin suuntiin. Eräissä maissa pannaan pääpainoa lääkeopilliseen, toisissa teknilliseen sivistykseen.

Englannissa johtavat asuntotarkastusta lääkärit, „Medical Officers of Health“, joita on kielletty samalla toimimasta yksityislääkäreinä ja joiden ennen virkaan pääsemistä on suoritettava säädetty tutkinto. Asuntotarkastuksessa suorittamansa toiminnan ohessa hoitavat he muitakin virkatehtäviä, esim. käsiammattien tarkastusta.

Ruotsissakin on asuntotarkastus jo kaikkialla lääkärisivistyksen omaavain henkilöiden johdossa, ellei, niinkuin eräissä pienenlaisissa kaupungeissa on laita, ole tyydytty naispuolisen tarkastajan asettamiseen. Kunnallisen Keskustoimiston Svenska Stadsförbundet-liitolle asiasta tekemään tiedusteluun onkin vastattu, että Ruotsissa keskusteltaessa kunnallisen asuntotarkastuksen sopivasta järjestysmuodosta tuskin miltään taholta on kuulunut muuta, kuin että tarkastuksen päällikkönä tulisi olla lääkäri. Ajatus tämän tehtävän antamisesta yksinomaan tahi pääasiallisesti rakennusteknillisesti sivistyneelle henkilölle (arkkitehdille tahi insinöörille) on siis, niin ilmoitetaan, Ruotsissa vakan vieras. Osaksi mainitaan tämän johtuvan siitä, että teknillinen asiantuntemus yleensä jo on hyvin edustettuna suurempain kaupunkien rakennuslautakunnissa tahi näiden lautakuntain virkamiehistössä, joten sillä siis on tilaisuus ratkaisevasti vaikuttaa yksityiseen rakennustoimintaan. Jo valmiin asunnon terveellisuuden julkinen valvonta taas on näyttänyt olevan tehtävä, jonka miltei itsestään on katsottu vaativan erikoista terveysopillista pätevyyttä, jota ei voi edellyttää teknikkojen omaavan.

Yksityisiä poikkeustapauksia lukuunottamatta on sitä vastoin tähän asti Saksan asuntotarkastuksen palvelukseen otettu ainoastaan teknillisessä korkeakoulussa tai keskikoulussa hankitun rakennusteknillisen sivistyksen omaavia henkilöitä. Gretzschel'in „Zeitschrift für Wohnungswesen“ nimisessä aikakauslehdessä huhtikuun 28 päivänä 1913 julkaistun kirjoituksen mukaan ei tästä toistaiseksi ole huomattu olevan mainittavia haittoja, vaikkakin useista rakennustarkastajain antamista vuosikertomuksista selvästi käy ilmi, että he pitävät asuntotarkastusta yksinomaaisesti teknillisenä asiana.

Vaikka siis Saksan kaupungeissa ylipäättään on otettu asuntotarkastajat rakennusteknikkojen riveistä, ei kuitenkaan ole jätetty huomaamatta sitä seikkaa, että puheenalainen toiminta myös vaatii melko suuria terveysopillisia tietoja mainituilta virkamiehiltä. Tämän ohessa on erittäinkin viime aikoina julkisuudessa keskusteltaessa tarkastushenkilökunnan sopivasta sivistyksestä tarmokkaasti puollettu sitä näkökantaa, että asuntotarkastusta huomattavassa määrässä täytyy pitää *sosialisena* tehtävänä ja että tähän nähden on välttämättömän tarpeellista, että asuntotarkastajat ovat perehtyneitä sosialipolitiikkaan ja erittäinkin niihin sen haaroihin, joilla on välitöntä yhteyttä asuntokysymyksen kanssa. Heidän tulee lisäksi kyetä oivaltamaan varattomain kansanluokkain olot ja käsityksimaailma sekä omata kyky esiintymisellään saavuttaa näiden luokkain luottamus ja kunnioitus.

Niinkuin edellä huomautettiin, on Helsingin kaupungin tähänastinen väliaikainen asuntotarkastaja saanut arkkitehtisivistyksen.

Komitean mielestä osottaa niiden tehtävään laatu, mitkä edellä olevan mukaan pitää kuulua asuntotarkastukselle, ilmeisesti että siinä pitää olla edustettuina sekä terveyshoidollisia ja teknillisiä että yhteiskunnallisia tietoja. Erittäinkin näyttää olevan vaadittava, että päällikkö on jossain määrin perehtynyt kaikkiin näihin eri tiedonaloihin. Hänen pääasialliseen sivistykseensä nähden on Komitea ollut sitä mieltä, että täytyy saada virkaan vapaasti valita lääkäri tai arkkitehti. Erikoistietojensa johdosta terveydenhoidon alalla on lääkäriillä parhaat edellytykset täyttää tärkeitä asuntotarkastajan tehtävän puolia ja tähän suuntaan käyvä erittäinkin Ruotsista saatu kokemus on hyvinkin valaiseva. Mutta ei myöskään näy olevan sivuutettava sitä seikkaa, että rakennusteknillisillä kysymyksillä on terveydellisten kysymysten rinnalla varsin tärkeä merkitys asuntotarkastuksen toimialalla ja että tässä kaupungissa jo on saatu monivuotinen kokemus siitä, että teknillisesti sivistynyt henkilö voi menestyksellä täyttää rakennustarkastuksen tehtävät. Erinomaisen tärkeät ovat tämänlaatuisessa toimessa nimenomaan henkilökohtaiset edellytykset. Oikea mies paikallaan on kyllä osottautuva kykeneväksi pian täydentämään tietojaan, jos ne näyttäytyvät riittämättömiksi.

Edellä mainittujen näkökohtain pohjalla on Komitea katsonut olevan asuntotarkastajan pätevyysheidoiksi esittäminen, että hänen tulee olla oikeutettu lääkäri tai tutkinnon käynyt arkkitehti sekä omata tarpeelliset tiedot asuntokysymykseen kuuluvissa terveydellisissä, teknillisissä ja yhteiskunnallisissa kysymyksissä (5 §). Katsoen edellämainittuihin pätevyysheitoihin ja siihen, että virka kokonaan vaatii hoitajansa työn, on virkaa

seuraava palkka katsottu olevan määrättävä 7,200 markaksi vuodessa. Ehdotuksen mukaan täyttäisi Kaupunginvaltuusto viran Terveydenhoitolautakunnan ehdotuksesta.

Asuntotarkastajan tehtäviä, semmoisina kuin ne on määritelty Komitean johtosääntöehdotuksessa, on osin jo edellä käsitelty, osin ne eivät näy kaipaavan muuta perustelua. Yhteen tähän kuuluvaan seikkaan lienee tässä kuitenkin muutamain sanoin kajottava.

Niinkuin edellä mainittiin, on jo nykyään toimeenpantu tutkittujen asuntojen ja tarkastustulosten järjestelmällinen rekisteröiminen. Tätä käytäntöä on Komitean mielestä näyttänyt olevan edelleen kehitettävä. *Essenin* asuntotarkastuksen esikuvan mukaan on monin paikoin otettu käytäntöön korttijärjestelmä, jonka mukaan tarkat muistoonpanot kaikista tutkituista asunnoista kirjoitetaan kortteihin tätä varten annettujen ohjeiden mukaisesti. Kun tuollainen asunnonselitys on ensi kerran tehtävä, kuuluu siihen tosin varsin paljon aikaa, mutta tämä työ tulee myöhempäin tarkastustoimitusten hyväksi, sillä uusia mittauksia y. m. ei silloin enää tarvitse toimittaa. Edellä lausutun johdosta on asuntotarkastaja ehdotuksen mukaan velvoitettu pitämään kaikista toimitetuista tarkastuksista päiväkirjaa sekä kustakin tarkastetusta huoneistosta laatimaan Terveydenhoitolautakunnan vahvistaman kaavakkeen mukainen asunnonselitys (4 § 3 kohta).

Siihen eräisiin ulkomaiden kaupunkeihin verraten jossain määrin rajoitettuun tehtävään katsoen, minkä asuntotarkastus Komitean ehdotuksen mukaan saisi, on Komiteasta näyttänyt mahdolliselta ainakin toistaiseksi ehdottaa asetettavaksi ainoastaan yksi asuntotarkastaja kaupungin koko aluetta varten. Tarpeellista kuitenkin on asettaa hänen avukseen asiantuntevia henkilöjä.

Siinä kohden on Komitea tahtonut ehdottaa, että toistaiseksi asetettaisiin kolme tarkastusapulaista, yksi miespuolinen ja kaksi naispuolista.

Miespuolisen apulaisen pätevyys ehdoksi on näyttänyt olevan asetettava teknillinen taito rakennusammattissa. Erittäinkin jos asuntotarkastuksen päällikkö on ammatiltaan lääkäri, olisi teknillisesti sivistyneen apulaisen tuottama etu ilmeinen. Mutta teknillisestikin sivistyneelle päällikölle lienee rakennusteknikko sopivin apulaiseksi. Tähän näyttää sekin asianhaara viittaavan, että nykyinen asuntotarkastaja on, niinkuin edellä mainittiin, apulaisekseen palkannut rakennusmestarin. Komitea on ollut sitä mieltä, että toimeen sopiva henkilö, jolla ei enempää kuin asuntotarkastajalla ja naispuolisilla apulaisillakaan saisi olla muuta tointa (8 §) olisi saatavissa 3,600 markan vuosipalkkiolla.

Miespuolisen tarkastusapulaisen pääasiallisena tehtävänä tulisi Komitean mielestä olla avustaa tarkastajaa tarkastustoimituksissa sekä käskystä suorittaa tähän kuuluvia tehtäviä, joista erittäin mainittakoon annettujen määräysten noudattamisen valvonta.

Kun miespuolisen apulaisen eritoten tulisi huolehtia teknillisten parannusten toimeenpanemisesta, saisivat naispuoliset apulaiset etusijassa tehtäväkseen antaa asianomaisille ohjeita oikeasta asunnonhoidosta, toisin sanoin olla apuna suoritettaessa edellämäinnettua asuntotarkastustoiminnan sosialista puolta (6 § 1 mom.). Tähän katsoen on ehdotettu, että puheenalaisen virkain hakijain tulee näyttää olevansa perehtyneet sosiaaliseen menestystyöhön. Naispuoliselle tarkastusapulaiselle on katsottu olevan maksettava 2,100 markan vuosipalkka.

Tarkastusapulaiset ottaisi ehdotuksen mukaan toimeen Terveydenhoitolautakunta asuntotarkastajan ehdotuksesta (6 § 2 mom.).

Tämän lisäksi on katsottu tarpeelliseksi asuntotarkastukseen toistaiseksi asettaa kanslia-apulainen, jolla olisi 1,500 markan vuosipalkka. Tarpeellinen kansliahuoneisto olisi annettava käytettäväksi Terveydenhoitolautakunnan huoneistojen yhteydessä.

Komitea on tosin rajoittunut nyt ehdottamaan asetettavaksi ainoastaan yhden miespuolisen ja kaksi naispuolista tarkastusapulaista sekä yhden kanslia-apulaisen, mutta Komiteasta on näyttänyt luultavalta, että tarkastuksen työvoimain lisääminen on varsin pian osottautuva tarpeelliseksi. Tähän katsoen on johtosääntöehdotus tähän kuuluvilta osilta laadittu siihen muotoon, että henkilökuntaa käy lisääminen tarvitsematta sen johdosta muuttaa johtosääntöä.

Tässä yhteydessä mainittakoon vertailun vuoksi alempana olevat tiedot *Tukholman* ja *Göötëporin* asuntotarkastuksen vuosirahasäännöistä.

Tukholma. Asuntotarkastaja, jolla on palkkaa 6,500 kruunua ynnä kaksi ikäkorotusta, miespuolinen apulainen, jolla on palkkaa 2,400 kruunua sekä neljä naispuolista apulaista, joilla kullakin on palkkaa 1,800 kruunua. Asuntotarkastuksen vuosirahasääntö nousi vuonna 1913 kaikkiaan 19,600 kruunuun.

Göötëpori. Terveystarkastaja, samalla asuntotarkastaja, jolla on 7,500 kruunun palkka ikäkorotuksineen sekä neljä naispuolista asuntotarkastajaa, joilla kullakin on 1,200 kruunun palkka ikälisäyksineen. Tämän ohessa on kuluvan vuoden rahasääntöön pantu 10,000 kruunun arviomääräraha asuntotarkastusta ja huoltotoimintaa varten.

Työnsä jatkuessa ei Komitea ole voinut olla kiinnittämättä huomiotaan eräisiin edellä mainitsemattomiin seikkoihin, jotka likeisimmin koskevat asuntotarkastuksen toimintaa.

Epäämätön edellytys, jotta asuntotarkastus voisi tarpeellisella varmuudella ja mahdollisimman suotuisilla tuloksilla täyttää tehtävänsä, on että on olemassa tarkkoja määräyksiä niistä vähimmistä vaatimuksista, joita asunnon tulee täyttää sekä sen laatua teknilliseltä ja terveydelliseltä kannalta että myös sen käyttämistä terveyshoidolliselta ja siveellisyysnäkökannalta katsoen.

Katsomatta niihin asuntojen laatua koskeviin määräyksiin, joita on voimassa olevassa kaupungin rakennusjärjestyksessä tai sen erinäisissä osissa sekä lisäksi vuokraamalla olevista asunnoista niiden vuokratirjoissa, ei edellä mainituista seikoista toistaiseksi ole olemassa muita määräyksiä kuin tässä mietinnössä aikaisemmin mainitut, koko maassamme voimassa olevan terveydenhoitosäännön ylimalkaiset säännökset. Erikoista terveydenhoitojärjestystä Helsingin kaupungille, joka järjestys m. m. tässä puheena olevassa kohden täydentäisi mainitun säännön määräyksiä, ei, niinkuin tunnettu, ole toistaiseksi annettu, vaikka Terveydenhoitolautakunnan laatima terveydenhoitojärjestyksen ehdotus vuonna 1909 annettiin asianmukaisesti tutkittavaksi (*Kaupunginvaltuuston pain.*

asiakirj. N:o 29 vuodelta 1909). Tässä ehdotuksessa on erikoiseen lukuun pantu määräyksiä „vuokralle annettavista tahi asuttavaksi luovutettavista huoneistoista“ ja siinä säädetään tarpeelliseksi havaitut vähimmät vaatimukset asuntojen terveydelliseen laatuun nähden sekä määräyksiä asuntojen käyttämisestä ja erittäinkin siveellisessä suhteessa tarpeellisia rajoituksia asukkien vastaanottamiseen nähden.

Kun on epätietoista, milloin edellä mainittu terveydenhoitojärjestyksen ehdotus, joka muutoin nyttemmin on monelta kohden vanhentunut ja kaipaa uudistusta, saadaan loppuunkäsittelyksi, mutta määräysten antaminen vastamainituissa kohdin asunnoista ei näy enää sietävän lykkäystä, rohkenee Komitea ehdottaa

että Terveydenhoitolautakunta hetimiten ryhtyisi toimeen erityisen ehdotuksen laatimiseksi vuokrattavia tahi asuttaviksi luovutettavia huoneistoja koskeviksi tarpeen vaatimiksi määräyksiksi.

Tässä edellä on Komitea useasti huomauttanut, että asuntotarkastuksen tulee etusijassa pyrkiä neuvoilla ja ohjeilla vapaaehtoisuuden tietä aikaansaamaan tarpeellisia parannuksia niissä asunnoissa, jotka tarkastaessa on havaittu kohdassa tai toisessa puutteellisiksi ja vasta ilmeistä niskoittelua kohdatessaan ryhtyä pakkokeinoihin epäkohtain poistamiseksi. Eräissä erikoistapauksissa täytyy kuitenkin tarkastuksen johtaa sopimatoman ja parantumattomien asuntojen kelvottomaksi julistamiseen, mistä on seurauksena että asianomaisen huoneistonhaltijan tulee itselleen hankkia toinen asunto. Sekä näissä tapauksissa että silloinkin kun tarkastuksen toimittaja muutoin katsoo perheellä olevan epätydyttävän asunnon olisi erittäin tärkeitä, jos voisi asuntotarkastuksen välityksellä osottaa sopivan uuden huoneiston. Tämä valaisee osaltaan nykyään vallitsevaa puutetta mitä tulee sekä hyvin järjestettyyn kunnallisen *asunnonvälityksen* että myös sen järjestämiseen likeisesti liittyväksi asuntotarkastukseen. Kun kuitenkin Kaupunginvaltuusto on lähettänyt asunnonvälitystä koskevan kysymyksen Sosialilautakunnan valmisteltavaksi, ei Komitea ole katsonut olevan tässä yhteydessä tarkemmin käsitteleminen kysymystä vastaisen asunnonvälityksen tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä, vaan on tahtonut rajoittua tällä tavoin huomauttamaan sen likeistä yhteyttä asuntotarkastuksen toiminnan kanssa.

Komitean laatima ehdotus asuntotarkastuksen johto- ja vuosirahasäännöksi pannaan tämän oheen.

Helsingissä, heinäkuun 3 p:nä 1914.

Leo Ehrnrooth.

Einar Böök.*
Viktor Manner.

L. Mallander.
Vilh. Sucksdorff.

*) Ei ollut saapuvilla tarkistustilaisuudessa.

Ehdotus Helsingin kaupungin asuntotarkastuksen johtosäännöksi.

1 §.

Asuntotarkastuksen tehtävänä on pitää silmällä kaupungin asumusoloja, ja tulee asuntotarkastuksen sitä varten erittäinkin:

tarkastaa asuntojen terveydellisiä oloja;

avustaa asianomaisia kunnan viranomaisia niiden asuntoyritysten silmälläpidossa, joille kaupunki on määrähdoin myöntänyt jonkinlaisia etuja;

ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin tarkastuksissa ilmisaatujen epäkohtain poistamiseksi; sekä

ylipäättään toimia asumustavan kohottamiseksi kaupungin väestön keskuudessa.

2 §.

Tarkastus on, mikäli mahdollista, toimitettava vähintään kerran vuodessa enintään kaksi huonetta ja keittiön käsittävissä vuokrahuoneistoissa sekä huoneissa, jotka työnantaja on luovuttanut apulaisten, työntekijäin ja oppilaiden makuupaikaksi.

Muiden asuinhuoneistojen tarkastus toimitetaan, kun se on erittäin tarpeen vaatima. Tarpeen vaatiessa ulotetaan asuntotarkastus tekeillä oleviin asuinrakennuksiin.

Asuntotarkastus käsittää myös sellaiset asunnon ympäristössä esiintyvät seikat, jotka voivat vaikuttaa asunnon terveydellisiin oloihin.

3 §.

Asuntotarkastusta hoidetaan Terveysneuvoston johdon ja silmälläpidon alaisena ja on sen palvelukseen asetettu asuntotarkastaja sekä tarkastusapulaisia, niin mies- kuin naispuolisiakin, sekä tarpeellinen kansliahenkilökunta.

4 §.

Asuntotarkastajan velvollisuutena on:

1) itsekohtaisesti tahi tarkastusapulaisten kautta toimittaa 1 ja 2 §:ssä mainitut tarkastukset;

2) antamalla neuvoja ja ohjeita sekä vuokraisännille että vuokralaisille koettaa saada korjatuiksi asunnoissa huomattavat epäkohdat sekä asianomaisen niskoittellessa, jos asianhaarat vaativat, tästä ilmoittaa Terveysneuvostolle tahi ensimmäiselle kaupunginlääkärille asianmukaiseen toimenpiteeseen ryhtymistä varten.

3) kaikista toimitetuista tarkastuksista pitää päiväkirjaa sekä kustakin tarkastetusta huoneistosta laatia Terveysneuvoston vahvistaman kaavakkeen mukaan asunnonselitys, jolloin myös on muistoon kirjoitettava kaikki ne toimenpiteet, joihin

asuntotarkastus, Terveystenhoitolautakunta tahi muu viranomainen on kuhunkin huoneistoon nähden ryhtynyt;

4) toimittaa Terveystenhoitolautakunnan, ensimmäisen kaupunginlääkärin tai muiden kunnan viranomaisten Terveystenhoitolautakunnan välityksellä antamat tehtävät asuntotarkastuksen alalla, ja siinä kohden erittäin olla apuna asuntotilastollisissa, asuntoterveydellisissä ja asuntopoliittisissa selvityksissä:

5) kutsusta ottaa osaa Sosialilautakunnan kokouksiin tärkeämmän laatuksia asuntopoliittisia kysymyksiä käsiteltäessä;

6) lähinnä pitää silmällä, että asuntotarkastuksen palveluskunta asianmukaisesti täyttää tehtävänsä; sekä

7) asuntotarkastuksen toiminnasta Terveystenhoitolautakunnalle antaa kuukausittain raportti sekä ennen helmikuun umpeen menemistä kertomus edelliseltä kalenterivuodelta.

5 §.

Asuntotarkastajaksi valitsee Kaupunginvaltuusto, sittenkun Terveystenhoitolautakunta on julistanut viran avonaisena haettavaksi, lautakunnan ehdotuksesta henkilön, joka joko on oikeutettu lääkäri tahi Suomen Teknillisessä Korkeakoulussa tahi muusta sitä vastaavassa oppilaitoksessa päästötutkinnon suorittanut arkkitehti sekä omaa tarpeelliset tiedot asuntokysymykseen kuuluvissa terveydellisissä, teknillisissä ja sosialisissa asioissa.

Asuntotarkastaja asetetaan virkaan kuusikuukautisen molemminpuolisen irtisanomisen ehdolla.

6 §.

Tarkastusapulaisen tulee olla asuntotarkastajan apuna hänen toimituksissaan ja tehtävissään sekä tarkastajan käskystä suorittaa tähän kuuluvia tehtäviä, ollen miespuolisen apulaisen varsinkin huolehdyttävä asuntojen teknillisistä parannuksista, jota vastoin naispuolisen apulaisen etusijassa tulee antaa oikeata asuntohoitoa koskevia ohjeita.

Tarkastusapulaisiksi ottaa Terveystenhoitolautakunta hakemuksesta ja asuntotarkastajan ehdotuksesta kuusikuukautisin molemminpuolisin irtisanomisehdoin toimeen sopivia henkilöitä, ja tulee miespuolisen apulaisen omata teknillisiä tietoja rakennusammattissa ja naispuolisen apulaisen olla perehtynyt sosialiseen menestystyöhön.

7 §.

Tarpeellisen kansliahenkilökunnan ottaa Terveystenhoitolautakunta toimeen asuntotarkastajan ehdotuksesta.

8 §.

Asuntotarkastajalla enempää kuin tarkastusapulaisillakaan ei saa Terveystenhoitolautakunnan luvatta olla muuta tointa.

9 §.

Terveystenhoitolautakunnan tulee tämän johtosäännön pohjalla antaa asuntotarkastajalle erityinen työjärjestys sekä muita tarpeellisiksi havaittuja määräyksiä.

Ehdotus asuntotarkastuksen vuosirahasäännöksi.

1 Asuntotarkastaja, palkkaa	Smk	7,200: —
1 Miespuolinen tarkastusapulainen, palkkaa	„	3,600: —
2 Naispuolista tarkastusapulaista, palkkaa kumpikin 2,100: —	„	4,200: —
1 Kanslia-apulainen, palkkaa	„	1,500: —
	Smk	16,500: —

Asuntotarkastaja sekä apulaiset ovat oikeutetut saamaan 10 %:n korotuksen pohjapalkastaan viiden ja kymmenen vuoden palveluksesta samassa toimessa.

HELSINGIN

Terveydenhoitolautakunta.*Helsingissä,**lokak. 15 p:nä 1914.**Helsingin Kaupunginvaltuustolle.*

N:o 433.

Huhtikuun 16 päivänä 1913 on Kaupunginvaltuusto antanut Terveydenhoitolautakunnan toimeksi laatia täydellisen ehdotuksen tehokkaan asuntotarkastuksen aikaansaamista tarkoitukselliseksi toimenpiteiksi. Tämän johdosta on Terveydenhoitolautakunta, asian oltua erinäisissä kokouksissa Lautakunnan käsiteltävänä sekä ensimmäisen kaupunginlääkäriin, professori W. Sucksdorffin laadittua ehdotuksen asiasta, antanut asian valmisteltavaksi komitealle, johon on kuulunut sekä Terveydenhoito- että Sosialilautakunnan jäseniä.

Tämän komitean nyttemmin annettua mietinnön, josta Lautakunta on hankkinut Sosialilautakunnan lausunnon, sekä asian edelleen oltua Terveydenhoitolautakunnassa pohdittavana, saa Lautakunta, pannen oheen edellä mainitun komitean mietinnön ja Sosialilautakunnan siitä antaman lausunnon, kunnian ilmoittaa voineensa pääasiassa yhtyä vastamainittuun mietintöön. Kuitenkin tahtoisu Terveydenhoitolautakunta komitean ehdottamaan „Helsingin kaupungin asuntotarkastuksen johtosääntöön“ ehdottaa seuraavia muutoksia :

1 §:n 5 mom. olisi Lautakunnan mielestä muutettava seuraavaksi: „ylipäättään toimia asumusolojen parantamiseksi sekä asuntojen laatua ja hoitoa että niiden käyttöä silmällä pitäen“. Komitean mietinnössä käytetty sanontatapa „asumustavan kohottamiseksi kaupungin väestön keskuudessa“ ei nimittäin liene tavanomaisen kielenkäytön mukainen eikä ole Lautakunnan mielestä hyväksyttävä.

Komitean ehdotuksen 2 §:n 1 mom. ei, niinkuin Sosialilautakuntakin on huomauttanut, ole voimassa olevan terveydenhoitosäännön vastaavan säännöksen mukainen, minkätähden sitä Lautakunnan mielestä ei käy hyväksyminen. Terveydenhoitosääntö kuitenkin on, niinkuin tunnettu, uudestilaadittavana, minkätähden on mahdollista, että vastedes muitakin huoneistoja kuin nykyään voimassa olevassa terveydenhoitosäännössä mainitut asetettanee asuntotarkastuksen alaisiksi. Lautakunnasta sentähden näyttää sopivimmalta, että puheena oleva pykälä laaditaan ylimalkaisempaan muotoon, jotta sitä käy soveltaminen siinäkin tapauksessa että terveydenhoitosäännön määräyksiä muutetaan, ja ehdottaa Lautakunta sentähden säännöksen muuttamista seuraavaksi:

„Tarkastus on, mikäli mahdollista, toimitettava vähintään kerran vuodessa kussakin asuinhuoneistossa, missä sen laillisesti käy toimittaminen.“

Tämän oheisessa Sosialilautakunnan lausunnossa mainituista syistä näyttää 2 §:n 2 momentin käyvän johtosääntöehdotuksesta poistaminen.

Johtosääntöehdotuksen 3 § olisi Sosialilautakunnan esittämistä syistä muutettava seuraavaksi: „Asuntotarkastusta hoitaa Terveystoimilautakunnan johdon ja silmälläpidon alaisena asuntotarkastaja, jonka avuksi asetetaan sekä mies- että naispuolisia tarkastusapulaisia ja tarpeellinen kansliahenkilökunta.“

5 §:n 1 momentissa sopisi lausetapa „asuntokysymykseen kuuluvissa“ vaihtaa lausetapaan „asuntokysymystä koskevissa“, ja

8 §:n ruotsinkielisessä tekstissä olisi sana „äge“ vaihdettava sanaan „må“.

Komitean ehdottamaa asuntotarkastuksen vuosirahasääntöä vastaan ei Terveystoimilautakunnalla puolestaan ole mitään muistuttamista.

Edellä lausutun nojalla saa Terveystoimilautakunta kunnioittaen esittää, että Kaupunginvaltuusto tehokkaan asuntotarkastuksen aikaansaamiseksi kaupungissa päättäisi kaupungin palvelukseen asetettavaksi asuntotarkastajan ynnä yhden mies- ja kaksi naispuolista tarkastusapulaista sekä kanslia-apulaisen edellä mainitussa vuosirahasäännössä esitetyin palkkaeduin ja samalla vahvistaa tämän oheisen, edellä mainitulla tavalla muutetun ehdotuksen Helsingin kaupungin asuntotarkastuksen johtosäännöksi.

Sen johdosta että komitea on mietinnössään muun muassa ehdottanut, että Terveystoimilautakunta hetimiten ryhtyisi laatimaan erityistä ehdotusta vuokrattavia tahi asuttaviksi luovutettavia huoneistoja koskeviksi tarpeellisiksi määräyksiksi, pyytää Lautakunta lopuksi mainita, että Lautakunta aikoo ottaa tämän ehdotuksen harkittavaksi tehdessään muutosehdotuksia aikaisemmin laatimaansa Helsingin kaupungin terveydenhoitojärjestykseen.

Terveystoimilautakunnan puolesta :

O. von Hellens.

R. Vuorio.

HELSINGIN KAUPUNGIN

SOSIALILAUTAKUNTA

*Helsingissä,
syysk. 4 p:nä 1914.*

Terveydenhoitolautakunnalle.

N:o 52.

Kirjelmässä N:o 265 viime heinäkuun 15 päivältä on Terveydenhoitolautakunta pyytänyt Sosialilautakunnan lausuntoa siitä mietinnöstä ehdotuksineen toimenpiteiksi tehokkaan asuntotarkastuksen järjestämiseksi tässä kaupungissa, jonka Terveydenhoitolautakunnalle oli antanut Terveydenhoitolautakunnan ja Sosialilautakunnan edustajista kokoonpantu komitea, ja saa Sosialilautakunta tämän johdosta lausuntonaan esiintuoda seuraavaa:

Tarkastettaessa esillä olevaan komiteamietintöön liitettyä ehdotusta Helsingin kaupungin asuntotarkastuksen johtosäännöksi on Lautakunnassa herättänyt epäilyksiä se laajuus, minkä komitea on johtosääntöehdotuksen 2 §:n 1 ja 2 momentin säännöksillä kunnan asuntotarkastukselle antanut. Terveydenhoitolautakunnalle tahi sen virkailijoille asuntotarkastukseen nähden laillisesti kuuluva toimivalta on, niinkuin komiteakin on maininnut, osotettuna 1879 vuoden terveydenhoitosäännön 5 §:ssä. Tämän lainpaikan mukaan tulee yleisen terveydenhoidon valvomiseksi asetettujen ja siihen oikeutettujen henkilöjen esteettömästi päästä talonpihaan, ulkokuoneisiin, työhuoneukseen, tehtaaseen, ravintolaan, työväenasuntoihin ynnä muihin laitoksiin, mutta ei muutoin yksityisten asuinhuoneisiin, paitsi jos tieto siitä, että siellä on tarttuma-aineita tahi muuten terveydelle erittäin haitallisia kohtia, vaatisi tarkastusta siellä, jossa tapauksessa tarkastuksen kuitenkin saa toimittaa ainoastaan kaksi tahi useammat siihen erittäin valtuutetut Terveydenhoitolautakunnan jäsenet. Täten on voimassa oleva asetus todellisuudessa pannut tehokkaalle asuntotarkastukselle erittäin ahtaat rajat, mutta tarkastusviranomaisen toimivallan laajentaminen näiden rajain ulkopuolelle ei käy päinsä, ellei puheena olevaa hallinnollista asetusta sitä varten asianmukaisella tavalla muuteta. Pakollisen asuntotarkastuksen yleinen ulottaminen kaikkiin enintään kaksi huonetta ja keittiön käsittäviin vuokrahuoneistoihin, ei vain työväenasuntoihin, ei siis Lautakunnan mielestä, lain tukea vailla ollen, toistaiseksi käy päinsä. Sitä vastoin on kunnalla tilaisuus yksityisoikeudellista tietä, tontteja rakennustarkoituksiin luovuttaessaan, varata asianomaisille virkailijoille vapaa

pääsy rakennuksen huoneistoihin rakennustarkastusta toimittamaan, niinkuin on menetelty Vallilan alueen sekä Bölen esikaupungin vuokrakirjoissa. Asuntotarkastuksen kannalta olisi suotavaa, että tuollainen ehto pantaisiin uusien kaupunginosain tonttien ei vain vuokra- vaan myös kaupparakirjoihin. Edellä lausutun johdosta Sosialilautakunta sen tähden ehdottaa, että johtosääntöehdotuksen 2 §:n 1 mom., kehittämällä terveydenhoitosäännön usein mainittua säännöstä, laadittaisiin seuraavaksi:

„Tarkastus on, mikäli mahdollista, toimitettava vähintään kerran vuodessa työväenasunnoissa sekä huoneissa, jotka työnantaja on luovuttanut apulaisten, työntekijäin ja oppilaiden maakuupaikaksi, niin myös huoneistoissa, jotka ovat rakennetut tontille, jota luovutettaessa tarkastusvalta on kaupungille pidätetty.“

Johtosääntöehdotuksen 2 §:n 2 momentti viittaa siihen, että muutkin kuin säännöllisen tarkastuksen alaiset asuinhuoneistot voidaan tarkastaa, kun se on erittäin tarpeellista. Terveydenhoitosäännön edellä mainitun 5 §:n toisen lauseen mukaan tuollaisen tarkastuksen toimittaminen kuitenkin on erityisesti siihen valtuutettujen Terveystarkastuslautakunnan jäsenten asia. Mikäli asuntotarkastajan tai hänen apulaistensa tulee tässä avustaa Terveystarkastuslautakunnan jäseniä, siitä on jo säädetty johtosääntöehdotuksen 4 §:n 4 kohdassa, joten puheena olevan 2 §:n 2 mom. näyttää käyvän poistaminen.

Siten välttämättömästä ehdotetun pakollisen asuntotarkastuksen alan supistamisesta huolimatta ei suinkaan ole mahdotonta, että käytännössä samoin kuin tähänkin asti asianomaisten asunnonhaltijain nimenomaisella tai hiljaisella suostumuksella ja heidän hyvin ymmärrettävän etunsa vuoksi tarkastuksia toimitetaan niissäkin asunnoissa, joihin vapaata pääsyä ei ole varattu Terveydenhoitosäännössä eikä erikoissopimuksissa. Siten kehittynyt ja juurtunut käytäntö ei ole vaille merkitystä Terveydenhoitosäännön tähän kuuluvia määräyksiä uudistettaessa, mutta sitä ei kuitenkaan käy ennen tuollaisen uudistuksen toimeenpanoa säätäminen kunnan viranomaisten vahvistamassa johtosäännössä.

Paitsi edellä esitettyjä yleisiä periaatteellisia muistutuksia on Sosialilautakunnalla ollut esillä olevaa johtosääntöehdotusta vastaan tehtävänä ainoastaan seuraavat muodollista laatua olevat muistutukset.

Suomenkielisessä tekstissä vaihdettane sana „asumustapa“ 1 §:n 4 momentissa sanaan „asumistapa“.

3 § laadittane seuraavaan muotoon:

„Asuntotarkastusta hoitaa Terveystarkastuslautakunnan johdon ja silmälläpidon alaisena asuntotarkastaja, jonka avuksi asetetaan sekä mies- että naispuolisia tarkastusapulaisia ja tarpeellinen kansliahenkilökunta.“

8 §:n ruotsinkielisessä tekstissä on sana „äge“ näyttänyt olevan vaihdettava sanaan „mä“.

Asuntotarkastuksen vuosirahasääntöehdotus ei ole aiheuttanut muistutusta Lautakunnan puolelta.

Asian käsittelyssä Lautakunnassa ilmaantuneen erimielisyyden johdosta oheen pannaan asian käsittelyssä Lautakunnassa tehdyt pöytäkirjat.

Sosiaalilautakunnan puolesta:

Leo Ehrnrooth.

Einar Böök.

Liite V.

Ote pöytäkirjasta, joka tehtiin Helsingin kaupungin Sosialilautakunnan kokouksessa Lautakunnan huoneistossa Raatihuoneella elokuun 25 päivänä 1914 klo 7 i. p. Saapuvilla: puheenjohtaja, lakitieteen-tohtori Ehrnrooth, varapuheenjohtaja, senaattori Stenroth, jäsenet, prokuristi Fagerholm ja lakitieteen-tohtori Ignatius sekä varajäsenet, toimistonjohtaja Karvonen ja arkkitehti Mallander. Pöytäkirjan teki allekirjoittanut Lautakunnan sihteeri.

9 §.

Esiteltiin Terveydenhoitolautakunnan kirjelmä viime heinäkuun 15 päivältä N:o 265, jossa pyydettiin Sosialilautakunnan lausuntoa siitä mietinnöstä ehdotuksineen toimenpiteiksi tehokkaan asuntotarkastuksen järjestämiseksi tässä kaupungissa, jonka Terveydenhoitolautakunnalle oli antanut Terveydenhoitolautakunnan ja Sosialilautakunnan jäsenistä kokoonpantu komitea ja joka liitettiin tähän pöytäkirjaan.

Esillä olevaa mietintöä koskevassa yleiskeskustelussa pyysi ensiksi puheenvuoroa *herra Ignatius*, joka huomautti, että komitea ehdottamansa Helsingin kaupungin asuntotarkastuksen johtosäännön 2 §:n säännöksissä oli liiaksi rajoittanut yksityisen vapautta, jommoiseen ei ollut tukea voimassa olevan terveydenhoitosäännön tähän kuuluvissa 5 ja 8 §:n säännöksissä, minkätähden puhuja ei voinut yhtyä antamaan asuntotarkastukselle komitean ehdottamaa laajuutta, vaan katsoi sen olevan rajoitettava vastamainituissa lainpaikoissa osotettuihin asuntoihin.

Puheenjohtajan ja sihteerin selitettyä komitean kantaa esillä olevassa asiassa sekä *varapuheenjohtajan* huomautettua, että hallinnollisen asetuksen, semmoisen kuin terveydenhoitosäännön, soveltamisessa voi ja asuntotarkastuksen etua silmällä pitäen tuleekin noudattaa laajentavaa tulkintaa päätti Sosialilautakunta panna asian pöydälle ensi kokoukseen.

Paikka ja aika edellä mainitut.

Vakuudeksi:

Einar Böök.

Tarkistettu:

Leo Ehrnrooth.

Ote pöytäkirjasta, joka tehtiin Helsingin kaupungin Sosialilautakunnan kokouksessa Lautakunnan huoneistossa Raatihuoneella 4 p:nä syysk. 1914 klo 7 i. p. Saapuvilla: puheenjohtaja, lakit. tohtori Ehrnrooth, varapuheenjohtaja, senaattori Stenroth, jäsen, lakit. tohtori Ignatius sekä varajäsenet, arkkitehti Mallander ja myöhemmin saapuneena, toimistonjohtaja Karvonen. Pöytäkirjan teki allekirjoittanut Lautakunnan sihteeri.

1 §.

Jatkokäsittelyyn Sosialilautakunnan viime elokuun 24 päivänä pidetystä kokouksesta esiteltiin 9 §:n kohdalla mainittu Terveystoimintalautakunnan kirjelmä viime heinäkuun 15 päivästä N:o 265, jossa pyydetään Lautakunnan lausuntoa mainitun kirjelmän oheisesta komitean mietinnöstä ehdotuksineen toimenpiteiksi tehokkaan asuntotarkastuksen aikaansaamiseksi tässä kaupungissa.

Jatkettaessa puheenalaista mietintöä koskevaa yleiskeskustelua, *varapuheenjohtaja*, poistaakseen erimielisyyden johtosääntöehdotuksen 2 §:n laillisuudesta ehdotti, että mainitun §:n 1 mom. muodostettaisiin näin kuuluvaksi:

„Tarkastus on, mikäli mahdollista, toimitettava vähintään kerran vuodessa työväenasunnoissa sekä huoneissa, jotka työnantaja on luovuttanut apulaisten, työntekijäin ja oppilasten makuupaikaksi, niin myös huoneistoissa, jotka ovat rakennetut tontille, jota luovutettaessa tarkastusvalta on kaupungille pidätetty.“

Herra *Ignatius* yhtyi varapuheenjohtajan esittämään muutosehdotukseen sekä huomautti itse johtosääntöehdotuksen asiajärjestykseen nähden, että sen ei tulisi tarkoittaa asuntotarkastus nimisen uuden kunnallisen viranomaisen aikaansaamista, vaan että se, panemalla siihen viittaus voimassa olevan Terveystoimintalautakunnan alaiselle asuntotarkastajalle. Puhuja huomautti lisäksi, että pykälämerkki olisi ruotsinkielisessä johtosääntöehdotuksessa, samoin kuin oli laita suomenkielisessä ehdotuksessa, pantava järjestysnumeron jälkeen. Komitean mietinnön perusteluihin nähden herra *Ignatius* huomautti, että sivulla 1, alhaalta lukien neljännellä rivillä oleva sana „voi“ olisi sopivammin oleva „voinee“, sekä että 4 sivun alkuosassa oli Rahatoimikamaria vastaan tehty sopimaton ja aiheeton syytös, sillä Rahatoimikamari ei suinkaan olisi kieltäytynyt asuntotarkastajalle antamasta lausunnossa mainittuja tonttiluetteloja, jos tarkastaja olisi niitä pyytänyt.

Puheenjohtaja mainitsi, että pykäläin merkitsemisessä oli noudatettu Kvstossa käytäntöön tullutta tapaa sekä että komitean mietinnössä oleva, edellisen puhujan moittima tieto oli mietintöön pantu sanatarkasti ensimmäisen kaupunginlääkärin tiedonannon mukaan.

Varapuheenjohtaja arveli, että kosketeltu, Terveystoimilautakunnan ja Raha-toimikamarin välinen riitakohta ei kuulunut Sosialilautakunnalle eikä siis aiheuttaisi mitään lausuntoa Lautakunnan puolelta, ja katsoi että johtosääntöehdotuksen suunnitelma oli vallan selvä ja tyydyttävä; minkä jälkeen Lautakunta siirtyi käsittelemään mainittua ehdotusta pykälän pykälältä.

1 §.

Herra *Ignatius* ehdotti, että suomenkielisessä tekstissä sana „asumustapa“ korjattaisiin sanaksi „asumistapa“.

Ehdotus *hyväksyttiin*.

2 §.

Hyväksyttiin varapuheenjohtajan edellä tekemä ehdotus 1 mom:n muuttamiseksi. *Päätettiin* ehdottaa toinen mom. poistettavaksi siihen nähden, että tilapäiset tarkastukset asetuksenmukaisesti ovat kahden Terveystoimilautakunnan jäsenen toimitettavat.

Hyväksyttiin kolmas momentti.

Herra *Ignatius* ehdotti 4 momentin poistettavaksi, mutta Lautakunta katsoi tarkoituksenmukaiseksi pysyttää sen.

3 §.

Lautakunta *päätti* herra *Ignatiuksen* ehdotuksesta pykälän muutettavaksi seuraavaksi: „Asuntotarkastusta hoitaa Terveystoimilautakunnan johdon ja silmälläpidon alaisena asuntotarkastaja, jonka avuksi asetetaan sekä mies- että naispuolisia tarkastus-apulaisia ja tarpeellinen kansliahenkilökunta.“

4 §.

Hyväksyttiin.

5 §.

Herra *Ignatius* oli sitä mieltä, että asuntojen tarkastajan tulisi olla lääkäri eikä arkkitehti, mutta jos tahdottiin laajentaa pätevyysmahdollisuuksia lääkäreitä ulommaksi, oli paras poistaa sekä arkkitehdin että lääkärin pätevyys ehdot ja tyytyä siihen, että asianomaisella olisi tarpeelliset tiedot asuntokysymykseen kuuluvissa terveydellisissä, teknillisissä ja sosiaalisissa asioissa.

Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan puolelta komitean ehdotusta tältä kohden Lautakunta *hyväksyi* pykälän sellaisenaan.

6—9 §.

Hyväksyttiin muistutuksetta, paitsi että 8 §:n ruotsinkielisessä tekstissä sana „äge“ katsottiin olevan vaihdettava sanaan „mä“.

Samaten *hyväksyttiin* muistutuksetta johtosääntöehdotuksen nimike ynnä asunto-tarkastuksen vuosirasääntöehdotus; ja oli kirjelmässä Terveystoimikunnan tiedoksi annettava Lautakunnan edellä kerrotussa päätöksessä mainitut lausunnot ja ehdotukset sekä kirjelmän oheen pantava ote tästä pöytäkirjasta.

Paikka ja aika edellä mainitut.

Vakuudeksi:

Einar Böök.

Tarkistettu:

Leo Ehrnrooth.

Terveydenhoitolautakunnan ehdotus Helsingin kaupungin asuntotarkastuksen johtosäännöksi.

1 §.

Asuntotarkastuksen tehtävänä on pitää silmällä kaupungin asumusoloja, ja tulee asuntotarkastuksen sitä varten erittäinkin:

tarkastaa asuntojen terveydellisiä oloja;

avustaa asianomaisia kunnan viranomaisia niiden asuntoyritysten silmälläpidossa, joiille kaupunki on määrähdoin myöntänyt jonkinlaisia etuja;

ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin tarkastuksissa ilmisaatujen epäkohtain poistamiseksi; sekä

ylipäättään toimia asumusolojen parantamiseksi sekä asuntojen laatua ja hoitoa että niiden käyttöä silmällä pitäen.

2 §.

Tarkastus on, mikäli mahdollista, toimitettava vähintään kerran vuodessa kussakin asuinhuoneistossa, missä sen käy laillisesti toimittaminen.

Tarpeen vaatiessa ulotetaan asuntotarkastus tekeillä oleviin asuinrakennuksiin.

Asuntotarkastustus käsittää myös sellaiset asunnon ympäristössä esiintyvät seikat, jotka voivat vaikuttaa asunnon terveydellisiin oloihin.

3 §.

Asuntotarkastusta hoitaa Terveydenhoitolautakunnan johdon ja silmälläpidon alaisena asuntotarkastaja, jonka avuksi asetetaan sekä mies- että naispuolisia tarkastusapulaisia ja tarpeellinen kansliahenkilökunta.

4 §.

Asuntotarkastajan velvollisuutena on:

1) itsekohtaisesti tahi tarkastusapulaisten kautta toimittaa 1 ja 2 §:ssä mainitut tarkastukset;

2) antamalla neuvoja ja ohjeita sekä vuokraisännille että vuokralaisille koettaa saada korjatuiksi asunnoissa huomatu epäkohdat sekä asianomaisen niskoittellessa, jos asianhaarat vaativat, tästä ilmoittaa Terveydenhoitolautakunnalle tahi ensimmäiselle kaupunginlääkärille asianmukaiseen toimenpiteeseen ryhtymistä varten;

3) kaikista toimitetuista tarkastuksista pitää päiväkirjaa sekä kustakin tarkastetusta huoneistosta laatia Terveydenhoitolautakunnan vahvistaman kaavakkeen mukaan asunnonselitys jolloin myös on muistoon kirjoitettava kaikki ne toimenpiteet, joihin asuntotarkastus, Terveydenhoitolautakunta tahi muu viranomainen on kuhunkin huoneistoon nähden ryhtynyt;

4) toimittaa Terveystoimikunnan, ensimmäisen kaupunginlääkärin tai muiden kunnan viranomaisten Terveystoimikunnan välityksellä antamat tehtävät asuntotarkastuksen alalla, ja siinä kohden erittäin olla apuna asuntotilastollisissa, asuntoterveydellisissä ja asuntopoliittisissa selvityksissä;

5) kutsusta ottaa osaa Sosialilautakunnan kokouksiin tärkeämmän laatuista asuntopoliittisia kysymyksiä käsiteltäessä;

6) lähinnä pitää silmällä, että asuntotarkastuksen palveluskunta asianmukaisesti täyttää tehtävänsä; sekä

7) asuntotarkastuksen toiminnasta Terveystoimikunnalle antaa kuukausittain raportti sekä ennen helmikuun umpeen menemistä kertomus edelliseltä kalenterivuodelta.

5 §.

Asuntotarkastajaksi valitsee Kaupunginvaltuusto, sittenkun Terveystoimikunta on julistanut viran avonaisena haettavaksi, lautakunnan ehdotuksesta henkilön, joka joko on oikeutettu lääkäri tahi Suomen Teknillisessä Korkeakoulussa tahi muussa sitä vastaavassa oppilaitoksessa päästötutkinnon suorittanut arkkitehti sekä omaa tarpeelliset tiedot asuntokysymystä koskevissa terveydellisissä, teknillisissä ja sosiaalisissa asioissa.

Asuntotarkastaja asetetaan virkaan kuusikuukautisen molemminpuolisen irtisanomisen ehdolla.

6 §.

Tarkastusapulaisen tulee olla asuntotarkastajan apuna hänen toimituksissaan ja tehtävissään sekä tarkastajan käskystä suorittaa tähän kuuluvia tehtäviä, ollen miespuolisen apulaisen varsinkin huolehdittava asuntojen teknillisistä parannuksista, jota vastoin naispuolisen apulaisen etusijassa tulee antaa oikeata asuntohoitoa koskevia ohjeita.

Tarkastusapulaisiksi ottaa Terveystoimikunta hakemuksesta ja asuntotarkastajan ehdotuksesta kuusikuukautisin molemminpuolisin irtisanomisehdoin toimeen sopivia henkilöitä, ja tulee miespuolisen apulaisen omata teknillisiä tietoja rakennusammattissa ja naispuolisen apulaisen olla perehtynyt sosiaaliseen menestystyöhön.

7 §.

Tarpeellisen kansliahenkilökunnan ottaa Terveystoimikunta toimeen asuntotarkastajan ehdotuksesta.

8 §.

Asuntotarkastajalla enempää kuin tarkastusapulaisillakaan ei saa Terveystoimikunnan luvatta olla muuta virkatointia.

9 §.

Terveystoimikunnan tulee tämän johtosäännön pohjalla antaa asuntotarkastajalle erityinen työjärjestys sekä muita tarpeellisiksi havaittuja määräyksiä.

Lausunto ehdotuksesta, joka koskee palkkion myöntämistä Taksoituslautakunnan molempain osastojen puheenjohtajille ja varapuheenjohtajille.

HELSINGIN

RAHATOIMIKAMARI.

Helsingissä,

Kesäk. 18 p:nä 1914.

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

N:o 474.

Helsingin Maistraatille osotetussa kirjelmässä (Liite I) ja siinä mainituilla perusteilla on Taksoituslautakunta esittänyt, eikö Maistraatti voisi saada aikaan, että lautakunnan kumpaisenkin osaston puheenjohtajat vastedes saisivat kohtuullisen korvauksen työstään lautakunnassa. Puheenalaisen kirjelmän on Maistraatti sittemmin lähettänyt Rahatoimikamariin, jonka tulisi antaa lausunto ja ehdotus asiasta. Tätä täyttääkseen on Rahatoimikamari ennen muuhun toimenpiteeseen ryhtymistä asiassa vaatinut lausuntoa Taksoitusvalmistelukunnalta, joka antamassaan lausunnossa (Liite II) on huomauttanut että, jollei sen suuntaisiin toimenpiteisiin ryhdytä, että kunnallisverojen kannanta-aika lykätään jonkin verran myöhemmäksi, niin että varsinainen taksoitustyö voi alkaa myöhemmin ja vasta kelmikuun 1 päivänä, katsoo valmistelukunta olevan myönnyttävä Taksoituslautakunnan esitykseen kohtuullisen korvauksen myöntämisestä lautakunnan molemmille puheenjohtajille. Siihen nähden että Taksoitusvalmistelukunnan esitys etusijassa tarkoitti kunnallisverojen kannanta-ajan lykkäämistä myöhemmäksi, joka ehdotus koski Rahatoimikonttorin työtä, katsoi Kamari tarpeelliseksi pyytää kaupunginkamreerin lausuntoa asiasta. Omasta puolestaan on kaupunginkamreeri ollut sitä mieltä (Liite III), että mainittua kannanta-aikaa ei olisi lykättävä myöhemmäksi, koska tästä seuraisi erinäisiä haittoja ja korkotappiotakin kaupungille, mutta että sen sijaan Taksoitusvalmistelukunnan pitäisi vaikeutta voida järjestää työnsä niin, että taksoitukseen tarpeelliset ensitiedot olisivat koottuina ja yhdisteltyinä niin hyvissä ajoin, ettei Taksoituslautakunnan puheenjohtajain tarvitsisi erityisesti tarkastaa saapuneita taksoitusilmoituksia, joka tarkastus olisi Taksoitusvalmistelukunnan asia. Siten järjes-

tettynä Taksoituslautakunnan puheenjohtajain ja jäsenten työ kaupunginkamreerin mielestä tuntuvasti vähenisi eikä korvausta tarvitsisi tulla kysymykseen.

Taksoitusvalmistelukunta, joka on kaupunginkamreerin lausunnon johdosta antanut vastineen (Liite IV), katsoo mainitun „lausunnon osottavan, että Rahatoimikonttori ei ole kyennyt seuraamaan kaupungin verotusolojen kehitystä viimeksi kuluneina kymmenenä vuonna eli sitä myöhemmältä ajalta, jolta Rahatoimikonttorin kokemus näyttää johtuvan“ ja esittää että, koska kaupunginkamreeri näyttää vastustavan kunnallisverojen kannanta-ajan myöhemmäksi lykkäämistä, Taksoituslautakunnan puheenjohtajalle tai sille, joka häntä Taksoituslautakunnan kokouksissa edustaa, myönnettäisiin 20 markan korvaus kultakin kokoukselta.

Viimeksi mainittuun ehdotukseen on Rahatoimikamarikin yhtynyt. Kamarista on näyttänyt siltä kuin olisi tämän taloudellisessa suhteessa vähäpätöisen kysymyksen pitänyt voida ratkaista tarvitsematta siihen kytkeä laaja-peräisiä ehdotuksia enempää Taksoitusvalmistelukunnan kuin veronkannankaan uudestijärjestämisestä. Tästä johtuvan lisämenon käy nimittäin laskeminen nousevan enintään 1,200 markkaan. Ja kun epäilemätöntä on, että Taksoituslautakunnan osastojen puheenjohtajain täytyy suorittaa ylimääräistä työtä sen lisäksi, mitä lautakunnan jäsenet suorittavat, ei ole katsottava kohtuuttomaksi, että nämä virkailijat tästä saavat korvauksen, jota joka tapauksessa täytyy pitää erittäin vaatimattomana heidän suoritettavaansa työmäärään verraten.

Edellä esitetyillä perusteilla saa Rahatoimikamari kunnioittaen esittää Kaupunginvaltuuston päätettäväksi

*että puheenjohtaja tahi se, joka häntä Taksoituslautakunnan kokouksissa edustaa, saa 20 markan palkkion kulta-
kin kokoukselta; sekä*

että tämä määräys astuu voimaan tammikuun 1 päivästä 1915.

Rahatoimikamarin puolesta:

Alexis Gripenberg.

Georg Estlander.

Helsingin Maistraatille.

Taksoituslautakunnan nykyisen työjärjestyksen mukaan on lautakunnan molempain osastojen puheenjohtajain velvollisuutena alustavasti läpikäydä ja tarkastaa Taksoituslautakunnalle annetut tuloilmoitukset ja sitten esittää ne Taksoituslautakunnalle. Aikaisempina vuosina, jolloin Taksoituslautakunnalle annettiin vähempi määrä ilmoituksia, ei tämä tehtävä ollut varsin rasittava, mutta viime vuosina, jolloin ilmoitusten luku on tuntuvasti lisääntynyt sen suuremman tarkkuuden johdosta, jota verovelvollisten tulojen taksoituksessa nyttemmin noudatetaan, on edellä mainittu puheenjohtajain työ samassa määrässä lisääntynyt. Kun Taksoituslautakunnan tulee verovelvollisten tuloja arvioidessaan koettaa päästä niin likelle todellisuutta kuin mahdollista, mutta Valmistelukunta työssään, joka suoritetaan pääasiallisesti sen vuoden jälkipuoliskolla, jota taksoitus koskee, ei silloin vielä voi saada täydellisiä tuloilmoituksia, käynee kehitys toistaiseksi siihen suuntaan, että verovelvolliset vieläkin lukuisammin kuin tähän asti ilmoittavat tulonsa Taksoituslautakunnalle. Tästä seuraa, että Taksoituslautakunnan puheenjohtajat, jotka alustavasti tarkastavat nämä ilmoitukset, saavat yhäkin lisää työtä. Jo se ajan uhraus eli klo 6—10 i. p., mikä vaaditaan Taksoituslautakunnan kokouksia varten, tuottaa vaikeuksia puheenjohtajille ja lautakunnan jäsenille, joiden useimpain täytyy käyttää suurin osa päivästä yksityistyöhön, mutta puheenjohtajain, joiden sen lisäksi täytyy joka aamupäivä alustavasti tarkastaa saapuneet tiedot, käy aivan mahdottomaksi ehtiä suorittamaan omia töitään käyttämättä palkattuja apulaisia. Kun puheenjohtaja samoinkuin Taksoituslautakunnan muutkin jäsenet ovat palkattomia, täytyy pitää kiistämättömänä, että näin ollen yksityisiltä vaaditaan liian suuria uhrauksia kunnan hyväksi. Tähän nähden on Taksoituslautakunta katsonut olevan esittäminen eikö Maistraatti voisi katsoa mahdolliseksi saada aikaan, että Taksoituslautakunnan molempain osastojen puheenjohtajat vastedes saisivat kohtuullisen korvauksen työstään Taksoituslautakunnassa.

Helsingissä, helmikuun 8 päivänä 1913.

Taksoituslautakunnan puolesta :

Pehr Em. Hallblom.

Axel Rikberg.

HELSINGIN

TAKSOITUSVALMISTELUKUNTA.

Syysk. 30 p:nä 1913.

Helsingin Maistraatille.

N:o 212.

Lähetepäätöksellä maaliskuun 8 päivältä 1913 on Taksoituslautakunnan lausuntoa vaadittu Helsingin kaupungin Taksoituslautakunnan Maistraatille tekemän esityksen johdosta, että Taksoituslautakunnan molempain osastojen puheenjohtajille vastedes maksettaisin kohtuullinen korvaus työstään Taksoituslautakunnassa.

Tätä tehtävää täyttääkseen saa Taksoitusvalmistelukunta kunnioittaen esiintuoda seuraavaa.

Kunnallishallituksesta kaupungissa voimassa olevan asetuksen 55 §:n mukaan tulee taksoituslautakunnan kokoontua sen jälkeisen vuoden alussa, jona se on valittu. Tätä säännöstä on Helsingin kaupungissa sovellettu siten, että taksoituslautakunta on alottanut työnsä kunkin vuoden tammikuussa, toisina vuosina tammikuun 10, toisina s. k. 15 päivän vaiheilla, minkä jälkeen lautakunnan kokouksia on jatkunut noin 3 viikkoa eli siksi, kunnes taksoitustyö on helmikuun alussa loppuun suoritettu. Niinkuin Taksoituslautakunta on kirjelmässään huomauttanut, on lautakunnassa noudatettu sellaista työjärjestystä, että kumpaisenkin osaston lautakunnan puheenjohtajat ovat kotonaan alustavasti tarkastaneet ja läpikäyneet Taksoituslautakunnalle annetut tuloilmoitukset ja sitten Taksoituslautakunnan kokouksissa ne esitelleet. Tämä työ, joka aikaisemmin verraten pienissä oloissa ei ollut ylen rasittavaa, näyttää kuitenkin vuosi vuodelta, mikäli tiedonantojen luku lisääntyy, käyvän niin laajaksi, että se liian paljon kuluttaa puheenjohtajan aikaa. Taksoitusvalmistelukunnan mielestä olisi sentähden erittäin suotavaa, että Valmistelukunta voisi läpikäydä ja tarkastaa puheenalaiset tiedot, mutta tämä on osottautunut mahdottomaksi, sen johdosta että tiedot saapuvat vasta taksoitusajana eikä Valmistelukunnalla, jonka puheenjohtajalla ja sihteerillä tähän aikaan on ankara työ itse taksoittamisessa, ole tilaisuutta tällöin kokoontua muutoin kuin erittäin tärkeitä asioita käsittelemään. Taksoitustyön johdosta ei Valmistelukunnan puheenjohtajalla ja sihteerillä myöskään ole aikaa yksityisesti tarkastella ja esitellä tiedonantoja.

Tähän nähden ja kun niinkään on osottautunut, että Taksoitusvalmistelukunnan on vaikea ennen varsinaisen taksoitustyön alkamista tehdä konseptiluetteloihinsa täydellisiä muistoonpanoja kaikista valmistelukunnalle saapuneista ensitiedoista, jotka useimmissa tapauksissa ovat saatavissa vasta joulukuun lopulla tahi tammikuun alussa, on Valmistelukunnassa otettu puheeksi, eikö varsinaista taksoitustyötä kävisi lykkääminen muutamaa viikkoa myöhemmäksi eli helmikuun 1 päivään. Tästä olisi se etu, että

Taksoitusvalmistelukunta saisi tilaisuuden tyydyttävästi päättää kaikki taksoituksen esityöt sekä läpikäydä ja trnkastaa saapuneet tuloilmoitukset, jotka siinä tapauksessa tulisi olla annettu perille esim. viimeistään tammikuun 25 päivänä; ja kävisi siinä tapauksessa myös taksoituslautakunnan molemmat puheenjohtajat haitatta vapauttaminen heidän velvollisuutenaan nykyään olevasta tarkastustyöstä. Tätä järjestystä vastaan kuitenkin täytyy huomauttaa, että taksoitusluettelot eivät siinä tapauksessa voi valmistua niin hyvissä ajoin, että kunnallisverojen kannannan kävisi toimittaminen toukokuun kuluessa. Jo nyt on osottautunut vaikeaksi saada luetteloja ajoissa valmiiksi, ja on tämä käynyt päinsä ainoastaan suuressa määrin kiirehtimällä työtä, jommoisesta työtavasta kuitenkin on muun muassa se haitta, että luetteloihin helposti pujahtaa virheitä. Kävisi sentähden tarpeelliseksi siirtää kannanta-aika kesäkuukausiksi tahi mieluummin syksyyn, mistä taas on ilmoitettu johtuvan vaikeuksia erittäinkin siihen nähden, että kaupunki kesäkuukausina tarvitsee paljonlaisesti rahavaroja kesällä teetetävien töiden maksuksi. Tämän väitteen johdosta on kuitenkin huomautettava, että kaupunki kyyennee mainituissakin oloissa järjestämään raha-asiansa. Sitä paitsi on tässä otettava huomioon, että nykyistä järjestystä ei missään tapauksessa kaupungin nopean kehityksen johdosta enää käy ylen kauan pysyttämisen. Verotettujen luku, joka nykyään on lähes 32,000, on kolmena viime vuonna lisääntynyt kaikkiaan hiukan yli 8,000:lla. Edellyttäen lisäyksen vastedes olevan alun kolmattatuhatta vuodessa, kasvaisi verotettujen luku 12—15 vuoden kuluessa kaksinkertaiseksi. Vaikeudet saada taksoitusluettelot valmiiksi aikanaan, s. o. huhtikuun keskivaiheilla, joka on viimeinen määräaika, jotta kannannan kävisi toimittaminen toukokuulla, lisääntyvät siten vuosi vuodelta, erittäinkin kun taksoituksesta tehtyjen valitustenkin luku on osottanut pyrkimystä paljon lisääntymään. Kuluvana vuonna oli valituksia lähes 4,700. Tosin on ajateltavissa, että nykyistä järjestystä vielä käy jonkin aikaa voimassa pitäminen lisäämällä työvoimia ja niiden aiheuttamia määrärahoja.

Edellä lausutun johdosta on Taksoitusvalmistelukunta katsonut olevan esittäminen harkittavaksi, eikö kävisi ryhtyminen sen suuntaisiin toimiin, että kunnallisverojen kannanta-aika lykättäisiin hiukan myöhemmäksi, niin että varsinainen taksoitustyö voisi alkaa vasta helmikuun 1 päivänä. Ellei sellaista toimenpidettä kuitenkaan vielä pidettäisi tarpeellisena, lienee myönnyttävä Taksoituslautakunnan esitykseen kohtuullisen korvauksen maksamisesta lautakunnan molemmille puheenjohtajille.

Taksoitusvalmistelukunnan puolesta:

Axel Rikberg.

O. Wickström.

HELSINGIN
RAHATOIMIKONTTORI

Jouluk. 27 p:nä 1914.

Helsingin Rahatoimikamarille.

N:o 303.

Taksoituslautakunnan tehtyä Maistraatille esityksen, että taksoituslautakunnan molemmille puheenjohtajille mainituista syistä myönnettäisiin korvaus taksoitusilmoitusten tarkastustyöstä, on Rahatoimikamari, jonka lausuntoa asiasta Maistraatti oli pyytänyt, käskenyt rahatoimikonttorin antaa siitä lausunnon. Tätä täyttääkseen saa rahatoimikonttori, palauttaen lähetekirjat, kunnian lausua seuraavaa:

Taksoitusvalmistelukunta, jonka lausunto asiasta niinkään on vaadittu, on puolestaan katsonut olevan esitykseen myöntymisen, siinä tapauksessa „ettei voida ryhtyä sen suuntaisiin toimenpiteisiin, että kunnallisverojen kannanta-ajat lykättäisiin jonkin verran myöhemmiksi, niin että varsinainen taksoitustyö voisi alkaa vasta helmikuun 1 päivänä“.

Tätä lausuntoa lukiessaan saa sen käsityksen, että taksoitusvalmistelukunnan mielestä taksoitustyön ja sen yhteydessä olevain toimenpiteiden myöhemmäksi lykkääminen on ainoa keino, jota käyttämällä nykyoloissa kunnallisverojen taksoituksen kävisi lähemmäksi tyydyttävästi toimittaminen. Ei sanallakaan mainita, että myös kävisi sopivalla tavalla supistaminen itse taksoituksen valmistelutyötä. Kun nykyoloissa tarpeellisiksi havaittujen muutosten aikaansaaminen voimassa olevan kunnallisasetukseen kohtaa vaikeuksia ja joka tapauksessa vie aikaa, on kunnan viranomaisten itsensä pakko kunnallisasetuksen rajain sisällä koettaa ryhtyä asianhaaran vaatimiin muutoksiin. Tähän katsoen näyttää harkittavaksi olevan otettava muitakin keinoja kuin vain ne, joita on tarjona yksinomaan itse työajan pitenemisen johdosta. Sallittakoon sentähden rahatoimikonttorin seuraavassa esittää eräitä uusia sen suuntaisia näkökohtia.

Taksoitusvalmistelukunta on pannut pääpainon siihen aikaan, mikä kuluu tuloilmoitusten tarkastamiseen, ja siihen aikaan, minkä valmistelukunta tarvitsee omaan valmistelutyöhönsä. Mitä nyt itse tuloilmoituksiin tulee, on huomattava, ettei voimassa olevassa kunnallisasetuksessa mainita mitään sellaisista ilmoituksista. Näitä voi sentähden odottaa saapuvan ainoastaan vapaehtoisuuden tietä. Kun näistä tiedoista kuitenkin ehdottomasti on suurta hyötyä taksoitustyössä, ei ole mitään syytä poistaa tätä menettelytapaa. Mutta näin ollen taksoituslautakunnallakin on täysi vapaus määrätä, minkä ajan kuluessa puheenalaiset ilmoitukset on annettava perille. Nyt on laita niin, että kaikkein useimmat näistä ilmoituksista koskevat palkkoja, palkkioita, tuloja kiinteistöstä tai muita sen laatuja tuloja, jotka voivat olla yhtä hyvin tunnettuja kuluvan vuoden joulukuun 15

tai 20 kuin seuraavan vuoden tammikuun 25 päivänä. Mitä taas elinkeinonharjoittajiin ja kauppiasiin tulee, ei suurin osa heistä voi saada tilinpäätökseen perustuvia ilmoituksiaan valmiiksi edes tammikuun 25 päivään. Jos heitä on liaksi verotettu, voivat he taksoituksesta tehdä muistutuksen tarkastuslautakunnalle. Sama on laita niiden henkilöiden, joiden palkkaedut ovat provisionin tahi osavoiton varassa. Aika, jonka kuluessa ilmoitukset on annettava perille, olisi siis konttorin mielestä määrättävä viimeistään joulukuun 20 päiväksi.

Mitä taas tulee siihen aikaan, minkä taksoitusvalmistelukunta katsoo tarvitsevansa valmistustyöhönsä, saa rahatoimikonttori lausua seuraavaa:

Taksoitusvalmistelukunnan tarkoitus on mainittu toukokuun 30 päivänä 1911 vahvistetun johtosäännön 1 §:ssä, jonka mukaan valmistelukunnan tehtävänä on seikkaperäisesti valmistella kaupungin kunnallistaksoitusta sekä ehdottaa itsekunkin verovelvollisen maksettavaksi pantavat veroäyrit. Mikäli rahatoimikonttorille on tunnettua, lienee taksoitusvalmistelukunnan edellä mainittu työ päättynyt muutamaa päivää ennen, kuin taksoituslautakunta on ryhtynyt työhönsä. Mahdotonta ei kuitenkaan liene saada taksoitusvalmistelukunnan työtä suoritetuksi joulukuun 20 päivään eli siihen aikaan asti, jolloin tuloilmoitusten tulisi rahatoimikonttorin ehdotuksen mukaan olla perille annetut. Sen johdosta saisi valmistelukunta tilaisuuden taksoituslautakunnan kokoontumiseen asti käyttää aikansa mainittujen ilmoitusten tarkastamiseen.

Eräässä toisessakin suhteessa on rahatoimikonttorin mielestä muutos aikaansaattava, nimittäin rahatoimikonttoriin annettavan eli sen virallisen taksoitusluettelon kirjoittamisessa, jonka mukaan kannanta sitten toimitetaan. Ajan voittamiseksi sopisi nimittäin tämä luettelo kirjoittaa samalla kertaa kuin taksoitusvalmistelukunnan oma konseptiluettelo, kuitenkin ainoastaan siten, että siihen aluksi pantaisiin vain nimet ja osoitteet. Taksoituslautakunnan työn jatkuessa kirjoitettaisiin siihen veroäyrimäärä. Ainoa tästä ehkä johtuva haitta olisi, että useampain verotettujen kuin mitä nyt on laita veroäyri-luvuksi täytyisi panna 0. Kun tarkastuslautakunnan toimesta tätä merkitsemistapaa jo nyt käytetään varain laajassa mitassa, ei työn lisääntyminen tässä kohden mainittavia merkinne.

Edellä lausutun lisäksi pyytää Rahatoimikonttori muutamin sanoin viitata niihin seurauksiin, joita taksoitustyön myöhemmäksi lykkääminen tuottaisi. Lausunnossaan huomauttaa taksoitusvalmistelukunta, että kannanta-aika olisi siirrettävä kesäkuukausiksi tahi mieluummin syksyyn. Olettaen että ensimmäinen kannanta toimitetaan syksyllä, seuraa siitä, ettei toista kannantaa hevin käyne toimittaminen ennenkuin seuraavan vuoden maaliskuussa, mistä taas seuraa, että kaupunginvoudinkonttorin lopputilit eivät voi valmistua ennenkuin saman vuoden syksyllä. Toisin sanoen: kun esimerkiksi henkikirjoitus toimitetaan tammikuun 1 päivänä 1914 vallitsevien olojen mukaan, toimitetaan ensimmäinen kannanta syksyllä 1915, toinen aikaisintaan maaliskuussa 1916 ja kaupunginvoudinkonttorin lopputilit sen toimittamista perimisistä saapuisivat 1916 vuoden lopulla. Kannannan myöhemmäksi lykkäämisestä olisi siis seurauksena, että jonkin vuoden kunnallisverojen kannantaan ja perimiseen tarvittaisiin kokonainen vuosi enemmän aikaa

kuin nykyään. Vuonna 1914 hengille kirjoitettu yleisö olisi, siinäkin tapauksessa että se oleskelisi kaiken aikaa kaupungissa, vasta 3 vuoden kuluttua vapaa henkikirjoituksen aiheuttamista veroista. Tähän tulee vielä lisäksi muita seikkoja, niinkuin muutto toiseen paikkakuntaan, konkurssi tahi valitus taksoituksesta, joten asian päätyminen siirtyisi yhä kauemmaksi ja kauemmaksi. Naapurimaassamme Ruotsissa ovat olot tässä kohden aivat toiset. Taksoituslautakunta, joka kokoontuu syksyllä, verottaa nimittäin yleisön kuluvan vuoden tuloista. Meidän taksoitusviranomaistemme tulisi edellä mainittuun taksoituksen valmisteluun nähden seurata esimerkkiä.

Mitä tulee ehdotukseen että ensimmäinen kannanta toimitettaisiin kesällä, huomauttakaan, että tuohon aikaan suuri osa verovelvollisista ja näiden joukossa useimmat runsaimmin verotetuista asuvat kaupungin ulkopuolella, mikä seikka heille tuottaa vaikeuksia ja vaivaa, jos he haluavat käyttää hyväkseen etua saada suorittaa veronsa kahdessa erässä. Koko veroäyrimäärän uloshakujen luku lisääntyisi sentähden varmaankin tuntuvasti. Epätietoisuus siitä, mitä kesäkannanta voisi tuottaa, täytyy sitäpaitsi ottaa lukuun laskiessa niitä huomattavia rahamääriä, jotka tarvitaan pääasiallisesti kesän aikana suoritettaviin kaupungin suuriin yleisiin töihin.

Jos katsomme kysymystä kannannan myöhemmäksi lykkäämisestä yksinomaan taloudelliseltakin kannalta, on seurauksena tuntuva menojen lisääntyminen. Ensimmäisessä kannannassa kerääntyy nimittäin nykyään ainakin 2 miljoonaa markkaa; 5 %:n korko tälle summalle neljännesvuodelta on 25,000 markkaa. Lisäksi on huomattava, että toinen kannanta siirtyy syyskuusta seuraavan vuoden maaliskuuhun, joten siitäkin syntyy korkotappiota, mikä niinkään on laita samassa määrin kaupunginvoudinkonttorin toimittaman myöhästyneen rästien perimisen. Mitä suuremmaksi taksoitettu summa vuosi vuodelta kasvaa, sitä suurempi määrä myös kertyy ensimmäisellä kannantakaudella.

Edellä lausuttuun nähden ei rahatoimikonttori puolestaan katso taksoitusvalmistelukunnalla ja taksoituslautakunnalla olevan voittamatonta esteitä saada taksoitusluettelot valmiiksi niin aikaisia, että ensimmäisen kannannan käy toimittaminen jo toukokuulla. Taksoitusluettelojen maksunpanoa sekä verolippujen kirjoitusta ja jakelua varten katsoo rahatoimikonttori kuitenkin olevan vaatiminen, että taksoitusluettelot toimitetaan konttoriin viimeistään huhtikuun 10 päivänä. Kannanta alkaisi siinä tapauksessa kuukautta myöhemmin, eli siis toukokuun 10 päivänä. Huhtikuun 10 päivään asti olisi taksoitusvalmistelukunnalla ja taksoituslautakunnalla tilaisuus suorittaa työnsä. Sen kokemuksen nojalla, mikä rahatoimikonttorilla on edellisten vuosien taksoitustyöstä, rohkenee konttori esittää seuraavan työnjaon, lukien Loppiaisesta, jolloin taksoituslautakunnan työn tulisi rahatoimikonttorin mielestä alkaa, huhtikuun 10 päivään, eli 13 viikon aikana:

- 4 viikkoa taksoituslautakunnan työhön,
- 2 „ jolloin taksoitusluettelot ovat yleisön nähtävänä,
- 1 viikko muistutusten tekemiseen taksoitusta vastaan,
- 4 viikkoa tarkastuslautakunnan työhön,
- 2 „ luettelojen summitusta y. m. varten.

Liittyen edellä esitettyihin muutoksiin, joita rahatoimikonttorin mielestä on tehtävä nykyään noudatettuun järjestykseen voimassa olevaan asetukseen perustuvan kunnallistaksoituksen ja sen yhteydessä olevain seikkain toimittamisessa, sallittakoon tehdä seuraava ehdotus:

aika, jonka kuluessa tuloilmoitukset on perille annettava, määrätään viimeistään joulukuun 20 päiväksi sinä vuonna, jota taksoitus koskee;

taksoitusvalmistelukunnan tulee yksin ajoin oman konseptiluettelonsa kanssa kirjoittaa virallinen taksoitusluettelo, johon kuitenkin pannaan ainoastaan nimet ja osotteet; sekä

taksoituslautakunnan kokoukset alkavat Loppiaispäivän jälkeisenä päivänä.

Edellä oleva lausunto on aiheutunut taksoituslautakunnan ehdotuksesta, että lautakunnan molempain osastojen puheenjohtajat saisivat kohtuullisen korvauksen toimittamastaan taksoitusilmoitusten tarkastuksesta. Jos rahatoimikonttorin esittämä taksoitusvalmisteluehdotus hyväksyttäisiin, pääsisivät puheenjohtajat mainittua tehtävää suorittamasta ja tulisi rahatoimikonttorin mielestä itse taksoituksen valmistelukin siten järjestettynä luotettavammaksi ja asianmukaisemmaksi, kun se keskittyisi taksoitusvalmistelukuntaan. Mutta jos rahatoimikonttorin ehdotusta ei pidetä hyväksyttävänä, vaan katsotaan olevan pysyttämisen nykyinen järjestys, lienee edellä mainituilla perusteilla myönnettävä palkkio taksoituslautakunnan molemmille puheenjohtajille. Siihen nähden että kunnallistaksoituksesta kertyvät varat ovat kaupungin tärkein tulolähde, on rahatoimikonttorikin sitä mieltä, että uhraus, minkä kaupunki joutuisi tekemään myöntäessään palkkion taksoituslautakunnan molemmille puheenjohtajille, ei voi herättää epäilyksiä.

Helsingin Rahatoimikonttori:

Iwar Timgren.

HELSINGIN
TAKSOITUSVALMISTELUKUNTA

*Helsingissä,
huhtik. 24 p:nä 1914.*

Helsingin Rahatoimikamarille.

N:o 43.

Sittenkun 1913 vuoden taksoituslautakunta oli Maistraatille tehnyt esityksen, että taksoituslautakunnan molempien osastojen puheenjohtajille vastedes myönnettäisiin korvaus työstä ja taksoituslautakunnassa sekä Taksoitusvalmistelukunta ja Rahatoimikonttori tästä olivat antaneet vaaditut lausunnot, on Rahatoimikamari lähetepäätöksellä helmikuun 23 päivältä 1914 käskenyt Taksoitusvalmistelukunnan antaa kirjallisen lausunnon Rahatoimikonttorin ehdotuksen johdosta sekä samalla ehdottaa, minkä verran korvausta ehkä olisi maksettava.

Tätä määräystä noudattaakseen saa Taksoitusvalmistelukunta kunnian esiintuoda seuraavaa:

Rahatoimikonttorin lausunto osottaa, että Konttori ei ole kyennyt seuraamaan kaupungin verotuslaitoksen kehitystä viimeksi kuluneina kymmenenä vuonna, eli sitä myöhemmältä ajalta jolta Rahatoimikonttorin kokemus näyttää johtuvan.

Niinpä on Rahatoimikonttori Taksoitusvalmistelukunnan työstä lausunut mielipiteitä, jotka perioleellisilta kohdin eroavat Taksoitusvalmistelukunnan omasta käsityksestä asiassa. Rahatoimikonttori on sitä mieltä, että Taksoitusvalmistelukunnan suoritettavia valmistelutöitä olisi supistettava, jota vastoin Valmistelukunta on tullut siihen käsitykseen, että näitä töitä päinvastoin olisi yhäkin laajennettava ja syvennettävä. Tämän mukaisesti on Valmistelukunta vuosittain koettanut etsiä uusia suotuisampiin tuloksiin vieviä työmenettelyjä. Valmistelukunnan mielestä pitää ja voi tätä työalaa edelleenkin kehittää, ennenkuin saavutetaan täysin tyydyttäviä tuloksia, ja kun työ siten lisääntyy, on ilmeistä, ettei siihen kuluva aikaa käy supistaminen, vaan vaatii työ päinvastoin enemmän aikaa ja lisää työvoimia.

Nykyisissä epäsuotuisissa oloissa, kun kaikki yhteiskunnalle hyödyllinen lainsäädäntötyö on pysähtynyt, on Valmistelukunnasta näyttänyt kansalaisvelvollisuudelta koettaa vapaaehtoisuuden tietä saavuttaa mitä lainsäädäntötietä ei ole saavutettavissa. Tästä syystä on Valmistelukunta työssään kohdistanut pyrintönsä sellaiseen kaupungin kunnallisverotuksen kehitykseen, että verovelvolliset vapaaehtoisesti antaisivat tuloilmoituksia taksoitukseen, sillä ainoastaan itseilmoitus — pakollinen tahi vapaaehtoinen — voi aikaan-

saada tasaisen ja oikeudenmukaisen verotuksen. Tähän nähden on Taksoitusvalmistelukunta koeattanut mainittuun suuntaan vaikuttaa verovelvollisiin lähettämällä kiertokirjelmia, joissa kehoitetaan itseilmoitukseen, sekä monella muullakin tavalla, joista pyrkimyksistä onkin ollut tuloksena, että annettujen tuloilmoitusten luku on vuosittain lisääntynyt. Kun Taksoitusvalmistelukunta siis on pannut aivan erikoista painoa tuloilmoitusten lisääntymiseen, ei Rahatoimikonttori myönnä näille ilmoituksille mainittavaa merkitystä, syystä että niitä ei ole säädetty voimassa olevassa kunnallisasetuksessa.

Rahatoimikonttorin mielestä olisi tuloilmoitusten antoaika määrättävä viimeistään joulukuun 20 päiväksi sitä vuotta, jolta taksoitus toimitetaan. Tässä on kuitenkin huomattava, että taksoituslautakunta eikä kukaan muu saa määrätä, milloin tuloilmoitusten pitää olla perille annetut. Kunnallishallituksesta kaupungissa voimassa olevan asetuksen 55 §:n mukaan tulee taksoituslautakunnan kokoontua lähinnä sen jälkeisen vuoden alussa, jona se on valittu. Sen on siis mahdoton määrätä, että tuloilmoitukset on annettava viimeistään joulukuun 20 päivänä. Muutoin huomautettakoon tässä, että verovelvollisilla jo on ennen taksoituslautakunnan kokoontumista tilaisuus Valmistelukunnalle antaa tuloilmoituksia, mutta näitä ilmoituksia on vain vähissä määrin annettu, mikä viittaa siihen, että verovelvolliset eivät ennen vuoden umpeen menemistä voi täsmällisesti ilmoittaa todellisia vuositulojaan.

Rahatoimikonttori on lausunnossaan lisäksi ehdottanut, että virallinen taksoitusluettelo kirjoitettaisiin samaan aikaan kuin Valmistelukunnan oma konseptiluettelo. Tämän ehdotuksen johdosta saa Valmistelukunta kunnian huomauttaa seuraavaa.

Henkikirjoituksen keväällä tapahduttua on Taksoitusvalmistelukunta tavallisesti kesäkuun keskivaiheilla saanut vastaanottaa valmiiksi kirjoitetun henkiluettelon ensimmäiset vihkot ja sitten jatkan sitä myöten kuin kirjoitustyö on edistynyt. Valmistelukunta on kohta sen jälkeen ryhtynyt kirjoittamaan konseptiluetteloansa, jota lisäksi on verrattu henkikirjoituksessa annettuihin ensitietoihin minkä jälkeen ja sittenkun luetteloon on kirjoitettu vanha veroäyriluku sekä Valmistelukunnan puheenjohtaja ja sihteeri vielä ovat alustavasti läpikäyneet ja tarkastaneet luettelot, Valmistelukunta on voinut ryhtyä pitämään säännöllisiä kokouksia. Tämä on tavallisesti tapahtunut syyskuun keskivaiheilla, minkä jälkeen Valmistelukunnan työ on herkeämättä jatkunut, kunnes taksoituslautakunta on seuraavan vuoden alussa alottanut kokouksensa. Taksoitusvalmistelukunnan konseptiluettelo ei kuitenkaan alkusyksystä vielä ole siinä kunnossa, että sen kävisi puhtaaksikirjoittaminen. Konseptiluetteloon ei silloin vielä ole kirjoitettu osakeyhtiöitä eikä mainittavampia toiminimiä ja liikkeitä, jotka vasta myöhemmin syksyllä, kohta kun täydelliset tiedot niistä on saatu, kirjoitetaan luetteloon, jolloin Valmistelukunta erityisesti tarkastaa tiedot. Työn jatkuessa muutoin täytyy alinomaa tehdä muutoksia taksoitusluetteloon, erittäinkin mitä nimiin ja arvonimiin tulee, minkä johdosta virallinen luettelo, jos se kirjoitettaisiin puhtaaksi samaan aikaan kuin konseptiluettelokin, kävisi aivan liian kirjavaksi. Tähän tulee lisäksi, että Valmistelukunnan täytyisi asettaa puhtaaksikirjoitustyötä varten erityinen henkilökunta, koska sen vakinaiset apulaiset eivät ehtisi tätä työtä suorittamaan. Ehdotetun toimenpiteen tuottama etu ei myöskään saisi mainittavaa mer-

kitystä, koska taksoitusluettelo varsin hyvin ehditään puhtaaksikirjoittaa itse taksoitus-aikana ja työn silloin voivat suorittaa Valmistelukunnan omat ja tottuneet apulaiset. Tavallisesti onkin luettelo puhtaaksikirjoitettu taksoituslautakunnan päättäessä työnsä, mutta sitten kuluu vielä 10—14 päivää numerolukujen tarkistamiseen, vertailuun ja summittamiseen.

Rahatoimikonttori on laskenut taksoituslautakunnan tarvitsevan työhönsä 4 viikkoa. Vaikka tämä aika ehkä olikin riittävä kymmenen vuotta takaperin, ei se nyt enää riitä taksoitustyön suorittamiseen. Kuluvana vuonna alotti taksoituslautakunta työnsä tammi-kuun 13 päivänä, piti viimeisen varsinaisen kokouksensa helmikuun 16 päivänä ja vielä yhden tarkistuskokouksen helmikuun 16 päivänä, minkä jälkeen luettelot voitiin antaa yleisön nähtäväksi helmikuun 20 päivänä. Taksoitustyö oli siis vaatinut lähes 6 viikon ajan. Tämä tulos oli saavutettu pitämällä konttorihenkilökuntaa työssä 10—12 tuntia päivittäin, johon lisäksi oli usein tullut yötyötä ja säännöllistä sunnuntaityötä. Mikäli verotettujen luku kasvaa, sikäli myös työn suorittamiseen vaaditaan pitempi työaika. Likimääräisen laskelman mukaan käy tämän lisäannuksen viime taksoituksessa eli vuodelta 1913 arvioiminen lähes 3—4,000 veroesineeksi.

Kuluvana vuonna päättyi taksoituksen valitusaika maaliskuun 12 päivänä. Kun valitusten luku oli yli 4,600, kului muutama päivä valituskirjelmän järjestämiseen ja muihin valmistelutöihin, niin että tarkastuslautakunta voi vasta maaliskuun 18 päivänä aloittaa kokouksensa. Nämä päättyivät huhtikuun 8 päivänä, minkä jälkeen luettelot huhtikuun 15 päivänä voitiin antaa Rahatoimikonttoriin eli siis 5 päivää myöhemmin kuin Rahatoimikonttori on pannut viimeiseksi määräajaksi.

Ehdotuksesta että kannanta jätettäisiin syksyyn on Rahatoimikonttori lausunut että, jos ensimmäinen kannanta toimitetaan syksyllä, toinen voidaan toimittaa aikaisintaan seuraavan vuoden maaliskuulla. Taksoitusvalmistelukunta ei voi käsittää, mistä syystä tarvitsisi toista kannantaa lykätä niin myöhäiseen, eikä Rahatoimikonttorikaan ole millään tavalla tätä väitettään perustellut. Nykyisen järjestyksen mukaan on kumpaisenkin kannannan väliä ainoastaan kolme kuukautta eikä Taksoitusvalmistelukunnan mielestä olisi puheena olevassa tapauksessa mitään syytä pitentää mainittua väliaikaa. Taksoitusvalmistelukunta on päinvastoin sitä mieltä, että mainitun ajan pitäisi vaikeudetta voida lyhentää niin, että jos ensimmäinen kannanta toimitetaan syyskuussa, toisen kävisi toimittaminen jo marraskuussa, joten useimmat Rahatoimikonttorin pelkäämät haitat poistuisivat. Ohimennen huomautettakoon, että Rahatoimikonttorin mainitsema korkotappio sattuisi vain yhden kerran eli uuteen kannanta-aikaan siirryttäessä, mutta ei sen koommin, koska taksoitusvarat sitten kertyisivät samoin kuin nykyäänkin vuoden väliajoin.

Edellä lausutun johdosta ja kun Taksoitusvalmistelukunnalla on täysi syy olettaa, että verotettujen luku vielä monet ajat kohoamistaan kohoaa, on ilmeistä, että Valmistelukunnan käy vuodelta vaikeammaksi saada luettelot valmiiksi huhtikuun keskivaiheilla, joka ajankohta on viimeinen määräaika, jos mieli toimittaa kannannan touku-kuussa. Niinkuin Valmistelukunta kuitenkin aikaisemmassa lausunnossaan huomautti, voi tämä vielä jonkun aikaa käydä päinsä työtä kiirehtimällä ja käyttämällä lisättyjä

työvoimia sekä siitä johtuvia runsaampia määrärahoja. Mahdollista on, että taksoituslautakunta voisi aloittaa työnsä muutamaa päivää aikaisemmin, vaikka tämä tuntuvasti haittaisi Valmistelukunnan alustavia töitä, koska vuosi vuodelta lisääntyvät ensitiedot, joista kaikkein suurin osa on saatavissa vasta tammikuulla, siten vaivoin ja tarkastamatta ehdittäisiin kirjoittaa Valmistelukunnan konseptiluetteloon.

Kuluvan vuoden taksoituksessa on Valmistelukunta yrittänyt sellaista järjestystä, että yksi Valmistelukunnan jäsen on läpikäynyt ja tarkastanut tuloilmoitukset. Vaikka tämä menettely on tuottanut jonkin verran helpotusta taksoituslautakunnalle, on sen puheenjohtaja katsonut olevan kotona uudelleen tarkastaminen nämä ilmoitukset voidakseen asianmukaisesti esitellä ne. Tällä keinoin ei siis ole voitu mainittavasti vähentää puheenjohtajain velvollisuutena olevaa työtä, ja näyttää sentähden olevan oikeuden ja kohtuuden mukaista, että heille annetaan siitä jokin korvaus. Arvostellessaan kysymystä, onko tämä korvaus maksettava palkkiona kerta kaikkiaan vai kultakin kokoukselta, on Valmistelukunnasta jälkimäinen vaihtopuoli näyttänyt edullisemmalta, erittäinkin siihen katsoen että puheenjohtajain joskus täytyy olla poissa kokouksista, jolloin keskusteluja johtavat lautakunnan varapuheenjohtajat, jotka silloin myös esittävät tuloilmoitukset. Varapuheenjohtajia täytyy sentähden pitää oikeutettuina saamaan palkkion niistä kokouksista, joissa he ovat johtaneet lautakunnan keskusteluja. Valmistelukunta saa sentähden kunnian ehdottaa että, jos Taksoituslautakunnan puheenjohtajille suodaan korvaus, se määrättäisiin 20 markaksi kokoukselta ja maksettaisiin puheenjohtajalle tai sille, joka häntä Taksoituslautakunnan kokouksessa edustaa.

Taksoitusvalmistelukunnan puolesta:

Axel Rikberg.

O. Wickström.

Lausunto asiasta, joka koskee kaupungin vesijohtoveden neutralisoinnista kalkilla tai suudalla.

HELSINGIN

RAHATOIMIKAMARI

Jouluk. 17 p:nä 1914.

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

N:o 834.

Vuonna 1909 otettiin Helsingin kaupungin Vesijohtolaitoksessa käytäntöön se Vantaanveden puhdistamismenettely, jota vähäisin muutoksin edelleen noudatetaan. Yhtäjaksoisesti sekottamalla veteen aluminisulfaattia ja suudaa saatetaan vedessä olevat humusaineet hyytymään, joten syntyy saos, joka myös vetää puoleensa vedessä olevat lieteaineet. Sittenkun saos on selkeytetty erikoisissa altaissa, sidotaan puhdistusmenettelyn johdosta vapautunut hiilihappo sekottamalla veteen kalkkimaitoa, minkä jälkeen vesi saa kulkea pikasuodattimien läpi ja pumputaan johtoon. Kalkki lisää jonkin verran veden kovuutta ja sen johdosta myös sen taipuvaisuutta kattilakiven muodostamiseen. Kysymys on sentähden herännyt mainitun neutralisoinnista, kalkkihydroksiidin, vaihtamisesta emäkseen, joka, niinkuin esimerkiksi natriumkarbonaatti, kalsinoitu suuda, ei edistä kattilakiven muodostumista.

Tammikuun 20:ntenä päivätyssä promemoriassa (*Pain. asiakirj. N:o 52 vuodelta 1911*) on Vesijohtolaitoksen kemisti, maisteri G. K. Bergman, käsitellyt tätä kysymystä sekä osottanut, että suudaa käyttämällä veden kipsinmuodostamiskyky vähenisi 60 %, jota paitsi alkalikarbonaatin esiintyminen kattilavedessä edistäisi pehmemmän kattilakiven syntymistä. Suudan käyttämisestä neutralisoinnina lasketaan kustannusten kohoavan 0.22 pennillä kuutiometriltä selkeytettyä vettä.

Asiasta antamassaan lausunnossa puoltaa professori Ossian Aschan ehdottomasti suudan käyttämistä. Maisteri Allan Zilliacus sen sijaan on sitä mieltä, että vesi kemiallisesti puhdistettuna ja kalkillakin neutralisoinnina edelleen on sängen pehmeää, minkätähden tuskin on tarpeellista vähentää siitä syntyvän kattilakiven määrää ja muuttaa sen laatua. Toiselta puolen kalkkilisä ei ainoastaan paranna veden makua, vaan on luultavasti terveydelliseltäkin kannalta tärkeä, vaikkei vettä vielääkään suuren pehmytensä vuoksi voi pitää hyvänä juomavetenä.

Vuonna 1911 toimitutti kaupungin teknillisten laitosten Hallitus, asiasta Terveystieteiden lautakunnalle ilmoitettuaan, maaliskuun 12 ja toukokuun 15 päivän väli-

senä aikana koetteeksi puhdistetun veden neutralisoinnista suudalla. Helsingin kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorio sai Terveydenhoitolautakunnalta toimeksien pitää silmällä koekauden kuluessa vesijohtoveden kokoumuksessa tapahtuvia muutoksia, ja huhtikuun 10:ntenä 1911 antamassaan kirjelmässä laboratorio esittää (*Pain. asiakirj. N:o 52 vuodelta 1911*) havaintojensa tulokset. Ensinnäkin mainitaan kalkkipitoisuuden vähentyneen noin 40 %, vapaan hiilihapon lisääntyneen noin 50 % ja alkalisuuden noin 25 %, kaikki muutoksia, jotka oli edellytetty edellä mainitussa maisteri G. K. Bergmanin promemoriassa. Vähemmän merkitsevänä pitää laboratorio niitä seikkoja, että veden maku on, vaikka hiukan, niin kuitenkin huomattavasti käynyt äitelmämmäksi sekä että vedestä eräinä päivinä muutaman tunnin seistytään eroaa hiukan alumiinihydroksiidisaosta. Terveydelliseltä kannalta tärkein muutos on kalkkipitoisuuden väheneminen Vantaanveden alkuperäiseen määrään. Erinäisten auktoriteettien lausuntoihin viitaten laboratorio huomauttaa, että kali jonitilassa on monessa kohden arvokasta ihmisen elimistölle, ja lausuu loppuarvostelunaan, että suudan ottaminen käytäntöön kalkin sijasta on huonontanut vesijohtoveden laatua sekä juomattavaa ruokavetenä. Terveydenhoitolautakunta lausuu mielensä asiasta huhtikuun 11:ntenä 1911 päivätyssä kirjelmässä ja katsoo, että toimeenpantu puhdistusmenettelyn muutos, veden kalkkipitoisuuden vähenemistä silmällä pitäen, ei ole antanut terveydelliseltä kannalta toivottavaa tulosta.

Toukokuun 10 päivänä 1911 antamassaan kertomuksessa toimitetusta kokeilusta (*Pain. asiakirj. N:o 52 vuodelta 1911*) maisteri Bergman huomauttaa, että edellytetty ja kokeilemalla saatu tulos oli erittäin hyvin käynyt yhteen. Yksinomaan suudan käyttäminen puhdistusaineena oli korottanut kustannuksia 0.224 penniä vesikuutiometriä kohti. Siihen nähden että tässä asiassa terveydellinen etu on aivan vastakkainen teknilliselle edulle, ehdottaa maisteri Bergman keskitietä eli että lisäämällä veteen hiukan kalkkia sen kalkkipitoisuus pysytettäisiin hiukan suurempana kuin jokiveden, varsinkin jälkimäisen ollessa ylen pehmeätä, mutta että osittain neutralisoidulla suudalla pidettäisiin huolta siitä, että johtovesi ei kävisi ylen haitallisessa määrässä kattilakiveä muodostavaksi ja että kattilakivi ei tulisi ylen kovaa.

Lokakuun 13 päivänä 1911 teki kaupungin teknillisten laitosten Hallitus Kaupunginvaltuustolle esityksen asiasta. Hallitus mainitsee, että kustannukset veden neutralisoinnista esisuudalla ja kalkilla nousevat 0.236 penniin kuutiometriä kohti, sen sijaan että neutralisoinnista yksinomaan kalsinoitua suudaa käyttämällä on kustannuksia 0.46 penniä; että kovuusmäärä koeaikana, maaliskuun 12 ja toukokuun 15 päivänä välisenä aikana, oli keskimäärin ollut vesijohtovedessä 1.46° ja jokivedessä 1.50° ; että kipsinmuodostumismahdollisuus oli vähentynyt 60 % ja että kattilakivi, joka aikaisemmin oli ollut sängen kovaa, kiteytyntä ja vaikeata poistaa, oli käynyt huokoiseksi, pehmeäksi ja varsin helposti poistuvaksi. Hallitus huomauttaa, että kysymys, onko kovempi vesi terveydelliseltä kannalta edullisempää kuin pehmeämpi vesi, on toistaiseksi ratkaisematta sekä että kovuudella joka tapauksessa näyttää olevaan ainoastaan toissijainen merkitys, jota vastoin kaikki ovat yhtä mieltä siitä, että pehmeä

vesi on talous- ja teollisuustarkoituksiin paljon edullisempaa kuin kova vesi. Koska vesijohtovedelle olisi soveliainta, jos veden kokoumus vuoden umpeen voitaisiin pysyttää samana, ja tämä tulos onkin jossain määrin saavutettavissa, jos kemiallisten aineitten määrä kussakin eri tapauksessa sovitetaan jokiveden laadun mukaan, ehdottaa Hallitus valmistettavaksi vettä, jonka kovuus olisi 2 asteen vaiheilla. Vesi ei siinä tapauksessa synnyttäisi liian haitallisessa määrässä kattilakiveä, mutta sen kalkkipitoisuus olisi kuitenkin jonkin verran suurempi kuin jokiveden. Jos tarvittava vesimäärä, ei täyttä 6 miljoona kuutiometriä, neutralisoitaisiin ainoastaan suudalla, olisi siitä lisäkustannuksia 13,000 markkaa, ja jos taas valmistetaan 2 kovuusasteen vettä, olisi lisäkustannuksia 7,500 markkaa; ja esittää Hallitus, että viimeksi mainittu rahamäärä pantaisiin vesijohtolaitoksen 1912 vuoden rahasääntöön. Kokouksessaan lokakuun 6 päivänä 1911 päätti Rahatoimikamari puoltaa Hallituksen esitystä ja pani pyydetyn määrärahan 1912 vuoden rahasääntöön. Kaupunginvaltuusto lähetti asian marraskuun 28 päivänä 1911 Terveydenhoitolautakuntaan.

Huhtikuun 17 päivänä 1913 antoi Terveydenhoitolautakunta lausunnon uudesta ehdotuksesta (Liite I). Lausunnossa toistetaan osin Lautakunnan ja osin kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorin johtajan aikaisemmin antamia tietoja, jotka valaisevat juomaveden kalkkipitoisuuden merkitystä terveydelliseltä kannalta. Lautakunta huomauttaa, että vesijohtovesi, vaikka siihen lisätäänkin kalkkia, edelleen on varsin pehmeätä ja kalkkiköyhää ja ettei sen kalkkipitoisuus varsin mainittavasti vähenisi, vaikka kalkki vaihdettaisiinkin suudaan, mutta on sitä mieltä, että tämä vähäinenkin kalkkipitoisuuden vähentäminen olisi terveydelliseltä kannalta kaikkea muuta kuin edullista, minkätähden sitä ehdottomasti täytyy vastustaa. Sitä vastoin olisi veden kalkkipitoisuuden lisääminen suotava, ja ehdottaa Lautakunta, että Kaupunginvaltuusto antaisi kaupungin teknillisten laitosten Hallituksen toimeksi harkita, kävisikö veden kalkkipitoisuuden korottaminen 5 kovuusasteeseen.

Tästä lausuu maisteri Bergman mielensä kirjelmässä syyskuun 30 päivältä 1913 (Liite II) ja mainitsee erinäisiä keinoja veden kovuuden korottamiseksi 5 asteeseen. Tällaisia keinoja olisivat: kalkkihydroksiidin sekottaminen veteen; kalkkipitoisuuden lisääminen laskemalla veden marmorisorapengermin läpi; kaikkien nykyään käytettyjen kemiallisten aineiden, aluminisulfaatin, suudan ja kalkin määrän lisääminen; kalkkisulfaatin, kipsin, tahi kalkkikloriidin sekottaminen veteen. Kalkkihydroksiidin käyttämisestä vastustaa se seikka, että vesi on köyhää vapaasta hiilihaposta; kohta kun tämä on sidottu, esiintyy kalkki vaivoin liukenevana säännöllisenä karbonaattina tahi vapaana kalkkina, jotka kumpikin ovat haitaksi yleisessä vesijohtolaitoksessa. Vaikea niinkään olisi saada väritöntä suodatettua vettä, koska humusaineet helposti liukenevat alkalissa. Tätä likinnä mainittu menettely niinkään olisi sopimaton, koska marmorin varsin vähän liukenee hiilihaposta köyhässä vedessä, minkätähden kävisi tarpeelliseksi teettää erinäisiä laajennustöitä. Kaikkien nykyään käytettyjen puhdistusaineiden määrän lisääminen kävisi liian kalliiksi. Kipsin sekottaminen veteen lisäisi välittömästi kattilakiveä. Kalkkikloriidin käyttämisestä vastaan ei ole mitään muuta

muistuttamista kuin menettelyn kalleus. Laskien vuosikulutuksen 6,500,000 kuutiometriksi olisi eri menettelyjen käyttämisestä lisäkustannuksia seuraavat määrät:

Kalkkihydroksiidin	Smk	9,000:—
Marmorin	”	13,800:—
Aluminisulfaatin, suudan ja kalkin	”	97,660:—
Kipsin	”	12,400:—
Kalkkikloriidin	”	51,500:—

Maisteri Bergman huomauttaa, että Suomen kaupunkien vesijohtovesi yleensä on pehmeätä. Yhdeksästä kaupungista on ainoastaan yhdellä, nimittäin Hämeenlinnalla, 5 kovuusasteen vettä. Keskimääräinen kovuus on 2.60° eli miltei sama kuin Helsingissä. Mitä taas veden ajoittain ilmenevään äitelään makuun tulee, ei tällä seikalla liene mitään yhteyttä veden kemiallisen kokoumuksen kanssa.

Kirjelmässä lokakuun 31 päivältä 1913 (Liite III) kaupungin teknillisten laitosten Hallitus, niihin suuriin kustannuksiin katsoen, joita Terveystieteiden tutkimuslaitoksen toteuttaminen tuottaisi, ilmoittaa edelleenkin olevansa sitä mieltä, että vesijohtoveden puhdistuksessa toistaiseksi olisi aikaansaataava noin 2 asteen kovuus, jota tarkoitusta varten vuonna 1914 tarvittaisiin 10,000 markkaa vesijohtoveden puhdistusta varten mainittuna vuonna rahasääntöehdotukseen pannun summan lisäksi.

Sittemmin on, niinkuin mainittu, viime vuosina tehty vähäisiä muutoksia vesijohtolaitoksen käyttämään vedenpuhdistusmenettelyyn. Näitä sekä vedenkulutuksen lisääntymistä silmällä pitäen on maisteri Bergman laatinut uudet kustannuslaskelmat. Muutokset käsittävät sen, että on lisätty aluminisulfaatin määrää veden bakteripitoisuuden vähentämiseksi, minkä johdosta neutralisoimisaineidenkin kulutus on lisääntynyt. Käyttökustannukset (saostaminen, selkeytys ja neutralisoiminen) eivät kuitenkaan ole kohonneet, vaan vähentyneet 1.66 pennistä kuutiometriltä vuonna 1909 1.389 penniin vuonna 1913. Silmällä pitäen kaupungissa vielä yleisesti käytettyjen verhoamattomien rautaisten talojohtojen ruostumista on katsottu edulliseksi hiukan vähentää vapaan hiilihapon määrää. Niinpä on vapaan ja sidotun hiilihapon suhde vesijohtovedessä vuonna 1909 1:1.7, mutta vuonna 1913 ainoastaan 1:7.8; sama suhde seitsemässä maamme muussa kaupungissa on keskimäärin 1:1.95. Maisteri Bergman laskee kustannuksia neljästä eri neutralisoimisvaiheesta 2 asteen kovuisessa vedessä olevan:

- 1) neutralisoimisesta luonnollisten pohjavesiemme määrään, 1:1.95
- 2) neutralisoimisesta samaan määrään kuin kokeillessa maaliskuun—toukokuun 1911, 1:2.6
- 3) neutralisoimisesta täydelliseen neutraaliseen reaktioon asti suhteellisesti samassa määrässä kuin 1912—13 oli tehty yksinomaan kalkkia käyttämällä, 1:7
- 4) neutralisoimisesta samaan absoluuttiseen määrään kuin nykyäänkin.

Lisäkustannuksia (nykyisestä puhdistusmenettelystä olevain lisäksi) olisi:

1) menettelystä	Smk	6,925: —
2) "	"	9,285: —
3) "	"	16,435: —
4) "	"	19,085: —

Ehdotuksista 1) ja 4 lausuu maisteri Bergman, että ne käy paikalla sivuuttaminen, edellisen sen johdosta että vesi tulisi sisältäneeksi aivan liian paljon vapaata hiilihappoa, ja jälkimäisen sentähden että niin pitkälle menevä neutralisoiminen ei ole tarpeellinen. Vaihtoehto 2) on laskettu samoilla perusteilla kuin vuonna 1911 tehty kustannusarvio ja 3) on siitä muodosteltu vuodesta 1912 lähtien tapahtuneen puhdistusmenettelyn kehityksen mukaisesti. Viimeksi mainittu ehdotus siis on se, jota varsin luultavasti noudatettaisiin laitoksessa, ja se lisäisi vuotuisia kustannuksia 16,000—17,000 markalla.

Saatujen tietojen mukaan alkoi kattilakiven muodostumisen johdosta vuonna 1910 kuulua valituksia, kohta kun vettä oli ruvettu kalkkimaidolla puhdistamaan. Suurimmat vesijohtovettä kuluttavat teollisuuslaitokset ovat Venäjän sotalaivasto, valtionrautatiet, Töölön sokeritehdas ja A. B. Sinebrychoff, jotka yhteensä kuluttavat noin 10 % koko vesimäärästä. Kaikkiaan käytettäne teollisuustarkoituksiin 20—25 % koko vesimäärästä. Kattilakiven poistamistyön vähenemisestä pitäisi siis olla melko suurta taloudellista hyötyä, mutta sen voivat teollisuudenharjoittajat, kuten niinkään on huomautettu, saavuttaa omin neuvoin; Suomen Höyrykattilayhdistyksen ilmoituksen mukaan käytetään kattilakivimuodostuksen ehkäisemiseksi yleisesti hyvällä menestyksellä suudaa tahi „Karso“ nimistä valmistetta. Pienille kuluttajille merkitsee kovemman veden aikaansaama lisääntynyt saippuankulutus vaatteiden pesussa jonkin verran. Pehmeätä, kalkkiköyhää vettä vastustavia syitä on vaikea arvostella; terveydelliset vaatimukset ja teollisuuden vaatimukset eivät ole keskenään vertailtavia. Jonkinlaista epävarmuutta näyttää vallitsevan siihen nähden, pitääkö juoma- ja keittoveden kalkkipitoisuuden olla suuri; niinpä vakuuttaa professori Aschan, että ravintoaineemme, varsinkin maito ja leipä, sisältävät kalkkia enemmän kuin ihmisruumis vaatii. Kun tähän tulee lisäksi, että Helsingin vesijohtovesi aikaisemmin oli vieläkin pehmeämpää kuin nyt ehdotettu, sekä että muut kaupunkimme, paria poikkeusta lukuun ottamatta, tulevat toimeen sangen pehmeällä vedellä, näyttää Terveystieteiden tutkimuslaitoksen ensimmäinen lausunto, eli että ehdotettu puhdistusmenettelyn muutos ei käy terveydelliseltä kannalta toivottavaan suuntaan, kyllin voimakkaasti ilmaisevan sen arvovähennyksen, minkä ehdotuksen toteuttaminen mainitussa kohden saisi aikaan. Toiselta puolen ei ole ylen suurta painoa pantava niihin haittoihin, joita nykyinen, kalkkilisäyksestä huolimatta sangen pehmeä vesijohtovesi tuottaa teollisuudelle. Lausunossa, jonka Suomen valtionrautateiden konetirehtööri on pyynnöstä antanut veden kelvollisuudesta höyrykattilakäyttöön, sanotaan, „ettei vettä käy pitäminen täysin sopivana mainittuun

tarkoitukseen, mutta ettei sen käyttäminen tuota erikoisen arveluttavia haittoja eikä mainittavia lisäkustannuksia kuluttajille“. Näyttää sentähden siltä, kuin vesijohtovedessämme, sen kokoumuksen ollessa nykyisellään, ei voitaisi osottaa olevan niin suuria puutteita, että olisi syytä tehdä kallista muutosta nykyään noudatettavaan, usean vuoden kokemuksen pohjalla järjestettyyn puhdistusmenettelyyn pehmeämmän tahi kovemman veden aikaansaamiseksi.

Lisättävä on, että sellainen vesijohtoveden kokoumuksen muutos, joka vaatii hankkimaan runsaampaa määrää kemiavalmisteita, nykyisen sotatilan vallitessa tuskin on toimeenpantavissa.

Edellä lausutuilla perusteilla Rahatoimikamari kunnioittaen esittää Kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että kysymys kaupungin vesijohtoveden puhdistamisessa ja neutralisoinnissa nykyään noudatetun menettelyn muuttamisesta saa tällä kertaa raueta.

Rahatoimikamarin puolesta:

Alexis Gripenberg.

Jarl W. Andersin.

HELSINGIN

Terveydenhoitolautakunta.*Helsingissä,**huhtik. 17 p:nä 1913.**Helsingin Kaupunginvaltuustolle.*

N:o 106.

Sen johdosta että erinäisten höyrykattilanomistajain taholta oli saapunut valituksia, että kaupungin vesijohtovesi, sen jälkeen kun ryhdyttiin käyttämään uutta puhdistustapaa sekottamalla veteen muun muuassa kalkkia ja suodattamalla vettä amerikalaisia pikasuodattimia käyttämällä, synnyttää kovaa kattilakiveä, jonka poistaminen tuottaa vaikeuksia, päätti kaupungin teknillisten laitosten Hallitus kuukauden aikana, maaliskuun 15 päivästä 1911 lukien, veden neutralisoimiseen käyttää suudaa kalkin asemesta.

Sittenkun kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorio Terveydenhoitolautakunnan toimenannosta oli mainittuna aikana tutkinut vettä ja laboratorioin johtaja oli antanut tästä aiheutuneen lausunnon, lähetti Terveydenhoitolautakunta huhtikuun 11 päivänä samaa vuotta edellä mainitulle Hallitukselle kirjelmän, jossa mainittiin tutkimusten osottaneen, että vesijohtoveden kalkkipitoisuus oli uutta puhdistusmenettelyä käytettäessä jonkin verran vähentynyt ja että, kun kalkkirikkaampi vesi terveydelliseltä kannalta oli ehdottomasti parempaa kuin vähemmän kalkkipitoinen vesi, toimeenpantu puhdistustavan muutos oli antanut terveydellisessä suhteessa epäsuotuisan tuloksen.

Kaupunginvaltuustolle marraskuun 13 päivänä 1911 osotetussa kirjelmässä ehdotti kaupungin teknillisten laitosten Hallitus sittemmin, että vesijohtoveteen sitä puhdistettaessa vastedes sekotettaisiin kalkin sijasta suudaa, mutta panos mitattaisiin niin, että veden kovuus kaiken vuotta vastaisi kahta saksalaista kovuusastetta. Tämän muutoksen toimeenpanemiseksi Hallitus anoi, että kaupungin 1912 vuoden rahasaäntöön pantaisiin 7,500 markan lisämääräraha. Tämä ehdotus lähetettiin lausunnon antamista varten Terveydenhoitolautakuntaan marraskuun 28 päivänä 1911.

Tämän johdosta pyytää Lautakunta lausua seuraavaa:

Kun on terveystieteelliseltä kannalta ratkaistava enemmän tai vähemmän kalkkirikkaan vesijohtoveden välillä, ansaitsee kaksi seikkaa huomiota, nimittäin 1) veden välitön vaikutus ihmisen elimistöön ja sen elintoimintaan sekä 2) sen välillinen vaikutus ravintoaineiden keittämisestä johtuvan kalkkipitoisuuden vähenemisen tahi lisääntymisen kautta.

Niin sanottujen ravintosuolain, tässä erittäin kalkkisuolain, viime aikoina toimitetut tieteelliset tutkimukset osottavat epäamättömästi, että näillä on erittäin suuri vaikutus ihmisen elimistön terveydentilaan ja voimiin, niinkuin myös jo osittain mainitaan kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorioin huhtikuun 10 päivänä 1911 Terveyden-

hoitolautakunnalle antamassa lausunnossa. Erittäin käy selville tri C. Rösen laajoista ja moninaisista tutkimuksista, että juuri juoma- (ja talous-) veden kalkkipitoisuudella siinä kohden on erittäin suuri merkitys ei ainoastaan silmällä pitäen hampaiden suurempaa tai pienempää alttiutta hammasmädälle ja niiden hyvyttä ylipäätään, vaan myös katsoen elimistön voimatilaan moninaisissa muissa suhteissa. Niinpä on Röse m. m. havainnut, että on olemassa selvästi osotettava yhteys juomaveden kovuuden ja asevelvollisten sotakuntoisuuden välillä, mikä yhteys osottautuu siinä, että mitä kovempaa, kalkkirikkaampaa, juomavesi on, sitä suurempi myös on sotakuntoisten asevelvollisten luku, sekä että kalkkirikkaamman juomaveden vaihtaminen kalkkiköyhempään jollakin paikkakunnalla aikaansaa huomattavaa sotakuntoisuuden vähenemistä niissä asevelvollisissa, jotka ovat syntyneet ja kasvaneet kalkkiköyhän juomavesikauden aikana. Niinikään osottavat Rösen tutkimukset sekä kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorissa tehdyt perunain keittokokeet, että ennen kaikkia kasviraivintoaineet, niinkuin juurikasvit, kaali y. m., kalkkiköyhässä vedessä keitettäessä kadottavat melko määrän kalkkisuoloja, mutta sitä vastoin kalkkirikkaammassa vedessä keitettäessä imevät itseensä kalkkisuoloja, rikastuen niistä ja siten lisäten elimistön kalkkimäärää. Tämä asianlaita näyttää ansaitsevan erikoista huomiota, varsinkin silmällä pitäen perunoita, jotka jo luonnostaan ovat verraten kalkkiköyhiä ja joita sentähden ei ole laitettava ruuaksi niin, että niiden kalkkipitoisuus keittäessä yhäkin vähenee, mikä on laita, jos ne keitetään kalkkiköyhässä vedessä ja keittovesi viskataan pois.

Kaikkea huomiota ansaitsee sentähden maisteri Allan Zilliacuksen esillä olevasta asiasta helmikuun 22 päivänä 1911 antamassa lausunnossa mainittu ote professori Lungen lausunnosta: „Als Trinkwasser eignet sich am besten Wasser von mittlerer Härte (10—20 ‰)“ — vaikka hän katsookin asiaa enemmän maku- kuin fysiologiselta kannalta.

Vaikka kaupungin vesilaitoksen nykyään kalkkiakin käyttämällä antamaa vettä on pidettävä erittäin pehmeänä, kalkkiköyhänä vetenä, eikä sen kalkkipitoisuus mainittavasti vähenisi, vaikka kalkin sijasta siihen sekotettaisiinkin suudaa, niinkuin kaupungin teknillisten laitosten Hallitus on ehdottanut, täytyy kuitenkin tuollaista veden kalkkipitoisuuden vähenemistä terveydelliseltä kannalta pitää kaikkea muuta kuin edullisena, ja katsoo Terveidenhoitolautakunta sentähden ehdottomasti olevan sitä vastustaminen. Lautakunnan mielestä olisi paljon edullisempaa, jos veden kalkkipitoisuutta kävisi nykyisestäään hiukan lisääminen, ainakin niin paljon, ettei se olisi 5 saksalaista kovuusastetta vähempi.

Vaikkei vesijohtoveden kovuuden näin vähäinen lisääminen suinkaan aikaansaisi kovaa vettä varsinaisessa mielessä, ja vaikka tosin mainittavia voittoja terveyshoidollisessa suhteessa täten tuskin on saavutettavissa, niin on kuitenkin jo juomaveden kalkkipitoisuuden pienemmälläkin lisäyksellä terveydellistä merkiystä, niinkuin muun muassa näkyy Rösen tekemistä huomioista että Badenin koululasten joukossa paikkakunnilla, missä juomaveden kovuus oli keskimäärin 0.5—1.4 astetta, terveiden hampaiden prosenttiluku vaihteli 0.8 ja 3.4 ‰:n välillä, jota vastoin paikkakunnilla, missä juomaveden pysyväinen kovuus oli keskimäärin 3.3—3.8, terveiden hampaiden luku oli 8.2—12.3 ‰.

Lisäetuna saavutettaisiin täten vesijohtoveden erittäinkin aika-ajoin esiintyvän äitelän ja jonkin verran vastenmielisen maun huomattava paraneminen.

Kun Helsingin kaupunki on siinä edullisessa asemassa, että sen vesijohtoveden puhdistuslaitteet sallivat veden kovuusmäärän sekä vähentämistä että lisäämistä, tahtoisivat Lautakunta ehdottaa, että Kaupunginvaltuusto antaisi kaupungin teknillisten laitosten Hallituksen toimeksi tutkia, onko mahdollista käytellä vettä sillä tavoin, että Lautakunnan ehdottama kovuusaste saavutettaisiin.

Katsoen höyrykattilanomistajain valituksiin että syntyy kovaa ja työläästi poistuvaa kattilakiveä, tahtoo Lautakunta ainoastaan kiinnittää huomiota siihen, että käytettäessä jonkin verran kalkkirikkaampaakin vettä kattilakiven syntyminen on kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorin toimittamain tutkimusten mukaan helposti estettävissä lisäämällä syöttövedeen suudaa, natronilipeätä tahi bariumkloriidia, taikka myös on ajateltavissa veden puhdistamiseen käytettäväksi keinotekoista aluminisilikaattia (permutiittia).

Lähetekirjat palautuvat.

Terveydenhoitolautakunnan puolesta:

Oskar Heikel.

R. Vuorio.

HELSINGIN KAUPUNGIN
VESIJOHTOLAITOS

*Helsingissä,
syysk. 30 p:nä 1913.*

Kehotettuna antamaan lausunnon Helsingin kaupungin teknillisten laitosten Hallitukselle saapuneen Rahatoimikamarin toukokuun 27:ntenä 1913 päivätyn lähetteen ja Terveystoimikunnan Helsingin Kaupunginvaltuustolle lähettämän kirjelmän johdosta huhtikuun 17 päivältä 1913, jotka kirjelmät koskivat tarpeellisiin toimenpiteisiin ryhtymistä vesijohtovedestä syntyvän kattilakiven vähentämiseksi, saa allekirjoittanut kunnioittaen esiintuoda seuraavaa:

Edellä mainittujen asiakirjain oheen pannussa Terveystoimikunnan kirjelmässä huhtikuun 17 päivältä 1913 Lautakunta huomauttaa että, kun Helsingin kaupunki on siinä edullisessa asemassa, että sen vesijohtoveden puhdistuslaitteet sallivat sekä vähentää että lisätä veden kovuutta, olisi toivottava, että koetettaisiin, kävisikö veden kovuutta, ei vähentäminen, vaan päin vastoin lisääminen ainakin 5 saksalaiseen asteeseen.

Vaikka nykyiset puhdistuslaitteet tosin sallivat määrättyjen rajain sisällä muutella veden kovuutta, eivät ne kuitenkaan sinänsä ole erikoisesti sovitetut niin suurta kalkkipitoisuuden lisäämistä varten kuin on ehdotettu, vaan on meillä yleisesti katsoen mitä laitteisiin tulee tässä kohden sama mahdollisuus kuin useimmilla muilla vesijohtolaitoksilla, lukuun ottamatta työnjohtoa ja henkilökuntaa, niinkuin alempana lähemmin selvitetään.

Käytettävänä olevat keinot veden kovuuden korottamiseksi 5 asteeseen ja tästä korotuksesta johtuvat vuotuiset kustannukset esitetään lyhyesti seuraavassa:

Nykyään valmistetun veden keskikovuus oli laboratorin analyysien mukaan vuonna 1912 2.72 astetta kalkkikovuuden ollessa 2.11 astetta. Kokonaiskovuuden lisäämiseksi 5 asteeseen on tarpeellista lisätä kalkkia muodoasa tahi toisessa, niin että tulee 23 grammaa kalkkioksiidia kuutiometriä kohti. Nykyään on jokiveteen lisätty kalkkia keskimäärin 13.7 grammaa kuutiometriä kohti. Tähän asti on kovuus lisääntynyt, sen johdosta että suoranaisesti on lisätty sammutettua kalkkia, kalkkihydroksiidia, jota ei kuitenkaan ole ollut puhdistetussa vedessä tässä muodossa, vaan sidottuna hiilihappoon kalkkibikarbonaattina, joten kalkki on saatettu siihen täysin nautittavaan ja luonnolliseen muotoon, jossa se esiintyy kaikissa luonnonvesissä. Jos nyt kalkkihydroksiidia lisättäisiin runsaammin kovuuden lisäämiseksi, tulisi se vähäinen vapaa hiilihappomäärä, 3—4 mg/l,

mikä vedessä vielä on, sidotuksi, kalkkibikarbonatti muuntuisi vaikeasti liukenevaksi normaaliseksi karbonaatiksi, jommoisena se ehkä osittain saostuisi, ja sitä paitsi olisi vedessä vapaata kalkkia, joka tosin kelpaa lääkkeenä käytettäväksi sisällisestikin, mutta ei olisi terveydelliseltä eikä teknilliseltä kannalta suositeltava yleisessä vesijohtolaitoksessa.

Toinen tässä kohden huomattava seikka on, että olisi miltei mahdoton muulloin kuin puhdistukselle erikoisesti suotuisissa oloissa saada kutakuinkaan väritöntä suodatettua vettä, sillä saostetut ruskeat humusaineet liukenevat helposti alkalioidissa.

Toinen menettely, joka itsestään rikastuttaa vettä kalkilla, olisi suodatetun veden hidas laskeminen marmorisorasta tehtyjen pengermäin läpi. Kun kuitenkin vedessä on vain vähäpätöiset määrät vapaata hiilihappoa, olisi marmorin liukenevaisuus sangen vähäinen. Kuinka suuri rikastuminen olisi oleva, ei käy varmasti sanominen. Luultavasti se kuitenkin olisi enintään ainoastaan 35 grammaa kalkkikarbonaattia kuutiometriä kohti, joten lisäännys ei olisi 23 grammaa, niinkuin on haluttu, vaan ainoastaan noin 13 grammaa.

Tämän ehdotuksen toteuttamisen johdosta täytyisi erikoisesti laajentaa taikka teettää uusia puhtaanvedensäiliöitä.

Yksi kovuuden lisäämiskeino, joka olisi nykyisen puhdistusmenettelyn suoranaista jatkoa, olisi nykyään käytettyjen lisäkkeitten, aluminisulfaatin, suudan ja kalkin lisääminen siinä määrin, että kovuus kohoaisi 5 asteeseen. Keskimääräisen kovuuden ollessa 2.7 astetta pannaan veteen nykyään keskimäärin 79 g/m^3 aluminisulfaattia, 17.2 g/m^3 kalsinoitua suudaa ja 13.7 g/m^3 kalkkioksiidia. Viiden asteen kovuuden saavuttamiseksi olisi lisäksi tarpeen noin 80 g/m^3 aluminisulfaattia, 44 g/m^3 kalsinoitua suudaa ja 23 g/m^3 kalkkioksiidia. Näin suuri ainemääräin lisäännys tosin vaikuttaisi bakteriologisestikin tehokkaammin, mutta selkeytyslaitaiden kuormitus kävisi epäilemättä liialliseksi, mikä seikka taas lisäisi suodatuskustannuksia.

Missä määrin käyttö näistä lisätyistä ainemääristä hyötyisi tai kärsisi, ei ole edeltäpäin tarkoin määriteltävissä. Kustannuksilla niinkään on suuri merkitys, niinkuin seuraavassa osotetaan.

Viimeisenä on vielä se keino, että pysyttämällä nykyinen puhdistusmenettely veteen sekotetaan neutraalisia kalkkisuoloja, joista taas ainoastaan kaksi voi tulla kysymykseen, nimittäin kalkkisulfaatti eli kipsi ja kalkkikloriidi.

Edellisellä näistä aineista, kipsillä, on kaksi tuntuvaa haittaa: ensinnäkin on tämä suola sangen vaikeasti veteen liukenevaa ja sen johdosta hankalaa käytellä ja toiseksi on kipsi pahimmin pelättyjä kattilakiven synnyttäjiä, jonka vastenmieliset vaikutukset juuri ovat saattaneet tämän laitoksen pyrkimään, ei kohottamaan veden kovuusmäärää, vaan koettamaan pysyttää n. s. vakinaisen, tässä tapauksessa kipsikovuuden, sellaisten rajain sisällä, ettei siitä koidu teollisuudelle ikävyyksiä. Jos veteen lisättäisiin kipsiä ilman että, niinkuin nykyään ainakin osittain on laita, siinä on vastapainona karbonaattia, ja varsinkin jos tämä lisäännys olisi noin 56 g/m^3 , täytyisi useiden teollisuuksien varmastikin ryhtyä käyttämään Terveystieteiden tutkimuslaitoksen kirjelmässä mainittuja puhdistuskeinoja, suudaa, natronilipeää tahi bariumkloridia taikka myös permutiittia, jotka

tosin kaikki käytettyinä asiantuntemuksella, jommoista ei jokainen koneenhoitaja nykyään omaa, taikka kustantamalla melko kalliita laitteita, antavat tyydyttäviä tuloksia.

Toinen edellä mainituista kalkkisuoloista, kloriidi, on helposti liukenevaa eikä synnytä kattilakiveä siinä määrin kuin sulfaatti, mutta on monin verroin kalliimpaa.

Kalkkikloriidia olisi käytettävä 46 g/m³. Tämän johdosta veden kokoumuksessa ei tapahtuisi mainittavaa muutosta. Paitsi että kovuus kohoaisi 5 asteeseen, lisääntyisi kloripitoisuus nykyisestä määrästä, 5.3 mg/l:sta, noin 35 mg/l:an, mikä ei vielä ole liian paljon.

Kustannusten selvittämiseksi pyytää allekirjoittanut esittää seuraavan likimääräisen laskelman kunkin edellämainitun ehdotuksen tuottamista vuotuisista lisäkustannuksista, niihin lukematta menettelyjen vaatimain laitteiden kustannuksia. Kaikki laskelmat perustuvat 1914 vuoden tuotantomäärään, 6,500,000 kuutiometriin.

Kalkkihydroksiidi:

23 g/m³ CaO tuottaa kustannuksia Smk 9,000:—

Kalkkikarbonaatti, marmori:

Marmorin kulutus enintään noin 230 tonnia à 60:— Smk 13,800:—

Lisätyt määrät aluminisulfaattia:

80 g/m³ = 520 tonnia à Smk 110:— 57,200:—

44 g/m³ suudaa = 286 tonnia à Smk 110:— 31,460:—

Kalkki 9,000:—

Lisäkustannukset kaikkiaan Smk 97,660:—

Tässä voisi kustannuksia ehkä jonkin verran säästää hiukan vähentämällä suudan ja lisäämällä kalkin määrää.

Kun *kipsin* hinta on noin 34:— tonnilta säkkineen, olisi tarvittavan määrän, vähintään 365 tonnin, kulutuksesta kustannuksia Smk 12,400:—

Kalsinoitu *kalkkikloriidi*, joka on halvempaa kuin kiteytetty, maksaa Smk 156:— tonni 90—95 %:n tavaraa, joten, kulutuksen ollessa noin 330 tonnia, kustannuksia olisi Smk 51,500:—

Edellä mainitut marmorin, kipsin ja kalkkikloriidin hintatiedot on saatu eräältä tšekäläiseltä tuontiliikkeeltä.

Niinkuin tunnettu ovat Suomen vedet yleensä pehmeitä. Kun ehkä on mielenkiintoista tuntea muiden Suomen kaupunkien vesijohtoveden kovuus, mainitaan seuraavassa allekirjoittaneen tämänvuotisista tutkimuksista saadut luvut:

	Kokonais- kovuus	Kalkki- kovuus
Porvoo	3.50	2.75
Hanko	2.0	1.20
Lahti	2.3	1.24
Mikkeli.....	1.3	0.77
Hämeenlinna	5.3	4.0
Oulu	0.6	0.35
Viipuri	2.4	1.55
Turku	3.5	2.07
Helsinki	2.7	2.11
Keskimäärä	2.60	1.78

Tästä näkyy, että edellä mainituista ainoastaan Hämeenlinnan veden kovuus on 5 astetta. Vaasaan niinkään saataneen verraten kovaa vettä. Helsinki tulee, niinkuin näkyy, varsin lähelle keskikovuutta.

Veden kalkkipitoisuuden lisäämisen tarpeellisuutta perustellakseen mainitsee Terveystoimituslaitoksen niinkään, että siten veden ajottain huomattu äitelä ja epämiellyttävä maku saataisiin poistetuksi. Tässä Lautakunta ei kuitenkaan ole osannut asian ytimeen. Eritoten kevään, mutta toisinaan syksyinkin ilmenevä äitelä maku ei johdu jokiveden, eikä johtovedenkään, kalkkiköyhyydestä, vaan jokivedessä noina vuodenaikoina olevasta suon- ja maanmausta, joka ainoastaan osittain poistuu pikasuodattimissa. Kun jokivettä aikaisemmin puhdistettiin hitailla hiekkasuodattimilla, poistuivat siitä siihen liuenneet kaasut (ilma) osittain ja samalla maku parani. Kokeilemalla on kuitenkin saatu selville, että jokivesi yhtä hyvin kuin nykyinen johtovesikin on (suodattamalla sysien, luuhillien, jopa hiekkan läpi) täydellisesti vapautettavissa kaikesta huonosta mausta ja hajusta. Sama tulos saadaan vettä keittämällä, vaikkei tämä keino sovellu vesijohtolaitoksessa. Toimitetut kokeilut kuitenkin osottavat, ettei äitelällä maulla ole mitään yhteyttä veden kemiallisen kokoumuksen, semminkään sen kalkkipitoisuuden kanssa, mikä tietysti ei kuitenkaan kiellä sitä, että maku ehkä jonkin verran paranisi kalkin lisäämisen johdosta.

Aikaisemmin ei ole pantu juoma- ja talousveden kovuuteen sitä suurta merkitystä, jota Terveystoimituslaitoksen mainitsema uudemmat tutkimukset näyttävät osottavan, joten Helsingin kaupunki tietääkseni olisi ensimmäinen kunta, joka yksinomaan terveydellisistä syistä ryhtyisi lisäämään kulutusvetensä kalkkisuoloja. Kun tämä kalkkisuolojen lisäännys, tapahtuipa se missä muodossa tahansa, kuitenkin tuntuvasti vähentäisi veden sopivaisuutta miltei kaikenlaatuisiin teollisuustarkoituksiin ja tästä sekä kaupungille että

varsinkin kuluttajille koituisi melko suurta vaivaa ja kustannuksia, näyttää ainakin allekirjoittaneesta, ettei tuollainen lisäännys osotetuista terveydellisistä edusta huolimatta olisi nykyisen vesijohtovetemme sopivin parannuskeino, vaan että päin vastoin saman vertainen pääoma käytettynä liikkeeseen veden maun parantamiseksi tuntuvassa määrässä herättäisi tyytyväisyyttä joka puolella.

Helsingissä, Vanhassakaupungissa, syyskuun 30 päivänä 1913.

K. G. Bergman.

HELSINGIN KAUPUNGIN
TEKNILLISTEN LAITOSTEN
HALLITUS.

*Helsingissä,
lokak. 31 p:nä 1913.*

Helsingin Rahatoimikamarille.

N:o 5,060.

Lähetteessä viime toukokuun 27 päivältä asiakirjoineen kysymyksessä, mikä kovuusaste olisi kaupungin vesijohtoveden puhdistamisessa aikaansaattava, on Rahatoimikamari pyytänyt Hallituksen lausuntoa Terveystieteidenlaitoksen lausunnossa tehdyn esityksen johdosta että veden kalkkipitoisuus lisättäisiin ainakin 5 saksalaiseen kovuusasteeseen.

Vaadituksi lausunnoksi saa Hallitus, palauttaen lähetekirjat, kunnian ilmoittaa kaikin puolin yhtyvän filosofianmaisteri G. K. Bergmanin Hallituksen pyynnöstä antamassa, tämän oheisessa kirjallisessa lausunnossa esitettyihin näkökohtiin. Tästä selvityksestä näkyy, että vesijohtoveden kovuuden korottaminen 5 asteeseen käy päinsä ainoastaan sekottamalla veteen: 1) nykyään käytettyjä kemiavalmisteita, aluminisulfaattia, suudaa ja kalkkia, tahi 2) kipsiä tai 3) kalkkikloriidia, jossa tapauksessa käyttökustannukset ensi vuonna pelkästään näiden kemiallisten valmisteiden johdosta kohoaisivat kussakin eri tapauksessa 97,660, 12,400 ja 51,500 markalla. Mutta kun veden pysyvän kovuuden lisääminen eritoten kipsillä saattaisi vesijohtoveden vieläkin enemmän kattilakiveä muodostavaksi ja kun kovuuden lisäämisestä kalkkikloriidia käyttämällä nykyään olisi kustannuksia yli 50,000 markan vuodessa, ilman että siitä kuitenkaan varmasti on osotettavissa olevan mitään etuja, täytyy Hallituksen pysyä aikaisemmin tekemässään ehdotuksessa, että vesijohtovettä puhdistettaessa toistaiseksi olisi aikaansaattava noin 2 asteen kovuus, ja tarvittaisiin tätä varten ensi vuonna 1914 10,000 markan määräraha johtoveden puhdistamista varten mainitun vuoden rahasääntöön pantujen summan lisäksi.

Helsingin kaupungin teknillisten laitosten Hallitus:

Hj. Schildt.

I. Savonius.

Promemoria

vesijohtoveden neutralisoimiskustannuksista kalkkia ja kalkkia ynnä suudaa käyttämällä eri neutralisoimisvaiheissa.

Edellä mainitusta asiasta vaadituksi lausunnoksi pyydän esiintuoda seuraavaa:

Puheenalaisesta seikasta aikaisemmin tekemäni kustannuslaskelmat (*Kvston pain. asiakirj. N:o 52 vuodelta 1911*) perustuivat silloin tunnettuihin käyttötuloksiin vuosilta 1900 ja 1910. Siitä lähtien on edelleen kolmena vuonna saavutettu kokemusta, joka jossain määrin vaikuttaa tässäkin esillä olevaan kysymykseen. Syistä, jotka lähemmin käyvät selville allekirjoittaneen vuodelta 1912 antamasta vuosikertomuksesta, käytämme nyttemmin yleensä hiukan runsaammin saostusainetta, aluminisulfaattia, ollen lisäännys ollut noin 20 % esimerkiksi vuonna 1911 käytetystä määrästä. Seurauksena tästä on ollut, että neutralisoimisaineidenkin kulutus on lisääntynyt suhteellisesti tähän. Kustannukset käytöstä, s. o. selkeyttämisestä ynnä saostamisesta ja neutralisoimisesta, eivät kuitenkaan ole kohonneet, vaan vähentyneet, niinkuin seuravista numeroluvuista näkyy:

	1909.	1910.	1911.	1912.	1913.
Kustannus kuutiometriltä penniä	1.66	1.56	1.43	1.534	1.389

Suodatuskustannuksetkin ovat suotuisasti jatkuneen selkeytyksen yhteydessä vähentyneet:

	1909.	1910.	1911.	1912.	1913.
Kustannus kuutiometriltä penniä	0.39	0.25	0.156	0.154	0.087

On kuitenkin osottautunut, että hiukan pitemmälle jatkettu happouttaminen on ollut edullinen ei ainoastaan silmällä pitäen kaupungissa vielä yleisesti käytettyjen galvanisoimattomien rautaisten talojohtojen ruostumista tahi ruosteen kulkeutumista niissä, vaan myös laitoksen käyttöä, varsinkin suodatusta.

Vuotuisesti lisääntyvään kulutusmäärään nähden olisivat edellä mainituilla perusteilla lasketut neutralisoimiskustannukset niinmuodoin hiukan suuremmat kuin Helsingin kaupungin teknillisten laitosten Hallituksen esityksessä lokakuun 13 päivältä 1911 N:o 51 ja Rahatoimikamarin kirjelmässä marraskuun 6 päivältä 1911 N:o 618 edellytetään.

Veden ja varsinkin täkäläisen johtoveden neutralisoimismäärän valaisemiseksi saan esittää seuraavat numerotiedot: taulut 1 ja 2.

Taulu 1. Vapaan ja sidotun (bikarbonaatin) hiilihapon CO₂ määrä maamme erinäisten kaupunkien vesijohtovedessä, allekirjoittaneen analyysien mukaan.

	Vapaa CO ₂ mg/l	Sidottu CO ₂ mg/l	Vapaan ja sidotun CO ₂ välinen suhde
Porvoo	14.0	33.0	1 : 2.4
Hanko	19.2	31.9	1 : 1.7
Jyväskylä	10.0	19.8	1 : 2
Lahti	2.8	30.8	1 : 11
Hämeenlinna	21.2	40.7	1 : 1.9
Viipuri	24.0	30.8	1 : 1.3
Turku	14.8	19.8	1 : 1.3
Keskimäärä	15.1	29.5	1 : 1.95

Taulu 2. Vapaan ja sidotun hiilihapon määrä Helsingin vesijohtovedessä, laboratorin analyysien mukaan.

	Vapaa CO ₂ mg/l	Sidottu CO ₂ mg/l	Vapaan ja sidotun CO ₂ välinen suhde
1909	5.80	9.98	1 : 1.7
1910	4.44	15.88	1 : 3.6
1911	5.26	19.17	1 : 3.6
1912	3.15	21.9	1 : 6.9
1913	2.72	21.3	1 : 7.8

Aluminisulfaatilla saostamalla puhdistetussa vedessä, joka laitoksessa happoutetaan, on nykyisiä aluminisulfaattimääriä käyttämällä keskimäärin noin 24.5 mg/l vapaata hiilihappoa, jota vastoin bikarbonaatti-hiilihappoa puuttuu. Jotta ehdottomasti neutraalinen reaktio olisi olemassa kylmässä, keittämättömässä vedessä, ei vapaa hiilihappo saa olla enempää kuin kuudes- tai seitsemäsosa sidotun hiilihapon määrästä.

Jos Hallituksen ja Rahatoimikamarin kannattaman ehdotuksen mukaan neutraloidaan kalkilla, kunnes määrätty kovuus, 2 astetta, on saavutettu, johon keskimäärin tarvitaan 5.0 mg/l kalkkioksiidia, tulee 7.9 mg/l vapaasta hiilihaposta sidotuksi ja jällellä oleva vapaa hiilihapon määrä, 16.6 mg/l, on sitten tarpeen mukaisesti sidottava suudalla. Sellaisen veden neutralisoinnista suudalla valaisee tässä seuraava taulu.

Suudaa g/m ³	Vapaata CO ₂ mg/l	Sidottua CO ₂ mg/l	Vapaan ja sidotun CO ₂ välinen suhde
0	16.6	7.9	1 : 0.48
5	14.5	12.1	1 : 0.83
10	12.4	16.3	1 : 1.31
15	10.4	20.3	1 : 1.95
20	8.3	24.5	1 : 2.95
25	6.2	28.7	1 : 4.63
30	4.1	32.9	1 : 8.02
35	2.1	36.9	1 : 17.6
40	0	41.1	—

Neutralisoimisasteen valinnassa voisivat esimerkiksi seuraavat vertailukohdat yleisesti katsoen tulla kysymykseen:

1) Neutralisoiminen ainoastaan sikäli, että hiilihappo tulee sidotuksi samassa määrässä kuin on laita luonnollisissa pohjavesissä taulussa 1 esitettyjen keskilukujen mukaan.

Tähän tarvitaan 15 g/m³ suudaa.

2) Neutralisoiminen samaan määrään kuin maalis—huhtikuun kokeiluissa, jolloin johtovedessä oli keskimäärin 9.0 mg/l vapaata ja 23.4 mg/l sidottua hiilihappoa eli likimain suhteessa 1:26.

Tähän tarvitaan 18.5 gm³ suudaa.

3) Neutralisoiminen täysin neutraaliseen reaktioon asti eli toisin sanoen samaan *suhteelliseen* määrään kuin 1912 ja 1913 sekä edelleen on aikaansaatu käyttämällä yksinomaan kalkkia, suhteessa 1:7.

Tähän tarvittaisiin 29 g/m³ suudaa.

4) Hiilihapon neutralisoiminen samaan *absoluuttiseen* määrään kuin nykyään eli 3.0 mg/l, mikä antaisi vedelle ilmeisesti huomattavan alkalisen reaktion.

Tähän tarvittaisiin 32.8 g/m³ suudaa.

Näiden vaihtopuolisten ehdotusten toteuttaminen antaisi verrattuna nykyään käytettyyn, kalkkiin perustuvaan menettelyyn seuraavan taloudellisen tuloksen. Kulutus lasketaan 6,500,000 kuutiometriksi vuodessa ja suudan hinta on noin 105 markkaa tonnilta. Laskelmassa ei oteta lukuun kuljetus- eikä työkustannuksia, joita kalkista on hiukan enemmän kuin suudasta.

I. Neutralisoidaan kalkilla niinkuin tähänkin asti ja vesi saa noin 3 asteen kovuuden:

Kalkki Smk 4,975: —

II. Neutralisoidaan sekä kalkilla että suudalla, niin että vesi tulee 2 asteen kovuista ja sisältää kattilakivimuodostusta jossain määrin ehkäisevää natriumbikarbonaattia:

1) Kalkkia	Smk	1,660: —
Suudaa 15 g/m ³	„	10,240: —
	Smk	11,900: —
2) Kalkkia	Smk	1,660: —
Suudaa 18.5 g/m ³	„	12,600: —
	Smk	14,260: —
3) Kalkkia	Smk	1,660: —
Suudaa 29 g/m ³	„	19,800: —
	Smk	21,460: —
4) Kalkkia	Smk	1,660: —
Suudaa 32.8 g/m ³	„	22,400: —
	Smk	24,060: —

	Kustannuksia		Lisäkustannuksia	
	Vuodessa	m ³ kohti	Vuodessa	m ³ kohti
1	11,900 Smk	0.183 p:iä	6,925 Smk	0.106 p:iä
2	14,260 „	0.219 „	9,285 „	0.142 „
3	21,460 „	0.339 „	16,435 „	0.253 „
4	24,060 „	9.370 „	19,085 „	0.293 „
[Kalkki ..	4,975 „	0.077 „]	—	—

Vaihtopuolisiin ehdotuksiin 1, 2, 3 ja 4 nähden olen sitä mieltä, että 1 ja 4 käy tykkönään sivuuttaminen, ensinmainitun sen johdosta että meidän pohjavesissämme enimmäkseen oleva vapaan hiilihapon määrä on teknilliseltä kannalta katsoen epäedullinen ja varsinkin niin happi-(ilma-)rikkaassa vedessä kuin meidän vesijohtovetemme on; ehdotus 4 taas on tarpeelliseksi katsotun neutralisoinnisen ehdottomasti ylin raja. Ehdotus 2 on laskettu samoilla perusteilla kuin 1911 vuoden kulunkiarvio, ja ehdotus 3 vihdoin on muodosteltu ehdotuksesta 2, huomioon ottamalla edellä mainittuja seikkoja, puhdistuksen kehitystä vuodesta 1912 lähtien ja hiukan pitemmälle menevän neutralisoinnisen tarpeellisuutta.

Ehdotus 3 siis on todennäköisin luku ja se menettely, jota kokemus vaatii ja jota varsin luultavasti noudatettaisiin, jos laitosta saisi käyttää sitä toimintavapautta noudattaen, jota raakaveden vaihtelu, laitoksen kuormitus ja puhdistuksen sopivin järjestys vaativat.

Helsingissä, Vanhassakaupungissa, toukokuun 14 päivänä 1914.

Helsingin kaupungin Vesijohtolaitos, Laboraattori:

G. K. Bergman.

Ehdotus Nickbyn mielisairaalan menosäännöksi.

HELSINGIN
RAHATOIMIKAMARI

Heinäk. 23 p:nä 1914.

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

N:o 512.

Kaupunginvaltuuston lähetepäätöksellä viime toukokuun 12 päivältä on Rahatoimikamaria kehotettu antamaan lausunto kaupungin Nickbyssä olevan mielisairaalan ylilääkärin, tohtori Albert Björkmanin laatimasta ja Terveystenhoitolautakunnan vähäisin muutoksin Kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi lähettämästä mainitun sairaalan menosääntöehdotuksesta (Liite I). Tämän johdosta saa Rahatoimikamari lausua seuraavaa:

Niinkuin sairaalan ylilääkärin esityksestä (Liite II) käy selville, perustuu nyt laadittu ehdotus lähinnä siihen kunnan mielisairaalan menosääntöehdotukseen, jonka Kaupunginvaltuuston kaupungin mielisairaiden hoidon järjestämistä varten asettama komitea on laatinut ja joka ehdotus on Valtuuston painetuissa asiakirjoissa N:o 24 vuodelta 1909. Tästä aikaisemmasta ehdotuksesta poikkeaa nyt esillä oleva ehdotus useissa kohdin; etusijassa lienee tässä huomattava, että ehdotuksen loppusumma on 316,980 mk 1909 vuoden ehdotuksen 210,242 markan asemesta. Tämän lisäennyksen mainitsee ylilääkäri osittain johtuneen viimeaikaisesta yleisestä palkkausolojen kehityksestä. Tämän johdosta on useimpain virkailijain rahapalkka ehdotettu aikaisemmassa ehdotuksessa olevaa suuremmaksi, johon nähden erittäin ansainnee mainitsemista, että ylilääkärin palkaksi on ehdotettu 10,000 markkaa 9,000 markan sijasta, joka korotus perustuu Kaupunginvaltuuston erityiseen päätökseen, toimitsijan palkka 4,000 markaksi 3,000 markan sijasta; miespuolisten hoitajain rahapalkka oli aikaisemmin ehdotettu 500 markaksi, mutta nyt 720 markaksi, naispuolisten aikaisemmin 400 ja nyt 480 markaksi. Mainittavaa henkilökunnan luvun lisäännystä ei nyt esillä oleva ehdotus osota.

Ruokalankin rahasääntöön on erinäisiä muutoksia tehty, ollen huomattavin niistä se, että potilaiden päiväkustannukseksi on luettu 80 penniä 270 potilaalta, sen sijaan että aikaisemmin oli ehdotettu 60 penniä 280 potilaalta, sekä että potilaita, joiden päivittäinen ruokaraha on Smk 1:10, on edellytetty olevan 30, aikaisemmin 20.

Muista eristä mainittakoon rakennusten ja kaluston kunnossapito 36,800 mk, aikaisemmin 16,000 mk.

Lopuksi huomattanee, että ehdotuksessa on 30,000 markan menoerä potilaiden elätteelleantoa varten, jota erää ei ole aikaisemmassa ehdotuksessa.

Mitä tulee tuloihin, jotka 1909 vuoden komitea oli laskenut 35,000 markaksi, josta määrästä arviolta 30,000 markkaa olisi potilaiden päivämaksuja, on ensimmäinen kaupunginlääkäri maininnut, ettei tätä erää voi tarkistaa, ennenkuin potilasmaksujen taksa on laadittu ja vahvistettu, mutta että Terveystoimikunnan on aikansa tekevä ehdotuksen asiasta.

Sairaalan virkailijain asettamistapaan nähden lienee tarpeellista panna säännökset asiasta vastedes laadittavaan sairaalan ohjesääntöön.

Esillä olevaa ehdotusta tarkastaessaan ei Rahatoimikamarilla, joka tarkastuksessa on asiantuntijana käyttänyt apunaan Kivelän sairaalan ylilääkärinä, professori Ernst Ehrnroothia, ole puolestaan ollut mitään sen johdosta muistuttamista, minkätähden Kamari saa kunnioittaen esittää, että Herrat Kaupunginvaltuusmiehet päättäisivät

vahvistaa tämänoheisen Terveystoimikunnan lähettämän ehdotuksen Nickbyssä olevan kunnan mielisairaalan menosäännöksi.

Rahatoimikamarin puolesta:

Julius Stjernvall.

K. Rein.

HELSINGIN
Terveystoimikunta.

Helsingissä,
Toukok. 4 p:nä 1914.

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

N:o 167.

Huomauttaen että toukokuussa 1909 (Kaupunginvaltuuston pain. asiakirj. N:o 24 vuodelta 1909) Kaupunginvaltuustolle lähetetty Nickbyn mielisairaalan alustava menoarvio erinäisistä syistä ei ollut niin täydellinen, että sitä ilman muuta kävisi soveltaminen, jota paitsi olot siitä lähtien ovat tuntuvasti muuttuneet, on mainitun sairaalan lääkäri, tohtori Albert Björkman allekirjoittaneen, Terveystoimikunnan puheenjohtajan kanssa neuvoteltuaan laatinut uuden ehdotuksen mainitun sairaalan menosäännöksi. Tähän 316,820 markkaan päättyvään ehdotukseen ei Terveystoimikunnalla asiaa tänään käsitellessään ole ollut muuta muistuttamista kuin että lämmittäjien palkkoja on hiukan korotettu, joten Lautakunnan ehdotus päättyy 316,980 markkaan.

Tämän ehdotuksen saa Lautakunta täten lähettää Kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi. Siinä olevia poikkeuksia aikaisemmin perille lähetetystä ehdotuksesta perustellaan tämän oheisessa tohtori Björkmanin kirjelmässä viime huhtikuun 23 päivältä, johon kirjelmään Lautakunta sentähden pyytää viitata.

Terveystoimikunnan puolesta :

Oskar Heikel.

R. Wuorio.

Terveystenhoitolautakunnan ehdotus Nickbyn mielisairaalan vuosirahasäännöksi.

Palkat:

1 yllääkäri, palkkaa	10,000: —
1 alilääkäri „	6,000: —
1 viransijainen lääkärien kesäloman aikana, palkkiota	1,000: —
Kirurgisen apulaisen käyttämisestä	500: —
1 toimitsija, palkkaa	4,000: —
1 varastonhoitajatar, toimitsijan apulainen, palkkiota	720: —
1 saarnaaja, palkkiota	800: —
1 lukkari „	300: —
1 miesosaston ylihoitaja, palkkaa	1,500: —
(ehdollisesti saman ylihoitajatar, palkkaa 1,200: —)	
1 naisosaston ylihoitajatar, palkkaa	1,200: —
1 työnjohtajatar, palkkaa	900: —
1 vanhempi hoitaja „	900: —
1 vanhempi hoitajatar, palkkaa	720: —
15 miespuolista hoitajaa, palkkaa kukin 720: —	10,800: —
24 hoitajatarta, palkkaa kukin 480: —	11,520: —
5 siivoojatarta, samalla aliohoitajatarta, palkkaa kukin 300: —	1,500: —
Hoitohenkilökunnan kesäloman ja sairauden aikaiset sijaiset ..	1,200: —
1 ylikoneenkäyttäjä, palkkiota	1,800: —
1 toinen koneenkäyttäjä, palkkiota	1,200: —
1 lämmittäjä — mekanikko, palkkiota	720: —
2 lämmittäjää, palkkiota kumpikin 540: —	1,080: —
1 lämmittäjä 8 kuukauden aikana, palkkiota	360: —
1 puutarhuri, palkkiota	1,200: —
1 puuseppä, palkkiota	800: —
1 maalari, „	720: —
Siiros	61,440: —

	Siirros	61,440: —	
1 suutari, palkkiota		600: —	
1 räätäli, „		600: —	
1 seppä, samalla portinvartija, palkkiota		800: —	
1 ovenvartija, samalla vahtimestari, palkkiota		720: —	
1 ajomies, palkkiota		480: —	
3 renkiä, palkkiota, kukin 420: —		1,260: —	
1 pesunjohtajatar, palkkiota		500: —	
8 pesijätärtä, 1 palkkiota 300: — 7 s:n kukin 240: —		1,980: —	
1 yövartija, palkkiota		480: —	
1 sianhoitaja „		420: —	
1 kylvettäjäitär „		300: —	
Puhelimen hoitoon, arviolta		240: —	
Taloushenkilökunnan kesäloman hankkimiseen, arviolta ..		600: —	70,420: —

I muist. Edellä mainitut „palkkaa“ nauttivat virkailijat saavat 5 ja 10 vuoden palveluksesta 10 0/0:n korotuksen pohjapalkastaan; „palkkiota“ nauttivat eivät ilman muuta saa tuolaista etua.

II muist. Kaikki laitoksen virkailijat, lukuunottamatta saarnaajaa ja lukkaria, ovat oikeutetut saamaan vapaan asunnon, lämmön ja valon laitoksen huoneistoissa (Paipisissa ja Hindsbyssä olevat kaitsijat kuitenkin vuokrahuoneistoissa).

III muist. Hoitajain ja hoitajatarten palkasta katsotaan, edellisten 600 ja jälkimäisten 400 mk, pohjapalkaksi; loput lisätään vähintään 6 kuukauden harjoittelun jälkeen sekä asianomaisen käytyä sairaanhoitokurssin ja suoritettua tutkinnon. Hoitohenkilökunta on virantoimituksessa ollessaan oikeutettu saamaan maksutta pitovaatteet (ei alusvaatteita).

IV muist. Maksuttoman ruuan ja pesun saavat kaikki muut virkailijat, paitsi ylilääkäri, alilääkäri, toimitsija, saarnaaja ja lukkari. Nämä edut voivat olla mainitut virkailijat kuitenkin vaihtaa seuraavan määräiseen rahavastikkeeseen: ylikoneenkäyttäjä S:markkaan 1: 50, toinen koneenkäyttäjä ja puutarhuri S:markkaan 1: 20 sekä puuseppä, maalari, suutari, räätäli, seppä ja vahtimestari markkaan päivässä. — Maksuttoman ruuan saa lisäksi sen hoitajan vaimo, joka asetetaan huvilaan, jossa säilytetään 20 työtätekevää miespuolista potilasta, sillä ehdolla että hän vastaa huvilan siivoamisesta ja pitää silmällä huoneistoa sinä aikana, kun miehensä on potilaiden kera ulkona työssä.

Siirros — — 70,420: —

Ruokala:

	Siirros		
		— —	70,420: —
a) Palkkio 1 emännöitsijälle		1,200: —	
s:n 1 keittäjättärelle		480: —	
s:n 4 palvelijattarelle, kullekin 240: —		960: —	
s:n 2 leipojattarelle, toiselle 360: — ja toiselle 300: —		660: —	
s:n 1 ruokalan rengille		360: —	
b) Henkilökunnan ruoka, 6 henkilön, kunkin 1: 50 päivässä		3,285: —	
" " 51 " " 1: 10 "		20,477: —	
" " 33 " " —: 80 "		9,636: —	
Potilaiden " 30 " " 1: 10 "		12,045: —	
270 potilaan ruoka, kunkin 0: 80 päivässä		78,840: —	
c) 8 oppilaan ruoka 6 kuukauden aikana, kunkin 1: 10 päivässä		1,606: —	
d) Lasketun annosrahan sekä toiselle koneenkäyttäjälle y. m. maksettujen ruokarahain välisen erotuksen tasoittami- seksi (ks IV muist.)		511: —	130,060: —
<i>Lääkkeet, sidetarpeet y. m., arviolta</i>			5,000: —
<i>Halot ja hiilet, arviolta</i>		30,000: —	
<i>Petroli ja valo, arviolta</i>		1,500: —	31,500: —

Rakennusten ja kaluston kunnossapito:

a) Pienenlaiset korjaukset, tasoitustyöt, istutukset ja puu- tarhanhoito	10,000: —	
b) Kaluston ja parselien korjaus	25,000: —	
c) 4 hevosen heinät, kaurat ja rehut	1,800: —	36,800: —

Sekalaisia menoja:

a) Maalaus-, takoma- y. m. tarvikkeet	2,000: —	
b) Oljet, turvepehku, saippua, suopa y. m.	3,000: —	
c) Työtätekevään potilaitten uuterausrahat	1,200: —	
d) Verot ja muut sekalaiset menot	7,000: —	13,200: —
Potilaitten elätteelleantoon		30,000: —
	Yhteensä	— — 316,980: —

NICKBYN MIELISAIRAALAN**LÄÄKÄRI**

*Nickbyssä,
huhtik. 22 p:nä 1914.*

Terveydenhoitolautakunnalle.

Terveydenhoitolautakunnan puheenjohtajan suullisesti antaman tehtävän johdosta laadittuani ehdotuksen Nickbyssä olevan kaupungin mielisairaalan vuosimenosäännöksi, semmoisena kuin tämä osottautunee sairaalan päästyä täyteen toimintaan, saan täten Lautakunnalle kunnioittaen lähettää tämän ehdotuksen. Sen pohjaksi olen pannut sen alustavan likimääräisen menoehdotuksen, jonka toukokuussa 1909 Kaupunginvaltuustolle antoi Valtuuston asettama komitea, joka oli saanut tehtäväkseen laatia ehdotuksen kaupungin mielisairaiden hoidon järjestämiseksi. Tuskin kuitenkaan kummastuttanee, että komitean menosääntöehdotus, se kun annettiin aikana, jolloin koko sairaalayritys oli kapalossaan, ei ole niin täydellinen, että sitä kävisi sinänsä käyttäminen, vaan on se kaivannut eräiltä kohdin täydennystä. Yhtä luonnollista on, että erittäinkin palkkalojen viimeaikaisen nopean kehityksen johdosta komitean viisi vuotta takaperin arvioimat erinäiset menoerät ovat kaivanneet jonkin verran korjausta. Voidakseni komitean ehdotusta uudesti laatiessani osua mikäli mahdollista kohtuuteen, olen osin vertaillut sitä valtion samanlaatuisten laitosten nykyisiin menosääntöihin ja osin koettanut saada sen yhdenmukaiseksi kaupungin muiden sairaalain menosääntöjen kanssa, semmoisina kuin ne on vahvistettu kuluvaksi vuodeksi. Minun ehdotukseni on seuraava:

Palkat:

1 yllilääkäri, palkkaa.....	10,000: —
1 alilääkäri, „	6,000: —
1 viransijainen lääkärin kesäloman aikana, palkkiota.....	1,000: —
Kirurgisen apulaisen käyttämisestä.....	500: —
1 toimitsija, palkkaa	4,000: —
1 varastonhoitajatar, toimitsijan apulainen, palkkiota	720: —
1 saarnaaja, palkkiota	800: —
1 lukkari, „	300: —
1 miesosaston ylihoitaja, palkkaa.....	1,500: —
(ehdollisesti saman ylihoitajatar, palkkaa 1,200: —)	
Siirros	24,820: —

	Siirros	24,820: —
1 naisosaston ylihoitajatar, palkkaa		1,200: —
1 työnjohtajatar, palkkaa		900: —
1 vanhempi hoitaja, palkkaa		900: —
1 vanhempi hoitajatar, „		720: —
15 miespuolista hoitajaa, palkkaa kukin 720: —		10,800: —
24 hoitajatarta, palkkaa kukin 480: —		11,520: —
5 siivoojatarta, samalla alihoitajatarta, palkkaa kukin 300: —		1,500: —
Hoitohenkilökunnan kesäloman ja sairauden aikaiset sijaiset		1,200: —
1 ylikoneenkäyttävä, palkkiota		1,800: —
1 toinen koneenkäyttävä, palkkiota		1,200: —
1 lämmittäjä — mekanikko, palkkiota		720: —
2 lämmittäjää, palkkiota kumpikin 480: —		960: —
1 lämmittäjä 8 kuukauden aikana, palkkiota		320: —
1 puutarhuri, palkkiota		1,200: —
1 puuseppä, „		800: —
1 maalari, „		720: —
1 suutari, „		600: —
1 räätäli, „		600: —
1 seppä, samalla portinvartija, palkkiota		800: —
1 ovenvartija, samalla vahtimestari, palkkiota		720: —
1 ajomies, palkkiota		480: —
3 renkiä, palkkiota kukin 420: —		1,260: —
1 pesunjohtajatar, palkkiota		500: —
8 pesijätärtä, 1 palkkiota 300: — 7 s:n kukin 240: —		1,980: —
1 yövartija, palkkiota		480: —
1 sianhoitaja, „		420: —
1 kylvettäjä, „		300: —
Puhelimen hoitoon, arviolta		240: —
Taloushenkilökunnan kesäloman hankkimiseen, arviolta		600: —
		70,260: —

I muist. Edellä mainitut „palkkaa“ nauttivat virkailijat saavat 5 ja 10 vuoden palveluksesta 10 %:n korotuksen pohjapalkastaan; „palkkiota“ nauttivat eivät ilman muuta saa tuollaista etua.

II muist. Kaikki laitoksen virkailijat, lukuunottamatta saarnaajaa ja lukkaria ovat oikeutetut saamaan vapaan asunnon, lämmön ja valon laitoksen huoneistoissa (Paipisissa ja Hindsbyssä olevat kaitsijat kuitenkin vuokrahuoneistoissa).

Siirros — — 70,260: —

Siirros — — 70,260: —

III muist. Hoitajain ja hoitajatarten palkasta katsotaan, edellisten 600 ja jälkimäisten 400 mk, pohjapalkaksi, loput lisätään vähintään 6 kuukauden harjoittelun jälkeen sekä asianomaisen käytyä sairaanhoitokurssin ja suoritettua tutkinnon. Hoitohenkilökunta on virantoimituksessa ollessaan oikeutettu saamaan maksutta pitovaatteet (ei alusvaatteita).

IV muist. Maksuttoman ruuan ja pesun saavat kaikki muut virkailijat, paitsi ylilääkäri, alilääkäri, toimitsija, saarnaaja ja lukkari. Nämä edut voivat olla mainitut virkailijat kuitenkin vaihtaa seuraavan määräiseen rahavastikkeeseen: ylikoneenkäyttäjä Smarkkaan 1: 50, toinen koneenkäyttäjä ja puutarhuri Smarkkaan 1: 20 sekä puuseppä, maalari, suutari, räätäli, seppä ja vahtimestari markkaan päivässä. — Maksuttoman ruuan saa lisäksi sen hoitajan vaimo, joka asetetaan huvilaan, jossa säilytetään 20 työtätekevää miespuolista potilasta, sillä ehdolla että hän vastaa huvilan siivoamisesta ja pitää silmällä huoneistoa sinä aikana, kun miehensä potilaiden kera on ulkona työssä.

Ruokala:

a) Palkkio 1 emännöitsijälle	1,200: —		
s:n 1 keittäjättärelle	480: —		
s:n 4 palvelijattarelle, kullekin 240: —	960: —		
s:n 2 leipojattarelle, toiselle 360: — ja toiselle 300: —	660: —		
s:n 1 ruokalan rengille	360: —		
b) Henkilökunnan ruoka, 6 henkilön, kunkin 1: 50 päivässä	3,285: —		
" " 51 " " 1: 10 "	20,477: —		
" " 33 " " 0: 80 "	9,636: —		
Potilaiden " 30 " " 1: 10 "	12,045: —		
270 potilaan " " " 0: 80 "	78,840: —		
c) 8 oppilaan ruoka 6 kuukauden aikana, kunkin 1: 10 päivässä	1,606: —		
d) Lasketun annosrahan sekä toiselle koneenkäyttäjälle y. m. maksettujen ruokarahain välisen erotuksen tasoittamiseksi (kts. IV muist.).	511: —	130,060: —	
Siirros	—	—	200,320: —

	Siiros	—	—	200,320: —
<i>Lääkkeet, sidetarpeet y. m., arviolta</i>				5,000: —
<i>Halot ja hiilet, arviolta</i>		30,000:	—	
<i>Petroli ja valo, arviolta</i>		<u>1,500:</u>	—	<u>31,500: —</u>

Rakennusten ja kaluston kunnossapito:

a) Pienenlaiset korjaukset, tasoitustyöt, istutukset ja puutarhanhoito		10,000:	—	
b) Kaluston parselien korjaus		25,000:	—	
c) 4 hevosen heinät, kaurat ja rehut		<u>1,800:</u>	—	<u>36,800: —</u>

Sekalaisia menoja:

a) Maalaus-, takoma- y. m. tarvikkeet		2,000:	—	
b) Oljet, turvepehku, saippua, suopa y. m.		3,000:	—	
c) Työtätekevään potilaitten uuterausrahat		1,200:	—	
d) Verot ja muut sekalaiset menot		<u>7,000:</u>	—	<u>13,200: —</u>
Potilaitten elätteleeseen				30,000: —
	Yhteensä	—	—	<u>316,820: —</u>

Edellä olevaan ehdotukseen pyydän liittää eräitä perustelevia selityksiä, erittäinkin niihin kohtiin, joissa minun ehdotukseni sanottavammin poikkeaa komitean ehdotuksesta.

Mitä ensinnäkin tulee konttorihenkilökuntaan, johon komitean ehdotuksen mukaan kuuluisi toimitsija ja kirjanpitäjä, edellinen 3,000 ja jälkimäinen 1,200 markan vuosipalkalla, olisi luullakseni edullisempaa antaa koko konttorityö toimitsijalle yksin, mutta sen sijaan korottaa hänen palkkansa 4,000 markkaan eli samaan määrään, minkä Kivelän ja Marian sairaalain vastaavat virkailijat saavat. Mikäli olen voinut perehtyä näihin asioihin valtion keskuslaitoksissa, ei puheenalaisen tehtävän tšekäläisessä laitoksessa luulisi menevän yli yhden miehen voimain, täällä kun suurin osa sangen työllästä sairasmaksujen perimisestä ja kirjaanpanosta jää pois. Kirjanpitäjän viran poistamisen edellytyksiä on mielestäni, että parselivaraston lähin hoito annetaan jonkin muun kuin toimitsijan huoleksi. Mutta kun sellaisen toimen hoitajalta ei vaadita muita

edellytyksiä kuin yleistä kunnokkuutta ja järjestyksen pitoa, voi sen antaa jollekin vähäpalkkaisemmalle virkailijalle, mieluummin naiselle, joka sen ohessa voisi pesulaitoksessa valvoa siellä toimitettavia paikkaustöitä. Mikäli voin käsittää, ei mikään estäisi tätä samaa henkilöä, toimitsijan saadessa lyhytaikaisen esteen, päivystämästä hänen sijassaan konttorissa, jommoista tehtävää jo virkailijan arvonimikin edellyttää.

Laitoksen miesosaston sairaanhoidon lähimmäksi valvojaksi olen menosäännössä vaihtopuolisesti ehdottanut miespuolista ylihoitajaa 1,500 markan tahi ylihoitajattarta 1,200 markan vuosipalkalla. Vaikka eräiltä näkökannoilta katsoen, esimerkiksi miespuolisen hoitohenkilökunnan kurinpitoa silmälläpitäen, olisi edullisempaa saada tähän toimeen kelvollinen mies, on huomattava, että mahdollisuudet tässä kohden ovat sangen vähäiset. Ja ellei täysin sopivaa miespuolista ehdokasta saada, olisi mielestäni ylihoitajatar ehdottomasti edullisempi. Tämän tapauksen varalta olen johdonmukaisuuden vuoksi ehdottanut ylihoitajattarelle saman palkan kuin laitoksen naisosaston ylihoitajattarelle.

Komitea oli ehdotukseensa pannut työnjohtajan. Minulle ei ole tunnettua, onko tällä tarkoitettu ulkotöiden, m. m. maanviljelystöiden johtajaa, pehtoriin verrattavaa henkilöä, vai huoneessa tehtävien käsistöiden ohjaajaa. Ensiksi mainittuun vaihtoehtoon nähden kuitenkin luulen, että täällä kysymykseen tuleva maanviljelys on liian vähäpätöistä perustellakseen erikoisen pehtorin asettamista sitä varten, vaan lienee tähän kuuluvain töiden johto sopivin antaa puutarhurille. (Tähän laajennettuun tehtävään ja muutoin siihen monipuoliseen ammattitaitoon katsoen, jota suurenlaisen laitoksen puutarhurilta vaaditaan, olen ehdottanut hänen palkkansa 1,200 markaksi). Jos taas on kysymys miespuolisten potilaiden käsistöiden johtamisesta, ehdottaisin tämän toimen annettavaksi kaitsijalle, koska on mahdotonta käyttää hänen koko aikaansa näiden potilaiden silmälläpitoon. Tätä tarkoitusta varten olisi hänelle annettava asunto laitoksessa sekä varattava tilaisuus harjain y. m. tuollaisen mielenvikaisille sopivain töiden valmistustaidon hankkimiseen. Minun lienee lisättävä, että nykyisellä kaitsijalla on jonkin verran taitoa puutöissä, joita hän on joutohetkinään valmistellut.

Kun useimpia miespotilaita on sopivin käyttää työssä ulkosalla ja ainoastaan joitakuita heistä voi tahi pitää kehottaa tekemään käsistöitä huoneessa, on asianlaita aivan päinvastainen naispuolisiin potilaisiin nähden, joille yleensä on edullisinta antaa neuloma-, ompelu-, kutoma- y. m. sellaista työtä. Siihen suureen merkitykseen nähden, mikä tuollaisilla hyvin johdetuilla töillä on laitokselle ei ainoastaan terapeuttisessa, vaan taloudellissessakin suhteessa, olen rohjennut ehdotuksessa vaihtaa komitean ehdottaman työnjohtajan naispuolisten käsistöiden *johtajattaren*. Tältä alalta hankkimieni tietojen perusteella olen ehdottanut tämän työnjohtajattaren palkan 900 markaksi, koska pätevää henkilöä ei saatane tähän toimeen pienemmällä vuosipalkalla.

Komitean ehdottama *hoitajain ja hoitajattarten luku* ei minun laskelmaini mukaan riittäisi toimittamaan tarpeellista päivystystä öiseen aikaan eikä täyttämään niitä aukkoja, joita henkilökunnan riveissä syntyy säännöllisesti uusiutuvien lomain johdosta. Hoidon säännöllisen kulun turvaamiseksi on minun sentähden täytynyt ehdotuksessani jonkin verran lisätä hoitohenkilökunnan kokonaislukua, mutta toiselta puolen olen säästäväisyys-

syistä arvellut, että eräiden mieshoitajain sijaan kävisi ottaminen naishoitajia, jotka ovat vähempipalkkaisia.

Mielenvikaisten *elätteelleannosta* johtuvia kustannuksia varten on Kivelän sairaalan menosäännössä tähän asti ollut 30,000 markan menoerä. Kun kuitenkin on aikomus vastedes välittää eläkkeelleanto Nickbyn mielisairaalaan, olen esillä olevaan menosääntöehdotukseen pannut tätä tarkoitusta varten saman suuruisen rahamäärän.

Mitä vihdoin *taloushenkilökuntaan* tulee, olen tämän lukumäärään ja sille tarpeellisten palkkain määrään nähden, huomioonottaen muista laitoksista saadun kokemuksen, koettanut toiselta puolen välttää tarpeetonta tuhlausta ja toiselta puolen hankkia takeita siitä, että henkilökunta lukumäärään ja kelvollisuuteen nähden täyttää sairaalan häiriintymättömän toiminnan asettamat vaatimukset.

Ruokahoitoon nähden olen, elintarvehintain jatkuvaa kohoamista silmälläpitäen, katsonut olevan ehdottaminen korotettavaksi annosrahaa, erittäinkin alimmassa ruokintaluokassa. Täten korotettuna olisi potilaan päivittäinen keskimääräinen ruokakustannus 83 penniä; jos kustannuksiin luetaan lisäksi ruokalahenkilökunnan palkat, niinkuin valtion sairaaloissa on tapana, kohoaa mainittu keskihinta 86.3 pennin. Vertailun vuoksi pyydän mainita valtion mielisairaaloista käytettävänäni olevat vereksimmät tiedot, jotka kohdistuvat vuoteen 1912. Annosraha oli mainittuna vuonna Käkisalmen turvakodissa 71.9, Seilin turvakodissa 86.2 Niuvanniemen, Pitkäniemen ja Lapinlahden keskuslaitoksissa kussakin 88.4, 91.1 ja 108.4 penniä. Niinkuin näkyy, ovat minun ehdottamani kustannukset Seilin vastaavain kustannusten tasalla, ja niitä halvemmat ovat kustannukset ainoastaan Käkisalmissa, joka aina on ollut tunnettu tavattomasta halpuudesta, jota vastoin kustannukset ovat suuremmat kaikissa keskuslaitoksissa, erittäinkin Lapinlahdessa, jolla kuitenkin on pääasiassa sama hankinta-alue kuin Nickbyn sairaalalla on oleva.

Muihin eriin nähden on minun vaikea esittää seikkaperäistä perustelua; niitä arvioidessani olen nimittäin jotenkin tarkoin noudattanut Niuvanniemen laitoksen menosäännön vastaavia määriä, Nickbyn laitos kun sekä kokoon että potilaitten laatuun nähden enimmin lähenee edellä mainittua laitosta.

Kun toistaiseksi ei ole olemassa lopullista oppilaskoulun järjestämis- ja hoitosuunnitelmaa, olen siihen nähden toistaiseksi rajoittunut ruokalan tiliin panemaan 8 oppilaan ruokarahat 6 kuukaudelta vuoteen.

Alb. Björkman.

Musiikkilautakunnan toimintakertomus vuodelta 1913 sekä 1914 vuoden alkupuoliskolta.

HELSINGIN KAUPUNGIN
MUSIIKKILAUTAKUNTA

*Helsingissä,
syysk. 8 p:nä 1914.*

Kaupunginvaltuustolle.

Kertomuksen toiminnastaan vuonna 1913 sekä 1914 vuoden alkupuoliskolta saa Musiikkilautakunta täten kunnian lähettää Valtuustolle.

Musiikkilautakunnan puolesta:

Hugo Lindberg.

John Uggla.

Kertomus Helsingin kaupungin Musiikkilautakunnan toiminnasta vuonna 1913 sekä 1914 vuoden alkupuoliskolla.

Musiikkilautakunnalle vahvistetun johtosäännön 12 §:n määräyksen mukaan saa Lautakunta antaa tässä seuraavan kertomuksen toiminnastaan. Pääkaupungin musiikkioloissa kuluvastä syksystä lähtien tapahtuvaa uudesti muodostusta silmällä pitäen on esillä olevan kertomuksen katsottu olevan käsittäminen ei ainoastaan koko vuotta 1913, vaan myös kuluvan vuoden alkupuoliskon ¹⁾).

Neuvottelut
Filharmonisen Seuran kanssa yhdistämisasiasta.

Yhdistämisen ja yhteistyön aikaansaamiseksi Filharmonisen Seuran soittokunnan ja kaupungin kannattaman orkesteriyrityksen kesken on Musiikkilautakunnan aloitteesta ollut keskusteluja Seuran ja Lautakunnan valtuutettujen välillä 1912 vuoden lopulla ja 1913 vuoden alussa. Näistä keskusteluista kävi selville, että Seuran johtokunta halusi yhdistämisen toimeenpantavaksi seuraavilla ehdoilla:

että Helsingin Symfoniaorkesteri paraikaa jatkuvan soitantokauden umpeenmentyä hajaantuu sekä huolenpito orkesterisoitannosta annetaan kaupungin maksettavaa kannatusapua vastaan Filharmonisen Seuran toimeksi Musiikkilautakunnan silmälläpidon ja valvonnan alaisena;

että ryhdytään sen suuntaisiin toimenpiteisiin, että Helsingin Symfoniaorkesterin edut tulevat Seuran johtokunnassa huomioonotetuiksi valitsemalla johtokuntaan yksi, vaihtoehtoisesti kaksi neuvottelevaa jäsentä sekä yksi varajäsen; sekä

että herra Schnéevoigtin kanssa tehdään sopimus hänen ottamisestaan yrityksen palvelukseen siten, että hänet oikeutetaan toimeen panemaan määrätty luku konsertteja vahvistetusta palkkiosta.

Musiikkilautakunta ei kuitenkaan katsonut voivansa hyväksyä yhdistämistä tällä pohjalla, vaan esitti seuraavaa sisällystä olevan vastaehdotuksen:

„I. Sekä Filharmoninen Seura että Helsingin Symfoniaorkesteri lakka-utetaan ja uusi takuu- tahi konserttiyhdistys perustetaan voimassapitämään yhtä ainoaa hyvin kokoonpantua konserttorkesteria Helsingissä sekä toteutamaan niitä tehtäviä, joita molemmat yritykset ovat ottaneet suorittaakseen, niin myös asetetaan johtokunta hallintoelimeksi. Tähän johtokuntaan valitaan kumpaisenkin harrastuspiirin edustajia, mutta johtajat eivät saa siinä istunto- ja puhevaltaa. Johtokunta ja sen hallinto asetetaan Musiikkilautakunnan silmälläpidon ja tarkastuksen alaisiksi.

¹⁾ Musiikkilautakunnan lähinnä edellinen kertomus käsitti vuoden 1912 (Pain. asiakirj. N:o 71 vuodelta 1913).

II. Uuden orkesteriyrityksen vakinaiseksi johtajiksi asetetaan professori Robert Kajanus ja kapellimestari Georg Schnéevoigt, jotka kumpikin saavat määrätyn taatun vuosipalkan. Varajohtajaksi asetetaan kykenevä kotimainen soittotaiteilija, jota paitsi halullisille kotimaisille johtajille varataan tilaisuus vierailuesityksiin mahdollisuuden mukaan.

III. Yrityksessä saavat herrat Kajanus ja Schnéevoigt kumpikin itsenäisen, toisistaan riippumattoman toimintansa, ja on työjakoon nähden noudatettava seuraavaa: herra Kajanuksen tulee johtaa määrätty luku symfonia- ja muita konsertteja sekä hoitaa orkesterikoulua. Taiteelliseen johtoon kuuluvat tehtävät hoitaa herra Schnéevoigt.

IV. Uusi yritys koettaa mahdollisuuden mukaan turvata ja parantaa yrityksen palveluksessa olevain soittotaiteilijain taloudellista asemaa. Etusijassa otetaan yrityksen palvelukseen 1911 vuoden päättyessä Filharmonisen Seuran palveluksessa olleet kotimaiset soittotaiteilijat sekä soitantovuodeksi 1913—14 Helsingin Symfoniaorkesterin palvelukseen jo sidotut noin 25 soittotaiteilijaa. Muita paikkoja täytettäessä on kykenevillä kotimaisilla soittotaiteilijoilla etusija.“

Kun neuvottelut yhdistämisasiasta eivät vieneet yksimieliseen tulokseen, päätti Musiikkilautakunta maaliskuun 10 päivänä 1913, sittenkun keskusteluja ja kirjeenvaihtoa edelleen oli jatkunut, keskeyttää, neuvottelut ja antaa asian tällä kertaa raueta. Lautakunta lausui kuitenkin tässä yhteydessä toivomuksen, että tämän kysymyksen lopullinen ratkaisu musiikkielämämme hyödyksi vastedes osottautuisi mahdolliseksi kunnallisen soittokunnan pohjalla.

Keskustelut aloitettiin sittemmin uudestaan syksyllä 1913 ja veivät vihdoin seuraavan marraskuun lopulla toivottuun tulokseen. Sittenkun yksimielisyyteen oli päästy orkesterikysymyksen pääkohtain ratkaisuun nähden, teki Lautakunta kirjelmässä tammikuun 28 päivältä 1914 esityksen asiasta Kaupunginvaltuustolle (*Pain. asiakirj. N:o 4 vuodelta 1914*). Tämän esityksen, joka päättyi ehdotukseen orkesteriyrityksen kunnallistuttamisesta, hyväksyi Kaupunginvaltuusto kokouksessaan viime maaliskuun 10 päivänä. Tämän mukaisesti pitää kaupunki syksystä 1914 lähtien voimassa omaa kunnallista *Helsingin kaupunginorkesteri* nimistä konsertti-orkesteria.

Kaupunginvaltuuston myönnettyä Musiikkilautakunnan anoman apurahan Helsingin Symfoniaorkesterin voimassapitoon syyskuusta 1913 toukokuuhun 1914 ryhtyi Musiikkilautakunta 1913 vuoden alussa toimenpiteisiin yrityksen voimassapidon turvaamiseksi mainittuna soitantokautena. Kun jo tuohon aikaan osottausi, ettei orkesteriyritystä pääkaupungin soitannollisessa elämässä silloin vallitsevan liikatuotannon johdosta voinut kaupungin lupamalla apurahalla voimassa pitää tappiota tulematta eikä kapellimestari Schnéevoigt sanonut voivansa näin ollen jatkaa yritystä omalla vastuullaan entisin ehdoin, täytyi Musiikkilautakunnan yrityksen turvaamiseksi hankkia takuu

Symfonia-orkesterin voimassapito soitantokaudella 1913—1914.

soitantokautena 1913—1914 mahdollisesti syntyvän tappion varalta, minkä ohessa Symfoniaorkesterille hankittiin oikeus käyttää Seurahuoneen juhlasalia konsertti- ja harjoitushuoneistona, tarvitsematta siitä suorittaa eri korvausta kaupungille. Sitä paitsi katsottiin useista syistä sopivaksi erottaa Helsingin Torvisoittokunta yrityksestä ja hoitaa sitä eri liikkeenä. Torvisoittokunnan johtokunnan kanssa sentähden sovittiin, että torvisoittokunta soitantokauden 1913—1914 alusta olisi itsenäisen hallinnon alainen sekä luopuisi osuudestaan myönnettyyn apurahaan sillä ehdolla, että Torvisoittokunnalle ehkä myönnettävä valtioapu tulisi kokonaan sen hyväksi, minkä ohessa Musiikkilautakunta sitoutui vuonna 1914 ehkä syntyvän tappion korvaamiseksi hankimaan Kaupunginvaltuustolta apumaksua kaupungin varoista.

Kun Symfoniaorkesterin taloudellinen toimeentulo oli mainitulla tavalla taattu eivätkä keskustelut yhteistoiminnan aikaansaamisesta Filharmonisen Seuran kanssa olleet vieneet myönteiseen tulokseen, päätti Musiikkilautakunta maaliskuun 15 päivänä 1913 tehdä herra Schnéevoigtin kanssa välikirjan, jossa hän sitoutui myönnetystä kannatusavusta pitämään voimassa Helsingin Symfoniaorkesteria puheenalaisen soitantokauden.

Lisämäärä-
raha
Symfonia-
orkesterin
voimassa-
pitoon soi-
tantokau-
tena 1912—
1913.

Kirjelmässä maaliskuun 10 päivältä 1913 Musiikkilautakunta teki esityksen että anniskeluvaroista myönnettäisiin soitantokaudeksi 1912—1913 taa-
tun apurahan korottamiseksi 12,000 markan lisämääräraha eli se summa, mikä apurahasta menee torvisoittokunnan voimassapitoon. Voittovaroja jaettaessa toukokuun 28 päivänä viimeksi mainittua vuotta myöntyi Kaupunginvaltuusto tähän esitykseen.

Apuraha
Suomen
Laululle
vuodeksi
1913.

Kirjelmässä maaliskuun 15 päivältä 1913 puoli Musiikkilautakunta Suomen Laulun anomusta 3,000 markan suuruisen avustuksen myöntämisestä voittovaroista seuran musikalisen toiminnan edistämiseksi. Kaupunginvaltuusto myöntyi anomukseen toukokuun 28 päivänä. Sitä Seuran toiminnan valvontaa, mikä Kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan oli apurahan nauttimisen ehtona, on Musiikkilautakunnan puheenjohtaja toimittanut.

Soitanto-
kauden
1913—1914
ohjelma.

Elokuun 22 päivänä 1913 pidetyssä kokouksessa tarkasti Lautakunta ja hyväksyi pääasiassa herra Schnéevoigtin laatiman ohjelman orkesterin symfonista toimintaa varten soitantokautena 1913—1914.

Rahasään-
töehdotus.

Kirjelmässä syyskuun 24 päivältä 1913 antoi Musiikkilautakunta Rahatoimikamariin rahasääntöehdotuksensa vuodeksi 1914. Rahatoimikamari ehdotti kannatusapua osotettavaksi ainoastaan kevätkaudeksi 1914 ja asian muutoin jätettäväksi avonaiseksi musiikkiolojemme hankkeissa olevaa uudesti-järjestämistä odotettaessa. Tämä tuli Kaupunginvaltuustonkin päätökseksi ja vakinaiseen rahasääntöön pantiin 1914 vuoden alkupuoleksi 37,500 markkaa.

Seurahuo-
neen juhla-
sali musiik-
ki-iltahuo-
neistoksi.

Lokakuun 21 päivänä 1913 lähetettiin Rahatoimikamariin anomus että Musiikkiopisto saisi musiikki-illoja ja oppilasesityksiä varten käyttää Seurahuoneen juhlasalia enintään 15 iltana kuluvan soitantokauden aikana. Kamari myöntyi tähän Lautakunnan esitykseen.

Sittenkun Kaupunginvaltuusto kokouksessaan maaliskuun 10 päivänä 1914 oli tehnyt päätöksen Helsingin orkesteriolojen järjestämisestä syksystä 1914 lähtien, on Lautakunta ryhtynyt tästä johtuvaan johtosääntönsä uudestilaatimiseen. Lautakunnan esittämän uuden johtosääntöehdotuksen (*Pain. asiakirj. N:o 28 vuodelta 1914*) Valtuusto vähäisin muutoksin hyväksyi kokouksessaan huhtikuun 28 päivänä 1914.

Musiikkilautakunnan uusi johtosääntö.

Kaupunginvaltuuston viime maaliskuun 10 päivänä tekemän päätöksen mukaan tuli Lautakunnan ryhtyä kaikkiin kunnan orkesteriyityksen aikaansaamiseksi tarpeellisiin täytäntöönpanotoimiin. Sitä varten on Lautakunta toukokuun 6 päivänä 1914 tehnyt professori Kajanuksen ja kapellimestari Schnéevoigtin kanssa välikirjan heidän asettamisestaan kaupunginorkesterin pääjohtajiksi ensi soitantokaudeksi. Herra Kajanus toimii taiteellisena johtajana sekä järjestää ja valvoo Musiikkilautakunnan silmälläpidon alaisena orkesterin työtä. Herra Schnéevoigt on sitoutunut johtamaan kahdeksan symfoniakonserttia sekä muita konsertteja. Varajohtajaksi ensi soitantokaudeksi valittiin viime toukokuun 20 päivänä säveltäjä Toivo Kuula.

Toimenpiteitä kaupunginorkesterin järjestämiseksi.

Kaupunginorkesterin taloudenhoitajaksi valitsi Lautakunta mainitun kuu-kauden 4 päivänä kapellimestari A. Apostolin ja kassanhoitajattareksi rouva Berta Nykoppin.

Sittenkun Musiikkilautakunta oli vahvistanut soittajain kanssa tehtävään välikirjain kaavakkeet, ryhtyi Lautakunta täyttämään orkesterin soittajanpaikkoja. Etusijassa otettiin palvelukseen ne halulliset soittajat, jotka 1911 vuoden päättyessä olivat olleet Filharmonisen Seuran palveluksessa. Orkesterin jäsenistöä valitessa muutoin oli silmämääränä pidetty orkesterin taiteellista esityskykyä ja ainoastaan kyvykkäitä henkilöjä valittu näiden suoritettua koesoiton. Etusija oli tällöin annettu kykeneville kotimaisille soittotaiteilijoille. Paikkoihin, jotka vielä olisivat täyttämättä, sittenkun takäläisistä soittotaiteilijoista oli kykenevät valittu, hankittaisiin kyvykkäitä ulkomaisia soittotaiteilijoita pääjohtajain toimesta.

Huhtikuun 20 päivänä 1914 vahvistettiin Lautakunnassa laadittu ehdotus kaupunginorkesterin henkilökunnan järjestyssäännöiksi. Musiikkilautakunnan pyynnöstä luovutettiin kaupunginorkesterin kansliaa varten tarpeellinen huoneisto Seurahuoneen talosta.

Toukokuun 4 päivänä vahvisti Musiikkilautakunta kaupunginorkesterin vuokraustariffin.

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti on Musiikkilautakunta ottanut haltuunsa Filharmonisen Seuran kirjaston sekä erinäisiä soittokoneita ja kalustoa molempain soittokuntain varastoista. Rahatoimikamarin kanssa on tehty sopimus Seurahuoneen salin käyttämisestä ensi soitantokautena.

Kirjelmässä huhtikuun 8 päivältä 1914 antoi Musiikkilautakunta lausun-

Lausuntoja vuodeksi

1914 haetuista apurahoista. non hakemuksista, joita oli tehty avustuksen saamiseksi kuluvana vuonna käytettävänä olevista anniskeluvaroista.

Orkesterikoulu. Toukokuun 6 päivänä 1914 teki Kaupunginvaltuusto esityksen orkesterikoulun vastaista asemaa koskevasta asiasta. Tähänkin esitykseen Kaupunginvaltuusto myöntyi.

Ulkoilma- Sittenkun Kaupunginvaltuusto kokouksessaan viime toukokuun 26 päivänä oli myöntänyt Helsingin Torvisoittokunnalle 10,000 markan määrärahan anniskeluvaroista sillä ehdolla, että soittokunta kesäkuukausina toimeenpane ulkoilmakonsertteja niissä paikoissa ja niinä aikoina, kuin Musiikkilautakunta yksissä neuvoin Rahatoimikamarin kanssa määrää, on Lautakunta torvisoittokunnan johtajan, herra A. Apostolin, kanssa tehnyt sopimuksen, että Soittokunta kuluvana kesänä Rahatoimikamarin osottamassa paikassa, esimerkiksi Kallion Kansankirjaston edustalla olevalla avonaisella paikalla, suotuisan sään vallitessa antaa maksuttomia konsertteja sunnuntaisin ja pyhäpäivin klo 1/2 7—1/2 9 i. p. täydellä sekä sen lisäksi toistaiseksi koetteeksi lauantai-illoin samaan aikaan ehkä jonkin verran vähemmällä miehistöllä. Rahatoimikamari on puolestaan hyväksynyt mainitun ehdotuksen sekä ryhtynyt toimenpiteeseen väliaikaisen lavan rakennuttamiseksi edellä mainitulle avonaiselle paikalle.

Symfoniaorkesterin toiminta. Symfoniaorkesteri on koko kertomuskauden ollut yhtäjaksoisessa toiminnassa ja antanut seuraavan määrän konsertteja:

	Vuonna 1913.	Kevätkaudella 1914.
Helppotajuisia konsertteja	43	21
Symfoniakonsertteja	16	7
Kansankonsertteja	27	6
Kirkkokonsertteja	4	—
Lyyrillis-dramaattisia konsertteja	7	—
Sekalaisia konsertteja	10	4
Akateemisia konsertteja	2	1

Tämän ohessa on orkesteriyritys oopperalaulajattaren, rouva Kusnetzovan avulla toimeenpannut kaksi oopperanäytäntöä („Eugene Onegin“ ja „Thaïs“), avustanut „Madame Butterfly“ nimisen oopperan esityksessä (kahdesti), esittänyt R. Wagnerin „Parsifalin“ (3 konserttia) sekä tehnyt kaksi konserttimatkaa Tukholmaan ensimmäisen maaliskuunsa 1913, jolloin yksi konsertti annettiin Tampereella, yksi Turussa, neljä Tukholmassa ja yksi Upsalassa sekä toisen saman vuoden marraskuulla, jolloin annettiin yksi konsertti Turussa, viisi Tukholmassa ja yksi Upsalassa. Keväällä 1914 sai Symfoniaorkesteri edullisen tarjouksen esiintyä Pietarin Soitannollis-dramaattisessa teatterissa, missä orkesteri on suurella taiteellisella menestyksellä avustanut kymmenessä „Parsifal“ näytännössä.

Symfoniaorkesterin toiminnan taloudellisen tuloksen valaisemiseksi nyt puheena olevana kertomuskautena esitetään tässä seuraavat orkesterin tileistä saadut numerotiedot. Tilit on Musiikkilautakunta kunkin soitantovuoden päätyttyä tarkastuttanut valitsemillaan henkilöillä. Taloudellinen tulos.

Soitantovuosi 1912—1913.

Menoja:

Helppotajuiset konsertit	Smk	5,808: 25
Kirkkokonsertit	”	2,315: 85
Symfoniakonsertit	”	13,612: 95
Kansankonsertit	”	5,025: 52
Muut konsertit	”	13,326: 81
Muut kustannukset	”	18,067: 23
Palkat	”	126,403: 08
Teatteritili	”	1,377: —
Korkotili	”	626: 88
Yhteensä menoja	Smk	186,563: 57

Tuloja:

Helppotajuiset konsertit	Smk	13,582: 50
Kirkkokonsertit	”	3,644: —
Symfoniakonsertit	”	31,925: —
Kansankonsertit	”	7,162: 50
Muut konsertit	”	17,075: 89
Teatterit	”	8,400: —
Oopperanäytännöt (puhdas voitto)	”	5,571: 99
Yhteensä tuloja	Smk	87,361: 88

Soitantovuonna 1912—1913 syntynyt vaje oli siis Smk 99,201: 69. Tämän tappion korvaamiseen oli yrityksellä käytettävänä kaupungin kannatusapu, joka, siitä vähennettyä Helsingin Torvisoittokunnalle varatut 12,000 markkaa, oli 63,000 markkaa, sekä Kaupunginvaltuuston anniskeluvaroista osottama ylimääräinen 12,000 markan määräraha eli kaikkiaan 75,000 markkaa. Urakoitsijan korvattavaksi jäi Smk 24,201: 69, jonka summan hän suoritti lainavaroilla.

Soitantovuosi 1913—1914.

Menoja:

Helppotajuiset konsertit	Smk	4,769: 58
Kirkkokonsertit	”	226: 06
Symfoniakonsertit	”	10,448: 11
Kansankonsertit	”	1,451: 91
Akateemiset konsertit	”	780: 04
Muut konsertit	”	1,236: 52
Muut kustannukset	”	9,263: 43
Palkat	”	128,765: 90
Teatteritili	”	390: —
Korkotili	”	45: 90
Konserttimatkat Tukholmaan ja Pietariin	”	10,147: 01
Parsifal-konsertit	”	6,569: 06
Poisto nuottikirjaston ja kaluston tililtä	”	1,761: 71
Yhteensä menoja	Smk	175,855: 23

Tuloja:

Helppotajuiset konsertit	Smk	14,850: —
Kirkkokonsertit	”	226: 06
Symfoniakonsertit	”	23,797: 50
Kansankonsertit	”	2,266: 50
Akateemiset konsertit	”	915: —
Muut konsertit	”	3,542: 62
Teatterit	”	8,490: —
Oopperanäytännöt ja konserttimatkat	”	29,998: 16
Yhteensä tuloja	Smk	84,085: 84

Tänä soitantovuonna oli vajeus siis kaikkiaan Smk 91,769: 39, jonka korvaamiseksi yritys sai kaupungilta 75,000 markan kannatusavun. Jällellä oleva vajeus, Smk 16,769: 39, täytettiin yksityisillä kannatusvaroilla.

Lautakun-
nan jäse-
nistö.

Vuonna 1913 kuuluivat Musiikkilautakuntaan arkkitehti Hugo Lindberg, puheenjohtajana, toimittaja A. R. Frenckell, varapuheenjohtajana, sekä ap-

teekkari Edv. Stigzelius, professorit Axel Wallgren ja Georg von Wendt, tohtori J. Hahl ja varatuomari J. Uggla. Näin kokoonpantuna toimi Lautakunta maaliskuun 24 päivään 1914, jolloin Kaupunginvaltuusto Lautakunnan jäseniksi 1915 loppuun valitsi herrat Lindbergin, Frenckellin, Wallgrenin ja Stigzeliuksen sekä vapaaherra Seb. Gripenbergin ynnä johtajat Erkki Melartinin ja E. W. Walldénin. Puheenjohtajaksi vuodeksi 1914 on Lautakunta valinnut allekirjoittaneen Lindbergin sekä varapuheenjohtajaksi samaksi ajaksi herra Frenckellin.

Helsingissä, syyskuun 8 päivänä 1914.

Musiikkilautakunnan puolesta:

Hugo Lindberg.

John Uggla.

Selonteko kaupungin hätäapukomitean toiminnasta talvella 1913—1914.

HELSINGIN KAUPUNGIN

SOSIALILAUTAKUNTA

*Helsingissä,
syysk. 4 p:nä 1914.*

Kaupunginvaltuustolle.

N:o 53.

Kaupunginvaltuuston lokakuun 14 päivänä 1913 tekemän päätöksen johdosta asetetun kunnan Hätäapukomitean annettua Sosialilautakunnalle säädetyn selonteon toiminnastaan talvella 1913—1914 ja tilin kantamistaan varoista, saa Lautakunta tässä lähettää ne Kaupunginvaltuustolle sekä omana lausuntonaan mainitusta selonteosta ja tilityksestä kunnioittaen lausua seuraavaa.

Kaupunginvaltuuston helmikuun 25 päivänä 1913 tekemällä päätöksellä vahvistettujen perusteiden mukaisesti asetetulla erinäisellä hätäapukomitealla on ollut tässä kaupungissa uusi ja tukala työala. Komitean toimenpiteiden monipuolisuus ja tärkeys tulee näkyviin esillä olevasta, verraten laajasta komitean kertomuksesta. Samalla kun on annettava tunnustus ensimmäisen hätäapukomitean perustavalle työlle työttömyyden ehkäisemiseksi paikkakunnalla, esiintyy kuitenkin nyt toimitetussa tarkastuksessa eräitä komitean tehtävän uutuuden johdosta selitettäviä puutteellisuuksia sekä sen kertomuksessa että siinä toiminnassa, josta selonteko on annettu.

Tarkastellessa kertomuksessa olevia tai siihen liittyviä numerotietoja mainitun toiminnan eri haaroista huomaa, että nämä tiedot ovat sangen epätasaisia. Kaupungin omista hätäaputoista puuttuu kokonaan lähempiä tietoja, kaupungin Kaupunkilähetyksen ja Pelastusarmeijan välityksellä järjestämistä töistä on olemassa niukkoja tietoja ja taas kaupungin ilman työvastiketta myöntämän hätäavun jako on perinpohjaisesti selvitetty. Täytyy toivoa, että vastainen hätäapukomitea edeltäpäin laatii kaavion tarpeellisia henkilötietoja varten kaikista kaupungin välillisesti tahi välittömästi tavalla tahi toisella avustamista työttömistä, niin että aineiston käy yhdenmukaisesti järjestäminenkin.

Ansaitsee niinkään huomauttamista, että eräitä seikkoja, niinkuin työn pitkällisyyttä ja työnansiota — jälkimäistä erikseen perheettömille ja per-

heellisille työttömille — kaupungin hätäaputoista viime talvena valaisevaa aineistoa on Rakennuskonttorin päivätyölistoissa, ja suotava olisi, että tämä aineisto lisäyksenä esillä olevaan kertomukseen välittömästi järjesteltäisiin kaupungin Tilastokonttorissa. Siten saadulla katsauksella puheenalaisiin hätäaputoihin voisi olla käytännöllistä arvoa annettaessa tuollaisista töistä tarkempia määräyksiä kuin mitä viime komitea oli ehdottanut. Näyttää nimittäin siltä, kuin puheenalaiset määräykset eräiltä kohdin, esim. mitä tulee hätäaputoiden saantiin työttömille, mutta työkauden kestäessä suuripalkkaisille sesonkityöntekijöille, työkyvyn ja elatusvelvollisuuden mukaan jaettuihin eri palkkaluokkiin y. m., kaipaisivat perinpohjaisempaa valmistelua kuin viime vuonna tuli niiden osaksi.

Niihin vaativiin tehtäviin nähden, joita kunnan hätäapukomitealla, erittäinkin nykyisen sotatilan kestäessä, on suoritettavanaan, olisi syytä siihen asettaa kuukausipalkkiota nauttiva sihteeri, jonka tehtävänä olisi valmistella komiteassa esiintyvät asiat, laatia komitean pöytäkirjat ja lähtevät kirjelmät, säännöllisesti seurata komitean toimesta järjestettyä avustustoimintaa sekä ensi sijassa kaupungin Tilastokonttorin antamain ohjeiden mukaan komitean kertomusta varten järjestellä mainitusta toiminnasta saadut tiedot. Asettamalla niiksi kuukausiksi, joina komitean toiminta jatkuu, sihteerin vastainmituun tehtäviin olisivat varmastikin edellä huomautetut, komitean toiminnassa ja kertomuksessa ilmenevät puutteet helpommin vältettävissä ja mainitun toiminnan kehitys aikaansaataavissa.

Kertomuksensa lopussa on komitea lausunut toivomuksen, että Sosiaalilautakunta ottaisi edelleen valmisteltavaksi kysymyksen toimenpiteistä, joihin kunnan taholta olisi ryhdyttävä työntekijäin keskinäisen työttömyysvakuutuksen avustamiseksi. Niinkuin tunnettu, on Eduskunta viimeksi koossa ollessaan hyväksynyt ehdotuksen asetukseksi työttömyyskassoista, joilla on oikeus saada apumaksua yleisistä varoista, ja suoritettaisiin ehdotuksen mukaan puheenalaista apumaksua kaksi kolmasosaa siitä määrästä, minkä kassa on edellisenä puolena vuonna maksanut niille osakkaille, joilla tuona aikana on ollut elätettävänä yksi tahi useampia 15 vuotta nuorempia tahi muutoin työhön kykenemättömiä lapsia, ja puolet siitä määrästä, minkä kassa on maksanut muille osakkaille, ollen kuitenkin kunta, jossa osakkaalla on kotipaikkaoikeus, velvollinen valtiolle korvaamaan puolet mainitusta apumaksusta. Näissä kohdin käy Eduskunnan hyväksymä asetusehdotus pääasiassa yhteen työttömyysvakuutuskomitean antaman mietinnön ja lakiehdotuksen kanssa, mikäli työttömyyskassain apumaksuja koskee, jonka ehdotuksen pääperiaatteisiin, eritoten mitä tulee kunnan apumaksuvelvollisuuteen, lukuisat Kaupunginvaltuuston jäsenet yhtyivät alamaista lausuntoa ehdotuksesta annettaessa (*Kvston pain. asiakirj. N:o 75 vuodelta 1913*). Epäilemättömänä niinkään täytyy pitää, että järkiperäiseen työttömyysvakuutukseen yleisistä

varoista annetut apumaksut ovat paljon tyydyttävämpi avustusmuoto kuin välitön luonnossa tahi rahassa työttömille ja näiden perheille annettava hätäapu, jommoista avustusmuotoa tämän kunnan oli viime talvena pakko käyttää. Tältä kannalta katsottuna ja varmuuden vallitessa siitä, että työttömyysavustuksia yleisistä varoista muodossa tahi toisessa vastedeskin usein havaitaan tarpeellisiksi, olisi suotava, että apumaksujen antaminen tuollaisista varoista työttömyyskassoille järjestettäisiin lainsäädäntötietä. Koska kuitenkin nykyoloissa näyttää epätietoiselta, millöin lopullista lainsäädäntötointa asiassa on odotettavana, ja kun yhteiskunnan velvollisuudet mainitussa kohden jo on yleisesti tunnustettu, olisi Sosialilautakunnan mielestä tällä kaupungilla aihetta edellä mainitun lainsäädäntöasian vastaiseen kehitykseen katsomatta omasta puolestaan ryhtyä väliaikaisiin toimenpiteisiin työttömyysvakuutuksen edistämiseksi kunnan varoista suoritettavilla apumaksuilla ja siten helpottaa edellä mainitussa asetusehdotuksessa tarkoitettujen työttömyyskassain syntymistä. Näistä syistä on Sosialilautakunta sentähden katsonut olevan kannattaminen Hätäapukomitean tekemää ehdotusta asian valmistelemisesta, mikäli tätä kaupunkia koskee, ja tekeminen esityksen Kaupunginvaltuustolle, että Lautakunta saisi tehtäväkseen aikansa antaa Valtuustolle ehdotuksen asiasta.

Hätäapukomitean antaman tilin sen käytettäväksi annetuista tarverahoista on Sosialilautakunta tarkastanut havaitsematta syytä muistutukseen.

Selvemmän katsauksen saamiseksi kaikkiin määrärahoihin, mitkä Kaupunginvaltuusto viime talvikaudella vakinaisessa rahasäännössä olevia yleisiä töitä varten osotettujen määrärahoihin lisäksi antoi Hätäapukomitean ja erinäisten viranomaisten ja laitosten käytettäväksi työttömyyden vastustamiseksi, on Sosialilautakunta laatinut tämän oheisen taulukon, josta näkyy, että ylimääräisten määrärahojen summa oli 82,650 markkaa, josta määrästä Smk 70,431:49 on tarkoitukseen käytetty. Säästyneestä 12,218 markan 51 pennin määrästä on kuitenkin kaikkiaan 5,334 markkaa 26 penniä ulkona olevia saamia sekä Kaupunginlähetyksen ja Pelastusarmeijan hallussa olevissa varastoissa, joten tämäkin summa on luettava työttömyyden ehkäisemiseksi käytettyyn rahamäärään, joka siis on kaikkiaan 75,765 markkaa 75 penniä.

Edellä lausutun johdosta saa Sosialilautakunta kunnioittaen esittää, että Kaupunginvaltuusto päättäisi

käskää Tilastokonttorin järjestää Rakennuskonttorin päivätyölistoissa olevat tiedot kaupungin hätäaputöiden työ- ja palkkaoloista talvella 1913—1914;

antaa Sosialilautakunnan toimeksi esittää Kaupunginvaltuustolle mietinnön ja ehdotuksen kunnan varoista työt-

tömyysvakuutuskassoille myönnettävää avustusta koskevasta asiasta; sekä

saattaa ensiksi asetettavan kunnan hätäapukomitean tietoon muut Sosialilautakunnan tässä edellä ensimmäisen komitean antaman kertomuksen johdosta esittämät näkökohdat.

Sosiaalilautakunnan puolesta:

Leo Ehrnrooth.

Einar Böök.

**Varat, jotka Helsingin Kaupunginvaltuusto on antanut Hätäapukomitean ja eri-
näisten laitosten käytettäväksi työttömyyden ehkäisemiseen talvella 1913—1914.**

T a r k o i t u s	Myönnetty		Käytetty		Säästynyt		Muistutuksia
	Smk	—	Smk	—	Smk	—	
Helsingin Vaivashoitohallitus ..	13,000	—	8,375	83	4,624	17	Käteistä Smk 88:78, va- rasto Smk 3,978:06 Käteistä Smk 2,108:90, ulkona olevia saamisia 447:60, varasto 908:60.
Helsingin Kaupunkilähetys	13,000	—	8,933	16	4,066	84	
Pelastusarmeija	6,000	—	2,534	90	3,465	10	
Kunnan työnvälitystoimisto, työ- kalujen ostoon ja matkara- hoiksi	1,000	—	1,000	—	—	—	
Rakennuskonttori, sepelikivai- nosten louhimiseen	48,000	—	48,000	—	—	—	
Hätäapukomitea, työttömyyslas- kun toimittamiseen	1,150	—	1,148	55	1	45	
Hätäapukomitea, tarverahoja....	500	—	439	05	60	95	
Yhteensä	82,650	—	70,431	49	12,218	51	

HELSINGIN KAUPUNGIN
HÄTÄAPUKOMITEA

*Helsingissä,
toukok. 30 p.nä 1914.*

Helsingin kaupungin Sosialilautakunnalle.

N:o 15.

Kunnioittaen saa Hätäapukomitea täten Helsingin kaupungin Sosiaalilautakunnalle lähettää selonteon toiminnastaan talvella 1913—1914 sekä tilityksen komitean kantamista tahi Kaupunginvaltuuston komitean ehdotuksesta muutoin myöntämistä määrärahoista, minkä lisäksi pannaan oheen näiden varain käyttöä osottava yhdistelmä; ja on komitea aikanansa liitteeksi tähän kertomuksen lähettävä tilastollisesti järjestellyn aineiston, joka on koottu ehkäistessä hätää kaupungissa puheenalaisen toimikauden kuluessa.

Hätäapukomitean puolesta:

O. Ehrström.

Auli Markkula.

Helsingin kaupungin Hätäapukomitean selonteko

toiminnastaan talvella 1913—1914 sekä tili komitean kantamista tahi Kaupunginvaltuuston muutoin komitean ehdotuksesta myöntämistä määrärahoista.

On luonnollista, että niin suuressa teollisuusyhteiskunnassa, kuin Helsingin kaupunki meidän maan oloissa on, ajoittain täytyy syntyä työnpuutetta yhdellä tahi useammalla työalalla.

Mikäli kaupunki on vuosien varrella kasvanut, sikäli myös on lisääntynyt niiden henkilöjen luku, jotka jonkin osan vuodesta ovat joutuneet kärsimään tästä yhteiskuntapahasta. Samaten ovat kasvamistaan kasvaneet ne vaatimukset, joita työttömyyttä kärsivät asettavat yhteiskunnalle ja sen edustajille.

Vaikka ajat vuodesta 1911 lähtien ovat edellä mainitussa kohden olleet suotuisat, katsoi Kaupunginvaltuusto kuitenkin tarpeelliseksi vuonna 1912 antaa Työväenasiain lautakunnan tehtäväksi Kaupunginvaltuustolle ehdottaa toimenpiteitä sen hädän lieventämiseksi, jota vuosittain uusiintuva työnpuute eri aloilla saa aikaan.

Työväenasiain lautakunta, sittemmin muodostettuna Helsingin kaupungin Sosialilautakunnaksi, ehdotti kirjelmässään syyskuun 26 päivältä 1912 Kaupunginvaltuustolle, että vuosittain tarpeen vaatiessa asetettaisiin komitea järjestämään työttömien hyväksi tarkoitettua avustustoimintaa sekä pani kirjelmänsä oheen ehdotuksen tämän komitean johtosäännöksi. Tämän ehdotuksen Kaupunginvaltuusto pääasiassa hyväksyi kokouksessaan helmikuun 25 päivänä 1913.

Komitea ei olisi pysyväinen, vaan sittenkun kunnan Työnvälitystoimiston johtokunta, Vaivaihoitohallitus ja Sosialilautakunta olivat katsoneet tuollaisen laitoksen seuraavana talvena tarpeelliseksi, olisi esitys tästä tehtävä Kaupunginvaltuustolle viimeistään lokakuun kuluessa. Kaupunginvaltuuston hyväksymä johtosääntö on seuraavaa sisällystä:

„Komiteaan kuuluu kahdeksan jäsentä ja se kokoonpannaan siten, että Kaupunginvaltuusto valitsee puheenjohtajan ja yhden jäsenen sekä edellä mainitut kunnan laitokset, Helsingfors Svenska Arbetarförening, Helsingin Työväenyhdistys ja Suomalainen Työväenliitto kukin yhden jäsenen.

Komitean tehtävänä on

a) hankkia tarkempia tietoja työttömyyden laadusta ja laajuudesta;

b) yleisten töiden järjestämiseen nähden asianomaisille viranomaisille tehdä olojen vaatimia esityksiä;

c) ryhtyä toimenpiteisiin hädänalaisten työttömäin avustamiseksi tahi heidän lähettämisekseen muihin paikkakuntiin sekä Kaupunginvaltuustolle tehdä esityksiä tarpeellisten määrärahain myöntämisestä mainittuihin tarkoituksiin;

d) hädänalaisten työttömäin ja heidän perheittensä avustamisessa toimia yksissä neuvoin Vaivahoitohallituksen, kunnan työnvälitystoimiston ja yksityisten armeliaisuusyhdistysten kanssa;

e) avustustyötä varten ottaa tarpeellisia apulaisia, käyttämällä siinä, mikäli mahdollista, henkilöitä hädänalaisten omasta piiristä;

f) avustustoiminnassaan kerätä työttömistä, työttömyyden pitkäällisyydestä sekä työttömien muista oloista ynnä tarjona olevista töistä sellaisia tietoja, jotka ovat omansa tilastollisesti valaisemaan työttömyyttä yhteiskunnallisena ilmiönä, ollen komitean tässä kohden neuvoteltava Tilastokonttorin kanssa, jonka järjestettäväksi aineisto annetaan; sekä

g) talvikauden päättyessä, viimeistään toukokuun kuluessa, Työväenasiain lautakunnalle antaa selostus toiminnastaan sekä tili kantamistaan varoista, ja on Lautakunnan tarkastettuaan tili lähetettävä se oman lausuntonsa kera Kaupunginvaltuustolle.“

Kun jo varhain syksyllä kävi selville, että toiminta rakennusteollisuuden alalla oli äkkiä vähentynyt siinä määrin, että ainakin tällä alalla, jolla työskenteli suuri joukko henkilöitä, työnpuutetta laajemmassa määrin syntyisi, katsoivat edellä mainitut kunnan viranomaiset yhteisessä neuvottelussaan tarpeelliseksi hätäapukomitean asettamisen talveksi 1913—1914, ja teki Sosialilautakunta tästä esityksen kirjelmässä syyskuun 16 päivältä Kaupunginvaltuustolle, joka lokakuun 14 päivänä 1913 myöntyi komitean asettamiseen ja sen puheenjohtajaksi valitsi allekirjoittaneen O. Ehrströmin sekä yhdeksi jäseneksi johtaja A. Hyttisen. Sittenkun muut laitokset ja yhdistykset, joiden oli valittava jäseniä komiteaan, olivat niiden vaalin toimittaneet, saattoi komitea pitää ensimmäisen, perustavan kokouksensa lokakuun 31 päivänä. Komiteaan ovat, paitsi edellä mainittuja kahta henkilöä, kuuluneet seuraavat henkilöt:

Sosiaalilautakunnasta lakitieteenkandidaatti E. Böök,
 Vaivahoitohallituksesta filosofiantohtori Jenny af Forselles,
 Työnvälitystoimiston johtokunnasta rakennusmestari R. Willman,
 Helsingin Työväenyhdistyksestä herra Antti Pietarinen,
 Svenska Arbetareföreningen yhdistyksestä herra W. Lundström,
 Helsingin Suomalaisesta Työväenliitosta herra P. Kanerva.

Herra A. Pietarisen sijaan, joka tammikuussa muutti pois paikkakunnalta, tuli silloin herra K. E. Satamavuori.

Sitä paitsi ovat komitean kutsusta erinäisissä kokouksissa olleet saapuvilla kaupungin Tilastokonttorin johtaja, maisteri H. Dalström, sekä kunnan työnvälitystoimiston johtaja, herra A. H. Karvonen. Komitean jäsen, johtaja Hyttinen, sitä vastoin ei ole, useista huomautuksista huolimatta, ollut saapuvilla useammassa kuin yhdessä komitean kokouksessa.

Komitean sihteerinä on toiminut hovioikeudenauskultantti Auli Markkula, ja on komitea kokoontunut kaikkiaan yhdeksän kertaa.

Hätäapukomitean siten perustauduttua olisi kysymys komitean työn järjestämisestä ollut otettava lähinnä käsiteltäväksi, mutta kun tämän työn laajuus ja laatu toistaiseksi ei ollut edeltäpäin määrättävissä, jätettiin asia aluksi avonaiseksi. Oli ollut puhetta, että komitea toimeenpanevalle elimkseen perustaisi toimiston, jonka johtaja samalla toimisi komitean sihteerinä. Komitean jonkin aikaa työskenneltyä osottautui kuitenkin selväksi, että tuollainen järjestys kävisi kalliiksi sekä että voitaisiin tulla toimeen rupeamalla yhteistyöhön ennestään olevain kunnan laitosten, aluksi lähinnä kunnan Työnvälitystoimiston ja Vaivashoitohallituksen kanssa. Tämä ajatus on sittemmin osottautunut täysin oikeaksi, ja komitea on näiden molempain laitosten suosiollisella avulla ja yhteistyöllä voinut täyttää tehtävänsä mainittavista kustannuksista. Juokseviin menoihin sekä sihteerin palkkaamiseen pyysi komitea kirjelmässä joulukuun 15 päivältä Kaupunginvatuustolta 500 markan määrärahaa, jonka Valtuusto myönsikin joulukuun 30 päivänä. Näistä 500 markasta on vielä jäljellä noin 200 markkaa, ja komitea on aikansa asianomaiselle viranomaiselle tekevä tilin sanotuista varoista. Komitean kokoukset on pidetty osin Sosialilautakunnan kansliassa ja osin jossakin Kaupunginvatuuston kansliahuoneessa. Katsomme tässä olevan huomauttaminen, että niin Vaivashoitohallituksen kuin kunnan Työnvälitystoimistonkin työ on tuntuvasti lisääntynyt näiden kaupungin laitosten ja komitean välisen yhteistoiminnan johdosta.

Vaikka komitea lokakuun lopussa alottaessaan toimintansa oli täysin selvillä siitä, että työnpuute erittäinkin rakennusteollisuudessa ja sen yhteydessä olevilla työaloilla jo oli sangen suuri sekä vieläkin lisääntyisi marraskuun lopulla, jolloin vähitellen kaikki tekeillä olevat rakennukset olisivat ehtineet valmistua eikä uusia rakennustöitä, mikäli tiedettiin, pantaisi alulle, ei komitealla kuitenkaan ollut tarkkoja numerotietoja tukenaan. Työnvälitystoimistosta ilmoitettiin, että lokakuun viimeisellä viikolla oli työnetsijöiksi ilmoittautunut noin 200 miestä ja 60 naista, mutta komitean työväenedustajat olivat sitä mieltä, että näiden lisäksi oli sangen suuri joukko työttömiä, sekä miehiä että naisia, jotka eivät olleet ilmoittautuneet kunnan työnvälitystoimistoon, osin koska tämä oli osottautunut turhaksi eivätkä työntekijät sentähden luottaneet toimistoon, osin koska tila toimistossa oli niin ahdas, että suuren osan odottajista täytyi oleskella toimiston pihalla. Kun komitealle oli

tärkeintä mahdollisimman pian saada kutakuinkin luotettavia tietoja työttömäin luvusta, päätti komitea ensimmäisessä kokouksessaan sanomalehdissä julkaistavilla sekä kaikilla suuremmilla työmailla julkipantavilla tiedonannoilla kehottaa työttömiä ilmoittautumaan kaupungin työnvälitystoimistoon, koska ne toimenpiteet, joihin komitean tulisi ryhtyä työnpuutteen poistamiseksi ja hädän lieventämiseksi, perustuisivat toimistosta saataviin tietoihin. Sen ohessa ilmoitettiin, että toimiston huoneistoa oli tuntuvasti laajennettu, joten siellä ei syntyisi tungosta. Tämä kehoitus teki toivotun vaikutuksen, sillä kaupungin työntekijät ovat talven kuluessa työttömiksi joutuessaan useimmissa tapauksissa kääntyneet toimiston puoleen, mistä komitea sentähden on voinut saada sangen luotettavia tietoja. Komitea oli kuitenkin sitä mieltä, että nykyisen työnpuutteen aikaansaaneista syistä ja oloista olisi mahdollisimman tarkoin otettava selvä, ja komitean muilta tahoilta saamat tiedot tarkastettava, minkätähden olisi suotava, että ammattimiehet olisivat apuna työttömyyslaskussa. Kun Kaupunginvaltuuston komitealle antamassa johtosäännössä myös on edellytetty tarpeen mukaista yhteistyötä kaupungin Tilastokonttorin ja komitean kesken, kääntyi komitea konttorin johtajan, maisteri H. Dalströmin puoleen pyynnöllä, että hän jossakin komitean kokouksessa antaisi tarpeellisia tietoja tuollaisen työttömyyslaskun toimittamistavasta ja kustannuksista. Sittenkun maisteri Dalström komitean kokouksessa marraskuun 7 päivänä oli antanut pyydetyt tiedot, päätti komitea tehdä Kaupunginvaltuustolle anomuksen että tammikuun lopulla, jolloin työttömyyden katsottiin kohonneen huippuunsa, saataisiin toimittaa tuollainen lasku komitean valtuutettujen yksissä neuvoin maisteri Dalströmin kanssa laadittavan suunnitelman mukaan, sekä että Kaupunginvaltuusto työn kustannuksiin myöntäisi 1,150 markan määrärahan.

Joulukuun 9 päivänä 1913 Kaupunginvaltuusto myöntyi tähän anomukseen, ja järempänä tehdään lähempää selkoa tämän laskun tuloksesta. Myönnettystä määrärahasta on jälellä markka ja 45 penniä.

Niinkuin edellä mainittiin, oli komitea jo toimintansa alusta alkaen eri tahoilta saamainsa ilmoitusten ja tietojen johdosta vakautunut siitä, että syksyllä ja talvella olisi vallitseva sangen laajaa työttömyyttä, minkätähden komitea katsoikin tärkeimmäksi tehtäväkseen koettaa, mikäli mahdollista, ehkäistä tätä työnpuutetta hankkimalla työtä työttömille. Siinä mielessä lähetti komitea marraskuun 12 päivänä kaupungin Rahatoimikamarille kirjelmän, anoen että Rahatoimikamari 1914 vuoden rahasääntöehdotusta käsitellessään ottaisi huomioon, että yksityisen rakennustoiminnan seisahtumisen johdosta syksystä lähtien työnpuute erittäinkin rakennusteollisuuden alalla olisi talvella oleva sangen suuri ja hätä sen johdosta tuntuva, ellei kaupungin yleisten töiden Hallituksen erikoiskulunkiarvioon pantuja töitä teetetäisi mahdollisimman laajassa mitassa.

Samassa tarkoituksessa annettiin Rahatoimikamariin toinenkin kirjelmä samalta päivältä, ja siinä komitea anoi, että Rahatoimikamari tekisi Kaupunginvaltuustolle esityksen että kaupungin Rakennuskonttori jo nyt saisi aloittaa työt eräillä niistä kaduista ja viertoteistä, joita olisi tasoitettava, levitettävä ja täytettävä raitiotien teettämistä varten ja joita töitä varten kustannukset pantaisiin 1914 vuoden rahasääntöön. Tämän komitean esittämän toivomuksen asianomaiset hyväksyivätkin.

Kun viimeksi mainittu työ kuitenkin voisi tarjota tuloja ainoastaan muutamalle kymmenkunnalle työntekijälle, mutta varmasti saattoi edellyttää työttömäin luvun marraskuun lopulla nousevan satamääriin, piti hätäapukomitea velvollisuutenaan katsoa, että tähän aikaan olisi olemassa jotakin työtä, joka voisi työttömille tarjota edes vaatimatonta työansiota. Valitettavasti ei komitea katsonut kykenevänsä järjestämään työtä, joka, samalla kun se olisi tarjonnut tarpeellista työansiota, myös olisi ollut olojen vaatima. Ei ollut muuta keinoa kuin koettaa järjestää hätäaputyötä, ja sai sepelikivenhakkuu sekä tähän tarpeellisten kivien louhinta nyt samoin kuin monasti ennenkin täyttää tämän tarpeen. Ansaitsee kuitenkin mainitsemista, että edellisinä vuosina tuollaisilla töillä aikaansaadut suuret sepelikivivarastot oli kokonaan käytetty, minkätähden nyt oli olemassa todellista sepelikivien tarvetta, vaikkakin tämän tarpeen ehkä olisi ainakin osittain käynyt täyttämisen kaupungille halvemmalla tavalla. Kaupunginvaltuustolle lähettämässään anomuksessa luvan myöntämisestä Rakennuskonttorille heti ryhtyä kivenlouhinta- ja sepelikivenhakkuutöihin sekä varain osattamisesta tähän tarkoitukseen ehdotti komitea myös sepelikiven hakkuun urakkahintaa korotettavaksi 3 markasta 4 markkaan kuutiometriltä, koska tähän työhön tottumattomien henkilöiden, eritoten naineitten, muutoin olisi vaikea saada omaksi ja perheensä elatukseksi riittävää päiväpalkkaa.

Komitea ehdotti, että asianomaisilla työhön pyrkijöillä, saadaksean työtä kallion louhinnassa ja sepelikiven hakkuussa, tulisi olla kotipaikkaoikeus Helsingissä sekä kunnan työnvälitystoimiston antama työlippu.

Joulukuun 9 päivänä Kaupunginvaltuusto myöntyi komitean anomukseen, mikäli koski työn aloittamista, sekä osotti 40,000 markan määrärahan käytettäväksi sepelikiven hakkuuseen tarvittavain raaka-aineiden louhimiseen; sepelikiven hakkuun urakkahinta korotettiin, Kaupunginvaltuuston hankittua lisäselvityksen asiasta, joulukuun 20 päivänä pidetyssä kokouksessa 3 markasta 4 markkaan kuutiometriltä, kuitenkin ainoastaan perheellisille työntekijöille, ja maksettaisiin tämä hinta niin kauan kuin sepelikiven hakkuuta jatkuisi, eli huhtikuun 15 päivään. Kivenlouhintaa varten myönnetty määräraha osottautui kuitenkin sittemmin riittämättömäksi sepelikivenhakkuun jatkamiseen koko Kaupunginvaltuuston panemana määräaikana, minkätähden Kaupunginvaltuusto myöhemmin myönsi 8,000 markan lisämäärärahan.

Seikkaperäisempiä tietoja tähän työhön talvisaikaan käytettyjen työpäiväin luvusta komitealla ei ole tilaisuutta antaa, mutta lienee tässä työssä, sittenkun se tammikuussa oli tullut täyteen käyntiin, ollut päivittäin keskimäärin 900—1,000 miestä. Työmiehen keskimääräinen ansio oli esim. maaliskuulla 39—42 penniä tunnissa. On kuitenkin huomattava, että eräillä työntekijöillä (noin 10 %:lla) oli apunaan yksi tahi useampi perheensä jäsen sekä että osa työntekijöistä oli aikaisemminkin tehnyt tällaista työtä.

Kun kuitenkin komitealle oli saapunut valituksia, että useat niistä työtömistä, jotka hakivat työtä kunnan työnvälitystoimiston välityksellä, ei ollut kotipaikkaoikeutta Helsingin kaupungissa, päätti komitea pyytää läänin kuvernööriä toimimaan niin, että komitean käytettäväksi annettaisiin jokin määrä rautateiden vapaalippuja tuollaisten henkilöjen lähettämiseksi kotipaikkakuntaansa sekä niiden toimittamiseksi kaupungin ulkopuolella sijaitseviin työpaikkoihin, jotka olivat halukkaita työskentelemään toisella paikkakunnalla. Vaikka mainittuun suuntaan käyvä pyyntö tehtiin kuvernöörinvirastolle sekä kirjelmässä marraskuun 26 päivältä että suullisesti komitean puheenjohtajan kautta, jolloin luvattiin asiassa ryhtyä toimenpiteisiin, ei komitea saanut vastausta pyyntönsä eikä vapaalippujakaan. Kaupungin poliisilaitokselle kuitenkin annettiin jokin määrä tuollaisia lippuja, ja on kunnan työnvälitystoimisto näillä vapaalipuilla lähettänyt 483 henkeä Helsingin kaupungin ulkopuolella oleviin työpaikkoihin.

Niinkuin edellä mainittiin, on kunnan työnvälitystoimiston toimesta monia muilla paikkakunnilla ¹⁾ sijaisevia työpaikkoja ollut talven mittaan työttömille tarjona, mutta voidakseen käyttää tuollaisia paikkoja hyväkseen täytyi työnetsijöillä olla varoja matkustaakseen työpaikoilleen sekä useimmissa tapauksissa tarpeelliset työkalut, erittäinkin kun, niinkuin useimmiten oli laita, kysymyksessä oli metsätöitä.

Kysymys tarpeellisten matkarahain hankkimisesta oli selvinnyt poliisikamarin saatua käytettäväkseen vapaalippuja. Hankkiakseen työhaluisille tarpeellisia työkaluja anoi komitea Kaupunginvaltuustolta 500 markan määrärahaa, ja Kaupunginvaltuusto on kaksi eri kertaa myöntänyt tuollaisen määrärahan, 500 markkaa kumpaisellakin kerralla. Nämä varat, yhteensä 1,000 markkaa, on talven kuluessa kokonaan käytetty, ja työkaluja on hankittu 97 työntekijälle sekä matkaliput muilla paikkakunnilla oleviin työpaikkoihin 108 työntekijälle.

Vaikka komitea on, niinkuin edellä olevasta käynee selville, koettanut käyttää tarjona olevia mahdollisuuksia ansiotilaisuuden hankkimiseen työnetsijöille, kävi kuitenkin syksyn mittaan yhä selvemmäksi, että näitä työtilaisuuksia työnetsijäin lukuun verraten oli liian vähän, ja erittäinkin oli näin laita työttömiin naisiin nähden, joille oli ollut sangen vaikeaa saada sopivaa työtä.

¹⁾ Ks. taulua siv. 17—18.

Kunnan työnvälitystoimiston tiedonantojen mukaan oli marraskuulla ilmoittautunut:

	työnetsijöitä	tarjottu paikkoja	välitetty paikkoja
miehiä	1,110	387	353
naisia	488	318	244
	1,598	705	597

Kun tästä ilmeisesti kävi selville, että työttömäin luku jo oli suuri sekä olettaa täytyi tämän luvun edelleen kasvavan ainakin muutaman viikon aikana, kunnes kunnan sepelikiven hakkuutyöt oli saatu täyteen käyntiin, katsoi komitea olevan tarjona vaaran, että työttömäin perheet juuri kylmimpänä vuodenaikana joutuisivat suuriin kärsimyksiin sekä nälän että pakka- sen johdosta, erittäinkin kun monen perheen oli jo aikaisemmin syksyllä täytynyt tehdä velkaa. Niin periatteen vastaista kuin komitean mielestä olikin antaa suoranaista avustusta avustuksen saajan puolestaan suoritta- matta vastaavaa työtä, katsoi komitea kuitenkin edellä esitetyistä syistä ole- van pakko Kaupunginvaltuustolta anoa 10,000 markan määrärahaa käytettä- väksi suoranaiseksi avustuksiksi työttömäin perheille. Vaivashoitohallituksen kanssa tehdyn välipuheen mukaan jaettaisiin nämä avustukset tämän Halli- tuksen välityksellä ainoastaan niille henkilöille, jotka olivat työnvälitystoi- mistosta saaneet työttömyystodistuksen, sekä Vaivashoitohallituksen köyhäin- katsojan kunnollisesti tutkittua kunkin eri tapauksen. Tämän menettelyn, joka tietenkin paljon lisäsi Vaivashoitohallituksen ja kunnan työnvälitys- toimiston työtä, samoin kuin komitean tätä varten ehdottamat säännötkin Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan joulukuun 16 päivänä, päättäen samalla myöntää anotun määrärahan. Avustuksia jaettaessa olisi noudatet- tava seuraavia sääntöjä:

„1) että avustuksia annetaan ainoastaan niille perheille, joilla on koti- paikkaoikeus kaupungissa ja vain poikkeustapauksessa perheelle, joka kau- pungista lähetetään kotikuntaansa, mutta on aivan hädänalaisessa tilassa; 2) että työttömäin perheille annetaan pääasiallisimmin luontoisavustuksia, niin- kuin elintarpeita ja vaatteita, vuokratukia, polttopuita y. m.; 3) että avus- tuksia ei anneta perheille, joiden elättäjät eivät ole olleet ainakin 8 päivää työttöminä; 4) että avustusta saa antaa ainoastaan sellaisille perheille, joiden elättäjät eivät ole lakossa tahi työsulun alaisina eivätkä saa vaivaisapua; 5) että hädänalainen perhe saa tuollaista avustusta vähintään 6 päivää ja enintään 6 viikkoa eikä missään tapauksessa ensi huhtikuun 15 päivästä lähtien; sekä 6) että Vaivashoitohallituksen kansliassa on pidettävä annettujen avus- tusten erikoisluettelo, jonka hätäapukomitea tarkastaa.“

Tässä yhteydessä on mainittava, että rakennustyöläisten ammattiyhdis- tyskin oli asettanut hätäapukomitean, joka kuitenkin joulukuun alkuun asti lienee kyennyt toimimaan sangen vähän tarkoituksensa hyväksi.

Niinkuin edellä mainittiin, oli hätäaputyöksi järjestettyä sepelikiven hakkuuta aikomus jatkaa ainoastaan huhtikuun 15 päivään asti. Kun kuitenkin työttömillä oli sangen vähän toiveita muun työn saamisesta huhtikuulla sepelikivenhakkuun lakattua sekä työnvälitystoimiston kirjoissa edelleen oli suuri joukko (349 miestä ja satakunta naista) aivan työttömiä, katsoi komitea todennäköiseksi, että hätä työttömäin keskuudessa olisi huhtikuun keskivaiheilla ja lopulla oleva sangen suuri, ja kun samalla Vaivashoitohallitukseen asetettu valiokunta, jonka toimenä oli välittömäin avustusten antaminen, oli ilmoittanut, että Kaupunginvaltuuston tähän tarkoitukseen myöntämästä 10,000 markan määrärahasta oli jälellä ainoastaan noin 300 markkaa, joita rahoja ei ollut avunanojille jaettu, katsoi komitea välttämättömäksi, voidakseen täyttää mahdollisesti esiintyvää suurempaa suoranaisten avustusten tarvetta, Kaupunginvaltuustolta anoa 3,000 markan lisämäärärahaa käytettäväksi samalla tavalla ja samain perusteiden mukaan kuin entinenkin, kuitenkin siten että avustusten jakamisaika ulotettaisiin toukokuun 1 päivään. Tämänkin määrärahan Kaupunginvaltuusto myönsi. Näiden määrärahan tilejä päätettäessä osottautui kuitenkin että, vaikka Smk 11,841: 98 oli osotettu maksettavaksi 632 avunetsijälle, nämä olivat kantaneet ainoastaan Smk 8,375: 83. Tämä ilmiö on tuskin selvitettävissä muulla tavoin kuin siten että, kun avustuksia annettiin ainoastaan luonnossa, eräät avunetsijät, jotka olivat luulleet saavansa rahaa, eivät huolineet noutaa elintarpeiden saantiin oikeuttavia maksunosotuksia, vaan joko onnistuivat muualta hankkimaan raha-apua tai myös eivät olleet niin suuressa avun tarpeessa kuin olivat ilmoittaneet. Kaupunginvaltuuston kahdessa erässä myöntämästä kaikkiaan 13,000 markan määrärahasta on siis jälellä Smk 4,624: 17.

Jo edellä mainittiin, että oli vaikea työttömille naisille hankkia sopivaa tointa, erittäinkin kun nämä, niinkuin vastikään päättyneenä avustuskautena oli laita, suurelta osalta olivat rakennustyöläisten apureja, jotka tavallisesti eivät ole mainittavasti tottuneet muihin töihin. Komiteassa oli tosin vireillä useita ehdotuksia, mutta käytäntöön yritettäessä ne osottautuivat mahdottomiksi. Niinpä näytti komiteasta siltä kuin olisi vasujen teko, joita siirtomaaja viinikauppiaamme vuoden mittaan käyttävät tuhansittain, ollut erittäin sopivaa työtä. Tämän työn järjestäminen ja opettaminen ei kohdannut minkäänlaisia vaikeuksia, mutta kun oli asianomaisten kauppiaiden kanssa tehtävä sopimus tavaran menekin takaamiseksi, huomattiin että tšekäläisten venäläisten työntekijäin valmistamia sekä Pietarista tuotuja vasuja sai niin halvalla, että kilpailu oli mahdoton.

Nyt ei komitealla ollut muuta neuvoksi kuin koettaa kaupungin armeliaisuusyhdistysten avulla aikaansaada naisille sopivia hätäaputöitä. Niinpä tehtiin sopimus Kaupunkilähetyksen kanssa, joka otti 2,000 markan kuukausikorvauksesta hankkiakseen enintään 100 naiselle erilaatuisia töitä, jotka sitten

myytäisiin köyhemmälle väestölle. Työtä annettaisiin ainoastaan niille naisille, joilla oli työnvälitystoimiston kirjoittama lippu todistuksineen että asianomainen oli kunnan jäsen ja vailla työtä. Sitä paitsi laati komitea seuraavat säännöt noudatettaviksi työn jakamisessa työnetsijöille:

„1) että työtä annetaan ainoastaan niille naisille, joilla on kotipaikka-oikeus Helsingin kaupunkikunnassa; 2) että työtä ei anneta henkilöille, jotka ainoastaan tilapäisesti ovat työttöminä, vaan pitää työttömyyttä olla kestänyt ainakin 8 päivää; 3) että työtä ei anneta henkilöille, jotka ottavat osaa työlakkoon tai ovat työsulun alaisina; 4) että työn jakamista jatkuisi ainoastaan ensi huhtikuun 15 päivään; 5) että Kaupunkilähetys ottaa työhön ainoastaan niitä naisia, jotka näyttävät kaupungin työnvälitystoimiston kirjoittaman painetun lomakkeen, jossa on heidän nimensä ja osotteensa; sekä 6) että Kaupunkilähetys laatii erityisen luettelon, jossa mainitaan nämä henkilöt ja mitä työansiota he ovat saaneet, sekä antaa mainitun luettelon hätäapukomitean tarkastettavaksi“.

Tämän komitean ehdotuksen ynnä säännöt Kaupunginvaltuusto vahvisti kokouksessaan joulukuun 16 päivänä, jolloin tarkoitukseen myönnettiin 8,000 markan määräraha.

Pian kuitenkin osottausi että, vaikka Kaupunkilähetys 100 naisen sijasta, joille se oli sitoutunut hankkimaan työtä, päivittäin antoi työtä 125 naiselle, oli työttömain naisten luku kuitenkin edelleen suuri. Työnvälitystoimiston tiedonantojen mukaan oli tammikuun 1 päivästä helmikuun 5 päivään ilmoitautunut 352 naista, joista pysyväistä työtä sai 7, tilapäistä päivätyötä 99 sekä työtä Kaupunkilähetyksen välityksellä 125, joten jälellä oli ainakin 121 työttöntä. Komitea ryhtyi sentähden keskusteluihin Pelastusarmeijan kanssa, joka lupasi hankkia työtä enintään 50 naiselle päivittäin huhtikuun 15 päivään asti teettämällä ja korjauttamalla heillä makuupaikkoja. Tarkoitukseen tarvitsisi Pelastusarmeija 6,000 markkaa ja sitoutui työn jakamiseen nähden noudattamaan samoja sääntöjä, mitkä Kaupunginvaltuusto oli aikaisemmin vahvistanut Kaupunkilähetykselle. Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan helmikuun 24 päivänä komitean ehdotuksen sekä myönsi 6,000 markan määrärahan. Kaupunkilähetys oli kuitenkin ilmoittanut, että Kaupunginvaltuuston sille myöntämät varat eivät riittäisi niin pitkälle kuin oli edellytetty, osin syystä että Kaupunkilähetyksen oli täytynyt hankkia työtä useammalle henkilölle kuin se oli luvannut ja osin syystä että oli osottautunut vaikeaksi saada valmistettuja töitä kaupaksi, kun se väestön luokka, jolle ne olivat tarkoitetut, kärsi ahtaiden aikojen johdosta rahanpuutetta. Kaupunkilähetys sentähden ilmoitti komitealle, ettei se luultavasti voisi mainitun laatuista toimintaa jatkaa kauempaa kuin helmikuun loppuun. Tuollainen naisten hätäaputyön lakkaaminen olisi kuitenkin tuottanut suuria vaikeuksia, minkätähden komitea anossaan Kaupunginvaltuustolta määrärahaa Pelastusarmeijan järjestämän työn kannattamiseksi samalla anoi 5,000 markan lisämäärärahaa Kaupunkilähetyk-

sen hätäaputyötä varten, ja olisi tämä määräraha käytettävä samalla tavalla ja samoja perusteita noudattaen kuin aikaisempikin. Tämän ehdotuksen Kaupunginvaltuusto niinkään hyväksyi helmikuun 24 päivänä. Kaupunkilähetykselle siten myönnettyistä kaikkiaan 13,000 markan suuruisista määrärahoista on jälellä käteistä Smk. 88: 78 sekä valmiina tuotteina Smk 3,978: 06 eli kaikkiaan Smk. 4,066: 84.

Pelastusarmeijalle hätäaputoiminnan edistämiseksi annetusta avustuksesta, kaikkiaan 6,000 markasta, on jälellä käteistä Smk. 2,108: 90, tavaroina Smk. 908: 60 sekä ulkona olevina saamisina Smk. 447: 60 eli yhteensä Smk. 3,465: 10. Komitean tekemän ja Kaupunginvaltuuston vahvistaman ehdotuksen mukaan on nämä varat säilytettävä erillään puheenalaisten laitosten muista varoista käytettäväksi, jos Kaupunginvaltuusto niin haluaa, jonakin toisena vuonna alkuperäiseen tarkoitukseensa.

Edellä puheena olleesta työttömyyslaskusta mainittakoon lisäksi, että sen suunnittelemista varten pidettiin kokous Tilastokonttorin huoneistossa, jolloin olivat saapuvilla konttorin johtaja, maisteri Dalström, sekä hänen kutsumansa ammattimiehet, jotka olivat lupautuneet toimimaan laskukansliain päällikköinä, sekä hätäapukomitean valtuutetut ja sihteeri. Tällöin tutkittiin seikkaperäisesti ja hyväksyttiin maisteri Dalströmin laatimat lomakkeet, jotka annettaisiin työttömän täytettäväksi, sekä sanomalehdissä julkaistava ja työpaikoilla julkipantava kehotus asianomaisille miehissä saapumaan laskukanslioihin laskutilaisuudessa, joka määrättiin torstaiksi tammikuun 27 päiväksi.

Laskutoimitusta varten järjestettiin 5 kansliaa, kukin päällikköineen ja tarpeellisine apulaisineen, ja sijaitsivat nämä kansliat Vallilassa, Siltasaarella, Fredrikinkadun varrella, Töölössä ja Fredriksbergissä. Laskutyötä johti Tilastokonttori. Laskun tuloksista mainittakoon seuraavaa: ilmoittautuneita oli kaikkiaan 1,395 eli 1,181 miestä ja 214 naista. *Työttömistä* oli laskutilaisuudessa 1,048 (niistä 344 yksinäistä henkilöä ja 707 perheenelättäjää) *vailla tilapäistä työtä*, jota vastoin 259 (57 + 202) oli *kunnan hätäaputoivissa* ja 88 (33 + 55) muussa *satunnaisessa työssä*.

Työttömyyden syiksi mainittiin:

Liikkeen supistaminen tahi lakkaaminen	1,186
Oma irtisanoutuminen	79
Sairaus	49
Tapaturma	16
Työriita	10
Muu tahi tuntematon syy	21
Yhteensä	1,361
Aikaisemmin työttömiä	
	34
Yhteensä	1,395

Elatusvelvollisuudesta annettiin seuraavia tietoja:

	Miehiä.	Naisia.	Yhteensä.
Yksinäisiä henkilöjä.....	362	72	434
Henkilöjä, joiden elätettävänä oli			
1 henkilö	211	62	273
2—3 „	377	59	436
4—6 „	198	17	215
7 tahi useampia henkilöjä	33	4	37
	<u>Yhteensä 1,181</u>	<u>214</u>	<u>1,395</u>

Siten elätettyjä henkilöjä oli 2,549, joten työttömyys seurauksineen kohtaisi 3,944 (2,549 + 1,549) henkeä.

Työttömäin täyttämistä kyselylomakkeista käy tietenkin lisäksi selville erinäisiä seikkoja, mutta kun työttömyyslaskun tulos tulee painatettavaksi Tilastokonttorin julkaisuissa, on komitea maininnut ainoastaan edellä olevat tiedot. On luonnollista, että työttömäin siten vapaaehtoisesti ilmoittamat tiedot eivät voi antaa täydellistä kuvaa vallitsevasta työttömyydestä, sillä sangen suuri osa heistä, erittäinkin ne, joilla on satunnaista työtä, eivät huoli saapua laskutilaisuuteen.

Aivan varmasti saadaan tuollaisen laskun avulla kuitenkin kootuksi koko joukko tietoja, joiden pohjalla käy tekeminen johtopäätöksiä työttömyyskysymystä tutkittaessa.

Työnvälitystoimiston kirjoista pannaan tähän seuraavat numerotiedot, joista samoin kuin edellä esitettyistäkin näkyy, että työnpuute on viime talvena ollut varsin vakavaa laatua ja olisi voinut saada surullisia seurauksia, ellei yhteiskunta olisi käynyt auttamaan.

<i>Työnetsijöitä.</i>	Loka- kuu	Marras- kuu	Joulu- kuu	Tammi- kuu	Helmi- kuu	Maalis- kuu	Huhti- kuu
Miehiä	731	1,110	1,033	1,853	1,511	1,258	1,067
Naisia	627	488	282	744	657	706	771
Yhteensä	1,358	1,598	1,315	2,597	2,168	1,964	1,838
<i>Avonaisia paikkoja Helsingissä:</i>							
Miehille	275	333	404	904	644	452	306
Naisille	285	211	186	447	303	385	517
Yhteensä	560	544	590	1,351	947	837	823

	Loka- kuu	Marras- kuu	Joulu- kuu	Tammi- kuu	Helmi- kuu	Maalis- kuu	Huhti- kuu
<i>muilla paikka- kunnilla:</i>							
Miehille	21	54	171	137	131	88	98
Naisille	100	107	19	54	50	54	74
Yhteensä	121	161	190	191	181	142	172
<i>Välitetty paikkoja Helsingissä:</i>							
Miehille	260	327	385	899	639	450	296
Naisille	241	181	154	396	262	320	412
Yhteensä	501	508	539	1,295	901	770	708
<i>muilla paikka- kunnilla:</i>							
Miehille	17	26	118	134	117	85	96
Naisille	66	63	10	20	28	28	38
Yhteensä	83	89	128	154	145	113	134
<i>Näistä hätäapu- töitä:</i>							
Miehille	—	—	97	486	435	272	12
Naisille	—	—	—	118	26	79	—
Yhteensä	—	—	97	604	461	351	12

Huhtikuun päättyessä oli toimiston kirjoissa jälellä työtä etsiviä

miehiä	530
naisia	269
Yhteensä	799

Nämäkään numeroluvut eivät anna tarkkaa kuvaa työttömyydestä, kun työtä saaneiden joukossa on sellaisiakin, jotka ovat saaneet satunnaista työtä ja sentähden uudestaan ilmoittautuneet toimistoon.

Edellä esitetyt numeroluvut osottavat, niinkuin jo huomautettiin, että työnpuutetta sekä siitä johtuvia ilmiöitä, kaikenlaista hätää ja kurjuutta on viime talvena vallinnut sangen laajassa määrässä. Kun kuitenkin ne syyt, jotka pääasiassa ovat tämän työnpuutteen aikaansaaneet — ahtaat ajat ja yritteliäisyyden puute rakennustoiminnan alalla — edelleen ovat olemassa sekä on varsin vähän toiveita, että olot tässä kohden kesän kuluessa muuttuisivat, on täysi syy olettaa, että työnpuutetta on ensi talvenakin laajassa mitassa vallitseva.

Komiteassa tämän johdosta pidetyissä keskusteluissa on ehdotettu Kaupunginvaltuustolle tehtäväksi esitys, että kaupungin yleiset työt olisi, mikäli mahdollista, järjestettävä silmällä pitäen odotettavana olevaa työttömyyttä, niin että esim. niiden töiden ohjelmassa, jotka teetetään määrätyn ajanjakson kuluessa, mainittaisiin erikoisesti hätäaputöiksi sopivat ja varattaisiin siihen tarkoitukseen. Lisäksi on komiteassa esitetty, että kunnan tulisi kannattaa ennestään olevia työttömyysvakuutuskassoja sekä kehottaa työväkeä perustamaan uusia tuollaisia kassoja, jommoiset toimenpiteet tietenkin olisivat omansa paljon lieventämään milloin minkin verran säännöllisesti sattuvain työttömyysaikain seurauksia.

Vaikka komitealle on tunnettua, että Eduskunta on viimeksi mainittua asiaa käsitellyt, näyttää komiteasta kuitenkin suotavalta, että kunta odottamatta asian ratkaisua tätä tietä, joka luultavasti vie paljon aikaa, ottaisi asian selvittääkseen, mikä tietenkään ei estäisi, siinä tapauksessa että yleinen laki asiasta annetaan, uudesti järjestämästä työttömyyskassoja sen mukaisesti. Saadakseen selville mille kannalle työväki asettuu tänäsuuntaisiin toimenpiteisiin nähden kutsui komitea puheilleen metallityöntekijäin ammattijärjestön edustajan, mainitulla järjestöllä kun on tuollainen kassa. Tämä edustaja ilmoitti puheenalaisen kassan vuodesta 1910 lähtien toimineen erittäin tyydyttävästi sekä lausui samalla varmana vakaumuksenaan, että noin 3 vuoden kuluessa maamme kaikkien työväenjärjestöjen käytettävänä on tuollainen kassa. Komitea päätti olla ryhtymättä asiassa muuhun toimenpiteeseen ja ainoastaan lausua toivomuksen, että kaupungin Sosialilautakunta ottaisi asian edelleen valmisteltavaksi.

Täydellisyyden vuoksi lisättäköön tässä annettuun kertomukseen hätäapukomitean toiminnasta, että edellä mainittu rakennustyöläisten järjestämä hätäapukomitea on talven kuluessa koonnut noin 37,000 markkaa, josta määrästä 31,000 markkaa on jaettu työttömille, sekä että Suomalainen Työväenliittokin lienee työttömille jakanut noin 4,000 markkaa.

Hätäapukomitean puolesta:

O. Ehrström.

Auli Markkula.

Taululiitteitä,

jotka valaisevat Helsingin kaupungin, Pelastusarmeijan ja Kaupunkilähetyksen harjoittamaa työttömäin avustustoimintaa Helsingissä talvella 1913—1914.

Taulu 1. Miespuoliset avustuksensaajat ikänsä mukaan ryhmitettyinä.

A m m a t t i	20—30 v.		30—40 v.		40—50 v.		50 v. ja vanh.		Ikä ilmoittamaton		Yhteensä	
	luku	avustus Smk	luku	avustus Smk	luku	avustus Smk	luku	avustus Smk	luku	avustus Smk	luku	avustus Smk
Viilaajia	—	—	—	—	—	—	1	251	—	—	1	251
Valureja	1	7	—	—	—	—	—	—	1	28	2	35
Levyseppiä	1	20	—	—	—	—	1	20	—	—	2	40
Betonityöntekijöitä ..	2	29	1	25	—	—	—	—	—	—	3	54
Koneenkäyttäjiä	—	—	—	—	1	35	1	5	—	—	2	40
Kivityöntekijöitä ...	1	7	10	302 51	4	98	4	100	—	—	19	507 51
Uunintekijöitä	—	—	1	15	1	30	—	—	—	—	2	45
Kipsityöntekijöitä ..	—	—	—	—	1	15	—	—	—	—	1	15
Sementtityöntekij. . .	—	—	4	110	—	—	1	5	—	—	5	115
Asfalttityöntekijöitä	—	—	1	60	—	—	1	10	—	—	2	70
Jalkinetyöntekijöitä	—	—	2	17	1	20	—	—	—	—	3	37
Lautatarhatyöntekij.	1	55	1	20	—	—	—	—	—	—	2	75
Puuseppiä	—	—	2	36	2	55	1	5	—	—	5	96
Maalareja	5	78 01	7	193 50	4	34	2	75	—	—	18	380 51
Muurareja	2	87	12	361	16	405	7	236 76	—	—	37	1,089 76
Rappaaajia	1	7	—	—	—	—	2	49	—	—	3	56
Kirvesmiehiä	5	110	12	321	19	449 85	16	380 22	—	—	52	1,261 07
Sähkötöyöntekijöitä .	—	—	1	10	—	—	—	—	—	—	1	10
Kirjapainotyöntekij.	1	35	1	7	—	—	—	—	—	—	2	42
Työmiehiä	23	440 40	50	1,005 25	40	920 13	24	409 22	—	—	137	2,775
Vahtimestareja y. m.	—	—	—	—	1	40	1	250	—	—	2	42 50
Autonohjaaja	1	15	—	—	—	—	—	—	—	—	1	15
Ajomies	—	—	1	10	—	—	—	—	—	—	1	10
Varastotyöntekijä ..	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10
Makasiinimies	1	15	—	—	—	—	—	—	—	—	1	15
Yövärtijöitä	—	—	—	—	—	—	3	51 25	—	—	3	51 25
Ilmoittam. ammatti.	—	—	1	30	—	—	—	—	1	15	2	45
Yhteensä	46	915 41	107	2,523 26	90	2,101 98	65	1,351 46	2	43	310	6,935 11

Taulu 2. Naispuoliset avustuksensaajat ikänsä mukaan ryhmitettyinä.

A m m a t t i	20—30 v.		30—40 v.		40—50 v.		50 v. ja vanh.		Ikä ilmoittamaton		Yhteensä	
	luku	avustus	luku	avustus	luku	avustus	luku	avustus	luku	avustus	luku	avustus
Ompelijattaria	4	110	12	342 90	6	108 15	—	—	—	—	22	561 05
Pesijättäriä	—	—	—	—	4	155	2	32 80	—	—	6	187 80
Kylvettäjäätär	—	—	—	—	1	10	—	—	—	—	1	10
Leipojattaria	—	—	2	44	—	—	—	—	—	—	2	44
Siivoojattaria	15	275 61	33	861 41	26	543 50	8	154	—	—	82	1,834 52
Naistyöläisiä	6	150	37	888	18	333 50	4	82	—	—	65	1,453 50
Aviovaimoja	—	—	2	74	1	25	—	—	—	—	3	99
Ammatti ilmoitt. ...	—	—	1	20	—	—	—	—	—	—	1	20
Yhteensä	25	535 61	87	2,230 31	56	1,175 15	14	268 80	—	—	182	4,209 87

Taulu 3. Miespuoliset avustuksensaajat siviilisäätynsä mukaan ryhmitettyinä.

A m m a t t i	Naimattomia			Naineita			Leskim. ja eronneita			Siviilisäätty ilm:ton			Yhteensä		
	luku	avustus- määrä		luku	avustus- määrä		luku	avustus- määrä		luku	avustus- määrä		luku	avustus- määrä	
Viilaaaja	—	—	—	1	2	51	—	—	—	—	—	—	1	2	51
Valureja	—	—	—	2	35	—	—	—	—	—	—	—	2	35	—
Levyseppiä	—	—	—	2	40	—	—	—	—	—	—	—	2	40	—
Betonityöntekijöitä ..	—	—	—	3	54	—	—	—	—	—	—	—	3	54	—
Koneenkäyttäjiä	—	—	—	2	40	—	—	—	—	—	—	—	2	40	—
Kivityöntekijöitä	—	—	—	18	505	—	—	—	1	2	51	—	19	507	51
Uunintekijöitä	—	—	—	2	45	—	—	—	—	—	—	—	2	45	—
Kipsityöntekijöitä	—	—	—	1	15	—	—	—	—	—	—	—	1	15	—
Sementtityöntekijöitä ..	—	—	—	5	115	—	—	—	—	—	—	—	5	115	—
Asfalttityöntekijöitä ..	—	—	—	2	70	—	—	—	—	—	—	—	2	70	—
Jalkinetyöntekijöitä ..	—	—	—	3	37	—	—	—	—	—	—	—	3	37	—
Lautatarhatyöntekij. .	—	—	—	2	75	—	—	—	—	—	—	—	2	75	—
Puuseppiä	1	24	—	4	72	—	—	—	—	—	—	—	5	96	—
Maalareja	—	—	—	17	370	51	—	—	1	10	—	—	18	380	51
Muurareja	—	—	—	35	1,058	76	2	31	—	—	—	—	37	1,089	76
Rappajia	—	—	—	3	56	—	—	—	—	—	—	—	3	56	—
Kirvesmiehiä	—	—	—	51	1,241	07	1	20	—	—	—	—	52	1,261	07
Sähkötyöntekijöitä ..	—	—	—	1	10	—	—	—	—	—	—	—	1	10	—
Kirjapainotyöntekij. .	—	—	—	2	42	—	—	—	—	—	—	—	2	42	—
Työmiehiä	1	25	—	130	2,633	—	3	72	—	3	45	—	137	2,775	—
Vahtimestareja y. m. .	—	—	—	2	42	50	—	—	—	—	—	—	2	42	50
Autonohjaaja	—	—	—	1	15	—	—	—	—	—	—	—	1	15	—
Ajomies	—	—	—	1	10	—	—	—	—	—	—	—	1	10	—
Varastotyöntekijä	—	—	—	1	10	—	—	—	—	—	—	—	1	10	—
Makasiinimies	—	—	—	1	15	—	—	—	—	—	—	—	1	15	—
Yövärtijöitä	—	—	—	3	51	25	—	—	—	—	—	—	3	51	25
Ilmoitt. ammatti	—	—	—	1	30	—	—	—	1	15	—	—	2	45	—
Yhteensä	2	49	—	296	6,690	60	6	123	—	6	72	51	310	6,935	11

Taulu 4. Naispuoliset avustuksensaajat siviilisäätynsä mukaan ryhmitettyinä.

A m m a t t i	Naimattomia			Naineita			Leskiä ja eronneita			Siviilisäätty ilm:ton			Yhteensä		
	luku	avustus- määrä		luku	avustus- määrä		luku	avustus- määrä		luku	avustus- määrä		luku	avustus- määrä	
Ompelijattaria	4	90	—	7	179	90	5	184	15	6	107	—	22	561	05
Pesijättäriä	—	—	—	1	65	—	5	122	80	—	—	—	6	187	80
Kylvettäjätar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10	—	1	10	—
Leipojattaria	—	—	—	1	34	—	1	10	—	—	—	—	2	44	—
Siivoojattaria	10	233	—	31	716	55	23	663	75	18	221	22	82	1,834	52
Naistyöläisiä	28	695	—	10	155	—	16	440	—	11	163	50	65	1,453	50
Aviovaimoja	—	—	—	3	99	—	—	—	—	—	—	—	3	99	—
Ammatti ilmoitt.	—	—	—	—	—	—	1	20	—	—	—	—	1	20	—
Yhteensä	42	1,018	—	53	1,249	45	51	1,440	70	36	501	72	182	4,209	87

Taulu 6. Naispuoliset avustuksensaajat ryhmitettyinä elätettäviensä henkilöjen (mies, lapset ja muut) luvun mukaan.

A m m a t t i	Ei yhtään henkeä		1 henki		2 henkeä		3 henkeä		4 henkeä		5 henkeä		6 henkeä		7 henkeä		8 henkeä		9 henkeä		Yhteensä	
	Juku	avustus- määrä	Juku	avustus- määrä	Juku	avustus- määrä	Juku	avustus- määrä	Juku	avustus- määrä	Juku	avustus- määrä	Juku	avustus- määrä	Juku	avustus- määrä	Juku	avustus- määrä	Juku	avustus- määrä	Juku	avustus- määrä
Ompelijattaria.....	—	—	2	20	6	177 05	7	174	2	75	3	95	2	20	—	—	—	—	—	—	22	561 05
Pesijättäriä	1	12 80	3	60	1	50	1	65	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	187 80
Kylvettäjäätär	—	—	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10
Leipojattaria	—	—	—	—	1	10	—	—	—	—	1	34	—	—	—	—	—	—	—	—	2	44
Siivoojattaria	3	54	16	255 61	25	564	17	344 11	9	343 50	3	49	5	124 30	1	35	2	55	1	10	82	1,834 52
Naistyöläisiä	2	9 50	24	473	19	454 75	13	334	4	74	—	—	2	27 25	1	81	—	—	—	—	65	1,453 50
Aviovaimoja	—	—	—	—	1	29	1	45	—	—	1	25	—	—	—	—	—	—	—	—	3	99
Ammatti ilmoittamaton	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	20	—	—	—	—	—	—	—	—	1	20
Yhteensä	6	76 30	46	818 61	53	1,284 80	39	962 11	15	492 50	9	223	9	171 55	2	116	2	55	1	10	182	4,209 87

Taulu 7. Miespuoliset avustuksensaajat ryhmitettyinä avunsaantikertainsa mukaan.

A m m a t t i	1 kerran		2 kertaa		3 kertaa		4 kertaa		5 kertaa		Yhteensä						
	luku	avust.- määrä	luku	avust.- määrä	luku	avust.- määrä	luku	avust.- määrä	luku	avust.- määrä	luku	avust.- määrä					
Viilaaaja.....	1	2	51	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	51			
Valureja	2	35	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	35	—			
Levyseppiä	2	40	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	40	—			
Betonityöntekijöitä	1	12	—	2	42	—	—	—	—	—	—	3	54	—			
Koneenkäyttäjiä ..	1	5	—	1	35	—	—	—	—	—	—	2	40	—			
Kivityöntekijöitä ..	8	74	51	5	156	—	5	232	—	1	45	19	507	51			
Uunintekijöitä	2	45	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	45	—			
Kipsityöntekijöitä ..	1	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	15	—			
Sementtityöntekij..	4	85	—	1	30	—	—	—	—	—	—	5	115	—			
Asfalttityöntekijöitä	1	10	—	—	—	1	60	—	—	—	—	2	70	—			
Jalkinetyöntekijöitä	2	17	—	1	20	—	—	—	—	—	—	3	37	—			
Lautatarhatyöntekij.	1	20	—	—	—	1	55	—	—	—	—	2	75	—			
Puuseppiä	3	37	—	—	—	2	59	—	—	—	—	5	96	—			
Maalareja	11	152	01	5	133	50	2	95	—	—	—	18	380	51			
Muurareja	15	235	51	10	269	25	9	369	—	2	135	37	1,089	76			
Rappaaaja	1	7	—	2	49	—	—	—	—	—	—	3	56	—			
Kirvesmiehiä	22	272	75	20	434	32	7	420	—	3	134	52	1,261	07			
Sähkötyöntekijöitä	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10	—			
Kirjapainotyöntekij.	1	7	—	1	35	—	—	—	—	—	—	2	42	—			
Työmiehiä	92	1,269	32	25	618	61	15	566	96	3	172	2	2,775	—			
Vahtimestareja y. m.	1	2	50	—	—	—	1	40	—	—	—	2	42	50			
Autonohjaaja	1	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	15	—			
Ajomies	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10	—			
Varastotyöntekijä ..	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10	—			
Makasiinimies	1	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	15	—			
Yövärtijöitä	2	24	25	—	—	1	27	—	—	—	—	3	51	45			
Ilmoittam. ammatti	1	15	—	1	30	—	—	—	—	—	—	2	45	—			
Yhteensä	180	2,443	36	74	1,852	68	44	1,923	96	9	486	3	229	11	310	6,935	11

Taulu 8. Naispuoliset avustuksensaajat ryhmitettyinä avunsaantikertainsa mukaan.

A m m a t t i	1 kerran		2 kertaa		3 kertaa		4 kertaa		5 kertaa		Yhteensä						
	luku	avust.- määrä	luku	avust.- määrä	luku	avust.- määrä	luku	avust.- määrä	luku	avust.- määrä	luku	avust.- määrä					
Ompelijattaria	11	138	—	6	182	—	2	70	05	3	171	—	—	—	22	561	05
Pesijättäriä	—	—	—	4	72	80	—	—	—	2	115	—	—	—	6	187	80
Kylvettäjätar	1	10	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	10	—
Leipojattaria	1	10	—	1	34	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2	44	—
Siivoojattaria	47	594	72	17	485	05	10	388	75	7	296	—	1	70	82	1,834	52
Naistyöläisiä	30	331	75	16	340	75	14	524	—	4	192	—	1	65	65	1,453	50
Aviovaimoja	—	—	—	1	25	—	2	74	—	—	—	—	—	—	3	99	—
Ammatti ilmoittam.	1	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	20	—
Yhteensä	91	1,104	47	45	1,139	60	28	1,056	80	16	774	—	2	135	182	4,209	87

Taulu 9. Miehet, joiden kaikki avunanomukset on evätty, ikänsä mukaan ryhmitettyinä.

A m m a t t i	20—30 v.	30—40 v.	40—50 v.	50 v. ja vanh.	Ikä ilm:ton	Yhteensä
Seppiä	—	—	1	1	—	2
Kivityöntekijöitä	3	2	—	1	1	7
Sementtityöntekijöitä	—	1	—	—	—	1
Maalareja	2	1	—	2	—	5
Muurareja	—	2	1	1	—	4
Rappareja	—	1	—	—	—	1
Kirvesmiehiä	1	5	2	5	1	14
Työmiehiä	3	13	9	4	1	30
Viinureja	—	—	1	—	—	1
Yhteensä	9	25	14	14	3	65

Taulu 10. Naiset, joiden kaikki avunanomukset on evätty, ikänsä mukaan ryhmitettyinä.

A m m a t t i	20—30 v.	30—40 v.	40—50 v.	50 v. ja vanh.	Ikä ilm:ton	Yhteensä
Ompelijattaria	—	1	1	—	—	2
Pesijättäriä	1	—	—	—	—	1
Siivoojattaria	2	3	4	3	—	12
Työläisnaisia	—	1	1	2	—	4
Aviovaimoja	1	1	4	1	—	7
Yhteensä	4	6	10	6	—	26

Taulu 11. Miehet, joiden anomuksia on evätty, mutta joille kuitenkin joskus on annettu avustusta, ikänsä mukaan ryhmitettyinä.

A m m a t t i	20—30 v.		30—40 v.		40—50 v.		50 v. ja vanh.		Yhteensä					
	luku	avustus-määrä	luku	avustus-määrä	luku	avustus-määrä	luku	avustus-määrä	luku	avustus-määrä				
Kivityöntekij. ...	—	—	3	132	—	1	15	—	—	—	4	147	—	
Jalkinetyöntek. ...	—	—	1	7	—	1	20	—	—	—	2	27	—	
Puuseppiä	—	—	—	—	—	—	—	1	5	—	1	5	—	
Maalareja	—	—	—	—	—	—	—	1	45	—	1	45	—	
Muurareja	—	—	—	—	1	27	—	1	15	—	2	42	—	
Kirvesmiehiä ...	—	—	1	30	—	—	—	1	17	22	2	47	22	
Työmiehiä	1	65	2	30	—	2	70	5	138	—	10	303	—	
Vahtimest. y. m.	—	—	—	—	—	—	—	1	9	25	1	9	25	
Yhteensä	1	65	7	199	—	5	132	—	10	229	47	23	625	47

Taulu 12. Naiset, joiden anomuksia on evätty, mutta joille kuitenkin joskus on annettu avustusta, ikänsä mukaan ryhmitettyinä.

Ammatti	20—30 v.			30—40 v.			40—50 v.			50 v. ja vanh.			Yhteensä		
	luku	avustus- määrä		luku	avustus- määrä		luku	avustus- määrä		luku	avustus- määrä		luku	avustus- määrä	
Ompelijattaria	1	5	—	1	5	—	—	—	—	—	—	—	2	10	—
Siivoojattaria	1	3	—	6	192	75	2	64	—	2	77	—	11	336	75
Naistyöläisiä	1	7	—	7	210	—	5	119	—	—	—	—	13	336	—
Aviovaimoja ..	—	—	—	1	45	—	1	25	—	—	—	—	2	70	—
Yhteensä	3	15	—	15	452	75	8	208	—	2	77	—	28	752	75

Taulu 13. Miehet, joiden kaikki avustusanomukset on evätty, elätettäväinsä henkilöiden luvun mukaan ryhmitettyinä

Ammatti	Ei yhtään henkeä	1 henki	2 henkeä	3 henkeä	4 henkeä	5 henkeä	6 henkeä	7 henkeä	Yhteensä
Seppiä	—	1	—	—	—	—	1	—	2
Kivityöntekij. ...	—	3	3	1	—	—	—	—	7
Sementtityönt. ...	1	—	—	—	—	—	—	—	1
Maalareja	1	2	1	1	—	—	—	—	5
Muurareja	—	1	3	—	—	—	—	—	4
Rappareja	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Kirvesmiehiä ..	—	3	2	4	3	1	—	1	14
Työmiehiä	1	7	6	6	4	4	2	—	30
Viinureja	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Yhteensä	3	17	16	12	7	5	3	2	65

Taulu 14. Naiset, joiden kaikki avustusanomukset on evätty, elätettäväinsä henkilöiden luvun mukaan ryhmitettyinä.

Ammatti	Ei yhtään henkeä	1 henki	2 henkeä	3 henkeä	4 henkeä	5 henkeä	6 henkeä	7 henkeä	8 henkeä	Yhteensä
Ompelijattaria ..	—	—	1	—	1	—	—	—	—	2
Pesijättäriä	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1
Siivoojattaria ..	—	3	3	—	3	3	—	—	—	12
Työläisnaisia ..	2	1	1	—	—	—	—	—	—	4
Aviovaimoja ..	1	—	1	1	1	1	1	—	1	7
Yhteensä	3	4	6	2	5	4	1	—	1	26

Taulu 15. Naiset, joille Kaupunkilähetys ja Pelastusarmeija ovat hankkineet työtä, siviilisäätynsä mukaan ryhmitettyinä.

C i v i i l i s ä ä t y	Kaupunkilähetys			Pelastusarmeija		
	naisia			naisia		
	luku	työpalkka		luku	työpalkka	
Naimattomia	23	836	30	8	538	40
Naineita	44	1,722	20	30	2,007	60
Leskiä ja eronneita	28	1,393	05	27	1,893	16
Ilmoittamaton siviilisäätynsä	1	49	95	3	110	75
Yhteensä	96	4,006	50	68	4,549	91

Taulu 16. Naiset, joille Kaupunkilähetys ja Pelastusarmeija ovat hankkineet työtä, elätettävänsä henkilöiden (mies, lapset ja muut) luvun mukaan ryhmitettyinä.

E l ä t e t t y j e n h e n k i l ö j e n l u k u	Kaupunkilähetys			Pelastusarmeija		
	naisia			naisia		
	luku	työpalkka		luku	työpalkka	
Ei yhtään	7	313	20	10	613	30
1 henkilö	26	745	75	9	489	40
2 henkilöä	8	391	50	12	822	76
3 "	21	1,033	—	10	687	76
4 "	11	533	60	8	558	05
5 "	13	563	25	9	680	25
6 "	8	350	90	4	293	63
7 "	2	75	30	3	289	50
8 "	—	—	—	1	35	80
9 "	—	—	—	1	40	55
10 "	—	—	—	1	38	91
Yhteensä	96	4,006	50	68	4,549	91

Taulu 17. Naiset, joille Kaupunkilähetys on hankkinut työtä, työaikansa mukaan ryhmitettyinä.

T y ö a j a n p i t u u s	Luku	Työ- palkka
Enintään 2 viikkoa	1	4 50
2—3 viikkoa	2	14 15
3 viikkoa—1 kuukausi	1	13 —
1—1½ kuukautta	20	407 45
1½—2 kuukautta	7	248 20
2 —2½ "	5	171 60
2½—3 "	4	151 60
3 —3½ "	48	2,593 35
3½—4 "	6	395 65
Ilmoittamaton aika	2	7 —
Yhteensä	96	4,006 50

Esitys lisämäärärahan myöntämisestä Helsingin kaupungin wutta kulkutautisairaalan varten.

HELSINGIN

RAHATOIMIKAMARI

Marrask. 26 p:nä 1914.

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

N:o 787.

Päätöksellään helmikuun 8 päivältä 1910 myönsi Kaupunginvaltuusto lisätyin luvuin Helsingin kaupungin uuden kulkutautisairaalan rakentamista varten 1,942,800 markan määrärahan, jonka summan asiaa valmistelemaan asetettu komitea oli laskenut luonnospiirustusten ja alustavan kustannusarvion pohjalla, sekä sairaalan ensimmäistä kalustamista varten 100,000 markkaa. Sittenkun sairaalaa varten oli valittu erikoinen rakennustoimikunta, laadittiin rakennusyrityksen lopulliset piirustukset kustannusarvioineen, jossa kustannukset oli laskettu 2,234,000 markaksi, josta asiasta Kaupunginvaltuustolle ilmoitettiin kirjelmässä tammikuun 11 päivältä 1911 (*Pain. asiakirj. N:o 3 vuodelta 1911*). Helmikuun 21 päivänä samaa vuotta varsinainen Valtuusto vahvisti puhenalaiset piirustukset ja kustannusarvion, antaen samalla rakennustoimikunnan tehtäväksi aikansa, sittenkun oli laskettavissa, minkä verran todelliset rakennuskustannukset ylittäisivät tarkoitukseen myönnetyn määrärahan, siitä Kaupunginvaltuustolle ilmoittaa tarpeellisten lisämäärärahain osottamista varten. Tätä määräystä noudattaakseen on rakennustoimikunta kirjelmässä kuluva marraskuun 2 päivältä (Liite I) ilmoittanut, että sairaala nyttemmin on valmistunut ja otettu käytäntöön sekä että rakennuskustannukset ovat nousseet 2,657,000 markkaan. Kaluston ostoon on Kaupunginvaltuusto edeltäpäin myöntänyt erinäisiä rahamääriä, nimittäin 1913 toukuun 13 päivänä 90,000 markkaa, saman kuukauden 28 päivänä 6,000 sekä kesäkuun 10 päivänä samaa vuotta 27,800 markkaa eli kaikkiaan 123,800 markkaa, jolloin kysymys, mistä varoista nämä määrärahat lopullisesti olisi maksettava, toistaiseksi jätettiin avonaiseksi. Rakennustoimikunta esittää nyt, että Kaupunginvaltuusto lisätyin luvuin osottaisi 1911 vuoden obligatsioonilainan varoista rakennuskustannuksiin 714,200 markkaa ja lisämäärärahaksi kalustoa varten 123,800 markkaa eli kaikkiaan 838,000 markkaa sekä antaisi varsinaisen Valtuuston toimeksi hankkia päätökselle asianmukaisen vahvistuksen.

Edellä mainitussa rakennustoimikunnan kirjelmässä oleva selvitys osoittaa kustannusarvion ylityksen johtuneen useista rinnakkaisista seikoista. Näistä mainittakoon etusijassa että siihen aikaan, jolloin lopullista kustannusarviota laadittiin, oli vaikea aikaansaada kaikin puolin täydellistä selvitystä, mikä seikka likimääräisen arvion mukaan on aiheuttanut noin puolet arvaamattomista kustannuksista eli 203,000 markkaa. Neljänneksen ylitetystä määrästä eli 110,000 markkaa on aiheuttanut työn jatkuessa toimeenpantu, osin kaupunginviranomaisten ja osin rakennustoimikunnan, sairaalahallinnon vaatimuksesta, päättämä alkuperäisen rakennussuunnitelman laajennus. Viimeisestä neljänneksestä lienee noin puolet johtunut ulkonaisista syistä, etusijassa siitä pitkästä rakennuslakosta, joka kesällä 1912 monin tavoin vaikutti haitallisesti työn kulkuun, ja loput ylitysmäärästä sanotaan ehkä johtuneen laskuerehdyksistä kustannusarviota laadittaessa. Rahatoimikamari pyytää muutoin viitata toimikunnan antamaan seikkaperäiseen kertomukseen. Mitä taas tulee kysymykseen, mistä varoista puheenalaiset lisäkustannukset on suoritettava, saa Rahatoimikamari puoltaa myöntymistä rakennustoimikunnan esitykseen ja sentähden kunnioittaen ehdottaa Kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin päätettäväksi:

että kahta vuotta pitemmäksi takaisinmaksuajaksi otetuista lainavaroista, tarkoitukseen käyttämällä 1911 vuoden obligatsionilainaa, osotetaan sekä 714,200 markkaa niihin kustannuksiin, joita Helsingin kaupungin uuden kulkutautisairaalan rakentamisesta on ollut tarkoitukseen myönnetyn määrärahan lisäksi, että 123,800 markkaa lisämäärärahaksi sairaalan kalustoa varten, eli kaikkiaan 838,000 markkaa; sekä

että varsinainen Valtuusto saa toimekseen hankkia päätökselle asianmukaisen vahvistuksen.

Rahatoimikamarin puolesta:

H. Hertzberg.

Jarl W. Andersin.

HELSINGIN KAUPUNGIN
JUOEN KULKUTAUTISAIRAALAN
RAKENNUSTOIMIKUNTA.

Helsingissä,

marrask. 2 p:nä 1914.

Kaupunginvaltuustolle.

Kun Helsingin kaupungin uusi kulkutautisairaala, jonka alustavat rakennustyöt aloitettiin vuonna 1910, nyttemmin on valmistunut ja luovutettu tarkoitukseensa, on sairaalan rakennustoimikunta voinut lopullisesti laskea sairaalan rakennuskustannusten määrän. Valitettavasti sairaalaa ei ole voitu rakentaa kustannusarviossa lasketulla summalla, vaan tarvitaan siinä mainitun rahamäärän lisäksi umpiluvuin 423,000 markkaa. Toimikunta tekee seuraavassa selkoa niistä pääasiallisista syistä, mitkä siten ovat kohottaneet sairaalan kustannukset tuntuvasti suuremmiksi laskettua määrää, sekä mainitsee ensin, mitä määrärahoja tähän asti on rakennusyritystä varten osotettu.

Päätöksellään helmikuun 8 päivältä 1910, joka päätös on asianmukaisesti vahvistettu, myönsi Kaupunginvaltuusto lisätyin luvuin 1,942,800 markkaa puheenalaisen sairaalan rakentamista varten. Tämän summan oli asiaa varten asetettu komitea laskenut luonnospiirustusten ja alustavan kustannusarvion pohjalla. Sittenkun sairaalan rakennustoimikunta oli valittu, laadittiin rakennusten lopulliset piirustukset ja kustannusarvio, jonka mukaan kustannukset nousisivat 2,234,000 markkaan. Tästä rakennustoimikunta ilmoitti Kaupunginvaltuustolle kirjelmässä tammikuun 11 päivältä 1911 (*Pain. asiakirj. N:o 3 samalta vuodelta*), minkä jälkeen varsinainen Valtuusto helmikuun 21 päivänä vastamainittua vuotta vahvasti puheenalaiset piirustukset kustannusarvioineen sekä antoi toimikunnan tehtäväksi ajallansa, sittenkun oli saatu selville, minkä verran todelliset rakennuskustannukset ylittäisivät Kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin tarkoitukseen aikaisemmin myöntämän määrärahan, siitä Kaupunginvaltuustolle ilmoittaa tarpeellisten varain osottamiseksi puheena olevia lisäkustannuksia varten. Tätä määräystä käy rakennustoimikunta tässä täyttämään, ja täytyy sen samalla todeta, että sairaalarakennuksesta, sen mukaisesti mitä edellä on huomautettu, on ollut kustannuksia kaikkiaan 2,657,000 markkaa.

Osaltaan vaikuttavina syinä siihen, että myönnetyt määrärahat ovat osottautuneet riittämättömiksi, on Toimikunnan mainittava, että oli vaikea laatia täysin luotettavaa kustannusarviota sen selvityksen pohjalla, mikä sairaalahanketta suunniteltaessa oli käytettävänä; että tässä kustannusarviossa ei ollut mainittu töitä, jotka sittemmin kuitenkin osottautuivat aivan välttämättömiksi; että tarveaineita, varsinkin tiiliä, toisin ajoin oli niukasti käytettävänä; että pitkä rakennusaika tuntuvassa määrässä lisäsi kustannuksia erinäisten hinnankorotusten johdosta; että varmaankin kohdakkoin tarpeel-

lista sairaalan laajentamista silmällä pitäen jo on teetetty melko suuria töitä, jotka myöhemmin teetettyinä olisivat käyneet tuntuvasti kalliimmiksi; sekä että sairaalaan nykyisessä koossaan sopii 250 potilasta alkuaan laskettujen 200:n sijasta *).

Lisäkustannusten yksityiskohdista pyytää Rakennustoimikunta lausua seuraavaa.

Taulu N:o 1
a^I, a^{II}, a^{III}. Rakennuksen III, pesu- ja kattilahuoneen, työpiirustuksia laadittaessa huomattiin, ettei pääpiirustuksissa ollut osotettu kellaritilaa enempää kattila- ja konehuoneen kuin rakennuksen etumaisen pääosankaan alla. Oli kuitenkin välttämätöntä laittaa näihin rakennuksen osiin kellari tilan saamiseksi muun muassa vedenlämmityskattiloille, lauhdutusvesisäiliölle, syöttöpumpuille ja moniaille muille keskuslämmitys- ja lämpimän-vedenvalmistuslaitokseen kuuluville kojeille ja johdoille, ketjuarinalta poistettavalle tuhkalta, pääsähköjohdon öljytransformaattorille y. m. Toimikunnan päätöksen johdosta laittaa kattila- ja konehuoneisiin tilaa neljännelle höyrykattilalle siihen kuuluvine johtoineen, jotta sairaalaa vastedes kävisi varapaviljonkeja rakentamalla laajentaminen tarvitsematta silloin teettää laajaperäisiä ja kalliita muutostöitä kattila- ja konehuoneissa. on itse rakennustakin jonkin verran laajennettu.

Taulu N:o 1 b. Rakennukseen VI, varapaviljonkiin, on yllilääkärin pyynnöstä laitettu moniaita huoneita osin hoitajattaria ja osin potilaita varten ja eräät näistä huoneista varustettu eri ulkokäytävillä huoneistojen eristämiseksi toisistaan mahdollisimman paljon. Osin tämän ja osin myös sen johdosta, että mahdollisimman laaja tila ensimmäisen kerroksen lattian alla on käytetty asuntotarkoituksiin, on tämä rakennus laajentunut noin 200 m³:llä.

Taulu N:o 1 c. Kaupunginviranomaisten päätettyä, että potilaita sairaalaan kuljetettaessa saisi käyttää automobiileja, kävi välttämättömäksi pääpiirustuksissa edellytettyjen vaunuvajain sijaan laittaa automobiilitalleja, jotka täytyi tehdä pinta-alaltaan vaunuvajoja laajemmat. Tämän johdosta mainitun rakennuksen sekä pinta-ala että kuutiotilakin tuntuvasti laajeni, syystä että pohjakerroksen yläpuolella olevia asuin- ja työpajahuoneita samalla täytyi laajentaa.

Taulu N:o 1 d. Rakennuksen XIII, lääkäriasunnon, kuutiotilaa niinkään on työpiirustuksia laatiessa hiukan lisätty, pääasiallisesti sen johdosta että rakennus erillisen asemansa ja maan epäedullisen pintamuodostuksen johdosta on täytynyt varustaa yleisestä lämpöjohdosta erillisellä lämpöjohdolla siihen kuuluvine kattilahuoneineen.

Taulun I kohdalla mainitut lisäkustannukset nousevat kaikkiaan 78,787 markkaan.

Taulu N:o 2. Osin edellä mainittujen seikkain, osin maan pintamuodostuman laadun ja sen asianhaaran johdosta, että paikka on varattu ja perustus laitettu neljännelle höyrykattilalle, eivät kustannusarviossa eri rakennuksia varten lasketut perusmuurimäärät ole olleet todellisuuden mukaiset. Tyypillisinä esimerkkeinä tästä voidaan mainita rakennukset III, kattila- ja konehuone, ja X, renkien asunto, talli ja vaunuvaja (ehdollisesti automobiilitalli). Niinkuin oheenpannusta, tähän kuuluvasta taulusta tarkemmin näkyy,

*) Kunnan sairaaloissa hoidettujen, kulkutauteihin sairastuneiden henkilöiden luku oli esimerkiksi 1909 vuoden lopulla noin 320.

on kustannusarviossa rakennusta III varten 446 m³ perusmuuria. Todellisuudessa tämän rakennuksen perusmuurit kuitenkin käsittävät 1,467.8 m³. Niinikään on rakennusta X varten kustannusarviossa perusmuuria ainoastaan 130 m³, todellisuudessa 661.05 m³. Tämän johdosta lisääntyneet kustannukset on laskettu kustannusarviossa mainitun yksikköhinnan johdolla, joka pääasiassa on todellisen yksikköhinnan mukainen, ja ovat nämä lisäkustannukset Smk 16,521: 35.

Tasoiutus- ja louhintatöitä varten, lukuun ottamatta putkikulvertteja, on kustannusarviossa kaikkiaan 24,066 markkaa, joka summa ei kuitenkaan ole ollut tarkoin laskettavissa, osin syystä että eri rakennusten paikkaa ei vielä voitu lopullisesti määrätä, kun tämä ehdotus laadittiin, osin myös sen johdosta ettei silloin vielä ollut valmiina kyllin tarkkaa, pienimpiä yksityisseikkoja myöten laadittua tasoiutussuunnitelmaa, josta kivimäärät olisi käynyt aivan tarkoin laskeminen. Tämän oheisesta taulusta N:o 3 käy muun muassa selville, että poikkeukset eräisiin rakennuksiin, niinkuin esim. rakennuksiin III ja VI nähden, ovat sangen pienet, jota vastoin ne toisiin, esimerkiksi rakennuksiin I, IV, VII ja VIII nähden, ovat verraten suuret, edellä mainituista seikoista johtuen. Tarvittava lisämääräraha on Smk 66,113: 95. Taulu N:o 3.

Kustannusarviossa oleva 9,800 markan määräraha sairaala-alueen ulkopuolelle teetettäviä laskujohtoja varten osottautui noita johtoja teetettäessä riittämättömäksi tarkoitukseensa. Syynä tähän oli että laskujohtoja kaivaessa edellytettiin muiden putkijohtojen kulverttien alaisen kaivoksen käyvän yhdistäminen pääviemäreihin. Sittenkin kuitenkin seikkaperäiset piirustukset oli laadittu ja mainittujen putkikulverttien lopullinen korkeusasema määrätty, huomattiin että kaivospohjan alin kohta oli puhdistusasemalle vievän, itäänpäin laskevan pääviemäriin pohjaa alempana, joten tarpeellista liittymistä ei saatu aikaan. Tämän johdosta täytyi johtaa kaivospohjaan kokoontunut pohjavesi länteen alueille, jotka sijaitsivat alempana kuin ne, joiden halki ensin mainitulle puhdistusasemalle vievän pääjohdon kävi laskeminen. Tästä erikoisjohdosta, jota ei ollut voitu ottaa huomioon kustannusarviossa, oli kustannuksia Smk 5,238: 87. Taulu N:o 4.

Lämpöteknilliset työt sekä erinäiset niiden aiheuttamat muut työt, joita varten kustannusarviossa on kaikkiaan 330,110 markkaa, ovat, niinkuin tämän oheisesta taulusta N:o 5 tarkemmin näkyy, vaatineet kustannuksia kaikkiaan Smk 360,854: 68, joten lisäkustannuksia on ollut Smk 30,744: 08. Nämä lisäkustannukset johtuvat pääasiassa siitä, että kustannusarviossa ei ollut otettu lukuun korvausta lämpöteknillisen laitoksen erikoissuunnitelman laatimisesta siihen kuuluvine piirustuksineen ja selvityksineen, ei myöskään korvausta rakennustyössä tarpeellisesta asiantuntijain avusta ja ammattimiesten valvonnasta, kaikki menoja, jotka Rakennustoimikunta laitoksen laajuutta ja kalleutta silmällä pitäen on katsonut aivan välttämättömiksi. Pääpiirustuksia laatiessa ei nimittäin ollut voitu määrätä lämpö- enempää kuin vesijohdonkaan järjestelmää, minkätähden ja kun Rakennustoimikunta ei arvellut voivansa laitosten vastaista toimintakykyä uhanalaiseksi saattamatta jättää tätä koskevain ehdotusten laatimista kilpailevain tavarantomittajain toimeksi, Toimikunta katsoi tarpeelliseksi seikkaperäisten suunnitelmain saamiseksi mainittuja laitoksia varten kääntyä jonkin tämän alan tunnustetusti etevän erikois-

tuntijan puoleen siinä toivossa että, samalla kun saataisiin oivallinen laitos, sen kustannukset eivät ylittäisi kustannusarviossa mainittua summaa. Toimikunnan käyttämä asiantuntija, tukholmalainen insinööri Hugo Theorell, kuitenkin esitti suunnitelman, joka osottautui kustannusarviossa edellytettyä hiukan kalliimmaksi, mutta kun se toiselta puolen näytti tarjoovan huomattavia takeita tähän asti yleisesti käytettyjen järjestelmän edellä, päätti Toimikunta hyväksyä ehdotuksen toteutettavaksi. Toimikunta pyytää mainita, että tämä järjestelmä jo nyt, mitä käyttökustannuksiin tulee, on osottautunut tähän asti tavallisia järjestelmiä halvemmaksi.

Taulu N:o 6.

Siten käytäntöön otettu suunnitelma edellytti muun muaassa tehtäväksi kiertojohdon putkikulverttineen rakennusten VII, tuhkarokkopaviljongin, ja IX, moninaisten tautien paviljongin, välille, joka aikaisemmin edellyttämätön kulvertti sitä paitsi oli pitkin pituuttaan louhommalla sijoitettava vuoripohjaan. Kun automobiilitallin sijoittamisen johdosta rakennukseen X tämän rakennuksen kumpikin kerros oli lämmityksen tarpeessa, osottautui lämpötekniliseltä kannalta edullisemmaksi ulottaa tähänkin rakennukseen lämpöjohto sen läheisestä kattilahuoneesta. Tämä kuitenkin jonkin verran lisäsi putkikulverttien pituutta ja siis kustannuksiakin. Se aikaisemmin mainittu seikka, että putous sairaala-alueelta Eläintarhan viemärijohtoon oli liian pieni, vaati vihdoin rakentamaan eri putkijohdon pitkin rakennuksen II, talusrakennuksen, koko sivua, sen sijaan että aikaisemmin oli aikomus sijoittaa tämä putkijohto rakennuksen kellarikerrokseen. Edellä mainitut seikat niinkään selittävät, minkätähden lämpöjohtolaitokseen kuuluvain putkijohtojenkin kustannukset ovat kokonaisella 19,750 markalla ylittäneet niitä varten lasketun summan.

Taulu N:o 7.

Kaasujohtoja ja kojeita on Rakennustoimikunta eri rakennuksiin teettänyt hiukan laajemmassa mitassa kuin alkuaan oli laskettu. Niinpä on kaasutehdas muun muassa sijoittanut eräitä kaasuhellejä sekä laittanut kaasujohdon ruumis- ja ruumiinavaushuoneeseen XII, joita töitä kaasutehdas ei ollut ottanut huomioon alkuperäistä kustannusarviota laadittaessa. Sitä paitsi edellytti insinööri Theorellin laatima lämpöteknilisten töiden suunnitelma kaasujohtoja sijoitettavaksi kaikkiin kloseteista lähteviin ilmanpoistokanaviin, joita johtoja ei tietenkään voitu ottaa huomioon alkuperäistä kustannusarviota laatiessa, kun insinööri Theorellin ehdotusta ei vielä siihen aikaan ollut olemassa eikä silloin myöskään voitu edellyttää tuollaista vaatimusta tehtävän. Lisäkustannukset nousevat 5,801 markkaan.

Kulkutautisairaalar ryhmän alkuperäisessä kustannusarviossa ei ollut ensinkään otettu huomioon sairaala-alueen ulkopuolista valaistusta, kun pidettiin luonnollisena, että tämä valaistus liittyisi renkaana kaupungin yleiseen katu- ja tievalaistusverkkoon. Sittenkin kuitenkin osottautui, ettei näin ollut laita, ja kun sairaalaa ei olisi voitu avata, ellei sairaala-aluetta olisi saatu kunnollisesti valaistuksi, täytyi Rakennustoimikunnan heti ryhtyä toimiin mahdollisimman halpahintaisen ulkovalaistuksen aikaansaamiseksi lähinnä noita kolmeatoista rakennusta olevalle puheenalaisen alueen osalle. Tästä työstä on ollut kustannuksia kaikkiaan 5,782 markkaa.

Taulu N:o 8.

Kaupungin vesijohtolaitos, joka on asettanut kylmä- ja lämminvesijohdot koko

rakennusryhmään, oli sille annettujen tietojen nojalla laskenut näiden töiden kustannukset 75,200 markaksi. Kustannusarvion ylitys johtui siitä, ettei vesijohtolaitoksen antamassa kustannusarviossa ollut lääkärin asuntoon ehdotettu laitettavaksi vesi- eikä viemärijohtoa, ettei siinä myöskään ollut edellytetty laskujohdoista lähteviä tuulluutusputkia yhdistettäväksi erityisiksi keskusjohdoiksi sekä että ylilääkäri työn jatkuessa esitti perusteltuja vaatimuksia moniainden johtojen laittamisesta sterilisaattoreihin, astiankeittimiin, astianpesukoneisiin y. m. tuollaisiin sairaalassa tarpeellisiin kojeisiin, joiden laadusta, luvusta ja paikasta kustannusarviota laatiessa ei ollut mitään määrätty ja joihin vaatimukseen Toimikunta katsoi olevan myöntyminen. Sitä paitsi vaadittiin laitettavaksi moniaita pesutelineitä niihin kuuluvine kylmä- ja lämminvesi- sekä laskujohtoineen aikaisemmin suunniteltujen lisäksi. Pääasiallisesti edellä mainittujen seikkain johdosta ovat vesijohtotöiden kustannukset kaikkiaan kokonaisella Smarkalla 31,130:20 ylittäneet arvioidun määrän.

Sähkövalojohtoja varten, varusteita lukuunottamatta, oli kustannusarvioon pantu Taulu N:o 9. 27,900 markkaa. Sittenkin kuitenkin osottausi, että valokeskukset luku tässä ehdotuksessa, joka, samoin kuin kaikki muutkin ehdotukset, oli laadittu pääpiirustusten pohjalla noudattaen mittakaavaa 1:100, oli riittämätön, minkätähden sairaalan hallinto jyrkästi vaati niitä lisättäväksi. Kun sitä paitsi, niinkuin edellä mainittiin, eräitä huoneita on tullut lisää ja erinäisiä rakennuksia (niinkuin III ja X) tuntuvasti laajennettu, ovat kustannukset jo tästäkin syystä kohonneet. Kun laitos on kulkutautisairaala, täytyi kaikki sekä soitto- että puhelinjohdot sijoittaa n. s. Bergmann-putkiin ja upottaa seiniin. Viimeksi mainittuja johtoja varten tarpeelliset putket, joita varten ei ollut pantu määrärahaa alkuperäiseen kustannusarvioon, on myös sijoitettu sähkövalojohtojen Bergmann-putkien yhteydessä, mikä seikka jossain määrin saa aikaan, että alkuaan lasketut kustannukset eivät riittäneet, vaan on ne ylitetty S:markalla 8,958:13.

Niinkuin tämän oheisesta taulusta N:o 10 tarkemmin näkyy, on työpiirustuksia Taulu N:o 10. laadittaessa rakennusryhmän ovien lukua tuntuvasti lisätty, osin sen johdosta että pääpiirustuksissa ei ollut otettu huomioon kaikkia tarpeellisia ovia, osin myös sen johdosta että rakennuksiin oli päätetty tehdä erinäisiä muutoksia. Kustannusarviossa huomioon otettujen ovien lisäksi on niitä tullut lisää pari sataa, ja on lisäkustannuksia ollut 15,431 markkaa sisä- ja 2,510 markkaa ulko-ovista, yksikköhinnat luettuina kustannusarviossa olevain erilaatuisten ovien hintain mukaan. Muutoin ei ainoastaan ovien lukua ole lisätty, vaan on eräät ovet terveydellisistä syistä myös tehty toisin kuin kustannusarviossa edellytettiin.

Kustannusarviossa levysepäntöitä varten olevat määrärahat eivät todellisuudessa Taulu N:o 11. ole riittäneet tarkoituksiinsa, vaan on ne ylitetty Smarkalla 39,822:17. Tämä johtuu siitä että, vaikka ehkä jonkin vertainen laskuerhdys kohdassa tahi toisessa on olemassa, ei pääpiirustusten pohjalla ole käynyt laskeminen oikeita työmääriä, muun muassa syystä ettei näitä piirustuksia laatiessa vielä ollut määrätty imu- ja tuulluutusrumpujen lukua, asemaa ja laatua.

- Taulu N:o 12. Osin sen johdosta että eräitä rakennuksia on laajennettu ja, niinkuin rakennuksessa VI on laita, eräitä huoneita tullut lisää, osin myös sen johdosta että moniaat putkijohdot ja konelaitokset on täytynyt maalata, on sisäisistä maalaustöistä (ikkunoita ja ovia lukuunottamatta), joista töistä oli laskettu olevan kustannuksia kaikkiaan Smk 55,185:75, todellisuudessa ollut menoja Smk 63,049:05, joten näiden töiden kustannukset ylittävät määrärahan Smarkalla 7,863:30. Epäilemättä on tähän osaltaan vaikuttanut se seikka, että pääpiirustuksista otetut pintamitat aina ovat todellisia pienemmät, kun mittanauha vedetään kaikkien nurkkien ja liistain, pienimpäinkin päällitse, ja mainitut pinnat todellisuudessa ovat teoreettisesti laskettuja suuremmat.
- Taulu N:o 13. Työn jatkuessa vaati yllilääkäri ehdottomasti varustamaan sairaspaviljonkien tyhjennyskanavat sellaisilla pellilaitteilla, että nämä kanavat tarpeen vaatiessa voi desinfioida. Näiden pellilaitteiden kustannuksia 1,203 markkaa ei ollut kustannusarviota laadittaessa otettu huomioon, kun tuollaisia laitteita ei silloin ollut vaadittu.
- Taulu N:o 14. Piirustuksia ja työnvalvontaa sekä rakennusmestarien ja päällysmiesten palkkauksia varten on kustannusarviossa, edellistä tarkoitusta varten 52,000 ja jälkimäistä varten 25,000 markkaa. Ensiksi mainitusta summasta on arkkitehti M. Schjerfbeckille maksettu kaikkiaan 40,941 markkaa, johon summaan ei ainoastaan ole luettu korvausta pääpiirustusten laatimisesta, työn johtamisesta ja yksityiskohtaisten piirustusten laadinnan valvomisesta, vaan myös hänen aikaisemmin kantamansa korvaus luonnospiirustusten laatimisesta, jota viimeksi mainittua erää ei ollut otettu huomioon kustannusarviossa. Kustannusarviota laatiessa ei myöskään ollut otettu huomioon, että näin laajaperäisessä työssä rakennustyön yleinen hallinto aiheuttaa erinäisiä menoja. Niinpä kävi tarpeelliseksi laittaa eri kirjanpito kaikista yrityksen kustannuksista ja sitä varten asettaa pätevä henkilö, jolle oli maksettava korvaus työstään. Kustannukset sinikopiain ja kirjain hankkimisesta, maksut rakennustarkastukselle, jota laitosta ei vielä ollut olemassa kun kustannusarvio laadittiin, minkätähden ei sille meneviä maksujakaan ollut voitu ottaa kustannusarviossa huomioon, Maistraatin pöytäkirjain lunastukset, puhelinmaksut, kustannukset koekuormituksista ovat kaikkiaan nousseet Smarkkaan 6,978:07. Rakennuskonttorin huonerakennusosastolla laadittujen satalukuisten työpiirustusten kustannuksiin on siis kustannusarviossa piirustuksia ja työtarkastusta varten olevasta 52,000 markan määrärahasista jäänyt käytettäväksi ainoastaan Smk 4,080:93, joka summa, ilmeisestikin aivan riittämättömänä palkkioksi tästä vaativasta ja erittäin työläästä tehtävästä, on ylitetty Smarkalla 17,000:07. Rakennustoimikunnan palkkausta, piirustuksia ja työnvalvontaa sekä rakennusmestareja ja esimiehiä varten varatut määrärahat on siten ylitetty Smarkalla 23,449:07.
- Rakennusmestareja ja esimiehiä varten olevan määrärahan ylitys on johtunut siitä, että rakennustyö kokonaisuudessaan pitkällisen, enimmäns osan kesää 1912 vallinneen yleisen rakennustyöläisten lakon tähden viivästyi ainakin kolme kuukautta.
- Taulu N:o 15. Vastamainittu työlakko sai muun muassa aikaan, että rakennukset täytyi muurata voimatta samalla kertaa panna palkistoja paikoilleen. Lisäksi on muistettava, että siihen aikaan kun alkuperäinen kustannusarvio laadittiin, ei, niinkuin jo mainittiin,

kaupungin Rakennustarkastuskonttoria vielä ollut olemassa. Ikkunain ja ovien päälle sijoitettavain rautaparrujen tai kiskojen suuruusmitat oli laskettu niinkuin aikaisemmin oli ollut tavallista. Rakennustarkastus kuitenkin toimintaansa ryhdyttyään vaati näiden parrujen tai kiskojen mitat laskettavaksi tavalla, joka tuntuvasti lisäsi näiden rautaosain kokoa ja tietysti kustannuksiakin. Kun sitä paitsi ikkunain ja varsinkin ovien lukua on lisätty, on kustannusarviossa rautaa ja rautaparruja varten olevat erät tuntuvasti ylitetty. Tämä ylitys Smk 18,658: 89 on kuitenkin niin suuri, ettei voi torjua luotaan sitä ajatusta, että kustannusarviossa tässä kohden oli olemassa jokin laskuvirhe.

Puheena ollut työlakko on, vaikkei rakennusyhtiöiden töitä sen johdosta tarvinnut seisauttaa, muutoinkin vaikuttanut siihen haitallisesti. Kaikkien urakoitsijain luona vallitsevan lakkotilan johdosta ei työ ainoastaan viivästynyt ainakin kolme kuu-kautta, vaan häiriintyi tämän johdosta myös erilaatuisten töiden välinen luonnollinen yhteistoiminta siinä määrin, että muun muassa täytyi teettää moniaita teline- ja ankkuroimistöitä, joita säännöllisissä oloissa ei milloinkaan olisi tarvittu. Palkistojen reikätiiliholveja esimerkiksi ei voitu lakon johdosta teettää seinäin muurauksen yhteydessä, minkä johdosta täytyi varustaa erät rakennukset vesikatollakin, ennenkuin ainoatakaan välipalkistoa voitiin panna paikalleen. Näistä seikoista johtuneet lisäkustannukset on Rakennustoimikunta arvioinut 45,000 markan vaiheille.

Kun huomautettane, että Rakennustoimikunnan olisi aikaisemmin ja varsinkin ennen määrärahan ylittämistä tullut Kaupunginvaltuustolle tehdä ilmoitus lisämäärärahain tarpeellisuudesta, saa Toimikunta tähän vastata että, vaikka Toimikunta jo kauan on ollut tietoinen määrärahan ylittämisestä, on se kuitenkin nyt vasta kaikkien laskujen saavuttua voinut lopullisesti todeta rakennuskustannusten määrän. Lisättävä on sitä paitsi, että kaikki Toimikunnan teettämät täydennystyöt olisivat aiheuttaneet tuntuvasti suurempia kustannuksia, ellei niitä olisi teetetty itse rakennustyön yhteydessä, sekä että, jos Toimikunta aina olisi odottanut tarpeellisten lisämäärärahan myöntämistä, olisi rakennustyö kokonaisuudessaan tuntuvasti viivästynyt.

Lisätyn Kaupunginvaltuuston itse rakennusyhtiöstä varten myöntämän määrärahan lisäksi osotti lisätty Valtuusto 100,000 markkaa säiraalan ensimmäisen kaluston hankkimiseen. Tämän lisäksi on varsinainen Kaupunginvaltuusto eri tilaisuuksissa osottanut edeltäpäin maksettavaksi 90,000, 27,800 ja 6,000 markkaa, eli kaikkiaan 123,800 markkaa samaan tarkoitukseen, samalla lausuen että kysymys, mistä varoista nämä määrarahat on lopullisesti maksettava, otetaan vastedes tutkittavaksi. Kun Rakennustoimikunnasta näyttää oikeimmalta, että nämä viimeksi mainitut rahamäärät samoin kuin ensiksi mainittukin osotetaan maksettaviksi lainavaroista, tekee Toimikunta sitä tarkoittavan esityksen.

Edellä lausutun johdosta saa Rakennustoimikunta siis kunnian esittää Kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin päätettäväksi

että kahta vuotta pitemmäksi takaisinmaksuajaksi otetuista lainavaroista, tarkoitukseen käyttämällä 1911 vuoden obligatsioonilainaa, osotetaan sekä se 291,200 markan rahamäärä, mikä varsinaisen Kaupunginvaltuuston vahvistaman kustannusarvion mukaan olisi ollut maksettava lisätyn Valtuuston uutta kulkutautisairaala varten aikaisemmin myöntämän määrärahan lisäksi, ynnä 423,000 markkaa, jolla summalla mainittu kustannusarvio on ylitetty, että myös 123,800 markkaa lisämäärärahaksi sairaalan kalustoa varten, eli siis kaikkiaan 838,000 markkaa; sekä

että varsinaisen Valtuusto saa toimekseen hankkia päätökselle asianmukaisen vahvistuksen.

Rakennustoimikuntaan ovat kuuluueet allekirjoittanut Heikel puheenjohtajana sekä ylilääkäri M. Björksten, kaupunginarkkitehti K. Hård af Segerstad, kaupungin-insinööri G. Idström, arkkitehti K. Lindahl ja tohtori W. Zilliacus jäseninä.

Rakennustoimikunnan puolesta:

Oskar Heikel.

Hjalmar Ekholm.

Taulu N:o 1.

**Rakennusten Litt. III, VI (kellarikerros), X ja XIII laajentamisesta
johtuneet lisäkustannukset.**

	Rakennus- kuutio pää- piirustusten mukaan	Rakennus- kuutio työ- piirustusten mukaan	m ³ lisäys	Lisäkust.
a ^I Rakennus Litt. III	5,296	5,840	544 à 20:—	10,880 —
a ^{II} kattila- ja pumppuhuoneen alainen kellari	puuttuu	—	595 „ 20:—	11,900 —
a ^{III} rakennuksen muun osan alai- nen kellari	612	1,112	500 „ 20:—	10,000 —
b Rakennus Litt. VI kellarikerros	351	550	199 „ 27:—	5,373 —
c Rakennus Litt. X	1,316	2,788	1,472 „ 25:—	36,800 —
d Rakennus Litt. XIII	1,533	1,675	142 „ 27:—	3,834 —
			Yhteensä Smk	78,787 —

Taulu N:o 2.

Rakennusten III ja X perustustyöt.

<i>Kustannusarvion mukaan:</i>		<i>Työpaikalla mitattuna:</i>	
Litt. III 406 m ³ perusmuu- ria à 11:—.. 4,466:—		Litt. III portaiden alla	50.62 m ³
40 m ³ perusmuu- ria à 25:—.. <u>1,000:—</u> 5,466:—		ulkoseinäin alla	840.15 „
		väliseinäin alla	268.08 „
		kattilahuoneen alla	281.35 „
		pumppuhuoneen „	<u>27.60 „</u>
			1,467.80 m ³ à 11:— 16,145: 80
Litt. X 130 m ³ à 11:—	<u>1,430:—</u> 6,896:—	Litt. X	661.05 „ „ 11:— 7,271: 55
Tarvittava lisäys.....	16,521: 35		
	<u>Smk 23,417: 35</u>		<u>Smk 23,417: 35</u>

Tasoitus- ja louhintatyöt, paitsi kanavain ja kulverttien louhintaa.

		Kustannusarvion mukaan:		Mitattuna:	
tasoituksesta		1,000 m ³ à 7: —	Smk	7,000: —	
Litt.	I rakenn. alla	150 " " "	"	1,050: —	778.50 m ³
"	" " ymp.				240.00 "
"	II " alla				115.20 "
"	III " "				16.00 "
"	IV " "	260 " " "	"	1,820: —	1,058.34 "
"	" " ymp.				1,389.02 "
"	V " alla	590 " " "	"	4,130: —	795.90 "
"	" " ymp.				490.50 "
"	VI " alla	20 " " "	"	140: —	60.00 "
"	" " ymp.				150.00 "
"	VII " alla	618 " " "	"	4,326: —	1,421.03 "
"	" " ymp.				1,634.80 "
"	VIII " alla	350 " " "	"	2,450: —	1,316.40 "
"	" " ymp.				1,221.60 "
"	IX " alla	300 " " "	"	2,100: —	392.36 "
"	" " ymp.				1,622.20 "
"	X	40 " " "	"	280: —	
"	XI	50 " " "	"	350: —	
"	" " ymp.				169.50 "
"	XII	60 " " "	"	420: —	
"	XIII " ymp.				11.50 "
		<u>3,438 m³ à 7: —</u>	<u>Smk 24,066: —</u>	<u>12,882.85 m³ à 7: —</u>	<u>Smk 90,179: 95</u>
Tarvittava lisäys (siitä rakennuksen alaisia kanavia varten noin 6,000: —)			"	66,113: 95	
			<u>Smk 90,179: 95</u>		<u>Smk 90,179: 95</u>

Taulu N:o 4.

Sairaala-alueen ulkopuolisen laskujohdon kustannukset.*Kustannusarvion mukaan:*

Sairaala-alueen ulkopuolinen laskujohto	Smk	9,800: —
Tarpeellinen lisämääräraha	„	5,238: 87
		<u>Smk 15,038: 87</u>

Laskun mukaan:

Helsingin kaupungin Rakennuskonttorin	
lasku ³¹ / ₁₂ 1911	Smk 15,038: 87
	<u>Smk 15,038: 87</u>

Lämpöjohdon, siihen luettuina puhtaasti lämpöteknilliset työt ynnä savupiiput, lasketut ja todelliset kustannukset.

Kustannusarvion mukaan:

Höyrykattilat, savupiiput ja pähöyryjohdot	126,500: —
Keskuslämmitys- ja tuullutuskojeet 10 parviljonkiin	180,100: —
Vastavirtakojeet lämminvesilaitosta varten..	17,000: —
Litt. X tulisijain kustannukset	510: —
„ XIII keskuslämmityksen s:n	6,000: —
	<u>330,110: —</u>
Tarvittava lisäys	30,744: 08

Välikirjain ja laskujen mukaan:

Litt. I—IX välik. muk. kuuluv. työt	55,700: —	
„ „ „ „ „ „	238,880: —	
„ „ „ „ „ „	6,920: —	301,500: —
Litt. X työt laskun mukaan	6,600: —	
„ XI „ välikirjan „	9,520: —	
„ XIII „ „ „	4,400: —	
Ylimäär. töitä laskun mukaan..	517: 56	
„ „ „ „ ..	5,208: 88	
„ „ „ „ ..	3,078: 63	
„ „ „ „ ..	92: 75	8,897: 82
Savupiippu	5,750: —	
Samana perustustyöt työlistain mukaan	690: —	
Kustannukset putkilitseistä ja lämpöjohdon ilmajohdoista ullakoilla:		
1,021 pm. johtoputkea lämpöjohdon tuullutusta varten pantuna ponttilaudoista tehtyihin, sahajauhoilla täytettyihin laatikkoihin à 4:—	4,084: —	
3,023 pm. putkilitsiä kokoliitilla katettuna ja rapattuna à 1: 10	3,325: 30	7,409: 30
Insinööri R. v. Nandelstadh I suunnitelmasta kustannusarvioineen	1,080: —	
S:n välikirjan mukaan	3,000: —	
Insinööri Hugo Theorell välikirjan mukaan	10,000: —	
Sama matkakuluja	2,006: 96	16,086: 96
		<u>Smk 360,854: 08</u>

Smk 360,854: 08

Taulu N:o 6.

Putkijohtotunnelin kustannukset.

<i>Kustannusarvion mukaan:</i>		<i>Työpiirustusten mukaan:</i>	
130 pm. tunnelia louhospohjaan à 100:—	13,000:—	295 pm. tunnelia louhospohjaan à 100:—	29,500:—
160 „ „ sorapohjaan „ 50:—	8,000:—	225 „ „ sorapohjaan „ 50:—	11,250:—
	21,000:—		
Tarvittava lisäsumma	19,750:—		
	<u>Smk 40,750:—</u>		<u>Smk 40,750:—</u>

Taulu N:o 7.

Kaasujohtotöiden kustannukset.

<i>Kustannusarvion mukaan:</i>		<i>Laskujen mukaan:</i>	
Sisäiset kaasujohtotyöt	6,685:—	Helsingin kaupungin Kaasutehtaan lasku ³¹ / ₁₂ :ltä 1913	
Tarvittava lisäsumma	11,583:—	sisäiset kaasujohtot.....	12,486:—
		ulkovalaistus	5,782:—
	<u>Smk 18,268:—</u>		<u>Smk 18,268:—</u>

Taulu N:o 8.

Vesijohtotöiden kustannukset.

Kustannusarvion mukaan:

Lämmin- ja kylmävesijohdot	75,200: —
Tarvittava lisäsumma	31,130: 20

Laskujen mukaan:

Helsingin kaupungin Vesijohtolaitoksen las-	
kut lokak. 26 p:ltä 1911	1,056: 20
jouluk. 6 " "	4: —
" 6 " "	86: 30
" 6 " "	3 059: 10
" 31 " 1913	100,933: 50
helmik. 28 " 1914	1 154: 10
malisk. 31 " "	37: —
	<u>Smk 106,330: 20</u>

Smk 106,330: 20

Taulu N:o 9.

Sähköjohtotöiden kustannukset.

Kustannusarvion mukaan:

Transformaattori	3,000: —
Yhdistysjohdot	7,000: —
Valojohdot rakennuksissa:	
Litt. I	3,000: —
" II	1,300: —
" III	1,000: —
" IV	1,300: —
" V	2,600: —
" VI	1,500: —
" VII	2,000: —
" VIII	2,000: —
" IX	900: —
" X	600: —
" XI	700: —
" XII	500: —
" XIII	500: —
	<u>27,900: —</u>
Tarvittava lisäys	8,958: 13

Smk 36,858: 13*Laskujen mukaan:*

Transformaattori	7,090: 06
Yhdistysjohdot	1,651: 50
Valojohdot rakennuksissa:	
Litt. I	3,465: —
" II	3,128: 18
" III	4,113: —
" IV	1,759: 40
" V	3,325: 87
" VI	2,317: 05
" VII	2,493: 41
" VIII	2,313: 40
" IX	1,530: 64
" X	1,197: 90
" XI	991: 17
" XII	397: 80
" XIII	1,083: 75

Smk 36,858: 13

Ulko-ovet.

Kustannusarvion mukaan			Työpiirustusten mukaan		
luku	yksikköh.	yhteensä	luku	yksikköh.	yhteensä
1	300	300	—	—	—
1	160	160	2	160	320
19	130	2,470	19	130	2,470
2	120	240	17	120	2,040
5	100	500	4	100	400
2	90	180	2	90	180
37	80	2,960	43	80	3,440
3	75	225	4	75	300
6	70	420	23	70	1,610
9	60	540	3	60	180
7	55	385	—	—	—
9	50	450	4	50	200
3	45	135	1	45	45
3	30	90	6	30	180
—	—	—	1	200	200
107	—	9,055	129	—	11,565

Ovia kustannusarvion mukaan:

782	sisäovea	34,753: —
107	ulko-ovea	9,055: — 43,808: —
889		

tarvittava lisäys:

sisäovia varten..	15,431: —
ulko-ovia „ ..	2,510: — 17,941: —
	<u>Smk 61,749: —</u>

Sisä ovet.

Kustannusarvion mukaan			Työpiirustusten mukaan		
luku	yksikköh.	yhteensä	luku	yksikköh.	yhteensä
1	300	300	—	—	—
4	100	400	5	100	500
26	85	2,210	24	85	2,040
14	80	1,120	9	80	720
72	70	5,040	113	70	7,910
1	60	60	—	—	—
184	50	9,200	436	50	21,800
2	45	90	77	45	3,465
227	40	9,080	131	40	5,240
165	35	5,775	201	35	7,035
10	30	300	—	—	—
37	20	740	—	—	—
6	18	108	8	18	144
33	10	330	—	—	—
—	—	—	2	90	180
—	—	—	1	160	160
—	—	—	10	85	850
—	—	—	1	140	140
782	—	34,753	1,018	—	50,184

Ovia työpiirustusten mukaan:

1,018	sisäovea	50,184: —
129	ulko-ovea	11,565: —
1,147		

Smk 61,749: —

Levysepäntyt.

<i>Kustannusarvion mukaan:</i>		<i>G. W. Sohlbergin laskujen mukaan:</i>	
Litt. I	1,901:—	1912 Elok. 14	5,000:—
" II	1,452: 50	" Syysk. 5	5,000:—
" III	1,830:—	" Lokak. 22	5,000:—
" IV	1,344: 40	1913 Tammik. 2	5,000:—
" V	2,446:—	" Helmik. 6	2,625: 80
" VI	1,554:—	" Maalisk. 13	5,000:—
" VII	1,741:—	" Jouluk. 11	5,000:—
" VIII	1,741:—	1914 Tammik. 2	5,000:—
" IX	1,289: 50	" " 30	2,551: 50
" X	843:—	" " 30	192:—
" XI	867:—	" Helmik. 18	510:—
" XII	152:—	" " 26	1,025: 98
" XIII	422:—	" " 26	252: 83
	<u>17,583: 40</u>	" " 26	1,639: 13
Tarvittava lisäys	39,822: 17	" " 26	276: 38
		" " 26	198: 85
		" " 26	895: 05
		" " 26	241: 55
		" " 26	1,170: 43
		" " 26	1,591: 09
		" " 26	2,647: 72
		" " 26	2,874: 90
		" " 26	1,256: 29
		" Maalisk. 11	2,299: 47
		" " 27	499: 10
		" Huhtik. 1	<u>317: 50</u>
			58,065: 57
		ylimäär. pellit	660:—
	<u>Smk 57,405: 57</u>		<u>Smk 57,405: 57</u>

Maalaustyöt.

Kustannusarvion mukaan:

paviljonki N:o	I	5,401: 50
"	II	5,262: —
"	III	2,549: 50
"	IV	4,768: —
"	V	8,843: 80
"	VI	5,130: 80
"	VII	7,146: 90
"	VIII	7,146: 90
"	IX	3,246: 50
"	X	1,022: —
"	XI	2,569: —
"	XII	936: 25
"	XIII	1,162: 10
		<u>55,185: 75</u>
Tarvittava lisäys		7,863: 30
		<u><u>Smk 63,049: 05</u></u>

Laskujen mukaan:

Juho F. Aaltosen laskut	27,016: 50
Carl Slotten	24,898: 22
S. Wuorion	<u>38,032: 20</u>
	89,946: 92
ikkunain ja ovien maalaus	<u>26,897: 87</u>
	<u><u>Smk 63,049: 05</u></u>

Kustannukset ylimääräisten peltien laittamisesta imukanavain desinfioimiseksi.

Tarvittava lisäys 1,203: —

Kustannuksia levysepäntöistä laskujen mukaan:

Litt.	IV.	39 sulkuventtiiliä à 5: —	195: —	
”	V.	3 akselia ilmarumpuihin à 15: —	45: —	
”	VI.	33 sulkuventtiiliä à 5: —	165: —	
”	VI.	2 akselia ilmarumpuihin à 15: —	30: —	
”	VIII.	2 akselia ilmarumpuihin à 15: —	30: —	
”	IX.	39 sulkuventtiiliä à 5: —	195: —	660: —

Kustannuksia paikallepanosta, luukuista, y. m.
työlistain mukaan:

Litt.	IV.	39 sulkuventtiilin kiin- nitys à 3: —	117: —	
”	V.	3 ison luukun kiinnitys ja raudoitus à 30: — ..	90: —	
”	VI.	33 sulkuventtiilin kiin- nitys à 3: —	99: —	
”	VI.	2 ison luukun, kuten yllä à 30: —	60: —	
”	VIII.	2 ison luukun, kuten yllä à 30: —	60: —	
”	IX.	39 sulkuventtiilin kiin- nitys à 3: —	117: —	543: —

Smk 1,203: —

Smk 1,203: —

Rakennustoimikunnan, työnvalvonnan, työnjohdon, piirustusten y. m. likimääräiset kustannukset.

Kustannusarvion mukaan:

Rakennustoimikunta	10,000: —
Piirustukset ja työnvalvonta	52,000: —
Rakennusmestarit ja esimiehet	<u>25,000: —</u>
	87,000: —
Tarvittava lisäys	23,449: 07

Smk 110,449: 07

Kirjain mukaan:

Rakennustoimikunta vuosina 1910		
—13	9,950: —	
vuonna 1914 kahdesta kokouksesta noin	<u>320: —</u>	10,270: —
Arkkitehti M. Schjerfbeck		
saanut	40,004: —	
saapa lisää	<u>937: —</u>	40,941: —
Piirustajat	<u>21,081: —</u>	62,022: —
Rakennusmestarit ja esimiehet		31,179: —
Kirjanpitäjä vuosina 1910—13	3,900: —	
vuonna 1914 neljältä kuukaud.	<u>400: —</u>	4,300: —
Sinikopiat, kirjat, rakennustarkastusmaksut maistraatin pöytäkirjain lunastukset, puhelinmaksut, koekuormitukset y. m.		<u>2,678: 07</u>

Smk 110,449: 07

Rautaa kustannusarvion mukaan.

Rakennus Litt.	Valssattua rautaa portaiden kannattimiksi, paikallepanoiheen				Valssattua rautaa ikkunain ja ovien päälle sekä kattolista, paikallepanoiheen			
	Kg	Yksikkö- hinta	Yhteensä		Kg	Yksikkö- hinta	Yhteensä	
I.....	1,750	—: 30	525	—	4,700	—: 28	1,316	—
II.....	1,500	”	450	—	1,900	”	532	—
III.....	1,820	”	546	—	2,700	”	756	—
IV.....	672	”	201	60	2,304	—: 30	691	20
	—	—	—	—	1,350	—: 28	378	—
V.....	1,140	—: 30	342	—	3,320	”	929	60
VI.....	2,100	”	630	—	1,350	—: 30	405	—
	—	—	—	—	3,100	—: 28	868	—
VII.....	1,248	—: 30	374	40	1,080	—: 30	324	—
	—	—	—	—	4,300	—: 28	1,204	—
VIII.....	1,248	—: 30	374	40	1,080	—: 30	324	—
	—	—	—	—	4,300	—: 28	1,204	—
IX.....	—	—	—	—	700	—: 30	210	—
	—	—	—	—	750	—: 28	210	—
X.....	300	—: 30	90	—	100	—: 30	30	—
	—	—	—	—	600	—: 28	168	—
XI.....	800	—: 30	240	—	800	”	224	—
XII.....	—	—	—	—	250	—: 30	75	—
XIII.....	350	—: 30	105	—	350	”	105	—
	—	—	—	—	400	—: 28	112	—
Yhteensä	12,928	—	3,878	40	35,434	—	10,065	80

Taulu N:o 15.

Rautaa maksettujen laskujen mukaan.

Laji	Metriä	Kg.	Yksikköhinta	%	Yhteensä
Rautaparruja	—	6,191.88	30: — per 100	—	1,857 20
S:n	—	5,443.4	” ”	2 0/0	1,600 36
S:n	—	924	27: — ”	”	244 50
S:n	—	3,515	23: — ”	—	808 45
S:n	—	2,245	22: 05 ”	—	495 02
S:n	—	25,702	22: 55 ”	—	5,744 40
S:n	—	1,474	21: 70 ”	—	319 86
S:n	—	35,309	21: 30 ”	—	7,520 82
T-rautaa	—	540	34: — ”	—	183 60
S:n	—	3,680	32: — ”	2 0/0	1,154 06
U-rautaa	—	26	34: — ”	—	8 84
S:n	—	292.4	32: — ”	—	93 57
Kiskoja	172	—	4: — per met.	—	688 —
S:n	105	—	3: 90 ”	—	409 50
S:n	28.4	—	3: 80 ”	—	107 92
S:n	142.3	—	3: 70 ”	—	526 51
S:n	108	—	3: 60 ”	2 0/0	381 04
S:n	70	—	3: 55 ”	—	248 50
S:n	249.15	—	3: 50 ”	—	872 02
S:n	197.4	—	3: 45 ”	—	681 03
S:n	116	—	3: — ”	2 0/0	341 04
S:n	5	—	2: 55 ”	—	14 75
S:n	36	—	2: 10 ”	2 0/0	74 10
S:n	1,075	—	2: — ”	”	2,107 —
S:n	320	—	1: 95 ”	—	624 —
S:n	639	—	1: 80 ”	—	1,150 20
S:n	470	—	1: 10 ”	—	517 —
Raitiotiekiskoja	50	—	2: 50 ”	—	125 —
S:n	50	—	2: 15 ”	—	107 50
Rautatiekiskoja	70	—	3: 80 ”	—	266 —
S:n	72	—	3: 70 ”	—	266 40
S:n	127	—	3: 60 ”	—	457 20
S:n	186.1	—	3: 50 ”	—	651 35
S:n	72	—	3: 25 ”	—	234 —
S:n	84.4	—	3: 20 ”	—	270 08
S:n	35	—	2: 25 ”	—	78 75
S:n	90	—	2: 20 ”	—	198 —
S:n	140	—	2: 10 ”	—	294 —
S:n	265	—	2: — ”	—	530 —
S:n	100	—	—: 90 ”	—	90 —
S:n	205	—	—: 80 ”	2 0/0	160 72
S:n	144	—	—: 70 ”	—	100 80
—	5,423.75	85,342.68	—	—	32,603 09

	Metriä	Kg.	Yht. Smk
Maksettujen lask. muk.....	5,423.75	85,342.68	32,603: 09
Kustannusarvion ”	—	48,362	13,944: 20
Tarvittava lisäys	5,423.75	36,980.68	18,658: 89

Uutisrakennustyön lisäkustannusten yhdistelmä.

		Kustannus- arvion erät	Todelliset kustan- nukset	Lisäkus- tannukset
Rakennusten III, VI (kellarikerros), X ja XIII laajennus taulu N:o	1	—	78,787: —	78,787: —
Rakennusten III ja X perustustyöt	” ” 2	6,896: —	23,417: 35	16,521: 35
Tasointus- ja louhintatyöt, paitsi kanavain ja kulverttien louhinta	” ” 3	24,066: —	90,179: 95	66,113: 95
Sairaala-alueen ulkopuolinen laskujohto	” ” 4	9,800: —	15,038: 87	5,238: 87
Lämpöteknilliset työt ynnä savupiippu	” ” 5	330,110: —	360,854: 08	30,744: 08
Putkijohtotunneli	” ” 6	21,000: —	40,750: —	19,750: —
Kaasujohtotyöt	” ” 7	6,685: —	18,268: —	11,583: —
Vesijohtotyöt	” ” 8	75,200: —	106,330: 20	31,130: 20
Sähköjohtotyöt	” ” 9	27,900: —	36,858: 13	8,958: 13
Ulko- ja sisäovet	” ” 10	43,808: —	61,749: —	17,941: —
Levysepäntyöt, paitsi ylimääräisiä pellejä	” ” 11	17,583: 40	57,405: 57	39,822: 17
Maalaustyöt, paitsi ikkunain ja ovien	” ” 12	55,185: 75	63,049: 05	7,863: 30
Ylimäär. pellit imukanavain desinfioimista varten	” ” 13	—	1,203: —	1,203: —
Rakennustoimikunta, työnvalvonta, työnjohto, piirustukset y. m.	” ” 14	87,000: —	110,449: 07	23,449: 07
Rauta	” ” 15	13,944: 20	32,603: 09	18,658: 89
Työpalkkain y. m. korotus 1912 vuoden työlakon jälkeen muuttuneiden ta- riffien johdosta		—	45,000: —	45,000: —
		Smk 719,178: 35	1,141,942: 36	422,764: 01

Lausuntoja kasvattilasten hoitoa koskevasta asiasta annetusta komitean mietinnöstä (Pain. asiakirj. N:o 39 vuodelta 1914).

HELSINGIN

RAHATOIMIKAMARI.

Elok. 20 p:nä 1914.

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

N:o 548.

Lähetteessä viime kesäkuun 9 päivältä on Kaupunginvaltuusto antanut Rahatoimikamarin toimeksi ennen syyskuun 1 päivää kuluvaan vuoteen Valtuustolle lähettää lausunnon erään komitean laatimasta kasvattilasten hoitoa koskevasta mietinnöstä ehdotuksineen Helsingin kasvatuslautakunnan johtosäännöksi ja kasvattilasten ruumiillista hoitoa koskevaksi uudeksi säännöksi.

Tätä tehtävää täyttääkseen saa Rahatoimikamari mielipiteenään lausua, että ehdotettu uudistus näyttää olevan hyvin harkittu ja tarpeellinenkin. Tämä ehdotus tietää tarpeelliseksi havaittua kunnallisen lastenhoidon keskittämistä ja käy pääasiallisilta kohdin yhteen niiden periaatteiden kanssa, joita Kaupunginvaltuusto on kannattanut erinäisiä muita kunnallisen toimialan hallintohaaroja uudesti järjestäessään. Rahatoimikamarilta ei ole suinkaan jäänyt huomaamatta, että hallintokustannukset tuntuvasti kohoavat. Kuluvaan vuoden menosäännön mukaan nousevat Kasvatuslautakunnan ja kansanlastentarhain Johtokunnan menot kaikkiaan 14,800 markkaan, jota vastoin uudestijärjestetyn kasvatuslautakunnan ehdotettu uusi vuosirahasääntö päättyy 36,500 markkaan, osottaen siten lisäennystä kokonaista 21,700 markkaa. Tätä lisäkustannusta täytyy tosin pitää tuntuvana kunnallishallinnon menosäännön lisäyksenä, mutta toiselta puolen on huomattava että, jos mieli ehdotettu kunnallisen lastenhoitotyön uudistus toteuttaa komitean viittomaa tietä, se ei voi käydä päinsä tuntuvasti lisäämättä työvoimia ja niin ollen menojaakin. Menosääntöehdotuksen seikkaperäinen tarkastus osottaa, että sitä ei käy supistaminen; pikemmin on erinäiset erät laskettu liian niukoiksi, joten ehkä kohdakkoin on odotettavana menosäännön kohoamista. Niinpä esim. saanee katsoa kasvatuslautakunnan apulaisten palkkaamiseen varattua 3,000 markan rahamäärää liian alhaiseksi lasketuksi.

Periaatteessa on Rahatoimikamari siten katsonut olevan kannattaminen komitean ehdotusta. Mutta siihen nähden että ensi vuoden rahasäännön järjestely epäilemättä kohtaa erittäin suuria vaikeuksia ja säästäminen näyttää käyvän kaikilla aloilla tuiki välttämättömäksi, ei Rahatoimikamari ole voinut olla kiinnittämättä Kaupunginvaltuuston huomiota mainittuun asiaan, ja on tähän nähden arvellut olevan esittäminen, eikö ehdotettu uudestijärjestäminen voisi jäädä toistaiseksi ja siksi, kunnes säännölliset olot jälleen ovat palanneet. Tämä uudistuksen toistaiseksi lykkääminen ei tietenkään voi mainittavassa määrässä vaikuuttaa haitallisesti puheena olevaan hallintoalaan.

Edellä lausuttuun nähden olisi Rahatoimikamarin mielestä asia sekä periaatteellisesti että yksityiskohtaisesti loppuunkäsitteltävä, mutta päätöksen toimeenpanoaika toistaiseksi jätettävä määrämättä. Jos Kaupunginvaltuusto hyväksyy tämän käsityksen, olisi kasvatuslautakunnan johtosäännön 39 § poistettava, jota vastoin ehdotuksen muutoin kävisi hyväksyminen sinänsä.

Edellä esitetyillä perusteilla saa Rahatoimikamari kunnioittaen esittää, että Kaupunginvaltuusto päättäisi

kasvatuslautakunnalle vahvistaa komitean laatimat johto- ja rahasäännön ehdotukset, sillä poikkeuksella kuitenkin että johtosäännön 39 § ehdotuksesta poistetaan;

omasta puolestaan hyväksyä ja läänin kuvernöörille tehdä anomuksen tämän oheisen, kasvattijasten ruumiillista hoitoa koskevan sääntöehdotuksen vahvistamisesta;

kansanlastentarhain johtokunnan vastedes määrättävänä aikana lakkautettavaksi ja mainitulle viranomaiselle vahvistetun johtosäännön lakkaavaksi voimassa olemasta; sekä

kansalastentarhain tarkastajalle vahvistetun johtosäännön jääväksi soveltuvilta kohdin edelleen voimaansa, kunnes kasvatuslautakunnan työjärjestys on hyväksytty noudatettavaksi.

Lähetekirjat palautuvat tämän mukana.

Rahatoimikamarin puolesta:

Alexis Gripenberg.

Georg Estlander.

HELSINGIN
VAIVAISHOITOHALLITUS.

Helsingissä,
syysk. 7 p:nä 1914.

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

N:o 822.

Kehotettuna lausumaan mielensä Kaupunginvaltuuston asettaman komitean antamasta, kasvattilasten hoitoa koskevasta mietinnöstä ehdotuksineen Helsingin kaupungin kasvatuslautakunnan johtosäännöksi ja kasvattilasten ruumiillista hoitoa koskevaksi uudeksi säännöksi saa Vaivaishoitohallitus kunnioittaen ilmoittaa, ettei Hallitus, tutustuttuaan mainittuun mietintöön ehdotuksineen, ole vaivaishoitokannalta havainnut olevan syytä muistutuksiin sitä tapaa vastaan, miten kasvattilasten hoito komitean ehdotuksen mukaan tulisi järjestettäväksi.

Vaivaishoitohallituksen puolesta:

Allan Serlachius.

Axel Th. Möller.

**KANSANLASTENTARHAIN
JOHTOKUNTA**

Helsingissä,

syysk. 28 p:nä 1914.

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

N:o 9.

Vaadituksi lausunnoksi tarkoitusta varten asetetun komitean antamasta kasvattilasten hoitoa koskevasta mietinnöstä ehdotuksineen saa kansanlastentarhain Johtokunta konnioittaen esiintuoda seuraavaa:

Ei käy kieltäminen, että Helsingissä lasten hyväksi tehtyä työtä haittaa yhdenmukaisuuden puute ja liiallinen hajanaisuus. Lastenhoitoasioita hoitavain viranomaisten ja sekä kunnan että yksityisten lastenhoitolaitosten kesken on yhteistyötä tuskin ensinkään olemassa. Sentähden täytyy jokaisen, joka ottaa osaa lasten hyväksi tarkoitettuun kunnalliseen työhön, periaatteessa hyväksyä komitean mietinnössä julkilausuttu ajatus yhteiskunnan lastenhoidon keskittämisestä. Olisi sangen toivottava, että saataisiin viranomainen, jonka tehtävänä olisi kaiken lastenhoitotyön johto, ja joka yleisesti järjestäisi ja johtaisi tätä työtä. Kasvatuslautakunta kaiketi on se kunnan laitos, jonka lähinnä tulisi ottaa tämä tehtävä huolekseen. Komitean tekemä ehdotus kasvatuslautakunnan uudestijärjestämiseksi sekä kunnan lastenhoidon järjestämiseksi kuitenkin herättää eräitä epäilyksiä, mitä tulee tarkastukseen ja kaupungin avustamain lastentarhain johtoon ehdotettuihin muutoksiin.

Nykyään käsittetelee kasvatuslautakunta kokouksissaan kahdesti viikossa keskimäärin 30—40 asiaa (Ks. komitean mietintöä siv. 13), ja sen johdosta että lautakunta järjestettäisiin uudestaan ja siihen asetettaisiin ammatti-holhooja, lisääntyisi asiain luku paikalla tuntuvasti. Jos tähän tulisivat lisäksi lastentarhoja koskevat asiat (nykyään 18 laitosta ja niissä lähes 80 opettajatarta) sekä ajan oloon kaikki ne lastenhoitotoiminnan eri haarat, joihin valppaan kunnallisen lastenhoitoviranomaisen tulee käydä käsiksi, on helposti käsitettävissä, että kasvatuslautakunta, ellei sen työtä jaeta eri jaostojen kesken, ei voi käsiteltävinään olevain lukuisain yksityisseikkain johdosta panna lastentarha-asioihin samaa huomiota ja perusteellista harkintaa kuin erikoinen niitä varten asetettu johtokunta.

Komitean mietinnössä ehdotetaan sivuilla 4 ja 22, että kansanlastentarhain johtokunta lakkautettaisiin, että mainitulle viranomaiselle vahvistettu

johtosääntö lakkaisi voimassa olemasta ja että lastentarhain johtokunnan käsiteltävät asiat siirrettäisiin kasvatuslautakunnalle. Paitsi edellä mainittua käytännöllistä näkökohtaa näyttävät seuraavat tosiasiat vastustavan tätä toimenpidettä. Mainittu johtokunta valittiin syksyllä 1912 hoitamaan kaupungin kannattamia kansanlastentarhoja, josta tehtävästä kasvatuslautakunta silloin vapautettiin. Tämä järjestys olisi koetteeksi oleva voimassa kolme vuotta. Mutta johtokunta ei ole vielä ollut toimessa kahtakaan vuotta. Ei tunnu asianmukaiselta, että jo ennen tuon määräajan umpeenmenemistä ja kun kansanlastentarhat näyttävät tämän uuden järjestyksen vallitessa pääseen onnelliseen kehityskauteen tehdään muutos ja palautetaan niiden valvonta samalle viranomaiselle, joka vastikään on vapautettu tästä tehtävästä. Varsinkin tuntuu tämä toimenpide omituiselta, kun, niinkuin komitean mietinnöstä näkyy, kasvatuslautakunnan kokoonpano ei mainittavasti muuttuisi eikä sen työmuoto olisi sanottavasti toisenlainen kuin lastentarhain johtokuntaa perustettaessa. — Ei myöskään näytä tarkoituksenmukaiselta että nyt, kun kasvatuslautakunnan työ lisääntyisi, työvoimia vähennetään poistamalla lastentarhain johtokunta. Tämä johtokunta näyttää olevan edelleen pysytettävä, mutta yhteistoiminnan aikaansaamiseksi näiden lautakuntain kesken sopisi asia järjestää esim. niin, että yhdellä johtokunnan jäsenellä olisi istunto- ja puhevalta kasvatuslautakunnassa tahi että yksi lautakunnan jäsen samalla olisi kansanlastentarhain johtokunnan jäsen. Komitean mietinnön sivulla 4 huomautetaan, että kasvatuslautakunta ehdotuksen mukaisesti uudesti järjestettynä hyvin sopisi pitämään silmällä lastentarhoja. Mistä tämä pätevyuden lisääntyminen johtuu, ei lautakunnan uudestijärjestämisehdotuksesta käy selville, sillä uudessa ohjesäännössä ei ole määräystä että lautakunnan jonkin jäsenen tulisi olla koulumies. Säännös että yhden lautakunnan jäsenistä tulee olla pappis- tahi koulumies tulisi päinvastoin poistettavaksi uudesta johtosäännöstä.

Niinkään mainitaan (siv. 4) yhtenä syynä siihen, miksi kansanlastentarhat jälleen asetettaisiin kasvatuslautakunnan ylivalvonnan alaisiksi, että „kansanlastentarhat ovat ensi sijassa lastenhoitolaitoksia eikä oppilaitoksia varsinaisessa merkityksessä“. Tosinhan kansanlastentarhat ovat hoitolaitoksia, erittäinkin sittenkun niihin on laitettu n. s. lastenkamariosastoja, jotka ovat avoina päivät päästään, mutta suurimman merkityksensä ne kuitenkin saavat suorittamansa kasvatusopillisen työn kautta. Ainoastaan vähäpätöinen osa lastentarhoissa käyvistä lapsista on turvattomia, jota vastoin useimmat heistä ovat lapsirikkaista, köyhistä kodeista, missä he kyllä saavat ainakin välttämättömän aineellisen hoidon, mutta ei sitä johtoa ja kasvatusta, jota he tarvitsevat. Kansanlastentarhat täyttävät tässä kohden suuren tarpeen.

Kansanlastentarhain toiminnan tämän puolen valaisemiseksi on Johtokunta arvellut olevan lyhyesti esittäminen seuraavat yksityiskohdat niiden työohjelmasta.

Lastentarhat pyrkivät avustamaan köyhiä koteja pienten, 5—7 vuotiaitten lasten kasvatuksessa ja hoidossa. Lapset kootaan joksikin ajaksi päivästä lastentarhaan päästäkseen asiantuntevassa johdossa osallisiksi siitä silmälläpidosta ja kasvatuksesta, jota suurkaupunkiyhteiskunnan vähävaraisten kotien on vaikea antaa. Lapsille, joiden äitien täytyy kokonaan ylläpitää koti tahi työansiollaan lisätä kodin tuloja, on sangen tärkeätä päästä erilleen kadun ja pihan vaikutusvallasta, ja niille, joiden äidit tosin ovat kotona, mutta joiden usein yksin on kannettava tavallisesti lukuisan perheen työtaakka ja jotka eivät voi eivätkä jaksaa kasvattaa lapsiaan, on yhtä tärkeätä päästä lastentarhan kasvattavan vaikutuksen alaisiksi. — Kuitenkin huomautettakoon, että lastentarhain tärkeimpiä periaatteita on, etteivät ne tunkeudu kodin alaan, eivät kokonaan vieroita lapsia kodista. Kansanlastentarhat ovat olemassa varattomain lasten hoitoa ja kasvatusta varten siellä, missä kodit eivät tähän riitä, mutta ne eivät ole lastenhoitolaitoksia tämän sanan varsinaisessa mielessä.

Kansanlastentarhassa annetaan lasten suoritettavaksi työtä ja leikkiä, kulloinkin heidän ikänsä ja kehityskantansa mukaan. He saavat mahdollisimman paljon ottaa osaa kaikkiin lastentarhassa esiintyviin taloustehtäviin. Tätä silmällä pitäen pyritään laittamaan lastentarhat niin kodintapaisiksi ja kodikkaiksi kuin mahdollista. Lapset saavat olla apuna valmistamassa lastentarhassa tarjoiltavia aterioita, kattamassa pöytää ja pesemässä astioita. He saavat voimainsa mukaan puhdistaa ja hangata metalli- ja muita esineitä, pestä nukenvaatteita, lastensalveteja y. m. He saavat lakaista, siivota ja pyyhkiä pölyä niin paljon kuin jaksavat. He saavat hoitaa kukkia ja puutarhaa, missä siihen suinkin on tilaisuutta. Kaikki kokemukset, joita lapset voivat saavuttaa lastentarhassa tahi sen ulkopuolella, otetaan huomioon yhteisten tehtävien ja havaintojen hankkimiseksi. Fröbelin „lahjat“, pallot, rakennuspölikät, taittolehdet, paperimattojen kudonta, helmet, paperi, ompelu y. m. tulevat käytäntöön ja otetaan varteen antaakseen aihetta yhteisiin työskentelyihin ja huomioihin. Saduilla, kertomuksilla, laululla ja leikillä on tärkeä sija työohjelmassa. Lastentarhat pyrkivät antamaan lapsille mahdollisimman hyvän kasvatuksen, pitämään huolta heidän ruumiillisesta hyvinvoinnistaan, kartuttamaan heidän siveellistä ja älyllistä kehitystään sekä herättämään heidän uskonnollista tunnettaan. Lastentarhat tahtovat laskea perustuksen voimakasten, työkuntoisten, valppaiden, toimeliiden ja lämminsydämisten ihmisten kasvatukselle.

Erikoisalana suunnitellun uuden kasvatuslautakunnan laajassa työohjelmassa, vailla omaa johtokuntaa, joka voisi omistaa lastentarhoille perinpohjaista huomiota, joutuisivat nämä laitokset helposti vaaraan vajota nykyiseltä kasvatustavallisuudelta kannaltaan lastenhoitolaitoksiksi, joilla ei olisi mainittavaa kasvattavaa merkitystä kaupungin köyhän väestön laajemmille piireille.

Tältäkin kannalta katsoen olisi lastentarhain johtokunta edelleen pysytettävä.

Lastentarhat muodostavat sitä paitsi jo niin suuren laitoksen, että eri johtokunnan pysyttäminen niitä varten voi puolustaa paikkaansa.

Johtosääntöehdotuksen mukaan (siv. 22) olisi ammattiholhoojan velvollisuus „esiteltäviksi valmistella sekä esitellä lautakunnan käsiteltävät asiat, niin myös huoltaa lautakunnasta lähtevät toimituskirjat, sikäli kuin ei sitä tämän johtosäännön ja lautakunnan työjärjestyksen mukaan ole annettu toisen virkamiehen tehtäväksi“. — Ammattiholhoojan tehtävänä olisi siis lastentarhojakin koskevain asiain esittely. Onhan edellytettävissä (siv. 8) „että ammattiholhoojalla on elävä harrastus tehtävänsä ja että hän myös antaa aloitteita kaikellaisiin lasten- ja nuorisonhoitoa edistäviin uudistuksiin ja toimenpiteisiin“. Ei kuitenkaan voi torjua luotaan sitä ajatusta, että hän valmisteltavinaan olevain asiain paljouden ja jo yksistään ammattiholhoojan toimesta johtuvan suuren työtaakan johdosta ei voi panna kansanlastentarhoihin sitä huomiota ja huolenpitoa, jota tämä esittely ja lastentarhalaitosten kehitys vaatisi.

Komitean mietinnön (siv. 4) mukaan olisi „lastentarhoja varten asetettu tarkastaja kasvatuslautakunnan alainen“ ja (siv. 16) „kansanlastentarhain tarkastajan johtosääntö soveltuvilta kohdin voimassa toistaiseksi, kunnes kasvatuslautakunnan työjärjestys on hyväksytty noudatettavaksi“. — Tämä muutos vaikuttaisi sangen mullistavasti lastentarhain tarkastajan työhön, voisipa olla kohtalokas lastentarhain vastaiselle kehityksellekin. — Kansanlastentarhain tarkastaja, jolla täytyy edellyttää olevan suurin asiantuntemus tähän kuuluvalla alalla, menettäisi ehkä oikeutensa esitellä lastentarhain asioita ja siten mahdollisuuden vaikuttaa kansanlastentarhain kehitykseen. Tämä oikeus voitaisiin johtosääntöehdotuksen mukaan kasvatuslautakunnan työjärjestyksessä kenties suoda lastentarhain tarkastajalle, mutta voidaan myös milloin tahansa häneltä ottaa, koska se ei ole kuulunut tarkastajalle Kaupunginvaltuuston vahvistamain johtosääntöjen mukaan.

Mitä kansanlastentarhain johtokunnan valvonnan alaisiin työtupiin tulee, on niillä aivan toisenlainen tehtävä ja järjestys kuin lastentarhoilla, minkätähden Johtokunnasta näyttää tärkeältä, että ne erotetaan sen valvonnan alaisuudesta ja asetetaan kasvatuslautakunnan valvonnan alaisiksi.

Edellä lausutun johdosta katsoo Johtokunta, joka muutoin täysin tunnustaa sangen tärkeäksi kunnan lastenhoidon keskitetyn yhtenäisen johdon, semmoisena kuin komitea sen on ehdottanut, kunnioittaen esittää, että kaupungin kannattamia kansanlastentarhoja ei asetettaisi kasvatuslautakunnan alaisiksi, vaan että niillä edelleen olisi oma johtokuntansa, jonka yhteistointa kasvatuslautakunnan kanssa järjestettäisiin edellä esitetyllä tavalla. Jos Kaupunginvaltuustossa tehty ja tarkoitusta varten asetetun komitean

käsittelmä ehdotus kaupungin sivistyslaitosten yhteisen hallituksen asettamisesta lähiaikoina toteutetaan, tulisi lastentarhain johdon ja kaikkien muiden kunnan lastenhoitoa ja kasvatusta tarkoittavain laitosten välisen yhteistyön tarpeellisuus vieläkin laajemmassa määrässä huomioon otetuksi.

Johtokunnan puolesta:

B. Estlander.

Axel Th. Möller.

*Komitean mietintö N:o 2 Helsingin kaupungin
uuden rakennusjärjestysehdotuksen johdosta.*

Sittenkun Kaupunginvaltuusto kokouksissaan maaliskuun 17, 24 ja 31 sekä huhtikuun 7 päivänä kuluvaan vuoteen oli ensimmäisessä käsittelyssä tarkastanut Komitean joulukuun 29:nä 1913 päivätyn mietinnön ehdotuksineen Helsingin kaupungin uudeksi rakennusjärjestykseksi (*Pain. asiakirj. N:o 88 vuodelta 1913*), on Valtuusto viimeksi mainitussa kokouksessaan päättänyt käskä Komitean, johon lisäksi valittiin arkkitehti Hugo Lindberg ja allekirjoittanut Tarjanne, antaa lausunnon Valtuuston periaatteessa hyväksymistä muutos-ehdotuksista sekä tarkemmin muodostella ne. Kun arkkitehti Lindberg on ulkomaamatkan johdosta ollut estettynä ottamasta osaa Komitean töihin, on allekirjoittanut Lindahl, Kaupunginvaltuuston valitsemana varajäsenenä, astunut herra Lindbergin sijaan.

Tehtävänsä suoritettuaan saa Komitea tässä esittää tarkastamansa ehdotuksen uudeksi rakennusjärjestykseksi, jossa Kaupunginvaltuuston päättämät muutokset on pääasiassa otettu huomioon sekä sovitettu ehdotukseen. Eräissä tapauksissa, jolloin Komitea ei ole katsonut päteviä syitä muutosehdotusten puolesta esitetyn, on Komitea ehdottanut ne hyljättäviksi. Eräitä pienensuuruista poikkeuksia aikaisemmasta ehdotuksesta on Komitea katsonut olleensa esteetön tekemään, kun ne ovat olleet asianhaaran vaatimia.

Selvyyden vuoksi on Komitea tarkastamansa ehdotuksen rinnalla eri sarakkeessa esittänyt Kaupunginvaltuuston kuhunkin 1913 vuoden ehdotuksen eri kohtaan nähden tekemät päätökset. Viimeisessä sarakkeessa on Komitea vihdoin lyhyesti maininnut tärkeimmät asialliset muutokset, joita Komitea on katsonut olevan tekeminen.

Komitean ehdottamaa uutta rakennusjärjestystä tarkastettaessa huomauttivat erinäiset puhujat, herrat Hugo Lindberg, Castrén, Tarjanne, Eskola y. m., että uusien rakennusmääräysten soveltaminen asettaisi lisääntyneitä vaatimuksia Maistraatin asiantuntemukselle, ja lausuttiin tämän johdosta suotavaksi, että Maistraattiin rakennusasioita käsiteltäessä kutsuttaisiin sopivia henkilöjä lisäjäseniksi. Tämä toivomus oli ehdotuksentekijäin mielestä toteutettavissa siten, että Maistraatti tuollaisten asiain käsittelyyn kutsuisi kaksi

siantuntevaa henkilöä, joilla ei olisi äänioikeutta, vaan jotka ainoastaan lausuisivat mielensä asiantuntijoina.

Kaupunginvaltuusto päätti yhtyä mainitun ehdotuksen yleistarkoitukseen, mutta jätti kuitenkin Komitean tehtäväksi tarkemmin harkita asiaa sekä esittää, miten ehdotus olisi toteutettavissa.

Jo vuonna 1902 huomautti Teknillinen yhdistys, että oli tarpeen laajempia ammattitietoja siinä viranomaisessa, jonka toimeksi kaupungin rakennustöiminnan valvonta oli annettu. Kaupunginvaltuuston asiaa käsittelemään asetama valiokunta ehdotti (*Pain. asiakirj. N:o 19 vuodelta 1904*) sellaista ratkaisua, että rakennusjärjestyksen noudattamisen valvonta ja rakennusasiain käsittely annettaisiin tehtäväksi erikoiselle kunnalliselle ammattiviranomaiselle eli n. s. rakennuslautakunnalle, minkä ohessa Maistraatti vapautettaisiin tästä tehtävästä. Kun tuollainen uudistus kuitenkin edellytti Rak. K:n 29 luvun sekä hallinnollista tietä maaliskuun 18 päivänä 1856 annetun, kaupunkien järjestämisen ja rakentamisen yleisiä perusteita koskevan asetuksen muuttamista, ehdotti valiokunta, että Kaupunginvaltuusto tekisi Hallitukselle esityksen mainittua tarkoitusta varten tarpeellisen lainmuutoksen aikaansaamisesta. Asiaa esiteltäessä päätti Kaupunginvaltuusto K. Senaatilta anoa armollisen esityksen antamista sellaiseksi lainmuutokseksi, että kaupunkien olisi lupa rakennusasiain käsittelyä varten joko asettaa rakennuslautakunta tai myös muuttaa Maistraatin kokoonpanoa sillä tavoin, kuin olisi tarpeellista suuremman asiantuntemuksen saavuttamiseksi eräiden rakennusasiain käsittelyssä.

Senaatti jätti asian valmisteltavaksi sille hallituksenkomitealle, joka vuonna 1908 asetettiin laatimaan maamme kaupunkien uutta yleistä rakennusjärjestystä. Tämän komitean helmikuun 7:ntenä 1912 päivätyssä mietinnössä huomautetaan, että sillä kehitysasteella, minkä rakennustoiminta ja erittäinkin rakennusten rakenteellinen järjestäminen nyttemmin oli saavuttanut, oli osotautunut, että Maistraatti, jonka tehtävänä etupäässä oli olla kaupungin hallintoelin ja ensimmäisenä tuomioistuimena käsitellä järjestys- ja talousasioita, varsinkin suurenpuoleisissa kaupungeissa ei voinut täysin tyydyttävällä tavalla käsitellä monimutkaisempia rakennusasioita, erittäinkään semmoisia, joissa puhtaasti teknillisiä kysymyksiä tuli esiin. Ehdotusta että meillä, niinkuin ulkomailla jotenkin yleisesti oli asianlaita, kaupungin rakennustointa silmälläpitämässä tulisi olla erityinen rakennuslautakunta, jossa osaksi olisi ammattimiehiä, ei hallituksenkomitea puolestaan kuitenkaan voinut kannattaa. Osa rakennusasioista oli nimittäin sitä laatua, että niiden käsittely lähimmin liittyi siihen Maistraatin tehtävään, jonka mukaan sen oli ensimmäisenä tuomioistuimena käyteltävä järjestys- ja talousasioita. Komitea oli sentähden ja koska toiselta puolen useat rakennusasiat välttämättömästi vaativat, että niitä käsittelee sellainen viranomaislainen, jossa ammattitieto rakennusalalla oli edustettuna, luullut asian olevan parhaiten järjestettävissä siten, että Maistraatissa olisi

rakennusasian käsittelemistä varten rakennusammattia taitavia ja kokeneita miehiä, *joilla olisi oikeus ottaa osaa päätöksiin*. Komitea oli sitä varten laatinut ehdotuksen armolliseksi asetukseksi kaupungin maistraatin tahi järjestysoikeuden kokoonpanosta rakennusasiain käsittelemistä varten, joka asetus, koska se tiesi Rak. K:n 29 luvun 1 §:n sekä helmikuun 23 päivänä 1789 porvaristolle ja kaupungeille annetun kunink. vakuutuksen 3 ja 6 §:n muuttamisesta joulukuun 8 päivänä 1873 vahvistetun K. asetuksen muuttamista, oli tarkoitettu annettavaksi Eduskunnan myötävaikutuksella. Ehdotuksen mukaan saisivat molemmat asiantuntevat lisjäsenet korvausta kaupungilta ja heidät valitsisi kaupunginvaltuusto tahi raastuvankokous määrääjäksi, ja kuvernööri määräisi heidät toimeen.

Kun nykyoloissa on epätietoista, saadaanko tuollainen uudistus ainakaan läheisessä tulevaisuudessa aikaan, on Komiteakin puolestaan katsonut olevan ryhdyttävä valmistaviin toimenpiteisiin vastamainitussa tarkoituksessa, sikäli kuin ne ovat toimeenpantavissa voimassa olevain lainmääräysten puitteissa. Vaatimus että Maistraatissa tulee olla edustettuna suurempaa asiantuntemusta rakennusasiain käsittelyssä käy yhä pakottavammaksi, ja sittenkun uusi rakennusjärjestys, joka huomattavasti laajentaa Maistraatin valtaa harkinnan nojalla ratkaista rakennusasioita, astuu voimaan, lisääntyvät vaatimukset teknilliseen pätevyYTEEN ja kokemukseen nähden tuollaisten asiain ratkaisussa tuntuvassa määrässä. Samoin kuin Kaupunginvaltuustossa esiintyneet ehdotuksentekijät on Komiteakin sitä mieltä, että takeita rakennusasiain asiallisesta, perinpohjaisesta ja nopeasta käsittelystä ei ole saatavissa, ellei teknillisesti sivistyneille henkilöille valmisteta tilaisuutta olla saapuvilla puheenalaisten asiain käsittelyssä. Väliaikaisesti käy, niinkuin Komitea onkin edellisessä mietinnössään huomauttanut (siv. 130, reunamuistutus), tuollaisen järjestyksen lakia muuttamatta toimeenpaneminen siten, että asiantuntijat kutsutaan Maistraattiin ainoastaan neuvottelevina, äänioikeutta vailla olevina asiantuntijoina, siis pysytämällä voimassa olevassa laissa vahvistettu Maistraatin vakinaisen kokoonpanon ja sen päätösvallan käyttämisen järjestys. Komitea pitää luonnollisena että, jos Kaupunginvaltuusto tekee Maistraatille esityksen kahden neuvottelevan asiantuntijan kutsumisesta niihin istuntoihin, joissa rakennusasioita käsitellään, Maistraatti, oivaltaen tämän uudistusvaatimuksen oikeuksen, ei asettuisi tuollaiseen järjestykseen nähden epäävälle kannalle.

Eräät rakennusjärjestyksen johdosta käsiteltäviksi tulevat asiaryhmät ovat kuitenkin sitä laatua, ettei niiden käsittely vaadi erityistä teknillistä asiantuntemusta. Semmoisista asioista pyytää Komitea mainita: kysymykset tontin ympäröimisestä aitauksella ja siitä johtuvat riidat, luvan myöntämisen rakennusaineiden varastoonpanoon sekä kadun tahi yleisen paikan erilleen aittamiseen rakennusyritystä varten, sakkoon tuomitsemisen rakennusjärjestyksen rikkomisesta, uhkasakkojen panemisen määräysten noudattamiseksi sekä määräyksen antamisen päätöksen toimeenpanemisesta niskoittelijan kustannuksella

ynnä määräyksen antamisen vuotuisten katukatselmuksien toimittamisesta sekä toimenpiteisiin ryhtymisen tuollaisissa katselmuksissa tehtyjen muistutusten y. m. johdosta. Jos nyt ehdotettu Maistraatin vahvistaminen saataisiin aikaan, kävisi siis Maistraatin tarpeelliseksi, likemmin tutkittuaan eri rakennusasiain laatua, määrätä ne asiaryhmät, joiden käsittelyyn asiantuntijain tulisi ottaa osaa.

Edellä mainitut asiantuntijat olisi Komitean mielestä Maistraatin valittava vuodeksi kerrallaan taitavien arkkitehtien tahi insinöörien joukosta ja kävisi jäävin tahi satunnaisen esteen kohdatessa Maistraatin valitsevat varamiehet kutsuminen vakinaisten asiantuntijain sijaan. Mainitusta tehtävästä takaisi kaupunki asiantuntijoille kohtuullisen palkkion, jonka määrän Kaupunginvaltuusto Maistraatin esityksestä vahvistaisi. Asiantuntijain tulisi ottaa osaa yhteen tahi tarpeen vaatiessa kahteen viikkoistuntoon, joissa säännöllisesti tulisi rakennusasioita käsiteltäväksi.

Edellä lausutun nojalla saa Komitea esittää, että Kaupunginvaltuusto päättäisi

Maistraatilta anoa sen suuntaista toimenpidettä että, kunnes kysymys Maistraatin asiantuntemuksen lisäämisestä rakennusteknisessä suhteessa on lainsäädäntötietä järjestetty, Maistraatti vuodeksi kerrallaan kutsuisi kaksi rakennusammattissa taitavaa ja kokenutta miestä olemaan saapuvilla Maistraatissa käsiteltävässä suurempaa ammattitietoa vaativia rakennusasioita sekä sellaisista asioista antamaan lausuntoja; niin myös

taata näille asiantuntijoille ja heidän varamiehilleen tehtävästään kohtuullista, kaupungin maksettavaa korvausta sen määrän, minkä Kaupunginvaltuusto vastedes Maistraatin ehdotuksesta näkee hyväksi vahvistaa.

Helsingissä, lokakuun 16 päivänä 1914.

J. von Haartman.

A. von Knorring.
K. Lindahl.
Onni Tarjanne.
G. Idström.

Mauritz Gripenberg.
Julius Tallberg.
W. Zilliacus.
Bertel Jung.

John Ugglä.

I. Ehdotus Helsingin kaupungin rakennus-
järjestykseksi.

Komitean uudesti laatima ehdotus:

Ehdotus

Helsingin kaupungin rakennusjärjestykseksi.

I luku.

Kaupungin asemakaavasta.

1 §.

Kaupungin- Helsingin kaupunki rakennetaan vahvistetun kaupungin asemakaavan ja tämän
asema- rakennusjärjestyksen mukaan.
kaava.

Kaupungin asemakaavan hyväksyvät kaupunginvaltuusmiehet, ja sitä koskeva päätös on alistettava Keisarillisen Majesteetin vahvistettavaksi.

Ennenkuin kaupungin asemakaava hyväksytään, on maistraatin ja terveydenhoitolautakunnan lausunnot asiasta hankittava, minkä ohessa kaupungin asemakaavaehdotus pitää olla kuukauden ajan julkisesti nähtäväksi pantuna, sittenkun siitä on sopivalla tavalla kuulutettu. Muistutuksia ehdotusta vastaan saa tehdä kaupunginvaltuusmiehille kuulutuksessa määrätyn ajan kuluessa.

Kaupungin asemakaava siihen kuuluvine asiakirjoineen tehdään kaksin kappalein, joista toinen säilytetään Suomen valtioarkistossa ja toinen maistraatin arkistossa.

2 §.

Kaupungin- Muutoksen ja lisäyksen tekemisestä vahvistettuun kaupungin asemakaavaan olkoon
asemakaava- laki niinkuin 1 §:ssä on sanottu. Kuitenkin on kaupunginvaltuusmiesten päätös vähä-
van muutos. pätoisestä rakennuskorttelin rajain tasaamisesta oleva voimassa, jos kuvernööri sen vahvistaa. Tuollaisen tasauksen takia ei ehdotusta tarvitse panna julkisesti nähtäväksi, mutta sen maan omistajia ja haltijoita, jota tasoitus koskee, on asiassa kuultava.

3 §.

Kaupungin- Kaupungin asemakaavaan on tarkoin merkittävä siihen otetut alueet sekä mainittava
asemakaava- tarkoitus, johon ne on aiottu käytettäväksi, niinkuin rakennuskortteleiksi, kaduiksi, toreiksi
vakartta. ja muiksi paikoiksi, istutuksiksi, urheilu- ja leikkipaikoiksi sekä yleisten rakennusten paikoiksi. Jos rakennuskorttelit on aiottu käytettäväksi erikoistarkoituksiin, niinkuin

*Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä *):*

*Muistutuksia *):*

1 §.

Hyväksyttiin.

2 §.

S:n.

3 §.

S:n.

*) Sulkujen sisässä olevat numerot osottavat pykäläjärjestystä Komitean aikaisemmassa ehdotuksessa.

erilaatuisten asuinrakennusten, tehtaiden, tavarasuojain ja varastojen paikoiksi, olkoon sekin ilmaistava kaupungin asemakaavassa.

Kaupungin asemakaavaan on niinkään merkittävä rakennuskorttelien ulkoiset rakennusrajat, elleivät ne ole samat kuin katua tai yleistä paikkaa vasten olevat tontinrajat.

Kaupungin asemakaavasta tulee näkyä maan korkeus- ja kaltevuussuhteet sekä jaotus ennen kaupungin asemakaavan laatimista.

Kaupungin asemakaava piirretään mittakaavaan 1 : 2,000.

Kaupungin asemakaavaehdotuksen mukana tule seurata tarpeellinen selitelmä ja suunnitelma, joista näkyy, miten kaupungin yleiset laskujohtot käy järjestäminen.

Kaupungin asemakaavan hyväksyminen ja vahvistaminen eivät käsitä siihen asemakaavaan piirretyn tonttijaotuksen vahvistamista.

4 §.

Ulkoisten rakennusrajain välimatka.

Ulkoisten rakennusrajain välimatka ei saa olla kahtatoista metriä (12 m) vähempi.

II luku.

Tonttijaosta ja tonttikirjasta.

5 §.

Tonttijako. Sittenkun kaupungin asemakaava on vahvistettu, tulee kaupunginvaltuusmiesten, ennenkuin tontteja luovutetaan, isommille tai pienemmille alueille, kuitenkin vähintäänkin kokonaisuudelle korttelille kerrallaan, hyväksyä tonttijako.

Silloin on kaupunginvaltuusmiesten erittäin:

katsottava, että kukin tontti rajoittuu katuun tai yleiseen paikkaan ja että rantalinja yleensä ei tule olemaan tontinrajana;

määrättävä, onko kortteliin kahdelle tai useammalle tontille järjestettävä yhdistetty pääpihamaa;

määrättävä tontin rajalinjain korkeusasema;

kun tarpeelliseksi katsotaan, määrättävä sisäiset rakennusrajat sekä ulkoisetkin rakennusrajat kaupungin asemakaavaan erittäin merkittyjen lisäksi; niin myös

määrättävä rakennuksen korkeus, kun rakennusta ei katsota saavan tehdä niin korkeata, kuin yleensä on luvallista.

Tonttijaossa voidaan myös määrätä:

että kortteliin kadun tai yleisen paikan vierelle tulevat rakennukset on sijoitettava vierekkäin (yhtenäinen rakennustapa), toisistaan erillisiksi (erillinen rakennustapa) tahi kahdelle taikka useammalle tontille ryhmittäin toistensa vierelle (puolierillinen rakennustapa), jossa viimeksi mainitussa tapauksessa samalla on määrättävä, mihin kohtaan rakennusryhmäin väliin on jätettävä aukko;

että ainoastaan joitakin määrätynlaatuista rakennuksia saa tehdä; tahi

että jotakin muuta erikoista rakennustapaa on käytettävä.

Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:

Muistutuksia:

4 §.
Hyväksyttiin.

5 §.
S:n.

Niinikään käy tonttijaossa päättäminen:

että kortteliä ei ole jaettava tontteihin, vaan rakennettava yhtenä tonttina; että istutuksia on kaupungin asemakaavassa määrättyjen lisäksi kortteliin laitettava; sekä että kadun tai yleisen paikan rajan ja kaupungin asemakaavaan erittäin merkityn ulkoisen rakennusrajan välinen tontinosa, niin sanottu etupiha, on varustettava istutuksilla.

Ennen tonttijaon hyväksymistä on maistraatin ja terveydenhoitolautakunnan annettava lausunnot asiasta sekä sen maan omistajia ja haltijoita, jota toimenpide koskee, asiassa kuultava.

Kaupunginvaltuutusmiesten asiasta tekemä päätös alistetaan kuvernöörin vahvistettavaksi. Päätös on sinänsä vahvistettava tahi hyljättävä. Jos kuvernööri epää vahvistuksen, ilmoittakoon epäyksen syyt.

6 §.

Tonttijaon muutos. Tonttijaon muutoksesta, *semmoisenkin, joka on aikaisemmin vahvistettu kaupungin asemakaavan yhteydessä*, olkoon laki sama kuin 5 §:ssä on sanottu. Sellaisen muutoksen käy tekeminen, jos tonttijako ei ole olevien omistusoikeusolojen mukainen, jos korttelin *rakennukset ovat* kokonaan tahi suurimmalta osalta palaneet, jos korttelin rajat ovat uuden kaupungin asemakaavan johdosta muuttuneet tai järjestely katsotaan tarpeelliseksi suurempien yleisten etujen, niinkuin terveydenhoidon, paloturvallisuuden ja muun semmoisen vuoksi.

Tonttijakoa saatakoon myös muuttaa suuremman säännöllisyyden aikaansaamiseksi tontteihin, jos niiden omistajat ovat muutoksesta yhtä mieltä.

Maistraatin on pidettävä huolta siitä, että tonttijaon muutosehdotus tarpeen vaatiessa tehdään.

7 §.

Tonttien osittaminen, nelioometriä (530 m²) tai enemmän sekä rajoitu katuun yhtäjaksoisessa linjassa vähintään yhdistäminen ja lohkominen. Tonttia älköön ositettako, ellei kukin osa ole alaltaan viisisataakolmekymmentä kahdeksantoista metrin (18 m) pituudelta; kuitenkin voidaan poikkeus tästä sallia, jos erityiset asianhaarat sitä vaativat.

Jos joku tahtoo yhdistää kaksi tonttia yhdeksi tahi tonttiin yhdistää siihen rajoittuvaan kortteliin liitetyn alueen, tai osittaa tontin taikka tontista lohkaista jonkin osan yhdistettäväksi muun alueen kera tontiksi, hakekoon maistraatilta tästä johtuvaa tonttijaon muutosta. Jos muutoksen käy pantinhaltijan tai muun oikeutta loukkaamatta toimeenpaneminen ja muutoin havaitaan olevan syytä hakemukseen suostua, lähettäköön maistraatti sen oman lausuntonsa kera kaupunginvaltuutusmiehille edelleen käsiteltäväksi sillä tavoin kuin 5 ja 6 §:ssä on säädetty.

8 §.

Tonttikirja. Kaikista kaupungin asemakaavaan merkityistä tonteista on kaupungin rakennuskonttorin, maistraatin silmälläpidon alaisena, pidettävä tonttikirjaa kaksin yhtäpitävin kappalein. Tonttikirjasta tulee kuhunkin tonttiin nähden erittäin käydä ilmi tontin

*Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:*

Muistutuksia:

6 §.

Koska ei käy selville, onko pykälässä olevalla säännöksellä jo vahvistetun tonttijaon muuttamisjärjestyksestä taannehtiva vaikutus, olisi pykälää siltä kohden selvennettävä.

7 §.

Hyväksyttiin.

8 §.

S:n.

numero, katu tai se yleinen paikka, jonka varrella, ja kortteli, jossa tontti sijaitsee, tontin mitat, kulmat, muoto ja pinta-ala, tontinrajain määrätty korkeusasema, olemassa olevan tai vahvistetun suunnitelman mukaan rajakkaisen kadun, yleisen paikan tai itse tontin alle laitettavan yleisen laskujohdon suunta ja syvyys, aika milloin tontti viimeksi on mitattu, mitä tontille rakentamisesta sekä sen aitauksella ja ajoportilla varustamisesta on erittäin määrätty, tonttia koskevat, maistraatin pöytäkirjaan kirjoitetut rasite- ja muut välipuheet, onko kaupunki ja, niin ollen, milloin luovuttanut tontin toiselle sekä mitä muuta on saatu tietoon sellaisessa tontinmittauksessa, josta IV luvussa säädetään.

Tonttikirjalla on todistusvoima tontin asemaan ja kokoon nähden.

Tonttikirjan molemmat kappaleet, joista toista säilytetään maistraatin arkistossa ja toista kaupungin rakennuskonttorissa, on kerran vuodessa maistraatin toimesta vertaillen tarkastettava.

(Poist.)

III luku.

Tontinmittauksesta.

9 §.

Tontin
mittaus. Jos kaupungin omistama tontti toiselle luovutetaan, on se mitattava sillä tavoin kuin 10 ja 11 §:ssä sanotaan.

Samaten on tontti haltijansa toimesta mitattava, kun siihen aiotaan tehdä uutisrakennus. Jos mittaus on toimitettu viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana, älköön uusi mittaus olko tarpeellinen, mutta on tontinhaltijalla kuitenkin valta sitä vaatia.

10 §.

Tontinmittauksen toimittamisesta pitää rakennuskonttori huolen.

Kun mittausta halutaan, on asianomaisen toimitusmiehen viivyttlemättä määrättävä toimituksen aika, ja olkoon hakija velvollinen vähintään neljää päivää ennen mittausta kaupunginpalvelijalla siihen kutsuttamaan korttelissa olevain rajakkaistonttien omistajat todistusta vastaan, joka tulee olla toimituksessa saatavana ja on rakennuskonttorin asiakirjain joukossa säilytettävä. Jollei jotakin naapureista tai hänen laillista asiamiestään kutsulla tavata, pankoon toimitusmies, ilmoituksesta, toimitusta varten uuden määräajan, ja on naapurit siihen kutsuttava kuulutuksella, joka on hakijan toimesta kolmasti, ensi kerran vähintään neljäätoista päivää ennen toimitusta, julkaistava niissä kaupungin sanomalehdissä, joissa kaupunkia koskevat yleiset määräykset tavallisesti saatetaan tiedoksi. Sittenkun naapurit on näin kutsuttu, ei heidän eikä hakijan poissaolo saa estää eikä viivyttää mittausta.

Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:

Muistutuksia:

(9 §).

Komitean aikaisemmassa ehdotuksessa on III luvun 9 §:n kohdalla seuraavaa sisällystä oleva määräys:

„Jos kaupunginvaltuusmiehet ovat hyväksyneet kaupunginasemakaavan, rakennusjärjestyksen tai tonttijaon muutoksen, älköön sen jälkeen ryhdyttäkö uutisrakennustoimeen, joka on ristiriidassa hyväksytyjen määräysten kanssa. Ellei kaupunginvaltuusmiesten asiasta tekemää päätöstä vahvisteta yhdeksän kuukauden kuluessa sen tekemisestä, lakatsoon tämä rakennusoikeuden rajoitus ole-masta voimassa; kuitenkin voi kuvernööri kaupunginviranomaisen esityksestä määrätä rajoituksen edelleen pysyväksi voimassa määrääjän.“

Kun pykälän katsottiin sisältävän sellai-sen omistusoikeuden rajoituksen, jolle ei ole oikeusperustetta esitettävissä, päätti Kaupunginvaltuusto säännöksen kokonaan poistettavaksi.

9—11 (10—12) §.

Hyväksyttiin.

(9 §).

9 §:n poistaminen ehdotuksesta vaatii myös poistamaan III luvun nimikkeen *Rakennusoikeuden rajoituksesta eräissä tapauksissa* sekä muuttamaan seuraavain pykäläin järjestysnumeroa.

11 §.

Tontinmittauksessa mitataan tontin alue maan pinnalla vaakasuorassa tasossa.

Sittenkun tontti on ensimmäisen kerran mitattu, on saadut mitat kohta tonttikirjaan kirjoitettava ja tontin rajat maahan paalutettava. Jos uusi mittaus toimitetaan, on, jos silloin saadut mitat pitävät yhtä tonttikirjassa olevain tietojen kanssa, ainoastaan merkintä tehtävä tonttikirjaan sekä uusi paalutus tarpeen vaatiessa toimitettava. Jos mitat ja tonttikirjan tiedot eroavat toisistaan, on korttelin kaikki tontit mitattava, sittenkun tontinhaltijoita on 10 §:ssä sanotulla tavalla tähän toimitukseen kutsuttu, ja on toimitusmiehen sitten ilmoitettava asiasta maistraattiin sekä samalla annettava sinne tontinrajain tasausehdotus, minkä jälkeen menetellään 13 §:n 2 momentissa säädetyllä tavalla; ja on siinä tapauksessa paalutus toimitettava, mutta merkinnän tekeminen tonttikirjaan jätettävä siksi, kunnes tontinrajat on lopullisesti määrätty.

12 §.

Tonttikartta
ja mittaus-
kirja.

Tontinmittauksessa on tehtävä tonttikartta ja mittauskirja.

Tonttikartta on laadittava mittakaavaan 1 : 500 ja varustettava otsakkeella, joka ilmaisee tontin ja korttelin numeron ja aseman sekä ajan, milloin mittaus toimitettiin. Karttaan merkitään mitatun tontin rajat sekä sen mitat ja kulmat numeroilla, sen rakennukset sekä tontin rajain ulkopuolelta kuutta metriä (6 m) leveä alue siinä olevine rakennuksineen ja tontinrajoineen, ja on sekä värein että kirjaimin osotettava mitä laatua mikin rakennus on, asuin- vai ulkokuonerakennus vai mikä, sekä mistä aineesta se on tehty. Sen ohessa tulee karttaan olla merkittynä katu tai yleinen paikka, jonka varrella tontti sijaitsee, sen kadun tai yleisen paikan leveys, tontinrajain määrätty korkeusasema, erittäin osotettu ulkoinen rakennusraja, sisäiset rakennusrajat, jos ne on määrätty, sekä kortteliin laitettavat istutukset. Tonttikartasta tulee myös näkyä rajakkaisen kadun, yleisen paikan tai mitatun tontin alla olevan tahi vahvistetun suunnitelman mukaan sinne tehtävän yleisen laskujohdon suunta ja syvyys.

Mittauskirjassa on mainittava toimituspäivä, tontinhaltijan ja toimituksessa läsnä olevain nimet, tontin numero, katu tahi yleinen paikka, minkä varrella, ja kortteli, missä tontti sijaitsee, sekä tontin mitat ja pinta-ala. Mittauskirjaan on myös merkittävä mitä muuta tontista on tonttikirjassa mainittu.

13 §.

Valitus
tontinmit-
tauksesta.

Toimitettuun tontinmittaukseen tyytymätön antakoon neljäntoista päivän kuluessa sen jälkeen maistraattiin kirjallisen valituksen toimituksesta ynnä tätä tarkoitusta varten annetun otteen toimituskirjoista.

Kun tuollainen valitus tai 11 §:ssä mainittu tasausehdotus on maistraattiin saapunut, tulee maistraatin, asiallisia kuultuaan, joko ratkaista asia tai, jos on riita tontin oikeasta koosta tai rajoista, osottaa se tuomioistuimeen.

Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:

Muistutuksia:

12 (13 §).
Hyväksyttiin.

13 (14) §.
S:n.

14 §.

Tontin- Sittenkun tontin rajat on lopullisesti määrätty, tulee toimitusmiehen, ellei rajoja rajain paa- vielä ole paalutettu tahi jos paalutettuja rajoja on muutettu, ilmoituksesta, asianomaisten lutus. läsnäollessa maahan paaluttaa tontin rajat sekä viivyttlemättä ja viimeistään kahdeksan päivän kuluessa siitä, kun lopullinen maan paalutus on toimitettu, antaa tonttikartta ja mittauskirja sekä tehdä tarpeellinen merkintä tonttikirjaan.

Tonttikartta ja mittauskirja laaditaan kaksin kappalein, joista toinen toimitetaan tontinhaltijalle ja toista säilytetään rakennuskonttorissa.

IV luku.

Katuprofileistä, katujen ja yleisten paikkain tekemisestä ja kunnossapidosta sekä istutusten ja etupihain kunnossapidosta.

15 §.

Katuprofililit. Katujen ja yleisten paikkain pitkittäisprofiilit ovat kaupunginvaltuusmiesten vahvistettavat. Profiilien muuttamisesta olkoon laki sama; kuitenkin on sen tontin omistajaa ja haltijaa, jota muutos koskee, asiassa kuultava.

Katujen Huvila-alueilla sijaitsevat kadut ja yleiset paikat sekä yleiset tiet teettää kaupunki ja kujain omalla kustannuksellaan.

tekeminen Kaupunginasemakaavaan merkityt, kortteleissa sijaitsevat kujat, joiden tarkoituk- ja tasoitta- sena on varata pääsy tonttien takaosiin, teetetään kaupunginviranomaisten toimesta, mutta minen. tontinomistajain kustannuksella, joiden on siitä suoritettava kaupungille korvaus suhteellisesti korttelissa olevien tonttiensa pinta-alaan.

Jos ennestään olevalla kadulla, kujalla tai yleisellä paikalla on tarpeen louhimis- tai suurenpuoleisia täyte- tahi kaivuutöitä, on kaupungin ne teetettävä omalla kustannuksellaan.

16 §.

Kadun Tontinomistaja on velvollinen, ellei muuta ole säädetty tai sovittu, toimittamaan ja kujan kadun päällystämisen tonttinsa kohdalla puolelta kadun leveydeltä tahi kolmeakymmentä kiveäminen. metriä (30 m) leveämmän kadun varrella, tai yleisen paikan vierellä, jollei siihen päättyvä katu ilmaise muuta leveyttä, viidentoista metrin (15 m) päähän tontinrajasta. Muun päällystysten kustantaa kaupunki.

Huvila-alu- Kaupunginasemakaavaan merkitty, huvila-alueella sijaitseva yleinen tie on maistraatin eellä oleva määräyksen mukaan ja asianomaisia tontinomistajia kuultua päällystettävä kaupungin- yleinen tie. viranomaisten toimesta, mutta tontinomistajain kustannuksella, joiden tulee siitä suorittaa kaupungille korvaus suhteellisesti alueella olevien tonttien pinta-alaan.

Kaupunginvaltuuston päätökset

I käsittelyssä:

14 (15) §.

Hyväksyttiin.

15 (16) §.

S:n.

16 (17) §.

S:n.

Muistutuksia:

Korttelissa oleva kuja. 15 §:n 3 momentissa sanottu. Korttelissa olevan kujan päällystämistä olkoon voimassa mitä sen tekemisestä on

Kadun päällystysaine. Maistraatin vallassa on määrätä, mitä ainetta kadun päällystämiseen on käytettävä sekä milloin päällystäminen on toimitettava. Päällystyksen alustäytteeksi saa käyttää ainoastaan puhdasta hiekkaa tai soraa.

17 §.

Jalkakäytävä. Kadulle on pitkin tontinrajoja tehtävä jalkakäytävä viidennekseen kadun leveydestä, tai yleisen paikan vierelle, jolle siihen päättyvä katu ilmaisee muuta leveyttä, kolme, jopa neljä metriä (3—4 m) leveä; ollen maistraatilla kuitenkin valta, kun tarpeelliseksi harkitaan, määrätä muu jalkakäytävän leveys. Jalkakäytävän ulkoreunaa pitkin on tehtävän katuojaa pintaveden pois johtamiseksi.

Jalkakäytävä on, ellei maistraatti muuta määrää, koko leveydeltään päällystettävä hakatulla graniitilla, hyvälaatuisilla noppakivillä, tarkoitusta varten valmistetuilla rautapoltetuilla tiilillä, asfaltilla tai muulla yhtä hyvällä aineella sekä reunustettava hakatuilla graniittilohkareilla. Jalkakäytävää ei saa katkaista ajoportin tähden.

18 §.

Polku. Katujen ja yleisten paikkain poikki on, missä suurenlainen keskuusliikenne sitä vaatii, kadun pintaan vähitellen laitettava vähintään kaksi metriä (2 m) leveät polut soveliaasta aineesta.

Kadun tai yleisten paikan poikki kulkeva katuojaa on, ellei maistraatti muuta määrää, tehtävä hakatusta graniitista.

19 §.

Kadun korkeusasema. Sekä kadun että jalkakäytävän päällystys on tehtävä määrättyjen korkeusmittain mukaisesti, jotka rakennuskonttorin tulee tontinomistajan pyynnöstä itse paikalla osottaa.

20 §.

Kadun kunnossapito. Kadun ja yleisen paikan sekä jalkakäytävän ynnä muun siihen kuuluvan kunnossapidosta vastaa, ellei muuta ole säädetty tai sovittu, se, jonka velvollisuutena päällystäminen on.

Jos ajorata tai jalkakäytävä on kokonaan tai osittain uudestaan päällystettävä, tai päällystys muutoin purettava, on maistraatin lupa siihen hankittava ja työ asianomaisen viranomaisen ohjeiden mukaan tehtävä. Pienempiä päällystyksen kuntoonpanon ja kunnossapidon vaatimia töitä saa tontinomistaja kuitenkin ilman tuollaista lupaa teettää.

Kaupungin asemakaavaan merkitty, huvila-alueella sijaitseva yleinen tie voimassa pidetään kaupunginviranomaisten toimesta, mutta tontinomistajain kustannuksella suhteellisesti alueella olevien tonttien pinta-alaan.

Korttelin sisässä olevan kujan kunnossapidosta olkoon voimassa mitä sen päällystämistä on 15 §:n 3 momentissa sanottu.

Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:

17 (18) §.
Hyväksyttiin.

18 (19) §.
S:n.

19 (20) §.
S:n.

20 (21) §.
S:n.

Muistutuksia:

21 §.

Istutukset Kaikki tähän rakennusjärjestykseen kuuluvaan, erikseen vahvistettuun karttaan ja etupihat. sinisellä tai harmaalla värillä merkityillä alueilla sijaitsevat tontit on pidettävä varustettuina siisteillä ja hyvin hoidetuilla istutuksilla.

Muutkin kadulta tai yleiseltä paikalta näkyvät istutukset ja kaupungin asemakaavaan istutuksiksi merkityt etupihat on pidettävä siistissä ja huoleellisessa kunnossa.

Istutusten asianmukaiseen kunnossapitoon nähden ovat asianomaiset tontinomistajat kaupunginviranomaisten tarkastuksen alaiset ja velvolliset noudattamaan heidän antamia ohjeita; ja on istutukset, jos tontinomistaja niskoittelee eikä ota muistutuksesta ja uhkasakosta ojentuaksensa, maistraatin toimesta, mutta hänen kustannuksellaan, laitettava ja kunnossa pidettävä.

22 §.

Mitä tässä luvussa on säädetty tontinomistajista, koskee sitäkin, jolla on tontti hallussaan rajoittamattoman ajan niin kauan kuin määrätyt, tontin käyttöön nähden vahvistetut ehdot täytetään.

V luku.

Laskujohdoista.

23 §.

Yleisten Kaupungin yleisten laskujohtojen suunnitelman vahvistavat, terveydenhoitolautalaskujohto- kuntaa kuultuaan, kaupunginvaltuusmiehet, ja on siinä noudatettava että, mikäli mahdollista, kultakin tontilta käy yleiseen laskujohtoon tekeminen sellaisen yksityisen laskujohton kuin 24 §:n 2 momentissa sanotaan.

Yleisten laskujohtojen vahvistetun suunnitelman muuttamisesta olkoon laki sama.

24 §.

Yleinen ja Yleisiä laskujohtoja on kaupungin vähitellen ja tarpeen mukaan teetettävä. Selkyyksityinen lainen laskujohto on tehtävä kadun tai yleisen paikan alitse taikka, kun vettä ei muutoin laskujohto. käy välittömästi poisjohtaminen, korttelin taikka tontin halki.

Yksityinen laskujohto tontilta yleiseen laskujohtoon on tontinhaltijan teetettävä. Jos yksityistä laskujohtoa ei käy yleiseen yhdistäminen, saa tontinhaltija, jos maistraatti terveydenhoitolautakuntaa kuultuaan siihen myöntyy, tehdä muuanne päättyvän yksityisen laskujohton.

Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:

21 (22) §.
Hyväksyttiin.

22 (23) §.
S:n.

23 (24) §.
S:n.

24 (25) §.
S:n.

Muistutuksia:

25 §.

Lasku- Yleinen laskujohto on kaupungin, yksityinen laskujohto sitä vastoin tontinhaltijan
 johdon kun- kunnossapidettävä.
 nossapito. Kun maistraatti maan laatuun katsoen ja terveydenhoitolautakuntaa kuultuaan
 Naapuruus- Naapuruus- suhteet. harkitsee kohtuulliseksi, saa yksityisen laskujohdon tehdä useammalle tontille yhteisen,
 jossa tapauksessa laskujohdon yhteinen osa on niiden teetettävä ja kunnossapidettävä,
 jotka sitä käyttävät. Tontinhaltijan olkoon lupa, kun tilaisuutta välittömään poisjohta-
 miseen hänen tontiltaan yleiseen laskujohtoon ei ole, käyttää viereisellä tontilla
 ennestään olevaa laskujohtoa, jos hän sopimuksen tai maistraatin määräyksen mukaan
 korvaa haltijalle vastaavan osan rakennuskustannuksista ja ottaa osaa kunnossapitoon.
 Tontinhaltija ei myöskään saa vastustaa sitä että, maan kaltevuusseikkain sitä vaatiessa,
 yksityinen laskujohto tehdään tontin halki, mutta tulee hänen saada tieto yrityksestä
 kuukautta ennen työn alottamista sekä korvaus hänelle siitä koituvasta tappiosta ja
 vahingosta.

Rakennus- Yhdistämisen yleiseen laskujohtoon tai yleiseen laskujohtoon laskevaan yksityiseen
 konttorin johtoon saa toimeenpanna ainoastaan sittenkun siitä on kaupungin rakennuskonttoriin
 silmälläpito. ilmoitettu sekä konttorin antamia määräyksiä noudattaen.

26 §.

Lasku- Laskujohto tulee olla niin laitettu, että pinta- ja pohjaveden, kun tarpeelliseksi
 johdon tutkitaan, sekä käytetyn veden ja virtsan käy asianmukaisesti poisjohtaminen.
 laatu. Laskujohto on tehtävä semmoisesta aineesta ja muutoinkin sillä tavoin, että veden
 ja kaasujen tunkeutuminen laskujohdosta maahan estyy.

Laskujohdon suu on sijoitettava sellaiseen paikkaan ja niin laitettava, ettei pois
 juokseva likavesi eivätkä sen synnyttämät kaasut voi aikaansaada terveydellisiä eikä
 muita haittoja.

Yleinen laskujohto on varustettava tarpeellisilla laitteilla kanavakaasujen poisjohta-
 miseksi. Tontinhaltija ei saa vastustaa vastamainittua tarkoitusta varten tarpeellisten
 vetoputkien sijoittamista sopivaan paikkaan hänen rakennukseensa tai aitaukseensa;
 kuitenkin ei putkea saa sijoittaa niin, että se häiritsee tai rumentaa.

Yksityisessä laskujohdossa on kunkin sivujohdon kuhunkin purkautumiskohtaan
 sijoitettava vesilukko kanavakaasujen estämiseksi tunkeutumasta huoneuksiin, minkä
 ohessa tuollaisessa sivujohdossa tulee olla sopivat laitteet näiden kaasujen johtamiseksi
 ulkoilmaan.

27 §.

Syöksy- Pintaveden pois johtamiseksi on tarpeen mukaan laitettava yleisiin laskujohtoihin
 kaivo. laskevia syöksykaivoja. Sellaiset kaivot on, kun ne sijoitetaan kadulle tai yleiselle pai-
 kalle, kaupungin kustannettava ja kunnossapidettävä, tontilla sitä vastoin tontinhaltijan.

Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:

25 (26) §.
Hyväksyttiin.

26 (27) §.
S:n.

27 (28) §.
S:n.

Muistutuksia:

Syöksykaivo on tehtävä vedenpitävästä aineesta sekä varustettava laskuputken suun alle sijoitetulla murasäiliöllä sekä vesilukolla.

28 §.

Säiliöt. Missä yleisiä laskujohtoja ei vielä ole, on käytetyn veden ja virtsan kokoomiseksi tontille rakennettava säiliöitä sillä tavoin kuin käymälän laittamisesta asuinrakennuksen ulkopuolelle 123 §:ssä sanotaan, taikka myös tuollaisen nestemäisen lian poisjohtamiseksi laitettava yksityisiä laskujohtoja.

29 §.

**Tontin kii-
vaaminen.** Jos tonttia rasittaa pohjavesi, jonka harkitaan aikaansaavan terveydellistä vaaraa, on haltijan alennettava vesipinta riittävän syvään tahi soveliaasti eristämällä estettävä maapohjassa syntyviä vahingollisia kaasuja tunkeumasta asuinhuoneisiin.

30 §.

**Keittiöistä,
tehtaista sekä
y. m. lähtevä
laskujohto.** Likaveden johtamiseksi pois keittiöistä, kylpyhuoneista, saunoista ja pesutuvista tehtaista sekä tehtaista ynnä muista sellaisista paikoista on, kun tilaisuutta poisjohtamiseen on, laitettava joko välitön johto kustakin sellaisesta paikasta laskujohtoon tahi myös tuollaiseen johtoon purkautuva likakaivo.

Likakaivo. Likakaivo on rakennettava vedenpitävästä aineesta ja siihen on tehtävä vesilukko sekä sen yläosaan, kiinteiden aineksien kokoomiseksi, laatikko ja metallisiivilä, jonka reiät eli silmät ovat enintään kuusi millimetriä (6 mm) läpimitaten.

Pihamaalla sijaitsevan likakaivon pitää olla vailla kehärakennusta ja tulee maan sen ympärillä vähintään metrin (1 m) laajuudelta olla päällystetty vettä läpäisemättömällä aineella. Jos likakaivo on seinän viereillä, tulee tämän vähintään puolentoista metrin (1.5 m) korkeudelta olla vedenpitävästä aineesta rakennettu tai sellaisella aineella päällystetty eikä likakaivon ja seinän välillä saa olla mitään tilaa.

Jos likakaivo on laitettu ulkohuonerakennuksessa olevaan huoneeseen, pitää huoneen lattia olla vedenpitävästä aineesta sekä sen seinät vähintään puolentoista metrin (1.5 m) korkeudelta niinkään olla sellaisesta aineesta tai sillä päällystetyt.

31 §.

**Yksityinen
laskujohto,
joka ei liity
yleiseen las-
kujohtoon.** Yksityiset katujen tai yleisten paikkain alle tehdyt laskujohtot, jotka eivät liity yleiseen laskujohtoon, saa toistaiseksi pysyttää, jos ne vastaavat tarkoitustaan eivätkä estä yleisen johdon tekemistä. Kuitenkaan ei, jos yleinen laskujohto jo on riittävän syvään sijoitettu, sellaista yksityistä kaupungin laskujohtoihin liittymätöntä johtoa enää saa tehdä.

Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:

28 (29) §.
Hyväksyttiin.

29 (30) §.
S:n.

30 (31) §.
S:n.

31 (32) §.
S:n.

Muistutuksia:

VI luku.

Tontin luovuttamisesta.

32 §.

Tontin myynti. Kaupunki älköön myykö eikä rakennettavaksi luovuttako tonttia, ennenkuin se katu tai yleinen paikka, jonka varrella tontti on, ynnä yleinen laskujohto, jos se on päätetty teettää, on tarpeeksi suurelta osalta tehty.

VII luku.

Tontin aitauksesta ja ajoportista.

33 §.

Aitaus. Tontti on, ellei rakennusta ole tontinrajalla, varustettava aitauksella sekä katua ja yleistä paikkaa että rajakkaistonttia vasten; kuitenkin voi maistraatti erityisessä tapauksessa määrätä, ettei aitausta ole pantava.

Edellisessä momentissa mainittu aitausvelvollisuus älköön koskeko kaupungin myymättömiä ja rakentamattomia tontteja.

Aitauksen tulee olla kivimuuri, tiheä lauta-aita tai metallista, säleistä tai muusta maistraatin hyväksymästä aineesta tehty liisteaita, sekä ulkoasultaan että korkeudeltaan sen laatuinen kuin maistraatti kussakin eri tapauksessa määrää.

Naapurit voivat kuitenkin sopia, että pitävät tonttiansa välisen rajan aitaamatta tai että siihen rakentavat toisenlaatuisen aitauksen kuin edellä on sanottu.

34 §.

Aitauksen tekeminen ja kunnossapito. Aitaus katua ja yleistä paikkaa vasten on tontinhaltijan pantava ja kunnossapidettävä.

Tonttien välistä aitausta on kummankin naapurin puolekkain pantava ja kunnossapidettävä, ja luettakoon silloin rajalinjalla oleva rakennus aitauksena omistajansa hyväksi sekä otettakoon myöskin huomioon sen maan laatu, mihin aitaus on tehtävä. Elleivät naapurit sovi kummankin aitauksenosan pituudesta tai sen laadusta tai kunnossapidosta, ratkaiskoon maistraatti heidän välinsä.

35 §.

Aitauksen uudestirakentaminen ja purkaminen. Jos uutisrakennuksen tai muun laillisen syyn tähden on tarpeellista uudestirakentaa tai purkaa tonttien välinen aitaus, on siitä naapurille vähintään neljätoista päivää edeltäpäin ilmoitettava, jotta hän voi, jos haluaa, ryhtyä toimenpiteisiin toisen aitauksen teettämiseksi siksi aikaa. Kustannukset tästä, samoinkuin entisen aitauksen purkamisesta

Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:

32 (33) §.
Hyväksyttiin.

33 (34) §.
S:n.

34 (35) §.
S:n.

35 (36) §.
S:n.

Muistutuksia:

ja jälleen teettämisestä, on sen suoritettava, joka on purkamisen aiheuttanut, ellei naapurin, aitauksen rappeutuneeseen tilaan tai uuden aitauksen laatuun nähden, katsota olevan kokonaan tai joksikin osaksi kustannettava aitauksenosansa.

36 §.

Ajoporti ja porttikäytävä. Tontti on varustettava sen laatusella ajoportilla, että siitä esteettömästi pääsee sisäpuolella olevalle pihamaalle. Jos on useampia pihamaita, on nämä keskenään yhdistettävä porttikäytävällä.

Ajoportin tontille saa myös tehdä sellaiselta kujalta, kuin 15 §:n 3 momentissa mainitaan.

Kahdelle tontille, joilla on yhteisesti järjestetty pääpihamaa, käy, maistraatin harkinnan mukaan, laittaminen yhteisen ajoportin; kuitenkin on sopimus siitä tehtävä kirjallisesti ja pantava maistraatin pöytäkirjaan.

Ajoportin ja porttikäytävän pitää olla *sitä kokoa, että vähintään kaksi ja neljä kymmenesosa metriä (2.4 m) leveän sekä kaksi ja seitsemän kymmenesosa metriä (2.7 m) korkean suorakaiteen käy piirtäminen* niiden rajaviivain sisäpuolelle. Ajoporttia ja porttikäytävää ei saa varustaa muulla kuin tulenkestävästä aineesta olevalla päällysrakenteella.

VIII luku.

Rakennusvelvollisuudesta, rakennuksen laadusta ja rakennusaineista sekä laitoksesta, joka on tulenvaarallinen, lähellä asuville haitallinen tai terveydelle vaarallinen.

37 §.

Aika, jonka kuluessa tontti on rakennettava. Rakennettavaksi lunastettu tontti on määrättyssä järjestyksessä rakennettava sen ajan kuluessa ja sen uhalla, kuin kauppakirjassa on määrätty.

38 §.

Rakennukseen nähden on noudatettava, että se tulee sille tontille sovelias, johon se on aiottu tehtäväksi, sekä täyttää kohtuulliset vaatimukset rakennustaiteellisessa suhteessa eikä häiritse ympäristön aikaansaamaa vaikutelmaa.

kitehtuuri.

39 §.

Tulenkestävästä aineesta olevain rakennusten tekeminen tontille. Kaikille siinä kaupunginalueen osassa oleville tonteille, jota tähän rakennusjärjestykseen kuuluvalla erityisesti vahvistetulla kartalla rajoittaa punainen viiva, saa tehdä rakennuksia ainoastaan tulenkestävästä aineesta.

Muulle kaupungin tonteille saa, ellei tonttia lunastettaessa ole muuta määrätty, tehdä rakennuksia muusta kuin tulenkestävästä aineesta tahi alakerroksen tulenkestävästä aineesta ja yläkerroksen puusta (poist.)

Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:

36 (37) §.

Ajoportin korkeus määrättiin 2.7 metriksi.

37 (38) §.

Hyväksyttiin.

38 (39) §.

S:n.

39 (40) §.

Tämän pykälän 2 momentissa olleen säännöksen sijaan että rakennuksessa, jonka alakerros on tulenkestävästä aineesta ja yläkerros puusta, alakerroksen ehdottomasti pitää olla holvattu, pantiin määräys, että katon siinä tapauksessa tulee olla tulenkestävää rakennetta.

Muistutuksia:

39 (40) §.

Komitea tunnustaa oikeutetuksi Kaupunginvaltuustossa pykälän sanamuotoa vastaan muodolliselta kannalta tehdyn huomautuksen. Kun kuitenkin voimassa oleva rakennusjärjestys samoin kuin esillä oleva ehdotuskin sallii käyttää puupalkistoja kuusikerroksisessakin kivilalossa, on Komitea

Tulisijattomia rakennuksia, joiden pinta-ala on enintään viisi neliometriä (5 m²) ja korkeus enintään kolme metriä (3 m), saa *tontin sisäosaan* tehdä muustakin kuin tulenkestävästä aineesta.

40 §.

Tulen- Laitosta, joka vaatii erittäin kovaa lämmitystä tai tuottaa mainittavaa tulenvaaraa, vaaraa tuot- ei asuintontilla saa olla. tava laitos.

Tuollaisia laitoksia ovat, muiden muassa: valimot, polttouunit, terva-, öljy-, tali-, hylkeenrasva- ja vernissakeittimöt sekä sokerisulatot.

Muita laadultaan tulenvaarallisia laitoksia saa sijoittaa ainoastaan tulenkestävästä aineesta olevaan rakennukseen, jonka lattia on tulenkestävää laatua sekä joko välikatto tulenkestävästä aineesta tai ainoastaan ulkokatto sellaisesta aineesta. Jos höyryä käytetään liikevoimana, on kattilahuone samalla tavalla sisustettava sekä muutoin noudatettava mitä höyrykattiloista on säädetty.

Pajaa ei saa sijoittaa katurakennukseen.

Maistraatin asia on savupiipun ja tulisijan rakenteesta sekä palomuurin, tulenkestävien palkistojen, kivilattian, rautaovien ja muiden semmoisten laittamisesta antaa ne määräykset, joita tässä rakennusjärjestyksessä olevain lisäksi kussakin tapauksessa pidetään tarpeellisina tulenvaaran torjumiseksi.

41 §.

Pahaa Sellaiseen laitokseen nähden, joka levittää pahaa hajua tahi muutoin on terveydelle hajua levit- vaarallinen tai kolinalla tai savulla vaikuttaa häiritsevästi, noudatetaan mitä terveyden- tävä tai häi- hoitosäännössä ja poliisijärjestyksessä sanotaan. ritsevästi vaikuttava laitos.

42 §.

Laitoksia, Kaupungin asemakaavassa olevalla huvila-alueella ei saa olla teollisuuslaitosta eikä joita ei saa työpajaa, ei myöskään myymälää muiden tavarain kuin maidon ja leivän kauppaamista tehdä huvarten. Vahvistetun kaupungin asemakaavan alueella olkoot niinkään sikalat ja navetat vila-alueelle. kielletyt.

IX luku.

Rakennusten laajuudesta, pihamaasta, rakennusten asemasta ja korkeudesta sekä asuinrakennusten kerrosluvusta.

43 §.

Rakennus- Tontin pinta-alasta saa enintään kaksi kolmannesta rakentaa. Tästä ovat poikke- ten laajuus uksena:

tontilla. 1) kaikki huvila-alueilla sijaitsevat tontit, joihin nähden on voimassa a) että eri-

*Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:*

40 (41) §.
Hvväksyttiin.

41 (42) §.
S:n.

42 (43) §.
Sanat „ei myöskään myymälää muiden tavarain kuin maidon ja leivän kauppamista varten“ poistettiin.

43 (44) §.
Viimeisen edellinen mom. muutettiin niin, että määräys enintään 135 asteen kulmasta vaihdettiin määräykseen 140 asteen kulmasta.

Muistutuksia:

uudestaan tarkastaessaan pykälää tämän mukaisesti katsonut käyvän luopuminen vaatimasta tulenkestävää palkistoa kaksi-kerroksisiin rakennuksiin, joiden yläkerros on puusta, siten mainittavasti vähentämättä paloturvallisuutta *).

Sellaisen väärinkäytöksen estämiseksi, että pieniä asuinrakennuksia tulenkestämättömästä aineesta tehtäisiin niihin osiin kaupunkia, joissa rakennusten tulee olla tulenkestävästä aineesta, on viimeisessä momentissa nimenomaan lausuttu, että se tarkoittaa *tulisijatonta* rakennusta. Kun tähän ryhmään kuuluvia rakennuksia voidaan sallia ainoastaan tontin sisäosassa, mutta ei tontin rajalla, esimerkiksi lautaaitaukseen sovitettuna myymälänä, missä myymäpöytä on jalkakäytävään päin, on sen suuntainen selvennys katsottu tarpeen vaatimaksi.

42 (43) §.

Komitea on äänestettyään katsonut olevan esittäminen, että Kaupunginvaltuusto tältä kohden hyväksyisi Komitean ehdottaman sanamuodon sinänsä. (Vrt. perustelua Komitean mietinnön sivulla 80).

*) Kaksi Komitean jäsentä on tämän oheisessa Palotoimikunnan lausunnossa esitetystä syistä tahtonut pysyttää pykälän toisen kappaleen sinällään ja yksi jäsen on hyväksynyt Kaupunginvaltuuston I käsittelyssä kannattaman muutosehdotuksen.

tyisesti vahvistettuun karttaan sinisellä merkityillä alueilla sijaitsevista tonteista saa rakentaa enintään kaksi viidennestä niiden pinta-alasta; sekä b) että karttaan harmaalla merkityillä alueella olevista tonteista saa rakentaa enintään neljänneksen niiden pinta-alasta, kuitenkin niin että, jos jokin osa tontin pinta-alasta on aluetta, johon, koska se sijaitsee jonkin 48 §:n 4 momentissa mainitun rajalinjan ulkopuolella, rakennusta ei saa tehdä, kolmannesta enempää tästä alasta ei saa ottaa lukuun rakennettavaksi luvallista pinta-alaa määrättäessä;

2) kaikki kartassa punaisella osotetut tontit, joihin tehtävät asuinrakennukset saavat täyttää, kulmatonteilla enintään kaksi kolmannesta ja välitonteilla enintään kaksi viidennestä niiden pinta-alasta;

3) kartassa ruskealla osotetulla alueella sijaitsevat välitontit, joiden pinta-alasta saa kolme neljänestä rakentaa;

4) muut kolmelle tai kahdelle kadulle päin antavat kulmatontit, joista saa rakentaa, edellisiä viisi kuudennesta ja jälkimäisiä neljä viidennestä pinta-alasta.

Tontin jälellä olevasta osasta saa lisäksi neljänneksen täyttää enintään neljä metriä (4 m) korkealla tahi, jos rakennus on tontinrajalla, kuusi metriä (6 m) korkealla rakennuksella, mitta viimeksi mainitussa tapauksessa luettuna palomuurin yläreunaan; tästä erotetaan kuitenkin kaikki 1) kohdassa mainitut tontit, joiden jälellä oleva osa on jätettävä rakentamatta.

Rakentamattomaksi ei lueta sitä tontin osaa, jota peittää katto tahi umpiparveke tai muu sellainen ulkonema, ei myöskään etupihaa, jonka leveys on kolmea metriä (3 m) vähempi, jota vastoin siksi saa lukea sen osan tonttia, joka sijaitsee avonaisen parvekkeen tai muun pienenlaisen rakennusulkoneman alla, ja sen, jossa on pienenlaiset portaat, kellarineteisiä tai muuta sellaista tahi semmoinen rakennus kuin 39 §:n 3 momentissa on mainittu.

Kulmatontiksi katsotaan tontti, jonka kadun tai yleisen paikan puoleiset rajat leikkaavat toisiaan enintään 140 asteen kulmassa, tontin sisustaan lukien.

Tonttialue, jonka alitse yleinen laskujohto kulkee tai on vahvistetun suunnitelman mukaan aiottu teettää, on vähintään kahta metriä (2 m) leveältä jätettävä rakentamatta, ellei ryhdytä sellaisiin toimenpiteisiin, että laskujohtoon on helppo päästä käsiksi.

44 §.

Eräissä tapauksissa laajennettu rakennusoikeus. Tontti saatakoon kauttaaltaan *tahi 43 §:ssä sanottua suuremmalta osalta* rakentaa, jos maistraatti erityisessä tapauksessa rakennuksen tarkoitukseen ja tontin asemaan *korttelissa* katsoen harkitsee sen voitavan sallia sekä erityisiin toimenpiteisiin, jotka *maistraatti on terveydenhoitolautakuntaa ja palotoimikuntaa kuultuaan hyväksynyt*, ryhdytään riittävän ilman- ja valontulon sekä palosammutusmahdollisuuden aikaansaamiseksi.

*Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:*

Muistutuksia:

44 (45) §.

Kaupunginvaltuusto päätti pykälän laadittavaksi siihen muotoon, että maistraatin myöntäessään laajennettua rakennusoikeutta puheenalaisessa poikkeustapauksessa ei tulisi ehdottomasti määrätä, että tontin saa kauttaaltaan rakentaa, vaan varattaisiin sen ohessa tilaisuus harkinnan jälkeen sallia jokin, vaikkapa pienempikin osa tontin pinta-alasta jätettäväksi rakentamatta.

44 (45) §.

Samalla kun Komitea on pykälään tehnyt Kaupunginvaltuuston päättämän oikaisun, on Komitea toiselta puolen katsonut tarpeelliseksi jonkin verran supistaa säännöksen sisällystä rajoittaakseen sen soveltamisalaa 136 §:än nähden. Sen ohessa on katsottu olevan varattava terveydenhoitolautakunnalle ja palotoimikunnalle tilaisuus lausua mielensä niistä laitteista, joita

45 §.

Pääpihamaa. Tontille rakennettaessa on, paitsi 44 §:ssä mainitussa tapauksessa sekä katsomatta 43 §:n määräyksiin, rakentamatta jätettävä avonainen yhtäjaksoinen pinta-ala pääpihamaaksi. Pääpihamaan pitää olla:

a) erittäin vahvistetussa kartassa sinisen viivan ympäröimällä alueella vähintään sataviisikymmentä neliometriä (150 m²);

b) muissa osissa kaupunkia vähintään satakahdeksankymmentä neliometriä (180 m²), jos tontilla on rakennuksia yksinomaan tulenkestävästä aineesta, sekä kaksisataa neliometriä (200 m²), ellei niin ole laita.

Jos naapurit haluavat yhteisesti laittaa pääpihamaan, älköön sitä heittä kiellettäkö; kuitenkin on sopimus siitä tehtävä kirjallisesti ja maistraatin pöytäkirjaan pantava. Sellainen yhteinen pääpihamaa saakoon, kunkin tontin osalta laskien, olla ainoastaan sataviisikolmatta neljometriä (125 m²), jos pihamaat ovat vierekkäin vähintään kymmenen metrin (10 m) pituudelta.

Pääpihamaa on sijoitettava katurakennuksen vierelle ja oleva vähintään kymmenen metriä (10 m) leveä tahi, jos katurakennuksen korkeus on yhdeksäntoista metriä (19 m) tai enemmän, vähintään kaksitoista metriä (12 m) leveä.

46 §.

Muu pihamaa. Muun pihamaan kuin pääpihamaan pitää olla vähintään yhdeksän metriä (9 m) pitkä ja leveä.

Jos naapurit haluavat yhteisesti laittaa muun pihamaan kuin pääpihamaan, olkoon sekin sallittu; kuitenkin on sopimus siitä tehtävä kirjallisesti ja maistraatin pöytäkirjaan pantava. Sellaisen yhteisen pihamaan pitää kaikkiaan olla vähintään sen laajuinen kuin edellä 1 momentissa on säädetty.

Takapiha, valopiha² ja sola. Takapihan tahi valopihan, jonka pääasiallisena tarkoituksena on ilman ja valon antaminen, pitää olla vähintään *puoliviidettä (4.5) metriä neliössä enintään kolmetoista metriä (13 m.) korkeissa rakennuksissa tahi, jos rakennus on korkeampi*, vähintään kuusi metriä (6 m) neliössä ja pitää siihen ilmanvaihdon vuoksi olla vapaa pääsy kadulta tai pihalta. Jos tuollainen pihan ala on ympärinsä rakennettu tai katettu, on se ylhäältäkin varustettava aukolla, jotta raittiilla ilmalla on riittävä ja keskeytymätön pääsy siihen.

Pihamaasta pistävä ulkouma eli niin sanottu sola, jonka leveys on oleva vähintään puoliviidettä metriä (4.5), saa olla enintään puolentoista leveytensä syvyinen, vähintään kolme metriä (3 m) leveä sola enintään saman syvyinen kuin on leveä ja kolme metriä (3 m) kapeampi sola enintään puolen leveytensä syvyinen. Teräviä kulmia ei saa olla eikä mikään solan osa saa olla sen aukkoa leveämpi. Jos solan sivut pitennettyinä muodostavat terävän kulman, ei solan pohja saa olla puolta sen aukkoa kapeampi. Pienempi pihatila kuin edellä sanottu olkoon kielletty.

(Poist.)

*Kaupunginvaltuuston päätökset**I käsittelyssä:*

45 (46) §.

Hyväksyttiin.

Muistutuksia:

terveydelliseltä ja paloturvallisuuden kannalta on toimeenpantava, siinä tapauksessa että tässä puheena oleva laajennettu rakennusoikeus myönnetään.

46 (47) §.

Kaupunginvaltuusto oli sitä mieltä, että pykälän 3 momentissa mainittujen valopihain suuruusmitat olisi vähennettävä 4.5 metriksi neliössä enintään 13 metrin korkeisissa taloissa sekä että pykälän viimeinen momentti, se kun olisi omansa aiheuttamaan epävarmaa ja mielivaltaista tulkintaa, olisi poistettava.

47 §.

Pihamaan mittaus. Pihamaa mitataan *pohjapiirustuksessa*, joka osottaa rakennusten vaakasuoran projektion, lukuunottamatta yksityisiä pienempiä rakennuksen ulkoumia, niinkuin pienualaisia avonaisia portaita suojuskattoineen tai ilman sitä, kellarineteisiä, pienualaisia avoimia ulkoparvekkeita ynnä muita semmoisia.

48 §.

Rakennus- Kadun tai yleisen paikan varrella on asuinrakennus sijoitettava tontinrajaan, ulko-
ten sijoitus huone ainoastaan tontin sisäosaan. Kuitenkin voi maistraatti harkinnan mukaan myöntää
tontille. poikkeuksen siitä, mitä tässä edellä on sanottu, jos tyydyttäviin toimenpiteisiin ryhdytään rumennuksen välttämiseksi.

Rantatontille ei ulkokuonetta saa sijoittaa niin, että se välittömästi antaa vesi-
aluetta päin.

Tontille, jonka ulkoiset tai sisäiset rakennusrajat on joko kaupungin asemakaavaan
piirretty tai kaupungin viranomaisten päätöksellä määrätty, ei rakennuksia saa tehdä näiden rajain ulkopuolelle.

Ulriikkaporin Kaivopuiston itäisellä huvila-alueella ei asuinrakennusta saa tehdä
kahdeksaa metriä (8 m) likemmäksi tontinrajaa. Myöskään ei tontille saa rakentaa alueen pohjapiirroksen erikoisesti merkittyjen rajalinjain ulkopuolelle eikä, ellei sellaisia rajalinjoja ole, likemmäksi kuin seitsemän ja neljän kymmeneksen metrin (7.4 m) päähän Itäisestä Lehtokujasta.

Siinä osassa kuudetta kaupunginosaa, jota rajoittavat Laivurinkatu, Tehtaankatu,
Perämiehenkatu, Hernesaarenkatu ja Speranskitie, on asuinrakennus sijoitettava erillisiksi vähintään kolmen metrin (3 m) päähän viereisten tonttien rajoista.

49 §.

Naapuri- Rakennuksen, joka tehdään tontinrajaan naapurin tonttia vasten, pitää olla tulenkestä-
tonttia västä aineesta.

vastan oleva Muusta kuin tulenkestävästä aineesta ei rakennusta saa tehdä lähemmäksi kuin
rakennus. neljän metrin (4 m) päähän rajakkaistontista.

Rakennus- Muusta kuin tulenkestävästä aineesta olevain, samalla tontilla sijaitsevain raken-
ten väli- nusten välimatkan pitää olla vähintään kahdeksan metriä (8 m).

matka. Kahden rakennuksen vähin luvallinen välimatka Ulriikkaporin Kaivopuiston itäisellä huvila-alueella on oleva yhdeksän metriä (9 m).

50 §.

Rakennus- Kadun varrelle tehtävä rakennus saakoon, ellei tonttia lunastettaessa ole muuta
ten korkeus. määrätty, enintään saman korkeuden kuin on kadun leveys, lisättyinä puolelloista metrillä (1.5 m). Tähän nähden on kuitenkin huomattava:

*Kaupunginvaltuuston päätökset**I käsittelyssä:*

47 (48) §.

Hyväksyttiin.

48 (49) §.

S:n.

49 (50) §.

S:n.

50 (51) §.

Kaupunginvaltuusto päätti jättää Komitean harkittavaksi, eikä avonaisten paik-

Muistutuksia:

47 (48) §.

Kaupunginvaltuustossa keskustelun aikana tehdyn ehdotuksen mukaisesti on pykälän suomalaisessa tekstissä sana „asemapiirroksessa“ vaihdettu sanaan „pohjapiirustuksessa“.

50 (51) §.

Ajatusta rakennusten korkeusrajan koroittamisesta ei Komitea puolestaan voi kan-

1) että Esplanaati- ja Henrikinkatujen sekä rantasiltain ja I—VIII ja X—XII kaupunginosassa olevain avonaisten paikkain varrelle sijoitettavat rakennukset saa tehdä enintään kolmekolmatta metriä (23 m) korkeat;

2) että kaupungin muissa osissa rakennuskorkeus ei saa olla kolmeakolmatta metriä (23 m) suurempi erityisesti vahvistetussa kartassa sinisen viivan ympäröimällä alueella eikä kahtakymmentä metriä (20 m) suurempi tämän alueen ulkopuolella;

3) että rakennus, jonka alakerros on tulenkestävästä ja muu osa muusta aineesta, ei saa mistään kohdasta olla yhdeksää metriä (9 m) korkeampi katonrajaan eikä muusta kuin tulenkestävästä aineesta oleva rakennus seitsemää ja kahtakymmenesosaa metriä (7.2 m) korkeampi;

4) että rakennukseen, jolla on kaupunginasemakaavaan piirretty avonainen tai puutarhaksi laitettu tai puilla istutettu etupiha, sekä sen vastapäätä olevaan rakennukseen nähden saa edellä säädetyn suurimman rakennuskorkeuden ylittää etupihan leveyttä vastaavalla mitalla; kuitenkin niin ettei tuollaista rakennusta missään tapauksessa saa tehdä korkeampaa kuin 1) ja 2) kohdassa on suurimmaksi luvalliseksi korkeudeksi määrätty;

5) että kaltevan kadun tai paikan varrelle tulenkestävästä aineesta tehtävän rakennuksen korkein osa saa ylittää edellä mainitun rajan enintään kahdella metrillä (2 m);

6) että korttelien n:o 100 a Ankerias ja 100 b Vimpa pohjoispuoliskossa sijaitseville Vuorimiehenkadun tonteille ei saa tehdä rakennuksia, joiden katonharjat kohoavat kahta metriä (2 m) ylemmäksi tähtitieteellisen observatorion meridianiympyrän akselia; sekä

7) että asuinrakennuksen suurin luvallinen korkeus on kaksitoista metriä (12 m) erityisesti vahvistetussa kartassa sinisellä, harmaalla tai punaisella värillä osotetuilla alueilla.

Mitä tässä on sanottu, ei sovelleta kirkkoon eikä muuhun julkiseen rakennukseen, jonka korkeuden kussakin eri tapauksessa asianomainen viranomainen määrää.

Leveämmän ja kapeamman kadun kulmaukseen tulevan rakennuksen saa jälkimmäisen kadun varrelle tehdä yhtä korkean kuin ensinmainitunkin varrelle kapeamman kadun leveyttä vastaavalta pituudelta. Jos mainittu leveys on viittätoista metriä (15 m) vähempi, saa rakennuksen kuitenkin tehdä saman korkuisen viidentoista metrin (15 m) pituudelta. Jos rakennuksesta vähintään kolmannes julkisivun pituutta on avonaisen paikan vierellä ja jälellä oleva osa siitä kadun varrella, saa rakennuksen kadun varrellekin tehdä saman korkuisen kuin avonaisen paikan vierelle kadun leveyttä vastaavalta pituudelta. Jos tämä leveys on viittätoista metriä (15 m) vähempi, saa kuitenkin tässäkin tapauksessa rakennuksen kadun varrelle tehdä saman korkuisen viidentoista metrin (15 m) pituudelta. Erikoistapauksissa, kun ainoastaan vähäinen osa julkisivua menee tuollaisen rajan ulkopuolelle ja siten syntyisi rumennusta, voidaan tästä sallia poikkeus.

51 §.

Tontin sisä-
osaan² teh-
tävä raken-
nus.

Tontin sisäosaan tulevaa rakennusta sekä sitä katurakennuksen osaa, joka sijaitsee loitompana kuin kuudenkolmatta metrin (26 m) päässä tontin kadunpuoleisesta rajalinjasta, tai, kun rakennusta ei saa tehdä tähän linjaan, määrätystä ulkoisesta rakennus-

Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:

kain vierelle kävisi salliminen rakentaa korkeampia kuin viisikerroksisia eli 23 m korkeita rakennuksia.

51 (52) §.
Hyväksyttiin.

Muistutuksia:

nattaa. Paitsi että esteettiset syyt kieltävät sallimasta rakentaa „pilvenpiirtäjiä“, jotka vaikuttavat häiritsevästi kaupunkikuvaan, katsoo Komitea valaistusolojen näin pohjoisella leveysasteella ehdottomasti vaativan ankarampia määräyksiä rakennuskorkeuteen nähden. Pykälän siinä kohden säätämiä ylärajoja ei suinkaan käy pitäminen ylen ankaroina verraten etelämpänä sijaitsevien Europan kaupunkien vastaaviin rakennusmääräyksiin. Sitä paitsi on huomattava, että luvan myöntäminen eräille talonomistajille rakentaa korkeampia taloja tietäisi heidän epäoikeudenmukaista suosimistaan ja loukkaisi mitä tuntuvin naapurien ja lähitieneon rakennuttajain oikeutta. Rakennusten korkeuden lisäämiseen Amerikan suurkaupunkien malliin tonttialan käyttämiseksi mahdollisimman tarkoin on Komitean mielestä sitä vähemmän aihetta, kun ei tonttiarvo meillä vielä ole ylen korkea ja riittävää tilaa uutisrakennuksille on olemassa. Huomautettakoon muutoin, että Amerikassakin jo pyritään luopumaan „pilvenpiirtäjäjärjestelmästä“ ja enemmän rajoittamaan rakennuskorkeutta.

Tässä yhteydessä on Komitea tahtonut huomauttaa, että on viritetty kysymys Eläintarhan alueeseen rajoittuviin korttelien 520—525 huvilatontteihin nähden nykyään voimassa olevien erikoisten rakennusmääräysten kumoamisesta sekä samojen yleisten määräysten soveltamisesta näiden tonttien rakennuttamiseen, mitkä ovat voimassa XIV kaupunginosan tontteihin nähden. Sen suuntainen ehdotus lienee kohdakkoin odotettavana kaupungin yleisten töiden Hallitukselta. Jos tämä ehdotus saavuttaa Kaupunginvaltuuston hyväksymisen, ennenkuin uuden rakennusjärjestyksen ehdotus toimitetaan asianomaiseen paikkaan, *vaatii tämä muuttamaan Komitean laatimaa mietintöön N:o 88 liitettyä karttaa siten, että sininen väri puheenalaiselta alueelta poistetaan.*

rajasta, älköön tehtäkö korkeampaa kuin se pihamaa on leveä, jonka vierelle rakennus tehdään. Jos sellainen rakennus on semmoisen pihamaan vierellä, jonka eri osat ovat erilevyiset, tai erilevyisten pihamaiden välillä, ei rakennuksen korkeus saa ylittää edellisessä tapauksessa pihamaan eri osain leveyksien keskimäärää eikä jälkimäisessä tapauksessa puolta pihamaiden yhteenlasketuista keskileveyksistä. Sellaista rakennusta älköön kuitenkaan missään tapauksessa tehtäkö kolmeatoista metriä (13 m) korkeampaa. Jos rakennus sijaitsee tontinrajassa, luetaan tämä mitta palomuurin yläreunasta.

Katon-
nousu.

Rakennuksen luvallista korkeutta ylemmäksi saa ulkokatto sekä kadun ja yleisen paikan että pihan puolella kohota enintään viidenkymmenen asteen kaltevuuskulmassa vaakasuoraa tasoa vasten. Tämän rajan yläpuolelle saa kuitenkin rakentaa päätyjä *tahi* torneja (poist.), ellei niiden leveys kaikkiaan ole julkisivun neljännessä pitempi, *sekä ullakon kattokomeroja, ellei näiden leveys yhteensä ole puolta julkisivua pitempi. Jos rakennetaan sekä ullakon kattokomeroja että torneja tai päätyjä, ei kaikkien näiden ulkonemain leveys yhteensä saa olla puolta julkisivua pitempi, kuitenkin niin että tornien tahi päätyjen leveys ei saa tässäkin tapauksessa olla kaikkiaan julkisivun neljännessä pitempi.*

Ulkohuo-
neen kor-
keus.

Ulkohuonetta muusta kuin tulenkestävästä aineesta ei saa rakentaa kuutta metriä (6 m) korkeampaa. Tulenkestävästä aineesta olevaan ulkokuoneeseen nähden olkoon voimassa mitä 50 §:ssä rakennuksesta yleensä on sanottu.

52 §.

Rakennuk-
sen korkeu-
den mittaa-
minen.

Rakennuksen korkeus mitataan, ellei muuta ole sanottu, kadun varella olevan rakennuksen jalkakäytävän pinnasta ja tontin sisäosassa olevan rakennuksen siitä tasosta, jonka mittauskirjassa mainittu tontinrajain korkeusasema määrää, julkisivumuurin yläreunaan tahi, jos rakennus on muusta kuin tulenkestävästä aineesta, katonrajaan. Kaltevalla maalla otetaan keskikorkeus ja, jos rakennus antaa useampia katuja päin, sellainen keskikorkeus kullakin kadulla.

Rakennuksen keskikorkeuden saa laskea joko koko rakennukselle tai sen eri osille.

53 §.

Tulenkestä-
västä ai-
neesta teh-
tyjen raken-
nusten ker-
rosluku.

Tulenkestävästä aineesta olevaan rakennukseen saa tehdä enintään niin monta kerrosta, kuin vastaa sitä kokonaista lukua, mikä saadaan, kun korkeus, metrein ilmaistuna, jaetaan luvulla 3.4. Sen lisäksi saa ullakon sisustaa asuinkerrokseksi, jos tarpeellisiin varokeinoin tulenvaaran varalta ryhdytään, johon nähden maistraatin on annettava määräyksiä kussakin eri tapauksessa. Tuollaisen ullakkokerroksen yläpuolella olevaa tilaa ei saa käyttää ullakoksi eikä muuhun tarkoitukseen.

Erityisesti vahvistetussa kartassa sinisellä *tai* harmaalla (poist.) värillä osotetulla alueella olevissa rakennuksissa ei ullakkoa saa laittaa asuinkerrokseksi.

Kellarit ja
ullakko-
kerros.

Ullakkokerros, jonka lattia on metrin (1 m) alempana ulkomuurin yläreunaa sekä, kun rakennusta ei tehdä suurimpaan luvalliseen korkeuteen, kahta metriä (2 m) alempana viimeksi mainittua korkeutta, luetaan kerrokseksi. Samaten luetaan kerrokseksi

Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:

51 (52) §.

Hyväksyttiin.

52 (53) §.

S:n.

53 (54) §.

Kaupunginvaltuusto päätti toisen momentin poistettavaksi.

Muistutuksia:

51 (52) §.

Esillä olevan pykälän 2 momenttia tarkastaessaan on Komitea havainnut, että rakennuttajille olisi suotava jonkin verran laajempi vapaus kattokomerojen rakentamiseen nähden. Kun rakennusjärjestys laajassa mitassa sallii ullakkohuoneiden rakentamisen, mutta toiselta puolen määrää, että ikkunan valopinnan tulee olla vähintään $\frac{1}{10}$ huoneen lattiapinnasta, veisi ehdotettu määräys luultavasti siihen, että rakennuttajat kiertämällä tämän määräyksen käyttäisivät kattovaloa laittamalla ikkunoita katon lappeeseen. Nämä ikkunat kuitenkin peittäisi lumi ja lika, estäen ilman ja valon tulon, ja tuskinpa niitä voisi avatakaan. Tämän johdosta on Komitea tahtonut ehdottaa, että kattokomeroja saisi katonnousuun laittaa niin laajasti, että niiden yhteenlaskettu leveys ei ole puolta julkisivua pitempi. Jos käytetään torneja tahi päätyjä taikka kumpaisiakin kattokomerojen ohessa, ei kaikkien näiden ulkomain yhteenlaskettu leveys saa ylittää mainittua ylärajaa, kuitenkin niin ettei näissäkään tapauksissa tornien tahi päätyjen yhteenlaskettu leveys saisi ylittää tuollaisille ulkoumille vahvistettua ylärajaa eli julkisivun neljänneistä.

53 (54) §.

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan ulotettaisiin oikeus määrätyn kerrosluvun lisäksi sisustaa ullakkokerros asuinkerrokseksi kaupunginasemakaavassa huvila-alueiksi osotettuihin paikkoihinkin. Tällaista rakennusoikeuden laajentamista Komitea osaltaan ei voi puoltaa, mikäli koskee varsinaisia huvila-alueita, Helsinginnientä ja Kaivopuistoa y. m. (kartalla osotettu sinisellä ja harmaalla värillä). Mainituille alueille on tähän asti ollut luvallista rakentaa kaksikerroksisia rakennuksia, minkä lisäksi on saanut osin ullakon kokonaan, osin

kellari, jonka katto on puoltatoista metriä (1.5 m) ylempänä viereisen kadun tai pihamaan tasoa.

Jos tulenkestävästä aineesta tehty rakennus sijaitsee kaltevan kadun varrella, saa, luvallisen kerrosluvun lisäksi, asuinhuoneita laittaa kellariin sen vaakasuoran tason alapuolelle, joka ajatellaan sijoitetuksi kuusisataa millimetriä (600 mm) ylemmäksi rakennuksen viereisen katuosan ylintä kohtaa, siinä määrin kuin tilaa tähän 113 ja 114 §:n määräyksiä noudattaen tarjoutuu.

54 §.

Muusta kuin tulenkestävästä aineesta tehtyjen rakennusten kerros-
luku. Rakennuksen, jossa alakerros on tulenkestävästä ja muu osa muusta aineesta, saa rakentaa enintään kaksikerroksisen.

Muusta kuin tulenkestävästä aineesta tehtyköön rakennus ainoastaan yksikerroksinen.

55 §.

Tässä luvussa olevia säännöksiä rakennuksen laajuudesta ja asemasta tontilla sekä pihamaan avaruudesta ja mitoista ei sovelleta, jos kaupunginasemakaavaan piirrettyillä sisäisillä ja ulkoisilla rakennusrajoilla on osotettu, mikä osa tonttia on jätettävä rakentamatta.

X luku.

Rakennuspiirustuksista ja niiden vahvistamisesta, rakennelaskelmista sekä mitä rakennusyrityksissä yleensä on noudatettava.

56 §.

Rakennus-
yritykseen
tarpeelliset
piirustukset. Uutisrakennustyöhön ei saa ryhtyä, ellei sen piirustuksia ole hyväksytty siinä järjestyksessä kuin alempana sanotaan.

Sama olkoon laki, kun lisä-, korotus- tai uudestirakennus on toimeenpantava, katua tai yleistä paikkaa vasten olevaa julkisivua tai aitausta muutettava, kantava rakenne vaihdettava toiseen tai muutettava taikka tulisija tehtävä, siirrettävä toiseen paikkaan tai muutettava sellaiseksi, joka vaatii suurempaa savuputken tai sen eristyksen varmuutta.

Muun rakennusmuutoksen saa toimeenpanna ilman tuollaista mutkaa.

Rakennuksen purkamisen tai kaivoksenteon rakennusyritystä varten saa tontilla toimittaa ilman maistraatin lupaa; niinkään perustuksen kaivamisen ja kallion louhimisen, kuitenkin sittenkun ilmoitus on tehty rakennustarkastuskonttoriin.

57 §.

Uutisrakennuksen piirustukset. Uutisrakennuksen piirustuksia tulee olla:

1) asemapiirustus, joka osottaa tontin, uutisrakennuksen, tontilla ennestään olevat rakennukset ja niiden korkeuden sekä kaiken muun, mitä tonttikartasta 12 §:n mukaan

Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:

54 (55) §.
Hyväksyttiin.

55 (56) §.
S:n.

56 (57) §.
S:n.

57 (58) §.
S:n.

Muistutuksia:

vaan päädyt ja tornihuoneet käyttää asuinhuoneiksi. Komitean ehdotuksen mukaan olisi suurin luvallinen kerrosluku näillä alueilla oleva kolme, Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan taas sallittaisiin neljäkin kerrosta. Komitea on sitä mieltä, että puheenalaiset kaupunginosat tuollaisen myönteistyksen johdosta kadottaisivat huvila-alueen luonteen, ja on sentähden yksimielisesti päättänyt tässä kohden pysyä aikaisemmassa ehdotuksessaan. Mitä sitä vastoin tulee kartassa punaisella osotettuihin alueisiin, joilla on toinen leima kuin ensiksi mainituilla, ja joihin osittain jo on rakennettu pienehköjä vuokrakasarmeja, on Komitea katsonut voivansa yhtyä Kaupunginvaltuuston päätökseen, jonka mukaan pykälän 1 momentin kävisi niihinkin soveltaminen.

tulee näkyä, niin myös likeisillä naapuritonteilla kuuden metrin (6 m) matkalla tontin rajasta olevat rakennukset tai niiden osat;

2) pohjapiirustus, joka erittäin kuhunkin kerrokseen nähden ilmaisee ulkonemat, portaat, palomuurit, rakennuksen sisustuksen, huoneiden tarkoituksen, tulisijat, savuputket, ikkunat ja ovet sekä kantavain rakenteiden aseman ja laadun;

3) leikkauspiirustukset, joista näkyy aiottu perustamistapa, perusmuurien syvyys, rakennukseen rajoittuvan maan korkeus, tontinrajain vahvistettu korkeusasema, rakennuksen kaikki kerrokset ja niiden korkeus, pohjakerroksen lattia, missä se on lähinnä maata tahi syvimmällä maan alla, seinäin paksuus, palkistojen, täytepohjain ja kattorungoston rakenne, niin myös savupiiput; sekä

4) julkisivupiirustus, joka esittää kaikki kadulta, yleiseltä paikalta tahi 5 §:ssä mainitulta yhdistetyltä pääpihamaalta näkyvät rakennuksen etusivut ja palomuurit sekä lähimmän osan viereisten rakennusten julkisivuja kuuden metrin (6 m) matkalla tontinrajasta. Syöksyputket ja savupiiput on niinkään julkisivupiirustuksissa osotettava.

Jos keskuslämmitys- ja ilmanvaihtolaitos on aiottu rakennettavaksi, on keskuslämmityskoneisto, huone, johon se sijoitetaan, sekä tarpeelliset ilmanjohtokanavat piirustuksissa osotettava.

Lujuuslas- Pääpiirustusten mukana pitää seurata lujuuslaskelmat sekä rakennepiirustukset, ja kelmat ja jos rautakannattajia on aikomus käyttää, pitää sekä palkistoihin että muihin rakenteisiin rakenne- aiotut tuollaiset kannattajat olla piirretty pääpiirustuksiin sekä niiden profiilinumero ja piirustukset. vapaa pituus merkitty.

Tämän lisäksi on, vaadittaessa, kun jotakin harvinaista rakennetapaa käytetään tahi hissi tai saostuskaivo laitetaan, laadittava tarpeelliset erikoispiirustukset.

Lisä-, koro- Piirustukset lisä-, korotus- tahi uudestirakentamista varten on, noudattaen mitä tus- ja uu- edellä on säädetty, laadittava sekä lisäksi teetettävistä osista että vanhasta rakennuksesta edestiraken- niin täydelliset, että rakennuksen vastainen koko, ulkoasu, sisustus ja muu laatu niistä nuksen pii- käy täysin havainnolliseksi. rustukset.

Rakennuksen julkisivun muutosta tahi aitauksen ja portin tekemistä tahi muutosta varten vaaditaan piirustukset siitä, mitä aiotaan tehdä tahi muuttaa, sekä viereisistä rakennuksen, aitauksen tai portin osista riittävän laajalta.

Kantavan rakenteen muutosta varten vaaditaan asemapiirustus, joka osottaa aikeissa olevan muutoksen paikan, sekä piirustus muutoksesta ynnä viereisistä rakennuksen osista riittävän laajalta.

Piirustukset Tulisijanmuutoksen piirustuksena saa olla pohjapiirustus, joka osottaa rakennuksen tulisijan- aseman tontilla, huoneen, johon uusi tulisija on aiottu tehtäväksi, ja tulisijan sekä tar- muutosta peelliset leikkauspiirustukset. varten.

58 §.

Piirustusten Piirustukset on tehtävä: asemapiirustus mittakaavaan 1 : 200 ja muut piirustukset mittakaava. mittakaavaan 1 : 100. Erilaiset rakennusaineet, niin myös vanhempi ja uusi rakennus sekä sen osa, on erittäin merkittävä. Piirustukset on *tekijänsä allekirjoitettava* sekä

*Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:*

Muistutuksia:

58 (59) §.

Tämän pykälän ensimmäisen kappaleen viimeinen lause olisi muutettava seuraavaksi: „Piirustukset on laadittava kaksin

58 (59) §.

Komitean enemmistö on sitä mieltä, että värittämättömiä valokopioita ei käy hyväksyminen mainittuun tarkoitukseen, syystä

laadittava kolmin kappalein, *joista maistraatin arkistoon tarkoitettu alkuperäinen kappale aina pitää olla tehty piirtämällä ja muut joko piirtämällä tai täysin kestäväällä tavalla jäljentämällä (poist.).*

Merkitsemistapa ja yhtenäisyyden saavuttamiseksi merkitsemistapaan ja piirustusten kokoon nähden.

59 §.

Maksut. Rakennustarkastukseen kuuluvista toimituksista suoritetaan säädetyin toimituskirjain lunastuksen lisäksi maksu taksan mukaan.

Uutisrakennusta, lisä-, korotus- ja uudestirakennusta sekä rakennus-, rakenne-, tulisijan- ja julkisivunmuutoksia varten on tehtävä sellaiset laskelmat, kuin on tarpeen tämän maksun määräämiseksi.

60 §.

Julkisivupiirustusten tarkastus. Ennenkuin uutisrakennuksen piirustuksille haetaan hyväksymistä, on kaikkia julkisivupiirustuksia, milloin niitä 57 §:n mukaan on tarpeen, *yksi kappale* alistettava yleisten rakennusten ylläpidon tarkastettavaksi.

Kaupunginvaltuusmiesten asia on järjestää erityinen alustava, kunnallisviranomaisen toimitettava julkisivupiirustusten tarkastus, kun sellaista julkisivuntarkastusta koko kaupunginalueeseen tahi johonkin sen osaan nähden pidetään tarpeellisena.

61 §.

Vastaisen rakennuspaikan katselmus. Jos julkisivupiirustuksia vastaan ei ole muistutusta tehty, on kaupungin rakennuskatselmusmiesten, joina ovat yksi maistraatinjäsen, rakennustarkastaja ja yksi terveydenhoitolaitekunnan valtuutettu, toimitettava itse paikalla katselmus, jos tarpeelliseksi nähdään, ja pitää silloin kaikki 57 §:n mukaan tarpeelliset piirustukset ynnä tontin mittauskirja olla saatavilla. Katselmusta on kirjallisesti haettava mainitulta maistraatinjäseneltä.

Katselmusta varten määrätystä ajasta on korttelissa oleville naapureille kaupunginpalvelijan kautta toteensaatavasti annettava tieto.

62 §.

Piirustusten perille antaminen. Kohta kun edellisessä pykälässä mainittu katselmus on toimitettu, on kaikki piirustukset ynnä muut yritystä koskevat asiakirjat annettava rakennustarkastuskonttoriin.

Katselmuskirja. Sittenkun katselmusmiehet ovat tarkastaneet piirustukset ja rakennelaskelmat, antaa asianomainen maistraatinjäsen hakijalle katselmuskirjan, jossa mainitaan katselmustoimituksen aika ja paikka, saapuvilla olleet asialliset, katselmuksessa tehdyt huomiot, rakennustarkastajan lausunto rakenteiden lujuudesta ja katselmusmiesten lausunto siitä, onko

Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:

kappalein, joista toinen saa olla jäljennetty täysin kestäväällä tavalla. Tämän lisäksi on yksi piirustusten kappale annettava rakennustarkastukselle, ja saa se olla vääritetyn valokopia.“

59 (60) §.

Hyväksyttiin.

60 (61) §.

Yleisten rakennusten ylläpidon tarkastettaviksi annettavain uutisrakennuksen piirustusten kappaleluku olisi määrättävä yhdeksi.

61 (62) §.

Hyväksyttiin.

62 (63) §.

S:n.

Muistutuksia:

että ne eivät ole kestäviä eivätkä osota rakennusaineen laatua. Komitea on säännöstä selventänyt, jotta pykälästä epäämättömästi kävisi ilmi, että maistraatin arkistoon tuleva alkuperäinen kappale pitää aina olla piirtämällä tehty.

terveydenhoitoon ja tulenvaaraan tahi rakennusyritykseen nähden muutoin mitään muistuttamista, ja on, siinä tapauksessa että yritystä ei käy salliminen tai jos sitä vastaan muutoin tehdään muistutus, samalla nimenomaan mainittava ne määräykset, joiden perusteella muistutus tehdään.

Katselmuskirja on katselmusmiesten allekirjoitettava ja kahden viikon kuluessa siitä, kun täydelliset piirustukset niihin kuuluvine asiakirjoiheen on perille annettu, piirustusten kahden kappaleen kera hakijalle toimitettava, jota vastoin piirustusten kolmas kappale jää rakennustarkastuskonttoriin.

63 §.

Uutisrakennuksen piirustusten vahvistus. Hakija antakoon sitten kaikki rakennusyritystä varten tarpeelliset piirustukset kaksin kappalein ynnä katselmuskirjan maistraattiin; ja on hänen valta, jos hänellä on jotakin katselmusmiesten lausuntoon muistuttamista, se samalla kirjallisesti esittää sekä myös oheenpanna asiantuntijain lausunto ja muita todisteita.

Maistraatin tulee, sittenkun ehkä tarpeellinen lisäselvitys ja asianhaarain niin vaatiessa, yleisten rakennusten ylläpidon lausunto on hankittu, ottaa asia lopullisesti käsiteltäväksi sekä viidentoista päivän kuluessa hakukirjain vastaanottamisesta jättää asia kuvernööriin ratkaistavaksi ja sitä varten lähettää perille sekä maistraattiin annetut asiakirjat että maistraatin lausunnon sisältävä pöytäkirja asiasta.

Kuvernööri ratkaisee asian lopullisesti ja antaa, siinä tapauksessa että piirustukset hyväksytään, päätöksen niiden vahvistamisesta kirjoitettuna molempiin kappaleisiin, jotka sitten palautetaan maistraattiin, toinen sen arkistossa säilytettäväksi ja toinen palautettavaksi hakijalle rakennusyrityksen toimeenpanossa noudatettavaksi.

64 §.

Lisä-, korotus- tahi muutosrakennuksen piirustusten vahvistus. Vahvistus lisä-, korotus- ja uudestirakennuksen piirustuksille hankitaan niinkuin uutisrakennuksen piirustuksista on sanottu.

65 §.

Rakennetahi tulisijanmuutosta varten antakoon hakija tarpeelliset piirustukset kolmin kappalein rakennustarkastuskonttoriin, jonka on viivyttämättä pidettävä katselmuspaikalla ja yrityksestä viimeistään kahden viikon kuluessa siitä, kun täydelliset piirustukset niihin kuuluvine asiakirjoiheen on perille jätetty, annettava kirjallinen lausunto.

Mainittu lausunto ynnä kaksi kappaleta piirustuksia on hakijan annettava maistraattiin, jolla, hankittuaan ehkä tarpeellisen lisäselvityksen, on valta piirustukset hyväksyä tahi kieltäytyä niitä hyväksymästä.

Julkisivunmuutoksen piirustusten vahvistus. Rakennuksen julkisivua muutettaessa tulee hakijan, sittenkun tarkastus on 60 §:ssä säädettyssä järjestyksessä toimitettu, oheenpannen piirustukset kolmin kappalein, ilmoittaa asia rakennustarkastuskonttoriin sitä toimenpidettä varten, josta 1 momentissa on säädetty; ja menetellään asiassa sitten niinkuin 63 §:ssä on sanottu.

*Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:*

Muistutuksia:

63 (64) §.
Hyväksyttiin.

64 (65) §.
S:n.

65 (66) §.
S:n.

66 §.

Piirustuksiin kirjoitettu todistus. Jos piirustukset hyväksytään, on todistus siitä niihin kirjoitettava sekä toinen kappale jätettävä säilytettäväksi maistraatin arkistoon ja toinen kahden päivän kuluessa toimitettava hakijalle työn suorituksessa noudatettavaksi.

67 §.

Piirustusten voimassaoloaika. Jos rakennusyritystä ei ole loppuun saatettu viiden vuoden kuluessa piirustusten vahvistamisesta, olkoon piirustuksiin annettu vahvistus rauennut, jollei maistraatti erityisistä syistä pitennä piirustusten voimassaoloaika.

68 §.

1. Maahanpaaluttaminen rakennuskonttorin toimesta. Sittenkun uutisrakennuksen piirustukset on vahvistettu, on ennen rakennustyön aloittamista rakennuksen oikea asema ja laajuus maahan paalutettava ja tontinrajain korkeusasema merkittävä kaupungin rakennuskonttorin toimesta.

2. Rakennustarkastuksen toimitettavat perustamisen katselmukset. Perustamista alotettaessa on siitä tehtävä ilmoitus rakennustarkastuskonttoriin, joka toimittaa katselmuksen rakennuspaikalla ja tarkastaa miten perustaminen toimitetaan; ja on tontinhaltija velvollinen, kun rakennustarkastaja sitä vaatii, asiantuntevalla henkilöllä tutkituttamaan tontin perustasuhteet ja siitä antamaan kartan selityksineen. Kun perustaminen on suoritettu, on kirjallinen ilmoitus jälleen tehtävä rakennustarkastuskonttoriin, jonka tulee kahden päivän kuluessa työ uudestaan katsastaa.

Muuraustyö ei saa alkaa, ennenkuin rakennustarkastaja on perustamistyön hyväksynyt, josta merkintä on viivyttelemättä kirjoitettava hakijan hallussa olevaan piirustusten kappaleeseen.

3. Rakennuskonttorin toimitettava kivijalankatselmus. Sittenkun kivijalka on tehty ja takamuuraus asianmukaisesti suoritettu, ei rakennustyötä saa jatkaa, ennenkuin rakennuskonttori on, tutkimuksen jälkeen, joka ilmoituksesta viivyttelemättä toimitetaan, hakijan hallussa olevaan piirustusten kappaleeseen kirjoittamalla antanut todistuksen, että kivijalka on laskettu oikeaan korkeus- ja pohja-asemaan.

4. Rakennustarkastuksen toimitettavat palkistonkatselmukset. Ryhdyttäessä palkistoja paikalleen panemaan pitää rakennuttajan siitä kirjallisesti ilmoittaa rakennustarkastuskonttoriin rakennustyön jatkuessa tarpeellisen silmälläpidon vuoksi.

5. Rakennustarkastuksen toimitettava yleiskatselmus. Rakennustyön edistyttyä niin pitkälle, että kattorungosto on paikallaan ja savupiiput tehty sekä rakennus semmoisessa kunnossa, että kaikkiin sen osiin voi päästä, on siitä, ennenkuin rappaaminen on suoritettu ja huoneet varustettu lattioilla, tehtävä kirjallinen ilmoitus rakennustarkastuskonttoriin, jonka tulee sen seikan selville saamiseksi, onko piirustuksia seurattu sekä tämän rakennusjärjestyksen määräyksiä noudatettu, niin myös onko rakennus tarpeellisella huolella ja varmuudella tehty, viivyttelemättä toimittaa rakennuksella yleiskatselmus. Jollei syytä muistutukseen ole, saa rakennustyön, huomioon-

Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:

66 (67) §.
Hyväksyttiin.

67 (68) §.
S:n.

68 (69) §.
S:n.

Muistutuksia:

ottaen mitä 77 §:ssä säädetään, suorittaa loppuun, ja antaa rakennustarkastaja tästä rakennuttajalle todistuksen piirustuksiin kirjoittamalla.

Tässä pykälässä säädetty kirjallinen ilmoitus on tehtävä kirjoittamalla rakennustarkastuskonttorissa sitä varten esillä olevaan päiväkirjaan.

69 §.

Uutisrakennuksen lop- tai jokin sen osa asuttavaksi luovutetaan, siitä tehdä kirjallinen ilmoitus 61 §:ssä mainitulle maistraatinjäsenelle, jonka on viivyttlemättä kutsuttava muut samassa pykälässä mainitut rakennuskatselmusmiehet katselmukseen ottamaan selville, onko työ suoritettu vahvistettujen piirustusten ja annettujen määräysten mukaisesti vai onko olemassa semmoisia seikkoja, että rakennuksen tai jonkin sen osan luovuttamisesta asuttavaksi voi katsoa koituvan vaaraa asukkaiden terveydelle.

Jollei muistutusta tehdä, antakoon maistraatinjäsen siitä todistuksen rakennuttajalle sekä kirjoittakoon sen myös rakennuspiirustusten arkistokappaleeseen. Jos sitä vastoin käy selville, että rakennus on puutteellisesti tehty, tai jos piirustuksista on tehty sellainen poikkeus, jota 56 §:n mukaan ei saa luvatta tehdä, tai jos voimassa olevia määräyksiä muutoin ei ole asianmukaisesti otettu huomioon, tai jos rakennus tai jokin sen osa on vaarallinen asukkaiden terveydelle, ilmoittakoon maistraatinjäsen viivyttlemättä asianlaidasta maistraattiin.

Maistraatin tulee sittemmin, harkinnan jälkeen ja sittenkun uusi katselmus, jos tarve vaatii, on paikalla pidetty, velvoittaa rakennuttaja viivyttlemättä korjaamaan olemassa oleva puutteellisuus tai oikaisemaan huomautettu poikkeavaisuus; ja saa maistraatti sitä tarkoitusta varten myös, jos tarpeellista on, määrätä rakennuksen purettavaksi.

70 §.

Lisä-, korotus- tai muutosten rakennuksesta, rakenne- tai tulisijan- sekä julkisivun- tai muutosten rakennuksesta olkoon soveltuville kohdin voimassa mitä 68 ja 69 §:ssä on uutisrakennuksesta sanottu.

71 §.

Kivitalon, joka on yhtä kerrosta korkeampi tai jonka alle kellari tehdään, saa rakentaa sekä lisä-, korotus- ja muutosten rakennuksen siinä toimeenpanna ainoastaan asiantuntevan, työn asianmukaisesta suorituksesta vastuunalaisen henkilön johdolla, jonka maistraatti on työnjohtajaksi hyväksynyt.

Vastuunalainen työnjohtaja. Kun tarpeelliseksi katsotaan, saa maistraatti rakennustarkastajan ilmoituksesta määrätä, että muun kuin 1 momentissa sanotun rakennustyön sekä tulisijan- ja rakenne- muutoksen johto on annettava asiantuntevan henkilön toimeksi.

Jos rakennuttaja muissakin tapauksissa haluaa ottaa vastuunalaisen työnjohtajan, tulee tämän olla maistraatin hyväksymä.

Vastuunalaisen työnjohtajan ottamisesta on ilmoitus tehtävä rakennustarkastuskonttoriin.

*Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:*

69 (70) §.
Hyväksyttiin.

70 (71) §.
S:n.

71 (72) §.
S:n.

Muistutuksia:

Jos maistraatin hyväksymää työnjohtajaa ei ole asetettu, olkoon rakennuttaja itse vastuunalainen.

Vastuunalaiseksi työnjohtajaksi älköön hyväksyttäväksi muita kuin se, joka teollisuuskoulun tahi muun siihen verrattavan tai ylempään teknillisen oppilaitoksen todistuksella on näyttänyt saaneensa tyydyttävät tiedot rakennusopissa ja sen ohessa asiantuntevan viranomaisen tai rakennusammattissa tunnustetusti taitavain henkilöjen antamalla todistuksella on näyttänyt omaavansa käytännöllistä taitoa tässä ammatissa. Kuitenkin saa maistraatti vastuunalaiseksi työnjohtajaksi hyväksyä semmoisenkin henkilön, joka ei voi näyttää tuollaisen oppilaitoksen todistusta, mutta on vähintään kymmenen vuotta, niistä vähintään viisi vuotta Helsingin kaupungissa, hyväksi arvostellulla taidolla harjoittanut rakennusammattia.

72 §.

Asiantunteva valvonta. Jos rakennusyrityksessä käytetään rautabetoni- tai muita rakenteita, joiden suorittaminen vaatii erikoista asiantuntevaa valvontaa, on tämä annettava toimeksi sopivalle henkilölle, jonka maistraatti toimeen hyväksyy.

Kun tarpeelliseksi katsotaan, on rakenteet, ennen sisustustyön alkamista, rakennuttajan kustannuksella koekuormitettava.

73 §.

Tontin käyttäminen varastopaikaksi. Rakennusyritystä toimeenpantaessa voi maistraatti myöntää tontinhaltijalle oikeuden määrääjäksi ja niillä ehdoilla, kuin maistraatti katsoo tarpeelliseksi määrätä, tontille panna varastoon rakennuspuita ja muita työssä tarpeellisia aineita.

74 §.

Kadun erilleen aitaaminen. Huoneusta rakennettaessa tai purettaessa tai muuta rakennusyritystä tontilla toimeenpantaessa voi maistraatti myöntää tontinhaltijalle luvan rakennusaineiden ja muiden tarvikkeiden varastoonpanoa varten aidata erilleen sopivan osan katua, yleistä tietä tai paikkaa tahi työn teettämistä varten siihen sijoittaa telineitä, ja määrätäkin samalla ajan, minkä lupa on voimassa, ja ehdot, mitkä maistraatti tuollaisessa tapauksessa katsoo tarpeellisiksi, ollen siinä kohden erittäin noudatettavana:

että uutisrakennukseen nähden lupaa ei saa ulottaa kauemmaksi kuin siihen asti kun rakennus on valmiiksi rapattu;

että erilleen aidattu kadun, yleisen tien tahi paikan osa on ympäröitävä tiheällä, vähintään kaksi ja kolme kymmenesosaa metriä (2.3) korkealla lauta-aidalla ja, kun maistraatti tarpeelliseksi katsoo, varustettava puisella jalkakäytävällä, niin leveällä kuin maistraatti määrää;

että, kun on pelättävissä rakennustyöstä johtuvan estettä tahi haittaa keskuusliikenteelle rakennuspaikan vierellä, on jalkakäytävä varustettava suojakatolla ja ryhdyttävä muihinkin toimenpiteisiin, joita maistraatti voi katsoa tarpeelliseksi määrätä keskuusliikenteen ja yleisen turvallisuuden vuoksi; sekä

*Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:*

Muistutuksia:

72 (73) §.
Hyväksyttiin.

73 (74) §.
S:n.

74 (75) §.
S:n.

että hakija on velvoitettava, ennenkuin lauta-aitaa tahi telineitä rakennetaan, tästä maistraatin pöytäkirjanotteen näyttämällä ilmoittamaan rakennustarkastuskonttoriin.

Maistraatilla on valta, jos pätevää aihetta ilmaantuu, peruuttaa tässä mainittu lupa, rajoittaa myönnettyä oikeutta tai koventaa siihen liittyviä ehtoja.

Oikeudesta tai velvollisuudesta kadun, yleisen tien tahi paikan erilleen aitaamiseen on rakennuttajan suoritettava erittäin vahvistetun taksan mukainen maksu, josta kuitenkin kruunu ja yleinen laitos ovat vapautetut.

75 §.

Rakennus- Rakennusryityksessä tarpeellisten telineiden pitää olla täysin luotettavat *sekä* hyvistä telineet. aineista (poist.) ja on niiden ulkolaitoihin (poist.) pantava tukevat kaiteet.

76 §.

Varokei- Jos perustuksen panossa tahi muutoin rakennusryityksessä on pelättävissä syntyvän noja raken- vahinkoa toisen hengelle, terveydelle tahi omaisuudelle tahi jos siitä voi toiselle syntyä nusryityk- mainittavaa haittaa, on sen estämiseksi ryhdyttävä toimenpiteisiin. Näiden toimenpiteiden sessä. laadun määrää, elleivät asianosaiset siitä sovi, maistraatti, tahi kun sellainen uhkaava hengen tahi omaisuuden vaara on olemassa, ettei maistraatin määräystä ehditä odottaa, rakennustarkastaja, joka kuitenkin on velvollinen tästä viivyttämättä ilmoittamaan maistraattiin.

Maistraatin tulee myös, jos asianosaisten välillä on riitaisuutta, määrätä kenen on toimenpiteisiin ryhdyttävä, ja olkoon siinä kohden yleensä sääntönä, että sen, joka olevia oloja muuttaa, pitää toimenpiteeseen ryhtyä, ellei vaaran tahi haitan harkita johtuvan siitä, että jokin muu kuin rakennuttaja on noudattanut virheellistä tahi puutteellista rakennustapaa tahi käyttänyt tonttia väärin.

Jolleivät asianosaiset voi sopia siitä, kenen on kärsittävä edellä mainittujen toimenpiteiden kustannukset, ratkaiskoon tuomioistuim heidän välinsä.

Nämä asiat on maistraatin käsiteltävä erityisen kiireellisinä.

Veden Jos perustusta kaivaessa on tarpeellista pumpputa tontilla vettä, on rakennuttajan pumppua- velvollisuus ryhtyä semmoisiin toimenpiteisiin, ettei hiekan ja saven sekaista lietettä eikä minen pe- muuta kiinteätä likaa valu yleiseen laskukanavaan. rustusta kaivaessa.

77 §.

Rakennuk- Tulenkestävästä aineesta olevaa uutta sekä lisä-, korotus- tahi muutosrakennuk- sen rappaa- sella varustettua asuinrakennusta ei saa sisäpuolelta rapata, ennenkuin kuuden viikon kuluttua siitä, kun rakennustyö on 68 §:n 6 momentin mukaan katsastettu ja hyväksytty; kuitenkin että maistraatti saa rakennustarkastajaa kuultuaan rakennuttajan hake- minen. muksesta lyhentää mainittua aikaa koko rakennukseen tahi sen osiin nähden.

*Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:*

75 (76) §.

Tämä pykälä oli laadittava seuraavaan muotoon: „Rakennusyhtiössä tarpeellisten telineiden pitää olla täysin luotettavat sekä hyvistä aineista ja on telineitten ulkolaitoihin pantava tukevat kaiteet.“

76 (77) §.

Hyväksyttiin.

77 (78) §.

Kaupunginvaltuusto päätti pykälän poistettavaksi.

Muistutuksia:

77 (78) §.

Komitea on ottanut tietoonsa ne syyt ja näkökohdat, mitkä Kaupunginvaltuustossa esiintuottiin tässä pykälässä olevain ajanmääräysten poistamisen puolesta, sekä tutustunut tämän tueksi mainittuun tukholmalaisen insinöörin, tri Klas Sondénin asiasta antamaan sel-

Sellaista asuinrakennusta, kuin edellisessä momentissa mainitaan, ei saa ulkopuolelta rapata, ennenkuin kuuden *viikon* kuluttua, siitä kun rakennustyö on 68 §:n 6 momentin mukaan katsastettu ja hyväksytty, eikä myöskään muuna aikana kuin toukokuun alusta lokakuun loppuun.

78 §.

Laudoitus, Jos rakennus on aiottu saumattavaksi, rapattavaksi tai laudoitettavaksi tai rappaus, muulla tavoin ulkopuolelta verhottavaksi, on semmoinen työ suoritettava neljän vuoden kuluessa siitä, kun rakennus on lopullisesti katsastettu.

y. m.

Rakennuksen ulkopuoliseen maalaukseen sekä portin ja aitauksen maalaukseen ei saa käyttää rumentavaa eikä silmiä rasittavaa väriä.

79 §.

Kruunun Lukuunottamatta mitä 74 §:ssä on säädetty, eivät tämän luvun määräykset ole tai yleisen sovellettavia kruunun tai yleisen laitoksen tarpeiksi teetettävään rakennustyöhön, vaan laitoksen tarpeiksi ottoon sellaiseen rakennusyritykseen nähden noudatettavana mitä siitä on erittäin säädetty.

teetettävä

rakennus-

työ.

XI LUKU.

Rakennusten rakenteesta, uloskäytävistä, portaista ja eteisistä, ulkonemista ja hissistä sekä sähkö-, kaasu-, vesi- ja laskujohdoista.

80 §.

Rakenteet. Rakennustyössä on kaikki rakenteet tehtävä riittävän lujat ja tarpeelliseen yhteinäisyyteen sekä ainoastaan tarkoitukseen täysin sopivia rakennusaineita käytettävä.

81 §.

Perusmuuri. Perusmuuri on, missä kallio ei kohtaa tai muurin asemesta laiteta muuta, täysin tarkoituksenmukaista rakennetta, laskettava, tulenkestävästä aineesta tehtävissä rakennuksissa kaikkien muurien alle, sekä muusta kuin tulenkestävästä aineesta tehtävissä rakennuksissa ulkoseinään, nurkkain ja muurien alle.

Perusmuuria ei saa laskea tontin rajalinjaa ulommaksi. Kuitenkin saa kadun tai yleisen paikan vierellä kolmensadan millimetrin (300 mm) syvässä sen pinnan alla perusmuuri ulottua sataviisikymmentä millimetriä (150 mm) ja puolenkolmatta metrin (2,5 m) syvässä kuusisataaviisikymmentä millimetriä (650 mm) tontinrajaa ulommaksi ja sitten kulkea edelleen alaspäin korkeuden kymmenesosaa vastaavaa kaltevuutta noudattaen.

82 §.

Miten Perusmuuri, niin myös perusmuurin asemesta tehtävä holvi- ja rautarakenne, on perusmuuri laskettava lujalle luonnolliselle tai keinotekoiselle pohjalle ja niin syvään, että roudan lasketaan. vahingolliset vaikutukset estetään.

*Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:*

78 (79) §.
Hyväksyttiin.

79 (80) §.
S:n.

80 (81) §.
S:n.

81 (82) §.
S:n.

82 (83) §.
S:n.

Muistutuksia:

vitykseen, joka on luettavana hänen vuonna 1914 julkaisemassaan lentokirjasessa.

Tässä julkaisussa moittii herra Sondén Tukholman rakennusjärjestyksessä olevia määräyksiä, joiden mukaan sisä- ja ulkopuolisen rappauksen välillä tulee kulua jokin määrätty aika, sekä pitää suotavana sikäläisen työtavan uudistamista. Herra Sondén, joka nojautuu teknillis-kemiallisiin tutkimuksiin, on sitä mieltä, että puheenalaiset määräykset eivät ole omansa viemään toivotuille perille, vaan olisi niiden sijasta terveydenhoitolainsäädäntöön pantava erinäisiä tehokkaita määräyksiä jotta estettäisiin asukkaita muuttamasta rakennuksiin, jotka kosteuden tähden eivät ole sopivia asuttaviksi.

Komitea ei suinkaan tahdo halventaa herra Sondénin tutkimusten merkitystä, mutta ei ole voinut niiden perusteella vakuuttua siitä, että puheenalainen määräys että rappaustöitä saa teettää vasta määräajan kuluttua olisi tarkoitustaan vastaamaton. Tuollaisia määräyksiä sovelletaan Tukholmassa edelleen siellä voimassa olevan rakennusjärjestyksen mukaan ja niitä on erinäisissä viimeaikaisissa Saksan rakennusjärjestyksissä. Komitean vakaumus on, että samallaiset määräykset meilläkin olisivat omansa tuntuvassa määrässä suojelemaan muutolta kosteisiin taloihin sekä hillitsemään sitä hyvinkin yleistä väärinkäytöstä, että rakennuksia, erittäinkin vähävaraisille tarkoitettuja, vuokrataan niitä edeltäpäin kuivattamatta. Komitea myöntää mielellään, että täydet takeet näiden hankaluuksien ja epäkohtain poistamisesta ovat saatavissa ainoastaan tehokkailla terveydenhoitoasetuksen määräyksillä järkiperäisesti järjestetyn asuntotarkastuksen yhteydessä, mutta näiden toimenpiteiden puitteissa puolustaisivat määräaikaisen kuivatusajan säätävät määräykset hyvin paikkaansa.

Komitea ei myöskään luule ehdotettujen määräysten käytännössä tuottavan vaikeutta. Ehdotuksen mukaan olisi maistraatilla tilaisuus lyhentää odotusaikaa sisäpuoliseen rappaukseen nähden, kun rakennuttaja on ryhtynyt tehokkaisiin kuivatustoimiin. Väite että mainitut määräykset kohtuuttomasti pitentäisivät rakennusaikaa, ei myöskään voi ansaita huomiota, koska vuokraamista tavallisesti ei tarvitse sen vuoksi lykätä toistaiseksi. Poistaakseen kuitenkin mahdollisimmassa määrässä epäilykset tässä kohden, on Komitea tahtonut mennä niin pitkälle, että ulkopuolisen rappauksen saisi toimittaa aikaisintaan kuuden viikon kuluttua rakennustyön hyväksymisestä eli saman ajan kuluttua kuin sisäpuoliseenkin rappaukseen nähden on ehdo-

Maakosteuden estämiseksi rakennukseen tunkeutumasta on perusmuuri ja kivijalka sopivalla tavalla eristettävä.

83 §.

Perustaessa Kaikki perustuksentekoon tarvittavat puurakenteet on asetettava niin, että ne käytetyt lepäävät vähintään viisisataa millimetriä (500 mm) alempana alinta pohjavedenpintaa. puurakenteet.

84 §.

Kivijalka. Rakennuksen alle, mitä laatua lieneekin, (poist.) on pantava graniitista *tai muusta sopivasta aineesta* tehty kivijalka ja on sen korkeus maan pinnasta lukien, elleivät erityiset asianhaarat toisin vaadi, *oleva* kustakin kohdasta vähintään viisisataa millimetriä (500 mm).

85 §.

Ulkomuuri. Ulkomuuri, jolla käsitetään katua, avonaista paikkaa, pihamaata tahi tontinrajaa vasten olevaa muuria, on asuinrakennukseen tehtävä vähintään viisisataaseitsemänkymmentä millimetriä (570 mm) paksu, *jos muuri on tiilistä. Jos ulkomuuri tehdään muusta aineesta, on* ryhdyttävä (poist.) maistraatin hyväksymään toimenpiteeseen pakkasen torjumiseksi.

86 §.

Välimuurit Tulenkestävästä aineesta tehtyyn rakennukseen on kaikki kantavat välimuurit ja y. m. porrashuoneita ympäröivät muurit tehtävä tiilistä tahi muusta yhtä hyvästä aineesta.

Palkistoa kannattava välimuuri sekä sydänmuuri on oleva vähintään kaksisataaviisikymmentä millimetriä (250 mm) läpimitaten ja välimuuri, joka rajoittaa porrashuonetta vapaasti kantavine portaineen, vähintään neljäsataa millimetriä (400 mm) läpimitaten (poist.).

Mainitut mittamääräykset koskevat ainoastaan tiilimuuria. Jos 2 momentissa mainittu muuri tehdään muusta aineesta kuin tiilistä, on maistraatin asia harkinnan mukaan määrätä tuollaisen muurin paksuus.

*Kaupunginvaltuuston päätökset**I käsittelyssä:*

83 (84) §.

Hyväksyttiin.

84 (85) §.

On Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan muutettava seuraavaksi: „Rakennuksen alle, mitä laatua lieneekin, on pantava graniitista tehty kivijalka, ja on sen korkeus maanpinnasta lukien, elleivät erityiset asianhaarat toisin vaadi, kustakin kohdasta oleva vähintään 500 mm.“

85 (86) §.

Hyväksyttiin.

86 (87) §.

Päätettiin, että pykälän jälkimäisestä momentista on poistettava loppusanat „sekä hissirumpua rajoittava muuri vähintään 250 mm. läpimitaten“ sekä sijaan pantava määräys, että momentissa mainituilla välimuureilla tulee olla siinä säädetty vähin läpimita, edellyttäen niiden olevan tiilistä.

Muistutuksia:

tettu. Lisättäköön vielä, että Arkkitehtiklubi antamassaan lausunnossa ei ole vaatinut määryksiä poistettaviksi, vaan ainoastaan rappauksen lykkäysaikaa lyhennettäväksi.

Näistä syistä on Komitean enemmistö katsonut olevan toistaminen aikaisemman ehdotuksensa edellä kerrotulla tavalla muutettuna. Muuan vähemmistö Komiteassa on mietinnön oheisessa vastalauseessa esitetyillä syillä kannattanut Kaupunginvaltuuston ensi käsittelyssä tekemää päätöstä ja vaatinut pykälän poistamista rakennusjärjestyksestä.

84 (85) §.

Komitean enemmistö on sitä mieltä, että kivijalka on sallittava tehdä muustakin aineesta kuin graniitista, koska kaupassa on täysin hyviä ja yhtä sopivia vastikkeita eikä sentähden ole olemassa kyllin painavia syitä kieltää niitä käyttämästä. Vähemmistö on komitean perusteluissa mainituista syistä edelleen kannattanut Komitean ehdotusta.

85 (86) §.

Pykälässä mainittu mittamääräys on lähimmin sovellettava tiilimuureihin. Muuta rakennusainetta käyttäessä pitää vahvuuden riippua aineen laadusta, ja näyttää maistraatti tässä tapauksessa olevan velvoitettuun katsomaan, että ryhdytään tehokkaaseen toimenpiteeseen pakkasen torjumiseksi.

87 §.

Kellari. Jos asuinrakennuksen alle laitetaan kellari tai muu säilytyshuone, on sen ympärysmuurit tehtävä kivistä ja kattopalkisto pantava tulenkestävästä aineesta sekä pohja, missä pohjaveden korkeus vaatii, rakennettava niin, että pohjaveden pääsy estyy.

88 §.

Portaat. Kussakin rakennuksessa pitää portaita olla riittävä määrä ja niin sovitettuja, että niihin tulee riittävästi välitöntä valoa ja että niitä käy hyvin tuulluuttaminen sekä että kustakin asuinhuoneistosta on esteetön pääsy portaisiin; ja pitää ainakin yksien näistä portaista johtaa kadulta tai pihalta suorastaan ullakolle.

Portaat on varustettava kaidepuulla.

Huoneistosta, jonka lattia on metrin ja viisi kymmenesosaa (1.5 m) ylempänä viereisen jalkakäytävän tai pihamaan pintaa, ei mikään osa saa olla viittäkolmatta metriä (25 m) etäämpänä portaista; kuitenkin voi maistraatti, jos erityisiä syitä siihen on, sallia tätä välimatkaa pitennettävän tahi määrätä sen vähennettäväksi.

Kunkin sellaisen palomuurilla erotetun ullakko-osaston, josta 102 §:n 2 momentissa puhutaan, pitää olla maahan asti ulottuvain portaiden välittömässä yhteydessä.

89 §.

Portaiden laatu. Tulenkestävästä aineesta tehdyssä asuinrakennuksessa pitää kunkin asuinhuoneiston olla vähintään yksien porrashuoneeseen sijoitettujen portaiden välittömässä yhteydessä.

Tulenkestävästä aineesta olevassa kerroksessa pitää portaidenkin olla tulenkestävää laatua; kuitenkin saavat kahden lähinnä toisiaan palopermannon alla sijaitsevan kerroksen asuinhuoneita toisiinsa yhdistävät sisäportaat olla puustakin.

Asuinrakennuksen pääportaiden, joilla tarkoitetaan keittiöllä tahi hellauunilla varustettuihin huoneistoihin vievää pää- tahi ainoata porraskäytävää, pitää neli- ja useampikerroksissa rakennuksissa olla vähintään metrin ja viisi kymmenesosaa (1.5 m), kolmi-kerroksisissa taloissa vähintään metrin ja kolme kymmenesosaa (1.3 m) ja kaksikerroksisissa taloissa vähintään metrin ja kaksi kymmenesosaa (1.2 m) leveät.

(Poist.)

Portaat, jotka ovat ainoana käytävänä enintään kahteen huoneen ja keittiön tahi kaksi yksityistä huonetta käsittävään huoneistoon kussakin kerroksessa ja samalla muiden huoneistojen keittiönportaina, voivat kuitenkin kolmikerroksista korkeammassa rakennuksessa olla ainoastaan metrin ja kolme kymmenesosaa (1.3 m) leveät, jos maistraatti, rakennustarkastajaa kuultuaan, harkitsee mainitun porrasleveyden riittävän.

Porrasleveys ei saa olla metriä (1 m) vähempi; kuitenkin saa kahta samaan huoneistoon kuuluvaa kerrosta yhdistävät sisäportaat tehdä kuuttakymmentä senttimetriä (60 sm) leveät, jos ylempään kerrokseen on toiset portaat.

Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:

87 (88) §.
Hyväksyttiin.

88 (89) §.
S:n.

89 (90) §.
4 mom. oli poistettava.

Muistutuksia:

Eteisten, portaiden välitasojen ja ulko-ovien pitää olla vähintään portaiden levyiset; kuitenkin pitää asuinrakennuksen pääportaiden eteisen, kun kerroksia on kolme tahi useampia, olla vähintään kaksi metriä (2 m) leveä ja, kun kerroksia on yksi tai kaksi, vähintään metrin ja viisi kymmenesosaa (1.5 m) leveä.

Portaanleveys luetaan porrashuoneen seinästä kaidepuun sisäreunaan, tahi, jos kaidepuu on kiinnetty porrashuoneen ulkopuolelle, tämän ulkosyrjään.

Kun ullakolle johtavain porrasten tulee olla tulenkestävää laatua, on ne erotettava ullakosta palo-ovella.

Astinkorkeus on piirustuksissa osotettava eikä saa olla pääportaissa sataakahdeksäkymmentä millimetriä (180 mm) eikä muissa portaissa kahtasataa millimetriä (200 mm) suurempi.

Pääportaiden astinleveyden pitää suhtautua astinkorkeuteen siten, että astinleveyden millimetriluku, siihen lisättyä kahdesti astinkorkeus, samoin mitoin ilmaistuna, antaa luvun, joka ei ole 600 pienempi eikä 640 suurempi ($2k + 1 = 600 \geq 640$).

Kiertoportaisissa mitataan astinleveys enintään porrashuoneen kahden kolmanneksen päässä sisäpuolisesta reisikappaleesta lukien. Astimen kapeimman kohdan pitää olla vähintään 100 millimetriä (100 mm) leveä, profilia lukuunottamatta. Sisäpuolisen reisikappaleen pitää muodostaa yhtäjaksoisesti kohoava kaartokappale. Vähäisiä poikkeuksia sallittakoon kuitenkin portaissa, jotka suorista muuttuvat kiertoportaisiksi.

90 §.

Porrashuoneen lattia ja katto. Portaisiin, joiden 89 §:n mukaan pitää olla tulenkestävää laatua, on porrashuoneenkin lattia ja katto tehtävä tulenkestävästä aineesta.

Porrashuoneet eivät saa ikkunoilla, ovilla eikä yhteisellä hissilaitoksella olla toistensa yhteydessä.

Jos portaat rakennetaan holville, tahi jos maistraatti muutoin rakenteen laatuun nähden harkitsee kohtuulliseksi sen sallia, saa kuitenkin lattian, astinten päällyspinnat ja portaiden välitasot päällystää puulla.

91 §.

Yleiset kokoushuoneistot. Kirkoissa, koulutaloissa, sairaaloissa, teattereissa, tavarahuoneissa ja muissa rakennuksissa, joihin suurehkoja ihmisjoukkoja kokoontuu, pitää porraskäytävään, eteisten ja ovien lukumäärä, laajuus ja laatu muutoin olla sovitettu sen ihmispaljouden mukaan, mikä on edellytetty rakennukseen mahtuvan.

92 §.

Ullakon ikkunat ja ullakkokäytävä. Ullakko on varustettava ikkunoilla tarpeellisen valon saamiseksi. Ullakolle tahi siihen sen osaan, joka on jaettu osastoihin seinillä, on laitettava riittävästi valaistusta, yhtäjaksoinen ja avonainen, vähintään kaksi metriä (2 m) leveä käytävä, johon pääsee ullakolle vievistä portaista.

Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:

Muistutuksia:

90 (91) §.
Hyväksyttiin.

91 (92) §.
S:n.

92 (93) §.
S:n.

93 §.

Kattausaine. Rakennuksen saa kattaa ainoastaan kivillä, tiilillä, ei helposti sulavalla metallilla, lankalasilla, holz-sementillä tai muulla tarkoituksenmukaisella tulenkestävällä aineella, jonka maistraatti hyväksyy. Muusta kuin tulenkestävästä aineesta tehdyn yksikerroksisen rakennuksen saa myös kattaa asfalttihuovalla tahi sen kaltaisella aineella. Jos kattamisaine, säilyttääkseen tulenvastustuskykynsä, kaipaa ajoittaista sivelemistä, hiekoitusta tai muuta käyttelyä, olkoon noudatettavana mitä maistraatti siinä kohden määrää.

(Poist).

94 §.

Ulkokatto, Ulkokattoa ei saa panna niin, että se ulottuu naapurin puolelle tontinrajaa tahi kattokourut että vesi siitä juoksee naapurin tontille tahi hänen seinäänsä vasten.

ja syöksy-
putket.

Katto on varustettava jalka- eli kattokouruilla, minkä ohessa on asetettava tarpeellinen määrä syöksyputkia, joiden suu on enintään kaksisataa millimetriä (200 mm) koholla maasta. Suun alle on sijoitettava syöksykuppi kouruineen veden pois johtamiseksi. Kadun puoleinen avonainen ulkoparveke niinikään on varustettava kunnollisella vedenpoistolaitteella.

Katto, jonka kaltevuuskulma on 30 astetta suurempi vaakasuorasta tasosta laskien, on varustettava sopivalla laitteella savupiipulle pääsyä varten.

95 §.

Portaiden
sijoittami-
nen kaupun-
gin maalle.

Kaupungin katumaan käyttäminen portaiden paikaksi tahi pääsyn tahi valon hankkimiseksi kellarikerrokseen tahi kellariin olkoon kielletty.

96 §.

Uloke. Tontinrajan ulkopuolelle meneviä ulokkeita ei saa tehdä neljäätoista ja kahdeksaa kymmenesosaa metriä (14.8 m) kapeampain katujen varsille, ei myöskään kolmea metriä (3 m) lähemmäksi maanpintaa. Tuollaisia ulokkeita älköön sijoitettako lähemmäksi kuin kolmen metrin (3 m) päähän naapuritontista, eivätkä ne myöskään saa ulota enempää kuin metrin ja kaksi kymmenesosaa (1.2 m) eivätkä yhteensä täyttää enempää kuin neljänneksen julkisivun pituudesta.

*Kaupunginvaltuuston päätökset**I käsittelyssä:*

93 (94) §.

Hyväksyttiin.

(95) §.

Komitean ehdotuksen 95 § oli kokonaan poistettava.

94 (96) §.

Hyväksyttiin.

95 (97) §.

Pykälä olisi laadittava seuraavaan muotoon: „Portaat saavat ulota enintään 600 mm tontinrajan ulkopuolelle sekä valokaivo, jonka aina tulee olla katettu, enintään 560 mm tontinrajan ulkopuolelle, ja pitää valokaivon ulkoseinän kallistua 45 asteen kulmassa alaspäin tontinrajaa vasten.“

96 (98) §.

Hyväksyttiin.

Muistutuksia:

95 (97) §.

Komitean enemmistö on edellisen mietinnön perustelmissa sivulla 103 esitetyistä syistä katsonut olevan pysyminen ehdotuksessaan.

Uloke ja ulkopuolinen kattolista on tulenkestävää laatua olevaan rakennukseen tehtävä tulenkestävästä aineesta.

Oikeudesta sijoittaa uloke tontinrajan ulkopuolelle katua, istutusta tahi yleistä paikkaa vasten suoritetaan maksu taksan mukaan.

97 §.

Markiisit ja
nimikilvet. Markkiiseja ja ulkonevia nimikilpiä ei saa sijoittaa lähemmäksi maanpintaa kuin kahden ja neljän kymmenesosan metrin (2.4 m) päähän.

Nimikilpi saa ulota rakennuksen kivijalkalinjasta enintään kolmesataa millimetriä (300 mm), kuitenkin että maistraatti voi harkinnan mukaan sallia tästä poikkeuksen.

Ikkunoita ei saa laittaa ulospäin avautuviksi, elleivät ikkunankehysten alareunat ole vähintään kaksi ja neljä kymmenesosaa metriä (2.4 m) koholla maanpinnasta.

Porttia ja ulko-ovia ei saa sijoittaa niin, että ne estävät jalkakäytävän liikennettä.

98 §.

Hissi. Hissin laittamisesta olkoon voimassa mitä siitä on säädetty tahi vastedes erittäin säädetään.

99 §.

Sähkö-,
kaasu-, vesi- ja lasku-
johdot. Tontille sijoitettava vahvavirta-sähköjohto sekä kaasu-, vesi- ja laskujohto on laitettava tarkoin Helsingin kaupungin sähkö- ja kaasutehtaan sekä vesijohtolaitoksen hyväksymien ohjeiden mukaisesti. Ennenkuin liittymistä tuollaiseen johtoon saa toimeenpanna, on se asianomaisen teknillisen laitoksen toimesta asianmukaisesti koeteltava sekä rakennuttajan annettava rakennustarkastuskonttoriin todistus, että johto on hyväksytty käytettäväksi.

100 §.

Kylpyhuoneiden pitää olla varustetut vettä läpäisemättömillä lattioilla sekä tarpeellisilla tuulluutuslaitteilla.

XII luku.

Palomuurista, savupiipusta, tulisijasta, palopermannosta ja siitä, mitä muutoin erittäin on noudatettava tulenvaaralta turvaamiseksi.

101 §.

Ulkopuo-
linen palo-
muuri. Naapurin tonttiin rajoittuva rakennus on mainitulla rajalla varustettava tulenkestävästä aineesta tehdyllä aukottomalla ulkomuurilla. Sellainen ulkopuolinen palomuuuri on rakennettava vähintään kolmesataa millimetriä (300 mm) korkeammaksi rakennuksen ulkokattoa ja päältäpäin katettava rautalevyllä tai muulla yhtä hyvällä tulenkestävällä

*Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:*

97 (99) §.
Hyväksyttiin.

98 (100) §.
S:n.

99 (101) §.
S:n.

100 (102) §.
S:n.

101 (103) §.
S:n.

Muistutuksia:

aineella. Naapurit voivat sopimuksella, joka on tehtävä kirjallisesti ja maistraatin pöytäkirjaan kirjoitettava, yhtyä rakentamaan yhteisen palomuurin, joka siinä tapauksessa on tehtävä vähintään neljäsataa millimetriä (400 mm) paksu. Tuollaisen yhteisen ulkopuolisen palomuurin paksuutta ei saa siihen muuratulla palkistolla eikä savu- tahi ilmajohdoilla vähentää kahtasataakahdeksäkymmentä millimetriä (280 mm) pienemmäksi.

Ulkopuolisen palomuurin aukko. Jokainen, joka tahtoo ulkopuoliseen palomuriin tehdä ikkunan, luukun tai muun aukon, hankkikoon siihen maistraatin ja naapuritontin omistajan luvan. Naapurin suostumus älköön sitoko naapuritontin seuraavaa omistajaa.

Ulkopuoliseen palomuriin tehty aukko on, kun maistraatti tarpeelliseksi tutkii, varustettava palo-ovella, joka on pantu tulenkestävään karmiin, tahi muutoin tehtävä tulenkestäväksi.

Palomuurissa lasipinta. Palomuriin voi pienehkölle alalle päivänvalon saamiseksi panna lasia sisäänvalettuine rautalankaverkkoinen tai muuta yhtä hyvää ja rakenteeltaan maistraatin hyväksymää ainetta.

102 §.

Sisäpuolinen palomuri. Rakennus, joka kokonaan tahi osittain tehdään muusta kuin tulenkestävästä aineesta, ei saa pinta-alaltaan olla suurempi kuin, asuinrakennus neljäsataaneljäkymmentä neliömetriä (440 m²) ja ulkokuonerakennus satakahdeksäkymmentä neliömetriä (180 m²). Tuollaiset rakennukset saa kuitenkin, kun ne sijaitsevat samalla tontilla vähintään kahdeksan metrin (8 m) päässä toisistaan, yhdistää tulenkestävästä aineesta tehdyllä rakennuksella, jonka toinen sivuseinä vähintään kahdensadankahdeksäkymmenen millimetrin (280 mm) vahvuksena aukottomana palomuurina johdetaan rakennusten ulkokattoja ylempäksi, ja on muutoin sellaisesta palomuurista voimassa mitä edellisen pykälän 1 momentissa on ulkopuolisen palomuurin paksuudesta ja korkeudesta säädetty.

Ullakon palomuri. Ullakko, joka tulenkestävästä aineesta tehdyssä rakennuksessa on alaltaan neljäsataakahdeksäkymmentä neliömetriä (480 m²) laajempi, on vähintään sataviisikolmatta millimetriä (125 mm) paksulla sisäisellä palomuurilla, joka aukottomana ulotetaan rakennuksen katon yläpuolelle, jaettava siten, ettei yksikään osasto ole mainittua mittaa laajempi. Aukon sellaiseen palomuriin saa maistraatin luvalla tehdä, mutta se pitää olla varustettu itsestään sulkeutuvalla, tulenkestävää laatua olevalla ovelle.

Jos tarpeelliseksi katsotaan, on tuollainen palomuri asianmukaisesti lujitettava.

103 §.

Ullakon katto-omero. Tulenkestävästä aineesta tehdyn rakennuksen ullakon kattokomerossa ja kattopinnan ikkunassa pitää kaikki puuaine, lukuunottamatta ikkunankehysiksiä, olla verhottu tulenkestävällä aineella.

Paloluukku. Tulisijalla varustetussa rakennuksessa on ulkokattoon tehtävä vähintään 600 × 600 millimetrin laajuinen paloluukku, johon kiintonaisten tikapuiden ja portaiden pitää ulla kolla johtaa.

*Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:*

Muistutuksia:

102 (104) §.
Hyväksyttiin.

103 (105) §.
S:n.

Valokaivot, Ullakolla olevat valokaivot, tuulluutusrummut ja putkijohdot on joko tehtävä tulenkestävästä aineesta tai sekä ulkoa että sisältä metallilevyllä verhoittava.

104 §.

Savupiippu. Savupiippu on tehtävä tiilistä tai betonista ja joko tuettava perustuksesta asti nousevalle muurille tahi asetettava holville tai muulle tulenkestävää ainetta olevalle kantavalle rakenteelle, pystytettävä mahdollisimman kohtisuoraan sekä päättyväksi, jos kulkee katonharjan läpi, vähintään viisikahdeksatta senttimetriä (75 sm) sen yläpuolelle tahi, jos se johdetaan katonkaltaan läpi, vähintään metrin ja *kaksi kymmenesosaa* (1.2 m) ylemmäksi katonpintaa, savupiipun suusta kohtisuoraan katonpintaa vasten lukien.

Rakennuksen sisässä oleva savupiipun osa on rapattava.

Pajan tahi muun kovaa lämmitystä vaativan laitoksen savupiippu on varustettava tarkoituksenmukaisella kipinänsammuttajalla.

Tulisija. Teollisuusrakennukseen saa maistraatin luvalla ja samassa määräämin ehdoin laittaa tilapäistä tarvetta varten savupiipun metallilevystä.

105 §.

Savupiipun saa kiinnittää naapurin rakennuksen pätyyn tai palomuriin, ellei siitä koidu naapurille vahinkoa eikä haittaa.

106 §.

Tulisija on niin rakennettava ja semmoisessa kunnossa pidettävä, että sitä käyttäessä ei synny tulenvaaraa eikä hengen tai terveyden vaaraa sekä ettei siitä lähde savua ja nokea haitallisessa määrässä

Tulisija on rakennettava kiviperustalle, holville tai muulle kantavalle, tulenkestävää ainetta olevalle rakenteelle, ja pitää vähimmän välimatkan siinä olevasta savujohdosta olla lattialankkuun satakuusikymmentä millimetriä (160 mm) sekä muuhun puuaineeseen kaksisataakahdeksankymmentä millimetriä (280 mm). Kuitenkin saatakoon pienehkö tulisija, josta savu erityisellä putkella johdetaan muurattuun tulisijaan, sijoittaa metallilevystä, kivistä tai muusta tulenkestävästä aineesta olevalle alustalle, kunhan tuhka-laatikon tahi, missä sitä ei ole, tulisijan pohjan ja alla olevan puuaineen väliä on vähintään *satakuusikymmentä* millimetriä (160 mm).

Kunkin tulisijan takana pitää olla vähintään sataviisineljättä millimetriä (135 mm) paksu tahi, kun tulisija vaatii erittäin kovaa lämmitystä, vähintään kaksisataakahdeksankymmentä millimetriä (280 mm) paksu muuri, ja on tämän suojamuurin ja tulisijan väliin jätettävä vähintään seitsemänkymmentä millimetriä (70 mm) leveä tyhjä tila, joka on esteettömässä yhteydessä huoneen ilman kanssa. *Muusta aineesta kuin tiilistä olevan suojamuurin saa kuitenkin tehdä vastamainittua ohemman, jos ryhdytään maistraatin hyväksymään toimenpiteeseen tulenvaaran varalta.* Semmoinen pienehkö tulisija, kuin edellä 2 momentissa mainittiin, saatakoon kuitenkin, kun puuseinää tahi seinään kiinnitettyä puusisustusta suojaamassa on vähintään viidenseitsemättä millimetrin (65 mm)

Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:

104 (106) §.

Savupiipun vähin korkeus olisi, piipun kulkiessa katonkaltaan läpi, vähennettävä 1.5 metristä 1.2 metriin.

105 (107) §.

Hyväksyttiin.

106 (108) §.

3 mom. olisi muodostettava uudestaan siihen suuntaan, että tulisijan taakse saisi muurin tehdä muustakin tulenkestävästä aineesta kuin tiilistä sekä että sellainen muuri saisi olla momentissa säädettyä ohuempi.

Muistutuksia:

106 (108) §*).

2 momentissa viimeisenä olevan mitan 200 mm on Komitea katsonut olevan vähennettävä 160 mm:ksi, mikä vastaa kaupassa olevain kaminien suuruusmittoja.

*) Tähän pykälään tehdyistä muutoksista on Komitea pitänyt tarpeellisena tiedustella Palotoimikunnan mieltä, ja onkin Toimikunta tämän oheisessa lausunnossa pitänyt muutosehdotuksia perusteltuina.

vahvuinen muuri tahi vähintään seitsemänkymmenen millimetrin (70 mm) päähän puuaineesta asetettu metallivarjostin, asettaa vähintään kahdensadanviidenkymmenen millimetrin (250 mm) päähän muurista tai varjostimesta, taikka myös muulla maistraatin hyväksymällä tavalla erottaa seinästä tahi seinään kiinnitetystä puusisustuksesta.

Tulisijan ja katossa olevan puuaineen vähin välimatka olkoon kaksisataaviisikymmentä millimetriä (250 mm) tahi, jos tulisija on metallista, viisisataa millimetriä (500 mm).

Tulisijan edessä oleva lattia. Tulisijan edestä on syttyvästä aineesta oleva lattia huoneessa tai keittiössä päällystettävä metallilevyllä, kivellä tai muulla tulenkestävällä aineella, huoneessa vähintään viidensadan millimetrin (500 mm) pituudelta ja neljänsadan millimetrin (400 mm) leveydeltä sekä keittiössä kuudensadan millimetrin (600 mm) pituudelta ja leveydeltä, minkä ohessa pesu- ja leivintuvassa lattia tulisijan suun edestä on ainakin metrin ja kahden kymmenesosan (1.2 m) pituudelta sekä metrin (1 m) leveydeltä tehtävä kivilaatoista tahi tiilistä.

107 §.

Savuputket. Jokainen tulisija, paitsi sellainen pienehkö tulisija, joka on mainittu 106 §:n 2 momentissa, on savun poisjohtamista varten yhdistettävä savupiippuun päättyvään savuputkeen.

Tulisija on yhdistettävä savuputkeen tiilistä tai betonista tehdyllä putkella taikka myös fajanssisella tai kaksinkertaisella metalliputkella, ja pitää siinä putkessa olevan savutiehyeen olla niin laaja, kuin seuraavassa momentissa määrätään savuputkessa olevan savutiehyeen laajuudesta. Jos sellainen putki on tehty tiilistä tai betonista, olkoon sen seinän paksuudesta ja syttyvästä aineesta erottamisesta voimassa mitä savuputken ulkoseinistä näissä tapauksissa tässä alempana säädetään, ja on putki, savun estämiseksi tunkeutumasta ulos tulisijan ja savuputken välistä, sisäpuolelta vähintään kolmensadan millimetrin (300 mm) pituudelta verhoitava paksulla metallilevyllä. Fajanssiputkea älköön johdettako lähemmäksi seinään kiinnitettyä puusisustusta kuin kolmensadan millimetrin (300 mm) eikä metalliputkea lähemmäksi semmoista sisustusta kuin kuudensadan millimetrin (600 mm) päähän; kuitenkin saa tämän välimatkan, kun puuainetta suojelemassa on vähintään viidenseitsemättä millimetrin (65 mm) vahvuinen muuri tai vähintään seitsemänkymmenen millimetrin (70 mm) päähän puuaineesta asetettu metallivarjostin tai muu maistraatin hyväksymä laite, vähentää kahdeksisadaksi kolmeksikymmeneksi millimetrikäsi (230 mm), luettuna, kun putki on fajanssista, puuaineeseen, mutta kun se on metallista, muuriin tai varjostimeen. Missä fajanssi- tai metalliputki kulkee puuseinän läpi, on putken ympärille laitettava vähintään kaksisataakahdeksänkymmentä millimetriä (280 mm) paksu suojamuuri, jollei maistraatti hyväksy jotakin muuta laitetta.

Savuputken ulkoseinän pitää olla tiilistä tai betonista ja savutiehyeen olla tavallisen kaakeliuunin savuputkessa vähintään 150 × 150 millimetriä ja pienemmän keittiönlieden vähintään 150 × 150 millimetriä sekä isomman keittiönlieden savuputkessa *tulisijan ko' on mukaan sovitettu*. Sen ohessa pitää savutiehyeen olla semmoinen, että sitä, jos tarve vaatii, helposti käy nuohoominen. Ulkoseinän pitää olla vähintään sataviisineljättä milli-

Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:

Muistutuksia:

107 (109) §.

Savuputkea koskeva 3 momentin säännös olisi muutettava niin, että pienemmän keittiönlieden savutiehyeen ei tarvitsisi olla 150×220 mm, vaan ainoastaan 150×150 mm. Määräystä, että isomman keittiönlieden savutiehyeen pitää olla vähintään 300×300 mm, niinkään pidettiin tarpeettoman runsasmittaisena. Viimeisen momentin määräystä, että kunkin keittiönlieden, hellauunin ja muuripadan osalle olisi tehtävä erityinen 150×300 mm:n laajuinen höyryputki höyryn poisjohtamiseksi, pidettiin liian ankarana, mikäli koski mainittuja mittoja, jotka hyvin näytti käyvän vähentäminen 150×225 mm:ksi.

metriä (135 mm) tahi, missä putki johdetaan lattianpohjan tai ulkokaton läpi tahi koskee muuhun puuaineeseen kuin lattialankkuun, jalkalistaan tai kattopaneliin, vähintään kaksisataakymmenen millimetriä (210 mm) paksut, ja on viimeksi mainituissa tapauksissa ulkoseinät, missä ne koskevat puuaineeseen tai muuhun syttyvään aineeseen, sitä paitsi rapattava ja verhottava metallilevyllä.

Suoja liikakuu- Isonlaisesta tulisijasta tahi lämmityskattilasta lähtevää tai leipomossa, ravintolassa, kuumen- kansankeittiössä tahi muussa laitoksessa, missä pitkällistä ja kovaa lämmitystä käytetään, nusta savutiehyettä ympäröivä muuri on varustettava sopivalla suojalla liikakuumennusta vastaan. vasta- laittamalla tuliputkea ympäröivä ilmakerros siitä kohdasta alkaen, missä liesi sijaitsee, ja ylös asti vesikaton läpi.

Höyry- Savutiehyeitten väliseinä olkoon vähintään viisiseitsemättä millimetriä (65 mm) paksu. Kunkin keittiönlieden, hellauunin ja muuripadan osalle on sen ohessa tehtävä erityinen 150 × 225 millimetrin laajuinen häyryputki huurun poisjohtamiseksi.

108 §.

Pienehkön Tulisijaa ei saa laittaa 39 §:n 3 momentissa mainittuun rakennukseen. rakennuk- Tulisijan saa ulkokuonerakennuksessa tehdä ainoastaan sinne tehtyyn asuinhuoneeseen, ulko- neeseen, pesu- ja leivintupaan sekä, jos ulkokuonerakennus on tulenkestävästä aineesta, huoneen ja muuhunkin huoneeseen, jonka lattia on tulenkestävää laatua. makasiinin Makasiiniin saa tulisijan laittaa maistraatin luvalla ja niitä varokeinoja noudattaen, sekä tilapäi- nen tulisija. mitkä tarkoitusta varten harkitaan tarpeellisiksi.

Tilapäisen tulisijan laittamisesta olkoon voimassa mitä edellisessä momentissa on sanottu.

109 §.

Paloper- Tulenkestävästä aineesta olevassa rakennuksessa, johon tulisija laitetaan, on ullakon- manto. vastainen palkisto ja täyte kauttaaltaan päällystettävä palopermannolla sillä tavoin, että palkisto ja täyte siten täydellisesti eristyvät kaikesta ullakolla olevasta puuaineesta. Palopermanto pitää olla laastiin muuratuista tiilistä tai muusta tulenkestävästä, maistraatin hyväksymästä aineesta, ja vähintään neljäkymmentä millimetriä (40 mm) paksu (poist.). Poikkeuksia palopermannon rakentamisvelvollisuudesta saa maistraatti harkinnan mukaan myöntää.

110 §.

Rakennus, Jos rakennuksessa käytetään höyryä liikevoimana tai muuhun tarkoitukseen, voi jossa käy- maistraatti antaa ne määräykset, mitkä, sen lisäksi mitä siitä on säädetty, turvallisuuden tään höyry- kannalta harkitaan tarpeellisiksi. voimaa.

111 §.

Rakennettaessa teatteria, johon on määrä mahtua kolmesataa henkeä tai enemmän, on erityisesti otettava huomioon:

Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:

Muistutuksia:

108 (110) §.
Hyväksyttiin.

109 (111) §.
S:n.

110 (112) §.
S:n.

111 (113) §.
Pykälä olisi poistettava.

109 (111) §.
1 momentin loppusanat „sekä laskettu sillä tavoin, ettei siihen synny halkeamia eikä painumia“ käy Komitean mielestä tarpeettomina poistaminen.

111 (113) §.
Komitean enemmistön mielestä tämä pykälä vastaa tarkoitustaan ja sen käy

että semmoisen rakennuksen saa tehdä ainoastaan sellaisen kadun tai yleisen paikan ääreen, jonka leveys on vähintään kaksikymmentä metriä (20 m), tahi, jos rakennus sijoitetaan kulmatontille, vähintään viisitoista metriä (15 m);

että rakennus tehdään tulenkestävästä aineesta ja sijoitetaan niin, että näyttämön ympärismuurien ja naapurin tontin väliä on vähintään viisitoista metriä (15 m) sekä rakennuksen muiden ulkomuurien ja naapuritontin väliä vähintään yhdeksän metriä (9 m), jonka välimatkan kuitenkin saa vähentää neljäksi ja viideksi kymmenesosaksi metriksi (4.5 m) näyttämön takasivun ja naapuritontin väliltä, jos ulkomuuriin ei tehdä muuta aukkoa kuin maanrajaan uloskäytävää varten, sekä että, jos rakennusta ei sijoiteta avoimen paikan ääreen, pääjulkisivun ja kadun väliä on vähintään kolme ja viisikymmenesosaa metriä (3.5 m);

että näyttämöalue vähintään viisisataa millimetriä (500 mm) rakennuksen ulkokattoa ylemmäksi ulottuvalla palomuurilla täydellisesti erotetaan katsomo-osastosta, että tähän palomuriin mikäli mahdollista ollaan tekemättä muita aukkoja kuin näyttämöaukko, mutta missä ne ovat välttämättömän tarpeellisia varustetaan itsestään sulkeutuvilla, hyväksytyä rakennetta olevilla palo-ovilla, että näyttämöaukko varustetaan rautakehykseen kiinnitettyllä, raudasta tai muusta siihen verrattavasta tulenkestävästä aineesta tehdyllä suojaesiripulla, joka mikäli mahdollista pystyy estämään tulta ja savua näyttämöalueelta leviämästä katsomo-osastoon, että tämä suojaesirippu, jonka saa varustaa pienehköllä, näyttämöalueen puolelle aukeavalla, tulenkestävää ainetta olevalla käymäovella, tehdään semmoinen, että sen voi yhdellä ainoalla otteella laskea kahdesta paikasta, joista toisen tulee olla näyttämöalueen ulkopuolella, ja että se voi liikkua vähintään viidenkolmatta senttimetrin nopeudella (15 sm) sekunnissa sekä kestää vähintään viidenviidettä kilogramman (45 kg) paineen neliometriä (1 m²) kohti muuttamatta muotoa tahi taipumatta niin, ettei toimi, että näyttämöaukon kiintonaisia verhostimia ei tehdä puusta eikä muusta helposti syttyvästä aineesta, sekä ettei pukuhuoneita sijoiteta näyttämöalueelle;

että näyttämöltä, katsomosta, aitoriveistä, orkesterista ja pukuhuoneista laitetaan riittävä määrä uloskäytäviä tulenkestäviin välikäytäviin, portaisiin ja eteisiin ja että näyttämöhenkilökunnalle tarkoitetut portaat johdetaan ylimpään kerrokseen asti;

että näyttämön ja katsomon kattorungosto, katsomon päällä olevat kattopalkit, näyttämön alla olevat palkistot sekä näyttämöalueen pienehköt yhdistysportaat ja kiintonaiset tikapuut tehdään tulenkestävästä aineesta, että näyttämön ja katsomon päällä olevan kattorungoston sisäpuolen päällystys sekä kaikki näyttämön, konehuoneiden ja ullakkojen puusisustus niin valmistetaan, että ne tulevat suojelluiksi helposti syttymästä, sekä että näyttämön kattoon ja ympärismuureihin tehdään isohkoja aukkoja, jotka ovat varustetut niin laitetuilla luukuilla tai ikkunoilla, että ne saa helposti auki ulkoakin;

että katsomoa, näyttämöä ja niihin kuuluvia huoneistoja, niinkuin lämpiöitä, pukuhuoneita ja varastosuojia, ei lämmitetä avonaisilla tulisijoilla, vaan että niiden lämmitys toimitetaan tulenkestävässä huoneessa lämmittämällä; sekä

ettei muita kuin teatterille tarpeellisia asumuksia sisusteta teatteritaloon, että semmoiset asumukset sekä varasto- ja työpajahuoneet järjestetään niin, että saavutetaan

Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:

Muistutuksia:

pysyttäminen, kunnes vastedes annetaan tarkempia rakennusmääräyksiä teattereista.

mahdollisimman suuri vakuus tulipalon leviämistä vastaan, että tässä momentissa mainitut huonetilat varustetaan omilla pääuloskäytävillään, sekä ettei teatterirakennuksessa olevia myymälöitä aseteta sisäpuoliseen yhteyteen rakennuksen muiden osien kanssa.

Rakennettaessa teatteria, johon mahtuu vähemmän väkeä, kuin ylempänä on mainittu, on noudatettava mitä maistraatti kussakin eri tapauksessa määrää.

112 §.

Rautarakenteet, joiden varassa rakennuksen kestävyys on, pitää ympäröidä riittävän paksulla tulelta suojelevalla verholla.

XIII luku.

Asuinhuoneista.

113 §.

Asuinhuoneen valaiseminen.

Asuinhuone on niin laitettava, että siihen tulee riittävästi ilmaa ja valoa.

Asuinhuoneeksi laitetussa huoneessa pitää sentähden olla pääikkuna joko katua, yleistä tietä, yleistä paikkaa tai vähintään yhdeksän (9) metrin pituista ja levyistä pihamaata päin tai pihamaalta, kadulta, yleiseltä tieltä tai yleiseltä paikalta ulkonevaan solaan päin tai myös kattovalo.

Pääikkunan valopinta pitää olla vähintään kymmenesosa ($\frac{1}{10}$) asuinhuoneen lattiapinnasta, ei kuitenkaan yhtä (1) neliometriä pienempi.

(Poist.)

Alkoovi.

Huoneen ulkouma eli n. s. alkoovi saatakoon laittaa ja makuuhuoneeksi käyttää ainoastaan siinä tapauksessa, että aukko sijaitsee huoneen pääikkunan vastapäisessä seinässä, sekä että aukon pinta-ala on vähintään kolme neljänestä ($\frac{3}{4}$) huoneen ja ulkouman yhteisen seinän pinta-alasta. Sellaiseen ulkoumaan ei saa laittaa tulisijaa.

114 §.

Asuinhuoneen suuruus.

Asuinhuoneen lattiapinnan pitää olla vähintään seitsemän (7) neliometriä sekä korkeuden vähintään kaksi ja seitsemän kymmenesosaa metriä (2.7 m). Jos huoneen katto on taitteinen tai kalteva, noudatetaan keskikorkeusmittaa, älköönkä sellaisessa tapauksessa seinän korkeus mistään kohdasta olko metriä ja viittä kymmenesosaa (1.5 m) vähempi.

Asuinhuoneen lattia ei saa olla alempana kuin kuusisataaviisikymmentä millimetriä (650 mm) maanpinnan alapuolella ikkunaseinän puolella. Kaltevalla maalla luetaan mainittu mitta maan keskikorkeudesta.

115 §.

Lattiatäyte.

Asuinhuoneen lattia- ja kattotäyteen pitää olla puhdasta ja kuivaa, ja saa ennen käytettyä tuollaista täytettä, vanhasta rakennuksesta otettua muraa tai muuta sellaista

Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:

112 (114) §.
Hyväksyttiin.

113 (115) §.
4 mom. olisi kokonaan poistettava.

114 (116) §.
Hyväksyttiin.

115 (117) §.
Sanain „ilmakerroksella tai muulla“
sijaan olisi pantava sana „sopivin“.

Muistutuksia:

ainetta siksi käyttää ainoastaan kun se on kuumentamalla tai muulla tavoin sopivasti puhdistettu.

Luonnonkivistä tehty asuinhuoneen muuri on verhottava tilillä tai muulla tulenkestävällä aineella vähintään kaksisataakahdeksankymmentä millimetriä (280 mm) paksulta; ja on maakosteuden tunkeminen kellarikerroksessa olevaan huoneeseen *sopivin* keinoin estettävä.

116 §.

Ullakon
asuin-
huoneet.

Ullakolla älköön asuinhuoneen lattiaa pantako (poist.) korkeammalle kuin kolmesataa millimetriä (300 mm) ylemmäksi (poist.) julkisivupinnan yläreunaa.

Asuinhuoneita ullakolle sisustettaessa on varattava tarpeelliset keinot asukasten pelastamiseksi tulenvaaran uhatessa.

Ullakolla olevien asuinhuoneiden eteiset on ympäröitävä tulenkestävällä aineella päällystetyllä seinillä ja katolla sekä tehtävä vähintään puolitoista metriä (1.5 m) leveät.

Tuollaisten asuinhuoneiden katot on rapattava ja seinät tehtävä tulenkestävästä aineesta (poist.).

117 §.

Talli ja
käymälä.

Asuinhuoneen alle tahi välittömästi sen vierelle älköön tehtäkö tallia eikä muuta käymälää kuin ilma- tahi vesiklosetti.

118 §.

Asuinhuo-
neisiin
verrattavat
huoneet.

Mitä tässä luvussa on säädetty asuinhuoneesta, koskeeseen myös anniskelu- ja tarjoiluhuoneistoa, myymälä- ja konttorihuoneistoa, keittiötä, työhuoneistoa, hotellihuoneita ja muita huoneita, missä ihmisiä oleskelee pitemmän aikaa vuorokaudesta.

119 §.

Poikkeus
asuinhuo-
neita koske-
vista määrä-
yksistä.

(Poist.) Rakennuksessa (poist.), jonka piirustukset on asianmukaisesti vahvistettu ennen tämän rakennusjärjestyksen voimaan astumista, *saa asuinhuoneita, vaikka eivät täytäkään ylempänä säädettyjä määräyksiä, edelleen käyttää, jos valaistus, (poist.) ilmanvaihto ja muut olot ovat sellaiset, ettei asukasten terveys ole vaarassa. Jos tuollaisissa huoneissa asuminen on terveydelle vahingollista, on maistraatin asia, terveydenhoitolautakuntaa kuultuaan ja sittenkun asianmukainen katsastus on toimitettu, kieltää huoneita enää käyttämästä.*

XIV LUKU.

Rakennuksen kunnossapidosta ja poistamisesta.

120 §.

Rakennuk-
sen kunnos-
sapito.

Rakennusta on välttävästi hoidettava sekä pidettävä semmoisessa kunnossa, kuin siisteys ja hyvä järjestys vaatii.

Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:

Muistutuksia:

116 (118) §.

1 mom. olisi muutettava seuraavaksi:
„Ullakolla älköön asuinhuoneen lattiaa pantako 300 mm ylemmäksi julkisivupinnan yläreunaa“, sekä 4 mom. seuraavaksi „Tuolaisten asuinhuoneiden katot on rapattava ja seinät tehtävä tulenkestävästä aineesta.“

117 (119) §.

Hyväksyttiin.

118 (120) §.

S:n.

119 (121) §.

Pykälä olisi laadittava seuraavaksi:
„Sellaisessa rakennuksessa oleviin asuinhuoneisiin nähden, jonka piirustukset on asianmukaisesti vahvistettu ennen tämän rakennusjärjestyksen voimaan astumista, voi maistraatti harkinnan mukaan sekä sittenkun terveydenhoitolautakuntaa on kuultu ja virallinen katsastus toimitettu, kieltää asuttamasta huoneita, joiden valaistus ja ilmanvaihto ovat niin huonot, että niissä asuminen on terveydelle vaarallista.“

120 (122) §.

Hyväksyttiin.

121 §.

Rakennuk- Jos rakennus on niin rappeutunut, että se paikalleen jääden voi tuottaa vaaraa
sen poista- ihmisille tahi omaisuudelle, ja jos maistraatin itse paikalla toimituttamassa katselmuksessa
minen. havaitaan, että rakennus ei ole asianmukaiseen kuntoon pantavissa, määrätköön maistraatti rakennuksen poistettavaksi.

Jos tontilla olevat rakennukset ovat tulipalossa tai muulla tavoin turmeltuneet tai myös jos ne on poistettu, olkoon maistraatin asia ryhtyä niihin toimenpiteisiin, joita hengen ja omaisuuden vaaran ehkäisemiseksi sekä rumennuksen välttämiseksi on tarpeen.

XV LUKU.

Käymälästä, eläinsuojasta, lantakammioista ja nestemäisen lian säiliöstä.

122 §.

Käymälä. Kukin rakennettu tontti on varustettava tarpeellisella määrällä käymälöitä ja noudatetaan siinä kohden, että useamman kuin kaksi huonetta käsittävään asuinhuoneistoon pitää kuulua erityinen käymälä tai klosetti, mutta että pienemmillä huoneistoilla voi olla (poist.) yhteinen käymälä.

123 §.

Käymälä on niin rakennettava, ettei siitä tunkeudu maahan eikä valu ulos likaa ja ettei se vaivaa yleisöä eikä lähellä asuvia. Tarpeellinen ilmanvaihto on käymälään laitettava.

Asuinrakennuksessa oleva käymälä on varustettava vettä läpäisemättömästä aineesta tehdyllä lattialla.

Asuinrakennuksen ulkopuolella oleva käymälä on rakennettava tiiville, vettä läpäisemättömästä aineesta tehdyille alustalle sekä lian keräämissäiliö sijoitettava niin, että sen tiiveyttä helposti käy pitäminen silmällä.

Kun isohko määrä käymälöitä rakennetaan toistensa yhteyteen, on pidettävä huolta tarpeellisen päivänvalon pääsemisestä käymälöihin.

124 §.

Vesiklosetteja, niin rakennettuja, että kaikki kiinteä lika niistä kokoontuu erityiseen säiliöön, saa kaikkialla kaupungissa tehdä asuinrakennuksiinkin.

Muun laatuista vesiklosettia ei saa laittaa.

Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:

121 (123) §.
Hyväksyttiin.

122 (124) §.

Tämän pykälän loppu olisi muutettava seuraavaksi: „mutta että pienemmillä huoneistoilla voi olla useammilla yhteinen käymälä“.

123 (125) §.
Hyväksyttiin.

124 (126) §.
S:n.

Muistutuksia:

125 §.

Huone, johon vesiklosetti sijoitetaan, on varustettava 123 §:ssä mainittua laatua olevalla lattialla sekä tarpeellisella ilmanvaihdolla. Lian keräämissäiliö on asetettava sellaiselle alustalle kuin samassa pykälässä on sanottu.

Vesiklosetti on varustettava vesilukolla ja vesilukon laesta lähtevällä, rakennuksen vesikatkon yläpuolelle päättyvällä vetoputkella.

Vesiklosetin huuhtelua älköön toimitettako suorastaan vesijohdosta tulevalla vedellä eikä vesijohdon paineella; *kuitenkin on tämä luovallista, kun vedenpaine sen sallii sekä tarkoitukseen käytetään maistraatin hyväksymää rakennetta, joka estää takaisin imeytymisen.*

126 §.

Talli. Talli on niin rakennettava, että eläimet saavat tarpeellisen suojan epäsuotuisalta säältä ja riittävästi tilaa ja valoa, sekä niin, että siinä on tarpeellinen ilmanvaihto ja ettei yleisöä eikä lähellä asuvia vaivaa sieltä lähtevä haju. Lattia on talliin pantava maanpintaa korkeammalle ja sen laatuinen, ettei likaa siitä tunkeudu maahan eikä vapaasti valu ulos.

127 §.

Lantakammio. Arkun eli lantakammion kiinteän eläinlannan, rikkain, perkkeiden ja muiden jätteiden kokoomispaikaksi pitää olla erillinen sekä maanpinnan yläpuolella sijaitseva. Sellaisessa lantakammiossa pitää olla seinät ja lattia asfaltista tahi muusta yhtäläisesti vettä läpäisemättömästä aineesta ja on se sijoitettava sellaiseen paikkaan tontilla, ettei terveydellisiä haittoja synny.

XVI LUKU.

Yleisiä säännöksiä.

128 §.

Rakennus- Maistraatin on lähinnä valvottava tämän rakennusjärjestyksen noudattamista sekä asiain oike- otettava käsiteltäväksi kaikki jutut ja asiat, jotka ovat *siinä mainitut* eivätkä ole toisen viranomaisen tutkittavia.

Maistraatin päätöksestä rakennusasioissa on rakennustarkastuskonttoriin annettava tieto.

Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:

125 (127) §.

Pykälää olisi täydennettävä seuraavalla lisämääräyksellä: „kuitenkin voidaan tämä sallia, jos vesijohdossa on riittävä paine ja tarkoitukseen käytetään huuhtelurakennetta, jonka maistraatti hyväksyy ja jossa veden takaisin imeytyminen estetään suojatulla putkikatkaisijalla“.

126 (128) §.

Hyväksyttiin.

127 (129) §.

S:n.

128 (130) §.

Pykälä olisi muutettava seuraavaan muotoon: „Maistraatin on lähinnä valvottava tämän rakennusjärjestyksen noudattamista sekä otettava käsiteltäviksi kaikki jutut ja asiat, jotka siinä on mainittu eivätkä ole toisen viranomaisen tutkittavia.“

Muistutuksia:

129 §.

Katukatsel-
mukset.

Vuosittain, ennen toukokuun umpeen menemistä, on, maistraatin määräyksestä, jonkin sen jäsenen ynnä jonkin rakennuskonttorin virkamiehen aikana, josta yleisölle on kuuluttamalla annettava sopivalla tavalla tieto, toimitettava kaupungin katujen ja yleisten paikkain sekä niiden vierellä olevain rakennusten, porttien ja aitausten ulko-osain katselmus niiden puutteellisuuksien selvillesaamiseksi, joiden poistaminen rakennusjärjestyksen mukaan on tarpeen. Katselmuksessa on tehtävä pöytäkirja, jossa täydellisesti mainitaan kaikki silloin huomautetut puutteellisuudet ynnä katselmusmiesten ehdotukset niiden poistamiseksi, ja on pöytäkirja toimitusmiesten allekirjoittamana maistraattiin annettava ennen seuraavan kesäkuun 15 päivää.

Katselmuspöytäkirjan perille saavuttua on maistraatin viivyttelämättä ilmoitettava asianomaisille tontinhaltijoille tai heidän asiamiehilleen, mitä toimituksessa on esiintullut, sekä panna heille määräaika puutteiden poistamiseen. Tämän ajan umpeen mentyä tulee maistraatin siitä ilmoittaa rakennuskonttoriin, jonka pitää viivyttelämättä toimituttaa tarkastuskatselmus sekä sen tuloksesta viikon kuluessa maistraattiin ilmoittaa. Tämän ilmoituksen saavuttua kutsuttakoon maistraatti heti eteensä ne tontinhaltijat tahi näiden asiamiehet, jotka eivät ole huomautettuja puutteita korjanneet, sekä velvoittaa heidät, harkinnan mukaan, määräajan kuluessa sen tekemään.

Jos puutteellisuus on semmoinen, että kaupungin on yksin tahi toisen kera kustannettava sen poistaminen, tulee maistraatin myös katsoa, että asianomaiset ryhtyvät tarkoitusta varten tarpeellisiin toimenpiteisiin.

130 §.

Muutoksen-
haku raken-
nusasioissa.

Muutosta maistraatin päätökseen rakennusasiassa haetaan kuvernööriltä kirjallisella valituksella, joka maistraatin toimituskirjain kera on valittajan itse tahi asiamiehen kautta kuvernööriin annettava ennen kello kahtatoista viidentenätoista päivänä siitä, kun päätös julistettiin, sitä päivää, jona tämä tapahtui, kuitenkin lukematta.

Maistraatin päätöksestä asiassa, joka tämän rakennusjärjestyksen mukaan on annettava kuvernöörin ratkaistavaksi, älköön valitusta tehtäkö; ollen asiallisella kuitenkin valta, ennenkuin asia kuvernöörin luona otetaan lopullisesti käsiteltäväksi, sinne antaa ne huomautuksensa, joihin katsoo aihetta olevan.

Kuvernöörin päätökseen saa asiallinen tai kaupungin puolesta rahatoimikamari hakea muutosta Senaatin Talousosastossa viimeistään ennen kello kahtatoista kolmantenkymmenentenä päivänä tiedon saamisesta, ja olkoon siinä noudatettavana mitä semmoisesta muutoksenhausta yleensä on säädetty.

Kaupunginvaltuuston päätökset

I käsittelyssä:

129 (131) §.

Hyväksyttiin.

Muistutuksia:

130 (132) §.

S:n.

131 §.

Täytäntöönpano valituksesta huolimatta. Kun hengen ja terveyden vaaraa on olemassa, tahi kun asianhaarat muutoin vaativat, määrättäköön päätös täytäntöön pantavaksi, vaikka siihen haetaankin muutosta.

132 §.

R. J:n rikkominen. Rakennusjärjestyksen rikkominen rangaistaan sakolla enintään neljänsataan markkaan. Jos joku laiminlyö hänelle kuuluvan velvoituksen täyttämiseen, pakotettakoon siihen sakon tai sen uhalla että puuttuva hänen kustannuksellaan toimitetaan. Niinikään saatakoon niskoitteleva, kun erityiset syyt sitä vaativat, sakon uhalla kieltää jotakin tekemästä.

Niskoittelevan puolesta suoritettujen töiden kustannukset maksetaan edeltäpäin kaupunginkassasta ja ulosotettakoon sitten häneltä muutta mutkitta.

133 §.

Tontinhaltijan asiamies. Tontinhaltija on velvollinen ollessaan kaupungista poissa kuukautta kauemmin panemaan sijaansa asiamiehen, jolla tonttia koskevissa asioissa on valta kantaa ja vastata, ja siitä maistraattiin ilmoittamaan. Jos tämä laiminlyödään, älköön tontinhaltijan poissaolo estäkö semmoisen asian käsittelyä ja ratkaisua; kuitenkin on, kun se haitatta voi käydä päinsä, asian käsiteltäväksi ottamisesta annettava tieto talonmiehelle tai muulle talon hoitoa huoltavalle henkilölle.

134 §.

R. J:n lainvoimaisuus kaupunginalueen eri osissa. Rakennusjärjestys on voimassa kaupunginasemakaavaan otetulla kaupungin alueella. Tehdas-, makasiini- ja varastotonttien rakentamisesta on voimassa mitä siitä on erittäin säädetty.

Jos johonkin tonttiin nähden sitä lunastettaessa tahi muutoin on erittäin määrätty, että jokin tontin osa on jätettävä rakentamatta tahi että siihen on tehtävä matalampia rakennuksia kuin yleensä on luvallista, tai jos luovutettaessa on erityinen sopimus tehty tontin rakentamisesta tai käyttämisestä, olkoon se myös tontin uuden omistajan noudatettavana; kuitenkin on sellainen määräys merkittävä tonttikirjaan.

135 §.

Kaupungin-asemakaavan ulkopuoliset alueet. Huvilapalstat, tontit ja muut semmoisessa kaupunginalueen osassa sijaitsevat tilat, joita ei ole otettu voimassa olevaan kaupunginasemakaavaan, rakennetaan niitä määräyksiä noudattaen, joita siitä erittäin annetaan.

Kaupunginvaltuuston päätökset
I käsittelyssä:

131 (133) §.

Hyväksyttiin.

132 (134) §.

S:n.

133 (135) §.

S:n.

134 (136) §.

S:n.

135 (137) §.

S:n.

Muistutuksia:

136 §.

- R. J:n mää- Kun tontin koko tahi muoto, pintamuodostus tahi muut erikoiset asianhaarat vaa-
 räyksistä tivat poikkeamaan rakennusjärjestyksen määräyksistä, alistakoon maistraatti, rakennus-
 poikkeaa- katselmusmiehiä kuultuaan, asian kuvernöörin ratkaistavaksi.
 minen. Tilapäistä laatua olevan rakennuksen tekemisen rakennusjärjestyksen määräyksistä
 poiketen saa maistraatti kuitenkin sallia erityisillä ehdoilla ja määräajaksi.

137 §.

- R. J:n muut- Muutos tahi lisäys tähän rakennusjärjestykseen tehdään kaupunginvaltuusmiesten
 taminen. päätöksellä, joka voimaan tullakseen on alistettava Senaatin Talousosaston vahvis-
 tettavaksi.
- R. J:n jul- Rakennusjärjestyksen saattamiseksi yleiseksi tiedoksi on se maistraatin toimesta
 kaisemi- sopivalla tavalla julkaistava.
 seen.

138 §.

- R. J:n voi- Tämä rakennusjärjestys astuu voimaan kuun päivänä
 maanastu- Rakennus, jonka tekemiseen lupa on annettu ennen mainittua päivää ja edelleen
 misaika. on voimassa, saatakoon säädetyssä järjestyksessä tehdä, niin myös rakennus, joka jo
 ennen on asianmukaisesti tehty, samassa kunnossa sinänsä pysyttää, kuitenkin noudat-
 taen mitä 119 §:ssä on sanottu. Jos semmoinen rakennus uudestirakennetaan tai jos
 siihen muutoin tehdään huomattavia muutoksia, noudatettakoon kuitenkin rakennusjär-
 jestystä soveltuvilta kohdin.

Erittäin on tontinhaltijaa suurenlaista muutosrakennusta tahi rakennuksen kor-
 jausta toimeenpannessaan vaadittava, kun se mainittavaa haittaa tuottamatta voi käydä
 päinsä, poistamaan kaupungin maalle ulkonevat portaat ja jalkakäytävälle tehty kellari-
 kerroksen tahi kellarin käytävä (pois.). *Kellarikerroksen tai kellarin valokaivon saa
 tuollaisissa tapauksissa katupinnassa kattaa kantavaa ja vedenpitävää ainetta
 olevalla rakenteella.*

*Kaupunginvaltuuston päätökset**I käsittelyssä:*

136 (138) §.

Hyväksyttiin.

137 (139) §.

S:n.

138 (140) §.

Tämän pykälän viimeinen mom. olisi muodosteltava siihen suuntaan, että valo-kaivoa ei tarvitsisi poistaa, vaan että se olisi katupinnassa katettava jollakin tarkoituksenmukaisella aineella, lasitiilillä tahi muulla semmoisella.

Muistutuksia:

II. Ehdotus Helsingin kaupungin tehdas-, makasiini- ja varastotonttien rakennusjärjestykseksi.

Tätä ehdotusta tarkastaessaan Kaupunginvaltuusto ei ole havainnut olevan syytä muuhun muutokseen, kuin että 10 §:n ruotsinkielisessä tekstissä sana „frambringande“ olisi vaihdettava sanaan „tillverkning“. Viimeksi mainittu sana, joka on tulenaroista aineista voimassa olevan yleisen asetuksen sanamuodon mukainen, näyttää sentähden olevan pantava ehdotukseen.

III. Ehdotus määräyksiksi rakennuspiirustusten laadinnassa noudatettavasta merkitsemistavasta sekä rakennuspiirustusten koosta.

Tähän ehdotukseen ei Kaupunginvaltuustolla ole ollut mitään muistuttamista. Kun rakennusjärjestyksen pykäläjärjestys on muuttunut, on johdannossa oleva viittaus tämän mukaisesti oikaistava (59 §:n sijaan 58 §).

Vastalause.

Komitea on 77 §:än nähden, mitä kivistä tehtyjen asuinrakennusten sisä- ja ulkopuolisen rappauksen aikaan tulee, pysynyt entisessä ehdotuksessaan, kuitenkin siten muodosteltuna, että ulkopuolisenkin rappauksen saisi toimittaa aikaisintaan kuuden viikon kuluttua 68 §:n 6 momentissa mainitusta loppukatselmuksesta.

Allekirjoittanut on kuitenkin sitä mieltä, että herra Hugo Lindbergin Kaupunginvaltuustossa esiintuomia syitä täytyy pitää pätevinä eikä Komitea ole niitä kumonnut. Niinkuin herra Lindberg huomautti, on insinöörin, tohtori Sondénin tieteellisillä tutkimuksilla todettu: ettei tavallinen rappaus mainittavasti hidastuta veden haihtumista; että kuivatetun muurin rappaaminen ainoastaan uudestaan tuo siihen kosteutta; että lämmitys ja tuulluus, erittäinkin kylmempänä vuodenaikana, antavat tehokamman kuivatustuloksen kuin lykkäysmääräys; sekä että nykyään noudatettu työmenettely ei aikaansaa sitä epäkohtaa, että rakennukset vuokrataan ennen niiden kuivumista. Allekirjoittaneet ovat jyrkästi sitä mieltä, että ehdotetut aikamääräykset olisivat omansa siirtämään taloihin muuton myöhemmäksi ja vaikuttaisivat siten haitallisesti taloudellisiin oloihin rakennustoiminnan alalla. Tarkoitustaan vastaamattomana niinkään täytyy pitää saman kuivatusajan määräämistä aivan erilaatuisiin ja erivahvuisiin muureihin nähden, koska tietenkin paksumpi muuri vaatii tehokkaampaa kuivatusta kuin ohuempi ja luonnonkivistä tehty ulkoverho miltei kokonaan estää kosteuden haihtumisen ulospäin. Arkkitehtiklubin tästä asiasta antamaan lausuntoon, johon Komitea on vedonnut esillä olevan ehdotuksen periaatteelliseksi tueksi, ei käyne paneminen sellaista merkitystä, vaan täytyy sitä likinnä pitää sovitteluehdotuksena.

Näistä syistä näyttää meistä oikeammalta, että 77 § kokonaan poistetaan, ja tulee kaupungin asuntotarkastuksen ja sopivain terveydenhoitomääräysten kautta todella tehokkaasti turvata niitä yksinomaisesti terveydellisiä etuja, joita 77 §:llä on tahdottu suojella.

K. Lindahl.

W. Zilliacus.

Onni Tarjanne.

Bertel Jung.

Allekirjoittanut, joka oli estetty olemasta saapuvilla niissä kokouksissa, joissa Komitean päätös 77 §:n pysyttämistä tehtiin, yhtyy kaikin puolin edellä olevaan vastalauseeseen.

Julius Tallberg.

HELSINGIN
PALOTOIMIKUNTA.

Helsingissä,
 lokak. 8 p:nä 1914.

N:o 24.

Helsingin kaupungin voimassa olevaa rakennusjärjestystä uudistamaan asetetulle Komitealle.

Palauttaen Palotoimikunnalle lähetetyn, tarkastetun kappaleen tämän kaupungin uuden rakennusjärjestyksen ehdotusta saa palotoimikunta vaadituksi lausunnoksi Komitean 39 ja 106 §:än tekemistä muutoksista kunnian esittää, että Palotoimikunta puolestaan pitää muita tehtyjä muutoksia perusteltuina, mutta ei sen määräyksen poistamista 39 §:stä, että kaksikerroksisen rakennuksen alakerroksen pitää olla holvattu. Kaksikerroksiset rakennukset, joissa alempi kerros on kivistä ja ylempi puusta, täytyy, ellei alakerros ole holvattu, palonäkökannalta asettaa kaksikerroksisten puurakennusten vertaiseksi, joten niissä on tarjona melko suuri tulenvaara, varsinkin kun näitä rakennuksia, joiden korkeus 50 §:n 3 momentin mukaan saa olla 9 metriä katonrajaan, käy lisäksi korottaminen melko korkeilla ullakoilla. Kaupungin rivakkaa kehitystä silmällä pitäen saanee olettaa, että ehkä jo muutaman kymmenen vuoden kuluttua keskikaupunki ulottuu karttaan piirretyn punaisen viivan ulkopuolelle. Ei sentähden olisi hyvin harkittua sallia esimerkiksi XII kaupunginosaan rakennuttaa rajatonta määrää taloja, jotka rakennustapansa johdosta ovat erittäin tulenvaarallista laatua. Tämän johdosta ja kun rakennuskustannukset eivät mainittavasti kohonne, vaikka asianomaiset velvoitetaankin varustamaan puheenalaiset rakennukset holvatuilla välikatoilla, saa Palotoimikunta kunnian ehdottaa, että 39 §:n toinen kappale pysytettäisiin sinällään.

Palotoimikunnan puolesta:

Hugo F. Catani

Werner Holmberg.

*Lausunto lämpökaasun hinnankorotusta
koskevasta asiasta.*

HELSINGIN

RAHATOIMIKAMARI

Lokak. 9 p:nä 1914.

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

N:o 647.

Kaupunginvaltuustolle osotetussa, Rahatoimikamariin annetussa kirjelmässä viime syyskuun 9 päivältä (Liite I) lausuu kaupungin teknillisten laitosten Hallitus mielensä siitä, mitä nykyään vallitsevain olojen saattaa katsoa vaikuttavan kaasutehtaan käyttöön ensintulevana talvena ja pitää välitöntä lämpö- ja voimakaasun hinnankorotusta asianhaaran vaatimana.

Kaasutehtaan tuotantokyvystä mainitsee Hallitus, että tehdas oli siitä 24,700 tonnin kaasuhiilimäärästä, mikä välikirjan mukaan olisi toimitettava ensi marraskuun loppuun mennessä tyydyttämään tehtaan tarpeita ensi vuoden purjehduskauden alkuun asti, sodan puhjetessa saanut vastaanottaa 8,013 tonnia. Syyskuun 1 päivänä oli tästä määrästä varastossa noin 6,000 tonnia, josta saadaan kaasua noin 2,000,000 m³. Kun säännöllisen talvikulutuksen on tänä vuonna laskettu nousevan 6,600,000 kuutiometriin, mutta sotaolojen johdosta lienee odotettavana tavallista vähempää kaasun kulutusta katuvalaistukseen sekä teollisuuslaitosten ja yksityisten tarpeisiin, niin että ensi talvena luultavasti 5,500,000 m³ kaasua riittäisi, olisi kaasuntuotannossa odotettavana 3,500,000 m³:n vajaus. Kaasutehdas on kuitenkin ryhtynyt valmistamaan öljykarburoitua vesikaasua, jota se raaka-aineistaan voi saada 1,400,000 m³, minkä ohessa Viipurista on ostettu hiiliä noin 500 tonnia, josta määrästä käy valmistaminen noin 170,000 m³ kaasua. Koko talvituotanto olisi siis 3,570,000 m³ kaasua, mutta laskettu kulutus olisi 1,930,000 m³ suurempi tuota määrää.

Kaasutehtaan työn taloudellisesta tuloksesta nykyisinä, tavallisuudesta poikkeavina aikoina mainitsee Hallitus, että vesikaasun valmistus on noin 8 penniä kalliimpi m³:ltä kuin kivihiilikaasu. Miltei sama lisäkustannus syntyy valmistettaessa kaasua Viipurista ostetuista hiilistä, syystä että näistä maksettiin kallis hinta. Kun tämän lisäksi laitoksen yleiskustannukset, korot

ja kuoletus, on jaettava pienemmän valmistusmäärän kesken, joten ykköshinta kohoaa, nousevat tehtaan omat valmistuskustannukset nykyistä myyntihintaa korkeammiksi.

Edellä lausutun johdosta on Hallitus sitä mieltä, että kaasun, erittäinkin lämpökaasun, hinnankorotus ei ole vältettävissä, ja ehdottaa lämpö- ja voimakaasun hintaa korotettavaksi 50 %:lla lokakuun 1 päivästä kuluvaan vuotta.

Niiden tietojen mukaan, joita Rahatoimikamari on Kaasutehtaan johtajalta hankkinut asian tarkemmaksi valaisemiseksi, on Kaasutehdas ryhtynyt tarpeellisiin toimenpiteisiin saattaakseen kaasunkulutuksen vähentyneen valmistusmäärän mukaiseksi. Aluksi kehoitettiin yleisöä käyttämään kaasua säästeliäästi; kun tästä ei ollut riittävää apua, ryhdyttiin syyskuulla supistamaan kaasunjakelua sulkemalla kuluttajain johdot. Tällöin suljettiin kaiken keittokaasun tulo huoneistoihin, joissa voi keittämiseen käyttää polttopuita. Tämä sulkeminen ei koskenut yksityistä valokaasun kulutusta, mutta tämäkin kulutus on siitä huolimatta vähentynyt, sen johdosta että poliisi on käskenyt valaistusta vähentämään. Katuvalaistuksen poistamisen yhteydessä ovat mainitut seikat saaneet aikaan, että kaasun kokonaiskulutus on vähentynyt tuotantomahdollisuutta vastaavaan määrään.

Vuosien 1914 ja 1915 rahasäännön todennäköisestä tuloksista on kaupungin teknillisten laitosten Hallitus esityksessään (Liite II) maininnut, että ehdotettu 50 %:n korotus lokakuun 1914 alusta joulukuun 1915 loppuun tuottaisi lisätuloja noin 422,000 markkaa. Varainhoitovuonna 1915 olisi todennäköinen puhdas voitto 150,000 markkaa, oltuaan vuonna 1912 Smk 182,717:16 ja vuonna 1913 Smk 168,359:20. Jos kaasunhinta pysytetään nykyisellään, on vuonna 1915 odotettavana noin 170,000 markan tappio.

Asiaa käsitellessään on Rahatoimikamari sitä tutkinut eri puolilta. Niihin lisäkustannuksiin katsoen, joita kaasunvalmistus jonkin aikaa aiheuttaa, näyttää kaasunhinnan korotus hyvin perustelulta, ja, silmällä pitäen kaupungin rahasääntöä, joka kaikissa tapauksissa osottautuu ensi vuonna epäsuotuisaksi, on tämä korotus toivottavakin. Tämän Hallituksen esityksen perustuksena olevan käsityksen ovat niinkään asettaneet etusijaan Kamarin jäsen herra Hertzberg ja varajäsen herra Grotenfelt, jotka sentähden ovat yhtyneet Hallituksen ehdotukseen. Toiselta puolen on huomautettu, ettei ehdotetun hinnanjärjestelyn muoto näy olevan onnellisesti valittu. Kaasunhinnan yleinen korottaminen 50 %:lla kävisi nykyoloissa, jolloin kaupungin useimpain asukasten tulot ovat entisestään vähentyneet, eritoten työväenperheissä varsin tuntuvaksi. Vaikka onkin tilaisuutta polttopuiden käyttämiseen, tuottaa niiden käyttäminen usein uusiintuvissa pienissä keittotoimissa sangen rasittavia lisäkustannuksia. Näyttää sentähden olevan syytä vapauttaa pienkuluttajain luokka hinnankorotuksesta. Vielä suurempi velvollisuus toimittaa kaasua säännöllisestä hinnasta on Kaasutehtaalla sellaisissa huo-

neistoissa asuvia henkilöjä kohtaan, joissa mahdollisuutta polttopuiden käyttämiseen ei ole ja joissa sentähden keittämisen voi toimittaa yksinomaan kaasuhelleissä, joiden saattaminen yleiseen käytäntöön juuri johtuu Kaasutehtaan uuttesta kehoituksesta. Lopuksi tulisi henkilöjen, jotka tarvitsevat kaasua elinkeinonsa harjoittamiseen tahi teollisuustarkoituksiin, saada sitä alennetusta hinnasta. Niin suurta hinnankorotusta kuin Hallitus on ehdottanut, vastustaa lisäksi nykyään valmistetun kaasun alhainen lämpöarvo, joka, mikäli ilmoitetaan, on 4,800 kaloriaa, säännöllisen lämpöarvon ollessa 5,200 kaloriaa, joten lämpötehon vähemmyys on noin 8 %. Näitä näkökohtia on Kamarin enemmistö, herrat Stjernvall, Heimbürger ja Lindahl, pitänyt ratkaisevina.

Edellä mainituilla perusteilla pyytää Rahatoimikamari ehdottaa seuraavan tariffin noudatettavaksi lämpö- ja voimakaasun antamisessa kaupungin kaasutehtaasta:

I Luokka, tavallinen kulutus:

Hinta kulutuksen ollessa enint. 10	m ³ kuuk. 15 penniä m ³ :ltä
” ” ” ” 10—20	” ” 20 ” ”
” ” ” ” yli 20	” ” 25 ” ”

II Luokka, yksinomaan kaasua käyttävät kuluttajat:

Hinta kulutuksen ollessa enint. 30	m ³ kuuk. 15 penniä m ³ :ltä
” ” ” ” 30—60	” 20 ” ”
” ” ” ” yli 60	” 25 ” ”

III Luokka, käsiammatit ja teollisuus:

samat hinnat kuin II luokassa, kuitenkin niin että korkein hinta olisi 20 penniä.

Tämän tariffin soveltaminen edellyttää säännöllistä kaasumittarin lukemista 30 päivän kulutuksen jälkeen, mutta lukemisen siirtyminen muutamaa päivää myöhemmäksi ei saisi aiheuttaa muistutusta kuluttajan puolelta.

Rahatoimikamari on tiedustelemalla asiaa kaupungin Kaasutehtaan päälliköltä hankkinut varmuutta siitä, että tämä ehdotus on käytännössä haitatta toimeenpantavissa. Jotta uusi taksa voisi paikalla astua voimaan, on Kaasutehdas ryhtynyt toimiin kaikkien kaasumittarien luetuttamiseksi, kohta kun Kaupunginvaltuuston päätös on tehty.

Edellä esitettyyn perusteluun viitaten saa Rahatoimikamari kunnioittaen ehdottaa Kaupunginvaltuuston päätettäväksi

että lämpö- ja voimakaasusta toistaiseksi on maksettava edellä olevan, Kamarin ehdottaman tariffin mukaan, joka astuu paikalla voimaan.

Allekirjoittanut puheenjohtaja on esillä olevassa asiassa esiintuonut Raha-
toimikamarin enemmistön kannasta eriävän mielipiteen. Kaupungin kaasutehtaan harjoittama innokas kehotustyö — jota ei suinkaan käy moittiminen — lämpökaasun kulutuksen lisäämiseksi on todella aiheuttanut lukuisia perheitä kaikissa yhteiskuntakerroksissa järjestämään taloutensa niin, että siinä osin yksinomaan, osin pääasiallisesti käytetään kaasua. Tämä asianlaita mielestäni siveellisesti velvoittaa kaupunkia olemaan miltei kohta, kun suurisuuntainen lämpökaasun kulutus on saatu aikaan, ensimmäisen kaupungille epäedullisen hiilienhankinnan johdosta varsin tuntuvasti korottamatta lämpökaasun hintaa. Allekirjoittanut ei suinkaan sivuuta sitä seikkaa, että lämpökaasun nykyisen hinnan pysyttäminen vähentäisi kaasutehtaan tuloja, mikä vajuus kaupungin olisi tavalla tahi toisella korvattava, etusijassa arvatenkin korottamalla kaupungin kaikkien verovelvollisten asukasten veromäärää, mutta minä en vähintäkään epäile, että tämä vähentyneiden tulojen korvaamistapa on parempi, kuin että nyttemmin niin yleisen tarvetavaran kuin lämpökaasun hinta vaihtelee, erittäinkin kun hinnan epävakaisuus aivan varmaan vaikuttaisi epäedullisesti lämpökaasun vastaiseen kulutukseen ja käytäntöön ottamiseen. Tämän johdosta on allekirjoittanut katsonut olevan ehdottaminen esitystä lämpökaasun hinnan korottamisesta evättäväksi.

Rahatoimikamarin puolesta:

Alexis Gripenberg.

Jarl W. Andersin.

HELSINGIN KAUPUNGIN
KIVIHIIHILISTEN LAITOSTEN
HALLITUS

Helsingissä,
syyskuun 9 p:nä 1914.

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

Herrain Kaupunginvaltuusmiesten harkittavaksi saa Hallitus kunnioittaen esittää seuraavaa:

Siitä kaikkiaan 24,700 tonnin kaasuhiilimäärästä, mikä oli välipuheen nojalla toimitettava kaasutehtaan tarpeisiin ennen ensi marraskuun umpeenmenemistä, oli sodan puhjetessa saapunut 8,013 tonnia eli likimain kolmasosa koko määrästä, josta 4,000 tonnia olisi ollut toimitettava kuukausittain elo-, syys-, loka- ja marraskuulla. Viime elokuun 1 päivän asti oli tuodusta hiilimäärästä kulutettu noin 1,000 tonnia ja vastamainitun kuu-kauden aikana kulutettiin lisäksi 1,000 tonnia, joten kuluvan syyskuun 1 päivänä oli käytettävänä noin 6,000 tonnia.

Säännöllisissä oloissa olisi kulutusmäärä syyskuusta seuraavan toukokuun keski- vaiheille ollut noin 20,000 tonnia. Sotaolot kuitenkin aikaansaavat melkoisen kulutuksen vähenemisen, osin sen johdosta että kaasun käyttö teollisuustarkoituksiin on vähentynyt, osin syystä että yksityiskuluttajat ovat noudattaneet suurempaa säästäväisyyttä, minkä ohessa katuvalaistuksen supistaminenkin osaltaan vähentää kaasun kokonaiskulutusta. Säännöllisen talvikulutuksen, noin 6,600,000 m³:n, sijasta saanee sentähden kaasunkulu- tuksen ensi talvena — edellyttäen hiilivarastojen riittävän — olettaa noin 5,500,000 m³:ksi, mikä vastaa noin 18,000 tonnin hiilimäärään. Kaasutehtaan hiilivarasto vastasi siis kuluvan syyskuun 1 päivänä kolmattaosaa talvikaudeksi tarpeellisesta määrästä.

Jotta voitaisiin tyydyttää suurempaa kaasunkulutusta kuin mitä hiilivarastot vasta- sivat, pantiin kuluvan syyskuun alussa käyntiin kaasutehtaan öljykarburoidun vesikaasun valmistuslaitos. Tällä keinoin voidaan kivihiihlistä valmistettavan kaasun lisäksi val- mistaa noin 1,400,000 m³ kaasua, mikä vastaa noin 4,200 tonnin kivihiihlimäärää.

Öljykarburoidun kaasun valmistus käy kuitenkin tuntuvasti kalliimmaksi kuin kivihiihlikaasun, sillä valmistuskustannusten erotus on noin 8 penniä m³:ltä. Melkein sama lisäkustannus syntyy valmistettaessa kaasua niistä noin 500 tonnista kivihiihliä, mitkä kaasutehdas osti kalliimmalla hinnalla Viipurista. Kaasun myynti aikaisemmin vahvistetusta hinnasta ei sentähden korvaisi kaasunvalmistuskustannuksia.

Kulutuksen vähenemisen johdosta kohoavat yleiskustannukset, korot, kuoletus ja hallinto, kaasukuutiometriä kohti lukien, suhteellisesti kulutuksen vähenemiseen.

Edellä lausutun johdosta pitää Hallitus kaasun, erittäinkin lämpökaasun, hinnan-
korotusta välttämättömänä ja saa sentähden kunnioittaen esittää Herrain Kaupungin-
valtuusmiesten päätettäväksi

että lämpö- ja voimakaasun hinta on ensi lokakuun 1 päivästä
alkaen korotettava 50 %:lla.

Helsingin kaupungin Teknillisten laitosten Hallitus:

Hj. Schildt.

I. Savonius.

SINGIN KAUPUNGIN
TEKNILLISTEN LAITOSTEN
HALLITUS.

*Helsingissä,
lokak. 7 p:nä 1914.*

Helsingin Rahatoimikamarille.

Sittenkun Hallitus kirjelmässä viime syyskuun 9 päivältä oli Rahatoimikamariin lähettänyt samana päivänä Kaupunginvaltuustolle tekemänsä esityksen keitto- ja voimakasun hinnan korottamisesta 50 %:lla, on Kamari lähetteessä kuluvan lokakuun 1 päivältä pyytänyt Hallituksen lausuntoa Kamarissa esitetyn vastaehdotuksen johdosta, joka pääasiallisimmin tarkoittaa sitä, ettei hinnankorotus kohtaisi vähävaraisten sääste- liästä kaasunkulutusta eikä vaikeuttaisi ammatin ja elinkeinon harjoitusta.

Hallitus on ottanut huomioon viimeksi mainittujen vaatimusten tarpeellisuuden ja esittää sentähden, aikaisempaa ehdotustaan muodostellen, että Hallitus oikeutettaisiin myöntämään asianhaarain vaatiman hinnanalennuksen.

Huomioon ottaen tuollainen hinnanalennus oletetaan hinnan huojistuvan keski- määrin 21 1/2 penniin, sen sijaan että hinta aikaisemman ehdotuksen mukaan olisi 22 1/2 penniä kuutiometriltä.

Hallitus toistaa alkuperäisen ehdotuksensa täten muodosteltuna ja pyytää kiin- nittää Kamarin huomiota niihin melko suuriin lisätuloihin, joita Hallituksen ehdottama hinta tuottaisi verrattuna Rahatoimikamarin ehdottamaan tariffiin.

Lokakuun alusta 1914 joulukuun loppuun 1915 tuottaisi Hallituksen ehdottama tariffi lisätuloja noin 422,000 markkaa enemmän kuin nykyisellä 15 pennin hinnalla saadaan.

Rahatoimikamarin ehdottama tariffi sitä vastoin luultavasti ei tuottaisi lisätuloja mainittavasti yli 200,000 markan. Jos Rahatoimikamarin tariffi hyväksytään, on luulta- vaa, ettei kaasutehdas varainhoitovuonna 1915 tuota laskettujen korkojen ja säännöllisen kuoletuksen lisäksi ensinkään voittoa, jota vastoin Hallituksen ehdotuksen mukaan tulisi voittoa noin 150,000 markkaa. Vastaava voitto oli vuonna 1912 Smk 182,717:16 ja vuonna 1913 Smk 168,359:20.

Ellei hinnanjärjestelyä toimeenpanna, on, edellyttäen säännöllistä kuoletusta, kaasu- tehtaan liikkeestä odotettavana tappiota vuonna 1915. Tämän tappion saanee laskea noin 170,000 markaksi.

Helsingin kaupungin Teknillisten laitosten Hallitus:

Hj. Schildt.

I. Savonius.

Helsingissä, Sanomal- ja Kirjap.-Osakeyhtiön kirjapaino, 1914.

Komitean mietintö n. s. yksinkertaisen valmistavan ammattikoulun perustamisesta.

Kirjelmässä marraskuun 24 päivältä 1913 on Valmistavan poika-ammattikoulun Johtokunta esiintuomillaan perusteilla esittänyt rinnakkaiskurssin perustamista koulun suomenkielisen osaston ensimmäiselle luokalle sekä tarpeellisen määrärahan myöntämistä tätä varten. Samalla Johtokunta huomautti, ettei rinnakkaiskurssien järjestäminen nykyiseen valmistavaan ammattikouluun tyydyttävästi ratkaisisi tätä kysymystä siihen suureen oppilaslukuun katsoen, jonka tulisi kansakoulukurssin suoritettuaan päästä ammattikouluun; ja ehdotti Johtokunta tämän johdosta, että perustettaisiin uusi yksinkertainen valmistava ammattikoulu Ammattikasvatuskomitean mietinnössä N:o II esitetyn suunnitelman mukaan sekä asetettaisiin komitea asiaa edelleen valmistelemaan.

Asiasta antamassaan lausunnossa joulukuun 11 päivältä 1913 Rahatoimikamari periaatteessa puolsi Johtokunnan ehdotusta yksinkertaisen valmistavan ammattikoulun perustamista koskevan kysymyksen valmistelemisesta, kuitenkin sillä edellytyksellä että, kun asian taloudellinen kantavuus vielä oli selvittämättä, Kamarille varattaisiin tilaisuus lausunnon antamiseen mainitusta seikasta.

Kokouksessaan tammikuun 20 päivänä kuluva vuotta päätti Kaupunginvaltuusto, samalla kun myönsi määrärahan ehdotetun rinnakkaiskurssin toimeenpanoon, allekirjoittaneista kokoonpantuun komiteaan lähettää kysymyksen uuden ammattikoulun perustamisesta edellä mainittua tarkoitusta varten.

Tehtävänsä täytettyään saa Komitea Kaupunginvaltuustolle antaa mietintönsä ja ehdotuksensa asiasta.

Syyskuun 12 päivänä 1900 annetun Armollisen julistuksen pohjalla ammattikasvatuksen edistämiseksi järjestetyt oppilaitokset jakautuvat kahteen eri ryhmään, nimittäin käsityöläiskouluihin ja valmistaviin ammattikouluihin. Käsityöläiskoulut, joihin etusijassa otetaan käsiammateissa tai muissa elinkeinoissa palvelevia oppilaita, työskentelevät iltasin ja niissä annetaan opetusta ainoastaan tietuopuolisissa aineissa, kirjanpidossa, piirustuksessa ja piirtämisessä. Julistuksen määräyksissä on kuitenkin varattu

Erilaatuiset
ammatti-
koulut.

tilaisuus sellaisten koulujen perustamiseen, joissa mainittujen aineitten ohessa myös opetetaan käytännöllistä työtä. Nämä n. s. valmistavat ammattikoulut pyrkivät antamaan oppilailleen sellaisia tietoja ja käytännöllisiä taitoja, jotka ovat sopivana valmistuksena johonkin ammattiin pyrkiville, ja niiden tehtävänä on sen ohessa täyttää se vuoden tahi parin joutoaika, mikä kuuluu kansakoulusta pääsyn ja nuoreksi ammattityöntekijäksi pääsemisen välillä, sekä siten suojella alaikäisiä katuelämän ja joutilaisuuden vahingollisilta vaikutuksilta. Kaksi tuollaista oppilaitosta työskentelee nykyään Helsingissä, nimittäin vuonna 1899 perustettu valmistava poika-ammattikoulu sekä vuonna 1905 perustettu valmistava tyttöammattikoulu.

Näiden koulujen oppilasluku on niiden perustamisesta lähtien kasvanut ja viime vuosina on lukuisa määrä pyrkijöitä, erittäinkin suomenkielisille osastoille aikovia, täytynyt tilan puutteessa jättää vastaanottamatta. Kouluun pyrkijäin luvun tuntuvan lisääntymisen johdosta on Kaupunginvaltuusto, niin kuin edellä mainittiin, päättänyt valmistavaan poika-ammattikouluun perustettavaksi suomenkielisen rinnakkaisosaston.

Tämän koulun Johtokunta on kuitenkin ollut sitä mieltä, ettei puheenalainen laajennus vielä suo tilaisuutta ammattiopetuksen antamiseen kaikille niille kansakouluista pääseville pojille, jotka haluavat sopivaa valmistelua voidakseen päästä työpajaan tahi teollisuuslaitokseen; ja tähän nähden on Johtokunta puoltanut uuden koulun perustamista lisääntyneen oppilasmäärän vastaanottamiseksi. Sopiva koulumuoto on Johtokunnan mielestä valtion ammattikasvatuskomitean puoltama yksinkertainen ammattikoulu, jommoisen perustaminen ja voimassapito kävisi halvemmaksi kuin nykyisten koulujen. Tämä ammattikoulutyyppeä eroaa vanhemmista kouluista etusijassa siinä, että tietopuolisten oppiaineiden lukua on vähennetty ja sen sijaan pannaan käytännöllisen työn opetukseen vastaava määrä enemmän aikaa. Tällä keinoin saavutettaisiin perusteellisempi työtaito ja lähempi yhdenmukaisuus samanlaatuisten ulkomaisten koulujen kanssa.

Kansakoulun jatko-
luokat.

Sopivinta valmistavaa ammattikoulutyyppeä valitessa on muistettava, että edellä mainitut poikain ja tyttöjen ammattikoulut eivät ole ainoat kunnan laitokset, joissa yleemmästä kansakoulusta päässeet oppilaat voivat jatkaa opinnoitaan, vaan että tilaisuutta tähän tarjoutuu *kansakoulun jatkoluokillakin*. Vaikka kysymys kansakoulun jatko-opetuksen uudestijärjestämisestä nykyään on Kaupunginvaltuuston asettaman toisen komitean valmisteltavana, ei Komitea kuitenkaan ole katsonut voivansa tässä yhteydessä olla kiinnittämättä huomiota tähänkin opetushaaraan verrattuna ammattikoulujen toimintaan.

Kaupungin kansakoulujen jatkoluokkia on järjestetty sekä poikia että tyttöjä varten ja erällä näistä luokista on yhteisopetuskin käytännössä. Nykyään on olemassa 2 luokkaa sekä poikia että tyttöjä, 1 luokka poikia ja 3 luokkaa tyttöjä varten, kaikilla suomi opetuskielenä. Ruotsinkielisiä naispuolisia oppilaita varten on 2 jatkoluokkaa. Kurssi on kaikilla luokilla yksivuotinen.

Suomenkielisillä poikain jatkoluokilla opetetaan seuraavia aineita alempana mainitun tuntijaon mukaan:

O p p i a i n e e t.	Tuntia viikossa.
Uskonto	1
Äidinkieli	6
Sivistyshistoria	2
Laskento ja kirjanpito	3
Maantieto ja yhteiskuntaoppi	2
Luonnonoppi ja terveysoppi	2
Puutyöt, maalaus, taonta	8
Kirjansidonta	2
Laulu	1
Voimistelu	1
Ruotsinkieli	3
Yhteensä	31

Niiden kolmen jatkoluokan koko oppilasluku, joihin poikia vastaanotetaan, näkyy seuraavasta taulusta:

V u o s i.	Oppilas- luku.
1909—1910	21
1910—1911	9
1911—1912	39
1912—1913	60

Suomenkielisten jatkoluokkain naispuolisten oppilaiden luku on paljon suurempi ja oli vuonna 1912—1913 kaikkiaan 157. Ruotsinkielisillä tyttöjen jatkoluokilla oli 88 oppilasta.

Vuonna 1912—1913 pääsi ylemmistä suomenkielisistä kansakouluista 416 poikaa ja 425 tyttöä, ruotsinkielisistä 192 poikaa ja 244 tyttöä. Huomaa siis, että suomea puhuvain poikain määrästä ainoastaan noin seitsemäsosa tulee jatkoluokalle, jota vastoin tytöistä noin kolmasosa jatkaa koulunkäyntiään. Ruotsinkielisistä kansakouluista päässeistä tytöistä niinkään likimain joka kolmas suorittaa jatkoluokan kurssin.

Vertailun vuoksi esitetään tässä valmistavassa poika-ammattikoulussa noudatettava tuntijakokaava:

O p p i a i n e e t.	Viikkotunteja.	
	I l.	II l.
Luennoita keksijöistä, keksinnöistä ja ammatti- asetuksista	—	2
Äidinkieli oikeinkirjoituksen yhteydessä	4	2
Mittausoppi ja mittausopillinen laskento	4	2
Laskento	5	3
Luonnonoppi	3	3
Teknologia ja ainesoppi	2	2
Kirjanpito	—	4
Käsivaraispiirustus	6	4
Projeksionioppi	6	—
Ammattipiirustus	—	8
Verstastyö	12	12
Yhteensä	42	42

Jatkoluokan ja ammattikoulun opetus suunnitelman välillä on siis huomattava ero. Jatkoluokalla annetaan opetusta pääasiallisesti yleissivistystä laajentavissa oppiaineissa sekä eräissä käsiteollisuuden haaroissa, jota vastoin ammattikoulu työskentelee teknilliseen suuntaan. Verstastyön oppituntien luku on ammattikoulussa hiukan suurempi ja tämän työn opetus varmaankin tehokkaampi, siihen nähden että työtä ei hajoiteta monelle taholle niinkuin jatkoluokalla on laita. Työpajoihin ja tehtaisiin aikoville kansakoulunoppilaille tarjoaa ammattikoulu sentähden Komitean mielestä paljon parempaa valmistavaa kasvatusta.

Niinkuin edellä olevasta on käynyt selville, on ainoastaan sangen pieni murto-osa kansakouluista päässeistä pojista käynyt jatkoluokkia. Jatkoluokan kurssin suoritus ei estä sitten menemästä ammattikouluun, mutta sellaisen

koulunkäynnin kustannukset käyvät yleensä liian rasittaviksi. Kun kuitenkin ammattikoulu Komitean mielestä tarjoo paljon sopivampaa kasvatusta teollisuus- tahi käsiammattiin aikoville ja ammattikouluihin nähtävästikin ajan oloon tulee lukuisasti oppilaita, on Komitea näiden kahden koulutyypin valinnassa antanut etusijan ammattikoululle.

Jatkoluokat ovat tosin tarpeellisia oppilaille, joilla ei ole taipumusta käytännölliseen työhön, mutta Komitean mielestä ovat ammattikoulut käytännöllisiin ammatteihin pyrkiville nuorukaisille kansakouluihin liittyviä jatkuoluokkia edullisemmat, vaikkapa viimeksi mainittujen kurssia pitennettäisiinkin. Tälle käsitykselle on Komitea saanut tukea Ruotsin Kauppakollegin teknillisen neuvojan antamasta lausunnosta, jossa varmasti esitetään, että käytännöllistä kasvatusta tarkoittavaa ammattiopetusta ei ole annettava kansakoulun johdettavaksi kansakouluperiaatteiden mukaan, siitä kun olisi tuskin mitään hyötyä teollisuudelle ja käsiammateille, vaan on se asetettava niiden viranomaisten yhteyteen, joilla on ammattien edistäminen huolenaan.

Komitea on siis havainnut, että kunnan on syytä jatkaa sitä samaa tietä, jolle on astuttu perustamalla ammattikouluja kaupunkiin. Sopivimpaan koulumuotoon nähden on Komitea, samoin kuin poika-ammattikoulun Johtokuntakin, sitä mieltä, että siten järjestetty oppilaitos kuin Ammattikasvatuskomitea on suunnitellut *Yksinkertaisen valmistavan ammattikoulun* nimisenä olisi taroituksenmukaisin esillä olevan tarpeen täyttämiseen. Tämä laitos eroaisi, niinkuin jo mainittiin, nykyisestä ammattikoulusta etupäässä siinä, että suurempi tuntiluku käytettäisiin käytännölliseen työhön, jota oppilaat yleensä enemmän harrastavat. Tuollaisen koulun voimassapito kävisi jonkin verran halvemmaksi kuin nykyisen koulun, syystä että ammattityön opettajia yleensä on saatavissa vähemmällä palkalla kuin tietopuolisten aineiden opettajia, jotka enimmäkseen ovat arkkitehtejä ja insinöörejä.

Seuraavassa esittää Komitea ehdotetun uuden koulutyypin pääpiirteet, jonka koulun, erotukseksi vanhemmista kouluista, sopisi nimittää *Ammattityökouluksi*.

Ammattityökoulun tarkoituksena olisi tarjota ylemmän kansakoulun käyneille pojille tilaisuutta jatkuvan opetuksen ja hyödyllisen työskentelyn saamiseen, joka samalla olisi sopivana valmistuksena teollisuus- tahi käsiammattiin pyrkiville. Koulussa annettaisiin opetusta osin tietopuolisissa aineissa, osin piirustuksessa ja verstastyössä. Kun pääkaupungissa harjoitetaan melko laajaa metalliteollisuutta ja valmistavassa ammattikoulussa on huomattu harrastuksen metallitöihin aina olleen vallitsevana, on Komitea tahtonut ehdottaa, että uuden koulun työaineina olisivat metallit, pääasiassa rauta. Mikään ei estä kouluun vastedes, jos tarvetta ilmenee, perustamasta puutyöosastoa.

Oppikurssin tulisi olla kaksivuotinen ja kunkin luokan oppilasluvun

Komitean ehdottama yksinkertainen ammattikoulu.

Tarkoitusta ja järjestysmuoto.

enintään 40. Tuollaisen koulun koko oppilasluku olisi niinmuodoin 80, ellei niihin perusteta rinnakkaisluokkia.

Työvuosi alkaisi syyskuun 1 päivänä ja päättyisi toukokuun lopussa, jona aikana pidettäisiin tarpeelliset, lyhyet lomat.

Verstaaseen nähden on ajateltavissa, että siinä varattaisiin tilaa joko ainoastaan yhden luokan opettamiseksi kerrallaan tahi molempain luokkain opettamiseksi yhtäaikaa. Edellisessä tapauksessa voi verstaasopetuksen viikottainen tuntiluku olla enintään 24, jälkimäisessä tapauksessa suurempi. Vaikka tosin olisi toivottavaa, että verstaasopetuksen laajuutta kävisi lisääminen, on Komitea kuitenkin kustannuksiin katsoen tyytynyt ehdottamaan, että verstaas laitettaisiin ainoastaan 40 oppilasta varten.

Kaupungin nykyisissä ammattikouluissa annetaan opetusta suomeksi ja ruotsiksi eri osastoilla, kuitenkin niin että eräiden käytännöllisten aineiden opetus on yhteinen. Näissä kouluissa ei ole oltu täysin tyytyväisiä tähän järjestykseen, syystä että on katsottu opetuksen siitä kärsivän. Komitea sentähden ehdottaa, että tästälähin säännöllisesti perustettaisiin vain yksikielisiä kouluja, varsinkin kun kaksikielinen koulu ei ole mainittavasti halvempi kahta yksikielistä koulua. Ensimmäiseksi perustettavassa koulussa tulisi suomen olla opetuskielenä, ja tarpeen vaatiessa kävisi sitä laajentaminen rinnakkaisosastolla. Ruotsinkielisen koulun tarpeen osottauduttua pakottavaksi sopisi sellaisen perustaa saman suunnitelman mukaan.

Opetus ja
tuntijako-
kaava.

Opetusta annettaisiin mahdollisimman vähälukuisissa tietopuolisissa aineissa ja sen sijaan käytettäisiin enemmän aikaa piirustukseen ja verstaastyöhön. Oppiaineiksi on Komitea Ammattikasvatuskomitean ehdotuksen mukaisesti tahtonut puoltaa: äidinkieltä, laskentoa ja mittausopillista laskentoa, piirustusta ja piirtämistä, teknologiaa ja ammattioppia sekä verstaastyötä. Näiden lisäksi on Komitea ehdottanut toisena työvuonna opetettavaksi luonnonoppia. Näin on tehty, syystä että Ammattikasvatuskomitean ehdottamaa verstaastyön tuntilukua on hiukan supistettu ja on ollut tarpeellista korvata tämä supistus.

Ammattityökoulun tuntijako oli siis järjestettävä seuraavan suunnitelman mukaan:

Ensimmäinen luokka:

Äidinkieltä.....	2 tuntia viikossa
Laskentoa ja mittausopillista laskentoa	4 ” ”
Piirustusta (projektsioni- ja ammatti- piirustusta)	6 ” ”
Verstaastyötä	24 ” ”

Yhteensä 36 tuntia viikossa

Toinen luokka:

Äidinkieltä (ainekirjoitusta).....	2 tuntia viikossa
Laskentoa, mittausopillista laskentoa, hinnoittelua, kirjanpitoa	4 ” ”
Luonnonoppia	2 ” ”
Teknologiaa ja ammattioppia	2 ” ”
Ammattiopirustusta	6 ” ”
Verstastyötä	24 ” ”

Yhteensä 40 tuntia viikossa

Tietopuolisessa opetuksessa olisi käytettävä saatavissa olevia ja tarkoitukseen sopivia oppikirjoja. Sekä tätä että piirustuksen opetusta olisi koulun tarkoituksen mukaisesti teknikon annettava. Verstaasopetusta antaisivat siihen sopivat työmestarit, ja olisi tässä mikäli mahdollista noudatettava jo piirustustunneilla valmistettuja piirustuksia. Verstaasopetuksen tulisi tähdätä käyttökelpoisten esineiden valmistamiseen, koska tämä herättää ja pitää viireillä oppilaiden harrastusta. Koulu hankkisi oppilaille työaineet, ja valmiiden töiden tulisi jäädä koulun hyväksi, joka ne voisi myydä, jos ne ovat kaupaksi käyviä. Siinä tapauksessa että työt myydään, tulisi koulun maksaa korvaus myytyjen töiden valmistajille. Tämä luultavasti innostaisi oppilaita jatkuviin ponnisteluihin ja ehkä myös helpottaisi niiden koulunkäyntiä.

Yksinkertaiset piirtimet, piirustuspaperi y. m. olisi koulun toimesta hankittava oppilaille alennetusta hinnasta.

Koulun olisi hankittava tarpeellinen opetusvälinekokoelma kuvatauluneen ja mallineen, minkä lisäksi opettajille tarkoitettu, kirjoja ja aikakauslehtiä käsittävä kirjasto olisi välttämätön.

Verstaaseen olisi hankittava tarpeelliset työ- ja tarvekalut sekä koneet.

Kouluun olisi asetettava tietopuolisten aineiden opettaja, joka samalla toimisi koulun johtajana. Hän olisi velvollinen opettamaan 26 tuntia viikossa. Luokilla olisi hän tosin velvollinen opettamaan vain 20 tuntia, mutta jällellä olevat 6 tuntia hänen tulisi oleskella verstaassa valvomassa siellä annettavaa opetusta.

Kun tietopuolisten aineiden ja piirustuksen viikkotuntien luku suunnitelman mukaan olisi kaikkiaan 28, kävisi tarpeelliseksi jällellä olevia 8 tuntia varten asettaa palkkiota nauttivia tuntiopettajia.

Verstaasopetusta varten olisi asetettava työmestari ja alityömestari, joiden molempain opetusvelvollisuus käsittäisi 48 tuntia viikossa.

Ammattityökoulussa sopisi noudattaa seuraavaa Komitean laatimaa *opetusohjelmaa*:

Äidinkieli. I luokka. Oikeinkirjoitusta ja sen ohessa harjoituksia käsi-alan parantamiseksi. Oikeinkirjoitusharjoituksia varten käytetään ammatissa ja liike-elämässä esiintyviä kirjoitelmia, esimerkiksi ilmoituksia, tilaus- ja velkomiskirjeitä, posti- ja tullilomakkeiden täyttämistä y. m.

II luokka. Oikeinkirjoitusharjoituksia jatketaan laatimalla valtakirjoja, kuitteja, velkakirjoja, virkahakemuksia y. m. Yksinkertaisia työselityksiä ja omintakeisempia kirjoitelmia.

Molemmilla luokilla lukemista jostakin ammattikoululle sopivasta luku-kirjasta, jolloin otetaan huomioon kieliopin tärkeimmät säännöt.

Laskento ja mittausoppillinen laskento (hinnoittelu, kirjanpito). *I ja II luokka.* Kansakoulukurssin kertaus, jolloin esimerkit, mikäli mahdollista, otetaan ammattialalta.

Mittausoppillinen muoto-oppi ynnä mittausoppillisia laskelmia

Hinnoittelun alkeet sopivin esimerkein.

Yksinkertaisten töiden kustannusarvioita.

Kirjanpitoa.

Luonnonoppi. II luokka. Fysikan ja kemian tärkeimmät kohdat ammattialaan sovitettuina.

Teknologia ja ammattioppi. II luokka. Raaka- ja työaineet, niiden esiintyminen ja muokkaileminen. Tavallisimmat ammatissa käytettävät työ- ja tarvekalut sekä koneet. Eri työmenettelyt. Työtuotteet.

Piirustus ja ammattipiirustus. I ja II luokka. Projektionikäsitteen ja projektionimenettelyn selvitys. Ammattiesineiden piirtämistä tämän menettelyn mukaan, ja pitää opetuksen kohdistua työpiirustusten laatimiseen sittemmin verstaassa valmistettavia esineitä varten.

Verstastyöt. Verstastyön opetusta annetaan mahdollisimman järjestelmällisesti, ja on oppilaita siinä harjoitettava suorittamaan työ piirustuksen mukaan. Opetuksen tuloksena tulee olla käyttökelpoisten töiden valmistaminen.

Hallinto. Kutakin ammattityökoulua varten olisi asetettava Kaupunginvaltuuston valitsema kolmijäseninen johtokunta. Ammattityökoulun lähin johto olisi johtajan toimesta.

Ohjesääntö. Komitea on edellä esitettyä ammattityökoulun suunnitelmaa noudattaen laatinut ehdotuksen tämän sekä vastedes ehkä perustettavain samaan ryhmään kuuluvain kunnan ammattikoulujen ohjesäännöksi. Tämä ehdotus rakentuu pääasiassa kaupungin ammattikoulujen voimassa olevan johtosäännön sekä Ammattikasvatuskomitean tuollaisia kouluja varten ehdottamain ohjesääntöisten määräysten pohjalle.

Palkkaedut olisivat ammattityökoulun henkilökunnalla likimain samat kuin poika-ammattikoulun vastaavilla viranpitäjillä. Tietopuolisten aineiden

opettaja saisi 4,200 markkaa vuosipalkkaa sekä 600 markan korotuksen siihen 5, 10 ja 15 vuoden palveluksesta. Sitä paitsi on Komitea katsonut hänelle olevan annettava 300 markan vuosipalkkio johtajantoimesta. Työmestari saisi palkkaa 3,600 markkaa sekä kolme 360 markan korotusta 5, 10 ja 15 vuoden palveluksesta ja alityömestari 3,000 markan palkan 300 markan korotuksin mainittujen määrävuosien palveluksesta.

Esittämänsä suunnitelman mukaisen ammattityökoulun perustamisesta ja voimassapidosta on Komitea arvioinut olevan kustannuksia seuraavat määrät: Meno-
laskelma.

I. Perustamiskustannukset.

a) Luokkahuone (40 oppilasta varten ja opettajahuone).

20 pulpettia, kukin 2 oppilasta varten, à 40 mk.	Smk	800:—
1 pöytä luokkahuoneeseen	”	20:—
1 tuoli	”	10:—
2 kaappia luokkahuoneeseen à 50 mk... ..	”	100:—
1 pöytä opettajahuoneeseen	”	50:—
1 kaappi	”	50:—
6 tuolia	”	50:—
1 musta taulu, kehys linoleumimattoineen ..	”	20:—
Valaistuslaitteet	”	200:—
Koulukirjastoa, kuvatauluja ja malleja varten	”	1,000:—
Yhteensä	Smk	2,300:—

b) Verstaas (40 oppilasta varten).

20 ruuvipihtiä à 45 mk.	Smk	900:—
4 ahjoa à 100 mk.	”	400:—
1 isompi sorvi	”	1,075:—
3 pienempää sorvia à 725 mk.	”	2,175:—
1 porakone	”	420:—
1 jyrsikone	”	1,000:—

1 tahko- ja kiilloituskone.....	Smk	175: —
1 vipulevysakset	”	210: —
1 reikäpuristin	”	80: —
1 vaotuskone	”	140: —
5 alasinta à 25 mk.....	”	125: —
40 vasaraa à 3 mk	”	120: —
2 väkivasaraa à 6 mk	”	12: —
Viilat	”	200: —
Ruuvinkleikkauskalut	”	150: —
Porat	”	100: —
Pihdit	”	50: —
2 ojennus- ja piirtolaattaa	”	150: —
Moottori ja voimansiirtolaitteet	”	1,500: —
Sekalaiset työkalut	”	400: —
4 viilapenkkiä, kukin 6 henkilöä varten	”	200: —
5 alasintukkia	”	75: —
Työmestarin aatio, kaapit, pukit y. m.....	”	500: —
Valaistuslaitteet	”	200: —
Sekalaista	”	243: —
Yhteensä Smk		10,600: —

Kaikkiaan perustamiskustannuksia 12,900 markkaa.

II. Vuosikustannukset.

1 tietopuolisten aineiden vakinainen opettaja, samalla johtaja, palkkaa	4,200: —	
johtajanpalkkio.....	300: —	4,500: —
Tuntioopettajain palkkaukseen		1,500: —
1 työmestari, palkkaa		3,600: —
1 alityömestari, palkkaa		3,000: —
1 vahtimestari, paitsi huonetta ja keittiötä	1,200: —	
Työaineet	1,200: —	
Korjaukset ja täydennykset	400: —	
Aikakauslehdet ja kirjat	200: —	
Opetusvälineet	200: —	
Painatustyöt, tarverahat	400: —	
Valaistus ja käyttövoima	600: —	
Lattiain ja vaatteiden pesu	200: —	
Puhelin	100: —	4,500: —

1 luokkahuoneen (40 oppilasta varten), 1 opettaja-		
huoneen, eteisen sekä vahtimestarin huoneen ja keittiön (lämmityksineen) vuokra	2,000: —	
Verstahuoneiston vuokra (lämmityksineen)	3,000: —	5,000: —
Yhteensä vuosikustannuksia Smk	22,100: —	

Tähän tulevat lisäksi palkankorotukset 5, 10 ja 15 vuoden palveluksesta:

tietopuolisten aineiden opettajalle	Smk 600: —
työmestarille	” 360: —
alityömestarille	” 300: —

eli 15 vuoden kuluttua lisämenoja 3,780 markkaa.

Ammattikoulujen voimassapitokustannukset suorittavat valtio ja kunta yhteisesti ja ne jaetaan 1900 vuoden julistuksen mukaan siten, että valtio antaa apurahaksi puolet ammattikoulujen johtajan ja opettajain palkoista sekä on lisäksi korvannut puolet verstahuoneiston vuokramenoista. Samalla perusteella saanee apumaksua odottaa ammattikoulujen verstaisten voimassapitoon. Eräillä paikkakunnilla on valtioapua saatu kouluverstaisten perustamiseenkin.

Tämän mukaisesti olisi kunnalla, paitsi ehkä kerta kaikkiaan myönnettyä apumaksua kouluverstaisten perustamiseen, odotettavana vuotuista valtioapua 7,800 markkaa, jos Komitean ehdottama menosääntö pannaan pohjaksi. Kunnan menot ammattityökoulusta nousisivat siis kaikkiaan 14,300 markkaan vuodessa, ja olisivat ne 11,200 markkaa vähemmät nykyisen poika-ammattikoulun vastaavia kustannuksia.

Ammattikouluopetuksen menot vähenisivät, jos tätä opetusta varten tarpeelliset huoneistot saataisiin kaupungin kansakoulutaloista.

Tarkoitukseen tarvittava tila olisi saatavissa siten, että jokin kansakoulutalon luokkahuone (40 oppilasta varten) annettaisiin ammattityökoulun käytettäväksi sekä sitä paitsi yksi huone opettajahuoneeksi, joka samalla olisi opetusvälineiden ja kirjaston säilytyspaikkana. Eteinen olisi ammattikoululla yhteinen kansakoulun kanssa, samoin vahtimestarin huoneisto. Koulupihalle teetettäisiin vaatimaton rakennus kouluverstasta varten ja siihen lautaseinällä erotettu suoja työmestarien malleja varten.

Edut tällaisesta järjestelystä ovat ilmeiset. Verstas saisi erillisen aseman eikä sen kolina häiritسی kansakoulutyötä. Kansakoulun oppilaissa,

joilla siten olisi tilaisuus tavata ammattityökoulun oppilaita, entisiä tovereitaan, sekä ajoittain katsella verstastyötä, heräisi harrastus ammattityökoulun antamaan käytännölliseen kasvatukseen. Ja lopuksi kävisi, niinkuin mainittiin, koko laitos halvemmaksi kuin jos ammattityökoulut sijoitettaisiin vuokrahuoneisiin.

Komitean mielestä olisi tämä ajatus otettava harkittavaksi ja toteutettavakin, ainakin vastedes kaupungin uusien kansakoulutalojen rakennuttamisen yhteydessä.

Edellä lausutun nojalla rohkenee Komitea esittää, että Kaupunginvaltuusto päättäisi:

perustaa ammattityökoulun, jossa ylemmän kansakoulun läpikäyneillä pojilla olisi tilaisuus saada sellaisia teoreettisia tietoja ja käytännöllisiä taitoja, jotka helpottavat heidän pääsyään teollisuuselinkeinoon tahi käsiammattiin;

mainitun koulun alkavaksi toimintansa syksystä 1915;

vahvistaa tämän oheisen ehdotuksen puheenalaisen ja kunnan ehkä vastedes perustamain muiden samantyyppisten ammattikoulujen ohjesäännöksi;

valita ammattityökoulun johtokunnan;

käskeä tämän johtokunnan hankkia koulun perustamiseen ja voimassapitoon tarvittavat määrärahat sekä ryhtyä koulun perustamisesta muutoin johtuviin tarpeellisiin toimenpiteisiin;

niinikään antaa johtokunnan toimeksi asianmukaisella tavalla hankkia koululle valtioapua; sekä

antaa Rahatoimikamarin tehtäväksi yksissä neuvoin asianomaisten ammattiviranomaisten kanssa vastaisten kan-

sakoulutalojen suunnitelmia laadittaessa ottaa harkittavaksi, eikä näissä koulutaloissa kävisi varaaminen tilaa ammattityökoululle.

Helsingissä, lokakuun 9 päivänä 1914.

A. Listo.

V. von Wright.

J. Reuter.

John Uggla.

Ehdotus Helsingin Poika-ammattityökoulun ohjesäännöksi.

1 §.

Helsingin ammattityökoulujen tarkoituksena on valmistaa ylemmän kansakoulun läpikäyneille pojille tilaisuutta sellaisten tietopuolisten tietojen ja käytännöllisten taitojen saamiseen, jotka helpottavat heidän pääsyään teollisuus- tai käsiammattiin.

2 §.

Ammattityökouluissa opetetaan äidinkieltä, laskentoa ja mittausopillista laskentoa (hinnoittelua, kirjanpitoa), luonnonoppia, teknologiaa ja ammattioppia, piirustusta ja verstastyötä. Jos asianhaarat vaativat, voidaan käydä antamaan opetusta muissakin kuin edellämainituissa aineissa.

Oppikurssi käsittää kaksi työvuotta.

Ammattityökoulujen opetuskielenä on joko suomi tai ruotsi.

3 §.

Koulut ovat toiminnassa syyskuun 1 päivästä toukokuun loppuun lyhyin jouluihin ja pääsiäislömin.

Työvuoden päättyessä annetaan oppilaille vuositodistus ja täydellisen kurssin suoritetusta päästötodistus, ja on todistuksiin pantava arvosana oppilaan käytöksestä ja ahkeruudesta sekä tiedoista eri oppiaineissa.

Arvosanoina käytetään nimityksiä kiitettävä (10, 9), tyydyttävä (8, 7) välttävä (6, 5) ja vähemmän tyydyttävä (4—1).

4 §.

Koulumaksuna suorittaa kukin oppilas 5 markkaa lukukaudessa, ollen johtokunnalla kuitenkin valta, kun painavia syitä siihen on, vapauttaa oppilas koulumaksusta. Nämä maksut voidaan johtokunnan harkinnan mukaan käyttää stipendeiksi toiselle luokalle siirrettäville varattomille oppilaille.

5 §.

Työammattikoulun lähin silmälläpito kuuluu johtokunnalle, jossa on kolme Kaupunginvaltuuston kolmeksi vuodeksi kerrallaan valitsemaa jäsentä.

Kaupunginvaltuusto valitsee niinkään kolme varajäsentä johtokuntaan, kulloinkin kolmeksi vuodeksi.

6 §.

Johtokunnan tehtävänä on:

- a) pitää huoli koulun asioista sekä valvoa sen taloutta;
- b) hankkia koululle sopiva huoneisto;
- c) laatia ja ennen syyskuun loppua vuosittain Rahatoimikamariin lähettää koulun kulunkiarvio seuraavaa kalenterivuotta varten sekä hakea valtioapua koululle;
- d) ottaa ja erottaa koulun opettajisto ja palvelijasto;
- e) vahvistaa tuntijakosuunnitelma ja seikkaperäiset oppikurssit sekä koulun järjestyssäännöt;
- f) puheenjohtajansa kautta maksettaviksi hyväksyä laskut ja palkkauslistat;
- g) johtajan esityksestä päättää stipendien jakamisesta oppilaille;
- h) tehdä päätös oppilaan erottamisesta koulusta lukukautta pitemmäksi ajaksi; sekä
- i) vuosittain Kaupunginvaltuustolle antaa kertomus koulun toiminnasta.

7 §.

Ammattityökouluun on asetettava opettaja tietopuolisten aineiden sekä työmestari ja alityömestari käytännöllisen työn opetusta varten.

Opettaja on samalla koulun johtaja. Hänen tulee olla läpikäynyt teknillinen välikoulu sekä omata vähintään yhden vuoden käytännöllinen harjaantuminen opetuksen käsittämällä teollisuusalalla.

Työmestarien tulee olla suorittaneet teollisuuskoulun kurssi sekä näyttää todistus vähintään kolmivuotisesta verstastyöstä.

8 §.

Ammattityökoulun lähin johto kuuluu johtajalle, jonka tehtävänä on:

- a) vastaanottaa uusia oppilaita ja pitää oppilaista luetteloa;
- b) kantaa lukukausimaksut ja muut koulun tulot sekä tilittää nämä varat kahdesti vuodessa, kesä- ja joulukuun kuluessa;
- c) ylläpitää koulukuria sekä valvoa, että koulun työ käy häiriintymättä ja säännöllisesti, kuitenkin niin että kysymys oppilaan erottamisesta lukukautta pitemmäksi ajaksi jätetään johtokunnan ratkaistavaksi;
- d) hoitaa opetusvälineitä ja kirjastoa;
- e) työvuoden päättyessä laatia koulun toiminnasta vuosikertomus, joka annetaan johtokunnalle;
- f) olla johtokunnalle avullisena seuraavan kalenterivuoden kulunkiarvion laadinnassa; sekä
- g) valmistella ja esittää johtokunnan kokouksissa käsiteltäviksi tulevat asiat ja muutoin huolehtia, että johtokunta saa koulun asiat tiedokseen.

9 §.

Ammattityökoulussa on käytännöllisen työn opetusta annettava tarkoituksenmukaisessa vertaassa.

Oppilaiden valmistamat työtuotteet tulevat kunnan omiksi, ellei toisin ole sovittu. Jos johtokunta katsoo sopivaksi, maksetaan oppilaille kohtuullinen korvaus kaupaksi menevistä töistä.

10 §.

Ammattityökoulun vakinainen opettaja saa 4,200 markkaa palkkaa vuodessa 600 markan korotuksin 5, 10, ja 15 vuoden nuhteettomasta palveluksesta samassa virassa.

Työmestarilla on palkkaa 3,600 markkaa vuodessa 360 markan korotuksin 5, 10 ja 15 vuoden nuhteettomasta palveluksesta.

Alityömestari saa vuosipalkkaa 3,000 markkaa sekä 300 markan korotuksen 5, 10 ja 15 vuoden nuhteettomasta palveluksesta.

Opettajalla on 26 viikkotunnin sekä työmestarilla ja alityömestarilla kumpaisellakin 48 viikkotunnin opetusvelvollisuus.

Esitys rouva E. Mäkisen käytettävänä korttelissa N:o 183 olevan tontin vuokrakauden pidentämisestä.

HELSINGIN

RAHATOIMIKAMARI

Huhtik. 30 p:nä 1914.

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

N:o 317.

Tämän oheisessa, Kaupunginvaltuustolle osotetussa ja saattokirjeen kera Rahatoimikamariin annetussa hakukirjassa on rouva Emma Mäkinen, jolla kesäkuun 1 päivään 1915 on vuokralla Merikadun vierellä korttelissa N:o 183 sijaitseva, tämän oheisessa karttajäljennöksessä tarkemmin osotettu alue, anonut, että hänelle myönnettäisiin kymmeneksi vuodeksi pitennetty hallintaoikeus siihen alueen osaan, joka vastaa Merikadun tonttia N:o 20 ja Laivurikadun tonttia N:o 1 ynnä niiden välistä kujaa sekä Merikadun tontin N:o 18 ja Laivurikadun tontin N:o 3 osia, ja joka alueen osa on karttajäljennöksessä osotettu ruskeilla viivoilla.

Sittemmin on hakija Rahatoimikamarilta anonut lupaa saada, sittenkun edellä mainittu alueen järjestäminen on toimitettu, uudesti rakentaa Laivurikadun tontilla sijaitsevan asuinrakennuksen siten, että Huvilakadun tonteilla 4 ja 2 sekä niiden välisessä kujassa sijaitseva rakennuksen osa puretaan ja sijaan teetetään uutisrakennus hakijan haltuun jäävään alueen osaan ja kohtisuoraan vasten rakennuksen jällellä olevaa osaa.

Niinkuin hakukirjastakin näkyy, on puheenalainen alue Kaupunginvaltuuston toukokuun 26 päivänä 1885 tekemällä päätöksellä vuokrattu hakijalle 30 vuodeksi 97 markan vuosivuokrasta, ja on rouva Mäkinen siellä pitänyt voimassa langenneitten naisten turvakotia, jonka toiminnasta hakija kirjelmässään antaa erinäisiä valaisevia tietoja. Nykyisestä vuokra-alueesta ulottuu kuitenkin kaupunginasemakaavan mukaan kaksi maakappaletta, toinen 80 ja toinen 50 neliömetrin laajuinen, Huvilakadun tonteille 2 ja 4, jotka tontit Rahatoimikamari on kuluvan vuokrakauden aikana myynyt sillä ehdolla, että ostajat saavat nämä tonttien osat haltuunsa vasta rouva Mäkiselle myönnetyn vuokrakauden päätyttyä, ellei muuta sopimusta voida tontinomistajain ja rouva Mäkisen kesken saada aikaan. Niinkuin hakukirjasta näkyy, haluaa

rouva Mäkinen pitennettyä vuokraoikeutta ainoastaan siihen alueen osaan, mikä kesäkuun 1 päivänä 1915 on kaupungin välittömästi käytettävänä, joten edellä mainittujen tonttien omistajain kanssa ei tarvitse tehdä minkäänlaista sopimusta.

Mitä esillä olevaan hakemukseen tulee, on Rahatoimikamari hakijan voimassa pitämän laitoksen kannatusta ansaitsevaa tarkoitusta silmällä pitäen katsonut olevan puoltaminen siihen myönnyttäväksi siten, että vuokrakausi pitennetään kesäkuun 1 päivään 1925 ja vuosivuokra määrätään 100 markaksi, sillä ehdolla että aluetta käytetään tähänastiseen tarkoitukseensa.

Ilmoittaen aikovansa erikseen käsitellä hakijan suunnittelemaa rakennusta koskevan kysymyksen saa Kamari sentähden kunnioittaen esittää, että Herrat Kaupunginvaltuusmiehet päättäisivät

myöntää rouva Emma Mäkiselle hakemansa 10 vuoden vuokraoikeuden pitennyksen tämän oheisessa karttajäljennöksessä ruskeilla viivoilla osotettuun alueeseen 100 markan vuosivuokrasta sekä ehdolla että alue käytetään samaan tarkoitukseen kuin tähänkin asti.

Rahatoimikamarin puolesta:

Alexis Gripenberg.

K. Rein.

HELSINGIN

RAHATOIMIKAMARI*Lokak. 8 p:nä 1914.**Helsingin Kaupunginvaltuustolle.*

N:o 648.

Kirjelmässä N:o 317 huhtikuun 30 päivältä kuluvaan vuoteen on Rahatoimikamari, oheen pannen Kaupunginvaltuustolle osotetun ja Kamariin annetun hakemuskirjan, jossa rouva Emma Mäkinen esittämillään syillä anoo pitenettyä hallintaoikeutta siihen Merikadun viereiseen maa-alueeseen, mikä pitemmän aikaa on ollut hänen hallussaan turvakodin voimassa pitämistä varten, puoltanut tätä hakemusta siten, että vuokrakausi määrättäisiin kymmeneksi vuodeksi eli toukokuun loppuun 1925 ja vuosivuokra 100 markaksi sekä pantaisiin ehdoksi, että alue on käytettävä samaan tarkoitukseen kuin tähänkin asti. Kaupunginvaltuuston Valmisteluvaliokunta on kuitenkin katsonut tarpeelliseksi viime kesäkuun 4 päivänä tekemällään päätöksellä palauttaa asian Rahatoimikamariin ja pyytänyt, että Kamari antaisi selvityksen siitä, kävisikö hakijalle osottaminen jokin muu, vähemmän hyvällä paikalla sijaitseva tontti, sekä minkä verran kustannuksia olisi hakijan rakennusten muuttamisesta tuolle tontille, niin myös minkä arvoinen hakijan hallussa oleva tontti on. Tätä tehtävää täyttääkseen on Kamari pyytänyt kaupungin yleisten töiden Hallituksen lausuntoa Valmisteluvaliokunnan läheteessä mainituista seikoista.

Hallituksen nyttemmin kirjelmässä viime elokuun 21 päivältä annettua asiasta lausunnon, josta Valmisteluvaliokunnan pyytämät tiedot käyvät selville, saa Rahatoimikamari, ilmoittaen puolestaan voivansa yhtyä kirjelmässä oleviin lausuntoihin, erittäinkin mitä tulee puheenalaisten tonttien arvioarvoon, oikeaksi todistettuna jäljennöksenä kunnioittaen lähettää mainitun kirjelmän Valtuustolle.

Samalla saa Kamari ilmoittaa suoneensa rouva Mäkiselle tilaisuuden lausua mielensä Hallituksen ehdottamasta turvakodin tonttipaikasta, ja on tämän johdosta Kamariin antanut tämän oheisen, Valtuustolle osotetun kirjelmän, jossa hän esittämillään syillä toistaa aikaisemman anomuksensa.

Lähete- sekä muut asiassa syntyneet kirjat pannaan tämän oheen.

Rahatoimikamarin puolesta:

Alexis Gripenberg.*K. Rein.*

HELSINGIN KAUPUNGIN

Yleisten töiden Hallitus*Helsingissä,**11 p:nä 1914.**Helsingin Rahatoimikamari.*

N:o 184.

Sittenkun rouva Emma Mäkinen oli Kaupunginvaltuustolta anonut, että hänelle myönnettäisiin pitennetty hallintaoikeus osaan sitä korttelin N:o 183 aluetta, mikä hänellä on vuokralla kesäkuun 1 päivään 1915, sekä Rahatoimikamari oli antanut vaaditun lausunnon asiasta, on Valtuusto palauttanut asian Kamariin, jotta Kamari antaisi selvityksen siitä, olisiko hakijalle osoitettavissa jokin toinen, vähemmän edullisella paikalla sijaitseva tontti, minkä verran kustannuksia olisi hakijan rakennusten muuttamisesta toiselle tontille sekä minkä arvoinen hakijan hallussa nykyään oleva tontti on, minkä jälkeen Rahatoimikamari lähetteessä viime heinäkuun 2 päivältä, 21 §:n kohdalla, on Hallitukselta pyytänyt lausuntoa Kaupunginvaltuuston lähetteessä mainituista seikoista.

Tätä tehtävää täyttääkseen on Hallitus käskenyt kaupunginarkkitehdin laatia laskelman puheenalaisten rakennusten muuttokustannuksista, ja on tuollainen laskelma tehty sillä edellytyksellä, että rakennukset muutetaan Sturekadun tonteille 3 ja 5 kortteliin N:o 356, joita tontteja kaupunginasemakaava-arkkitehdin apulainen on pitänyt tarkoitukseen sopivina. Niinkuin mainitusta, tämän kirjelmän oheisesta laskelmasta näkyy, olisi puheenalaisten rakennusten purkamisesta ja muutosta sekä jälleen rakennuttamisesta kustannuksia 76,650 markkaa, johon summaan ei kuitenkaan ole luettu mainittujen tonttien eikä niihin rajoittuvain katuosain tasoitusta. Mainittuja kustannuksia laskiessa on otettu huomioon, että puheenalaiset rakennukset ovat vanhat ja että niitä purkaessa sentähden paljon menee hukkaan. Kaupunginarkkitehdin laatiman laskelman mukaan taas vastaavan laajuisten rakennusten teettäminen uusista aineista puheenalaisille Sturekadun tonteille 3 ja 5 maksaisi enintään 90,000 markkaa.

Viimeksi mainittujen tonttien arvosta on Hallitus käskenyt kaupunginasemakaava-arkkitehti Jungin ja kaupungingeodeetti Lillen lausua mielensä, ja ovat nämä arvioidessaan tontteja, joiden yhteenlaskettu pinta-ala on 2,136 m², panneet niiden arvoksi yhteensä 38,500 markkaa, jota vastoin hakijan hallussa nykyään olevan alan, 2,184 neliömetrin, arvo on laskettu 102,000 markaksi.

Samalla kun Hallituksella on kunnia Rahatoimikamarille lähettää edellä oleva hankkimansa selvitys, on Hallitus katsonut olevan huomauttaminen, ettei mitään erityistä tarvetta saada hakijan vuokra-alue käytettäväksi muuhun tarkoitukseen Hallituksen mielestä nykyään ole olemassa.

Lähetekirjat palautuvat tämän mukana.

G. Idström.

Karl Hård af Segerstad.

Knut Furuhjelm.

Herroille Helsingin Kaupunginvaltuusmiehille.

Herroille Kaupunginvaltuusmiehille saan nöyrimmästi esittää seuraavaa: Joulukuun 17 päivänä 1880 avasi allekirjoittanut Helsingissä maamme ensimmäisen langenneitten naisten turvakodin, jota siitä lähtien olen pitänyt voimassa ja johon vuosien varrella kaikkiaan 1,200 apua tarvitsevaa naista on ollut pitemmän tahi lyhemmän aikaa sijoitettuina, kunnes heille on ehditty hankkia sopiva toimi, niin että he ovat voineet itse elättää itsensä joutumatta kunnan rasitukseksi. Vuosina 1883—1913, eli kaikkiaan 30 vuotta, olen sitä paitsi edellä mainitun turvakodin rinnalla pitänyt voimassa lastenkotia, jossa kaikkiaan 240 poikaa ja tyttöä on kasvatettu.

Tämä lastenkoti on minun valitettavasti kuitenkin heikontuneen terveyteni johdosta täytynyt viime tammikuun 1 päivästä lakkauttaa ja pidän nykyään voimassa ainoastaan turvakotia, jossa nykyään on 44 hoidokkia.

Toukokuun 26 päivänä 1885 myönsi Helsingin Kaupunginvaltuusto minulle 97 markan vuosivuokrasta vuokraoikeuden silloiseen Laivanvarustajakadun tonttiin N:o 16, nyttemmin Merikadun tontteihin 19—21, Laivurikadun tontteihin 1—3 ja osaan Huvilakadun tontteja 2—4 tässä kaupungissa 30 vuoden ajaksi, eli kesäkuun 1 päivään 1915. Osa puheenalaisesta alueesta, eli Huvilakadun tontteihin 2—4 kuuluva ala, on kuitenkin sittemmin myyty yksityishenkilöille eikä enää ole kaupungin oma.

Kun rohkenen toivoa, että edellä mainitulla paikalla tekemäni työ ei ole ollut aivan vailla merkitystä Helsingin kunnalle, saan nöyrimmästi Herroilta Kaupunginvaltuusmiehiltä anoa, että minulle edellä mainittua tarkoitusta varten ja mikäli mahdollista samasta vuokramaksusta kuin tähänkin asti myönnettäisiin 10 vuoden vuokranpitennys niihin puheena oleviin tontteihin, jotka edelleen kuuluvat Helsingin kaupungille, nimittäin Merikadun tontteihin 19—21 ja Laivurikadun tontteihin 1—3 tässä Helsingin kaupungissa.

Helsingissä, helmikuun 23 päivänä 1914.

Emma Mäkinen.

Herroille Helsingin Kaupunginvaltuusmiehille.

Herroille Kaupunginvaltuusmiehille saan nöyrimmästi esittää seuraavaa:

Kirjelmässä viime kesäkuun 4 päivältä on Helsingin Kaupunginvaltuuston Valmisteluvaliokunta pyytänyt Rahatoimikamarilta selvitystä, kävisikö minulle osottaminen toinen, vähemmän edullisella paikalla sijaitseva tontti, sekä minkä verran kustannuksia olisi minun rakennusteni muuttamisesta tälle tontille. Asiassa syntyneestä kirjelmäinvaihdosta käy selville, että tarkoitukseen on ehdotettu Sturekadun tontteja 3 ja 5 korttelista N:o 356. Kun minulle on varattu tilaisuus lausua mieleni puheenalaisesta ehdotuksesta, saan kunnioittaen esiintuoda seuraavaa:

Kun minä neljäntäkymmentä vuotta takaperin aloitin toimintani sillä paikalla, missä turvakoti nyt sijaitsee, oli sitä ympäröivä kaupunginosa verrattavissa nyt ehdotettuun, kuitenkin että ehdotettu on vieläkin etäisempi. Kun kodin voimassapito, koti kun ei saa avustusta kunnalta eikä valtiolta, on yksinomaan siellä suoritetun työn varassa ja tämä taas suuressa määrin riippuu kodin paikasta, vaikuttaisi muutto ehdotetuille tonteille erittäin suuressa määrin kodin voimassa pysymiseen. Tähän katsoen ja myös ottaen huomioon, kuinka vaikeaksi kävisi pitää turvakodin hoidokkeja erillään ehdotettujen tonttien lähiseudulla asuvista levottomista aineksista, ja kun Helsingin kaupungin yleisten töiden Hallituksen kirjelmässä elokuun 21 päivältä huomautetaan, ettei nykyään ole olemassa erikoista tarvetta vapauttaa minun vuokra-alueitani muuhun tarkoitukseen käytettäväksi, saan nöyrimmästi anoa, että Herrat Kaupunginvaltuusmiehet sallisivat minun edelleenkin 10 vuotta eli kesäkuun 1 päivään 1925 pitää sen vuokralla Rahatoimikamarin kirjelmässä Kaupunginvaltuustolle huhtikuun 30 päivältä kuluvaan vuotta esitetyin ehdoin, näin senkin vuoksi, että minä tuona aikana voisin hankkia turvakodille sopivamman paikan.

Helsingissä, lokakuun 6 päivänä 1914.

Emma Mäkinen.

Helsingissä, Sanomal- ja Kirjap.-Osakeyhtiön kirjapaino, 1914.

Karta

öfver

*Fru E. Mäkinens arrende-
lott inom kvarteret N° 183
i Helsingfors.*

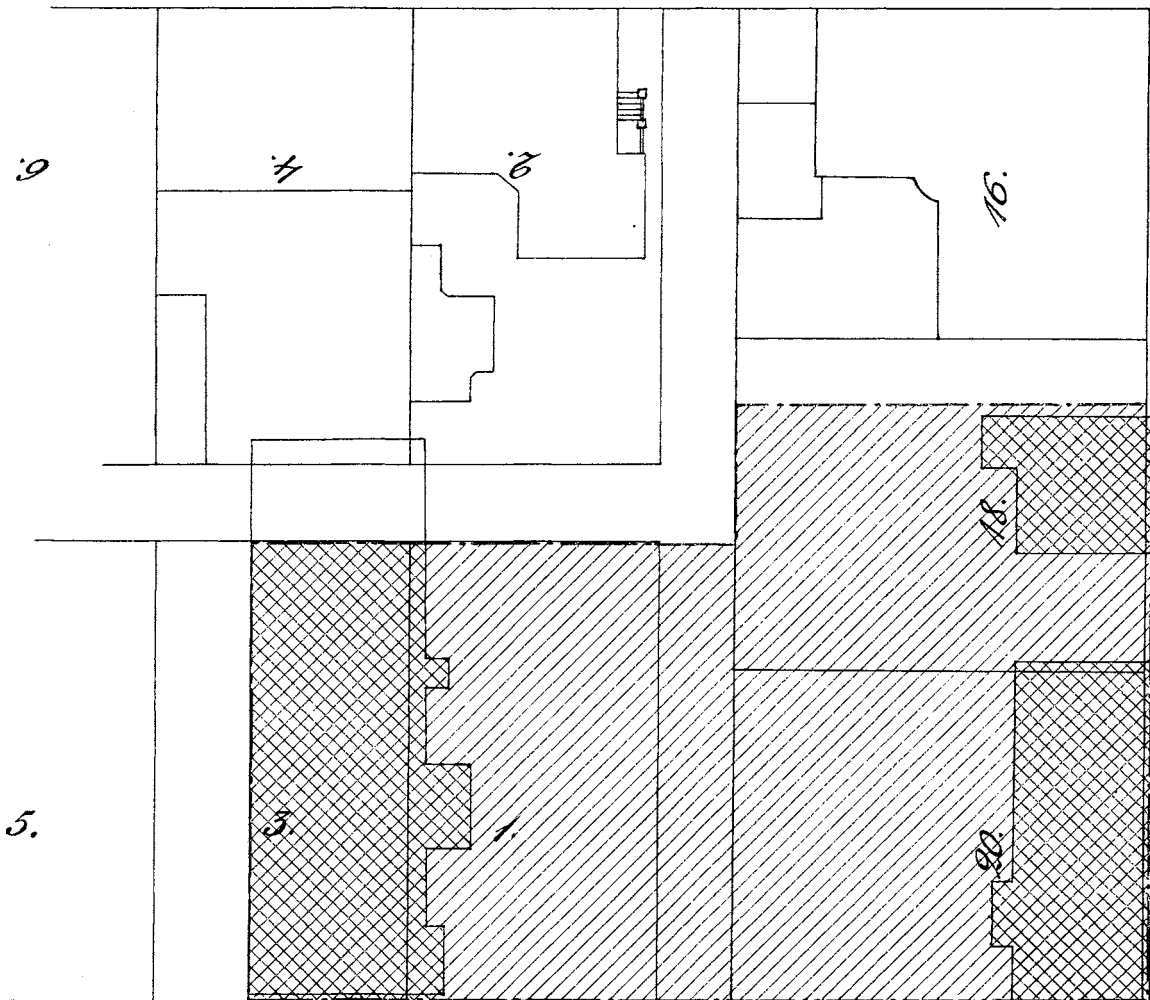
Kartta

osottaen

*Rouva E. Mähisen vuokra-alue
korttelissa N° 183
Helsingissä.*

Villa gatan.

Huvilakatu.

Merikatu.

Haf's gatan.

Skeppare gatan.

Laiurikatu.

*Lisälausunto lämpökaasun hinnankorotus-
asiasta (Pain. asiakirj. N:o 62 vuodelta 1914).*

HELSINGIN KAUPUNGIN
TEKNILLISTEN LAITOSTEN
HALLITUS.

*Helsingissä,
lokak. 19 p:nä 1914.*

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

Kirjelmässä kuluvan lokakuun 15 päivältä on Kaupunginvaltuuston Valmisteluvaliokunta kehottanut Hallitusta Kaupunginvaltuustolle antamaan lausunnon sekä Valiokunnassa tehdystä ehdotuksesta että kaasunkulutus määrättäisiin ainoastaan yhden tariffin mukaan, jossa hintana olisi esimerkiksi 20 penniä m³:ltä kulutuksen ollessa enintään 10 m³ ja 25 penniä m³:ltä kulutuksen ollessa suurempi, että myös siitä tulomäärästä, mikä tämän tariffin mukaan todennäköisesti olisi odotettavana kaasunkulutuksesta, minkä ohessa Valiokunta on pyytänyt Hallituksen lausuntoa siitäkin, onko ylipäätään mahdollista sallia yleistä kaasunkulutusta korotetusta hinnasta, ennenkuin täysi varmuus on olemassa siitä, että kaasua voidaan valmistaa riittävä määrä nykyisen valaistuskauden aikana.

Tämän johdosta ja samalla viitaten viime syyskuun 9 päivänä Kaupunginvaltuustolle tekemäänsä esityksen lämpö- ja voimakaasun hinnan korottamisesta sekä Rahatoimikamariin kuluvan lokakuun 7 päivänä antamaansa lausuntoon Kamarissa tehdyn, puheenalaista kaasunkulutusta koskevan tariffiehdotuksen johdosta, saa Hallitus valaistukseen Kaasutehtaan käytön taloudellista tulosta, semmoiseksi kuin se kaasutehtaan aikaisempain laskelmain pohjalla on edellytetty tästä asiasta tehtyjen eri ehdotusten mukaan, esittää seuraavan vertailevan yhdistelmän:

I. Tuloja keittokaasun myynnistä lokakuun 1 päivästä 1914 joulukuun 31 päivään 1915:

A. Kaasunhinnan ollessa nykyisellään	6,320,000 m ³ à	15 p.	Smk	948,000: —
B. Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaan	„	„	n. 18.5 „ n. „	1,169,200: —

C. Hallituksen ehdotuksen mukaan:					
a) hinnanalennuksin	”	”	”	21.6	1,365,000: —
b) hinnanalennuksitta	”	”	”	22.5	1,422,000: —
D. Valmisteluvaliokunnan ehdotuksen mukaan	”	”	”	23	1,453,000: —

II. Tuloja keittokaasun myynnistä varainhoitovuonna 1915:

A. Kaasunhinnan ollessa nykyisellään	4,800,000 m ³	à	15 p.	Smk	720,000: —
B. Rahatoimikamarin tariffin mukaan	”	”	”	18.5	888,000: —
C. Hallituksen ehdotuksen mukaan:					
a) hinnanalennuksin	”	”	”	21.6	1,036,800: —
b) hinnanalennuksitta	”	”	”	22.5	1,080,000: —
D. Valmisteluvaliokunnan ehdotuksen mukaan	”	”	”	23	1,104,000: —

Huomauttaen että tulot alenevia tariffeja käytettäessä tietenkin täytyy laskea vain likimääräisen kulutuksen perusteella saa Hallitus nyt puheena olevasta Valmisteluvaliokunnassa ehdotetusta tariffimuodosta mielipiteenään lausua, että se näyttää yksinkertaisemmalta kuin Rahatoimikamarin samassa tarkoituksessa tekemä ehdotus ja tuottanee sentähden käytännössäkkin vähemmän työtä Kaasutehtaalle, minkätähden ensinmainittu tariffimuoto — ellei Hallituksen aikaisemmin tekemä ehdotus asiasta voi saavuttaa Kaupunginvaltuuston hyväksymistä — Hallituksen mielestä on parempi.

Kaasunkulutuksen nyttemmin keittokaasun myynnin rajoituksen johdosta vähennyttyä on kaasunvalmistus supistettu suhteellisesti siihen määrään, mikä on laskettu voitavan antaa ensi kesän alkuun asti. — Nykyään annetaan kaasua noin 12,500 m³ vuorokaudessa eli noin 50 % tähän vuodenaikaan muutoin tavallisesta määrästä. — Kaasutehtaan on kuitenkin sen jälkeen, kun supistamista tarkoittavat laskelmat tehtiin, onnistunut hankkia raaka-ainetta, joista lisäksi voi valmistaa noin 600,000 m³ kaasua, ja voisi siis kaasunantoa — edellyttäen ettei katuvalaistusta toistaiseksi käytetä — lisätä 2,500 m³:llä vuorokaudessa. Tämä hankintamahdollisuuksien lisäännys ei kuitenkaan salli heti antaa kaasua yleisesti käytettäväksi, vaikka ehdotettu kaasunhinnan korotus jonkin verran vähentäisikin kulutusta.

Ehdotettu kaasunhinnan korotus olisi kuitenkin Hallituksen mielestä viipymättä toimeenpantava, vaikkei kaasua vielä voikaan antaa yleisesti käytettäväksi. Kaasunkulutukseen nähden toimeenpannut rajoitukset taas voitaneen poistaa, siinä tapauksessa että ne venäläiset hiilimäärät, joiden hankinnasta paraikaa keskustellaan, huomataan tarkoitukseen sopiviksi ja Kaasutehdas voi niitä saada.

Helsingin kaupungin Teknillisten laitosten Hallitus:

Hj. Schildt.

I. Savonius.

Helsingissä, Sanomal.- ja Kirjap.-Osakeyhtiön kirjapaino, 1914.

Lausunto kuluvana vuonna ehkä tarpeellisten hätäaputöiden ohjelmasta.

HELSINGIN

RAHATOIMIKAMARI

Lokak. 15 p:nä 1914.

N:o 672.

Viime elokuun alussa päätti Rahatoimikamari niiden olojen johdosta, joita sodan edellytettiin aikaansaavan työmarkkinoilla, antaa kaupungin yleisten töiden Hallituksen toimeksi laatia ehdotuksen eli ohjelman niiden töiden järjestämiseksi, jotka kaupunginhallinto voisi työnpuutteen ilmaantua teettää toimeentulon hankkimiseksi kaupungista kotoisin olevalle työtömälle väestölle. Samalla kun Hallitus kirjelmässä viime syyskuun 30 päivältä (Liite I) mainitsi aikovansa 1915 vuoden rahasääntöehdotukseen panna määrärahoja sellaisiakin töitä varten, jotka sopisi teettää edellä mainittua tarkoitusta silmällä pitäen, ilmoitti Hallitus, että Kaupunginvaltuuston asettama Hätäapukomitea oli viime aikoina laajenemistaan laajenevan työnpuutteen johdosta tiedustellut, mitä mahdollisuuksia olisi hätäaputöiden järjestämiseen. Tähän nähden on Hallitus katsonut jo nyt olevan aihetta tehdä esityksen mainittuun tarkoitukseen sopivain töiden alottamisesta. Tällaisina töinä pitää Hallitus erinäisiä mainitussa kirjelmässä tarkemmin lueteltuja kaduntasoitus-, kanavoimis- ja rantasiltatöitä, joista olisi kustannuksia seuraavat määrät:

1) Kaduntasoitustöistä	Smk	328,200: —
2) Kanavoimistöistä	„	112,800: —
3) Rantasiltatöistä	„	210,000: —

Ehdotettuihin töihin on Rakennuskonttori laskenut voitavan 3—4 kuukauden aikana käyttää noin 670 miestä sekä lisäksi 100 miestä, jos Murto-kadun työt teetetään.

Rahatoimikamari puolestaan on pitänyt Hallituksen ehdottamia töitä sopivina teetettäväksi työnpuutteen vallitessa, vaikka niiden lisäksi kävisi

ehdottaminen muitakin töitä. Laadittu ohjelma näyttää siis vastaavan niitä vaatimuksia, joita nykyään käy kohtuudella esittäminen. Mutta tässä ei ole jäänyt Rahatoimikamarilta huomaamatta että, jos nämä työt — taikka vain osa niistä — teetetään jo tänä syksynä, ei kaupunginhallinnolla ensi vuonna, jolloin varsin luultavasti työnpuute on oleva nykyistä suurempi, ole tarjottavana töitä läheskään siinä määrin, kuin tarve vaatisi. Kaupunginviranomaisten täytyisi ehkä jo keväällä jälleen laatia uusi hätäaputöiden ohjelma. Tähän huomautettanee, että tuollainen asiaintila on korjattavissa, kunhan vain 1915 vuoden rahasääntöön pannaan yleisiä töitä varten määrärahoja entistä runsaammin. Tahtomatta vielä sanoa mitään ensi vuoden rahasäännön järjestelyn tuloksesta, rohkenee Rahatoimikamari kuitenkin mielipiteenään lausua, että käy sangen vaikeaksi saada menoja ja tuloja käymään tasan, vaikkei menoja lisätäkään osottamalla yleisiä töitä varten määrärahoja enemmän kuin tavallisina vuosina on ollut laita. Huomattava on niinkään, ettei kaupungilla suinkaan ole käytettävänä niin runsaita varoja, ettei säästäväisyys tältäkin kannalta katsoen olisi tarpeellinen. Varovaisuus sentähden käskää olemaan nykyoloissa lisäämättä kaupungin menoja enempää kuin aivan välttämätöntä on.

Täytyy kysyä, onko työnpuute tällä paikkakunnalla nykyään niin suuri, että todella huomattavia ylimääräisiä toimenpiteitä kaupunginhallinnon taholta on välttämättä tarpeen. Hätäapukomitean Rahatoimikamariin antamasta kirjelmästä tältä päivältä (Liite II) näkyy, että nykyään likimmittäin kaikki kunnan työnvälitystoimistoon ilmoittautuneet miespuoliset työnhakijat ovat saaneet työtä Venäjän valtiolta. Vielä tänäkään päivänä ei siis miespuolisen työväen keskuudessa vallinne työnpuutetta ensinkään, taikka esiintyy sitä vain rajoitetussa määrässä. Tämä seikka ansaitsee sitä suurempaa huomiota, kun työttömyyttä tavallisina vuosina alkaa jo lokakuussa olla tuntuvasti huomattavana. Sodan puhkeamisesta lähtien ovat lukuisat työntekijät saaneet kohtuullisesta palkasta työtä Venäjän sotalaitokselta, minkätähden mainittavaa työttömyyttä ei ole ollut huomattavana. Toinen kysymys sitten on, kuinka kauan tätä työnsaannin tilaisuutta on tarjona. Erinäisistä yrityksistä huolimatta ei Rahatoimikamarin ole onnistunut hankkia tästä asian puolesta pätevää selvitystä.

Tosin tulee kuluvana syksynä, samoin kuin aikaisemminkin on ollut laita, kaupungin yleisissä töissä olevia työntekijöitä erotettaviksi, sikäli kuin nämä työt valmistuvat. Toistaiseksi ei Rakennuskonttorin ole tarvinnut mainittavasti vähentää työvoimaansa. Mahdotonta ei ole, että Venäjän sotalaitos tarvitsee lisää työvoimia ja että siis nekin työntekijät, jotka vähitellen tulevat joutilaiksi kaupungin töistä, saavat sillä taholla työansiota.

Rahatoimikamarin käsityksen mukaan ei siis Helsingissä nykyään ole olemassa työttömyyttä siinä määrin, kuin säännöllisten olojen vallitessa

tähän vuodenaikaan tavallisesti on laita. Tämä lausunto koskee kuitenkin kaupungin miespuolista työväestöä, sillä päinvastainen asianlaita vallinnee eräissä muissa kaupungin verovelvollisten jäsenten ryhmissä. Mutta Hätä-apukomitean edellyttämät yleiset työt eivät tarkoita vastamainittujen henkilöiden avustamista. — Sitä vastoin täytyy myöntää olevan epätietoista, kuinka kauan työansiota nykyisessä määrässä on tarjona. Jos nämä työt lakkaavat, joutuu yhtäikaa tuhansia työntekijöitä työttömiksi. Silloin täytyy Rahatoimikamarin mielestä kaupunginhallinnonkin olla valmis voimainsa mukaan ryhtymään asiaan. Niinkuin asiakirjoista näkyy, onkin Rakennuskonttori valmistautunut toimeenpanemaan yleisiä töitä laajassa määrässä. On sentähden Kaupunginvaltuuston asia tutkia, missä järjestyksessä ja kuinka laajasti näitä töitä teetetään, sekä osottaa niitä varten tarpeelliset varat. Tuollainen Kaupunginvaltuuston päätös on kuitenkin Kamarin käsityksen mukaan tehtävä siihen aikaan, jolloin työnpuutetta ilmeisesti on olemassa suuremmassa määrässä kuin tavallisesti tähän vuoden aikaan. Kun kaikki suunniteltujen töiden valmistelut jo ovat suoritettut, ei vähintäkään viivytystä synny siitä, että lopullista päätöstä ei ole tehty. Sen sijaan rahasăännön käsittely epäilemättä kärsisi siitä, että on päätetty teettää suuria yleisiä töitä ja osotettu niihin tarvittavat varat, ennenkuin yleiskatsaus kaikkiin meno- ja tulotileihin on saatu.

Rahatoimikamari saa sentähden kunnioittaen esittää, että Kaupunginvaltuusto päätäisi:

periaatteessa hyväksyä kuluvana vuonna ehkä tarpeellisten hätäaputöiden tässä esitetyn ohjelman; mutta

jättää puheenalaisten töiden teettämistä sekä niitä varten tarpeellisten määrärahojen myöntämistä koskevan kysymyksen lopullisen käsittelyn vastaisen erikoisen harkinnan varaan.

Rahatoimikamarin puolesta:

Alexis Gripenberg.

Georg Estlander.

HELSINGIN KAUPUNGIN

YLEISTEN TÖIDEN HALLITUS

*Helsingissä,**syysk. 30 p:nä 1914.**Helsingin Rahatoimikamarille.*

N:o 215.

Sittenkun Hallitus otteella viime elokuun 10 päivänä tehdystä Rahatoimikamarin pöytäkirjan 8 §:stä oli saanut tehtäväkseen Kamariin antaa ehdotuksen sellaisten töiden järjestämiseksi, joita kaupunki vastaisen työnpuutteen sattuesssa voisi osottaa toimeentulon hankkimiseksi kaupungin joutilaille työväestölle, oli Hallitus aikonut vuonna 1915 teetetäviksi suunniteltujen yleisten töiden joukkoon panna sellaisiakin töitä, jotka olisivat sopivat teettää edellä mainittua tarkoitusta silmällä pitäen. Kun kuitenkin Kaupunginvaltuuston asettaman Hätäapukomitean puheenjohtaja, everstiluutnantti Otto Ehrström, nyttemmin on aivan viime aikoina laajemmassa määrässä ilmaantuneen työnpuutteen johdosta Rakennuskonttorilta tiedustellut, mitä mahdollisuuksia olisi hätäaputöiden järjestämiseen, on Hallitus katsonut olevan jo nyt tekeminen esityksen sellaisten, varsinkin kaduntasoitustöiden aloittamisesta, jotka Hallitus oli aikonut ottaa huomioon ensi vuoden rahasääntöehdotuksessa ja jotka Hallituksen mielestä sopisivat puheenalaiseen tarkoitukseen.

Kunnan työnvälitystoimistosta saatujen tietojen mukaan on toimistoon nykyään ilmoittautunut noin 500 miespuolista työnhakijaa. Kaupungin töissä taas on nykyään 1,881 työntekijää, jotka ryhmittyvät eri osastojen kesken seuraavasti:

Huonerakennusosasto	201 miestä
Teurastamorakennus	83 ”
Nickbyn mielisairaala	238 ”
Puhtaanapito-osasto	238 ”
Kaupungin istutukset	77 ”
Insinööriosasto	806 ”
Noppakiven hakkuussa	210 ”
Sepelikiven ”	28 ”

Yhteensä 1,881 miestä

Työnsaannin vähenemisen johdosta tulee näistä kuitenkin kuukauden kuluessa erotettaviksi: huonerakennusosastolta noin 100 miestä, kaupungin istutuksista 50 sekä insinööriosastolta noin 300 miestä, eli kaikkiaan noin 450 miestä, joten työttömiä miehiä, lukuunotettuina nykyään työttömät, voi kuukauden kuluttua laskea olevan tuhatkunta.

Kaduntasoitustyöt, jotka, paitsi että ne soveltuvat hätäaputöiksi, ovat muistakin syistä, nimittäin vuonna 1915 välikirjan mukaan toimeenpantavan raitiotieverkon laajentamisen johdosta tarpeelliset, ovat kustannuksineen seuraavat:

I linjan tasoitus Castrén- ja Alppikadun väliltä	Smk	45,000:—
Alppikadun laajentaminen täyteen leveyteensä II Linjan ja Vanhan Eläintarhantien väliltä	„	7,000:—
Castrénkadun korotus I ja II Linjan väliltä	„	7,400:—
Viipurinkadun tasoitus Kotkan- ja Karjalankadun väliltä	„	48,000:—
	Smk	107,400:—

Yksinomaan hätäaputöiksi sopivina, ilman että muuta tarvetta niiden teettämiseen nykyään on olemassa, on Hallitus katsonut voitavansa ehdottaa teetettäväiksi seuraavat työt:

Pengerkadun tasoitus täyteen leveyteensä Sakarias- ja Torkkelikadun väliltä	Smk	23,700:—
Pengerkadun jällellä olevana osan s:n Torkkeli- ja Helsinginkadun väliltä	„	16,600:—
Torkkelikadun s:n I. Viertotien ja Pengerkadun väliltä	„	16,400:—
Torkkelikadun s:n Penger- ja Agrikolakadun väliltä	„	32,500:—
Aadolfintien tasoitus pitkin pituuttaan	„	28,000:—
Harjutorin s:n	„	12,900:—
Lääkärikadun s:n pitkin pituuttaan	„	55,300:—
Kuusitien s:n Koivutien ja Lääkärikadun väliltä	„	11,400:—
Koivutien s:n	„	15,900:—
Nordenskiöldin puistokujan s:n L. Viertotieltä noin 150 metriä itään päin	„	8,100:—
	Smk	220,800:—

Näistä töistä on Lääkärikadun, Kuusitien ja Koivutien tasoitus tarpeellinen Suomen valtiolle myydyin ja rakenteilla olevan korttelin N:o 526 rajoittamiseksi. Nämä kadut on merkitty Meilansin alueen itäosan vielä vahvistamattomaan kaupunginasemakaavaan.

Mitä tulee kysymykseen, missä järjestyksessä vastamainitut työt olisi teetettävä siinä tapauksessa että ne katsottaisiin olevan jo tänä vuonna toimeenpantava, saa Hallitus mielipiteenään lausua, että Kalliossa ehdotetuilla töillä tulisi olla etusija Töölössä ja Meilansissa teetettävään edellä.

Edellä mainittujen tasoitustöiden yhteydessä teetettävät kanavoimistustyöt taas ovat kustannuksineen seuraavat:

Laskujohto Viipurinkadun alle korttelin N:o 382 tontilta N:o 15 Karjalankadun alaiseen viemäriin	Smk	14,700:—
S:n Pengerkadun alle korttelin N:o 340 tontilta N:o 19 Sakariaskadun alaiseen viemäriin	„	2,900:—

Laskujohto Pengerkadun alle Torckelikadulta Helsinginkadun kanavaan	Smk	13,200: —
S:n Torckelikadun alle korttelin N:o 340 tontilta N:o 21 I. Viertotien alaiseen viemäriin	„	4,900: —
S:n Torckelikadun alle korttelin N:o 341 tontilta N:o 11 Franzénkadun alaiseen sekä saman korttelin tontilta N:o 13 Porthan- kadun alaiseen viemäriin	„	13,600: —
S:n Aadolfintien alle korttelin N:o 344 tontilta N:o 2 ja korttelin N:o 345 tontilta N:o 20 Torikadun alaiseen viemäriin	„	15,700: —
S:o Lääkärikadun alle Kuusitieltä Bjälbonkadulle ja korttelin N:o 641 tontilta N:o 76 L. Viertotien alaiseen viemäriin	„	31,200: —
S:n Kuusitien alle korttelin N:o 646 tontilta N:o 4 Lääkärikadun alaiseen viemäriin	„	2,900: —
S:n Koivutien alle korttelin N:o 641 tontilta N:o 9 Lääkärikadun alaiseen viemäriin	„	13,700: —
	Smk	112,800: —

Näiden kanavoimistöiden teettämisen tulisi Hallituksen mielestä jäädä siksi, kunnes ensi vuoden kulunkiarvio on vahvistettu.

Edellä mainituissa tasoitustöissä voitaisiin Rakennuskonttorin laskelman mukaan pitää 3—4 kuukauden aikana

Kallion alueella noin 420 miestä
Töölön ja Meilansin alueella „ 150 „

Jo päätettyyn Rahapajarannan uudestirakennustyöhön voidaan, ellei tämän työn aloittaminen kohtaa estettä venäläisten sotilasviranomaisten puolelta, joiden käytettävänä, niinkuin tunnettu, nykyään on miltei koko rantasilta pitkin pituuttaan, käyttää satakunta miestä sekä Murtokadun teosta johtuviin töihin saman verran.

Siinä tapauksessa että Kaupunginvaltuusto katsoisi edellä mainitut kaduntasoitustyöt olevan työansion hankkimiseksi työvälle teetettävä ennen 1915 vuoden rahassäännön vahvistamista, rohkenee Hallitus kuitenkin ehdottaa, ettei niitä heti pantaisi käyntiin niin laajassa mitassa, että kaikki työnhakijat saisivat työtä, vaan että niihin aluksi otettaisiin ainoastaan perheenelättäjiä.

G. Idström.

K. Rein.
v. t.

HELSINGIN KAUPUNGIN

HÄTÄAPUKOMITEA*Helsingissä,**lokak. 15 p:nä 1914.**Helsingin Rahatoimikamarille.*

N:o 4.

Saatuaan tietoonsa että Helsingin kaupungin yleisten töiden Hallitus oli kirjelmässä syyskuun 30 päivältä 1914 N:o 215 tehnyt Rahatoimikamarille esityksen erinäisten kaduntasoitus- ja kanavoimistöiden alulle panemisesta vastaisen työnpuutteen varalta, saa Hätäapukomitea kunnioittaen esiintuoda seuraavaa:

Ne noin 550 miespuolista työntekijää, jotka viime syyskuun lopulla olivat kunnan työnvälitystoimistoon ilmoittautuneet työttömiksi, ovat sittemmin miltei kaikki saaneet työtä Venäjän valtiolta. Kun kuitenkin on mahdotonta edeltäpäin tietää, kuinka kauan tätä työtä kestää ja sentähden täytyy ottaa lukuun se mahdollisuus, että nämä työntekijät milloin tahansa voivat jäädä joutilaiksi, on pelättävissä, että työttömäin miesten luku Helsingissä aivan lähiaikoina nousee tuntuvasti suuremmaksi sitä 450 miehen joukkoa, joka työnsaannin vähenemisen johdosta tämän kuukauden lopulla tulee erotettavaksi kaupungin töistä.

Näin ollen on Hätäapukomitean mielestä mitä tärkeintä, että kaupungin yleisten töiden Hallituksella on tilaisuus tarpeen mukaan panna käyntiin töitä niin laajasti kuin vallitseva työnpuute vaatii. Kun Hallituksen edellä mainitussa kirjelmässä alotettaviksi ehdotettuihin tasoitustöihin, joiden kustannukset nousevat kaikkiaan 328,200 markkaan, voitaisiin arviolta käyttää noin 570 miestä 3—4 kuukauden aikana sekä lisäksi vielä kaikkiaan parisataa miestä saisi työtä Rahapajanrannan uudestirakentamisessa ja Murto-kadun teossa, ei mainittu ehdotus näytä ainakaan liian suurisuuntaiseksi laaditulta.

Edellä lausutun nojalla saa Hätäapukomitea kunnioittaen ehdottaa, että Rahatoimikamari esittäisi Kaupunginvaltuuston päätettäväksi

että kaupungin yleisten töiden Hallituksen kirjelmän mukaisesti syyskuun 30 päivältä 1914 N:o 215 kaikkiaan 328,200 markan määräraha myönnettäisiin erinäisten edellä mainitussa kirjelmässä tarkemmin lueteltujen kaduntasoitustöiden teettämiseen, ehdollisesti jo ennen 1915 vuoden rahasäännön vahvistamista; sekä

että kaupungin yleisten töiden Hallitus saisi toimekseen panna nämä työt alulle työnpuutteen ilmaantuesa ja niin laajassa mitassa, kuin asianhaarat vaativat.

Helsingin kaupungin Häätäpukomitea:

O. Ehrström.

F. Hallio.

Lausunto niiden muistutusten johdosta, joita Koulutoimen Ylihallitus on tehnyt Kaupunginvaltuuston laatimaa kaupungin uuden kansakouluohjesäännön ehdotusta vastaan.

Sittenkun Herrat Kaupunginvaltuusmiehet kokouksessaan helmikuun 3 päivänä kuluvaa vuotta olivat pääasiassa hyväksyneet Valiokunnan laatiman ehdotuksen Helsingin kaupungin kansakoulujen uudeksi ohjesäännöksi (*Pain. asiakirj. N:o 97 vuodelta 1913*) sekä asianmukaisessa järjestyksessä alistaneet ehdotuksen Koulutoimen Ylihallituksen vahvistettavaksi, on mainittu Ylihallitus, joka on pitänyt eräitä muutoksia ja lisäyksiä ehdotukseen tarpeellisina, tämän oheisessa „Helsingin kaupungin kansakouluntarkastajalle“ lähetetyssä kirjelmässä kehottanut tarkastajaa „asianomaisille“ esittämään, että ohjesääntöehdotus tarkastettaisiin Ylihallituksen kirjelmässä mainituilta kohdin. Sittemmin on kaupungin suomenkielisten kansakoulujentarkastaja kirjelmässä viime syyskuun 9 päivästä Kaupunginvaltuustolle lähettänyt asiassa syntyneet kirjat Ylihallituksen vaatimaan toimenpiteeseen ryhtymistä varten, minkä jälkeen Valtuusto on kokouksessaan vastamainitun kuukauden 22 päivänä käskinnyt Valiokunnan antaa lausunnon Ylihallituksen esityksen johdosta.

Niinkuin Ylihallituksen vastamainitusta kirjelmästä näkyy, ovat erinäiset kirjelmässä esitetyt muutokset ja lisäykset valmiiksi muodosteltuja, jota vastoin toiset muutosehdotukset on ainoastaan viittaamalla esitetty. Kun Ylihallituksen esityksessä viitataan kaupungin kansakoulutarkastajain Ylihallituksen kehotuksesta antamiin lausuntoihin Kaupunginvaltuuston laatimasta uuden kansakouluohjesäännön ehdotuksesta, joita lausuntoja ei ollut pantu lähetekirjain oheen, on Valiokunta hankkinut tiedokseen nämä lausunnot, jotka asianomaiset tarkastajat ovat konseptina antaneet Valiokunnan käytettäväksi.

Valiokunta käy nyt yksityiskohtaisesti tarkastamaan Ylihallituksen muutosehdotuksia, joista useimmat näyttävät olevan sitä laatua, että Kaupunginvaltuusto voi ne hyväksyä.

2 §. Tämän pykälän asianomaisiin kohtiin on Ylihallitus pannut nimen-

omaisen määräyksen, että pykälässä mainitut asiaryhmät on kansakoulujohtokunnan käsiteltävä yhdessä tarkastajan kanssa. Valiokunnalla on sitä vähemmän ollut aihetta vastustaa tätä pykälän täydennystä, kun tuollaisella johtokunnan ja tarkastajan välisellä yhteistyöllä on tukea voimassa olevissa kansakouluasetuksissa ja sitä aina on käytännössäkin noudatettu.

Asiallista muutosta tämä muutosehdotus ei tiedä, kun pykälä valiokunnan ehdottamassa ahtaammassa muodossakin nojaa siihen luonnolliseen edellytykseen, että tarkastaja virka-asemansa mukaisesti kansakouluhallinnossa ottaa osaa puheenalaisten asiaryhmäin käsittelyyn.

Lausetavan „kansakoulun johtokunnan yksissä neuvoin kansakouluntarkastajan kanssa“ voinee kenties katsoa suovan sijaa epätietoisuudelle sen tarkoitukseen nähden, mutta yleisesti tunnustetun kielenkäytön mukaisesti lienee se tulkittava siten, että opetussuunnitelman hyväksymisen tulee pykälässä mainituissa tapauksissa perustua kansakoulujohtokunnan ja tarkastajan *yhtäpitävään* päätökseen.

Viidennen kappaleen loppuun on Ylihallitus vastamainittujen sanain lisäksi pannut sanat „vähintään 12 tuntia viikossa“. Kun puheenalainen määräys vähimmästä tuntiluvusta jo on 1866 vuoden kansakouluasetuksen 109 §:ssä, semmoisena kuin tämä pykälä on maaliskuun 7 päivänä 1893 annettussa Armollisessa julistuksessa, ei valiokunta puolestaan ole katsonut olevan syytä hyväksyä viimeksi mainittua muutosehdotusta. Esillä olevan uuden kansakouluohjesääntöehdotuksen laidinnassa on nimittäin johtavana periaatteena noudatettu sitä, että määräykset, joita jo on lainsäädäntötietä annetuissa säännöksissä ja jotka siis eivät voi olla minkään viraston tarkastuksen ja vahvistuksen esineinä, niinkuin on laita erinäisten ohjeellisten määräysten, on mikäli mahdollista poistettu ja ohjesääntöön pantu ainoastaan sellaisia määräyksiä, jotka tarkoittavat hallituksen antamain säännösten täydentämistä tai kehittämistä.

4 §. Ylihallitus on tämän pykälän toiseen lauseeseen ehdottanut sitä sisällystä olevan lisäyksen, että päivittäinen opetusaika alemmissa kansakouluissa olisi enintään neljä tuntia, joten tuntiluku ei olisi ehdottomasti määrätty, niinkuin ehdotuksessa on laita. Valiokunnalla ei ole periaatteessa mitään muistuttamista tätä muutosehdotusta vastaan, joka arvatenkin tarkoittaa lasten suojelemista liikarazitukselta eikä ainoastaan ole 1866 vuoden kansakouluasetuksen 108 §:ssä olevan ylärajamääräyksen mukainen, vaan jolla myös on tukea täällä vakiintuneessa käytännössä, jonka mukaan alemman kansakoulun opetusaika lukukauden alussa yleensä on ollut neljää tuntia vähempi. Kun vastamainituissa kansakouluasetuksen pykälässä kuitenkin on määräyksiä opetustuntien sekä suurimmasta että vähimmästä luvallista määrästä niin alemmassa kuin ylempässäkin kansakoulussa, on Valiokunta katsonut koko lauseen käyvän tarpeettomana poistaminen.

16 §. Tähän pykälään nähden tehtyä muutosehdotusta opetussuunnitelman laatimisesta vuosittain on Valiokunta katsonut olevan puoltaminen.

17 §:n käy Ylihallituksen ehdotuksen mukaisesti haitatta poistaminen.

18 (17) § muutettanee niinkään Ylihallituksen ehdotuksen mukaisesti.

19 (18) §. Muutosehdotus näyttää olevan hyväksyttävä.

21—23 (20—22) §. Koska kesäkuun 6 päivänä 1914 annetulla Armollisella asetuksella on kielletty käyttämästä ruumiillista kuritusta rankaisukeinona m. m. valtion kannattamissa oppilaitoksissa, vaatii tämä poistamaan tätä rangaistuslajia koskevat määräykset ohjesäännöstä.

25 (24) §. Toinen kappale, jonka Kaupunginvaltuusto oli ehdotukseen pannut kansakouluasetuksen 112 §:n säännöstä silmällä pitäen, poistettanee Ylihallituksen ehdotuksen mukaisesti.

26 (25) §. Vaikka tätä sisällystä oleva säännös on nykyään voimassa olevassa Ylihallituksen vuonna 1892 kaupungin kansakouluille vahvistamassa ohjesäännössä, ei Valiokunta puolestaan vastusta määräyksen poistamista ehdotuksesta.

27 (25) §. Tämän pykälän 1 momenttia muodostellessa eivät Valiokunnalta suinkaan olleet jääneet huomaamatta 1866 vuoden kansakouluasetuksen 12 ja 16 §:n säännökset, että virkavapauden myöntäminen opettajalle ja opettajattarelle enintään 14 päiväksi on johtokunnan sekä sitä pitemmän virkavapauden myöntäminen tarkastajan asia. Nämä määräykset näyttävät kuitenkin lähinnä olevan sovellettavia maaseudun oloihin ja kaupunkeihin nähden täytyy niitä pitää aivan vanhettuneina. Olisi Valiokunnan mielestä luonnotonta ja omansa tuottamaan tuntuvia hankaluuksia, jos täällä Helsingissä annettaisiin verraten harvoin kokoontuvain johtokuntain ratkaista lyhempää virkavapautta koskevat asiat, mutta sitä vastoin pitemmän virkavapauden myöntäminen olisi tarkastajan asia. Käytännössä onkin tultu siihen käsitykseen, että vastamainittuja säännöksiä ei käy tarkalleen noudattaminen kaupungeissa, ja on tämä käsitys, joka niinkään on julkilausuttu vuonna 1892 asianmukaisesti vahvistetussa Helsingin kaupungin kansakouluohjesäännössä, tätä ennen ja viime aikoihin asti saavuttanut Kouluylhallituksen hyväksymisen, muun muassa maaliskuun 3 päivänä 1911 vahvistetussa Vaasan kaupungin kansakoulujen ohjesäännössä, jossa säädetään, että tarkastaja määrää opettajan ja opettajattaren viransijaisen, jollei este kestä 14 päivää kauempaa, mutta että pitemmän virkavapauden myöntää johtokunta yksissä neuvoin tarkastajan kanssa. Viimeksi mainittu säännös on Valiokunnalla ollut esikuvana tässä puheena olevaa momenttia laadittaessa.

Siihen muuttuneeseen kantaan nähden, jolle Ylihallitus nyttemmin näyttää asettuneen tässä tulkintakysymyksessä ja joka saattaa olla muodolliselta kannalta perusteltu, on Valiokunta kuitenkin katsonut olevan ehdottaminen momentin poistettavaksi.

Tässä yhteydessä on Valiokunta katsonut olevan puoltaminen sellaista

lisäystä pykälän 2 momenttiin, että sitä kävisi soveltaminen ei ainoastaan siinä tapauksessa että opettaja ja opettajatar on *taudin* nähden estynyt virkaansa hoitamasta, vaan muunkin laillisen esteen kohdatessa. Käytäntö on, mikäli Valiokunta on saanut tietää, jo aikaisemmin käynyt tähän suuntaan.

30 (28) §. Ylihallituksen tähän pykälään tekemää muutosehdotusta ei Valiokunta ole katsonut voivansa kannattaa. Valiokunnan mielestä eivät mitkään painavat syyt vaadi asettamaan voimistelua toiseen asemaan kuin laulua ja veistoa, ja Helsingissä on kehitys yleisesti käynyt siihen suuntaan, että erityiset ammattiopettajat on asetettu tätä ainetta varten, hyödyksi ja eduksi nuorison ruumiilliselle kasvatukselle.

33 (31) §. Ylihallitus on tätä pykälää tarkastaessaan, samoihin syihin vedoten, joita asianomaiset kansakoulutarkastajat ovat lausunnoissaan esiintuoneet, huomauttanut suotavaksi, että tarkastajain asema tehtäisiin varvemaksi. Niinkuin Valiokunta on saanut tietää, tarkoittaa huomautus lähinnä sitä ehdotettua määräystä, että kaupungin kansakoulutarkastajat asetettaisiin irtisanomisajan ehdolla. Nykyiset tarkastajat ovat nimittäin antamissaan lausunnoissa huomauttaneet, että tähän ryhmään kuuluvia viranpitäjiä, jotka harjoittavat tointaan esivallan vahvistamain määräysten nojalla, ei käy katsominen kunnan virkamiehiksi tavallisessa mielessä eikä irtisanomisaikaa nähden asettaminen näiden vertaisiksi, minkä ohessa tarkastajain mielestä on välttämätöntä varata mainittujen virkain pitäjille itsenäisempi asema ja jonkinlainen riippumattomuus kaupunginviranomaisista, jotta he voisivat täyttää tehtävänsä kansakoululaitoksen hyödyksi.

Tämän asian valaisemiseksi on Valiokunta katsonut tarpeelliseksi Kunnallisen Keskustoimiston välityksellä hankkia selvitystä maamme suuremmissa kaupungeissa tästä asiasta voimassa olevista määräyksistä, ja on tämä selvitys osottanut, että kysymys kansakoulutarkastajan oikeudesta virkaan on eri kaupungeissa järjestetty eri periaatteiden mukaan. Niinpä ei Turun kaupungin (vuonna 1882 vahvistetussa) kansakouluohjesäännössä ole mitään mainittu kansakoulutarkastajan irtisanomisesta. Siinä on siis edustettuna sama kanta kuin Helsingissä nykyään voimassa olevassa ohjesäännössä. Tampereen kaupungin ohjesäännössä (vuodelta 1909) on tästä asiasta määrätty ainoastaan että, jos tarkastajan havaitaan olevan leväperäinen tahi huolimaton virassaan, voi Kaupunginvaltuusto kansakoulujohtokunnan ehdotuksesta tahi johtokuntaa kuultuaan erottaa hänet virastaan. Tarkastajalla on kuitenkin oikeus 30 päivän kuluessa tiedoksi saamisesta valittaa Kouluylihallitukseen. Kuopion kansakoulujen ohjesäännön (vuodelta 1900) mukaan valitsee Kaupunginvaltuusto kansakoulutarkastajan ensin kahdeksi koevuodeksi. Jos kansakoulujohtokunta tämän ajan kuluttua havaitsee hänet täysin päteväksi ja sopivaksi virkaan, ottaa johtokunta hänet vakinaiseksi kansakoulutarkastajaksi. Porissa (ohjesääntö vuodelta 1892) valitaan kansa-

koulutarkastaja viideksi vuodeksi. Viipurissa (ohjesääntö vuodelta 1897), Vaasassa (ohjesääntö vuodelta 1911) ja Oulussa (ohjesääntö vuodelta 1913) taas on kansakoulutarkastaja asetettu kuusikuukautisen irtisanomisen ehdolla.

Valiokunta puolestaan on sitä mieltä, että kansakoulutarkastajat ja kansakoulutarkastajan apulainen on ilmeisesti luettava kunnallisten virkailijain ryhmään sekä ettei ole pätevää aihetta asettaa näitä viranpitäjiä virkaehtoihin nähden kaupungin muista virkamiehistä eriyvään asemaan. Apulais-tarkastajaan nähden on jo kuusikuukautisen irtisanomisen ehto säädetty ja näyttää tätä kunnallishallinnossa nyttemmin yleiseksi tullutta käytäntöä olevan sovellettava tarkastajanvirkoihinkin nähden. Täten kansakoulutarkastajain asema joka tapauksessa olisi turvallisempi kuin kaupungeissa, joissa nämä virkamiehet on asetettu vain määräajaksi.

Valiokunta on tämän mukaisesti katsonut olevan esittäminen, että Herrat Kaupunginvaltuusmiehet tässä kohden pysyisivät aikaisemmassa päätöksessään.

34 (32) §. Tämän pykälän 2 kohtaan on Ylihallitus ehdottanut lisämääräyksen, että tarkastajain tulisi kesäloman aikanakin kerran viikossa määrätunnilla olla tavattavina kansliassa. Tämän johdosta saa Valiokunta huomauttaa, että kaupungin kansakoulutarkastajilla jo nykyäänkin on, vaikkei siitä ole ohjesäännössä nimenomaista määräystä, ollut tapana aloittaa päivittäinen virantoimitus virkahuoneessaan hyvissä ajoin ennen lukukausien alkua voidakseen käsitellä erinäiset juoksevat asiat. Tämä menettely on osottautunut aivan välttämättömäksi, koska lukukauden alussa kasaantuu tehtäviä niin paljon, ettei tarkastaja niitä ehdi suorittaa. Kesäkuukausina, jolloin työ on seisauksissa, ei tarkastajain läsnäolo kansliassa sitä vastoin ole tarpeellinen, ja pakollisen virantoimitusvelvollisuuden määrääminen yhdeksi viikonpäiväksi aikaansaisi mainituille virkamiehille tarpeetonta raskautusta, tuottamatta vastaavaa hyötyä. Valiokunta sentähden rohkenee ehdottaa sellaista muutosta Ylihallituksen esittämään sanamuotoon, että tarkastaja velvoitettaisiin kesäloman aikana olemaan kansliassa saapuvilla *niin usein kuin tarve vaatii*.

Kolmanteen kohtaan ehdotettua muutosta on Valiokunta sitä vastoin tahtonut puoltaa.

Mitä sitten tulee Ylihallituksen ehdottamiin lisämääräyksiin tarkastajain kuunteluvelvollisuudesta sekä heidän velvoittamisestaan pitämään neuvotelukokouksia ja kritiikkitunteja, on Valiokunnan mielestä näistä seikoista tarpeelliset määräykset jo olemassa 1866 vuoden asetuksen 12 §:n 1 ja 7 momentissa, joten ja kun ohjesäännön ei tule sisältää sellaista, mitä jo on voimassa olevassa lainsäädännössä, ei vastamainittuja lisäysehdotuksia liene otettava huomioon.

39 (37) §. Ylihallitus lausuu toivomuksenaan, että kaupungin kasvatulaitokset järjestettäisiin niin, että ne voisivat asetusten mukaisesti toimia

elimellisenä kansakoululaitoksen osana kansakouluviranomaisten valvonnan ja johdon alaisina.

Tämän näkökohdan onkin Valiokunta koettanut ottaa huomioon laatimassaan ja Kaupunginvaltuuston hyväksymässä ehdotuksessa, mutta jotta tämä kävisi vieläkin selvemmin näkyviin, on Valiokunta uudestimuodostellut ehdotuksen VII luvun määräyksiä, joiden tarkoituksena on osottaa kaupungin kasvatustilain asema *kansakouluina*. Aikaisemman ehdotuksen 41 ja 42 §:ssä olevat määräykset on poistettu ja muut määräykset koottu yhteen ainoaan pykälään.

Oheenpannen edellä esitettyjen näkökohtain mukaisesti uudesti laaditun ehdotuksensa kansakouluohjesäännöksi saa Valiokunta kunnian esittää, *että Kaupunginvaltuusto hyväksyisi siten tarkastetun ehdotuksen sekä lähettäisi sen Koulutoimen Ylihallituksen vahvistettavaksi*; ja pantanee Ylihallitukselle lähetettävän kirjelmän oheen kaupungin kansakoululääkärien voimassa oleva johtosääntö sekä kansakoululaitoksen palkkaussääntö, jotka asiakirjat Ylihallitus on aikaisemmin mainitussa kirjelmässään pyytänyt saada.

Vastalause seuraa.

Helsingissä, lokakuun 27 päivänä 1914.

V. T. Rosenqvist.

Leo Ehrnrooth.
Alexander Frey.
M. Pesonen.

V. Forsius.
A. Listo.
J. J. Sederholm.

John Uggla.

Vastalause.

Voimatta yhtyä Valiokunnan enemmistön ehdotuksiin, mitä tulee 25 (27) §:n ensimmäiseen ja 31 (33) §:n kolmanteen momenttiin, pyydän saada kunnioittaen esittää sanotuissa kohdissa eriävän mielipiteeni.

Virkavapauden myöntämistä opettajille ja opettajattarille sekä viransijaisten ottamista käsittelevän 25 (27) §:n ensimmäisen momentin poistamista en saata kannattaa, koska lähemmät määräykset sanotuista asioista ovat niin hyvin kansakouluasetuksen (§ 112) edellyttämät kuin käytännöllisen tarpeen vaatimat. Jos kyseenalaiset määräykset poistetaan ohjesäännöstä, jää kansakoulujohtokunnan ja kansakoulutarkastajan keskinäinen suhde ja tehtävät näissä käytännössä alinomaa esiintyvissä kysymyksissä vaikeasti suoritettavan puutteellisten asetusten tulkinnan varaan. Jos missään, niin juuri tällaisessa tapauksessa, jossa entinen nykyisen ohjesäännön mukainen käytäntökään, ollen osaksi asetusten vastainen, ei kelvanne ohjeeksi, ovat mahdollisimman tarkat määräykset ohjesäännössä paikallaan. Ehdotan siis, että puheenalainen momentti, muodollisesta syystä kahdeksi jaettuna, säilytettäisiin ja että sille, jotta se tulisi mahdollisimman tarkoin asetusten mukaiseksi, annettaisiin seuraava sanamuoto:

Kansakoulutarkastaja voi anomuksesta myöntää opettajalle tai opettajattarelle kansakoulujohtokuntaa kuulematta enintään neljäntoista päivän virkavapauden, mutta pitempiaikaisen virkavapauden myöntämiseen vaaditaan, että kansakoulujohtokunta puolustaa hakemusta.

Virkaa tekevät opettajat ja opettajattaret ottaa kansakoulutarkastaja.

Pitäen tarpeellisena mainita, ett'en kansakoulutarkastajan viran nykyisenä omistajana, joka on valittu toimeen vielä voimassa olevan ohjesäännön edellyttämin ehdoin, ole katsonut olevani jäävi esittämään mielipidettäni 31 (33) §:n kolmannesta momentista, koskeva kansakoulutarkastajan ottamista, koska nyt valmistettavan ohjesäännön määräykset asiasta ovat käsitykseni mukaan sovellettavissa vasta tekeillä olevan ohjesäännön voimaan astuttua suoritettaviin kansakoulutarkastajain vaaleihin, katson niillä perusteilla, jotka olen esittänyt Koulutoimen Ylihallitukseen ohjesääntöehdotuksesta antamassani

lausunnossa ja jotka ovat referoidut mietinnön 4:nnellä sivulla, kansakoululaitokselle epäedulliseksi, että kansakoulutarkastaja otetaan irtisanomis- ehdoin ja ehdotan sentähden kunnioittaen,

että 31 (33) §:n kolmas momentti poistetaan.

Helsingissä 27 p. lokakuuta 1914.

M. Pesonen.

Ehdotus Helsingin kaupungin kansakoulujen ohjesäännöksi.

Sen lisäksi, mitä kansakoululaitoksesta voimassa olevat asetukset sisältävät, ovat Kaupunginvaltuusmiehet Helsingin kaupungin kansakouluihin nähden hyväksyneet seuraavan ohjesäännön:

I. Kansakoulujen järjestämisestä ja niiden toiminta-ajasta.

1 § (sinällään).

2 §.

Kaupungin alemmissa kansakouluissa on kaksi ja ylemmissä neljä vuosiluokkaa.

Ylempään kansakouluun liittyvä jatko-opetus järjestetään sillä tavoin, kuin kaupunginvaltuusmiehet kansakoulujohtokunnan *ja kansakoulutarkastajan* ehdotuksesta määräävät.

Varsinaisen kansakoulun ohella työskentelevän, vähä- tai vajalahjaisille lapsille tarkoitettun apukoulun järjestämisestä määräävät kaupunginvaltuusmiehet kansakoulujohtokunnan *ja kansakoulutarkastajan* ehdotuksesta.

Laiminlyötyjä lapsia, jotka ovat täyttäneet kymmenennen ikävuotensa saavuttamatta tarpeellisia tietoja päästäksensä ylempään kansakouluun, on erityisesti opetettava valmistavassa luokassa kansakoulujohtokunnan *yksissä neuvoin kansakoulutarkastajan kanssa* hyväksymän ohjelman mukaan.

Pojille ja tytöille, jotka ovat täyttäneet kaksitoista vuotta, mutta joilla ei ole tilaisuutta käydä kansakoulua tavallisilla tunneilla, järjestetään säädetty opetus iltakoulussa kansakoulujohtokunnan *yksissä neuvoin kansakoulutarkastajan kanssa* hyväksymän ohjelman mukaan.

3 § (sinällään).

4 §.

Kansakoulujen tulee olla toiminnassa viisineljättä viikkoa vuodessa. (Poist.)

II. Oppilaiden vastaanottamisesta ja eroamisesta sekä koulumaksuista ja avunannosta oppilaille.

5—13 § (sinällään).

III. Opetuksesta.

14 ja 15 § (sinällään).

16 §.

Missä järjestyksessä 15 §:ssä lueteltuja opetusaineita opetetaan sekä kuinka monta tuntia viikossa eri luokilla kuhunkin aineeseen on käytettävä, samoin kuin oppimäärien laajuus eri luokilla luettavissa opetusaineissa, määrätään voimassa olevien säännösten mukaisilla, *vuosittain tehtävillä* opetussuunnitelmilla.

(Yksi pykälä poistettu).

17 (18) §.

Oppilas, joka tunnustaa muuta kuin evankelis-luterilaista uskonoppia, ei ole velvollinen ottamaan osaa koulun uskonnonopetukseen, mutta tulee tarkastajan *ja johtokunnan* valvoa, että sanotusta opetuksesta vapautettu, muuta protestanttista oppia kuin evankelis-luterilaista tunnustava oppilas saa uskonnonopetusta sillä tavoin, kuin voimassa olevassa eriuskolaislaissa siitä on säädetty.

Niille oppilaille, jotka tunnustavat kreikkalais-katolista uskonoppia, järjestää ja kustantaa uskonnonopetuksen Helsingin kaupunki.

18 (19) §.

Jokaisen lukuvuoden lopussa pidetään kaikissa kansakouluissa julkiset tutkinnot aikana, jonka kansakoulujohtokunta *yksissä neuvoin tarkastajan kanssa* määrää.

IV. Kurinpidosta.

19 § (vastaa Kaupunginvaltuuston ehdotuksen 20 §:ä).

20 (21) §.

Jos oppilas tekee rikkomuksen, on häntä ojennettava ystävällisesti neuvomalla ja vakavasti varoittamalla. Jos rikkomus uusiintuu tai jos se on raskaanlaatuinen, tulkoon jokin seuraavista rangaistuksista käytäntöön:

- 1) varoitus luokan edessä;
 - 2) seisominen, ei kuitenkaan neljännestuntia kauempaa, omalla paikalla tai muualla luokassa;
 - 3) korkeintaan kahden tunnin jälki-istuminen;
 - 4) korkeintaan viiden tunnin aresti yksinäisessä huoneessa;
- (Poist.)
- 5) erottaminen koulusta määräajaksi tahi ainaiseksi.

Jälki-istumista oppilas kärsii opettajan tai opettajattaren valvonnan alaisena huoneessa, jota silloin ei muuhun tarkoitukseen käytetä.

21 (22) §.

Niitä rangaistuksia, jotka mainitaan 20 §:n 1 ja 2 kohdassa, saakoon, samoin kuin jälki-istumistakin, milloin sitä ei uloteta tuntia pitemmäksi ajaksi, opetusta hoitava opettaja

tai opettajatar käyttää. Jälki-istumiseen, joka kestää tuntia kauemmin, voidaan oppilas tuomita ainoastaan asianomaisen johtajan tai johtajattaren suostumuksella. Arestirangaistusta yksinäisessä huoneessa, joka rangaistus voidaan määrätä ainoastaan ylempään kansakoulun kolmannen ja neljännen luokan oppilaille, (poist.) ja erottamista määrääjäksi älköön käytettävä kansakoulutarkastajan luvatta. Koulusta ainaiseksi erottaminen voi tapahtua ainoastaan kansakoulutarkastajan ja kansakoulujohtokunnan myöntymyksellä.

22 (23) §.

Jos oppilas on kärsinyt jonkin 20 §:n 3—5 kohdassa mainitun rangaistuksen, on se ynnä rikkomuksen laatu joka kerta merkittävä luokan päiväkirjaan.

23 § (vastaa Kaupunginvaltuuston ehdotuksen 24 §:ä).

V. *Opettajan ja opettajatarten virkaanasettamisesta sekä heidän velvollisuuksistaan ja palkkaeduistaan.*

24 (25) §.

Ylempiin poikakansakouluihin otetaan etusijassa opettajia, ylempiin tyttökansakouluihin etusijassa opettajattaria. Ylempään kansakoulun yhteisluokilla saattavat opettaa sekä opettajat että opettajattaret. Alemmissä kansakouluissa opettavat opettajattaret.

(Poist.)

(Yksi pykälä poistettu).

25 (27) §.

(Poist.)

Jos opettaja tai opettajatar sairauden *tai muun laillisen esteen* vuoksi on estetty virkaansa hoitamasta, määrääköön kansakoulujohtokunta, onko sijaisen palkkio kokonaan tai joksikin osaksi suoritettava kouluvaroista.

26—28 § (vastaavat Kaupunginvaltuuston ehdotuksen 28—30 §:ä).

VI. *Kansakoulujen johdosta ja valvonnasta.*

29—31 § (vastaavat Kaupunginvaltuuston ehdotuksen 31—33 §:ä).

32 (34) §.

Sen lisäksi, mitä kansakoulutarkastajalla kansakoululaitoksesta voimassa olevain asetusten ja tämän ohjesäännön mukaan muutoin on velvollisuutena, tulee hänen:

- 1) antaa opettajille ja opettajattarille selityksiä ja neuvoja sekä kaikissa niissä tapauksissa, joiden varalta ohjesääntö ei sisällä määräyksiä, tarvittavia ohjeita;
- 2) mikäli mahdollista, joka lukupäivä määrätunnilla *sekä loma-aikana niin usein kuin tarve vaatii* olla tavattavana kansakoulukansliassa;
- 3) hoitaa kansakoulutarkastajan arkistoa, pitää opettajista ja opettajattarista nimikirjaa, samoin kuin valvoa, että koulujen nimi-, *arvostelu-* ja päiväkirjoja *sekä päästötodistusten jäljennöskirjoja y. m.* säännöllisesti pidetään;
- 4) kansakoulujohtokunnan kokouksissa esittää niissä käsiteltävät asiat sekä ilmoittaa kouluissa sattuneet huomiota ansaitsevat tapahtumat; sekä
- 5) lukuvuoden päätyttyä ja ennen kalenterivuoden loppua laatia ja kaupunginvaltuusmiehille antaa kertomus kansakoulujen toiminnasta.

33—36 § (vastaavat Kaupunginvaltuuston ehdotuksen 35--38 §:ä).

VII. Kaupungin kasvatuslaitoksista laiminlyötyjä ja huonohoitoisia lapsia varten.

37 (39) §.

Laiminlyötyjen ja huonohoitoisten lasten kasvatusta varten kaupungin perustamien kasvatuslaitosten yhteisenä kansakoulujohtokuntana toimii kaupungin kasvatuslautakunta siten kokoonpantuna kuin voimassa olevissa asetuksissa siitä määrätään.

Näiden laitosten kansakoulut ovat kaupungin kansakoulutarkastuksen alaiset.

Kasvatuslaitosten kouluopetuksesta ovat tämän ohjesäännön määräykset soveltuvilta kohdin voimassa.

HELSINGIN KAUPUNGIN

SUOMENKIELISTEN KANSAKOULUJEN TARKASTAJA.*Helsingissä,**9 p. syyskuuta 1914.*

N:o 108.

Helsingin kaupungin Valtuustolle.

Suomen Koulutoimen Ylihallitus on kirjoituksessa viime kuluneen toukokuun 12 päivältä kehoittanut minua asianomaisille esittämään, että Helsingin kaupungin Maistraatin Ylihallitukselle lähettämään ehdotukseen Helsingin kaupungin kansakoulujen ohjesäännöksi tehtäisiin mainitussa ja tähän liitettyssä Ylihallituksen kirjoituksessa luetellut muutokset ja lisäykset. Tätä käskyä noudattaen lähetän kunnioittaen Herroille Kaupunginvaltuusmiehille puheenalaisen kirjoituksen ynnä sitä seuranneen ohjesääntöehdotuksen.

M. Pesonen.**SUOMEN
KOULUTOIMEN YLIHALLITUS.***Helsingissä,**12 p:nä toukokuuta 1914.*

N:o 3,693.

Helsingin kaupungin Kansakouluntarkastajalle.

Oheenliittäen Helsingin kaupungin Maistraatin tänne lähettämän ehdotuksen Helsingin kaupungin kansakoulun ohjesäännöksi, saa Ylihallitus kehoittaa Teitä esittämään asianomaisille, että ohjesääntöehdotukseen tehtäisiin seuraavat muutokset ja lisäykset:

2 §.

Toisen kappaleen loppuun lisättäneen sanat: „ja kansakouluntarkastajan“, joten loppu tulisi kuulumaan: — — — „kansakoulun johtokunnan ja kansakouluntarkastajan ehdotuksesta määräävät“.

Mainitut sanat lisättäneen myös kolmannenkin kappaleen loppuun, jonka sanamuoto siis olisi — — — „kansakoulun johtokunnan ja kansakouluntarkastajan ehdotuksesta“.

4:n kohdan loppu muutettaneen lisäämällä sanat: „yksissä neuvoin tarkastajan kanssa“ näin kuuluvaksi: „kansakoulun johtokunnan yksissä neuvoin tarkastajan kanssa hyväksymän ohjelman mukaan“.

Viidennenkin kappaleen loppuun lisättäneen samat sanat ja lisäksi sanat: „vähintään 12 tuntia viikossa“. Loppu tulisi siten kuulumaan: — — — „kansakoulun johtokunnan yksissä neuvoin kansakouluntarkastajan kanssa hyväksymän ohjelman mukaan vähintään 12 tuntia viikossa“.

4 §.

Toiseen lauseeseen lisättävä „neljä“ sanan eteen „korkeintaan“, joten lauseen alkuosalle tulisi sanamuoto: „Päivittäinen opetus aika on alemmissa kansakouluissa korkeintaan neljä“
— — — —.

16 §.

Viimeiseen lauseeseen on lisättävä sanat: „vuosittain tehtävillä“, joten loppu kuuluisi: — — — — „määrätään voimassa olevien säännösten mukaisilla, vuosittain tehtävillä opetus-suunnitelmilla“.

17 §.

Pykälä on poistettava, erittäinkin koska se edelliseen §:ään tehdyn lisäyksen johdosta on käynyt entistänsäkin tarpeettomammaksi.

18 §.

Pykälään lisättävä „tarkastajan“-sanana jälkeen „ja johtokunnan“, jotta pykälä tulisi 11 päivänä marraskuuta 1889 annetun armollisen asetuksen mukaiseksi.

19 §.

Relatiivilauseeseen lisättävä „yksissä neuvoin tarkastajan kanssa“, joten se kuuluisi: „jonka kansakoulun johtokunta yksissä neuvoin tarkastajan kanssa määrää“.

25 §.

Toinen kappale poistettava tarpeettomana ja eksyttävänä.

26 §.

Poistettava, koska se on ristiriidassa kansakouluasetuksen kanssa.

27 §.

Olisi saatava sopusointuun kansakouluasetuksen 12:n ja 16 pykälän kanssa.

30 §.

„Voimistelu“-sanan eteen lisättävä „poikkeustapauksissa“, joten alku tulisi kuulumaan: „Laulun, veiston ja poikkeustapauksissa voimistelun“ — — —.

33 §.

Suotavaa olisi, että syistä, jotka asianomaiset kansakouluntarkastajat lausunnoissaan esittävät, tarkastajain asema tehtäisiin varmemmaksi.

34 §.

2:sen kohdan jälkimäinen osa olisi saatava seuraavaan muotoon: „joka lukupäivä sekä kesäloman aikana kerran viikossa määrätunnilla“ — — —.

3:n kohdan loppuosa olisi muutettava näin kuuluvaksi: — — — „että koulujen nimi-, arvostelu- ja päiväkirjoja sekä päästötodistusten jäljennöskirjoja y. m. säännöllisesti pidetään“.

Lisättävä 6:des kohta, jossa puhutaan tarkastajan kuunteluvelvollisuudesta, sekä 7:s kohta, jossa määrätään tarkastajan velvollisuudeksi pitää neuvottelukokouksia ja kritiikitunteja.

39 §.

Kasvatuslaitokset olisivat niin järjestettävät, että voivat asetusten mukaisesti toimia⁵ellisenä kansakoululaitoksen osana kansakouluviranomaisten valvonnan ja johdon alaisina.

Näin korjattuna suvainnette ehdotuksen sitten tänne palauttaa sekä samalla oheenliittää Helsingin kaupungin kansakoululääkäriin johtosäännön sekä kansakoululaitoksen palkkaus-
säännön.

Ylihallituksen puolesta:

Y. K. Yrjö-Koskinen.

K. A. Castrén.

Helsingissä, Sanomal- ja Kirjap.-Osakeyhtiön kirjapaino, 1914.

*Esitys erinäisiin toimenpiteisiin ryhtymisestä Murto-
kadun teettämisen turvaamiseksi.*

HELSINGIN
RAHATOIMIKAMARI

Lokak. 5 p:nä 1914.

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

N:o 644.

Kokouksessaan viime maaliskuun 31 päivänä päätti Kaupunginvaltuusto lisätyin luvuin, „että Rahatoimikamari, edellyttäen että sopimus Kaupunginvaltuuston asiasta tekemän päätöksen pohjalla saadaan aikaan kaikkien talonomistajain kanssa, joita suunniteltu murtokatu koskee, valtuutetaan 250,000 markan hinnasta ostamaan Vuorikadun tontti N:o 12, 800,000 markan hinnasta Mikonkadun tontti N:o 17 sekä 40,000 markan hinnasta tarpeellinen osa Vuorikadun tonttia N:o 10 ja 30,000 markan hinnasta tarpeellinen osa Mikonkadun tonttia N:o 15 korttelista N:o 38; sekä että Rahatoimikamari valtuutetaan, sittenkun asianmukainen kaupunginasemakaavanmuutos on hankittu, myymään hankkeissa olevan kadunteon jäleltä käytettävänä olevat Vuorikadun tontin N:o 12 ja Mikonkadun tontin N:o 17 sekä Mikonkadun tontista N:o 15 ostetun osuuden osat 800,000 markan hinnasta ja muutoin Rahatoimikamarin esityksessä tarkemmin mainituin ehdoin“. Nämä ehdot olivat seuraavat: 100,000 markkaa maksettaisiin käteisellä ja loput saisi jäädä ensimmäistä kiinnitystä vastaan sekä maksettaisiin aikaisemmin voimassa olevain tontinmyyntiehtojen mukaan 7 %:n vuotuismaksuin, josta 5 1/2 % olisi korkoa ja 1 1/2 % kuoletusta.

Sittenkun edellä kerrottu Kaupunginvaltuuston päätös oli tullut Rahatoimikamarin tietoon ja saanut Keisarillisen Senaatin vahvistuksen sekä erinäisiä valmistelutöitä oli suoritettu, ryhtyi Kamari keskusteluihin kauppakirjain laatimiseksi ja lopullisten sopimusten aikaansaamiseksi kaikkien asianomaisten talonomistajain kanssa. Tällöin kuitenkin ilmaantui erinäisiä vaikeuksia moniaiden talonomistajain panemain yksityiskohtaisten ehtojen johdosta. Tämän johdosta oli Rahatoimikamari aikeissa jättää Kaupunginvaltuuston ensimmäisessä syyskokouksessa harkittavaksi, olisiko puheena olleita kauppia ja sopimuksia pidettävä rauenneina, vai saisiko erinäisiä muutoksia ja lisäyksiä aikaisemmin pantuihin ehtoihin tehdä. Osottautui kuitenkin, että tuollainen menettely olisi ollut sama kuin asian lopullinen ratkaisu kielteiseen suuntaan. Ja kun Rahatoimikamari ei tahtonut ottaa vastuulleen että Kaupunginvaltuuston yksimielisesti tekemä päätös jäisi toteuttamatta, päätti Kamari tehdä kauppakirjan

Vuorikadun tontin N:o 12 ostosta sekä sopimuksen Vuorikadun tontin N:o 10 ja Mikonkadun tontin N:o 15 omistajain kanssa.

Niinikään tehtiin kauppakirja Mikonkadun tontista ja talosta N:o 17, vaikkei ostaja voinut luovuttaa kiinteistöä kiinnityksettömänä niinkuin Rahatoimikamari vaati. Mainitussa talossa on nimittäin paitsi kiinnityksiä, jotka kaupunki voi haitatta ottaa haltuunsa, kiinnitetty erinäisiä vuokrasopimuksia niihin talon rakennuksiin, jotka täytyy poistaa, ennenkuin kaduntasoitustoihin voi ryhtyä. Näistä vuokrasopimuksista, jotka lakkaavat kesäkuun 1 päivänä 1917 voimassa olemasta, koski toinen toiminimi Segercrantz & C:ön vuokraamaa makasiinia ynnä neljän hevosen tallia sekä toinen neiti Rauha Lundgrenin vuokraamaa 10 huonetta ja 3 keittiötä käsittävää, matkustajakodiksi käytettyä huoneistoa. Ensimmäistien suojain vuokra ei ole tarkoin laskettavissa, koska toiminimi Segercrantz & C:ön tulee välikirjan mukaan maksaa vuotuista vuokraa 10,000 markkaa näistä ja erinäisistä Mikonkadun puoleisissa päärakennuksissa olevista muista huoneistoista, ja taas neiti Lundgren maksaa vuokraa 5,600 markkaa. Korvaukseksi siitä että syksyn kuluessa muuttaisi pois puheenalaisista huoneistoista on toiminimi Segercrantz & C:ö vaatinut 10,000 markkaa sekä lisäksi 3,000 markan vuokranhuojennusta, ja neiti Lundgren on vaatinut korvausta 20,000 markkaa. Erinäisistä keskusteluista huolimatta eivät mainitut asialliset ole tahtoneet luopua panemistaan ehdoista, joita Rahatoimikamari puolestaan on pitänyt liiallisina ja sentähden mahdottomina hyväksyä. Kun ei kaupunki kuitenkaan voi lykätä kaduntasoitustyön teettämistä kesään 1917, koska Vuorikadun tontin N:o 10 omistajat ovat vaatineet Murtokatua tehtäväksi jo tänä vuonna (vaikka he sittemmin ovat luopuneet tästä vaatimuksesta ja myöntäneet lykkäystä syksyyn 1915), ei Rahatoimikamari ole havainnut olevan muuta keinoa tämän riitakysymyksen ratkaisemiseen, kuin että kaupunki, nojaten voimassa olevaan lakiin kiinteän omaisuuden pakkoluovutuksesta yleiseen tarpeeseen, anoo pakkoluovutettavaksi puheenalaisten vuokralaisten kiinnityksellä turvattua oikeutta edellä mainittujen huoneistojensa käyttämiseen.

Mitä tulee alueen vaihtamiseen toiselta puolen Vuorikadun tonttien N:öjen 9 ja 11 ja toiselta puolen kaupungille kuuluvan maan kesken, on Rahatoimikamari, viitaten asianomaisten tontinomistajien aikaisemmin antamiin kirjallisiin sitoumuksiin (Liitteet I ja II), katsonut kaupungin voivan pakottaa näitä pysymään sitoumuksissaan, minkätähden nämä seikat eivät kaivanne erikoista päätöstä Kaupunginvaltuuston puolelta.

Vihdoin on vaikeuksia, tosin toisen laatuista, syntynyt niiden Vuorikadun tontin N:o 12 ja Mikonkadun tontin N:o 17 osain ostosopimukseen nähden, mitkä Aktiebolaget Mikaelsgatan 19 oli sitoutunut sovituin ehdoin lunastamaan omakseen. Näistä tontinosista määrätyn kauppahinnan, 800,000 markkaa, ilmoittaa yhtiö edelleen suostuvansa maksamaan. Mutta sodan aikaansaamain muuttuneiden taloudellisten olojen johdosta on yhtiö ilmoittanut, ettei se kykene käteisellä maksamaan 100,000 markkaa. Kun vastamainitut tontinosat oli kaupunginasemakaavanmuutosta vahvistettaessa yhdistetty Mikonkadun tontin N:o 19 kanssa yhdeksi tontiksi, eivät ostajat ole voineet, niinkuin mainitsevat edellyttäneensä, tarjota ensimmäistä kiinnitystä näihin tontinosiin.

Sitä vastoin ja voidakseen täyttää ostotarjouksensa on yhtiö Rahatoimikamarilta tiedustellut, eikö kaupunki toistaiseksi ja kunnes säännöllisten olojen jälleen voi katsoa palautuneen voisi muuttaa maksuehtoja siten, että koko kauppahinta saisi jäädä viimeiseksi kiinnitykseksi kaupunginasemakaavanmuutoksen johdosta syntyneeseen uuteen Murtokadun tonttiin N:o 4 niin, että 700,000 markkaa siitä olisi kuoletuslainaa aikaisemmin sovituin ehdoin sekä 100,000 markkaa velkakirjaa vastaan kuusikuukautisen irtisanomisen ehdolla, edellyttäen ettei kaupunki irtisano lainaa ennenkuin kolmen vuoden kuluttua kauppakirjan allekirjoittamisesta. Viimeksi mainitun saamisen lisävakuudeksi on Aktiebolaget Mikaelsgatan 19 luvannut kaupungille hankkia Rahatoimikamarin hyväksymän takuun. Voidakseen tutkia puheenalaista tarjousta on Rahatoimikamari käskenyt Rakennuskonttorin arvioida Murtokadun tontin N:o 4 ja siinä myös ottaa huomioon sen tonttiarvon nousun, minkä Murtokadun täytyy katsoa saavan aikaan. Niinkuin tämän oheisesta arviokirjasta (Liite III) näkyy, on mainittu uusi tontti siinä olevine rakennuksineen arvattu hiukan enemmän kuin 1,500,000 markan hintaiseksi. Kun tämä tontti nykyään on kiinnitetty 700,000 markasta, voi siis kaupungin saamisen 800,000 markan kiinnitystä pitää turvattuna, kun otetaan huomioon, että viimeisestä 100,000 markan kiinnityksestä pannaan täysivarainen takaus. Tähän nähden ja saattaakseen tämän mutkallisen kysymyksen onnelliseen päätökseen on Rahatoimikamari katsonut voivansa Kaupunginvaltuustolle puoltaa edellä mainittujen ehtojen muuttamista tässä esitettyyn suuntaan.

Edellä lausuttuun viitaten saa Rahatoimikamari kunnioittaen esittää, että Kaupunginvaltuusto päättäisi

ryhtyä toimenpiteisiin toiminimi Segercrantz ja C:on ja neiti Lundgrenin, kaupungin omistamaan Mikonkadun tonttiin N:o 17 erinäisten huoneistojen vuokraoikeuden vakuudeksi vahvistettujen kiinnitysten pakkoluovuttamiseksi; sekä

hyväksyä tämän oheisen, edellä mainittujen Murtokadun tontin N:o 4 osain kauppakirjan ehdotuksen.

Rahatoimikamarin puolesta:

Alexis Gripenberg.

Georg Estlander.

Helsingin kaupungin ja allekirjoittaneen, Vuorikadun varrella tämän kaupungin korttelissa N:o 37 sijaitsevan tontin N:o 7 (9) omistajan kesken on tehty seuraava sopimus.

Minä Linda Viktoria Relander luovutan Helsingin kaupungille edellä mainitusta tontista sen 14.980 m²:n laajuisen alueen, mikä tämän oheisessa karttaluonnoksessa on osotettu vihreillä viivoilla, sitä vastaan että kaupunki minulle luovuttaa samaan karttaluonnokseen punaisilla viivoilla merkityn 15.499 m²:n laajuisen alueen. Tämä sopimus astuu voimaan sillä edellytyksellä että Helsingin Kaupunginvaltuusmiehet sen hyväksyvät, jota paitsi tätä vaihtoa koskevat tarkemmat ehdot pannaan meidän sopimuskumppanien kesken vastedes tehtävään lisäsopimukseen, sittenkun edellä mainittu Kaupunginvaltuusmiesten hyväksyminen on saatu.

Helsingissä, maaliskuun 24 päivänä 1914.

L. V. Relander.

Todistavat:

John Lindlöf. *K. Wagello.*

Helsingin kaupungin ja allekirjoittaneen, mainitun kaupungin korttelissa N:o 37 Vuori-
kadun varrella sijaitsevan tontin N:o 9 (11) omistajan välillä on tehty seuraava sopimus:

Minä Ella Ahrenberg luovutan Helsingin kaupungille edellä mainitusta tontista sen
202.275 m²:n laajuisen alueen, mikä tämän oheisessa karttaluonnoksessa on osotettu vihreillä
viivoilla, sitä vastaan että kaupunki minulle luovuttaa samaan karttaluonnokseen punaisilla
viivoilla merkityn, pinta-alaltaan 77.190 m²:n laajuisen alueen. Tämä sopimus astuu voimaan
sillä edellytyksellä, että Helsingin Kaupunginvaltuusmiehet sen hyväksyvät, jota paitsi tätä
vaihtoa koskevat tarkemmat ehdot pannaan meidän sopimuskumppanien kesken vastedes
tehtävään lisäsopimukseen, sittenkun edellä mainittu Kaupunginvaltuusmiesten hyväksyminen
on saatu.

Helsingissä, maaliskuun 26 päivänä 1914.

Ella Ahrenberg.

Todistavat:

John Lindlöf. *K. Wagello.*

HELSINGIN KAUPUNGIN

RAKENNUSKONTTORI.*Helsingissä,**lokak. 22 p:nä 1914.**Helsingin Rahatoimikamarille.*

N:o 124.

Sittenkun Rahatoimikamari otteessa lokakuun 19 päivänä tehdystä pöytäkirjastaan oli käsenyt Rakennuskonttorin arvioiduttua Mikonkadun tontista osotenumero 19 sen alan, mikä mainitulla tontilla nyttemmin on vahvistetun kaupunginasemakaavan mukaan, ovat allekirjoittaneet Konttorin puolesta suorittaneet tehtävän täyttämiseksi tarpeelliset laskelmat ja saamme niiden johdolla esittää seuraavaa:

Niiden rakennusten arvo, mitkä talosta osotenumero 17 jäisivät jälle Murto­kadun valmistuttua, on rakennuspiirustusten johdolla laskettu 174,000 markaksi, jolloin ei kuitenkaan ole otettu huomioon tontin koillisosassa olevia piharakennuksia, joiden on katsottu olevan semmoisessa kunnossa, etteivät ne edellä mainitun kadun valmistuttua voine varsin kauaksi jäädä paikoilleen. — Talossa osotenumero 19 olevia rakennuksia arvioidessa taas on otettu lukuun sekä katu- että piharakennukset, jälkimäisistä kuitenkin erottaen kaksi puusta tehtyä asuinrakennusta, joita ei myöskään ole katsottu voivan kauan pysyttää. Näin ollen on tontin rakennukset arvioitu 422,800 markaksi. Uudelle, tässä puheena olevalle tontille jäävään rakennusten yhteenlaskettu arvo olisi siis 596,800 markkaa eli tasaluvuin 600,000 markkaa, johon nähden on huomattava, että Vuorikadun tontilla osotenumero 12 jällellä olevat rakennukset on edellytetty tulevan kokonaan purettaviksi ja ettei sentähden niiden arvoa, noin 70,000 markkaa, ole otettu huomioon rakennuksia arvioitaessa.

Edellä mainitut rakennukset niihin kuuluvine pihamaineen täyttävät noin 1,700 m²:n alan, joten siis puheenalaisen tontin koko alasta 3,936 m²:stä olisi rakentamatta 2,236 m². Jos tontin sekä rakennetun että rakentamattoman alan keskihinta lasketaan 250 markaksi m²:ltä, olisi tontin arvo tasaluvuin 975,000 markkaa. Jos tähän lisätään edellä mainittu jällellä olevain rakennusten arvo, olisi siis tontti siinä sijaitsevine rakennuksineen 1,575,000 markan arvoinen.

Vastamainitun laskelman paikkansapitäväisyyttä tarkastaaksemme olemme koettaneet kasvuuttamalla talosta kertyvät vuokrat laskea rakennusten ja niiden täyttämän tonttialan arvon ja silloin havainneet että, kun vuokratuloja talosta osotenumero 17 säännöllisten olojen vallitessa on 32,000 markkaa ja talosta osotenumero 19 vähintään 61,000 markkaa vuodessa eli siis yhteensä 93,000 markkaa, olisi rakennusten ja tontin (1,700 m²) kokonaisarvo

1,162,500 mk, jos edellä mainittu summa kasvuutetaan 8 %:n mukaan, mutta tässä on otettava huomioon, että, niinkuin edellä mainittiin, tontista kävisi kokonaan erottaminen ja erityisenä tonttina myyminen noin 2,200 m²:n laajuisen rakentamattoman alan. Jos tämän tontinosan hinta lasketaan ainoastaan 175 markaksi m²:ltä, olisi sen arvo siis 385,000 markkaa, joka summa lisättynä edellä mainittuun 1,162,500 markkaan antaisi puheenalaisen tontin kokonaisarvoksi 1,547,500 mk.

Kumpikin laskutapa siis osottaa, että puheenalainen tontti edustaa, Murtokadun valmistuttua ja mainittavia muutoksia tonteilla oleviin rakennuksiin tekemättä, vähintään puolen toista miljoonan markan arvoa.

G. Idström.

Bertel Jung.

W. O. Lille.

Kauppakirjan ehdotus.

Helsingin kaupungin Rahatoimikamari

luovuttaa ja myy täten alempana mainituin ehdoin Aktiebolaget Mikaelsgatan N:o 19 yhtiölle Helsingin kaupungin omistamat osat Murtokadun tonttia N:o 4 korttelista N:o 38 a tämän kaupungin toisessa kaupunginosassa, jotka tontinosat ovat jälellä entisistä Vuorikadun tontista N:o 8 sekä Mikonkadun tonteista N:oista 3 ja 4, sittenkun tarpeellinen ala on Murtokatua varten erotettu, nimittäin Vuorikadun tontista N:o 8 647.231 m², Mikonkadun tontista N:o 4 1,244.092 m² ja saman kadun tontista N:o 3 19.455 m².

1) Kauppahinta on kahdeksansataatuhatta (800,000) markkaa ja maksetaan siten, että ostaja tätä kauppakirjaa allekirjoitettaessa antaa kaksi velkakirjaa, toisen seitsemällesadallentuhannelle (700,000) markalle sitoumuksineen että ostaja lokakuun kuluessa kaupunginkassaan suorittaa seitsemän (7) prosenttia velkakirjan määrälle, siitä puolikuudetta (5 1/2) prosenttia korkoa ja puolitoista (1 1/2) prosenttia kuoletusta, ollen kuitenkin ostajalla oikeus milloin hyväksi näkee yhdellä kertaa suorittaa velan maksamatta oleva määrä maksupäivään asti kasvaneine korkoineen, sekä toisen sadallentuhannelle (100,000) markalle, joka velkakirja juoksee vuotuisella, vuosittain lokakuun kuluessa kaupunginkassaan maksettavalla kuuden (6) prosentin korolla ja on lunastettava kuuden kuukauden kuluessa jommaltakummalta puolen tehdystä irtisanomisesta, ei kuitenkaan ennen tammikuun 1 päivää 1918, jonka jälkimäisen velkakirjan maksun vakuudeksi ostajan tulee panna Rahatoimikamarin hyväksymä takuu.

2) Edellä mainitun kauppahinnan korko luetaan tässä alempana 3 momentissa mainittua päivää lähinnä seuraavan kuukauden 1 päivästä ja edellä mainittu maksu suoritetaan ensi kerran lokakuussa lähinnä seuraavaa vuotta.

3) Allekirjoittaneen yhtiön tämän kauppakirjan mukaiset sitoumukset astuvat voimaan kaduntekötöiden edistyttyä niin pitkälle, että Murtokadun tontille N:o 4 suunnitellun uutisrakennuksen julkisivuineen mainittua katua päin voi panna alulle. Tämä ajankohta on myöhemmin tähän kauppakirjaan kirjoittamalla määrättävä.

4) Rahatoimikamari oikeutetaan kaupungin vakuudeksi ostajan vastamainituissa velkakirjoissa mainittujen sitoumusten täyttämiseksi ostajaa enempää kuulematta ja ostajan kustannuksella hankkimaan kaupungille kiinnitys Murtokadun tonttiin N:o 4 siinä nykyään olevine ja siihen vastedes tehtävine rakennuksineen Mikonkadun tonttiin N:o 5 nykyään vahvistettujen kiinnitysten jälkeen.

5) Tontin aitaamiseen ja rakennuttamiseen nähden tulee ostajan alistua niihin määräyksiin, joita kaupungin rakennusjärjestyksessä on tahi vastedes annetaan noudatettavaksi.

6) Leimapaperin tähän kauppakirjaan kustantaa ostaja.

7) Jos ostaja jättäisi täyttämättä edellä mainitulla tavalla määrätyn maksuvelvollisuutensa, on siihen aikaan maksamattoman kauppahinnan koko määrä kasvaneine korkoineen paikalla erääntynyt maksettavaksi, jos Rahatoimikamari sitä vaatii.

8) Kaupungille varataan oikeus vastedes ottaa täyttääkseen tontinomistajan velvollisuutena oleva kadun kunnossapito Kaupunginvaltuuston määräämästä maksusta.

Ja kun ostaja on edellä mainitulla tavalla maksanut puheenalaisista tontinosista sovitun kauppahinnan, joka sentähden täten kuitataan, niin luovuttaa Rahatoimikamari tämän kauppakirjan kautta mainitut korttelin N:o 38 a tontinosat kaupungin hallusta ja Aktiebolaget Mikaelsgatan 19 yhtiön haltuun yhtiön ja sen oikeudenomistajain omistettaviksi ja hallittaviksi, niinkuin kaiken muun lakisaantoisen omaisuuden.

Helsingin Rahatoimikamarissa kuun päivänä 1914.

Rahatoimikamarin puolesta:

Edellä olevaan kauppakirjaan ilmoitamme tyytyvämmä ja sitoudumme täyttämään siinä mainitut ehdot.

Paikka ja aika edellä mainitut.

A. B. Mikaelsgatan 19:

Todistavat:

Komitean mietintö N:o 2 kasvattilasten hoidosta ehdotuksineen Helsingin kaupungin kasvatuslautakunnan johto- ja vuosirahasäännöiksi sekä kasvattilasten ruumiillista hoitoa koskevaksi uudeksi säännöksi.

Käsitellessään Komitean toukokuun 19:ntenä 1914 päivättyä mietintöä (*Pain. asiakirj. N:o 39 vuodelta 1914*) kasvattilasten hoidon järjestämisestä y. m., josta asiasta oli annettu erinäisiä vaadittuja lausuntoja (*Pain. asiakirj. N:o 60 vuodelta 1914*) päätti Kaupunginvaltuusto kokouksessaan kuluvan lokakuun 20 päivänä, siihen käsitykseen yhteen, että kansanlastentarhoja ei ole asetettava Kasvatuslautakunnan valvonnan alaisiksi, palauttaa Komitean laatiman mainitun lautakunnan johtosääntöehdotuksen Komiteaan uudesti laadittavasti edellä kerrottuun suuntaan. Samalla päätti Valtuusto, että lautakunnan uuden vuosirahasäännön ehdotus saisi jäädä siksi, kunnes johtosääntöehdotus otetaan uudestaan käsiteltäväksi. Niinikään hyväksyi Valtuusto herra Ståhlbergin kokouksessa tekemän ehdotuksen Komitean ehdottaman, kasvattilasten ruumiillista hoitoa koskevan säännön 8 §:n muuttamiseksi ja palautti tämänkin ehdotuksen Komiteaan, jonka tuli ottaa vastamainittu muutos huomioon.

Mainittua tehtävää täyttäkseen saa Komitea täten Valtuustolle antaa tarkastamansa ehdotukset: a) Helsingin kaupungin kasvatuslautakunnan johtosäännöksi, b) mainitun lautakunnan uudeksi vuosirahasäännöksi; sekä c) kasvattilasten ruumiillista hoitoa koskevaksi säännöksi. Kaupunginvaltuuston päätös kansanlastentarhain pysyttämistä eri hallinnon alaisina vaati poistamaan eräitä kohtia Kasvatuslautakunnan johtosääntöehdotuksen 11, 12, 13 ja 14 §:stä. Jotta tarkemmin kävisi selville kasvatuslautakunnan puheenjohtajan asema luottamustoimen hoitajana erotukseksi lautakunnan palveluksessa olevista kunnan virkamiehistä, on pidetty tarpeellisena laatia 15 § uudestaan. Rahasääntöehdotuksesta on poistettu lastentarhain tarkastaja, minkä ohessa kamreerin, lääkärin ja varainhoitajan palkkaedut on vähennetty 4,000, 3,600 ja 1,500 markasta kukin 3,600, 3,000 ja 1,200 markkaan, jonka vähennyksen on katsottu vastaavan lastentarha-asiain poisjäämisestä johtuvaa

työn helpotusta. Lopuksi on kasvattilasten säännön 8 § laadittu uudestaan, pääasiallisesti Kaupunginvaltuuston edellä mainitussa kokouksessa tehdyn päätöksen mukaisesti.

Tämän mukaisesti päättänevät Herrat Kaupunginvaltuusmiehet

kasvatustalautakunnalle vahvistaa tämän oheiset johtaja- ja vuosirahasääntöehdotukset;

puolestaan hyväksyä ja läänin kuvernöörille tehdä anomuksen tämän oheisen, kasvattilasten ruumiillista hoitoa koskevan sääntöehdotuksen vahvistamisesta; sekä

antaa kasvatustalautakunnan toimeksi heti julistaa lautakunnan ammattiholhoojan, kamreerin ja lääkärin virat haettaviksi lautakunnalta kolmenkymmenen päivän kuluessa sekä sittemmin Kaupunginvaltuustolle lähettää hakukirjat ehdotuksineen virkain täyttämiseksi, ollen virkoihin astuttava tammikuun 1 päivänä 1915.

Helsingissä, lokakuun 22 päivänä 1914.

Axel Charpentier.

**Adolf von Bonsdorff.
Ivar Gordie.**

**Leo Ehrnrooth.
V. Sucksdorff.**

John Uggla.

Helsingin kaupungin Kasvatuslautakunnan johtosääntö.

I luku.

Kasvatuslautakunnan tehtävä ja järjestys.

1—10 § (sinällään).

11 §.

Kasvatuslautakunnassa tulee olla ammattiholhooja, joka samalla toimii lautakunnan sihteerinä, kamreeri, lääkäri (poist.) ja varainhoitaja sekä vahtimestari. Tarpeellinen määrä apulaisia otetaan Kaupunginvaltuuston määräyksen mukaan. Tämän lisäksi saa lautakunta toiminnassaan käyttää apunaan vapaaehtoisia voimia.

12 §.

Ammattiholhoojan, kamreerin ja lääkärin (poist.) asettaa Kaupunginvaltuusto.

Kasvatuslautakunnan asia on julistaa virat avonaisina kolmenkymmenen päivän kuluessa lautakunnalta haettaviksi sekä Kaupunginvaltuustolle lähettää hakukirjat ehdotuksineen virkain täyttämiseksi.

Ennenkuin ehdotus ammattiholhoojan asettamiseksi tehdään, on Holhouslautakunnan lausunto hankittava.

Edellä mainitut virkamiehet asetetaan molemminpuolisen kuusikuukautisen irtisanomisen ehdolla.

Varainhoitajan ja muut apulaiset sekä vahtimestarin ottaa ja erottaa lautakunta.

13 §.

Ammattiholhoojan tulee omata perinpohjaiset tiedot lasten- ja nuorisonhoidossa sekä käytännöllisellä toiminnalla olla hankkinut kokemusta mainitulla alalla.

Kamreerin tulee omata tarpeellinen kirjanpitotaito.

(Poist.)

14 §.

Ammattiholhoojalla ei saa Kaupunginvaltuuston lupaa siihen hankkimatta olla muuta tointa. Ammattiholhoojan virkatoiminnasta säädetään III luvussa.

Kamreeri hoitaa Kasvatuslautakunnan tilit ja pitää lähinnä silmällä lautakunnan alaisten laitosten ynnä niihin kuuluvain rakennusten ja kaluston hoitoa. Kamreerin

tulee myös valmistella ja lautakunnalle esitellä kaikki lautakunnan rahavarain käyttämistä koskevat tahi sen taloudenhoidon välittömässä yhteydessä olevat asiat.

(Poist.)

Varainhoitaja hoitaa lautakunnan rahavaroja ja tekee niistä tilin.

Tarkempia määräyksiä tässä mainittujen virkamiesten virkatoiminnasta on työjärjestyksessä.

15 §.

Kasvatustalautakunnan puheenjohtajalla on vuosipalkkio ja lautakunnan jäsenillä palkkiota kultakin kokoukselta Kaupunginvaltuuston vahvistama määrä. Ammattiholhoaja sekä muut Kasvatustalautakunnan palveluksessa olevat virkamiehet ynnä vahtimestari saavat vakinaista palkkausta rahasäännön mukaan.

II Luku.

Kasvatustalautakunnan tehtävistä.

16—28 § (sinällään).

III Luku.

Ammattiholhojasta.

29—33 § (sinällään).

IV Luku.

Erityisiä säännöksiä.

34—39 § (sinällään).

Ehdotus Helsingin kaupungin Kasvatuslautakunnan uudeksi vuosirahasäännöksi.

Puheenjohtaja, palkkio	Smk	2,400: —
Palkkiota 5 jäsenelle à 20 mk. kultakin kokouksesta, arviolta	”	2,400: —
Ammattiholhooja, palkka	”	8,000: —
Kamreeri, palkka	”	3,600: —
Lääkäri, palkka	”	3,000: —
Varainhoitaja, palkka	”	1,200: —
Apulaisten palkkaamiseen	”	3,000: —
Vahtimestari	”	1,200: —
Matkakustannuksiin, arviolta	”	3,000: —
Tarverahat, siivoaminen y. m.	”	5,000: —
	Yhteensä Smk	32,800: —

Ammattiholhooja, kamreeri ja lääkäri saavat 5 ja 10 vuoden palveluksesta palkan-
korotusta kumpaisellakin kerralla 10 % pohjapalkasta.

Kasvattilasten ruumiillista hoitoa koskeva sääntö.

1—7 § (sinällään).

8 §.

Jos Terveystoimilautakunnan 5 tai 6 §:n mukaan antamaa määräystä ei noudateta, saatakoon niskoitteleva velvoittaa siihen niin kuin voimassa olevassa asetuksessa terveydenhoidosta Suomessa säädetään.

9—10 § (sinällään).

Ehdotus

Helsingin kaupungin 1915 v. meno- ja tulosäännöksi.

Rahatoimikamarin laatima.

Muist. Satunnaiset menot ja tulot ovat merkityt tähdellä *.

Luku.	Momentti.		Menon laatu 58 §:n mukaan Keis. asetuksista 8 pitiä joulukuuta 1873	Menot.		Smk.	7/100
				<i>Ensimäinen Pääluokka.</i>			
Kaupungin velat.							
I	1	K. S:in päät. 17/5 1876	a	1876 vuoden vesijohtolainasta, joka ³¹ / ₁₂ 1914 on Smk 774,800:—, suoritetaan ¹ / ₅ 1915 kuoletusta		48,700	—
I	2			sekä ¹ / ₅ ja ¹ / ₁₁ korkoa à 5 0/0, yhteensä		37,522	50
I	3			Mahdollinen kurssitappio arvotuista, kaupunginkassassa olevista obligatsioneista		900	—
				<i>I Luku. Smk 87,122: 50.</i>			
II	1	K. S:in päät. 4/8 1882	a	1882 vuoden uutisrakennus- ja järjestelylainasta, joka ³¹ / ₁₂ 1914 on Smk 91,000:—, suoritetaan ¹ / ₅ 1915 kuoletusta		91,000	—
II	2			sekä ¹ / ₅ korkoa 4 ¹ / ₂ 0/0 mukaan		2,047	50
				<i>II Luku. Smk 93,047: 50.</i>			
III	1	K. S:in päät. 26/3 1892	a	1892 vuoden obligatsionilainasta, joka ³¹ / ₁₂ 1914 on Smk 3,935,500:—, suoritetaan ¹ / ₅ 1915 kuoletusta		41,000	—
III	2			sekä ¹ / ₅ ja ¹ / ₁₁ korkoa 4 ¹ / ₂ 0/0 mukaan		176,175	—
III	3	Lainakontrahd. muk.	a	Provisiioneja, kurssierotuksia y. m.		900	—
				<i>III Luku. Smk 218,075: —.</i>			
IV	1	K. S:in päät. 4/8 1897 S:n 25/1 1898	a	1898 vuoden obligatsionilainasta Smk 7,000,000:—, josta ³¹ / ₁₂ 1914 asti on laskettu liikkeeseen Smk 4,000,000:— ja on lunastamatta 2,610,000:—, suoritetaan ¹ / ₅ 1915 kuoletusta		33,000	—
Siirros						431,245	—

1 P.L.	IV	2				Siirros	431,245
	IV	3	Lainakontrahd. mukaan	a	sekä $\frac{1}{2}$ ja $\frac{1}{8}$ korkoa à $3\frac{1}{2}$ %/o		91,350
	V	1	K. S:in päät. $\frac{25}{1}$ 1900 ja $\frac{30}{1}$ 1900	a	Provisioneja, kurssierotuksia y. m.		2,000
					<i>IV Luku. Smk 126,350: —.</i>		
	V	2		a	1900 vuoden obligatsioonilainasta, joka $\frac{31}{12}$ 1914 on Smk 2,725,500: —, suoritetaan $\frac{1}{8}$ 1915 kuoletusta		25,500
	V	3	Lainakontrahd. mukaan	a	sekä $\frac{1}{2}$ ja $\frac{1}{8}$ korkoa à 4 %/o		109,020
					Provisioneja, kurssierotuksia y. m.		2,000
					<i>V Luku. Smk 136,520: —.</i>		
	VI	1	K. S:in päät. $\frac{10}{9}$ 1902	a	1902 vuoden obligatsioonilainasta, joka $\frac{31}{12}$ 1914 on Smk 7,399,500: —, suoritetaan $\frac{1}{12}$ 1915 kuoletusta		64,000
	VI	2		a	sekä $\frac{1}{6}$ ja $\frac{1}{12}$ korkoa à 4 %/o		295,980
	VI	3	Kvsto $\frac{22}{9}$ 1908	b	Lainasta Ranskan valtiolle menevä vero y. m.	25,000: —	
		Lainakontrahd. mukaan	a	Provisioneja, kurssierotuksia y. m.	6,000: —	31,000	
				<i>VI Luku. Smk 390,980: —.</i>			
VII	1	K. S:in päät. $\frac{9}{2}$ 1909 ja $\frac{7}{5}$ 1909	a	1909 vuoden obligatsioonilainasta, joka $\frac{31}{12}$ 1914 on Smk 15,650,845: —, suoritetaan $\frac{1}{5}$ 1915 kuoletusta		103,115	
VII	2		a	sekä $\frac{1}{5}$ ja $\frac{1}{11}$ korkoa $4\frac{1}{2}$ %/o mukaan		701,998 95	
VII	3	Lainakontrahd. mukaan	a	Provisioneja, kurssierotuksia y. m.		14,000	
				<i>VII Luku. Smk 819,113: 95.</i>			
VIII	1	K. S:in päät. $\frac{9}{5}$ 1911 ja $\frac{30}{6}$ 1911	a	1911 vuoden obligatsioonilainasta, joka $\frac{31}{12}$ 1914 on Smk 24,707,863: —, suoritetaan $\frac{1}{6}$ 1915 kuoletusta		160,960	
VIII	2		a	sekä $\frac{1}{6}$ ja $\frac{1}{12}$ korkoa $4\frac{1}{2}$ %/o:n mukaan		1,108,222 44	
VIII	3	Lainakontrahd. mukaan	a	Provisioneja, kurssierotuksia y. m.		20,000	
				<i>VIII Luku. Smk 1,289,182: 44.</i>			
IX	1	K. S:in päät. $\frac{8}{5}$ 1913 ja $\frac{14}{5}$ 1913	a	1913 vuoden obligatsioonilainasta 5,025,000 markasta, josta $\frac{31}{12}$ 1914 asti on laskettu liikeseen Smk 4,705,008: — ja on lunastamatta Smk 4,638,544: —, suoritetaan $\frac{2}{1}$ 1915 kuoletusta		70,216	
IX	2		a	sekä $\frac{2}{1}$ ja $\frac{1}{7}$ korkoa 5 %/o:n mukaan		230,171 80	
				<i>IX Luku. Smk 300,387: 80.</i>			
X	1	Kauppakirjan mukaan	a	Vilhonkadun tontin ja talon N:o 1 a ostoa varten otetusta, alkuaan Smkan 30,000: — lainasta, suoritetaan $\frac{1}{4}$ ja $\frac{1}{10}$ 1915 korkoa $4\frac{1}{2}$ %/o:n mukaan		1,147 69	
				<i>X Luku. Smk 1,147: 69.</i>			
XI	1	K. S:in päät. $\frac{10}{6}$ 1910 Kvsto $\frac{14}{4}$ 1910 Kauppakirj. mukaan	a*	Nybondaksen talon hallintaoikeuden lunastamista varten otetusta lainasta, joka $\frac{31}{12}$ 1914 on			
				Siirros		3,461,926 88	

				Siirros	3,461,926 88
.L.				Smk 60,000: —, maksetaan 1/11 1915 kuole-	
	XI	2		tusta	12,000
				sekä 1/11 1915 korkoa 5 %:n mukaan	3,000
				<i>XI Luku. Smk 15,000: —.</i>	
	XII	1	<i>c*</i>	Lainain korkoa y. m.	75,000
				<i>XII Luku. Smk 75,000: —.</i>	
				1 P.L. Smk 3,551,926: 88.	
Toinen Pääluokka.					
Kaupungin virastot.					
Maistraatti.					
	I	1		Palkkaukset:	
		1907 v:n rahas.	<i>b</i>	1 Kunnall. pormest., palkk. 7,000: —	
				palkkiota 5,000: —	12,000: —
		Kvsto 30/5 1911	<i>b</i>	1 Oikeusraatimies, palkk. 6,000: —	
				sijaisen palkkio kesä-	
				loman aikana 700: —	6,700: —
		1907 v:n rahas.	<i>b</i>	2 Kunnall. raatim., palkkaa à 4,000: —	
		Kvsto 15/6 1909		palkkiota à 2,000: —	
		30/5 1911		korotusta 5 v:n pal-	
				veluksesta à 500: —	
				sijaisen palkkio kesä-	
				loman aikana à 250: —	13,500: —
		1907 v:n rahas.	<i>b</i>	2 Notaaria, palkkaa à . . 1,600: —	
		Kvsto 30/5 1911		sijaisen palkkio kesä-	
				loman aikana à 200: —	3,600: —
	I	2	<i>c</i>	Tarverahoja	35,800
				<i>I Luku. Smk 45,800: —.</i>	10,000
Raastuvanoikeus.					
	II	1		Palkkaukset:	
		1907 v:n rahas.	<i>b</i>	1 Oikeuspormestari,	
				palkkaa 7,000: —	
				palkkiota 5,000: —	12,000: —
				5 Vanhempaa Oikeus-	
				raatimiestä, palkk. à 6,000: —	
				palkkiota à 2,000: —	
				korotusta 10 v:n pal-	
				veluksesta à 1,500: —	47,500: —
				Siirros	59,500: —
					3,597,726 88

2 P.L.

				Siirros	59,500: —	3,597,726 88
	1907 v:n rahasaäntö	b	2 Vanhempaa Oikeusraatimiestä, palkkaa à palkkiota à korotusta 5 v:n palveluksesta à	6,000: — 2,000: — 750: ..	17,500: —	
	1907 v:n rahaskvsto 16/1 1912	b	3 Nuorempaa Oikeusraatim., palkk. à korotusta 5 v:n palveluksesta à	4,000: — 500: —	13,500: —	
	S:n 30/5 1911	b	1 Nuorempi Oikeusraatimies, palkkaa Palkkio 3:lle osastopuheenjohtajalle à . . Neljän puheenjohtajan sijaisen palkkio kesäloman aikana, kunkin Seitsemän jäsenen sijaisen palkkio kesäloman aikana à	4,000: — 1,000: — 350: — 250: —	3,000: — 1,400: — 1,750: —	
	1907 v:n rahasaäntö	b	1 Sivilipöytäkirjan notaari 6 Rikosasiainpöytäkirjan notaaria à	1,600: — 4,000: —	24,000: —	
	Kvsto 30/5 1911	b	Seitsemän notaarin sijaisen palkkio kesäloman aikana à	250: —	1,750: —	
	S:n 29/10 1912	b*	Lisämääräraha väliaikaista viidettä Raastuvanoikeuden osastoa varten: Puheenjohtaja, palkkiota Puheenjohtajan sijainen, palkkiota Sijaisen palkkio puheenjohtajan kesäloman aikana	1,000: — 4,200: — 350: —		
	9/9 1913		Varapuheenjohtajan sijaisen palkkio	4,200: —		
	11/11 1913		1 Ylimäär. oikeusraatimies	3,000: —		
	20/10 1914		2 Rikosasiain notaaria à	4,000: —		
	S:n 1/4 1913		2 Ylim. kaupunginpalv. à 2,000: —	8,000: — 4,000: —		
	S:n 11/6 1912		Palkkiota yhden ylimäär. oikeusraatimiehen ja 2 rikosnotaarin sijaisille kesälom. aikana, kullekin 250: —	750: —		
				Siirros 25,500: —	128,000: —	3,597,726 88

P.L.							
						Siirros 25,500: — 128,000: —	3,597,726 88
		Kvsto 11/6 1912	b*	{	Palkkiota 2 kaupungin- palvelijan kesäloman aikaisille sijaisille à 50: — 100: —	25,600: —	
		S:n 16/4 1912 11/11 1913 20/10 1914	b*	{	Lisämääräraha Raastuvanoikeuden 1:sen osaston väliaikaista toista jaostoa varten: Puheenjohtaja, palkkiota 1,500: — Puheenjohtajan sijainen, palkkiota 3,000: — Palkkiota puheenjohta- jan sijaiselle kesälo- man aikana 100: — Varapuheenjohtaja, palkk. 5,000: — 1 Ylimääräinen oikeus- raatimies 2,400: — Ylimääräisen oikeusraati- miehen sijaisen palk- kio kesäloman aikana 250: — 1 Ylimäär. kaupunginpalv. 1,400: —	13,650: —	167,250 —
II	2	S:n 11/11 1913	b*	{	Ylimäär. pöytäkirjanpito Raastuvan- oikeuden 1:sen osaston väliaikai- sella jaostolla 1,200: —		
			c	{	Tarverahoja 11,000: —		12,200 —
					<i>II Luku. Smk 179,450: —.</i>		
					Syyttäjät.		
III	1	1886 v:n rahas. Kvsto 28/12 1906	b	{	1 Kaup. viskaali, palkk. 4,000: — palkkiota 2,000: — korotusta 10 v:n pal- veluksesta 800: — taatusta kokonaistu- lost, 800 markasta, paloviinan, mallas- ja muiden väkijuomain kauppaa koskevien asetusten rikkomises- ta tuomituita sak- koja, merkitään ar- violta 600: —	7,400: —	
		S:n 29/12 1896	b	{	2 Kaup. viskaalia, palkk. à 4,000: — palkkiota à 2,000: — taatusta kokonaistu- lost, 800 markasta,		
		1886 v:n rahas. Kvsto 28/12 1906	b	{			
		S:n 29/12 1896	b	{			
					Siirros 12,000: — 7,400: —		3,777,176 88

2 P.L.

				Siirros 12,000: —	7,400: —	3,777,176	88	
			b	paloviinan, mallas- ja muiden väkijuomain kauppaa koskevien asetusten rikkomises- ta tuomituita sak- koja, merkitään ar- violta	600: —	13,200: —		
		Kvsto 29/12 1896						
		S:n 20/10 1914	b*	1 Ylimääräinen kaupunginviskaali . .	4,000: —			
		S:n 30/12 1911	b	Sijaisten palkkiot 4 kau- punginviskaalin kesä- loman aikana, kunkin	250: —	1,000: —		
				<i>III Luku. Smk 25,600: —.</i>			25,600	
				Maistraatin ja Raastuvanoikeuden yhteiset apulaiset ja palvelijat.				
				Palkkaukset:				
			b	1 Maistraatinsihteeri ja Julkinen notaari, palk- kaa	2,500: —			
		1886 v:n rahas. Kvsto 30/5 1911 30/12 1911			sijaisen palkkio kesä- loman aikana	200: —	2,700: —	
		S:n 24/11 1896 30/5 1911	b	1 Aktuaari		4,000: —		
		S:n 30/12 1912			1 Reistraattori, palkkaa sijaisen palkkio kesä- loman aikana	3,000: — 150: —	3,150: —	
		1886 v:n rahas. Kvsto 19/11 1907 16/3 1909 30/5 1911 30/12 1911 30/12 1912	b	1 Reistraattorinapulainen		1,500: —		
		1886 v:n rahas. Kvsto 29/12 1892 30/12 1910			1 Kanslisti, palkkaa . . sijaisen palkkio kesä- loman aikana	1,800: — 100: —	1,900: —	
		1886 v:n rahas. Kvsto 19/12 1901 28/12 1906	b	1 Arkistoapulainen, palk- kaa	1,800: —			
		1886 v:n rahas. Kvsto 2/5 1888 11/6 1895 19/12 1901 28/12 1906 30/12 1911 1/4 1913			henkilökoht. lisäystä	300: —	2,100: —	
			b	1 Venäjän kielen kääntäjä		4,800: —		
					1 Saksan kielen kääntäjä		300: —	
			b	1 Kaupunginpalv. Maist- raatissa, palkkaa	1,500: —			
					korotusta 10 vuoden palveluksesta	400: —	1,900: —	
			b	1 Kaupunginpalv. Maist- raatissa, palkkaa	1,500: —			
					korotusta 10 v:n palve- luksesta 1/4:stä 1915	350: —	1,850: —	
				Siirros	24,200: —		3,802,776	88

P.L.

					Siirros	24,200: —	3,802,776 88	
		1886 v:n rahas. Kvsto 2/5 1888	b	1 Kaupunginpalv. Maistraatin kansl., palkkaa korotusta 10 v:n palveluksesta	2,000: —			
		11/6 1895				400: —	2,400: —	
		19/12 1901		1 Kaupunginpalv. Maistraatin kansl., palkkaa korotus 5 vuod. palveluksesta	2,000: —			
		28/12 1906				200: —	2,200: —	
		30/12 1911 1/4 1913		3 Kaupunginpalv. Maistraatin kansl., palkkaa à Kesäloman hankkimiseksi 7 kaupunginpalvelijalle Maistraatissa à 50: —	2,000: —		6,000: —	
		S:n 30/12 1908		1 Kaupunginpalv. Raast. oikeudessa, palkkaa	1,400: —			
		1886 v:n rahas. Kvsto 2/5 1888	b	korotusta 10 vuoden palveluksesta	400: —	1,800: —		
		11/6 1895		1 Kaupunginpalv. Raastuvanoikeudessa, palkkaa			1,400: —	
		28/12 1906		3 Kaupunginpalv. Raast. oikeudessa, palkkaa à korot. 10 v:n palveluksesta à	2,000: —			
		1/4 1913			400: —	7,200: —		
		S:n 17/11 1908		3 Kaupunginpalv. Raastuvanoikeud., palkk. à korotusta 5 vuoden palveluksesta à	2,000: —		6,600: —	
				Kesäloman hankkimiseksi 8 kaupunginpalvelijalle Raastuvanoikeudessa à 50: —		400: —	52,550 —	
				<i>IV Luku. Smk 52,550: —.</i>				
				Ulosottolaitos.				
V	1			Palkkaukset:				
		S:n 17/10 1899	b	1 Ens. Kaup. vouti, palkk. palkkiota	3,000: —	1,000: —		
				korotusta 10 v:n palveluksesta	1,000: —	5,000: —		
					Siirros	5,000: —	3,855,326 88	

2 P.L.

				Siirros	5,000: —	3,855,326 88
	Kvsto	29/12 1896	b	1 Toin. Kaup. vouti, palkk. palkkiota korotusta 5 v:n palveluksesta	3,000: — 3,000: — 500: —	6,500: —
	S:n	13/5 1913	b	Ensim. ja toisen kaupunginvoudin sijaisen palkkio kasäloman aikana	500: —	
	S:n	26/4 1910	b	Avustava Toinen Kaupunginvouti	2,400: —	
	S:n	17/10 1899	b	1 Kriminaalieksek. palkk. määräraha kanslia-apul. ja puht. kirj. varten	3,000: — 1,000: —	4,000: —
	S:n	30/12 1908				
	S:n	24/11 1896	b	1 Ulosottoapulain, palkk. korotusta 5 vuoden palveluksesta 1/1:stä 1915	2,800: — 200: —	3,000: —
		29/12 1896				
		21/12 1897				
		29/12 1905				
		28/12 1906				
		30/4 1912	b	3 Ulosottoapulaista, palkkaa à	2,800: —	8,400: —
		1/4 1913				
	S:n	24/11 1896	b	3 Ulosottoapulaista, palkkaa à korotusta 10 vuoden palveluksesta à	2,800: — 400: —	9,600: —
		6/3 1906				
		28/12 1906				
		30/12 1907				
		30/12 1908				
		11/6 1912	b	3 Ulosottoapulaista, palkkaa à korotusta 5 vuoden palveluksesta à	2,800: — 200: —	9,000: —
		1/4 1913				
	S:n	24/11 1896	b	2 Ulosottoapulaista, palkkaa à	2,800: —	5,600: —
		29/12 1896				
		21/12 1897				
		29/12 1905				
		28/12 1906				
		16/12 1912	b	4 Ulosottoapulaista, palkkaa à korotusta 10 vuoden palveluksesta à	1,600: — 400: —	8,000: —
		28/12 1906				
	S:n	30/4 1912	b	4 Ulosottoapulaista, palkkaa à korotusta 5 v:n palveluksesta à	1,600: — 200: —	7,200: —
	S:n	30/12 1909				
			b	9 Ulosottoapulaista, palkkaa à	1,600: —	14,400: —
	S:n	30/4 1912	b	1 Ulosottoapul. Böleä vart., palkkaa	1,800: —	
	S:n	30/12 1909	b	Apumaksu lainopillisen apulaisen palkkaamiseksi kaupunginvoudinkontt. Maist. määr. mukaan	2,400: —	87,800 —
V	2	Vuokrakirjan mukaan.	c	Huoneiston vuokra	5,100: —	
			c	Lämpö Valaistus	800: — 400: —	
				Siirros	6,300: —	3,943,126 88

					Siiros	6,300: —	3,943,126 88
P.L.	V	3		e	{ Siivoaminen	600: —	6,900 —
					{ Tarverahat		300 —
					<i>V Luku. Smk 95,000: —</i>		
					Sekalaista.		
	VI	1	Kvsto ^{3/9} 1882 ^{16/11} 1886 ^{30/12} 1910	b	Alistettujen asiain pöytäkirjojen puhtaaksikirjoi-		3,200 —
						tus sekä syyttäjille	
	VI	2		e	Arkiston tarverahat		6,000 —
					<i>VI Luku. Smk 9,200: —</i>		
					2 P.L. Smk 407,600: —		
					Kolmas Pääluokka.		
					Kunnallishallinto.		
					Kaupunginvaltuusto.		
	I	1			Palkkaukset:		
				b	{ 1 Sihteeri, palkkaa	10,000: —	
					{ 1 Apulaissihteeri, palkkaa	8,000: —	
					{ 1 Notaari, palkkaa	6,000: —	
			Kvsto ^{27/2} 1912 ^{30/12} 1913		{ 1 Kanslisti, palkkaa	2,400: —	
					korotusta 5 v:n pal-		
					veluksesta	240: —	2,640: —
			S:n ^{27/2} 1912 ^{30/12} 1913	b	{ 1 Vahtimestari	1,800: —	
					{ 1 Vahtimestarinapulainen	900: —	29,340 —
	I	2	Vuokrakirjan muk.	c	Kaupunginvalt. huoneist. vuokra	10,100: —	
	I	3		c	{ Valaistus	500: —	10,600 —
					{ Tarverahat		35,000 —
					<i>I Luku. Smk 74,940: —</i>		
					Rahatoimikamari.		
	II	1			Palkkaukset:		
				b	{ 1 Puheenjohtaja	6,000: —	
					{ 5 Jäsentä à 25 markkaa koko-		12,000: —
					ukselta kullekin jäsenelle		
			Kvsto ^{16/12} 1913		{ 1 Sihteeri, palkkaa	12,000: —	
					korotusta 5 v:n pal-		
					veluksesta	1,200: —	13,200: —
					Siiros	31,200: —	4,034,466 88

3 P.L.

				Siirros	31,200: —	4,034,466 88	
			b	1 Apulaissihteeri, palkkaa	8,000: —		
				korotusta 5 v:n palveluksesta	800: —	8,800: —	
				1 Apulaissihteeri, teknikko, palkkaa	10,000: —		
				1 Asiamies, palkkaa	6,000: —		
				1 Notaari, palkkaa	6,000: —		
				1 Pöytäkirjuri, palkkaa	4,200: —		
				1 Kanslisti, palkkaa	2,400: —		
				korotusta 10 v:n palveluksesta	480: —	2,880: —	
				1 Kanslisti, palkkaa	1,800: —		
				1 Vahtimestari, palkkaa	1,800: —		
			korotusta 10 v:n palveluksesta	360: —			
			henkilökoht. lisäystä	200: —	2,360: —		
			1 Vahtimestarinapulainen, palkkaa	1,200: —		74,440 —	
II	2		c	Tarverahat, siivoaminen y. m.		15,000 —	
II	3		d	Arvaamattomiin tarpeisiin		20,000 —	
				<i>II Luku. Smk 109,440: —</i>			
				Rahatoimikonttori.			
				Palkkaukset:			
			b	1 Kaup. kamreeri, palkk.	5,000: —		
				palkkiota	5,000: —		
				korotusta 5 v:n palveluksesta	500: —	10,500: —	
			b	1 Kaup. kasööri, palkk.	4,000: —		
				palkkiota	3,500: —		
				korotusta 10 vuoden palveluksesta	800: —		
			b	Korvausta menetetystä poissaolosakkojen osuudesta		800: —	9,100: —
			b* & c*	1 Apulaiskasööri	6,000: —		
			b	1 Vanhempi Kaupungin- kirjanpitäjä, palkkaa	4,000: —		
				palkkiota	2,000: —		
				korotusta 5 v:n palveluksesta	400: —	6,400: —	
			b	1 Nuorempi Kaupungin- kirjanpitäjä, palkkaa	3,000: —		
				palkkiota	2,000: —		
				Siirros	5,000: —	32,000: —	4,143,906 88

3 P.L.

				Siirros	3,000: —	21,500: —	4,234,646 88
				korotusta 10 v:n palveluksesta	480: —	3,480: —	
				1 Nuor. kasööri, palkkaa palkkiota	2,100: — 300: —	2,400: —	
				1 Kirjanpitäjä, palkkaa palkkiota	2,400: — 600: —		
				korotusta 5 v:n palveluksesta	240: —	3,240: —	
				2 Vanh. konttorikirjuria, palkkaa à	1,800: —		
				palkkiota à	300: —	4,200: —	
				2 Nuor. konttorikirjuria, palkkaa à	1,800: —	3,600: —	
				1 Vaakamestari, palkk. palkkiota	2,200: — 300: —		
				korotusta 5 v:n palveluksesta	220: —	2,720: —	
				2 Avust. vaakamestaria, palkkaa à	1,800: —		
				palkkiota à	300: —	4,200: —	
				9 Vahtimestaria, palkk. à	1,500: —	13,500: —	
				<i>c</i> Ylimäär. apulaiset		11,520: —	
				<i>b</i> Kamreerin apulaisen palkkaamiseen		1,200: —	
				<i>b</i> Vuokra-apua vaakamestarille, joka punnitsee tavaroita muulloin kuin tullikäyttelyn yhteydessä		700: —	
				<i>b</i> 2 Koneenkäyttäjää lämpöjoht. vart.		2,900: —	
				<i>b</i> 2 Koneenkäyttäjää hissilait. vart. à 1,200: —		2,400: —	
				<i>b</i> 1 Koneenkäyttäjääpul.		900: —	
				<i>b</i> 1 Päälyismies		1,200: —	
							79,660 —
				<i>c</i> Mittaripalkkiot			1,440 —
				<i>c</i> Tullihuoneen, tullikamarin haaraosaston, tavaravajain ja muiden Liikennekonttorin alaisten huoneistojen:			
				Polttoaineet		10,000: —	
				Valaistus		7,500: —	
				Siirros	17,500: —		4,315,746 88

P.L.						Siiros	17,500:—	4,315,746	88
IV	4		c	Vedenkulutus ynnä hydraulisten hissi en käyttövesi	7,600:—			26,600	—
				Kalusto	1,500:—				
				4 Sähkö-tavarahissin käyttökustannukset	400:—				
				Tarverahat	5,500:—			5,900	—
				<i>IV Luku. Smk 113,600:—</i>					
V	1			Satamakonttori.					
				Palkkaukset:					
		1886 v:n rahas. Kvsto 21/11 1893	b	1 Satamakapteeni	3,000:—				
				4 0/0 kannantasumasta	3,840:—	6,840:—			
		S:n 1/10 1895	b	1 Sörnäs in satamamestari	2,400:—				
				1 Satamakonttorin kirjuri	3,500:—				
				korotusta 5 v:n palveluksesta	350:—				
				1/2 0/0 kannantasumasta	480:—	4,330:—			
		S:n 30/4 1901 30/12 1913	b	1 Kasööri	2,400:—				
		S:n 28/12 1906 30/12 1911	b	1 Vanhempi satamavahtimestari ..	1,800:—				
		S:n 13/11 1898 30/12 1911	b	1 Nuorempi satamavahtimestari ..	1,600:—				
		S:n 30/12 1911	b	1 Tarkastuskonstaapeli	1,600:—				
		S:n 30/12 1908 30/12 1910	b	11 Satamakonstaapelia à 1,500:—	16,500:—				
				1 Sörnäs in satamakonstaapeli, paitsi asuntoa	1,400:—				
		S:n 28/12 1906 30/12 1910	b	2 Pakkaajaa ja runsimiestä à 900:—	1,800:—				
		S:n 30/12 1908	b	1 Parmaanmittaajain vanhin	1,000:—				
		S:n 11/4 1893 30/12 1911	b	2 Satamaviskaalia à 600:—	1,200:—				
			c	1 Pohjoissataman venelaiturin vartija	900:—				
			c	1 Viaporin talvitien vartija	300:—				
				Ylimääräiset apulaiset:					
		S:n 27/12 1912	b* & c*	1 Satamakapteenin apulainen ..	6,000:—				
				1 Sörnäs in satamamestari n s:n ..	2,400:—				
				Määräraha ylimäär. satamakonstaapeli en palkkaamiseksi	20,000:—			72,470	—
						Siiros	4,420,716	88	

3 P.L.					Siirros	4,420,716 88
V	2			Höyrypurren vuokra ja moottori- veneen käyttökustannukset	800: —	
				1 Moottoriveneenhoitaja, arviolta 7 kuukaudelta à 90: —	630: —	
V	3		c	Moottorikoneen talvihoito	100: —	1,530 —
				Määräraha tavarain poiskuljettami- seksi rantasilloilta	500: —	
				Nostokranan sähkökäyttökustann. . .	500: —	
				Valaistus	150: —	
				Polttopuut	750: —	
				Vedenkulutus	30: —	1,930 —
V	4			Tarverahat		1,100 —
				<i>V Luku. Smk 77,030: —</i>		
Kaupungin yleisten töiden Hallitus ja Rakennus- konttori.						
VI	1			Palkkaukset:		
				Hallituksen jäsenten palkkio, à 20 mk kokoukselta	4,200: —	
				1 Sihteeri, palkkiota	3,000: —	
				1 Kaup. insinööri, palkk. 15,000: — korotusta 10 vuoden palveluksesta 3,000: — matkarafoja 600: —	18,600: —	
				1 Työpäällikkö, palkkaa 10,000: — korotusta 10 vuoden palveluksesta 2,000: — matkarafoja 500: —	12,500: —	
		Kvsto 11/10 1910 8/11 1910 30/12 1911 30/12 1912 30/12 1913	b	2 Insinööriä katu-, viemäri- ja satama- rakennusosastolla, palkkaa kum- pikin 6,000: — matkarafoja kumpikin 500: —	13,000: —	
				1 Kaup. arkkitehti, palkk. 10,000: — korotusta 5 v:n pal- veluksesta 1,000: — matkarafoja 500: —	11,500: —	
				1 Avustava kaupungin- arkkitehti, palkkaa . . . 6,000: — matkarafoja 500: —	6,500: —	
				1 Kaup. asemak.-arkkit., palkkaa 10,000: —		
				Siirros 10,000: —	69,300: —	4,425,276 88

3 H.T.

				Siirros	4,577,376 88
VI	4	Vuokrakirjan muk.	c	Tarveaineet ja apuripäivätyöt mittauksissa . . .	13,000 —
VI	5		c	Huoneiston vuokra	12,000: —
				Valaistus	1,000: —
				Polttoaineet	2,280: —
VI	6			Siivoaminen	2,275: —
VI	7	Kvsto ^{11/6} 1912	b	Tarverahat	8,000 —
				Määräraha kesäloman hankkimiseksi työntekijöille	9,000 —
				<i>VI Luku. Smk 199,655: —</i>	
Tilastokonttori.					
VII	1			Palkkaukset:	
		S:n ^{27/9} 1910	b & c	1 Konttorinjohtaja, palkkaa	7,000: —
				1 Aktuaari, palkkaa	4,500: —
				1 Amanuessi, palkkaa	3,600: —
				1 Laskuapulainen, palkkaa	1,800: —
				2 Laskuapulaista, palkk. à 1,500: —	3,000: —
			c	1 Vahtimestari	600: —
		S:n ^{21/1} 1913	b*	Määräraha ylimääräisten apulaisten palkkaamiseen	3,900: —
				Määräraha 1909—1915 vuoden kunnalliskertomusten jouduttamiseksi	7,850: —
VII	2				32,250 —
VII	3	Välikirj. muk.	c	Painatuskustannukset	20,000 —
				Konttorihuoneiston vuokra	1,700: —
				Valaistus	130: —
				Polttoaineet	250: —
VII	4			Tarverahat	3,000 —
				<i>VII Luku. Smk 57,330: —</i>	
Rakennustarkastus.					
VIII	1			Palkkaukset:	
		Kvsto ^{14/5} 1911 ^{28/5} 1913	b	1 Rakennustarkastaja, palkkaa	12,000: —
				korotusta 5 v:n palveluksesta	1,200: —
				matkaravoja	600: —
				henkilökoht. palkanlis.	1,400: —
					15,200: —
				1 Avustava rakennustarkastaja, palkkaa	9,000: —
				matkaravoja	600: —
					9,600: —
				Siirros 24,800: —	4,682,261 88

P.L.

					Siirros	24,800: —	4,682,261 88
				1 Rakennusinsin., palkkaa 9,000: — matkarafoja 400: —		9,400: —	
				1 Kontrollööri, palkkaa . 6,500: — matkarafoja 500: —		7,000: —	
				1 Avustava rakennusinsinööri		4,800: —	
				1 Kanslisti		2,400: —	
				1 Apulaiskanslisti		1,500: —	
				Määräraha palvelijastoa ja kutsujen tiedoksi saattamista varten		2,800: —	
		Kvsto 14/5 1911	b	Palkkio Terveystoimituslautakunnan valtuutetulle osanotosta rakennus- katselmuksiin		2,500: —	
				Määräraha kesäloman hankkimiseksi Rakennustarkastuskonttorin virka- miehille, Maistraatin määräyksen mukaan		2,000: —	
				Menetettyjen sivusaatavain korvausta kahdelle nykyään virassa olev., katselmuksitoimituksiin osaaottav. raatimiehelle à 4,000: —		8,000: —	65,200 —
VIII	2		c	Siivoaminen		700: —	
				Määräraha tarverahojia ja aineen- koetuskustannuksia varten		2,500: —	3,200 —
				<i>VIII Luku. Smk 68,400: —</i>			
				Revisionilaitos.			
				Palkkaukset:			
		S:n 9/10 1875 30/12 1910	b	a) Vuositilintarkastajain palkkiot . .		6,200: —	
		S:n 14/1 1902 10/9 1912	b	b) Kaupungin irtaimen omaisuuden katsastajain palkkiot		2,100: —	
				c) Revisionikonttori:			
		S:n 7/10 1911 30/12 1913	b	1 Kaup. revisori, palkk. 9,000: —			
				1 Revisori, palkkaa . . 6,000: —			
				1 Reistraattori, palkkaa 3,600: —			
				Revisionikonttorin apu- laisten palkkioiksi . . 5,000: —			
			c	1 Vahtimestari 400: —			32,300 —
IX	2			Tarverahojia			2,000 —
				<i>IX Luku. Smk 34,300: —</i>			
					Siirros	4,784,961 88	

3 P.L.

				Siirros	4,784,961 88
			Taksoituksenvalmistelu.		
			Palkkaukset:		
			1 Puheenjohtaja, palkkaa 9,000: — korot. 5 v:n palveluk- sesta 1/6:sta 1915.... 525: —	9,525: —	
			2 jäsentä à 20 mk kokoukselta ..	4,000: —	
			1 Sihteeri, palkkaa	5,000: —	
		Kvsto 8/9 1914	2 taksoituslautakunnan puheenjoh- tajaa, 20 mk kokoukselta, kumpi- kin	800: —	
		S:n 26/4 1910 30/12 1911	Ylimääräiset apulaiset	16,400: —	
		b&c	Ensitietojen hankkimiseen	1,300: —	
			Palvelijasto	1,000: —	38,025
X	2		Vuokra	1,400: —	
			Valaistus	400: —	
			Polttoaineet	600: —	
			Vedenkulutus	50: —	2,450
X	3		Tarverahat ja siivoaminen		3,600
			<i>X Luku. Smk 44,075: —</i>		
			Holhouslautakunta.		
			Sihteerin palkkio	1,500: —	
			Vahtimestarinpalkkio, tarverahat y. m.	600: —	2,100
			<i>XI Luku. Smk 2,100: —</i>		
			Kunnan työvälytystoimisto.		
			Palkkaukset:		
			1 Johtaja, palkkaa 4,800: — korot. 10 v:n palveluk- sesta	960: —	5,760: —
			1 miesapulainen, palkk. 2,400: — korot. 5 v:n palveluk- sesta	240: —	2,640: —
			1 naisapulainen, palkkaa 2,400: — korot. 5 v:n palveluk- sesta	240: —	2,640: —
			1 naisapulainen	1,800: —	
			1 naisapulainen	1,500: —	
			Vahtimestari, paitsi asuntoa, poltto- puita ja valoa	1,440: —	
			1 konttoripoika	600: —	16,380
				Siirros	4,847,516 88

P.L.					Siirros	
						4,847,516 88
XII	2		c	Polttoaineet	860:—	
				Valaistus	100:—	
				Vedenkulutus	100:—	1,060
XII	3			Tarverahat, siivoaminen y. m.		3,160
				<i>XII Luku. Smk 20,600:—</i>		
Kasvatuslautakunta.						
XIII	1			Palkkaukset:		
				1 Puheenjohtaja	2,400:—	
				5 Jäsentä à 20 mk kultakin kokoukselta	2,400:—	
				1 Ammattihoilooja, palkkaa	8,000:—	
		Kvsto 4/11 1914	b	1 Kamreeri, palkkaa	3,600:—	
				1 Lääkäri, palkkaa	3,000:—	
				1 Kassanhoitaja	1,200:—	
				Ylimääräiset apulaiset	3,000:—	
				1 Vahtimestari	1,200:—	24,800
XIII	2			Vuokra	3,000:—	
			c	Polttoaineet	500:—	
				Valaistus	500:—	4,000
XIII	3			Matkakulut	3,000:—	
				Tarverahat, siivoaminen y. m.	5,000:—	8,000
				<i>XIII Luku. Smk 36,800:—</i>		
Helsingin kaupungin museon lautakunta.						
XIV	1			Palkkaukset:		
		S:n 21/10 1908	b&c	Museonhoitajan palkkio	3,000:—	
		13/6 1911		Vahtimestari, paitsi asuntoa ja lämpöä	600:—	
		8/10 1911		Lämmittäjä, paitsi asunt. ja polttop.	1,200:—	4,800
		S:n 26/3 1911	b	Valokuvaukseen sekä museoesineiden, valokuvain y. m. ostoon		4,000
XIV	2			Polttoaineet	1,000:—	
			c	Valo	150:—	
				Vedenkulutus	100:—	1,250
XIV	4			Tarverahat, siivoaminen y. m.		1,900
				<i>XIV Luku. Smk 11,950:—</i>		
Sosiaalilautakunta.						
XV	1		c	Palkkio lautakunnan puheenjohtajalle ja jäsenille	3,000:—	
				Siirros	3,000:—	4,900,486 88

3 P.L.

				Siirros	3,000:—	4,900,486	88
		Kvsto ^{15/4} 1913 _{26/5} 1914	b	1 Sihteeri, palkkaa	5,000:—		
				Kesäloman aikaisen sijaisen palkkio	150:—		
				1 Vahtimestarin apulainen	300:—		
				Kaupungin yleishyödyll. rakennuslainarahaston hoitojaoston palkkio	1,500:—		
			c	Kunnan työväenasuntojen hoitojaosto, palkkio	600:—	10,550	
XV	2			Lautakunnan tarverahat	1,500:—		
				Hoitojaoston s:n	500:—	2,000	
XV	3	S:n ^{28/4} 1908 _{30/12} 1908 _{30/12} 1910	b	a) Asunnot Hietaniemenkadun N:oissa 5—23:			
				Isännöitsijä, paitsi asunt., palkkiota	600:—		
				Talonmies, samalla lämmittäjä, s:n s:n, palkkiota	1,320:—		
				Tarverahat, puhtaanapito y. m., . .	3,100:—		
				Valaistus	250:—		
			c	Polttoaineet	2,000:—		
				Vedenkulutus	1,400:—		
				Istutusten kunnossapito	400:—		
				Korjauskustannukset	1,800:—	10,870	
XV	4	S:n ^{28/4} 1908 _{30/12} 1908 _{30/12} 1910	b	b) Asunnot Kristiinankadun N:ossa 16:			
				Isännöitsijän palkkio	600:—		
				Talonmies, paitsi asunt., palkkiota . .	900:—		
				Tarverahat, puhtaanapito y. m. . .	660:—		
			c	Valaistus	100:—		
				Vedenkulutus	450:—		
				Korjauskustannukset	1,200:—	3,910	
				<i>XV Luku. Smk 27,330:—</i>			
				Oikeusaputoimisto.			
XVI	1			Palkkaukset:			
				1 Oikeusavustaja, palkkaa	6,000:—		
		S:n ^{7/3} 1911	b	1 Oikeusavustajan apul., palkkaa . .	3,600:—		
				Sijaisen palkkaamiseen oikeusavustajain kesäloman aikana	600:—	10,200	
XVI	2	Välikirjan muk.	c	Huoneiston vuokra	1,400:—		
				Lämpö	150:—		
			c	Valaistus	75:—	1,625	
XVI	3			Tarverahat, siivoaminen y. m.		1,400	
				<i>XVI Luku. Smk 13,225:—</i>			
				Siirros		4,941,041	88

			Siirros	4,941,041 88
.L.			Kansanlastentarhain johtokunta.	
	XVII	1 Kvsto ^{13/2} 1912 ^{14/5} 1912	b { 1 Tarkastaja, palkkaa 1,200:— 1 Sihteeri, palkkaa 600:—	2,100—
		c Tarverahat 300:— <i>XVII Luku. Smk 2,100:—</i>		
		Musiikkilautakunta.		
XVIII	1 S:n ^{13/2} 1912 ^{28/4} 1914	b { 1 Puheenjohtaja 1,200:— 1 Sihteeri 1,200:—	3,200—	
	c Tarverahat 800:— <i>XVIII Luku. Smk 3,200:—</i> 3 P.L. Smk 986,815:—			
.L.			Neljäs Pääluokka.	
			Katu- ja laituri- valaistus.	
			Kaasuvalaistus.	
I	1	c 860,000 m ³ kulutettua kaasua à 16 penniä m ³ :ltä 137,600:—	205,020—	
	c { Lyhdynsytyttäjain ja lampunhoita- jain palkat 49,000:— Muut katuvalaistuksen kustannuk- set 18,420:— <i>I Luku. Smk 205,020:—</i>			
		Sähkövalaistus.		
II	1 Kvsto ^{30/12} 1911	c 415,700 kilowattitunnilta sähkövir- taa à 15 penniä 62,355:—	87,000—	
	c Kunnossapito ja kustannukset 24,645:— <i>II Luku. Smk 87,000:—</i>			
		Petrolivalaistus.		
III	1	c { Kulutetaan petrolia arviolta 47,000 kg, mikä 20 pennin mukaan kg:lta on 9,400:— Kunnossapito ja hoito 12,200:— Korjaukset, tarveaineet, vuokrat 5,000:— Vakuutusmaksut ja sekalaisia 700:—	27,300—	
		<i>III Luku. Smk 27,300:—</i>		
			Siirros	5,265,661 88

				Siirros	5,265,661 88
4 P.L.	IV	1	c	Laiturien ja tavaravajain ylimääräinen valaistus.	
				Sähkövalaistus	4,400: —
				Kaasuvalaistus	5,200: —
				<i>IV Luku. Smk 9,600: —</i>	
				4 P.L. Smk 328,920: —	9,600 —
5 P.L.				Viides Pääluokka.	
				Palolaitos.	
				Palkat ja muut edut.	
	I	1		1 Palomestari paitsi asuntoa, polttopuita ja valoa, palkkaa	8,500: —
				1 Alipalomestari, palkkaa	5,200: —
				vuokrarahoja	2,800: —
			b	1 Palotoimikunnan sihteeri	600: —
				1 Pääaseman ruiskumestari, paitsi asuntoa, polttopuita ja valoa	3,000: —
			b	1 Kallion aseman s:n, paitsi s:n s:n	3,000: —
				henkilökoht. lisäystä	600: —
				2 Koneenkäyttäjät, paitsi s:n s:n à 2,700: —	5,400: —
			b & c	10 Kersanttia, paitsi asuntoa, polttopuita ja valoa à 2,400: —	24,000: —
				30 Korpraalia, à 1,200: —	36,000: —
				10 S:n à 900: —	9,000: —
				Vuokrarahat 8 naineelle korpraalille, à 400: —	3,200: —
				Lisämääräraha, tarvittaessa annettav. distinktionikorpraaleille	1,000: —
			b & c	30 toisvuotista konstaapelia, kasarmissa, à 720: —	21,600: —
				33 ensim. vuoden konstaapelia, kasarmissa, à 600: —	19,800: —
				Ruoka 103 mieh. à 420: —	43,260: —
				Vaatetus 103 mieh. à 150: —	15,450: —
				Alipäällystön vaatteet	1,500: —
				<i>I Luku. Smk 203,910: —</i>	203,910 —
				Siirros	5,479,171 88

				Siirros	5,479,171 88	
.L.	II	1		Palotalli, 25 hevosta.		
			c {	39,000 kg heiniä à 15 penniä	5,850: —	
				45,000 s:n kaurjoja à 20 penniä	9,000: —	
				Oljet ja turvepehku	1,400: —	
				Kengitys ja lääkkeet	1,300: —	
			Silojen y. m. kunnossapito	800: —	18,350 —	
			<i>II Luku. Smk 18,350: —</i>			
			Lämmitys, valaistus, puhtaanapito ja veden- kulutus.			
	III	1	c {	1,300 m ³ koivuhalkoja à 6: 50	8,450: —	
				40 tonnia koksia à 42: —	1,680: —	
				Valaistus	5,500: —	
				Tallien ja käymäläin puhtaanapito	2,500: —	
				Vedenkulutus	2,000: —	20,130 —
			<i>III Luku. Smk 20,130: —</i>			
			Palokalut ja kalusto.			
	IV	1	c {	Palokalujen kunnossapito	4,500: —	
				Palolennättimen kunnossapito	2,000: —	
			c* {	Letkuvaraston täydentäminen	2,000: —	
				Palolennättimen täydentäminen	1,000: —	
			c* {	Palo- ja huonekaluja sekä kalustoa Bölen paloasemalle	3,000: —	12,500 —
			<i>IV Luku. Smk 12,500: —</i>			
			Sekalaista.			
	V	1	c {	Palkkioita palokatselmuksista	800: —	
				Tarverahoja, lahjapalkkioita y. m.	3,500: —	
			b	Sairasvaunun ja sidetarpeiden kun-		
				nossapito	300: —	
			c	Kirjojen ja sanomalehtien ostoon	400: —	5,000 —
			<i>V Luku. Smk 5,000: —</i>			
			5 P.L. Smk 259,890: —			
				Siirros	5,535,151 88	

Kvsto 27/9 1904

6 P.L.

				Siirros	5,535,151 88		
Kuudes Pääluokka.							
Poliisilaitos.							
Käteinen apumaksu.							
I	1	K. Asetus 20/4 1903 K. S:in päät. 8/5 1912	} b	Koko vuosimäärärahasta poliisilaitoksen voimassa-	198,720		
				—			
<i>I Luku. Smk 198,720: —</i>							
Virkahuoneistojen vuokrat.							
II	1	K. Asetus 20/4 1913 Välikirjain muk.	} b	Poliisikamarin ja keskuspoliisin huoneisto	12,000: —		
				Etsivän osaston ja ensimmäinen poliisiaseman huoneistot	56,000: —		
				Osetoimiston s:n	3,000: —		
				Passitoimiston s:n	3,000: —		
				Talli	2,400: —		
				2:nen poliisiasema	16,000: —		
				3:s s:n	6,755: —		
				4:s s:n	22,000: —		
				Töölön s:n	1,260: —		
				Forsbyn s:n	1,050: —		
				Hermannin s:n	2,160: —		
				Bölen s:n	1,200: —		
				Poliisimaneesi	1,000: —		
				Kirjapaino ja varuskamari	4,200: —		
<i>II Luku. Smk 132,025: —</i>							
Lämmitys, valaistus, puhtaanapito ja vedenkulutus.							
III	1	K. Asetus 20/4 1903	} b	Polttopuut	16,500: —		
				Valaistus	17,500: —		
				Tallin ja käymäläin puhtaanapito	5,000: —		
				Vedenkulutus	1,800: —		
<i>III Luku. Smk 40,800: —</i>							
Sekalaista.							
IV	1	K. Asetus 20/4 1903	} b	Kaupungin osalle tulevia korjauskustannuksia aseista, hevosista, huonekaluista y. m.	2,750: —		
				Siirros	2,750: —		
					5,906,696 88		

.L.		Kvsto ^{26/3} 1907	b	Puhelinverkon kunnossapito	733: 33				
			c*	3 hevosen ostoon	3,000: —				
				100 kotimaisen huopapeitteen ostoon	1,000: —		7,483	33	
				<i>IV Luku. Smk 7,483: 33</i>					
				6 P.L. Smk 379,028: 33					
Seitsemäs Pääluokka.									
Terveyden- ja sairaanhoito.									
Terveydenhoitolautakunta.									
	I	1		Palkkaukset:					
		Kvsto ^{29/11} 1904	b	Puheenjohtaja, palkkiota	3,000: —				
		S:n ^{22/9} 1908 ^{30/12} 1908	b	4 Jäsentä à 20 mk joka kokouk-					
				selta	3,500: —				
		S:n ^{21/12} 1897 ^{30/12} 1911 ^{30/12} 1912 ^{30/12} 1913	b&c	1 Sihteeri	3,000: —				
				1 Puhtaaksikirjoittajatar	1,500: —				
				1 Vahtimestari, palkkiota	1,200: —				
				henkilökoht. palkanlis.	300: —	1,500: —			
			c	1 Päivystäjä	1,500: —				
		S:n ^{13/5} 1913	b	1 Toimistoapulainen	2,000: —		16,000	—	
	I	2		Polttoaineet	560: —				
			c	Valaistus	300: —				
				Vedenkulutus	100: —			960	
	I	3		Tarverahat				7,500	
				<i>I Luku. Smk 24,460: —</i>					
Lääkärit ja sairaanhoitajat.									
	II	1		Palkkaukset:					
		Kvsto ^{24/10} 1893	b	Ensim. kaup. lääk., palkkaa	6,000: —				
				palkkiota	4,000: —				
				korotusta 10 vuoden					
				palveluksesta	2,000: —	12,000: —			
		K. S:in päät. ^{5/2} 1910		Toinen kaupunginlääkäri, palkkaa . .	4,500: —				
		Kvsto ^{11/5} 1909 ^{30/12} 1910	b	Sijaisen palkkaamis. toisen kaup.					
				lääkäriin kesäloman aikana	375: —				
		S:n ^{13/5} 1913	b	1 Terveydenhoidontarkastaja	8,000: —				
				Sijaisen palkkaamis. terveydenhoidon					
				tark. kesäloman aikana	600: —				
				Siirros		25,475: —	5,938,640	21	88

7 P.L.

		1886 v:n rahas.		Siiros	25,475:—	5,938,640	21
		Kvsto 19/4 1898 } 20/12 1911 }		2 Aluelääkäriä kaupungissa à 3,000:—	6,000:—		
		S:n 30/9 1890 } S:n 20/10 1903 }	b	1 Aluelääkäri Töölön alueella 1 S:n Sörnäsän alueella 1 S:n Hermannin ja Toukolan alueella	4,000:— 4,000:— 4,000:—		
		S:n 29/12 1891 } 14/11 1911 }		2 S:n Kallion alueella à 4,000:—	8,000:—		
		S:n 9/4 1889 } S:n 30/12 1909 } 30/12 1911 }		1 Naispuolinen lääkäri 1 Aluelääkäri Bölessä	3,000:— 1,500:—		
		S:n 19/4 1898 } 30/12 1911 }	b	Palkkioita viransijaisille aluelääkä- rien kesäloman aikana	2,400:—		
		S:n 15/11 1904 } 21/2 1911 }	b	2 Lääkäriä kaupungin kansakou- luissa (kts. IX. Opetus- ja sivi- tyslaitokset).			
		S:n 30/12 1913 } S:n 30/12 1907 } 30/12 1908 } 30/12 1911 }	b	1 Kättilö 9 Kunnan sairaanhoitajatarta à 1,500:—	1,000:— 13,500:—		
		S:n 22/12 1911	b	1 Apulainen ensim. kaupunginlääkä- rille kasvattien hoidon tarkastami- sessa, palkkaa 2,000:— matkaravoja 100:—	2,100:—	74,975	—
II	2		c	Bölessä olevan huoneiston vuokra, siivoaminen, lämmitys, valaistus, puhelin y. m.	900:—		
			c	Sairaanhoitotarvikkeet ja desinfioi- misaineet kättilölle	100:—		
		S:n 17/5 1908	b	Matkakulut ja sairaanhoitotarvik- keet	600:—		
			c	Kunnan 8 sairaanhoitajattaren rai- tietievuosipiletit, à 100:—	800:—	2,400	—
II	3	S:n 30/12 1907 } 30/12 1910 }	b	Lääkäripäivystys sunnuntaisin ja pyhäpäivin	1,200:—		
		S:n 5/10 1909	b	Palkkiota lääkäreille yökäynneistä	2,000:—	3,200	—
				<i>II Luku. Smk 80,575:—</i>			
				Marian sairaala. <i>Sisätautien osasto.</i>			
III	1	1908 v:n raha- sääntö	b	Palkkaukset: 1 Ylilääkäri, laitoksen johtaja, palkkaa 8,000:— korotusta 5 v:n pal- veluksesta 800:—	8,800:—		
				Siiros	8,800:—	6,019,215	21

.L.

				Siirros	8,800:—	6,019,215	21
	1908 v:n rahas. Kvsto ^{17/10} 1905 _{30/12} 1913	b	Viransijaisuuspalkkio alilääkärille ylilääkärin kesäloman ajalta	400:—			
			1 Alilääkäri, paitsi asunt., lämp., valaist., siivoom. ja ruokaa, palkkaa	4,500:—			
			korotusta 10 vuoden palveluksesta	900:—	5,400:—		
	1908 v:n rahas. Kvsto ^{30/12} 1913	b	Sijaisen palkkaamiseksi alilääkärin kesäloman aikana	300:—			
			2 Assistenttilääkär., paitsi asunt., lämp., valaist., siiv. ja ruokaa, palkkaa à 3,300:—	6,600:—			
	S:n ^{30/12} 1909 _{30/12} 1913	b	1 Assistenttilääkäri, paitsi ruokaa, (ei asunt.), palkkaa	3,300:—			
			Viransijaisten palkkaamiseen assis- tenttilääkärien kesäloman aikana à 200:—	600:—			
	1908 v:n rahas. Kvsto ^{30/12} 1910 _{30/12} 1913	b	1 Ylihoitaj:r, paitsi asunt., lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa	1,500:—			
			korotus 5 vuoden pal- veluksesta	150:—	1,650:—		
	1908 v:n rahas. Kvsto ^{30/12} 1910 _{30/12} 1911 _{30/12} 1913	b	8 Osastohoitajatarta, paitsi asuntoa, lämpöä, valaistusta ja ruokaa, palk- kaa à 70 mk kuuk.	6,720:—			
			Korotus 3 hoitajattarelle 10 v:n palveluksesta à 168:—	504:—			
			Korotus 3 hoitajattarelle 5 v:n palveluksesta à 84:—	252:—			
	S:n ^{30/12} 1909 _{30/12} 1910	b	1 Yöhoitajatar, paitsi asunt., valoa, lämpöä ja ruokaa, palkkaa	840:—			
			13 Alihoitajatarta, paitsi asuntoa, lämp., valaist. ja ruok., palkkaa à 45 mk kuuk.	7,020:—			
	1908 v:n rahas. Kvsto ^{30/12} 1910 _{30/12} 1911	b	8 Yöhoitajatarta, paitsi asunt., läm- pöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 45 mk kuuk.	4,320:—			
			Korotus 10 v:n palveluksesta 3 hoitajattarelle à 120:—	360:—			
			Korotus 5 v:n palveluksesta 1 hoitajattarelle	60:—			
	S:n ^{23/11} 1909	b	Ylimääräinen hoito sairaanhoito- henkilökunnan sairaudentapauk- sissa	800:—			
				Siirros	47,926:—	6,019,215	21

7 P.L.

				Siirros	47,926:—	6,019,215	21
		Kvsto 30/12 1909	b	Hierojan palkkio	1,200:—		
		S:n 30/12 1909	b	1 Kylvettäjäätä, paitsi asunt., lämp., valoa ja ruokaa, palkkaa	300:—		
		1908 v:n rahas.	b	12 Siivoojatarta, paitsi asuntoa, lämp., valaist. ja ruok., palkkaa à 20 mk kuuk.	2,880:—		
		1908 v:n rahas. Kvsto 30/12 1912	b	1 Siivoojatar tuberkuloosisosastolla, paitsi asuntoa, valoa, lämpöä ja ruokaa, palkkaa à 25 mk kuu- kaudessa	300:—	52,606	
III	2		c	Lääkkeet	17,000:—		
				Kaluston kunnossapito	10,000:—		
				Konekalujen, sideaineiden, väkiviin- an ja desinfioimisaineiden osto ja kunnossapito	5,000:—		
				Seerum-tutkimukset	1,000:—	33,000	
				<i>Kirurginen osasto.</i>			
				Palkkaukset:			
		1908 v:n rahas.		1 Ylilääk., kirurgi, palkkaa 6,000:— korotusta 10 v:n pal- veluksesta	1,200:—	7,200:—	
				Viransijaisuuspalkkio vanh. assis- tenttilääkärille ylilääkärin kesä- loman aikana	350:—		
				1 Vanhempi assistenttilääk., paitsi asunt., lämp., valaist. ja ruok., palkkaa	3,000:—		
				Sijaisen palkkaamiseen vanhemman assistenttilääk. kesäloman ajaksi	250:—		
		1908 v:n rahas. Kvsto 30/12 1910 30/12 1911 30/12 1912 30/12 1913	b	1 Nuor. assistenttilääkäri, paitsi asunt., lämpöä, valaist. ja ruokaa, palkkaa	2,400:—		
				Sijaisen palkkaamiseen nuoremman assistenttilääk. kesäloman ajaksi	200:—		
				1 Amanuenssi, paitsi asunt., läm- pöä, valoa ja ruokaa, palkkaa ..	1,200:—		
				1 Operatsiohoitajatar, paitsi asun- toa, lämpöä, valoa, ja ruok., palk- kaa 70 mk kuukaudessa	840:—		
				2 Osastohoitajatarta, paitsi asun- toa, valaist., lämpöä ja ruokaa, palkkaa à 70 mk kuukaudessa	1,680:—		
				Siirros	17,120:—	6,104,821	21

					Siirros	17,120:—	6,104,821	21		
P.L.					1 Hoitajatar poliklinikassa, samalla velvollinen hoitamaan Röntgen- kojetta, paitsi asuntoa, lämpöä, valaist. ja ruokaa, palkkaa 70 mk kuukaudessa	840:—				
		1908 v:n rahas. Kvsto 30/12 1910	}	b	Korotus 1 hoitajattarelle 10 vuoden palveluksesta	168:—				
		30/12 1911			Korotus 2 hoitajattarelle 5 vuoden palveluksesta à 84:—	168:—				
		30/12 1912			6 Alihoitajatarta, paitsi asuntoa, valaist., lämpöä ja ruokaa, palk- kaa à 45 mk kuuk.	3,240:—				
		30/12 1913			2 Yöhoitajatarta, paitsi asuntoa, valoa, lämpöä ja ruokaa, palk- kaa à 45 mk kuukaudessa	1,080:—				
					3 Siivoojatarta, paitsi asunt., läm- pöä, valaist. ja ruokaa, palkkaa à 20 mk kuukaudessa	720:—				
		S:n 23/11 1909		b	Ylimääräinen sairaanhoito hoitohen- kilökunnan sairaustapauksissa . .	800:—				
		1908 v:n rahas. Kvsto 30/12 1911	}	b	Hierojan palkkio	1,000:—	25,136			
III	4						Lääkkeet	4,500:—		
						e	Sidetarpeet ja konekalut	12,000:—		
					Kaluston kunnossapitoon ja ostoon	6,000:—	22,500			
					<i>Lasten- ja eristysosasto.</i>					
					Palkkaukset:					
					1 Lääkäri	3,600:—				
					1 Amanuenssi	2,400:—				
					1 Osastohoitajatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa	840:—				
					4 Alihoitajatarta, paitsi asuntoa, läm- pöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 45 mk kuukaudessa	2,160:—				
				e	2 Yöhoitajatarta, paitsi asuntoa, läm- pöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 45 mk kuukaudessa	1,080:—				
					2 Palvelijatarta, paitsi asuntoa, läm- pöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 20 mk kuukaudessa	480:—				
					Ylimääräinen sairaanhoito hoitohen- kilökunnan sairaustapauksissa . .	400:—	10,960			
					Siirros		6,163,417	21		

				Siirros	6,163,417 21
7 P.L.	III	6	c	Lääkkeet	3,600: —
				Kaluston kunnossapito ja osto	3,000: —
				Konekalut, siteet ja desinfisioimis- aineet	2,000: —
					8,600 —
				<i>Talousoasto.</i>	
	III	7		Palkkaukset:	
		1908 v:n rahas.	b	1 Toimitsija, paitsi asun- toa, valoa ja lämpöä, palkkaa	4,000: —
		Kvsto 29/12 1893	b	palkankorotusta 10 v:n palveluksesta	1,000: —
					5,000: —
		1908 v:n rahas.	b	1 Apulainen, palkkaa . .	1,800: —
		Kvsto 30/12 1913		vuokrarahoja	360: —
					2,160: —
				1 Taloudenhoitajatar, paitsi asunt., lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa	1,500: —
				1 Taloudenhoitajattaren apulainen, paitsi asun- toa, lämpöä, valaist. ja ruokaa, palkkaa . .	1,000: —
				henkilökoht. palkanlis.	200: —
					1,200: —
		1908 v:n rahas.	b&c	1 Keittäjätar, paitsi asunt., läm- pöä, valoa ja ruokaa, palkkaa	480: —
		Kvsto 30/12 1912		40 mk kuukaudessa	480: —
		30/12 1913			
				1 Keittäjätar, paitsi asunt., läm- pöä, valoa ja ruokaa, palkkaa	420: —
				35 mk kuukaudessa	420: —
				2 Keittäjätartä, paitsi asuntoa, läm- pöä, valoa ja ruokaa, palkkaa	720: —
				à 30 mk kuukaudessa	720: —
			c	Ylimäär. keittiöapu	240: —
		1908 v:n rahas.	b	3 Palvelijatarta, paitsi asuntoa, läm- pöä, valoa ja ruokaa, palkkaa	900: —
		Kvsto 30/12 1910		à 25 mk kuukaudessa	900: —
		30/12 1911			
		30/12 1913		7 Palvelijatarta, paitsi asunt., läm- pöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à	1,680: —
				20 mk kuukaudessa	1,680: —
		1908 v:n rahas.	b	1 Leipojatar, paitsi asuntoa, läm- pöä, valoa ja ruokaa, palkkaa	420: —
		Kvsto 30/12 1912		à 35 mk kuukaudessa	420: —
		30/12 1913			
				1 Leipojatar, paitsi asuntoa, läm- pöä, valoa ja ruokaa, palkkaa	360: —
				à 30 mk kuuk.	360: —
				Siirros	15,080: —
					6,172,017 21

P.L.

				Siirros	15,080:—	6,172,017	21		
			1	Liinavaatevarast. hoitajatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa	480:—				
				henkilökoht. lisäystä	600:—	1,080:—			
	1908 v:n rahas. Kvsto	30/12 1912	b	1	Ompelijatar, samalla liinavaatevaraston hoitajattaren apuna, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 35 mk kuuk.	420:—			
		30/12 1913		3	Ompelijatarta, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 30 mk kuukaudessa	1,080:—			
				3	Pesijätärtä, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kukin 30 mk kuukaudessa	1,080:—			
				12	Pesijätärtä, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kukin 25 mk kuukaudessa	3,600:—			
				1	Siivoojatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 20 mk kuukaudessa	240:—			
				1	Koneenkäyttäjä, paitsi asuntoa, lämpöä, ja valaist., palkkaa	2,400:—			
				1	Koneenkäyttäjä, paitsi asuntoa, lämpöä, ja valaist., palkkaa	1,800:—			
				2	Lämmittäjä, paitsi asunt., lämp., valoa ja ruokaa, palkkaa à 50 mk kuukaudessa	1,200:—			
	1908 v:n rahas. Kvsto	30/12 1911		b&c	1	Lämmittäjä, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 45 mk kuukaudessa	540:—		
		30/12 1912			1	Vahtimestari, paitsi asunt., ruokaa, lämp. ja valoa, palkkaa	730:—		
		30/12 1913				henkilökoht. palk. lis.	180:—	910:—	
					1	Ovenvartija, samalla portinvartija, paitsi asunt., lämp., valoa ja ruokaa, palkkaa	900:—		
			1		Ruumiinavausapul, paitsi asunt., lämp., valaist. ja ruokaa, palkkaa	600:—			
			9		Renkiä, paitsi asunt., lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 40 mk kuukaudessa	4,320:—			
					Siirros	35,250:—	6,172,017	21	

7 P.L.

				Siirros	35,250: —	6,172,017 21
III	8	1908 v:n rahas. Kvsto ^{30/12} 1911 ^{30/12} 1912 ^{30/12} 1913	b	1 Portinvartija, paitsi asunt., lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 40 mk kuukaudessa	480: —	
			b	1 Klosetintyhjentäjätär, palkkaa 33 mk kuukaudessa	396: —	
			b	1 Yövirtija, paitsi ruokaa (ei asuntoa), palkkaa 50 mk kuukaudessa	600: —	36,726 —
			c	Ruoka 250 potilaalle, à 1 mk 15 p. päivässä	104,937: 50	
			c	Ruoka 24 potilaalle, à 1 mk 60 p. päivässä	14,016: —	
			c	Ruoka 40 lapselle à 65 p. päivässä	9,490: —	
			c	Ruoka 56 hengelle, lääkäreille ja sairaanhoitajattar., à 1 mk 60 p. päiv.	32,704: —	
			c	Ruoka 74 palvelushenkilölle à 1 mk 15 p. päivässä	31,061: 50	
			c	Kaluston kunnossapito	4,000: —	
			c	Hevosen ylläpito	700: —	
			c	Polttoaineet	45,600: —	
			c	Valaistus ja lamput	15,000: —	
			c	Vedenkulutus	9,500: —	
			c	Seisotuskaivojen ja käymäläin puhtaanapito	1,200: —	
			c	Sekalaisiin menoihin	20,000: —	288,209 —
				<i>Desinfisioimislaitos.</i>		
III	9	1908 v:n rahas.	b	1 Esimies (koneenkäyttäjä), paitsi asuntoa, lämp. ja val., palkkaa 1,200: — henkilökoht. lisäystä	180: —	1,380: —
		1908 v:n rahas.	b	1 Apulainen, paitsi asuntoa, lämpöä, valaist. ja ruokaa, palkkaa	480: —	
			c	Polttoaineet	1,200: —	
			c	Hevosen ylläpito	700: —	
			c	Desinfisioimistarvikkeet	1,000: —	4,760 —
				<i>Röntgenosasto.</i>		
III	10	Kvsto ^{3/10} 1911	b	Röntgen-assistentti, palkkiota	2,400: —	
			b	Vuotuinen kunnossapito	2,000: —	4,400 —
				Siirros	6,506,112 21	

P.L.					Siirros	
						6,506,112 21
III	11	1908 v:n rahas. Kvsto 30/12 1911	b	Lyhyen kesäloman hankkimiseksi palveluskunnalle		4,300
				<i>Marian sairaalan oppilaskoulu.</i>		
III	12			Palkkaukset:		
		S:n 10/9 1912	b & c	1 Johtajatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 70 mk kuukaudelta	840: —	
				1 Palvelijatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa ..	240: —	
				Polttopuut ja kaasuu	800: —	
				Pesu ja silitys	1,200: —	
			c	13 hengen ruoka à 1 mk 60 p. päivässä	7,592: —	
				Yhden henkilön ruoka à 1 mk 15 p. päivässä	419: 75	
		S:n 10/9 1912	b	Oppilaiden opetukseen ynnä opetusvälineiden ostoon	1,500: —	
			c	Sekalaisiin menoihin	300: —	12,891 75
				<i>III Luku. Smk 504,088: 75</i>		
				Kulikutautisairaala.		
IV	1			Palkkaukset:		
			b	1 Ylilääkäri, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa	9,000: —	
				1 Alilääkäri, paitsi s:n s:n, palkkaa	6,000: —	
		1913 v:n rahäsääntö		1 Vanh. assistenttilääkäri, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa, ruokaa ja pesua, palkkaa	3,600: —	
				1 Nuor. assistenttilääkäri, paitsi s:n s:n, palkkaa	3,000: —	
				1 Toimitsija, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa	4,000: —	
				1 Konttoriapulainen	1,800: —	
				1 Ylihoitajatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa, ruokaa ja pesua, palkkaa	1,500: —	
		1913 v:n rahäsääntö	b & c	9 Osastohoitajatarta, paitsi s:n s:n, palkkaa à 900: —	8,100: —	
				Korotus 5 v:n palveluksesta 2 hoitajattarelle à 90: —	180: —	
				Korotus 5 v:n palveluksesta 1 hoitajattarelle 1/12:sta 1915	7: 50	
				Siirros	37,187: 50	6,523,303 96

7 P.L.

				Siirros	37,187: 50	6,523,303 96
			22 Alihoitajatarta, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa, ruokaa ja pesua, palkkaa à 600: —		13,200: —	
			13 Yöhoitaj., s:n s:n, palkk. à 600: —		7,800: —	
			Ylimääräinen sairaanhoito (palkka ja ruoka) ja opetuskurssit		6,000: —	
			Korotus 5 v:n palveluksesta 1 alihoitajattarelle 1/1:stä 1915		60: —	
			S:n s:n 2:lle 1/6:sta 1915		70: —	
			S:n s:n 1:lle 1/12:sta 1915		5: —	
			2 Puhelimenhoitajaa, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa, ruokaa ja pesua, palkkaa à 780		1,560: —	
			1 Liinavaatevaraston hoitajatar		1,200: —	
			1 Emännöitsijä, paitsi asuntoa, lämp., valoa, ruokaa ja pesua, palkkaa		1,500: —	
			1 Emännöits. apulainen, paitsi s:n s:n		720: —	
			15 Siivoojatarta, paitsi s:n s:n, palkkaa à 300: —		4,500: —	
			1 Siivoojatar desinfisioimisosastolla, paitsi s:n s:n, palkkaa		360: —	
1913 v:n rahasaäntö	b & c		2 Siivoojatarta desinfisioimista var- ten, s:n s:n, palkkaa à 300: —		600: —	
			2 Ompelijatarta, paitsi s:n s:n, palkkaa à 360: —		720: —	
			1 Silittäjä, paitsi s:n s:n, palkkaa		360: —	
			8 Pesijätärtä, paitsi s:n s:n, palkkaa à 360: —		2,880: —	
			1 Koneenkäyttäjä, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa		2,400: —	
			1 Koneenkäyttjäapulainen, paitsi s:n s:n, palkkaa		1,800: —	
			2 Lämmittäj., paitsi as., lämp., val., ruokaa ja pesua, palkkaa à 600: —		1,200: —	
			1 Lämmittäjä, 6 kuukauden aikana, paitsi s:n s:n, palkkaa		300: —	
			1 Vahtimestari, paitsi asuntoa, lämpöä, val., ruokaa ja pesua, palkk.		900: —	
			1 Ovenvartija, s:n s:n, palkkaa		900: —	
			1 Portinvartija, s:n s:n, palkkaa		480: —	
			6 Renkiä, s:n s:n, palkkaa à 480: —		2,880: —	
			2 Keittäjätärtä, s:n s:n palkk. à 420: —		840: —	
			1 Keittäjä, s:n s:n palkkaa		360: —	
			Siirros	90,782: 50	6,523,303 96	

				Siirros	90,782: 50	6,523,303 96
P.L.				6 Palvelijatarta, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa, ruokaa ja pesua, palkkaa à 300: —	1,800: —	
				1 Leipojatar, s:n s:n, palkkaa	420: —	
				1 Yövärtija, s:n s:n, palkkaa	480: —	
				1 Desinfisioitsija, s:n s:n, palkkaa	1,200: —	
				1 Autonohjaaja, s:n s:n, palkkaa	1,200: —	
				Kesäloman hankkimiseksi palveluskunnalle	4,000: —	99,882 50
IV	2	1913 v:n rahassaäntö	b&c	Potilaiden ruoka	72,000: —	
				Palveluskunnan s:n:		
				52 hengen à 1: 60 päivässä	30,368: —	
				53 s:n à 1: 15 s:n	22,246: 75	
				1 s:n à 1: 15 s:n 6 kuukauden aikana	210: —	
				Lääkkeet ja sidetarpeet	16,000: —	
			c	Konekalut	1,000: —	
				Desinfisioiminen	5,000: —	
				Kaluston kunnossapitooon ja täydentämiseen	10,000: —	
				Polttoaineet	30,000: —	
				Valaistus	12,000: —	
			c	Vedenkulutus	10,000: —	
				Kaasu	2,000: —	
				Hevosten elatus	2,400: —	
				Muut sekalaiset menot	14,600: —	227,824 75
<i>IV Luku. Smk 327,707: 25</i>						
Kivelän sairaala ynnä Greijuksen lisäsairaala.						
<i>Koko sairaalan yleiset virkailijat.</i>						
V	1	Kvsto 8/10 1912	b	1 Ylilääkäri, sairaalan johtaja, palkkaa	5,500: —	
				lääkärinhoidosta Greijuksen lisäsairaalassa	1,000: —	6,500: —
				1 Assistenttilääkäri, paitsi asuntoa, lämp., valoa ja ruokaa, palkkaa	2,400: —	
				1 Assistenttilääkäri, palkkaa	3,600: —	
				Siirros	12,500: —	6,851,011 21

7 P.L.

				Siirros	12,500: —	6,851,011	21		
			b	1 Toimitsija, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa	4,000: —				
		Kvsto 8/10 1912		Greijuksen lisäsairaalan hoidosta, palkkaa	600: —	4,600: —			
				1 Konttoriapul., palkkaa	2,000: —				
				Vuokratrahoja	600: —	2,600: —	19,700		
			<i>Mielenvikaisten osasto ynnä Greijuksen lisäsairaala.</i>						
V	2		b & c	1 Ylihoit:r, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa	1,500: —				
				palkankorot. 10 vuoden palveluksesta	300: —	1,800: —			
				1 Osastohoitajatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa 70 mk kuukaudessa		840: —			
				1 Ylihoitajatar Greijuksessa, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa 75 mk kuukaudessa		900: —			
				Sijaisen palkkaamiseksi Greijuksen ylihoitajattaren kesäloman aikana		75: —			
				1 Työnjohtajatar, paitsi ruokaa, palkkaa 70 mk kuukaudessa		840: —			
		S:n 8/10 1912		16 Hoitajatarta, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 40 mk kuukaudessa		7,680: —			
				12 Hoitajatarta, paitsi s:n s:n, palkk. à 40 mk kuukaud. 1/7 1915 asti		2,880: —			
				Korotus 1 hoitajattarelle 10 v:n palveluksesta		120: —			
				Korotus 13 hoitajattarelle 5 v:n palveluksesta à 60 mk vuodessa		780: —			
				Sijaisten palkkaamiseksi 16 hoitajattaren kesäloman ajaksi puoleksi kuukaudeksi		320: —			
				4 Mieshoitajaa, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa 60 mk kukin kuukaudessa		2,880: —			
				1 S:n, paitsi s:n s:n, palkkaa 60 mk. kuukaudessa 1/7 1915 asti		360: —			
				Siirros	19,475: —	6,870,711	21		

7 P.L.

				Siirros	1,300: —	6,905,348 71
			1 Taloudenhoitajattaren apulainen, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa 50 mk kuukaudessa		600: —	
			Sijaisen palkkaamiseen taloudenhoitajattaren apulaiselle 3 viikoksi		37: 50	
			1 Keittäjätar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa 35 mk kuukaudessa		420: —	
			4 Keittäjäärtä, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kukin 30 mk kuukaudessa		1,440: —	
			6 Astiainpesijätärtä, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kukin 25 mk kuukaudessa		1,800: —	
			2 Leipojatarta, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kumpikin 30 mk kuukaudessa ..		720: —	
			1 Liinavaatevaraston ja ompelun johtajatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa 70 mk kuukaudessa		840: —	
			1 Vaatt. pesun johtajatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa 50 mk kuukaudessa		600: —	
			3 Palvelusk. vaatteiden pesijätärtä paitsi asunt., lämp., valoa ja ruok., palkk. kukin 25 mk kuukaudessa		900: —	
			2 Silittäjäärtä, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kumpikin 25 mk kuukaudesaa		600: —	
			3 Ompelijatarta, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 30 mk kuukaudessa		1,080: —	
			6 Renkiä, niistä 1 Greijuksessa, paitsi asunt., lämp., valoa ja ruokaa, palkk., kukin 40 mk kuukaudessa		2,880: —	
			1 Portinvartija, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 35 mk kuukaudessa		420: —	
			1 Yövärtija à 3: — yöltä		1,095: —	
			1 Yövärtija à 2: 50 yöltä ¹ / ₇ 1915 asti		452: 50	
				Siirros	15,185: —	6,905,348 71

Kvsto ⁸/₁₀ 1912 *b & c*

P.L.									
						Siirros	15,185: —	6,905,348 71	
		Kvsto 8/10 1912	b	1 Vahtimestari, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa ..			1,000: —		
			c	Lyhyenlaisen kesäloman hankkimiseksi palveluskunnalle			500: —		
				Ylimääräinen sairaanhoito taudintapausten sattuessa hoitohenkilökunnan ja palvelijaston keskuudessa			500: —	17,185	
V	5			255 potilaan ruoka, kunkin 65 penniä päivässä			60,498: 75		
				149 potilaan ruoka 1/7 1915 asti, kunkin 65 penniä päivässä			17,529: 85		
				150 potilaan ruoka, kunkin 1 mk päivässä			54,750: —		
				Sairaalan palvelijaston, 68 henkilön, ruoka, kunkin 1 mk päivässä ..			24,820: —		
				Sairaalan henkilökunnan, 13 hengen ruoka, à 1 mk päiv. 1/7 1915 asti			2,353: —		
			c	Assistenttilääkäriin, ylihoitajatarten, osastohoitajatarten, pesun ja linavaatevaraston sekä ompelutyön johtajattaren ynnä emännöitsijän, 15 hengen, ruoka à 1:50 päivässä			8,212: 50		
				Lääkkeet			15,000: —		
				Polttoaineet ja valaistus			35,000: —		
				Vedenkulutus			5,000: —		
				3 hevosen heinät ja kaurat			1,800: —		
				Kaluston kunnossapito ja täydennys sekä kaluston ja vaatteiden osto			43,000: —		
				Utteruusrahoja mielisairaiden suorittamasta työstä			1,300: —		
				Patjain ja tyynyjen oljet			1,500: —		
				Puhtaanapito			2,200: —		
				Sekalaista			5,000: —		
				405 hengen vaatteiden pesu kaupungin Kunnalliskodissa à 3 mk potilasta kohti			15,000: —	292,964 10	
				<i>V Luku. Smk 364,486: 60</i>					
						Siirros	7,215,497 81		

7 P.L.

				Siirros	7,215,497 81
VI	1		Nickbyn mielisairaala.		
			Palkkaukset:		
			1 Ylilääkäri, palkkaa	10,000:—	
			1 Alilääkäri, palkkaa	6,000:—	
			Lääkärien kesäloman aikaisen sijaisen palkkio	800:—	
			Kirurgisen avustuksen käyttämisestä	500:—	
			1 Toimitsija, palkkaa	4,000:—	
			1 Varastonhoitajatar, palkkiota	720:—	
			1 Saarnaaja, palkkiota	800:—	
			1 Lukkari, palkkiota	300:—	
			1 Ylihoitajatar, palkkaa	1,200:—	
			1 S:n s:n 1/7:stä 1915, palkkaa ..	600:—	
			1 Työnjohtajatar 1/7:stä 1915, palkk.	450:—	
			1 Vanhempi hoitaja, palkkaa	900:—	
			1 Vanh. hoitajatar 1/7:stä 1915, palkk.	360:—	
			15 Mieshoitajaa, palkkaa à 720 mk	10,800:—	
			4 Hoitajatarta, palkkaa à 480 mk	1,920:—	
			20 s:n 1/7:stä 1915, palkkaa à 480	4,800:—	
			3 Siivoojatarta, samalla alihoitajatarta, palkkaa à 300 mk	900:—	
			2 Siivoojatarta 1/7:stä 1915, palkkaa à 300 mk	300:—	
		1914 v:n rahasaäntö	Hoitohenkilökunnan viransijaiset ..	800:—	
			1 Ylikoneenkäyttäjää, palkkiota	1,800:—	
			1 Toinen koneenkäyttäjää, palkkiota	1,200:—	
			1 Lämmittäjä, mekanikko, palkkiota	720:—	
			2 Lämmittäjää, palkkiota à 540 mk	1,080:—	
			1 Lämmittäjä 8 kuukauden aikana, palkkiota 45 mk kuukaudessa ..	360:—	
			1 Puutarhuri, palkkiota	1,200:—	
			1 Puuseppä, palkkiota	800:—	
			1 Maalari, palkkiota	720:—	
			1 Suutari, palkkiota	600:—	
			1 Räättäli, palkkiota	600:—	
			1 Seppä, samalla portinvartija, palkk.	800:—	
			1 Ovenvartija, sam. vahtimest., palkk.	720:—	
			1 Ajomies, palkkiota	480:—	
			3 Renkiä, palkkiota à 420 mk	1,260:—	
			1 Pesunjohtajatar, palkkiota	500:—	
			5 Pesijätärtä, 1 à 300 ja 4 à 240 mk	1,260:—	
			3 Pesijätärtä 1/7:stä 1915, palkkiota	360:—	
			1 Yövärtija, palkkiota	480:—	
			1 Sianhoitaja, palkkiota	420:—	
			Siirros	61,510:—	7,215,497 81

.L.		1914 v:n rahan- sääntö	b		Siirros	61,510:—	7,215,497 81
				1 Kylvettäjäär, palkkiota	300:—		
				Puhelinaseman hoito	240:—		
				Kesäloman hankkimiseksi talous- henkilökunnalle	500:—		
				1 Emännöitsijä, palkkiota	1,200:—		
				1 Keittäjäär, palkkiota	480:—		
				3 Palvelijatarta, à 240 mk	720:—		
				1 S:n 1/7:stä 1915, 240 mk	120:—		
				1 Leipojatar	360:—		
				1 S:n 1/7:stä 1915, à 300 mk	150:—		
				1 Renki	360:—		65,940—
VI	2		c	Henkilökunnan ruoka:			
				4 hengen à 1: 50 päivässä	2,190:—		
				2 hengen à 1: 50 päivässä 1/7:stä 1915	547: 50		
				28 hengen à 1: 10 päivässä	11,242:—		
				23 hengen à 1: 10 päivässä 1/7:stä 1915	4,617: 25		
				28 hengen à 0: 80 päivässä	8,176:—		
				5 hengen à 0: 80 päivässä 1/7:stä 1915	730:—		
				Potilaiden ruoka:			
				15 hengen à 1: 10 päivässä	6,022: 50		
				15 hengen à 1: 10 päivässä 1/7:stä 1915	3,011: 25		
				135 hengen à 0: 80 päivässä	39,420:—		
				135 hengen à 0: 80 päivässä 1/7:stä 1915	19,710:—		
				8 Oppilaan ruoka 6 kuukauden aikana à 1: 10 päivässä	1,606:—		
				Annosrahain ja maksettujen ruoka- rahain välisen erotuksen tasoitta- miseen	511:—		
				Lääkkeet, sidetarvikkeet y. m.	4,000:—		
				Halot ja hiilet	25,000:—		
				Petroli ja kynttilät	1,500:—		
				Tasoius- ja istutustyöt, maanviljelys ja puutarhanhoito	10,000:—		
				Kaluston ja parselien korjaus	18,000:—		
				4 hevosen heinät, kaurat ja pehku	1,800:—		
				Maalaus-, takoma- y. m. tarpeet	2,000:—		
				Siirros	160,083: 50		7,281,437 81

7 P.L.

				Siirros 160,083: 50	7,821,437 81
				Oljet, pehku, saippua, suopa y.m... 2,500:—	
				Uutteruusrahat 900:—	
				Verot y. m. sekalaiset menot..... 5,000:—	168,983 50
VI	3			Potilaiden elätteelleanto	30,000 —
				<i>VI Luku. Smk 264,923: 50</i>	
				Humaliston varasairaala.	
VII	1			Palkkaukset:	
				1 Lääkäri	3,000:—
				1 Amanuenssi	1,200:—
				1 Ylihoitajatar, taloud. hoitaja	1,080:—
				3 Osastohoitajataria à 840 mk....	2,520:—
				3 Hoitajataria à 600 mk	1,800:—
				Korotusta 5 hoitajattarelle 5 v:n palveluksesta	300:—
				1 Emännöitsijä	480:—
				1 Leipojatar	300:—
				2 Palvelijatarta à 240 mk	480:—
				3 Siivoojataria à 240 mk	720:—
				2 Renkiä à 480 mk	960:—
				3 Pesijätärtä à 300 mk	900:—
				Palvelusväen kesäloman aikaiset sijaiset	200:—
VII	2	Kvsto ^{6/4} 1909 ^{30/12} 1910 ^{30/12} 1911	} b* & c*	60 hengen ruoka à 1:15 päivässä	25,185:—
				10 hengen ruoka à 1:60 päivässä	5,840:—
				Lääkkeet	4,000:—
				Ylimääräinen sairaanhoito	400:—
				Kaluston ostoon ja kunnossapitoon	4,400:—
				Sekalaisiin menoihin	3,340:—
				Vuokrat	12,840:—
				Polttoaineet	4,000:—
				Valaistus	800:—
				Vedenkulutus	750:—
				Käymäläin puhtaanapito	400:—
				<i>VII Luku. Smk 75,895:—</i>	
				Poliklinikat ja muu sairaanhoito.	
VIII	1	S:n ^{29/12} 1905 ^{30/12} 1910	} b	Erinäiset poliklinikat:	
				Määräraha Kallion lastenpoliklinikkaa varten	4,000:—
				Siirros 4,000:—	7,556,316 31

						Siirros	4,000: —	7,556,316	31
L.		Kvsto ^{30/12} 1912	b	Määräraha polikliinista silmäosastoa varten: t:ri G. A. Nordman.. 2,500: —					
				Päivärahat varatt. sair. puolesta tilintekovelvollisuudella 200: —		2,700: —			
				T:ri E. Kuhlefelt 2,000: —					
				Päivämaksuja varattomien sairaiden puolesta tilitysvelvollisuudella . 300: —		2,300: —			
		S:n ^{30/12} 1912	b	Määräraha Kallion silmätautipoliklinikan voimassapitoon.		6,500: —			
		S:n ^{28/5} 1907 ^{30/12} 1912	b	Määräraha korva-, nenä- ja kurkkutautien poliklinikkaa varten		5,700: —			
		S:n ^{15/12} 1903 ^{30/12} 1907 ^{30/12} 1908	b	Määräraha 10 sairassijaa varten t:rien O. A. Boijen ja A. W. Parvian lapsenpäästölaitoksessa		18,540: —			
		S:n ^{30/12} 1911	b*	Määräraha Diakonissalaitoksen kodille H:gin kaupungista olevia tuberkelitautisia lapsia varten . .		1,650: —		41,390 —	
	VIII	2	S:n ^{29/12} 1905 ^{30/12} 1910 ^{30/12} 1912	b	Määräraha Marian sairaalan tuberkuloosipoliklinikkaa ja huoltolaa varten		26,600 —		
	VIII	3	S:n ^{30/4} 1912	b	Määräraha Oulunkylän kesäpäiväparantolaa varten		12,130 —		
VIII	4	S:n ^{30/12} 1908 ^{30/12} 1910	b	Kättilöavun kustantamiseksi varattomille kotonaan		4,000 —			
				<i>VIII Luku. Smk 84,120: —</i>					
				Terveyspoliisi.					
IX	1	S:n ^{13/12} 1904	b	Palkkaukset ja matkakulut:					
				1 Työtarkastaja, palkkaa 3,000: — korotusta 5 v:n palveluksesta 500: —		3,500: —			
		S:n ^{11/3} 1913	b	1 Naispuolinen työtarkastaja.		3,000: —			
				c	Työtarkastajain matkakuluihin		200: —		
		1886 v:n rahas. Kvsto ^{30/12} 1911	b	1 Ylikaitsija, palkkaa		2,800: —			
korotusta 10 v:n palveluksesta 500: —				3,300: —					
1886 v:n rahas. Kvsto ^{16/3} 1909 ^{16/4} 1912	b	5 Kaitsijaa, palkkaa à		2,500: —					
		korotusta 5 v:n palveluksesta à 250: —		13,750: —					
		3 Kaitsijaa à 2,500 mk.		7,500: —					
				Siirros	31,250: —	7,640,436	31		

				Siirros	31,250: —	7,640,436	31
7 P.L.		Kvsto 14/3 1912	b	5 Nuor. kaitsijaa, palkkaa à 2,000 mk	10,000: —		
		S:n 29/12 1905 30/12 1907	b & c	Terveyskaitsijain matkakustannukset	1,100: —		
		S:n 28/11 1905 30/12 1913	b	Määräraha työväenasuntojen tarkas- tamista varten	7,000: —		
		S:n 22/12 1911 30/12 1913	b	1 Desinfisioimisen johtaja, palkkaa 3 Desinfisioitsijaa, palkk. à 2,000: — 2 Tuberkelitautisten asunnonpuhdis- tajatarta, palkkaa à 1,000 mk	2,500: — 6,000: — 2,000: —		
IX	2			Kotien desinfisioiminen		59,850	—
				<i>IX Luku. Smk 77,850: —</i>		18,000	—
				Terveystoimisto.			
X	1			Palkkaukset:			
				1 Ylilääkäri	6,000: —		
				1 Johtaja	4,500: —		
				1 Assistentti	3,000: —		
				6 Kaitsijaa à 2,500 mk	15,000: —		
				Korotus 5 v:n palveluksesta 4 vanh. kaitsijalle à 250 mk	1,000: —		
		S:n 8/10 1907 30/12 1908 30/12 1909 30/12 1911 30/12 1912 30/12 1913	b	S:n s:n yhdelle vanh. kaitsijalle 1/2:sta 1915	229: 17		
				2 Nuorempaa kaits., à 2,000 mk	4,000: —		
				1 Vahtimestari, palkkiota	1,800: —	35,529	17
X	2			Polttoaineet	325: —		
				Valaistus	320: —		
				Siivoaminen ja pesu	700: —		
				Kaluston kunnossapito, lääkkeet, raitiotieliput y. m.	2,100: —	3,445	—
				<i>X Luku. Smk 38,974: 17</i>			
				Laboratori terveydellisiä tutkimuksia varten.			
XI	1			Palkkaukset:			
				1 Johtaja	8,000: —		
				1 Assistentti	4,800: —		
				1 Laborantti	2,400: —		
				1 Näytteidenottaja	1,500: —		
				1 Kirjuriapulainen	1,200: —		
		S:n 26/5 1903 30/12 1907 30/12 1909 30/12 1910	b & c	Tilapäisten apulaisten palkkaami- seen	3,000: —		
				1 Vahtimestari, paitsi asuntoa, läm- pää ja valoa, palkkaa	1,700: —		
				Siirros	22,600: —	7,757,260	48

P.L.							
					Siirros	22,600:—	7,757,260 48
		Kvsto ^{11/12 1906} ^{17/11 1908}	b	1 Lääkäri bakteriologisia tutkimuk- sia varten	5,000:—		
		S:n ^{17/11 1908}	b	Lääkärin sijaisen palkkio kesäloman aikana	400:—		
		S:n ^{30/12 1907} ^{30/12 1912}	b	1 Vahtimestarinapulainen	900:—		28,900—
XI	2			Vedenkulutus	350:—		
				Polttoaineet	2,000:—		
			c	Valo	500:—		2,850—
XI	3			Koneid. ja kirjakokoelm. kunnos- sap., näyttöiden y. m. oston	4,000:—		
			c*	Kirjakokoelman täydentämiseen	1,000:—		
			c	Koneiden y. m. osto bakteriologisia tutkimuksia varten	800:—		5,800—
				<i>XI Luku. Smk 37,550:—</i>			
				Lihantarkastusasema.			
XII	1			Palkkaukset:			
				1 Johtaja, bakteriologi	8,000:—		
				1 Vanhempi tarkastuseläinlääkäri	6,000:—		
				1 Nuorempi s:n	4,000:—		
				1 Kassanhoitaja	3,000:—		
				1 Päiväkirjanpitäjä	1,800:—		
		S:n ^{25/11 1913} ^{7/4 1914}	b&c	3 Trikinienetsijää à 1,800 mk	5,400:—		
				1 Halliesimies	2,400:—		
				2 Leimaajaa à 1,500	3,000:—		
				4 Kantajaa à 1,500	6,000:—		
				1 Laboratorin vahtimestari	2,000:—		
				1 Näytteidenottaja	1,500:—		
				1 Tarkastusapulainen	1,500:—		
			c	Ylimäär. henkilökunta	22,400:—		67,000—
XII	2	Välikirjan muk.		Vuokra	17,000:—		
				Valo	1,500:—		
				Kaasu	1,500:—		
				Vedenkulutus	400:—		20,400—
XII	3			Sisustuksen ja kaluston täydennys sekä korjaukset	2,000:—		
			c	Leimasimet, niiden korjaus ja leima- sinväri	1,000:—		
				Hylkylihan poiskuljetus	1,500:—		
				Siivoaminen ja pesu	1,000:—		
				Sekalaiset menot	3,950:—		9,450—
				<i>XII Luku. Smk 96,850:—</i>			
					Siirros	7,891,660 48	

7 P.L.

					Siirros	7,891,660	48
					Rokotusainevarasto.		
XIII	1		c	Määräraha rokotusvelvollisuuden täyttämisen valvontaa varten ..	400: —		
			c	Määräraha huoneistojen hankkimiseksi rokot. varten ja niiden siivoamiseen	600: —	1,000	—
				<i>XIII Luku. Smk 1,000: —</i>			
					Sekalaista.		
XIV	1		c	Määräraha Leppäsuon varasairaalain vartioimista y. m. varten		1,200	—
XIV	2			S:n kulkutautien ehkäisemiseksi		6,000	—
XIV	3			Tilapäisten sairaalain käymäläin y. m. puhtaana-pito		2,000	—
XIV	4			Määräraha desinfioimismajalaa varten		6,000	—
XIV	5		c*	Rottien tappamiseen		3,000	—
XIV	6	Kvsto 10/6 1913	b	Kunnan teurastamon johtaja, palkkaa	8,000: —		
				vuokrankorvausta	2,000: —	10,000	—
				<i>XIV Luku. Smk 28,200: —</i>			
				7 P.L. Smk 2,006,680: 27			
					Kahdeksas Pääluokka.		
					Vaivaishoito.		
					Vaivaishoitohallitus.		
I	1			1 Puheenjohtaja	1,200: —		
		Kvsto 30/12 1911	b	1 Toimitusjohtaja	7,000: —		
		30/12 1912		1 Sihteri	6,000: —		
		21/9 1909		1 Kirjanpitäjä	3,600: —		
		21/2 1911		1 Lastenhoidontarkastaja	6,000: —		
		30/12 1912		1 Tarkastaja	3,000: —		
			c	1 Kassanhoitajatar	1,800: —		
		S:n 20/4 1909	b	1 Kanslianjoht., palkkaa 2,400: —			
		21/9 1909		korotusta 10 v:n pal-			
		28/5 1913		veluksesta	1,000: —	3,400: —	
					Siirros	32,000: —	7,920,860
							48

8 P.L.

P.L.

				Siiros	32,000:—	7,920,860	48		
			1 Kanslianjohtaja, palkk. korotus 5 v:n palveluksesta	2,400:—	500:—				
			henkilökohtaista palkkionlisäystä	500:—	3,400:—				
			1 Rekisteritoimiston johtajatar	2,000:—	3,000:—				
			2 Kirjuriapulaista à 1,500:—	3,000:—	7,200:—				
			6 Kirjuriapulaista à 1,200:—	7,200:—	6,000:—				
			4 Diakonissaa, kukin à 1,500:—	6,000:—	1,800:—				
			1 Vahtimestari	1,800:—	480:—				
			1 Vahtimestarinapulainen	480:—	9,000:—				
			Palkkiota Vaivashoitohallituksen jäsenille valmistelukokouksista	9,000:—	20,000:—				
			Palkkiota kaupungissa oleville kait-sijoille ja vakinaisille maaseutu-asiamiehille	20,000:—	2,000:—				
			Korvausta tarkastusmatkoista	2,000:—	800:—				
			Määräraha 8 raitiotiekortin ostoon	800:—	800:—				
			Kesäloman hankkimiseksi kaupungissa oleville kait-sijoille sekä erinäisille hallituksen virkailijoille	800:—	500:—				
			Valaistus	500:—	1,200:—				
			Polttoaineet	1,200:—	100:—				
			Vedenkulutus	100:—	6,000:—				
			Tarverahat, siivoaminen y. m.	6,000:—	2,000:—				
			Painatuskulut	2,000:—	5,000:—				
			Arvaamattomat menot	5,000:—		103,280			
			<i>I Luku. Smk 103,280:—</i>						
			Kunnalliskoti ja sen yhteydessä olevat laitokset.						
			Yhteiset kustannukset:						
			1 Tarkastaja, paitsi asuntoa, valoa ja lämpöä, palkkaa	6,000:—	2,400:—				
			1 Konttoristi, paitsi s:n s:n	2,400:—	2,000:—				
			1 Konttoriapul., paitsi s:n s:n	2,000:—	2,400:—				
			1 Saarnaaja	2,400:—	300:—				
			Palkkio urkuinsoitosta ja kirkkolaulun johtamisesta	300:—					
				Siiros	13,100:—	8,024,140	48		

II

1

1886 v:n rahas.
Kvsto 30/12 1912

S:n 23/9 1913

S:n 28/12 1906

1886 v:n rahas.
Kvsto 21/12 1889
9/6 1914

S:n 11/6 1912

8 P.L.

				Siirros	13,100:—	8,024,140	48	
			} b	1 Varastonhoitaja, paitsi asuntoa, ruokaa, lämpöä ja valoa, palkkaa	1,200:—			
				1 Puutarhatöiden johtaja, paitsi s:n s:n, palkkaa	1,200:—			
				1 Koneenkäytt., paitsi s:n s:n, palkk.	1,500:—			
				2 Lämmittäjää, paitsi s:n s:n, palkkaa kumpikin 540:—	1,080:—			
		Kvsto 11/6 1912		1 Pesulaitoksen johtajatar, paitsi s:n s:n, palkkaa	900:—			
				1 Pesijätär, paitsi s:n s:n, palkkaa	360:—			
				4 Pesijätärtä, paitsi s:n s:n, palkkaa kukin 324:—	1,296:—			
				1 Emännöitsijä, paitsi s:n s:n, palkk.	900:—			
				1 Keittäjätär, paitsi s:n s:n, palkkaa	480:—			
				4 Keittäjätärtä, paitsi s:n s:n, palkk. kukin 300:—	1,200:—			
				2 Leipojatarta, paitsi s:n s:n, palkkaa kumpikin 360:—	720:—			
				c Lääkkeet	4,600:—			
		S:n 11/11 1913		b Lääkärinvalvonta Kunnalliskodissa ja Työlaitoksessa sekä Oulunkylän lastenkodissa	2,400:—			
				{ Erinäiset sisustus- ja tasoitustyöt.	5,000:—			
			c Maanviljelystä varten	5,500:—				
			{ Kirjastoa varten	1,000:—		42,436		
			<i>Kunnalliskoti.</i>					
			} b	1 Emännöitsijä, paitsi ruokaa, asuntoa, polttopuita, ja valoa, palkkaa	900:—			
				1 Ompelijatar, paitsi s:n s:n, palkk.	360:—			
				1 Ylihoit:r, paitsi s:n s:n, palkkaa	900:—			
				1 S:n, lasten osaston, paitsi s:n s:n, palkkaa	900:—			
				2 Hoitajatarta, paitsi s:n s:n, palkkaa à 600:—	1,200:—			
				1 Hoitajatar, paitsi s:n s:n, palkkaa	600:—			
				1 Hoitajatar, paitsi s:n s:n, palkkaa	480:—			
				4 Apulaishoitajatarta, paitsi s:n s:n, palkkaa à 420:—	1,680:—			
				1 Renki, paitsi s:n s:n, palkkaa	540:—			
				1 Portinvartija, paitsi s:n s:n, palkk.	900:—			
				Siirros	8,460:—	8,066,576	48	

					Siirros	8,460: —	8,066,576	48	
.L.			c	Sijaisten palkkaamiseen erinäisten virkailijain kesäloman ajaksi....		600: —			
			c	Vaatetus		17,000: —			
				450 hoidokin ruoka à 60 penniä päivässä	98,550: —				
			c	Sairaiden ruoka ja tavall. ruuan parannus	4,000: —	102,550: —			
				Henkilökunnan, 9 hengen, s:n à 1: 20 päivässä .	3,942: —				
			c	S:n 26 hengen à 90 penniä päivässä.....	8,541: —	12,483: —			
				Kalusto		17,000: —			
			d	Tarveaineet		4,200: —			
				Polttoaineet		54,000: —			
				Valaistus		7,500: —			
				Vedenkulutus		7,000: —			
				Kaurat ja heinät 8 hevoselle sekä silain y. m. kunnossapito		4,800: —			
				Korjaustyöt		7,000: —			
				Utteruusrahat		8,000: —			
				Sekalaisia menoja		20,000: —		270,593	
				<i>Työlaitos.</i>					
II	3			b	1 Kaitsija, paitsi asuntoa, polttopuita ja valoa		2,400: —		
		Kvsto 30/12 1913	b		1 Konttoriapulainen, paitsi ruokaa, asuntoa, lämpöä ja valoa		480: —		
					3 Vahtimestaria, paitsi asuntoa, polttop. ja valoa, à 1,200: — ..		3,600: —		
		S:n 30/12 1912	b	1 Vahtimestari, paitsi asuntoa, ruokaa, lämpöä ja valoa.....		960: —			
				2 Työesimiestä, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, à 1,200: —		2,400: —			
		S:n 19/10 1909	c	Sijaisen palkkaamiseen kesäloman aikana		400: —			
				Polttoaineet		6,000: —			
				Valaistus		1,000: —			
				Vedenkulutus		700: —			
				150 hoidokin ruoka à 60 penniä päivässä	32,850: —				
			Sairaanruoka	2,000: —					
				Siirros	34,850: —	17,940: —	8,337,169	48	

8 P.L.

				Siirros 34,850: —	17,940: —	8,337,169 48	
			c	Palveluskun., 7 hengen, ruoka à 90 p. päivässä 2,299: 50	37,149: 50		
				Vaateuskustannukset	8,000: —		
				Tarveaineet	50,000: —		
				Kalusto ja työkalut	4,000: —		
				Utteruusrahat	8,000: —		
				Korjaustyöt	1,000: —		
			d	Sekalaisia menoja	3,000: —	129,089 50	
				<i>Oulunkylän lastenkoti.</i>			
II	4		c	1 Johtajatar, paitsi asuntoa, ruokaa, lämpöä ja valoa, palkkaa	900: —		
				1 Lastenhoitajatar, paitsi s:n, palkk.	600: —		
				5 S:n, paitsi s:n, palkkaa à 420: —	2,100: —		
				1 Keittäjätär, paitsi s:n, palkkaa ..	360: —		
				1 Ompelijatar, paitsi s:n, palkkaa ..	360: —		
				Kesäloman aikaiset viransijaiset ..	250: —		
				Vaatetus	3,500: —		
				50 lapsen ruoka à 75 p:iä päivässä	13,687: 50		
				Henkilökun., 2 hengen, ruoka à 1: 20 päivässä 876: —			
				S:n, 5 hengen, ruoka à 90 p:iä päivässä	1,642: 50		
				S:n, 2 hengen, s:n à 60 p:iä päivässä	438: —	16,644: —	
				Polttoaineet	1,300: —		
			Valaistus	600: —			
			Vedenkulutus	720: —			
			Kalusto	500: —			
			Lääkkeet	900: —			
			d	Sekalaiset menot	2,500: —	31,234 —	
				<i>II Luku. Smk 473,352: 50</i>			
				Apurahoja ja kustannuksia laitoksen ulkopuolella olevia köyhiä varten.			
III	1		c	Kaupunkiin ja maaseudulle hoidettaviksi an- nettut		140,000 —	
III	2			Sairaanhoido		200,000 —	
					Siirros	8,837,492 98	

					Siirros	8,837,492 98
P.L.	III	3	c	Mielenvikaisten hoitokustannukset	200,000	—
	III	4		Lääkkeet	14,000	—
	III	5		Suoranaisia apurahoja:		
				a) vaivaishoitoon ehdottomasti oikeutetuille henkilöille	155,000: —	
				b) puutteenalaisille, joilla ei ole ehdotonta oikeutta vaivaishoitoon	75,000: —	230,000 —
			<i>III Luku. Smk 784,000: —</i>			
			Sekalaista.			
	IV	1	e	Hautauskuluja		4,000 —
	IV	2	c	Määräraha Kaupunkilähetykselle miesten työlaitoksen voimassapitoon Betaniassa	3,000: —	
				S:n naisten työlaitoksen	6,000: —	
				S:n Sörnäsän s:n	4,000: —	
				S:n Ryttylän miesten työsiirtolan voimassapitoon	18,500: —	31,500 —
		Kvsto 26/5 1914	b	<i>IV Luku. Smk 35,500: —</i>		
				8 P.L. Smk 1,396,132: 50		
				Yhdeksäs Pääluokka.		
				Opetus- ja sivistyslaitokset.		
				Merikoulu.		
P.L.	I	1	} b & c	Vuokra	3,583: 30	
				c	Polttopuut	600: —
				<i>I Luku. Smk 4,183: 30</i>		
				Käsityöläiskoulut.		
	II	1	} b & c	Määräraha ylemmille käsityöläiskouluille	43,388: —	
				b & c	S:n alemmille käsityöläiskouluille	30,483: —
		K. Julist. 25/11 1885 Kvsto 17/10 1899 27/11 1906				
				Siirros	9,395,047 28	

9 P.L.

				Siirros	9,395,047	28	
II	2			<i>Valmistava poikain ammattikoulu:</i>			
		Kvsto	26/9 1900 20/11 1900	} b	1 Vakainainen opettaja ruotsal. osastolla	4,200: —	
					korotus 5 v:n palveluksesta	600: —	
		S:n	26/9 1900 20/11 1900 19/12 1901	} b	1 Vakainainen opettaja suomal. osastolla	4,200: —	
					korotus 5 v:n palveluksesta	600: —	
					1 Vakin. opettaja käsi- varaispiirustuksessa	3,000: —	
					korotus 15 v:n palveluksesta 1/9:stä 1915	933: 32	
		S:n	25/9 1900 20/11 1900	} b	1 Vakainainen työmestari puutöissä	3,300: —	
					korotus 15 v:n palveluksesta	900: —	
					1 Vakainainen työmestari metallitöissä	2,700: —	
					korotus 15 v:n palveluksesta	900: —	
		S:n	30/12 1907	b	Johtaja, palkkiota	1,500: —	
					Palkkioita tuntiopettajille, 44 viikkotunn. à 150 mk	6,600: —	
				c	Palkkiota tuntiopettajille vihkojen korjauks., 6 viikkotunn. à 150 mk	900: —	
		S:n	30/12 1907	b	1 Alityömestari puu- töissä	1,800: —	
					korotus 10 v:n palveluksesta	400: —	
		S:n	30/12 1907	b	1 Alityömestari metalli- töissä	1,800: —	
		S:n	30/12 1910	b	henkilökoht. lis.	600: —	
					korotus 5 v:n palveluksesta	200: —	
		S:n	3/11 1908	b	Palkkiota työpajan sil- mälläpidosta ruotsa- laisella ja suomalai- sella osastolla	1,200: —	
		S:n	30/10 1906	b	Vahtimestarin palkkio	1,200: —	
		S:n	30/12 1913	b	Vahtimestarin apulainen 9 kuuk. aikana	450: —	
				Siirros	36,333: 32	9,395,047	28

P.L.

		Siirros 36,333: 32		9,395,047 28
			Työpajan työaineet 1,500: —	
			Työpajan korjaus ja täydennys 800: —	
		c	Kirjasto, aikakauskirjat ja tarverahat 1,250: —	
			Oppilaskirjastoa varten 100: —	
			Opetusvälineet 200: —	
	Kvsto 28/11 1905 Välikirj. muk. }	b	Työpajahuoneiston vuokra 4,000: —	
			Lämpö ja sähkövoima 300: —	
		c	Valaistus 850: —	
			Puhtaanapito 250: —	47,233: 32
			I suomalaisen luokan rinnakkaisluokka:	
			Tuntiopettajan palkkio, 30 viikkotunn. à 150: — 4,500: —	
			Palkanlisäystä 2 työmestarille 1,500: —	
			Palkkion lisäystä 2 alityömestarille 1/9:än 787: 50	
	Kvsto 20/1 1914	b	Palkkion lisäystä johtajalle 300: —	
			S:n työpajan valvonnasta, 2 opettajalle 200: —	
			S:n vahtimestarille 200: —	
			Vahtimestariapu 100: —	
			Työaineet, korjaukset, painatus, tarverahat, valaistus, puhtaanapito, sähkövoima y. m. 1,288: —	8,875: 50
			II suomalaisen luokan rinnakkaisluokka 1/9:stä 1915:	
			Tuntiopettajain palkkio, 30 viikkotunn. à 150: — 1,500: —	
		c	Palkanlisäystä 2 työmestarille 500: —	
			Palkkiota 2 uudelle alityömestarille 1,200: —	
			Palkkion lisäystä johtajalle 100: —	
			Siirros 3,300: —	56,108: 82
				9,395,047 28

9 P.L.

				Siirros 3,300: —	56,108: 82	9,395,047 28
			c	Palkkion lisäystä työpajan valvonnasta 2 opettajalle	66: 66	
				S:n vahtimestarille	66: 67	
				Vahtimestariapu	33: 34	
				Työaineet, korjaukset, painatus, tarverahat y. m.	429: 33	3,896: —
						60,004 82
II	3			<i>Tyttöjen ammattikoulu.</i>		
			b	3 Opettajatarta, palkkaa à 2,500 mk	7,500: —	
				2 Opettajatarta, palkkaa à 2,200 mk	4,400: —	
				1 Opettajatar, palkkaa	2,400: —	
				1 S:n	1,500: —	
		Kvsto 1/12 1903 30/12 1906 20/10 1908 2/4 1909 22/12 1911		korotusta 2 opettajattarelle 10 v:n palveluksesta	800: —	
				korotusta 10 v:n palveluks. 4:lle s:n 1/9:stä 1915	1,066: 60	
				korot. 5 v:n palv:sta yhdelle s:n Johtajattaren palkkio	200: —	
				800: —		
				Palkkionlisäystä äidinkielen opettajattarille	380: —	
				Tuntiopettajain palkkiot	4,880: —	
				Palvelijattaret	720: —	
				Ruuanpito	4,000: —	
			c	Työaineet	2,000: —	
				Vuokra	6,000: —	
				Polttoaineet	1,400: —	
				Valaistus	600: —	
				Kalusto ja korjaukset	1,800: —	
				Sekalaista	2,400: —	
				Ruotsalaisen osaston rinnakkaisluokat:		
		S:n 8/9 1914	b	1 Opettajatar I luokalla, palkkaa	2,200: —	
				1 S:n II s:n 15/s:sta 1915, palkkaa	825: —	
				Ruoka	2,000: —	
				Työaineet	200: —	
			c	Polttoaineet	400: —	
				Valaistus	150: —	
				Sekalaista	200: —	48,821 60
				<i>II Luku. Smk 182,697: 42</i>		
						Siirros 9,503,873 70

P.L.

				Siirros	9,503,873	70	
III	1	Kauppaoppilaitokset.					
			Määräraha A. b. Helsingfors Handels-	8,000: —			
			skola yhtiölle (15 vapaaoppilassijaa)				
			Helsingin kauppakoulu Osakeyhtiön				
			liikeapulaisiltakurssit (6 vapaa-	3,000: —			
			oppilassijaa)				
			Määräraha Suomen Liikemiesten	20,000: —			
			Kauppaopist. (32 vapaaoppilassijaa)				
			Määräraha Helsingin Kauppiaitten	8,000: —			
			Kauppakoul. (15 vapaaoppilassijaa)				
	Määrär. Högre svenska handelsläro-	8,000: —					
	verket opist. (12 vapaaoppilassijaa)						
	Määräraha Svenska Handelsinsti-	4,000: —					
	topistolle (6 vapaaoppilassijaa) . .						
	Liikemiesyhdistyksen liikeapulais-						
	iltakursseille (12 vapaaoppilas-	6,000: —					
	sijaa)			57,000			
		<i>III Luku. Smk 57,000: —</i>					
IV	1	Kansakoulut.					
		A) Ruotsinkieliset.					
		<i>a) Palkat.</i>					
			1 Tarkastaja, palkkaa	8,000: —			
			korotusta 5 v:n pal-				
			luksesta	1,000: —	9,000: —		
			1 Apulainen tarkastajankansliassa . .	600: —			
			1 Taloudenhoitaja	3,000: —			
			1 Taloudenhoitajan apulainen	1,200: —			
			1 Johtokunnan sihteeri	600: —			
	1 Lääkäri, palkkaa	3,600: —					
	henkilökoht. palk. lis.	1,000: —	4,600: —				
	Opettajat ja opettajattaret.						
	22 Opettajaa, palkkaa à	2,400: —					
	korotusta 15 v:n pal-						
	veluksesta à	1,200: —					
	kalliinajanlis. à	600: —	92,400: —				
	5 Opettajaa, palkkaa à	2,400: —					
	korotusta 10 v:n pal-						
	veluksesta	960: —					
	kalliinajanlisäystä à	400: —	18,800: —				
		Siirros 130,200: —		9,560,873	70		

9 P.L.

				Siirros	130,200: —	9,560,873 70
				1 Opettaja, palkkaa à ..	2,400: —	
				korotusta 10 v:n palveluksesta 1/8:sta 1915	680: —	
				kalliinajanlisäystä à ..	283: 34	3,363: 34
	Kvsto	17/9 1907	} b	2 Opettajaa, palkkaa à ..	2,400: —	
		28/4 1908		korotusta 5 v:n palveluksesta à ..	480: —	
		21/9 1909		kalliinajanlisäystä à ..	200: —	6,160: —
		15/3 1910		4 Opettajaa, palkkaa à ..	2,400: —	9,600: —
				1 Kreikk.-venäl. uskonnon opettaja, palkkiota ..	800: —	
	Arm. Jul.	21/7 1898 6 mom.	} b	21 Opet:tarta, palkkaa à ..	2,000: —	
				korotusta 15 v:n palveluksesta à ..	1,000: —	
				kalliinajanlisäystä à ..	600: —	75,600: —
				1 Opet:tar, palkkaa à ..	2,000: —	
				korotusta 15 v:n palveluks. 1/8:sta 1915 ..	883: 33	
				kalliinajanlisäystä à ..	483: 33	3,366: 66
				6 Opet:tarta, palkkaa à ..	2,000: —	
				korotusta 10 v:n palveluksesta à ..	800: —	
				kalliinajanlisäystä à ..	400: —	19,200: —
				2 Opet:tar, palkkaa à ..	2,000: —	
				korotusta 10 v:n palveluks. 1/8:sta 1915 à	566: 67	
				kalliinajanlisäystä à ..	283: 33	5,700: —
	Kvsto	17/9 1907	} b	10 Opet:tarta, palkkaa à ..	2,000: —	
		28/4 1908		korotusta 5 v:n palveluksesta à ..	400: —	
		21/9 1909		kalliinajanlisäystä à ..	200: —	26,000: —
		15/3 1910		2 Opet:tarta, palkkaa à ..	2,000: —	
				korotusta 5 v:n palveluks. 1/8:sta 1915 ..	166: 67	
				kalliinajanlisäystä à ..	83: 33	4,500: —
				1 Opet:tar, palkkaa ..	2,000: —	
				1 Opet:tar, vielä virkaan nimittämätön, palkkiota ..	2,000: —	
				16 Opet:tarta, palkkaa à ..	1,700: —	
				korotusta 15 v:n palveluksesta ..	850: —	
				kalliinajanlisäystä à ..	600: —	50,400: —
				Siirros	338,890: —	9,560,873 70

P.L.

				Siirros 338,890: —	9,560,873 70
				2 Opet:tarta, palkkaa à 1,700: — korotusta 15 v:n palveluks. 1/8:sta 1915 à 750: 84 kalliinajanlis. à 483: 33	5,868: 34
				2 Opet:tarta, palkkaa à 1,700: — korotusta 10 v:n palveluksesta à 680: — kalliinajanlisäystä à 400: —	5,560: —
				2 Opet:tarta, palkkaa à 1,700: — korotusta 10 v:n palveluks. 1/8:sta 1915 à 481: 67 kalliinajanlis. à 283: 33	4,930: —
	Kvsto	17/9 1907 28/4 1908 21/9 1909 15/3 1910	} b	9 Opet:tarta, palkkaa à 1,700: — korotusta 5 v:n palveluksesta à 340: — kalliinajanlisäystä à 200: —	20,160: —
				4 Opet:tarta, palkkaa à 1,700: —	6,800: —
				3 Opet:tarta, vielä virkaan nimitt., palkkiota à 1,700: —	5,100: —
				1 Valmistavan koulun opettajatar, palkkiota	2,400: —
				Tuntiopettajat.	
				Veiston tuntiopettajat	3,220: —
				Laulun tuntiopettajat ja -opet:taret	1,500: —
				Voimistelun tuntiopett:ret	2,600: —
			} c	Todennäköisesti tarvittavat lisäopett. syyslukukaudella	3,000: —
				Viransijaiset	6,000: —
				Apukoulun ylitunnit	300: —
				Palvelijat.	
				1 Vahtimestari, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa	1,437: 50
				4 S:n, s:n à 1,250: —	5,000: —
				1 S:n, ilman asunt., lämpöä ja valoa	1,750: —
			} b&c	1 Lämmittäjä, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa	1,250: —
				1 Talonrenki, s:n s:n	1,200: —
				1 S:n, s:n s:n	1,100: —
				1 S:n, s:n s:n	780: —
				1 S:n, ilman asuntoa, lämpöä ja valoa, 6 kuuk. à 75: —	450: —
				Siirros 419,295: 84	9,560,873 70

9 P.L.

			Siirros 419,295: 84		9,560,873 70	
			Erityisiä palkkioita.			
		Kvsto 15/4 1913	b	Johtajain ja johtajatarten viran- sijaiset	2,900: —	
			b	Palkkiot johtajille ja johtajatta- rille	4,800: —	
		S:n 28/12 1906		Palkkiot veiston opettaja-apulaisille Palkkiot opetuksesta jatkoluo- killa	3,700: — 2,600: —	
			b	Sukupuoliterveysopin opetus	125: —	
		S:n 30/12 1909		Palkkio kirjaston ja kokoelmien hoi- dosta	800: —	
			b	Palkkio veistonopetuksen johta- jalle	400: —	
		S:n 30/12 1910		Määräraha Aleksanterinkad. Alem- paan Käsityöläiskouluun perus- tetun kansakoululuokan voimas- sapitioon	1,160: —	
IV	2		c*	Määräraha Helsingin ruots. pikkukoulunopettaja- seminaarille	435,780 84 4,000 —	
			<i>b) Muut kustannukset.</i>			
IV	3		c	Kanslian ja kouluhuoneist. vuokrat	11,500 —	
IV	4			Opetusvälineet	7,500 —	
IV	5			Tarvikkeet käsitöihin ja koulukeittiöihin	5,500 —	
IV	6			Uudet kouluhuonekalut ja vanhojen korjaus	3,000 —	
IV	7			Polttopuut ja niiden hakkuu	18,000 —	
IV	8			Valaistus	5,000 —	
IV	9			Puhtaanapito	17,000 —	
IV	10			Vedenkulutusmaksut	1,200 —	
IV	11			Vaatetusapua kaupungista kotoisin oleville köy- hille oppilaille	14,000 —	
IV	12	S:n 30/12 1907		b	Kansakoulusta päässeiden oppilaiden paikanvälitys	1,000 —
IV	13	S:n 30/12 1909 30/12 1910		b	Määräraha Viaporissa ja sen läheisillä saarilla asuv. lasten käyttämiseksi kaupungin kansakouluissa	750 —
IV	14	K. Asetus 5/8 1886	b	Apumaksut eläkkeen suorittam. Suomen kansak. opettajistolle: 34 opettajaa à 50 mk	1,700: —	
				83 opettajatarta à 37: 50	3,112: 50	
IV	15		c	Ilmoitukset, painatustyöt ja kansliamenot	4,000 —	
			Siirros		10,093,917 04	

9 P.L.

				Siiros	238,563: 33	10,099,117 04		
9 P.L.	Kvsto 29/12 1905	S:n 27/11 1906 17/9 1907 28/4 1908 21/9 1909 15/3 1910	c	1 Opettaja jatkoluokan ammattiopetusta varten, palkkiota	2,940: —			
				b	1 Kreikkalais-venäläisen uskonopin opettaja, palkkiota	800: —		
					28 Opettajatarta, palkk. à korotusta 15 v:n palveluksesta à	2,000: — 1,000: —		
						600: —	100,800: —	
					1 Opettajatar, palkkaa	2,000: —		
						korotusta 15 v:n palveluks. 1/8:sta 1915..	883: 33	
						kalliinajanlis.	483: 33	3,366: 66
					15 Opettajatarta, palkk. à korotusta 10 v:n palveluksesta à	2,000: — 800: —		
						kalliinajanlisäystä à ..	400: —	48,000: —
					4 opettajatarta, palkk. à korotusta 10 v:n palveluks. 1/8:sta 1915 à	2,000: — 566: 67		
						kalliinajanlis. à	283: 33	11,400: —
					20 Opettajatarta, palkk. à korotusta 5 v:n palveluksesta à	2,000: — 400: —		
						kalliinajanlisäystä à ..	200: —	52,000: —
					3 Opettajatarta, palkk. à korotusta 5 v:n palveluks. 1/8:sta 1915 à	2,000: — 166: 67		
						kalliinajanlis. à	83: 33	6,750: —
					14 Opettajatarta, palkkaa à	2,000: —	28,000: —	
					4 Opettajatarta, vielä virkaan nimitämät, palkkiota à	2,000: —	8,000: —	
22 Opettajatarta, palkk. à korotusta 15 v:n palveluksesta à	1,700: — 850: —							
	kalliinajanlisäystä à ..	600: —	69,300: —					
5 Opettajatarta, palkk. à korotusta 15 v:n palveluks. 1/8:sta 1915 à	1,700: — 750: 83							
	kalliinajanlis. à	483: 33	14,670: 80					
10 Opettajatarta, palkk. à korotusta 10 v:n palveluksesta à	1,700: — 680: —							
				Siiros	2,380: —	584,590: 79 10,099,117 04		

P.L.

				Siirros 2,380: —	584,590: 79	10,099,117 04
				kalliinajanlis. à	400: —	27,800: —
			b	3 Opettajatarta, palkk. à	1,700: —	
				korotusta 10 v:n palveluks. 1/8:sta 1915 à	481: 67	
				kalliinajanlis. à	283: 33	7,395: —
			b	20 Opettajatarta, palkk. à	1,700: —	
				korotusta 5 v:n palveluksesta à	340: —	
				kalliinajanlis. à	200: —	44,800: —
			b	2 Opettajatarta, palkk. à	1,700: —	
				korotusta 5 v:n palveluks. 1/8:sta 1915 à	141: 67	
				kalliinajanlis. à	83: 33	3,850: —
				16 Opettajatarta, palkk. à	1,700: —	27,200: —
				5 Opettajatarta, vielä virk. nimitt., palkkiota à 1,700: —		8,500: —
			b	Palkanlisäys laiminlyötyjen lasten opettajattarelle		20: —
				Tuntiopettajat.		
			b	Veiston tuntiopettajat	2,500: —	
				Laulun tuntiopettajat ja -opett:aret	3,000: —	
				Voimistelun tuntiopett:aret	3,500: —	
				Iltakoulun tuntiopettajat ja -opettajattaret	1,300: —	
			c	Todennäköisesti tarvittavat lisäopett. syyslukukaudella	11,200: —	
				Viransijaiset	9,500: —	
				Apukoulun ylitunnit	700: —	
				Palvelijat.		
			b	1 Vahtimestari, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa	1,680: —	
				1 S:n, s:n s:n	1,437: 50	
				1 S:n, s:n s:n	1,350: —	
				3 S:n, s:n s:n à 1,250: —	3,750: —	
				1 S:n, s:n s:n	1,125: —	
				1 S:n, s:n s:n, palkkaa à 1,250: —, 4 kuukaudelta	416: 67	
				Siirros 745,198: 29	10,099,117 04	

9 P.L.

				Siirros 745,198: 29		10,099,117 04		
		Kvsto	30/12 1911 30/12 1912	b	1 S:n, ilman asunt., lämpöä ja valoa 1 S:n, ilman s:n s:n 1,750: — vuokrarahoja 400: — 2,150: —	1,750: —		
		S:n	29/12 1905 30/12 1907 30/12 1908 30/12 1912	b	1 Lämmitt., paitsi asunt., lämp. ja val. 1 S:n, s:n s:n 1,250: — 1 S:n, samalla talonrenki, s:n s:n 1,125: — 1 Talonrenki, paitsi asuntoa, läm- pöä ja valaistusta 1,050: — 1 S:n, s:n s:n 840: — 1 S:n, ilman s:n s:n 840: — vuokrarahoja 516: — 1,356: —	1,375: — 1,250: — 1,125: — 1,050: — 840: — 840: — 1,356: —		
		S:n	30/12 1907 30/12 1908 30/12 1910 30/12 1912	b&c	1 S:n, ilman as., lämpöä ja valoa, à 1,250: — 4 kuukaudelta 416: 67 1 S:n, ilman asuntoa, lämpöä ja valoa, 6 kuuk. à 90: — 540: — 1 S:n, s:n s:n samalta ajalta à 75: — 450: —			
		Erityisiä palkkioita.						
		S:n	15/4 1913	b	Palkkioita johtajain ja johtajatta- rien viransijaisille 5,500: — Palkkiot 16:lle johtajalle ja johta- jattarelle 8,800: — Palkkiot 3 veiston opettaja-apulais. Palkkiot opetuksesta kansakoulujen jatkoloukilla 15,500: —			
		S:n	28/12 1906	b	Palkkio erityisestä sukupuoliterveys- opin opetuksesta 175: — Palkkio kokoelmien hoidosta 760: — Palkkio kansakoulupoikain torvisoit- tokunnan johtamisesta 900: — Palkkio 1 veistonopetuksen johta- jalle 400: —			
		S:n	30/12 1909	b				
		S:n	30/12 1910	b	Määräraha Aleksanterinkad. Alemp. Käsityöläiskouluun perustetun kan- sakoululuokan voimassapitoon 1,210: —		797,162 63	
V	2			c*	Määräraha koulunjohtaja Kaarle Werkon suom. pikkukoulunopettajaseminaarille 3,000		3,000	
		b) Muut kustannukset.						
V	3			c	Kanslian ja kouluhuoneist. vuokrat 39,700		39,700	
V	4			c	Opetusvälineet 16,000		16,000	
V	5			c	Tarvikkeet käsitöihin ja koulukeitt. 14,500		14,500	
						Siirros	10,969,479 67	

				Siirros	10,969,479 67	
P.L.	V	6		Uudet kouluhuonekalut ja vanhojen korjaus	4,000 —	
	V	7		Polttoaineet ja halonhakkuu	36,000 —	
	V	8		Valaistus	16,000 —	
	V	9	c	Puhtaanapito	38,000 —	
	V	10		Vedenkulutusmaksut	4,000 —	
	V	11	b	Vaatetusapua kaupungista kotoisin oleville köyhille oppilaille	35,000 —	
	V	12		Kansakoulusta päässeiden oppilaiden paikanvälitys	1,200 —	
	V	13	S:n 30/12 1909 30/12 1910	b	Määräraha Viaporissa ja sen läheisillä saarilla asuv. lasten käyttämiseksi kaupung. kansakouluissa	750 —
	V	14			K. Asetus 5/8 1886	b
	V	15	c	Ilmoitukset, painatustyöt ja kansliamenot		
	V	16			Määräraha yliopistollisiin jatkokursseihin osanottoa varten	2,500 —
	V	17	d	Arvaamattomia menoja, Johtokunnan määräyksen mukaan	1,000 —	
	V	18			2,500 —	
	V	19	c*	Eläintarhankadun kansakoulun opetusvälineistö ja sisustus	56,100 —	
					<i>V Luku. Smk 1,083,162: 63</i>	
					Aistivallisten ja raajarikkoisten lasten opetus.	
	VI	1	Kvsto 11/10 1898	b	Määräraha, suoritettavaksi 350 mk kultakin Perttulan tylsämielisten lasten laitokseen Helsingistä otetulta vapaaoppilaalta, yhteensä kuitenkin korkeintaan	5,000: —
					S:n 30/12 1910	b
					<i>VI Luku. Smk 10,000: —</i>	
				Pahatapaisten lasten turvakodit.		
				<i>Helsingin vastaanotto- ja havaintokoti.</i>		
VII	1	S:n 9/6 1914	b	1 Johtaja, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa	3,000: —	
				ruokarahoja	400: —	3,400: —
				Siirros	3,400: —	
					11,192,279 67	

9 P.L.

					Siirros	3,400: —	11,192,279/67			
			Kvsto %/6 1914	b	1 Edellisen apul, samalla yksinkert. veiston opettaja, s:n s:n, palkkaa 1,200: — ruokarahoja 400: —	1,600: —				
							1 Emännöitsijä, samalla yksink. käsitöid. opettaja, s:n s:n, palkkaa 1,200: — ruokarahoja 400: —	1,600: —		
							1 Palvelijatar, s:n s:n, palkkaa 360: — ruokarahoja 400: —	760: —		
							Vuokra 4,700: —			
							Polttoaineet 1,200: —			
							Valaistus 350: —			
							20 hoidokin elatus, kunkin 70 penniä päivässä 4,500: —			
						c	Vaatetuskustannukset 1,500: —			
								Laitoksen ulkopuolella asuvain lasten työskentelyä varten 1,000: —		
								Kalustoa veistonopetusta varten .. 700: —		
					Kirjat ja opetusvälineet 300: —					
				d	Käsityöopetus 500: —					
						Sekalaisia menoja 1,500: —		23,610		
					<i>Bromarvin Bengtsårin kasvatuslaitos.</i>					
			S:n %/6 1914	b	1 Johtaja, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa 5,000: —					
							2 Opettajaa kansakouluopetusta varten, s:n s:n, palkkaa à 2,400: —	4,800: —		
							1 Puutarhuri, samalla hoitaja, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa 1,100: — ruokarahoja 400: —	1,500: —		
							1 Pehtori, samalla hoitaja, paitsi s:n s:n, palkkaa 800: — ruokarahoja 400: —	1,200: —		
							Siirros	12,500: —	11,215,889/67	

P.L.

				Siiros	12,500: —	11,215,889 67	
			1	Pehtorinapul, samalla hoit. ja metsänhakuun johtaja, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkk. ruokarahoja	600: — 400: —	1,000: —	
			1	Karjanhoitaja, samalla joidenkuiden oppilaitten hoitaja, paitsi s:n s:n, palkkaa	600: — 400: —	1,000: —	
			1	Kokki, samalla joidenkuiden oppilaitten hoitaja, paitsi s:n s:n, palkkaa	600: — 400: —	1,000: —	
			1	Lämmittäjä, samalla kalastaja ja joidenkuiden oppil. hoitaja, paitsi s:n s:n, palkk. ruokarahoja	800: — 400: —	1,200: —	
Kvsto	9/6	1914	b	1	Emäntä, samalla paikkauksen ja parsinnan opastaja, paitsi s:n s:n, palkkaa	800: — 400: —	1,200: —
			1	Edellisen apulainen, puhdistuksen ja vaatteidenpesun opastaja, paitsi s:n s:n, palkk. ruokarahoja	600: — 400: —	1,000: —	
				Ammattiopetuksen kustannukset:			
			1	Opettaja puutöitä varten, samalla hoitaja, paitsi asunt., lämpöä ja valoa, palkkaa ruokarahoja	1,800: — 400: —	2,200: —	
			1	Räättäli, samalla hoitaja, paitsi s:n s:n, palkkaa	800: — 400: —	1,200: —	
				Siiros	22,300: —	11,215,889 67	

9 P.L.

					Siirros	22,300: —	11,215,889 67	
			b	1 Suutari, samalla hoitaja, paitsi s:n s:n, palkkaa	800: —			
				ruokarahoja	400: —	1,200: —		
				1 Kirvesmies, samalla hoitaja ja avustaja työpajassa, paitsi s:n s:n, palkkaa	1,100: —			
		Kvsto 9/6 1914		ruokarahoja	400: —	1,500: —		
			c	1 Seppä, samalla hoitaja, paitsi s:n s:n, palkkaa	1,400: —			
				ruokarahoja	400: —	1,200: —		
				Uutтеруusrahoja oppilaille		300: —		
				Työaineet y. m.		1,500: —		
				Vuokraa Bengtsårin maatilalle		16,100: —		
				Polttoaineet		3,500: —		
				Valaistus		1,000: —		
			d	Enintään 85 oppilaan elatuskustannukset		18,700: —		
				S:n vaatetuskustannukset		6,375: —		
				Koulu- ja veistonopetuksen välineet		1,000: —		
				Kirjat ja opetusvälineet		1,000: —		
				Sekalaiset menot		4,500: —	80,175 —	
				<i>Sipoon Paipisten kasvatuslaitos.</i>				
VII	3	S:n 9/6 1914	b	1 Johtaja, samalla opett. paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa	2,400: —			
					palkankorotusta 15 v:n palveluks. 1/3:sta 1915	1,160: —	3,560: —	
			c	Vuokra		300: —		
					25 oppilaan elatuskustannukset, kukin 180: —		4,500: —	
					S:n vaatetuskustannukset		1,200: —	
				Sekalaisia korjaustöitä		150: —		
				Lämmitys ja valaistus		450: —		
				Kirjat ja opetusvälineet		300: —		
				Käsiammattiopetus		300: —		
				Siirros	10,760: —	11,296,064 67		

9 P.L.

					Siirros	14,680:—	11,319,724.67
					Työpaja- ja asuinhuoneiston vuokra	300:—	
					Keskimäärin 13 oppilaan avustuskustannukset	2,340:—	
					S:n vaatetuskustannukset	1,100:—	
			c		Käsiammattiopetuksen työaineet y. m.	500:—	
					Lämmitys ja valaistus	300:—	
					Kirjat ja opetusvälineet	150:—	
					Korjaustyöt	100:—	
					Työaineet	500:—	
			d		Kalusto ja työkalut	500:—	
					Sekalaiset menot	300:—	20,770
					<i>Porvoon Laversin kasvatuslaitos.</i>		
VII	6	Kvsto 9/6 1914	b	1	Johtaja, samalla opett., paitsi as., lämpöä ja valoa, palkkaa	2,400:—	
					palkankorotus. 10 v:n palveluksesta	960:—	3,360:—
					Vuokra	700:—	
					Keskimäär. 25 oppilaan elatuskustannukset	5,500:—	
					S:n vaatetuskustannukset	1,200:—	
			c		Erinäiset korjaustyöt	250:—	
					Lämmitys ja valaistus	350:—	
					Kirjat ja opetusvälineet	300:—	
					Käsiammattiopetus	300:—	
					Siivoaminen	130:—	
					Kalusto	150:—	
			d		Sekalaiset menot	320:—	12,560
					<i>Lohjan Toivoniemen kasvatuslaitos.</i>		
VII	7	S:n 9/6 1914	b	1	Johtajatar, samalla opettajatar, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa	2,000:—	
					palkankorotusta 10 v:n palveluksesta	800:—	
					ruokarahoja	400:—	3,200:—
					Siirros	3,200:—	11,353,054.67

L.

				Siirros	3,200: —	11,353,054 67	
			b	Viransijaisen palkkio johtajattaren virkavapauden aikana ^{1/1} — ^{1/8} 1915.....	1,166: 62		
				1 Apulaisopettajatar, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa....	1,200: —		
				ruokarahoja.....	400: —	1,600: —	
				1 Emännöitsijä, paitsi s:n s:n, palkkaa....	720: —		
				ruokarahoja.....	400: —	1,120: —	
				1 Hoitajatar, paitsi s:n s:n, palkkaa.....	600: —		
				ruokarahoja.....	400: —	1,000: —	
				1 Palvelijatar, paitsi s:n s:n, palkkaa....	180: —		
				ruokarahoja.....	200: —	380: —	
				Vuokra.....	3,500: —		
			Polttoaineet.....	1,500: —			
			Valaistus.....	500: —			
			c	Enint. 40 oppilaan elatuskustannuk- set, kunkin 200: —.....	8,000: —		
				S:n vaatetuskustannukset.....	2,100: —		
				Kirjat ja opetusvälineet.....	400: —		
				Käsityöopetus.....	300: —		
			d	Koulukalusto.....	600: —		
				Sekalaiset menot.....	1,000: —	26,366 62	
			<i>Finbyn Aisbölen kasvatuslaitos.</i>				
			b	1 Johtajatar, samalla opet- tajatar, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palk- kaa.....	2,000: —		
				korotusta 5 vuoden palveluksesta.....	400: —		
				ruokarahoja.....	400: —	2,800: —	
				1 Apulaisopettajatar, paitsi s:n s:n, palkkaa	1,200: —		
			ruokarahoja.....	400: —	1,600: —		
			b	1 Emännöitsijä, paitsi s:n s:n, palkkaa....	720: —		
				ruokarahoja.....	400: —	1,120: —	
				Siirros	5,520: —	11,379,421 29	

VII

8

S:n % 1914

Kvsto % 1914

9 P.L.

					Siirros	5,520: —	11,379,421	29
				b	1 Hoitajatar, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa	600: —		
					ruokarahoja	400: —	1,000: —	
		Kvsto	% 1914		1 Palvelijatar, paitsi s:n s:n, palkkaa	180: —		
					ruokarahoja	200: —	380: —	
					Vuokra	2,700: —		
					Polttoaineet	1,500: —		
					Valaistus	300: —		
				c	Keskimäär. 40 oppilaan elatuskustannukset, kunkin 200: —	8,000: —		
					S:n vaatetuskustann., kunkin 60: —	2,400: —		
					Erinäiset korjaustyöt	400: —		
					Kirjat ja opetusvälineet	300: —		
					Käsityöopetus	400: —		
					Koulukalusto	400: —		
				d	Sekalaiset menot	1,400: —	24,700	
					<i>Vihdin Vanjoen kasvatuslaitos.</i>			
					1 Johtaja, samalla opett., paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa	2,400: —		
					korotusta 5 v:n palveluksesta	480: —	2,880: —	
					1 Apulaisopettajatar, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa		1,200: —	
				b	1 Oppilasasumalaitoksen joht:r, paitsi s:n s:n, palkk. 1,000: —			
			S:n	% 1914	ruokarahoja	400: —	1,400: —	
				c	1 Hoitajatar, paitsi s:n s:n, palkkaa	500: —		
					ruokarahoja	400: —	900: —	
					1 Palvelijatar, paitsi s:n s:n, palkkaa	180: —		
					ruokarahoja	200: —	380: —	
					Vuokra	1,000: —		
				c	Enint. 45 oppilaan elatuskustannukset	8,500: —		
					S:n vaatetuskustannukset	2,700: —		
					Erinäiset korjaustyöt	500: —		
					Lämmitys ja valaistus	800: —		
					Siirros	20,260: —	11,404,121	29

					Siirros	20,260:—	11,404,121	29
P.L.					Kirjat ja opetusvälineet	400:—		
			c		Käsityöopetus	300:—		
					Siivoaminen	150:—		
					Käsityökalusto	300:—		
			d		Sekalaiset menot	1,200:—	22,610	—
					<i>Porvoon Vehkakosken pikkukoulu.</i>			
VII	10	Kvsto 9/6 1914	b		1 Johtaja, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa	1,000:—		
					Vuokra	200:—		
					Keskimäär. 18 oppilaan elatuskustannukset, kunkin 180:—	3,240:—		
			c		S:n vaatekustannukset	600:—		
					Erinäiset korjaustyöt	100:—		
					Lämmitys ja valaistus	50:—		
					Kirjat ja opetusvälineet	150:—		
					Käsityöopetus	30:—		
					Kalusto	150:—		
			d		Sekalaiset menot	200:—	5,720	—
VII	11		c		Yksityisten hoidettaviksi annetuista sekä vastaista kasvatusta varten		8,000	—
VII	12				Apumaksua opettajiston eläkkeisiin:			
			c		7 opettajaa à 50:—	350:—		
					5 opettajatarta à 37:50	187:50	537	50
VII	13		d		Arvaamattomiin tarpeisiin		1,000	—
					<i>VII Luku. Smk 249,709:12.</i>			
					Helsingin kaupungin kirjasto.			
VIII	1				Palkkaukset:			
			b		1 Kirjastonhoitaja	8,000:—		
					1 Kirjastonhoitajan apulainen	4,000:—		
					2 Amanuenssia pääkirjastossa, palkkaa à	2,200:—		
					korotusta 10 vuoden palveluksesta à	440:—	5,280:—	
			b		4 S:n s:n, palkkaa à	2,200:—		
					korotusta 5 vuoden palveluksesta à	220:—	9,680:—	
					4 S:n s:n, palkkaa à 2,200:—	8,800:—		
					Siirros	35,760:—	11,441,988	79

1886 v:n rahas.
Kvsto 30/12 1911
30/12 1912
30/12 1913

9 P.L.

				Siirros	35,760: —	11,441,988 79
			1 Amanuenssi pääkirjassa, palkkaa	1,440: —		
			korotusta 10 vuoden palveluksesta	288: —	1,728: —	
	1886 v:n rahas. Kvsto	30/12 1911	} b	1 S:n s:n, palkkaa	1,440: —	
		30/12 1912		1 S:n s:n, palkkaa	1,380: —	
				korotusta 5 vuoden palveluksesta	138: —	1,518: —
				2 S:n s:n, palkkaa à 1,380: —	2,760: —	
				3 Ylimäär. s:n s:n, à 900: —	2,700: —	
	S:n	30/12 1911	b	1 Vahtimestari, paitsi asuntoa, polttopuita ja valoa	1,200: —	
				henkilökoht. palk.lis.	180: —	1,380: —
	S:n	30/12 1907	b	1 Toinen vahtimestari	1,500: —	
	S:n	30/12 1910	b	1 Talonmies, paitsi asuntoa ja polttopuita	420: —	
	S:n	30/12 1907	b & c	1 Siivoojatar, paitsi asuntoa ja polttopuita	1,200: —	
				1 Kallion haaraosaston johtaja, palkkaa	4,000: —	
				korotusta 10 vuoden palveluksesta	800: —	4,800: —
				1 Amanuenssi s:n, palkkaa	2,200: —	
				korotusta 5 vuoden palveluksesta	220: —	2,420: —
	S:n	30/12 1909	} b & c	1 S:n s:n, palkkaa	2,200: —	
		30/12 1911		1 S:n s:n, palkkaa	1,440: —	
		30/12 1912		1 S:n s:n, palkkaa	1,380: —	
		30/12 1913		2 Ylimääräistä s:n s:n, palkkaa à 900: —	1,800: —	
				1 Vahtimestari s:n s:n, paitsi asuntoa, polttopuita ja valoa	1,200: —	
				1 Vahtimestarinapulainen s:n s:n	720: —	
				1 Siivoojatar s:n s:n, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa	720: —	
	S:n	30/12 1907	} b	1 Töölön haaraosaston johtaja, palkkaa	2,100: —	
		30/12 1909		korotusta 10 vuoden palveluksesta	420: —	2,520: —
		30/12 1912		1 Siivoojatar s:n s:n	220: —	
	S:n	30/12 1913	b	1 Hermannin haaraosaston johtaja, paitsi		
	S:n	8/10 1907	} b			
		30/12 1909				
		30/12 1912				
				Siirros	69,826: —	11,441,988 79

P.L.					Siirros	69,826: —	11,441,988 79
					asuntoa, poltopuita ja valaistusta, palkkaa	1,800: —	
					korotusta 5 v:n pal- veluksesta	180: —	1,980: —
		Kvsto	22/12 1898 26/9 1899	b	1 Tehtaankadun N:o 36 haaraosas- ton johtaja, paitsi asuntoa, polt- topuita ja valaistusta	200: —	
				c	Pääkirjaston ja haaraosastojen yli- määräiset apulaiset	3,600: —	
		S:n	30/12 1909	b	2 Siivoojatarta Tehtaankadun ja Her- mannin haaraosastoilla, paitsi asun- toa, polttop. ja valaist., à 160: —	320: —	75,926 —
VIII	2			c	Haaraosastojen huoneenvuokrat . .	5,350: —	
					Kirjat, aikakaus- ja sanomalehdet ynnä niiden sitominen	33,500: —	38,850 —
VIII	3			c	Luetteloiden painatus	1,000: —	
				e*	Satunnainen määräraha kirjahylly- jen ja luettelokaappien ostoon . .	950: —	1,950 —
VIII	4			c	Polttoaineet	6,000: —	
					Valaistus	5,200: —	
					Palovakuutusmaksut	250: —	
					Lumenajo	250: —	
					Vedenkulutusmaksut	150: —	
					Puhtaanapitomaksut	860: —	12,710 —
VIII	5			c & d	Sekalaisia sekä arvaamattomia menoja		6,500 —
					<i>VIII Luku. Smk 135,936: —</i>		
					Kansanlastentarhat.		
IX	1				a) Ruotsinkieliset:		
					Kallion kansanlastentarha	19,027: 50	
					Tehtaankadun s:n	8,820: —	
					Hermannin s:n	13,735: —	
					Sepänkadun s:n	11,265: —	
					Töölön s:n	16,260: —	
					Vladimirinkadun s:n	11,835: —	
					b) Suomenkieliset:		
		S:n	13/2 1912 24/4 1914	b	Kallion kansanlastentarha	11,550: —	
					S:n s:n	9,428: 14	
					Kansakoulukadun s:n	11,400: —	
					Hermannin s:n	23,000: —	
					Korkeavuorenkadun s:n	11,760: —	
					Pursimiehenkadun s:n	9,351: 25	
					Punavuorenkadun s:n	12,382: —	
					Töölön s:n	12,430: —	
					Siirros	182,248: 89	11,577,924 79

9 P.L.

					Siirros 182,243: 89	11,577,924 79
				e) Kaksikieliset:		
		Kvsto 13/2 1912	b & c	Sörnäsän kansanlastentarha haara-		
				osastoineen	43,830: —	
				Fredriksbergin s:n	8,000: —	
				Hermannin s:n	12,435: —	246,508 89
				<i>IX Luku. Smk 246,508: 89</i>		
				Työväenopisto.		
				Ruotsinkielinen osasto:		
X	1	S:n 10/6 1913	b	1 Johtaja, palkkaa	4,000: —	
				1 Taloudenhoitaja, palkkaa	200: —	
				Palkkioita luennoista	4,510: —	
				S:n tuntiopettajille	1,200: —	
				Laulunopetus	1,246: —	
				Vahtimestarinpalkkiot	328: 50	
			c	Vuokrat	5,278: —	
				Opetusvälineet	900: —	
				Heijastuskuvain näytäntö	550: —	
				Ilmoitukset	600: —	
				Sekalaista	787: 50	19,600 —
				Suomenkielinen osasto:		
X	2	S:n 10/6 1913	b	1 Johtaja, palkkaa	5,000: —	
				1 Taloudenhoitaja, palkkaa	400: —	
				Palkkioita luennoista	5,800: —	
				S:n tuntiopettajille	5,900: —	
				Laulunopetus	1,400: —	
				Vahtimestarinpalkkiot	600: —	
			c	Vuokrat	11,720: —	
				Opetusvälineet	800: —	
				Ilmoitukset	650: —	
				Sekalaista	830: —	33,100 —
				<i>X Luku. Smk 52,700: —</i>		
				Muut kansanvalistustarkoitukset.		
XI	1	S:n 10/3 1914	b	Määräraha Kaupunginorkesterin voimassapitoon		143,000 —
XI	2			Ruotsalaisen teatterin määräraha ..	8,000: —	
				Suomalaisen teatterin s:n	8,000: —	
		S:n 30/12 1910	b	Folkteatterin s:n	3,000: —	
				Kansan Näyttämön s:n	3,000: —	
				Helsingin Torvisoittokunnan s:n ..	20,000: —	
		S:n 26/5 1914	b*	Musiikkiopiston orkesterikoulun s:n	3,000: —	45,000 —
				<i>XI Luku. Smk 188,000: —</i>		
				9 P.L. Smk 2,748,140: 70		
				Siirros		12,065,133 68

				Siirros		12,065,133	68
				Kymmenes Pääluokka.			
				Kaupungille kuuluvat yleiset rasi- tukset.			
				Kyydinpito.			
I	1	Kuv. päät. 14/4 1908 Välikirja 4/4 1912	b	Urakka, 4 hevosta		1,980	
				<i>I Luku. Smk 1,980: —</i>			
				Kruununverot.			
II	1	Päät. kaup. valit. 19/12 1757 58 § K. S:n päät. 15/5 1899	b	Karjaverot ja kylvömaksu		54	96
				<i>II Luku. Smk 54: 96</i>			
				Majoitus.			
III	1	Majoit. ohjes. 19/1 1876 Kvsto 11/3 1879	b	Majoituskustannukset	133,520: —		
				c*	Ehdollisesti nykyisen sotatilan joh- dosta	225,000: —	358,520
				Majoituslautakunta.			
III	2	1886 v:n rahas. Kvsto 30/12 1907 30/12 1910 9/5 1911 30/12 1912 30/12 1913	b	1 Puheenjohtaja	3,000: —		
					1 Sihteeri	2,000: —	
					1 Majoitusmestari	2,000: —	
					1 Kielenkääntäjä	1,800: —	
					1 Vahtimestari	1,200: —	
				c & d	Tarverahat ja arvaamattomat me- not	700: —	10,700
				<i>III Luku. Smk 369,220: —</i>			
				10 P.L. Smk 371,254: 96			
				Yhdestoista Pääluokka.			
				Kauppahallit.			
				Rantatorin kauppahalli.			
I	1	S:n 29/10 1899 30/12 1907	b	1 Tarkastusmies, palkk. vaatetusapua	1,350: — 150: —	1,500: —	
					1 Renki, palkkaa	1,200: —	
					henkilökoht. lis.	300: —	1,500: —
				Siirros		3,000: —	12,436,388
							64

11 P.L.

				Siirros	3,000: —	12,436,388 64
			c	Valaistus	3,000: —	
				Vedenkulutus	13,500: —	
				Karikkeiden poisto	1,600: —	
				Sekalaisia kuluja	700: —	22,100 —
				Hietalahdentorin kauppahalli.		
I	2	Kvsto ^{22/12 1903} _{30/12 1907}	b	1 Tarkastusmies, palkk. 1,350: —		
				vaatetusapua	150: —	1,500: —
				1 Renki	1,200: —	
			c	Valaistus	2,500: —	
				Vedenkulutus	200: —	
				Karikkeiden poisto	1,000: —	
				Sekalaisia kuluja	500: —	6,900 —
				Länsirannan N:o 10 kauppahalli.		
I	3	S:n ^{30/12 1904} _{30/12 1907}	b	1 Tarkastusmies, palkk. 1,350: —		
				vaatetusapua	150: —	1,500: —
			c	Valaistus	500: —	
				Vedenkulutus	150: —	
				Karikkeiden poisto	1,000: —	
				Sekalaisia kuluja	400: —	3,550 —
				Kasarmintorin kauppahalli.		
I	4	S:n ^{28/12 1906} _{30/12 1907} _{30/12 1912}	b	1 Tarkastusmies, palkk. 1,500: —		
				vaatetusapua	150: —	1,650: —
				1 Renki	1,200: —	
			c	Valaistus	3,500: —	
				Vedenkulutus	400: —	
				Karikkeiden poisto	500: —	
				Sekalaisia kuluja	600: —	7,850 —
				Harjutorin kauppahalli.		
I	5	S:n ^{30/12 1912} _{3/2 1914}	b	1 Tarkastusmies, palkkaa	1,200: —	
				Määräraha yövartioimista varten ..	1,440: —	
			c	Valaistus	500: —	
				Vedenkulutus	100: —	
				Karikkeiden poisto	500: —	
				Sekalaisia kuluja	400: —	4,140 —
				Siirros		12,480,928 64

					Siirros	12,480,928	64	
P.L.			Hakaniementorin kauppahalli.					
I	6	Kvsto 30/12 1913	b	1 Tarkastusmies, palkkaa	2,400: —			
				2 Renkiä à 1,200: —	2,400: —			
				Valaistus	6,500: —			
			c	Vedenkulutus	10,000: —			
				Karikkeiden poisto	1,000: —			
				Sekalaisia kuluja	1,000: —			
						23,300	—	
				II P.L. Smk 67,840: —				
P.L.			Kahdestoista Pääluokka.					
			Kaupungin teknilliset laitokset.					
			Vesijohtolaitos.					
			<i>Hallinto.</i>					
I	1	S:n 30/4 1912		Hallituksen palkkio, sihteeriapu ja tarverahat	4,633: —			
				1 Toimitusjohtaja, palkkaa	12,000: —			
				korotusta 10 v:n palveluksesta	2,400: —			
				vuokrarahoja	2,000: —			
				matkarahoja	500: —	16,900: —		
		1908 v:n rahas. Kvsto 30/12 1912	b & c	1 Apul. joht., palkkaa	7,000: —			
				korotusta 5 v:n palveluksesta	700: —	7,700: —		
				1 Kamreeri, palkkaa	6,000: —			
				korotusta 5 v:n palveluksesta	600: —	6,600: —		
				1 Kirjanpitäjä, palkkaa	3,600: —			
				1 Kassanhoitajatar, palkkaa	2,400: —			
				Konttoriapulaiset	6,500: —			
				Piirustaja-apulaiset	3,000: —			
			c	Konttorin huoneiston vuokra, siivoaminen ja valaistus	7,000: —			
				Tarverahat, painatuskustannukset ja kirjaston täydentäminen	5,000: —			
						63,333	—	
						Siirros	12,567,561 64	

12 P.L.

						Siirros	12,567,561	64		
					<i>Käyttö.</i>					
I	2	1908 v:n rahas. Kvsto 30/12 1912	} b & c	1	Kemisti, laboratorin ja Vanhankaupungin laitoksen johtaja, paitsi asunt. ja polttop., palkkaa	6,000: —				
							korotusta 5 v:n palveluksesta	600: —	6,600: —	
						1	Kemistin apulainen, paitsi asunt. ja polttop., palkkaa	4,800: —		
						1	Ylikoneenkäyt., paitsi s:n s:n, palkk. s:n, à 2,000: —	3,300: —		
						2	Ensim. koneenkäyttäjää, paitsi s:n s:n, à 2,000: —	4,000: —		
						4	Toista koneenkäyttäjää, paitsi s:n s:n, à 1,700: —	6,800: —		
						4	Koneenkäyttäjäapulaista, paitsi s:n s:n, à 1,200: —	4,800: —		
							Laboratorin kustannukset	5,000: —		
							Vedennoston s:n	70,000: —		
							Suodatuksen s:n	7,000: —		
							Kemiallisen puhdistuksen ja selkeytyksen s:n	135,000: —		
					c		Vanhankaupungin laitoksen korjaus ja kunnossapito sekä puhtaana-pito	20,000: —		
							S:n valaistus	2,700: —		
							S:n lämmitys	8,000: —		
					Yövärtija ja sekalaista	2,000: —				
					Tarverahat ja painatuskulut	500: —	280,500			
					<i>Jakelu.</i>					
I	3				Konttoriapulaiset	7,000: —				
					Vesimittarien lukeminen sekä laskujen jakelu ja periminen	8,500: —				
			c		Vesimittarien vaihto, korjaus ja tarkistus	14,000: —				
					Vesimittarien vaihto sopivamman kokoiisiin	5,000: —				
					Tarverahat ja painatuskulut	1,500: —	36,000			
							Siirros	12,884,061 64		

P.L.

					Siirros	12,884,061	64
				<i>Putkiverkko ja vesisäiliö.</i>			
I	4	Kvsto ^{26/5} 1914	b	1	Insinööri, samalla johtotöiden tarkastaja, palkkaa	5,400:—	
		1908 v:n rahas. Kvsto ^{30/12} 1912	} b & c	1	Putkimestari katujen putkiverkkoa varten, palkkaa	4,200:—	
				1	Aliputkimestari s:a s:n, palkkaa	2,400:—	
				1	Säiliönvartija, paitsi asuntoa ja polttopuita, palkkaa	700:—	
				c	Putkiverkon, palovesijoht. ja venttiilien korjaus ja kunnossapito sekä niiden suojeleminen jäätymiseltä, satamajohtojen ja niiden letkujen hoito ja korjaus sekä vesisäiliön ynnä vartijatuvan korjaus ja kunnossapito	22,000:—	
					Vesisäiliön ja vartijatuvan lämmitys	500:—	
					Menoja johtotöiden katsastuksesta ja sekalaisia kuluja	1,000:—	
				Tarverahat ja painatuskustannukset	500:—	36,700	
				<i>Johtotyöosasto, työpaja ja varasto.</i>			
I	5	S:n ^{22/9} 1914	b	1	Insinööri, samalla mittaripajan johtaja, palkkaa	5,100:—	
		1908 v:n rahas. Kvsto ^{30/12} 1912	} b	1	Työmestari, paitsi asuntoa ja polttopuita, palkkaa	3,000:—	
				1	Putkimest. yksityistöitä varten, palkk.	3,700:—	
				1	Aliputkimestari s:n, palkkaa	2,400:—	
				1	Varastonhoitaja, palkkaa	2,640:—	
					Konttori- ja varastoapulaiset	9,500:—	
					Työpajarakennusten korjaus ja kunnossapito sekä puhtaanapito	2,000:—	
			c	Valaistus	300:—		
				Lämmitys	500:—		
				Päivystys, yövartija ja sekalaiset kulut	2,000:—		
				Tarverahat ja painatuskustannukset	2,000:—	33,140	
					Siirros	12,953,901	64

12 P.L.

				Siirros	12,953,901 64
			<i>Sekalaisia menoja.</i>		
I	6		Veroja Helsinginpitäjän kunnalle ..	1,800: —	
			Palovakuutusmaksuja	2,200: —	
			Vantaanjoen viereisen suojelusalueen vuokria 350: —		
			Siltasaaren s:n ja vesi- alueen korvausta 650: —		
			Maa-alueiden s:n kau- punginkassaan	1,200: —	
			S:n s:n Kaasutehtaalle . 1,500: —	3,700: —	
		c	Vahingonkorvausta työntekijöille ruumiinvammasta, lääkärinpalkkiot ja tapaturmavakuutusmaksut.	1,500: —	
			Kustannuksia työntekijän kesä- lomasta	2,000: —	
			Puhelinmaksuja	1,200: —	
			Korkoja konttokuranttililta kau- punginkassan kanssa	15,000: —	
			Mittaukset ja tutkimukset	2,000: —	
			Vapaakaivojen laittaminen (Raha- toimikamarin osottamille paikoille)	1,400: —	30,800 —
			<i>Uutistytöt.</i>		
			Työkalujen ostoon	8,000: —	
		c	Toinen painejohto Vanhankaupungin Siltasaarelta I. Viertotielle	39,000: —	
			Toinen tulojohto suodattimiin	12,600: —	
			Vesijohto Castrénkadun alle I ja II Linjan välille (uudistus)	3,100: —	
		c*	S:n I Linjan alle Castrén- ja Vallin- kadun välille (uudistus)	5,700: —	
			S:n Pengerkadun alle osoten:osta 27 Torkkelikadulle	5,900: —	
			S:n Pengerkadun alle Torkkeli- ja Sakariaskadun välille	10,800: —	
			Siirros	85,100: —	12,984,701 64

P.L.				Siirros	85,100: —	12,984,701 64	
	c*	Vesijohto Torkkelikadun alle Franzén- ja Agrikolakadun välille. . . .		15,200: —			
			c	S:n Adolfintien alle Penger- ja Torikadun välille	8,000: —		
		Vesimittarien osoon		10,000: —		118,300 —	
			<i>I Luku. Smk 598,773: —</i>				
Kaasutehdas.							
<i>Hallinto.</i>							
II	1	Kvsto 30/4 1912	b	Hallituksen palkkio, sihteeriapu ja tarverahat	4,634: —		
		1908 v:n rahas.		1 Toimitusjohtaja, palkkaa	12,000: —		
				korotusta 5 v:n palveluksesta	1,200: —		
				vuokratrahoja	2,000: —		
				matkarahoja	500: —	15,700: —	
				1 Kamreeri, palkkaa	7,500: —		
				korotusta 10 v:n palveluksesta	1,500: —	9,000: —	
				1 Kirjanpitäjä, palkkaa	4,500: —		
				korotusta 5 v:n palveluksesta	450: —	4,950: —	
				1 Kassanhoitajatar, palkkaa	3,300: —		
				Konttoriapulaiset	11,500: —		
			Pääkonttorin vuokra	11,000: —			
			Konttorin tarverahat	5,500: —	65,584 —		
<i>Valmistus.</i>							
<i>a) Palkat ja konttorin tarverahat.</i>							
II	2	1908 v:n rahas.	b	1 Apulaisjohtaja, paitsi asuntoa, lämpöä ja kaasua, palkkaa	6,000: —		
				Siirros	6,000: —	13,168,585 64	

12 P.L.

			Siirros 6,000: —	13,168,585 64
			korotusta 5 v:n palveluksesta 600: —	6,600: —
			1 Kemisti, palkkaa	4,800: —
			1 Konemestari, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa	4,900: —
			1 Vanhempi kaasumestari, paitsi s:n s:n, palkkaa	3,850: —
	1908 v:n rahas.	b	1 Nuorempi kaasumestari, paitsi s:n s:n, palkkaa	2,700: —
			1 Nuorempi kaasumestari, paitsi kaasua, (ilman asuntoa), palkkaa	3,300: —
			1 Varastonhoitaja, palkkaa	2,400: —
			1 Konttoriapulainen	1,800: —
			Tehdaskonttorin tarverahat	2,000: —
			<i>b) Kaasunvalmistuksen aine- ja työkustannukset.</i>	
			Tavallisia kaasuhiiliä, arv. 18,800 tonnia	686,800: —
			Hiilien kuljetus ja pienennys	5,000: —
			Erinäiset tarveaineet	2,500: —
			Retorttihuoneen työkustannukset ynnä muurarien ja moottorinhoitajan palkat	26,000: —
			Öljykarburoidun vesikaasun valmistuksen työkustannukset ja aineet, 800,000 m ³ ä —: 09	72,000: —
		c	<i>c) Höyrykattilakäyttö.</i>	
			Palkat	5,500: —
			Polttoaineet ja sekal. tarvikkeet	18,000: —
				23,500: —
			<i>d) Konekäyttö.</i>	
			Palkat	7,500: —
			Öljy ja sekalaiset tarvikkeet	1,500: —
				9,000: —
			Siirros 857,150: —	13,168,585 64

P.L.

				Siirros 857,150: —	13,168,585 64
			<i>e) Kaasunpuhdistus.</i>		
			Palkat	3,000: —	
			Puhdistusaine y. m.....	4,000: —	7,000: —
			<i>f) Kustannukset sivutuotteista.</i>		
			Työkustannus kaksin la-		
			jittel, pienennyks. ja		
			myynn. Sörnäsän kaasu-		
			tehtaalla		
				8,000: —	
			Tervan työ- ja myynti-		
			kustannukset		
				1,200: —	
			Ammoniakin valmistus		
			ja tarveaineet		
				30,000: —	39,200: —
			<i>g) Korjaus ja kunnossapito.</i>		
		c	Rakennusten korjaus ja		
			kunnossapito		
				4,000: —	
			Uunien ja varusteiden		
			s:n s:n		
				2,000: —	
		Laitteiden ja koneiden			
		s:n s:n			
			12,000: —		
		Kaasukellojen s:n s:n ..			
			500: —		
		Kaluston s:n s:n			
			2,000: —	20,500: —	
			<i>h) Sekalaiset kustannukset.</i>		
			Polttoaineet, hehkuttimet		
			ja lasit		
				1,000: —	
			Sähkövoima ja -valo ..		
				8,000: —	
			Vesimaksut		
				8,000: —	
			Palovakuutus		
				5,000: —	
			Tapaturmavakuutus ja		
			lääkärinhoito		
				2,000: —	
			Puhtaanapito, vartioimi-		
			nen y. m.		
				11,000: —	
			Siirros 35,000: —	923,850: —	13,168,585 64

12 P.L.

				Siirros 35,000: —	923,850: —	13,168,585 64
				Insinöörien ja työmes- tarien asuinrak. vuosi- korjaukset	3,000: —	
				Jakelukellon kustannuk- set	4,500: —	
				Laboratorin kustannuk- set	2,000: —	
				Korjauspajan öljyt ja eri- näiset tarvikkeet	500: —	
				Työntekijäin kesäloman kustannukset	1,900: —	46,900: —
						970,750 —
				<i>Pääputkiverkko.</i>		
II	3			1 Putkimest. ulkotöitä varten, palkk.	3,300: —	
				Pääputkiverkon korjaus ja kunnos- sapito	10,000: —	
				Jakelujohdon s:n s:n	700: —	14,000 —
				<i>Jakelu.</i>		
II	4			Konttoriapulaiset	25,000: —	
				Kaasumittarien lukeminen sekä ra- hain periminen	41,000: —	
				Konttorin tarverahat, lomakkeet ja muut painatustyöt	5,500: —	
				Päivystys, väkiviina, pienempien vikain korjaus	12,000: —	
				Erinäisiä menoja tilaajain hankki- misesta, ilmoituksista y. m. . . .	4,000: —	
				Kaasumittarien korjaus ja kunnossa- pito	7,000: —	
				Työntekijäin kesäloman kustannuk- set	150: —	94,650 —
				<i>Katuvalaistuksen kustannukset.</i>		
II	5			Lyhdynsytyttäjät ja lampunhoitaj., palkkoja	49,000: —	
				Hehkuttimet ja silinterit	5,000: —	
				Lyhtyjen, patsaiden ja lyhtyjohtojen kunnossapito	8,000: —	
				Siirros	62,000: —	14,247,985 64

				Siirros	62,000: —	14,247,985 64
P.L.				Lyhdynsytytysaseman vuokra	2,320: —	
				Päivystys, väkiviina, pienempäin vikojen korjaus	2,000: —	
				Tapaturmavakuutus ja lääkärin- hoito	400: —	
				Työntekijäin kesäloman kustannuk- set	700: —	67,420 —
			<i>Johto-osasto.</i>			
II	6	c		1 Johtotyöninsinööri, palkkaa	6,000: —	
				1 Avustava s:n, s:n	4,200: —	
				1 Putkim. sisäpuol. töitä vart., s:n	3,600: —	
				1 Piirustaja, s:n	2,400: —	
				Konttoriapulaiset	5,800: —	
				Konttorin tarverahat	1,500: —	
				Työkalujen ja kaluston kunnossapito	2,500: —	
				Sekalaiset työpajan kustannukset . .	500: —	
				Työntekijäin tapaturmavakuutus sekä lääkäri- ja sairaanhoito	1,200: —	
				Työntekijäin kesäloman kustannuk- set	480: —	28,180 —
			<i>Varasto ja näyttely.</i>			
II	7		1 Varastokirjanpitäjä, palkkaa	3,000: —		
			1 Avustava s:n, palkkaa	2,400: —		
			Kustannuksia myynnistä sekä myy- mälähenkilökunnan palkkaus	5,500: —		
			Näyttely-, myymälä- ja varasto- huoneistojen vuokra	10,500: —		
			Palovakuutus	260: —	21,660 —	
				Siirros	14,365,245 64	

12 P.L.

					Siirros	14,365,245	64	
					<i>Sekalaisia menoja.</i>			
II	8		c	Korkoa konttokuranttililta kaupunginkassan kanssa	15,000:—			
				Tontinvuokra	21,000:—	36,000	—	
				<i>Uutistytöt.</i>				
II	9		c*	Pääputkiverkon ulottaminen I. Viertotien alitse Pääskylänkadulta Valilantielle	7,500:—			
				Hallituksen määräyksen mukaan ..	6,000:—	13,500	—	
				<i>Talojohdot, kaasumittarit ja kalusto.</i>				
II	10		c	Yksityiset talojohdot	5,000:—			
				Kaasumittarit	20,000:—			
				Kalusto	5,000:—	30,000	—	
				<i>II Luku. Smk 1,341,744:—</i>				
				Sähkötehdas.				
				<i>Hallinto.</i>				
III	1	Kvsto ^{30/4} 1912	b	Hallituksen palkkio, sihteeriapu ja tarverahat	4,634:—			
				1 Toimitusjohtaja, palkkaa	14,000:—			
				korotusta 5 v:n palveluksesta	1,400:—			
				vuokrarahoja	2,000:—			
				matkarahoja	500:—	17,900:—		
		S:n ^{30/12} 1912	b & c	1 Kamreeri, palkkaa ..	7,500:—			
				korotusta 5 v:n palveluksesta	750:—	8,250:—		
				1 Kirjanpitäjä	4,200:—			
				1 Kassanhoitajatar	2,700:—			
				Konttoriapulaiset	9,000:—			
			c	Konttorin tarverahat, aikakauslehdet ynnä kirjaston täydentäminen	10,316:—	57,000	—	
						Siirros	14,501,745	64

P.L.

				Siirros	14,501,745	64	
III	2	<i>Käyttö.</i>					
		Palkat ja palkkiot.					
		1	Insinööri käytt. vart., samalla toimitusjoht. apul., paitsi asunt., läm- pöä ja valoa, palkkaa 6,000: — henkilökoht. lisäystä	1,800: —	7,800: —		
		1	Avustava käyttöinsinööri, palkkaa		4,800: —		
		1	Tilastonlaatija		3,000: —		
		Pääasema.					
		1	Konemestari, paitsi asuntoa, valoa ja lämpöä, palkkaa		4,200: —		
		1	Toinen konemestari, paitsi s:n s:n, palkkaa		3,000: —		
		1	Koneenkäyttäjää, s:n s:n, palkkaa		2,400: —		
		3	Koneenkäyttäjää, paitsi valoa, palkkaa à 2,400: —		7,200: —		
		1	Konetaulun vartija, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa		2,400: —		
		3	S:n, paitsi valoa, palkk. à 2,400: —		7,200: —		
			Vuokratilanhoidaja, 3 koneenkäytt. ja 3 konetaulun vartijalle, kunnes asunto valmistuu à 600: —		3,600: —		
		1	Ylikattilanhoitaja, palkk. 2,700: — vuokratilanhoidaja 600: —		3,300: —		
		4	Lämmittäjää, palkkaa à 1,800: — 7,200: — vuokratilanhoidaja à 300: — 1,200: — palkintoja 500: —		8,900: —		
		12	Ylimäär. lämmittäjää 6 kuuk. à 125: —		9,000: —		
			Ylimääräiset apulaiset		4,000: —		
		Kasarmintorin asema.					
		1	Koneenkäyttäjää, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa		2,700: —		
		3	S:n, palkkaa à 2,700: —		8,100: —		
		4	Apukoneenkäyttäjää		8,000: —		
				Siirros	89,600: —	14,501,745	64

Kvsto 30/12 1912 b & c

12 P.L.

				Siirros	89,600: —	14,501,745 64	
			Kallion asema.				
		}	1 Koneenkäyttäjää, paitsi as., lämp. ja valoa, palkk. 2,400: — vuokrarahaa 300: —		2,700: —		
			1 S:n, palkkaa		2,400: —		
			1 S:n, palkkaa		2,100: —		
			Töölön asema.				
	Kvsto 30/12 1912	b & c	1 Koneenkäyttäjää, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa		2,400: —		
				1 S:n, palkkaa		2,400: —	
				1 S:n, palkkaa		1,800: —	
			Utistustyöt ja kunnossapito.				
		}	1 Ylimonttööri asetelaitteita y.m. uutistöitä (sähkölaitoksia) varten, palkk.		4,200: —		
			1 S:n akkumulaattoripattereja varten, palkkaa		4,200: —		
			Käyttöhenkilökunnan huoneistojen vuokrat		6,000: —		
			S:n lämmitys		2,500: —		
			S:n valaistus		1,000: —		
			Asuntojen kunnossapito ja asuintontin katuosain puhtaanapito . .		1,000: —		
			Puhelimet, raitiotieliput ja sekalaista		2,000: —		
		c	Käyttöaineet.				
			15,000 tonnia kivihiiliä à 30: — 450,000: —				
			6,000 syltä halkoja à 25: — 150,000: —	600,000: —			
			Hiilien kuljetus ja pienennys	10,000: —			
			Lisävesi vesijohdosta	7,000: —			
			Kaikkien asemain voitelu- ja puhdistustarvikkeet	6,000: —			
				Siirros	747,300: —	14,501,745 64	

P.L.						
					Siirros 747,300: —	14,501,745 64
					Muut tarvikkeet, nk. tiivisteet, harjat y. m. 4,000: —	
					Akkumulaattorin happi ja tislattu vesi 4,500: —	
					Konelaitosten korjaukset ja kun- nossapito 50,000: —	
				<i>c</i>	Asemarakennusten kun- nossapito 15,000: —	
					Lämmitys 3,000: —	
					Valaistus 6,500: —	
					Puhtaanapito, siivoami- nen ja sekalaista 5,500: —	30,000: —
					Piirustustarpeet, lomakkeet, paina- tustyöt 1,000: —	836,800 —
					<i>Johtoverkko-osasto.</i>	
III	3				1 Insinööri, osaston johtaja, palk- kaa 7,200: —	
					1 Työmestari kaapelitöitä vart., palkk. 4,200: —	
					Piirustaja-apulaiset 4,000: —	
					Johtoverkon kunnossapito 15,000: —	
					Tarkastus- ja kaapelikuljetusvaunu- jen kunnossapito 2,000: —	
					Piirustustarvikkeet ja sekalaista .. 1,600: —	34,000 —
					<i>Mittariosasto.</i>	
III	4				1 Insinööri, osaston johtaja, palk- kaa 7,200: —	
					<i>1. Mittarikonttori.</i>	
					1 Mittarikonttorin johtaja, palk- kaa 4,200: —	
					2 Tarkastajaa à 3,600: — 7,200: —	
					Konttoriapulaiset 30,000: —	
					Konttorin tarverahat, lomakkeet ja painatustyöt 10,000: —	
					Mittarien lukeminen 12,000: —	
					Maksujen periminen 32,000: —	
					<i>2. Mittarien toimitus ja varasto.</i>	
					2 Mittariekspediööriä, palkkaa 4,200: —	
					Siirros 106,800: —	15,372,545 64

Kvsto ^{30/12 1912}
_{30/12 1913} } *b & c*

12 P.L.

					Siirros 106,800:—	15,372,545 64
			c	{	Konttoriapulaiset	2,500:—
					Mittarien asettelu	14,000:—
					3. Mittarityöpaja.	
		Kvsto ^{30/12} 1913	b		1 Työmestari, palkkaa	3,300:—
					Tarkistajat ja mekanikot	10,000:—
					Työkalut ja tarveaineet sekä vara-	5,000:—
					osat	
					4. Laboratoori.	
					Laboratooriapulaiset	2,400:—
					Uusien koneiden ja kojeiden han-	
					kinta laboratorioihin, uusien kulu-	
					tuskojeiden tutkimukset y. m. . .	4,000:—
					148,000	—
			c	{	<i>Johtotyösasto.</i>	
					1 Insinööri, osaston johtaja, palk-	7,200:—
					kaa	
					1. Johdon tarkastus ja tiedon-	
					antotoimisto.	
					Apulaiset johtojen tarkastusta var-	7,200:—
					ten	
					Tarverahat, lomakkeet, painatus-	1,800:—
					työt	
					Erinäisiä kustann. tilaajain hankin-	5,000:—
					nasta, ilmoituksista y. m.	
					2. Johtotyöt, varasto ja kor-	
					jauspaja.	
			b	{	1 Työmestari, palkkaa	4,200:—
					1 Varastonhoitaja, palkkaa	3,000:—
					1 Varastokirjanpitäjä	2,400:—
					Konttoriapulaiset	7,500:—
					Varastokustannukset ja konttorin	
					tarverahat	5,500:—
			c	{	Korjauspajan kustannukset	1,000:—
					Päivystys ja erinäiset pikkutar-	
					peet	7,000:—
		S:n ^{30/12} 1913			Siirros 51,800:—	15,520,545 64

P.L.

				Siirros	51,800: —	15,520,545	64
				3. Näyttely ja myynti.			
				Kustannuksia näyttelystä palkkauksineen	8,000: —		
				4. Katuvalaistus.			
				Katujen sähkövalaistuksen kunnossapito ja kustannukset	24,600: —	84,400	
				<i>Sekalaiset menot.</i>			
III	6			Palovakuutus	2,500: —		
				Tapaturmavakuutus ja suoranaiset tapaturmankorvaukset	2,500: —		
		c		Lääkäripalkkiot ja sairaanhoito ..	1,000: —		
				Työntekijäin kesäloman kustannukset	1,500: —		
				Tontinvuokrat	12,164: —		
				Valmistavat laajennussuunnitelmat ..	3,000: —		
				Kaluston hankinta ja kunnossapito	10,000: —		
				Hallintorakennuksen kunnossapito	3,500: —		
				Lämmitys	6,000: —		
				Valaistus	3,500: —		
				Puhtaanapito	4,000: —	17,000: —	
				Korkoja konttokuranttililta kaupunginkassan kanssa	11,836: —		
				Helsingin vastaisen voimatarpeen tyydyttämistä koskevan kysymyksen selvitys	15,000: —	76,500	
				<i>Uutistytöt.</i>			
III	7		b*	Helsingin Sähkö Valaistus O. Y:lle 18/5 1912 tehdyn välikirjan mukaan, viimeinen erä	180,000: —		
		Kvsto 10/3 1914	b*	Sähkövoiman antamisesta Hagan-Munkkiniemen raitioiteille	60,000: —		
				Siirros	240,000: —	15,681,445	64

12 P.L.

				Siirros 240,000: —	15,681,445 64
			Sörnäs in asema:		
			Konetauluston uudestirakentaminen	40,000: —	
			Kahdelle 2,400 Kw. turbiinille yhteisen varapyörän ja akselin hankkiminen	15,000: —	
			1 Avonainen esilämmittäjä putkijohtoineen	5,500: —	
			1 kiintonainen kompressorilaite putkijohtoineen kattilain ja koneiden puhdistusta varten	2,500: —	
			Noin 300 m. aitausta betonista, sementtitiilistä ja aitausverkosta ..	6,000: —	
			Kasarminkadun asema:		
			Toinen asetelaite lähteviä kaapeleja varten ynnä pääkiskojen pitennys	15,000: —	
		c*	Johtoverkko:		
			Johtoverkon laajentaminen erillisen ehdotuksen mukaan:		
			1. Böhlen esikaupunkiin	20,500: —	
			2. Busholmaan	12,500: —	33,000: —
			Kaapeli- ja johtotöitä varten, Hallituksen lähemmän määräyksen mukaan		20,000: —
			Katujen sähkövalaistusta varten, erillisen ehdotuksen mukaan:		
			1. Böhlen esikaupungissa	4,500: —	
			2. Eläintarhan itäosassa Töölönlahden, rautatien, Helsinginkadun ja Leivonniemen välillä	1,600: —	
			3. Johanneksen kirkkopuistikossa	3,800: —	
			4. Busholmassa	3,100: —	13,000: —
			Siirros 390,000: —		15,681,445 64

				Siirros 390,000: —	15,681,445 64	
P.L.			c*	Talojohtoja varten	20,000: —	
			c	Sähkömittarien ja laboratorikojeiden osto	60,000: —	
				III Luku. Smk 1,706,700: —		
				12 P.L. Smk 3,647,217: —		
P.L.				Kolmastoista Pääkuokka.		
				Yleiset työt.		
				Rakennukset ja talot.		
				<i>Korjaus ja kunnossapito.</i>		
I	1		c	Erinäiset korjaukset	45,500 —	
I	2			Lumenkuljetus y. m. kaupungin taloista	7,000 —	
I	3			Bengtsårin kasvatuslaitos	4,100 —	
I	4			Palolaitoksen rakennukset	3,600 —	
I	5			Kansakoulut, kaupungin	19,700 —	
I	6			Vuokratut kansakouluhuoneistot	1,100 —	
I	7			Kunnan työväenasunnot	6,000 —	
I	8			c*	Forsbyn kunnalliskoti	3,600 —
I	9				Poliisilaitoksen rakennukset	9,810 —
I	10				Raatihuone	3,250 —
I	11				Sairaalat	50,000 —
I	12				Tulli- ja satamarakennukset	9,480 —
I	13				Oulunkylän kartano	2,660 —
I	14	Kvsto 8/9 1914			b*	Tyttöjen ammattikoulu, keittiön sisustaminen
					<i>Uutisrakennukset.</i>	
I	15		b*		Nickbyn mielisairaala, loput määrärahasista	440,897 70
		S:n 15/2 1910				
I	16			Kaluston osto samaan	162,900 —	
I	17	S:n 28/4 1914	b*	Lisämääräraha kalustoa varten s:n	27,100 —	
I	18	S:n 14/10 1913		Hoitajaoppilaiden asuinhuoneistojen sisustami- nen s:n	13,000 —	
I	19	S:n 10/6 1913	b*	Kunnan teurastamo	1,000,000 —	
I	20	S:n 9/6 1914		Lisämääräraha Hakaniement. kauppahallia varten	50,000 —	
I	21	S:n 31/3 1914		Eläintarhankadun kansakoulutalo, loput määrä- rahasista	58,200 —	
I	22	S:n 26/5 1914		Toivoniemen kasvatuslaitoksen muutos- ja lisä- rakennustyöt	18,000 —	
					Siirros	18,089,949 34

13 P.L.

					Siirros	18,089,989 34		
I	23		c*	Hakasalmen huvilaa ympäröivä aitaus	800	—		
I	24	Oulunkylän kesäpäiväparantolan halkovaja		500	—			
I	25	Tukimuurin valmistus sekä pihamaan tasoitus Kallion paloasemalla		19,500	—			
I	26	Aitauksen tekeminen s:n		5,500	—			
I	27	Uusi kansakoulutalo, valmistavat työt		3,000	—			
<i>Kiinteistöjen hankinta.</i>								
I	28	Kvsto ^{31/3} 1914	b*	Vuorikadun tonttien n:ojen 10 ja 12 sekä Mikon- kadun tonttien n:ojen 15 ja 17 osto	1,120,000	—		
I	29	S:n ^{24/3} 1914		Hausjärven Ryttylän maatilan s:n	106,000	—		
I	30	S:n ^{26/5} 1914		Maa-alueen ynnä rakennusten osto Lohjan Toivo- niemen kasvatustalosta varten	30,000	—		
<i>I Luku. Smk 3,223,803: 70.</i>								
Kadut ja yleiset paikat.								
<i>Korjaus ja kunnossapito.</i>								
II	1		c	Erinäiset korjaukset	25,000	—		
II	2			c*	Sörnäsän Rantatien ketokiveyksen uudistus Silta- saarenkadun ja II linjan väliltä	6,800	—	
II	3				Kaupungille kuuluvan Salomoninkadun osan s:n sekä talonmistajain katuosuuden tarpeellinen korotus	4,000	—	
II	4				Rahapajanrannan noppakiveyksen uudistus tava- ravajain 7, 8 ja 9 merenpuolista viertä pitkin Erinäisten katuosain s:n silikaattivierroksella kau- punginviranomaisten määr. mukaan	6,500	—	
II	5				Puistokadun kaupungille kuuluvan osan terva- vierros	11,700	—	
II	7				Kaupungille kuuluvan Laivurikadun osan s:n Tehtaan- ja Merikadun väliltä	6,450	—	
II	8				Speranskitein pintatervaus	1,575	—	
II	9				Kaivopuiston Ison Lehtokujan s:n	2,350	—	
II	10				Kaivopuiston L. Lehtokujan s:n ja osittainen vierroksen uudistus	3,900	—	
II	11				Erinäisten kaupungille kuuluvain katuosain vie- reisten kaiteiden uudistus ja korjaus	8,000	—	
<i>Utistyt.</i>								
II	12				Fredrikinkadun kaupungille kuuluvan osan pääl- lystäminen ketokivillä Arkadiak. pohjoispuolelta	4,400	—	
Siirros						19,459,924 34		

			Siirros	19,459,924 34		
L.	II	13	Kaupungille kuuluvan Annank. osan päällystäminen ketokivillä Salomonin- ja E. Rautatiek. väliltä	3,400 —		
	II	14	Katajanokan Pohjoisrannan s:n s:n L. Satamakadun ja makasiinitonttien väliltä	3,000 —		
	II	15	Pohjois Hesperiakadun s:n s:n Töölönkadun ja L. Viertotien väliltä	1,350 —		
	II	16	Kaupungille kuuluvan Alppikadun osan s:n s:n I ja II linjan väliltä	4,150 —		
	II	17	I linjan s:n s:n Alppi- ja Castrénkadun väliltä kortt. N:o 303 vuokratontin osoten:o 5 sekä istutuksen viereltä	5,300 —		
	II	18	Kaupungille kuuluvan Castrénkadun osan s:n s:n I ja II linjan väliltä	3,300 —		
	II	19	Kaupungille kuuluvan Porvoonkadun osan s:n s:n korttelin n:o 373 viereltä sekä Viipurinkadun s:n Kajaanin- ja Kotkankadun väliltä	12,500 —		
	II	20	Uudet rautatieraitteet Sörnäsän Rantatielle, tarpeellisine tasoitustöineen	35,700 —		
	II	21	S:n kortt. n:o 534 vierelle Sörnäsän haararadan pohjoispuolelle	15,000 —		
	II	22	Porvoonkadun eteläpuoliskon tasoitus Siuntion- ja Karjalankadun väliltä	3,800 —		
	II	23	Brändönkadun s:n puoleen leveyteensä	24,500 —		
	II	24	I linjan s:n Castrén- ja Alppikadun väliltä	45,000 —		
	II	25	Alppikadun tasoitus täyteen leveyteensä II linjan ja Vanhan Eläintarhantien väliltä	7,000 —		
	II	26	Castrénkadun korotus I ja II linjan väliltä	4,900 —		
	II	27	Kvsto ^{31/3} 1914	b*	Murtokadun tasoitus	174,900 —
	II	28			Pengerkadun s:n koko leveyteensä Sakarias- ja Torkkelikadun väliltä	23,700 —
	II	29			Pengerkadun s:n s:n Torkkeli- ja Helsinginkadun väliltä	16,000 —
	II	30			Torkkelikadun s:n I. Viertotien ja Pengerkadun väliltä	16,400 —
	II	31			Torkkelikadun s:n Penger- ja Agrikolakadun väliltä	32,500 —
	II	32			Adolfintien s:n pitkin pituuttaan	28,000 —
II	33			Harjutorin s:n	12,900 —	
II	34			L. Viertotien laajennus niiltä paikoilta, joiden varrelle uutisrakennuksia jo on tehty tahi vuoden varrella tehdään	15,000 —	
				<i>II Luku. Smk 572,975: —</i>		
			Siirros	19,948,224 34		

13 P.L.

			Siirros	19,948,224	34		
Kanavat ja viemärit.							
<i>Korjaus ja kunnossapito.</i>							
III	1	c	Erinäinen kunnossapito	35,000	—		
III	2		Täydennystyöt	5,000	—		
III	3		Vedenkulutus lokaviemärien huuhteluun	5,000	—		
III	4		Rautatientorin alaisen viemäriin uudistus Hakasalmekadun ja Itäisen Teatterikujan väliltä	13,000	—		
<i>Uutistytöt.</i>							
III	5	c*	Laskujohto Brändönkadulta itään Vanhankaupunginlahteen	29,000	—		
III	6		S:n Pengerkadun alle kortt. n:o 340 tontilta n:o 19 Sakariaskadun viemäriin	2,900	—		
III	7		S:n Pengerkadun alle Torkkelikadulta Helsinginkadun kanavaan	13,200	—		
III	8		Torkkelikadun alle kortt. n:o 340 tontilta n:o 21 I. Viertotien viemäriin	4,900	—		
III	9		S:n Torkkelikadun alle kortt. n:o 341 tontilta n:o 11 Franzénkadun viemäriin sekä samankadun tontilta n:o 13 Porthankadun viemäriin	13,600	—		
III	10		S:n Adolfinntien alle kortt. n:o 344 tontilta n:o 2 ja kortt. n:o 345 tontilta n:o 20 Torikadun viemäriin	15,700	—		
III	11		Kvsto 6/10 1914	b*	Näkinkujan alaisen viemäriin uudistus I. Viertotien ja Sörnäsän Rantatien väliltä sekä III linjan alaisen viemäriin yhdistäminen edellä mainittuun johtoon	17,400	—
<i>III Luku. Smk 154,700: —</i>							
Tiet.							
<i>Korjaus ja kunnossapito.</i>							
IV	1		c	Erinäiset korjaukset	10,000	—	
IV	2	Eläintarhantien uudestiviertäminen Diakonissalaitoksen kohdalla olevan alikäytävän ja L. Viertotien väliltä		4,600	—		
IV	3	c*	Alppilantien s:n rautatiepysäkin ja Töölönlahden väliltä	1,640	—		
IV	4		Oulunkyläntien uudistus emäradan länsipuolella Träskin ylikäytävästä lähtien	16,200	—		
<i>IV Luku. Smk 32,440: —</i>							
				Siirros	20,135,364	34	

P.L.

			Siirros		20,135,364 34
			Viertotiet.		
			<i>Korjaus ja kunnossapito.</i>		
V	1	c	Erinäiset korjaukset	15,000	—
V	2	c*	Vantaanjoen maantiensillan korjaus	2,000	—
V	3		L. Viertotien uudestiviertäminen L. Henrikinkadun ja Aurorakadun väliltä (ynnä läntisen jalkakäytävän uudistus)	8,800	—
			<i>V Luku. Smk 25,800:—</i>		
			Satamat.		
			<i>Korjaus ja kunnossapito.</i>		
VI	1	c	Erinäiset korjaukset	35,000	—
VI	2		Alasmenosillat jälle ynnä rantasiltain ja jäärailojen viereiset aitaukset	10,000	—
VI	3		Satamain ruoppaus	35,000	—
VI	4	c*	Sörnäsin niemekkeen viereisen ruoppavarastopaikan järjestäminen ja laajentaminen	15,000	—
VI	5		T-muotoisen rantasillan pohjoisosan ynnä lähinnä Pohjoisrantaa sijaitsevan länsiosan uudistus	16,000	—
VI	6		Sörnäsin painolastisillan s:n	10,800	—
VI	7	b*	Eläintarhanlahden itärannan venesiltain s:n	2,900	—
VI	8		Säästöpankinrannan s:n s:n	800	—
VI	9		Merisataman purkauslaiturin korjaus	900	—
VI	10	b*	Ruoholahden läntisimmän laiturin s:n	1,900	—
VI	11		Kvsto 26/5 1914	Rahapajanrannan itäisimmän osan uudestirakent.	210,000
			<i>Uutistyt.</i>		
VI	12	b*	Katajanokan Pohjoisrannan reunustus	1,000	—
VI	13		Kahden puupojun hankkiminen Rahapajanrannan edustalle	1,500	—
VI	14		Pitkäsillan lounaispuolisen rantasillan jatkaminen 10 m. pituudelta	15,000	—
VI	15	b*	Varastopaikkain tasoitus Sörnäsin niemekkeellä	19,000	—
VI	16		S:n 9/6 1914	Höyryruoppajaan ynnä proomun osto	45,000
			<i>VI Luku. Smk 419,800:—</i>		
			Istutukset.		
			<i>Korjaus ja kunnossapito.</i>		
VII	1	c	Istutusten ja taimistojen kunnossapito	125,000	—
VII	2		Kivelän istutusten s:n	2,000	—
			Siirros	20,707,964 34	

13 P.L.

			Siirros	20,707,964	34	
VII	3		Eläintarhan urheilukentän järjestysmiehen palkkaus	1,050	—	
VII	4		Mainitun urheilukentän kunnossapito	1,000	—	
VII	5		Kaisaniemen tenniskentän s:n	1,500	—	
VII	6		Punanotkon leikkikentän s:n	500	—	
VII	7		Haapaniemen urheilukentän s:n	800	—	
VII	8		Kaupunginpuutarhan asuinrakennust. polttoaineet	1,500	—	
VII	9		Erinäisten Kaupunginpuutarhan huoneistojen lämmitys ja siivoaminen	400	—	
VII	10		c } Samain valaistus	175	—	
VII	11		Talvipuutarhan kunnossapito	7,000	—	
VII	12		Kaupunginpuutarhan tallipalvelijaston palkat, tallin rehut y. m. menot	6,600	—	
VII	13		Alpin kunnossapito	1,500	—	
VII	14		Vanhempain nurmien ja käytävien uudistus	4,500	—	
VII	15		Mullanvalmistus kaupungin istutuksia varten ..	3,500	—	
VII	16		Lannan osto kasvilavoihin	650	—	
VII	17		Kaupungin vesilintujen hoito	1,000	—	
VII	18		Työkalujen osto ja korjaus	2,500	—	
VII	19		c* } Vesiputkien laittaminen erinäisiin kaupungin istutuksiin	1,000	—	
VII	20		{ Aitausten kunnossapito	5,000	—	
VII	21		{ Puistosohvain korjaus	3,000	—	
VII	22		c } Kaupungin kaikissa istutuksissa, kasvihuoneissa y. m. kulutetun veden korvaus	18,000	—	
VII	23		{ Neljän puistonvartijan palkkaus	3,100	—	
<i>Uutistyt.</i>						
VII	24		c* } Engelaution istutustöiden loppuunsaattamiseen ..	10,000	—	
VII	25		{ Eläintarhan lammikkojen ja niiden ympäristön lopullista järjestämistä varten	6,400	—	
VII	26	Kvsto 12/s 1912	b* } Kaisaniemen istutustöiden jatkamiseen	14,200	—	
VII	27		c } Kelkkaratain laittamiseen	3,000	—	
<i>VII Luku. Smk 224,875: —</i>						
Puhtaanapitolaitos.						
<i>Korjaus ja kunnossapito.</i>						
VIII	1		c } Kaupungin rantasilloilla olevain tavaravajain, puhtaanapito ja trallien tapuloiminen silloille sekä Aleksanterinkadun talon 1 ja Länsirannan talon 10 pihain puhtaanapito	8,000	—	
VIII	2		{ Kaatopaikkain ja laiturien kunnossapito	6,000	—	
VIII	3		{ Vartijain palkkaus	7,000	—	
VIII	4		{ Makkien ja käymäläin puhtaanapito	23,000	—	
				Siirros	20,849,839	34

P.L.				Siirros	20,849,839	34	
VIII	5	c	Makkien ja käymäläin korjaus ja maalaus	4,000	—	—	
VIII	6		Käymäläin vedenkulutus	6,500	—	—	
VIII	7		Kaupungin yleisten paikkain ja katuosain puhta- taanapito	161,100	—	—	
VIII	8		Kaupungille 6 kaupungiosan huvila-alueella kuu- luvain teiden puhtaanapito	11,500	—	—	
VIII	9		S:lle 11 ja 12 kaupunginosassa kuuluvain uusien katuosain s:n	10,200	—	—	
VIII	10		S:lle 13 ja 14 kaupunginosassa kuuluvien katu- osain s:n	13,700	—	—	
VIII	11		Keskikaupungin katujen kastelu	31,500	—	—	
VIII	12		Keskikaupungin katujen kasteluun ja Kauppatorin huuhteluun käytetty vesi	22,000	—	—	
VIII	13		Viertoteiden puhtaanapito	55,200	—	—	
VIII	14		Kaivopuiston viertoteiden s:n	1,000	—	—	
VIII	15		Teiden puhtaanapito	18,000	—	—	
VIII	16		Venesatamain s:n	2,000	—	—	
VIII	17		Jäiden s:n	1,500	—	—	
VIII	18		c* Hiekkavajain maalaus	1,200	—	—	
				<i>VIII Luku. Smk 383,400: —</i>			
				Yleinen käymäläin puhtaanapito.			
IX	1		c	Miehistön ja ajomiesten palkat	195,000	—	—
IX	2			10 hevosen rehut y. m.	10,000	—	—
IX	3	Sekalaisia menoja desinfioimisaineista, työka- luista y. m.		10,000	—	—	
IX	4	Ajoneuvojen, rikkalaatikkojen, levyastiain ja kan- sien korjaus		13,000	—	—	
IX	5	Rautatierahdit		40,000	—	—	
IX	6	c* Rautatievaunujen korjaus		2,400	—	—	
IX	7	500 panosta makkiaistioita kansineen		12,500	—	—	
			<i>IX Luku. Smk 282,900: —</i>				
			Työkalut.				
X	1	c	Erinäiset ostot ja korjaukset	15,000	—	—	
X	2		Sähkövintturi 1,500 kg kantavaan kivikra- naan	4,000	—	—	
X	3		Mustikkamaan proomutelakan korjaus	1,500	—	—	
X	4		c* 1 Kiviproomun s:n	4,800	—	—	
X	5		Ruoppausproomun n:o 1 s:n	2,200	—	—	
X	6		Ruoppausproomujen 3, 4 ja 11 tivistys ja vä- häiset korjaukset	1,500	—	—	
X	7		Uudet etupyör. ja uudet höyryputket isoon höyryjyr. Siirros	3,500	—	—	
				Siirros	21,504,639	34	

				Siirros	21,504,639 34	
13 P.L.	X	8	c*	Työkaluja kaupungin pajaan:		
				1 sähkömoottori	1,000: —	
				Käyttöakseli laakerineen	500: —	
				Kierteenleikkaussorvi	3,000: —	
				Amerikalainen pilariporakone	1,500: —	
				2 ruuvipenkkiä työkaluineen	500: —	6,500
	X	9			21 kasteluvaunun maalaus	1,050
	X	10			Purgator-rattaiden, käväistysrattaiden sekä hiekkalaatikkojen s:n	1,700
					<i>X Luku. Smk 41,750: —</i>	
					Sekalaista.	
XI	1	c	Hengenpelastuskaluj., halkomitt. y. m. kunnossapito	4,000		
XI	2		Pesuhuoneitten ja virustuslaiturien hoito ja korjaus	7,000		
			<i>XI Luku. Smk 11,000: —</i>			
			13 P.L. Smk 5,373,443: 70			
Neljästoista Pääluokka.						
Eläkkeet ja apurahat.						
<i>A. Jouluk. 22 p:nä 1911 vahvistetun ohjesäännön mukaan.</i>						
	Kvsto	^{26/3} 1912	b	Ent. kirjanpitäjä Frans Lamminen	2,520: —	
	S:n	^{12/3} 1912		Ent. kansak. opettajatar Viktorina Sundvall	110: —	
	S:n	^{11/6} 1912		Ent. kansak. opettajatar Rosa Natalia Sagulin	510: —	
	S:n	^{29/10} 1912 } ^{21/1} 1913 }		Marian sairaalan ent. emännöitsijä Kalista Borodkin	600: —	
	S:n	^{20/12} 1912		Ent. konttorikirjuri Maria Theresia Cadenius	1,800: —	
	S:n	^{21/1} 1913		Ent. kansakoulunopettaja Abraham Kohonen	260: —	
	S:n	^{4/2} 1913		Ent. ulosottoapulainen Gustaf Eklund	2,280: —	
	S:n	^{11/3} 1913		Ent. kansakoulunopettajatar Maikki Friberg	690: —	
	S:n	^{11/3} 1913		Ent. kansakoulunopettajatar Ina Lipsanen	195: —	
	S:n	^{13/5} 1913		Ent. kansakoulunopettajatar Alexandra Lagus	690: —	
					Siirros	9,655: —
						21,524,889 34

P.L.

			Siirros	9,655: —	21,524,889 34
	Kvsto 9/9 1913	b	Ent. kansakoulunopettajatar Sofie Lithenius	690: —	
	S:n 23/9 1913		Ent. kansakoulunopettajatar Hanna Lucander	1,776: —	
	S:n 28/10 1913	b	Parmaanmittaajain vanhin Johan Viktor Lindberg	816: —	
	S:n 9/6 1914		Ent. ruiskumestari Karl Edvard Byman	2,160: —	
	S:n 6/10 1914	b	Ent. kansakoulunopettajatar Fanny Rosberg	1,140: —	
	S:n 17/11 1914		Ent. ulosottoapulainen Johannes Holmström	2,940: —	
		c	Ent. kansakoulunopettajatar Helena Aminoff	1,410: —	
			Eläkkeisiin vuonna 1915	10,000: —	
			<i>B. Huhtik. 15 p:nä 1913 vahvistetun ohjesäännön mukaan.</i>		
	S:n 21/1 1913	b	Työmies Otto Eriksson	600: —	
	S:n 25/2 1913		Siivoojatar Ida Lindström	350: —	
	S:n 11/3 1913	b	Työmies Manasse Veckman	600: —	
	S:n 15/4 1913		Ulkotyöntekijätär Ida Maria Stamm	360: —	
	S:n 13/5 1913	b	Vahtimestarinleski Serafina Vilhelmina Törnström	300: —	
	S:n 9/12 1913		Ulkotyöntekijätär Anna Sofia Juhontytär Johansson	374: —	
	S:n 9/12 1913	b	Työmies Gustaf Sysmelin	572: —	
	S:n 20/1 1914		Työmies Karl Viktor Wiitanen	500: —	
	S:n 20/1 1914	b	S:n Gustaf Edvard Bång	480: —	
	S:n 24/3 1914		S:n Karl Gustaf Nieminen	720: —	
	S:n 24/3 1914	b	Kaasutehtaantyönt. Simon Johansson	400: —	
	S:n 7/4 1914		Kirvesmies Elias Lehto	1,044: —	
	S:n 28/4 1914	b	S:n Erik Johan Gunnar	450: —	
	S:n 28/4 1914		Työmies Johan Rahko eli Pelo	678: —	
	S:n 26/5 1914	b	S:n Arndt Johan Halonen	144: —	
	S:n 9/6 1914		Työläisnainen Lovisa Suutari	192: —	
	S:n 22/9 1914	c	Työmies Karl Johan Wikholm	360: —	
			Eläkkeisiin vuonna 1915	5,000: —	
			<i>C. Kaupunginvaltuuston erinäisten päätösten mukaan.</i>		
	Maistr. päät. 18/2 1863	b	Maistraatinsihteerintytär M. K. Wirzenius	266: 67	
			Siirros	43,977: 67	21,524,889 34

14 P.L.

				Siirros	43,977: 67	21,524,889 34
	Kvsto 9/2 1875			Raatiemies H. L. Chronsin 2 lasta	400: —	
	S:n 9/5 1893			Ent. ylimääräinen kaupunginvouti Moses Lindberg	400: —	
	S:n 16/5 1899			Vahtimestarintytär Erika Aleksandra Rosenström	120: —	
	S:n 19/11 1895			Metsänvartij.leski Maria Eriksson ..	120: —	
	S:n 3/12 1895			Kaup. palvelijanleski E. J. Tång ..	120: —	
	S:n 20/10 1896	}		Ent. reaalikoulunvahtimestari F. M. Lindqvist	450: —	
	S:n 6/6 1905			Kaupunginpalvelijanleski Adolfina Fagerholm	120: —	
	S:n 26/5 1903			Ent. satamavahtimestari Johan Edvard Stenman	400: —	
	S:n 8/3 1904	} b		Kaup. palvelijanleski A. M. Olin ..	200: —	
	S:n 13/2 1912			Vahtimestarinleski M. E. Roskvist ..	120: —	
	S:n 13/9 1904			Opettajatar Maria Hertz	1,000: —	
	S:n 15/3 1905			Rakennusmestarinleski A. M. Ny- holm lapsineen	225: —	
	S:n 9/5 1905			Järjestysmiehenleski Karolina Wil- helmina Rönneberg	200: —	
	S:n 12/12 1905			Siivoojatar Hedvig Kristina Lind- gren	230: —	
	S:n 29/12 1905			Entinen vesijohtoinsinööri C. Hau- sen	3,000: —	
	S:n 13/2 1906			Ent. Työ- ja Vaivaistalon johtaja, kunnallisneuvos C. E. Deger- holm	4,500: —	
	S:n 21/5 1906			Leskirouva Karin Calonius	2,400: —	
				S:n Anna Lovisa Lindberg	2,400: —	
				Alaikäinen Karl Axel Robert Lind- berg	1,200: —	
	S:n 13/11 1906	} b		Alaik. Karin Lindberg	1,200: —	
				Leskirouva Frideborg Nordlin ..	1,200: —	
				Alaikäinen Karl Torsten Nordlin ..	600: —	
				Leskirouva Ida Natalia Kullberg ..	600: —	
				Wilhelmina Kulmala	360: —	
				Karl Gustaf Törnqvist	500: —	
	S:n 27/11 1906			Ent. Työ- ja Vaivaistalon talou- denhoitajatar Maria Sofia Ek- holm	500: —	
	S:n 11/6 1907	} b		Ent. vahtimetari Frans Hassel- berg	600: —	
	S:n 17/9 1907			Leski Amalia Adolfina Johansson ..	144: —	
	S:n 8/10 1907			Ent. kaup. palv. A. V. Nyberg	720: —	
				Siirros	68,006: 67	21,524,889 34

L.

			Siirros	68,006: 67	21,524,889 34
	Kvsto 19/11 1907		Ent. Maistraatin kanslisti Amanda Cajander	1,200: —	
	S:n 28/1 1908		Varastonhoitajanleski Katharina Kristina Åhlqvist	300: —	
	S:n 11/2 1908	b	Ent. amanuenssi Viktorina Sundvall	400: —	
	S:n 25/2 1908		Varastonhoitajanleski Matilda Heinola ja hänen alaikäiset lapsensa	370: 83	
	S:n 16/6 1908		Alaikäinen Aimo August Löfgren ..	120: —	
	S:n 1/12 1908		Sairaanhoitajatar Edla Ahtikoski ..	600: —	
	S:n 15/12 1908	b	Raatihuoneenarkiston ent. aktuaari J. Öhrnberg	2,000: —	
	S:n 16/3 1909	b	Vahtimest. leski Johanna Ström ..	120: —	
	S:n 8/6 1909	b	Työmies Karl Johansson	400: —	
			Tohtorinrouva Olga Juslin	880: —	
			Hallinvahtimest. J. A. Björkholm ..	600: —	
	S:n 15/6 1909	b	Maistraatinvahtimestari C. G. Lindqvist	600: —	
			Maistraatinvahtimestari Alfred Karlsson	900: —	
			Työm. Adolf Konstantin Renfors ..	600: —	
	S:n 5/10 1909		Työmies Jaakko Salmio	400: —	
	S:n 7/12 1909	b	Ent. työm. Karl Gustaf Kaali- saari	120: —	
	S:n 26/5 1910		Työm. leski Lovisa Ävist	300: —	
			Siivoojatar Aquilina Malén	300: —	
	S:n 21/2 1911	b	Työmies Mikko Hakomäki	150: —	
			Leski Maria Olivia Winqvist	120: —	
	S:n 7/3 1911		Sairaanhoitajatar Eva Fagerholm ..	480: —	
	S:n 13/6 1911		Työm. Anders Erland Thomas- son	300: —	
	21/1 1913	b	Leski Antoinette Ulrika Brenner ..	360: —	
	S:n 5/9 1911		Ent. sair. hoit. Fredrika Kant	300: —	
	S:n 17/10 1911		Työmies Isak Toukka	400: —	
	S:n 14/11 1911		Ent. vahtimestari Aurora Karolina Andersson	600: —	
	S:n 12/12 1911	b	Ent. työmies Henrik Malakias Hen- riksson	400: —	
	S:n 22/12 1911		Ulosottoapulainen Karl Oskar Olin	600: —	
	S:n 14/5 1912	b	Työmies Karl Gustaf Danielson- Sandberg	600: —	
			Siirros	85,527: 50	21,524,889 34

D.L.

				Siirros	21,686,006 84
I	10				
I	11		c	Palkkio talonisännöitsijälle	2,000 —
				Määräraha Vankeusyhdistyksen turva-	
				kodille	1,200: —
		Kvsto 26/5 1903	b	S:n Vankeusyhdistyksen ylläpitämälle	
				vapaaksi päästettyjen naisvank.	
				turvakodille	1,200: —
					2,400 —
I	12			1 Rankkuri, paitsi asuntoa ja polt-	
		S:n 26/3 1907		top., palkkiota	1,680: —
		30/12 1909	b	Korvausta erinäisistä toimituksista	
				taksan mukaan	600: —
					2,280 —
I	13	S:n 22/4 1902		Vahingonkorvausta työntekijöille ruumiinvam-	
				masta ynnä korvaus lääkärin lausunnoista ..	6,800 —
I	14	S:n 7/6 1910	b	Huoneiston vuokraamiseksi postipakettiosastolle	
				Tulli- ja pakkahuoneelta	12,000 —
I	15	S:n 28/5 1913		Tullikamarin tarvitseman tavarasuojan vuokra ..	1,600 —
I	16		c	Käsityökoulun huoneiston vuokra	4,000 —
I	17	S:n 25/4 1911	b	Kustannuksia pakkahuoneessa olevasta kaup.gin	
				työkunnasta	12,000 —
					1,660 —
I	18			Normaalikellojen kunnossapito	
I	19			Kalustoa erinäisiin kaupungin taloihin sekä sen	
			c	korjaus ja täydennys	20,000 —
I	20			Uusien puhelimien ynnä osuuskirjain ostoon ..	2,400 —
I	21			Puhelinmaksut	12,000 —
I	22			Raatihuone:	
		1886 v:n rahas.		1 Raatihuoneen vahtimestari, paitsi	
		Kvsto 30/12 1909	b	asuntoa, polttop. ja valoa, palkk.	850: —
		S:n 30/12 1910		1 Talonmies ja lämmittäjä, paitsi	
		4/2 1913	b	s:n s:n, palkkaa	1,680: —
				Valaistus	2,100: —
				Polttoaineet	4,000: —
				Vedenkulutus	300: —
				Siivoaminen, lattianpesu ja sekal... ..	5,600: —
					14,530 —
I	23			Seurahuone:	
				Taloudenhoittaja, palkkio	1,200: —
			c	1 Ovenvartija, paitsi asuntoa, valoa	
				ja lämpöä, palkkaa	2,400: —
				1 Talonmies, s:n s:n, palkkaa	1,500: —
				Siivoaminen	3,400: —
				Valaistus	9,000: —
				Lämpö	14,000: —
				Vedenkulutus	2,200: —
				Korjaukset	3,000: —
				Sekalaista	2,300: —
					39,000 —
				Siirros	21,818,676 84

15 P.L.

					Siirros	21,818,676	84	
I	24	Kvsto ^{21/12} 1897 ^{30/12} 1907	b	Määräraha koiraveroa koskevan aset. noudattamisen valvontaa varten	1,000:—			
				c	Koiraveron aiheuttamia kustannuksia	300:—		
		S:n ^{30/12} 1912	b	Koirain hoitoa ja lopettamista varten	1,200:—	2,500		
I	25		c	Kauppatorin suihkukaivon käyttö ja hoito		3,300		
I	26	S:n ^{14/11} 1911	b	Kustannuksia vedenkulutuksesta vapaakaivoissa, hevosaltaissa, satamain vesijohdoissa y. m.		13,000		
I	27		c	Vedenkulutus y. m. erinäisissä kaupungin omistamissa taloissa ja huoneistoissa		1,500		
I	28			Polttoaineet		2,000		
I	29			Valaistus ynnä juhla-valaistukset		3,000		
I	30	S:n ^{29/10} 1912		b	Kaupungin apumaksu kunnallisen keskustoimiston voimassapitoon		9,000	
I	31		b	Kunnan virutushuoneet:				
		S:n ^{28/4} 1912			3 Järjestysmiestä à 1,200:—	3,600:—		
					1 S:n	1,500:—		
					Vedenkulutus	8,000:—		
					Valaistus ja lämpö	1,600:—	14,700	
I	32		c	Palkkio myyntipaikkain osottamisesta toreilla . .		450		
I	33		c*	S:n tilapäisten halkovarastopaikk. sillälläpidosta		2,400		
I	34	S:n ^{27/2} 1912	b	Määräraha Helsingin pörssin voimassapitoon . .		10,000		
I	35	S:n ^{9/6} 1914	b*	Porvarissäädyn historian julkaisemisesta oleviin kustannuksiin		8,000		
I	36	S:n ^{30/12} 1912	b	50 vapaalippua raitioteillä kaupunginpalvelijoille ja ulosottoapulaisille		5,000		
I	37		c	Taksoitettujen varain ja muiden tulojen vähennys ja palauttaminen		300,000		
				<i>I Luku. Smk 579,670:—</i>				
II	1		d	Arvaamattomiin menoihin Valtuuston määräyksen mukaan		500,000		
				<i>II Luku. Smk 500,000:—</i>				
				15 P.L. Smk 1,079,670:—				
				Yhteensä Smk		22,693,526	84	

		Kirjain osoittaa tulon laidun Kunn. aset. 58 §:n muk.	Tulot.	
			<i>a</i>	Säästöä edelliseltä vuodelta 200,000
			Ensimmäinen Osasto.	
			Korot.	
Os.			<i>c</i>	Kaupungin lainaobligatsioneista 13,500
			<i>b</i>	Tontinlunastuksista 400,000
	Lahjoituskirj. mukaan	}	<i>b</i>	Lahjoitusrahastoista, joiden korot tulevat kaupun- gille 21,000
			<i>c</i>	Osakkeiden osinkoja 245,000
				Erinäisiä korkoja 75,000
				Vallilan lainarahaston korot 12,500
				Yleishyödyllisen rakennuslainarahaston s:n 1,000
				Teknillisten laitosten etuannit 41,800
				1 Os. Smk 809,800: —
			Toinen Osasto.	
			Tontinlunastukset.	
Os.			<i>b</i>	Tonttien myynti ja myytyjen tonttien kauppahinnan kuoletus 700,000
				2 Os. Smk 700,000: —
			Kolmas Osasto.	
			Kaupungin kiinteä omaisuus.	
			Veroja lahjoitetuista tiloista.	
Os.			<i>b</i>	Veroja 1,100
				<i>I Luku. Smk 1,100: —</i>
			Kaupunkiin yhdistetty alue.	
			<i>b</i>	Vuokria rakennuksista ja tiloista 230,000
			<i>b</i>	Vuokria Kaivopuiston alueesta 15,000
				Alppipaviljongin vuokra 7,000
				Siirros 1,962,900

				Siirros	1,962,900		
3 Os.	II	4	Välikirjan muk.	b	Laivaveistämöalueen vuokra	16,620	
	II	5	K. S:in päät. 11/11 1884 Kvsto 29/10 1888	c	Ent. Seurahuoneen vuokrat	9,300	
	II	6		c	Kasvatuslautakunnan huoneiston vuokra	4,000	
	II	7		b	Vuokraa torien myyntipaikoista	30,000	
	II	8		c	Vuokraa poliisin virkahuon. ja tallista kaupungin omist. taloissa	117,595	
	II	9		c	Vuokraa Penger- ja Ratakadun poliisihuoneistoista	5,500	
	II	10			S:n Vuorimiehenkadun N:o 9 huoneistoista	9,100	
	II	11		Välikirjan muk.	b	S:n erin. laivaveistämöalueen rakennuksista	3,900
	II	12			S:n Aleksanterinkadun talosta N:o 26	14,400	
	II	13			S:n Puutarhakadun talosta N:o 4	6,200	
	II	14			S:n kunnan työväenasunnoista	44,900	
	II	15			Erinäisiä vuokria	4,000	
	II	16			Vuokraa myymälöistä ja myymäpöydistä	6,000	
	II	17			Vuokraa kauppahallien myymäkojuista	120,000	
	II	18			Uimahuonemaksuja	1,200	
	II	19			Kalavesimaksuja	3,000	
	II	20			Satunnaisia sekä kenttien vuokria	135,000	
	II	21			Tuloja tenniskentistä	1,500	
	II	22			Kadun erilleen aitaamisesta rakennustark. varten	10,000	
	II	23		Kvsto 26/3 1912	b	Tuloja kunnan virutushuoneista	3,600
	<i>II Luku. Smk 797,815: —</i>						
	Kaupungin maatilat.						
	III	1		Välikirjan muk.	b	Oulunkylä, Nybondas ja Reimars, vuokraa	22,000
III	2			c	Bengtsårin maatila	12,500	
III	3		c	Vuokraa Bengtsårin kasvatuslaitoksesta	16,100		
III	4		c	Toivoniemen tila	1,000		
III	5		c	Vuokraa Toivoniemen kasvatuslaitoksesta	3,500		
<i>III Luku. Smk 55,100: —</i>							
3 Os. Smk 854,015: —							
Neljäs Osasto.							
Tonttiverot.							
4 Os.	I	1	Maist. päät. 26/5 1662	b	Tonttiveroja	4,400	
	4 Os. Smk 4,400: —						
				Siirros	2,568,215		

Os.

Siirros 2,568,215

Viides Osasto.**Tuloa tuottavat oikeudet.**

I	1	K. Aset. ^{31/12} 1877 K. julist. sam. p:ltä	c	Tuulaaki Helsinkiin tuleviksi määrätystä tava- roista	200,000
I	2	K. julist. ^{1/10} 1881 K. S:in kirj. ^{17/4} 1883	c	Tuulaaki Helsinkiin meritse tulevasta, ylämaan kaupunkeihin määrätystä tavaroista	1,000
I	3	Liikennetaksa	c	Liikennemaksuja	400,000
I	4	^{10/4} 1888		Mittausmaksuja	500
I	5	Kvsto ^{1/6} 1876	c	Makasiininvuokraa	2,000
I	6			Satamamaksuja	80,000
I	7			Siltamaksuja	4,000
I	8	Liikennetaksa	c	Nostokranamaksuja	1,200
I	9	^{10/4} 1888		Painolastimaksuja	100
I	10			Punnitsemismaksuja	2,000
I	11	K. Aset. ^{30/3} 1879	c	Ulkomaalaisten maksuja ruokatavarain myynnistä aluksesta	5,700
I	12	Useat K. S:in päät.	c	Biljaardimaksuja	800
I	13	K. Sääntö ^{21/10} 1698	c	Perunkirjoitusprosentteja, kaupungin köyhäin osuus	20,000
I	14		c	Kolehtirahoja	100
I	15		c	Erinäisiä sakkoja	200

5 Os. Smk 717,600: —

Os.

Kuudes Osasto.**Sekalaiset tulot.**

I	1	K. Aset. ^{17/3} 1879	c	Henkilökohtainen vaivaismaksu	65,000
I	2	H:gin kunnal. sair.-hoidon ohjes. ^{12/11} 1879	c	Sairaanhoidosta Marian sairaalassa	45,000
I	3			Vaivahoidon suoritettava korvaus varattomain potilaitten hoidosta Marian, Kivelän ja Huma- liston sairaaloissa	175,000
I	4		c	Sairaanhoitajataroppilaskoulun oppilaitten pääsy- maksuja	1,800
I	5			Myydyistä ruuantähteistä	4,400
I	6			Sairaanhoidosta Kivelän sairaalassa	10,000
I	7			S:n Niekbyn mielisairaalassa	20,000

Siirros 3,607,015

			Siirros	3,607,015			
6 Os.	I	8	Vaivaihoidon maksettava korvaus mielenvikais- ten hoidosta Kivelän ja Nickbyn sairaa- loissa	150,000			
	I	9	Sairaanhoidosta Humaliston sairaalassa	5,000			
	I	10	Sairaanhoidosta uudessa kulkutautisairaalassa ..	15,000			
	I	11	c Tuloja desinfisioimislaitoksesta	400			
	I	12	Desinfisioimisesta kodeissa	5,000			
	I	13	Tuloja kaupungin laboratorista terveydellisiä ja bakteriologisia tutkimuksia varten	7,000			
	I	14	Lihantarkastusaseman tuloja	200,000			
	I	15	Tuloja kunnalliskodista	25,000			
	I	16	K. Aset. 17/3 1879 c Tuloja työlaitoksesta	100,000			
	I	17	Korvausta köyhäin ylläpidosta	50,000			
	I	18	c Ammattikoulujen oppilaiden myy- dyistä teoksista	3,400:—			
			H:gin kansank. } ohjes. 25/6 1878 } ja 4/10 1892 }	c	Kansakoulunoppilaiden maksut ja käsityöt	600:—	4,000
	I	19		c	Korvausta turvakodeissa hoidetuista lapsista ..	1,500	
	I	20		c	Tuloja Bengtsårin y. m. kasvatustaloksista	2,600	
	I	21		c	Tuloja kaupunginorkesterista	63,000	
	I	22	K. Aset. 14/12 1894	b	Koiravero	24,000	
	I	23		b	Työnvälitystoimiston tuloja	600	
	I	24		b	Klosett maksuja	7,000	
	I	25		b	Postilaitoksen vuokra-apumaksu postipakettiosas- ton puolesta	2,000	
	I	26		c	Henkikirjoittajalle luovutetun huoneiston kor- vaus	1,500	
	I	27		c	Tuloja kaupungin työkunnasta	4,000	
	I	28		c	Tuloja kaupunginkirjastosta	2,800	
	I	29		c	Sisäänkirjoitusmaksuja työväenopistosta	1,600	
	I	30	K. S:in päät. } 20/9 1912 }	c	Rakennustarkastukseen kuuluvista toimituksista kannettavia maksuja	10,000	
	I	31	Välikirjan muk.	b	Apumaksu Ritarihuoneen puistikon kunnossapitoon	300:—	
				b	S:n Säätöaloja ympäröivien istu- tuksien kunnossapitoon	1,170:—	
				b	S:n Ateneumia ympäröivien istu- tuksien kunnossapitoon	200:—	
				b	S:n Vanhan kirkon istutuksen kun- nossapitoon	2,200:—	
				b	S:n Kallion kirkon istutusten kun- nossapitoon	556:—	
				Siirros	4,426:—	4,289,015	

				Siirros 4,426: —	4,289,015 —
Os.		Välikirjan muk.	b	Apumaksu Kirurgisen sairaalan tontin istutusten kunnossapitoon	1,790: — 6,216 —
I	32	Pankkiv. kirj. 6/7 1892	b	Apumaksu katuvalaistukseen: Suomen Pankilta 275: — Säätytalosta 525: —	800 —
I	33	K. Aset. 8/9 1899 K. S:in kirj. 9/8 1900	b	Vastike kaup. menettämistä sakko-osuuksista (ynnä kaup. kasöörille tul. osuudet)	8,075 —
I	34	K. Aset. 18/1 1882	b	Majoituksen korvaa tammikuun 18 p. 1882 annetun K. Asetuksen mukaan valtio, tariffin mukaan	115,940 —
				6 Os. Smk 1,134,231: —	
				Seitsemäs Osasto.	
				Valtioavut.	
I	1	K. S:in päät. 26/1 1911	b	Kansakouluille	222,784 85
I	2	S:n 6/10 1911 S:n 22/8 1907	b	Kasvatustaloksille	17,467 08
I	3	S:n 11/7 1912	b	Katuvalaistukseen	7,700 —
I	4	K. S:in kirj. 10/5 1898	b	Palolaitokselle	21,000 —
I	5	Knk kirje 27/8 1779	b	Tulli- ja kellarivapaud. korvaus	368 —
I	6	K. S:in päät. 23/5 1901	b	Valmistavalle poikain ammattikoululle	31,493 74
I	7	S:n 18/1 1906	b	Valmistavalle tyttöjen ammattikoululle	11,000 —
I	8	K. Aset. 9/6 1892 K. julist. 14/12 1894	b	Kaupungin osuus paloviinaverosta	10,000 —
				7 Os. Smk 321,813: 67	
				Kahdeksas Osasto.	
				Kaupungin teknilliset laitokset.	
				Vesijohtolaitos.	
I	1	H:gin kaup. vesijohdon taksa 11/3:lta, 1890	c	Vedenmyynnistä, lukuun otettuna kaup. oma vedenkulutus 1,320,000: — Vesimittarien vuokria 46,000: —	1,366,000 —
I	2		c	Korvausta vedenkulutuksesta vapaakaivoissa y. m.	5,000 —
				Siirros	6,112,859 67

					Siirros	6,112,859	67
8 Os.	I	3	c	Maksuja vesimittaria vailla olevista palovesiputkista	350		
	I	4		Maa-alueiden vuokria	200		
	I	5		Voittoa suoritetuista johtotöistä	20,000		
				<i>I Luku. Smk 1,391,550: —</i>			
				Kaasutehdas.			
	II	1	c	Korvausta katuvalaistuksesta	205,020		
	II	2		S:n yksityiskulutuksesta	1,116,870		
	II	3		Tuloja sivutuotteista	534,000		
	II	4		Voittoa tehdyistä töistä	20,000		
	II	5		Vuokratuloja	5,100		
II	6	Satunnaisia maanvuokratuloja		1,500			
			<i>II Luku. Smk 1,882,490: —</i>				
			Sähkötehdas.				
III	1	c	Korvausta katuvalaistuksesta	87,000			
III	2		S:n yksityiskulutuksesta	2,100,000			
III	3		S:n raitiotiekäytöstä	220,000			
III	4		Voittoa johtotöistä	35,000			
III	5		Vuokratuloja	18,000			
			<i>III Luku. Smk 2,460,000: —</i>				
			8 Os. Smk 5,734,040: —				
9 Os.				Yhdeksäs Osasto.			
				Puhtaanapitolaitos.			
	I	1	c	Talonomistajain maksuja	235,000		
	I	2		Maksuja kaup. omista taloista	26,900		
	I	3		Tuloja myydystä lannasta	50,000		
I	4	Korvausta katujen puhtaanapid., lumenkuljet. y. m.		20,000			
			9 Os. Smk 331,900: —				
10 Os.				Kymmenes Osasto.			
				Lainat.			
	I	1	c*	a) 1911 vuoden obligatsioonilainasta osotetaan: Nickbyn melisairaalaan varten	440,897: 70		
				Siirros	440,897: 70	10,807,799	67

				Siirros 440,897: 70	10,807,799 67	
Os.				Kalustoa Nickbyn mielisairaalaan 162,900: —		
				Kunnan teurastamo 1,000,000: —		
				Kustannuksia Murtokadun teettä- misestä 1,291,100: —		
				Ryttylän maatilan osto 106,000: —	3,000,897 70	
I	2			b) Lisätyn Kaupunginvaltuuston päättökseen varassa:		
		c*		Hoitajaoppilaiden asuinhuoneistojen sisustaminen Nickbyn mielisai- raalaan 13,000: —		
				Lisämääräraha kaluston hankki- miseksi Nickbyn mielisairaalaan 27,100: —		
				Rahapajanrannan uudestirakenta- minen 210,000: —		
				Höyryruoppaajan osto 45,000: —		
				Vesijohdon laajennus 118,300: —		
				Kaasumittarien osto 20,000: —		
				Sähkötehtaan Sörnäsän aseman uudestirakentaminen 69,000: —		
				Sähkämittarien osto 60,000: —	562,400 —	
I	3	c*		c) Lainaa 2 vuotta lyhemmäksi takaisinmaksuajaksi kaupungin vakinaisissa tuloissa sotatilan joh- dosta synt. vajauksen täyttämiseksi, enintään . . 10 Os. Smk 5,163,297: 70	1,600,000 —	
Os.				Yhdestoista Osasto.		
				Taksoitus.		
I	1	c		Se määrä, mikä lisäksi tarvitaan ja on kunnan verovelvollisilta jäseniltä taksoitettava, on 11 Os. Smk 6,722,429: 47	6,722,429 47	
				Yhteensä Smk	22,693,526 84	

Helsingin kaupungin 1915 vuoden Meno- ja Tulosäännön yhdistelmä.

Pää- luokka	Menot.	Vakinaiset menot	Satunnaiset menot	Yhteensä
1	Kaupungin velat	3,461,926	90,000	3,551,926
2	Kaupungin virastot	363,150	44,450	407,600
3	Kunnallishallinto	944,565	42,250	986,815
4	Katu- ja laiturivalaistus	328,920	—	328,920
5	Palolaitos	253,890	6,000	259,890
6	Poliisilaitos	375,028	4,000	379,028
7	Terveysten- ja sairaanhoito	1,925,135	81,545	2,006,680
8	Vaivaishoito	1,394,132	2,000	1,396,132
9	Opetus- ja sivistyslaitokset	2,624,090	124,050	2,748,140
10	Yleiset rasitukset	146,254	225,000	371,254
11	Kauppahallit	67,840	—	67,840
12	Kaupungin teknilliset laitokset	3,183,417	463,800	3,647,217
13	Yleiset työt	1,058,975	4,314,468	5,373,443
14	Eläkkeet ja apurahat	88,967	—	88,967
15	Sekalaiset menot	1,069,270	10,400	1,079,670
Yhteensä Smk		17,285,563	5,407,963	22,693,526
Osasto	Tulot.	Vakinaiset tulot	Säästö, tontin- lunastukset ja satunn. tulot	Yhteensä
1	Säästö	—	200,000	200,000
2	Korot	809,800	—	809,800
3	Tontinlunastukset	—	700,000	700,000
4	Kaupungin kiinteä omaisuus	854,015	—	854,015
5	Tonttiverot	4,400	—	4,400
6	Tuloatuottavat oikeudet	717,600	—	717,600
7	Sekalaiset tulot	1,134,231	—	1,134,231
8	Valtioavut	321,813	—	321,813
9	Kaupungin teknilliset laitokset	5,734,040	—	5,734,040
10	Puhtaanapitolaitos	331,900	—	331,900
11	Lainat	—	5,163,297	5,163,297
11	Taksoitus	6,722,429	—	6,722,429
Yhteensä Smk		16,630,229	6,063,297	22,693,526

Säästöarviolaskelma marraskuun 1 päivältä 1914.

Säästö vuodelta 1913	Smk	1,641,000: —	
Siitä on käytetty vuonna 1914	”	<u>500,000: —</u>	1,141,000: —

Ylijäämää tulotileillä:

I. Korkoja:			
Erinäisiä korkoja	”	116,000: —	
II. Tontinlunastukset	”	384,000: —	
III. Kaupungin kiinteä omaisuus:			
Maanvuokria	10,000: —		
Torien vuokria	6,000: —		
Kadun erilleen aitaamisesta rakennusyriytyksiä varten	<u>10,000: —</u>	”	26,000: —
V. Sekalaisia tuloja:			
Henkilökohtaista vaivaismaksua	6,000: —		
Sairaanhoidon Humaliston sairaalassa	5,000: —		
Tuloja kaupungin laboratorista	4,000: —		
S:n lihantarkastusasemalta	45,000: —		
Koiravero	<u>3,000: —</u>	”	63,000: —
VIII. Kaupungin teknilliset laitokset:			
Vesijohtolaitos	”	28,000: —	

Tuloja rahasăännön ulkopuolella:

Kansanlastentarhain y. m. valtioapu	”	66,000: —

Säästöä määrärahoissa:

I. Kaupungin velat:			
Lainain korkoja y. m.	”	10,000: —	
IV. Katu- ja laituri- ja valaistus:			
Kaasuvalaistus	40,000: —		
Sähkövalaistus	58,000: —		
Petroli- ja valaistus	<u>6,000: —</u>	”	104,000: —
	Siirros	Smk	<u>797,000: —</u> 1,141,000: —

	Siirros	Smk	797,000: —	1,141,000: —
VII. Terveyden- ja sairaanhoito:				
Marian sairaala	”	68,000: —	<u>68,000: —</u>	<u>865,000: —</u>
				Smk 2,006,000: —
<i>Vajausta lasketuissa tuloissa:</i>				
I. Korkoja:				
Tontinlunastusten korkoja	”	91,000: —	91,000: —	
V. Tuloa tuottavat oikeudet:				
Tuulaaki, liikennemaksut y. m... 411,000: —				
Satamamaksut y. m.	”	<u>130,000: —</u>	541,000: —	
VI. Sekalaisia tuloja:				
Marian sairaalan sairaanhoito..		10,000: —		
Kotien desinfioiminen		10,000: —		
Rakennustarkastusmaksut	”	<u>18,000: —</u>	38,000: —	
VII. Valtioavut:				
Kansakoulujen ja kasvatuslaitosten		232,000: —		
Paloviinaverot	”	<u>10,000: —</u>	242,000: —	
VIII. Kaupungin teknilliset laitokset:				
Kaasutehdas		260,000: —		
Sähkötehdas	”	<u>400,000: —</u>	660,000: —	
<i>Määrärahoja ylitetty:</i>				
III. Kunnallishallinto:				
Kaupunginvaltuuston kanslia, tarverahat ..	”	20,000: —	20,000: —	
VIII. Vaivaishoito	”	90,000: —	90,000: —	
XIII. Yleiset työt	”	25,000: —	25,000: —	
XV. Sekalaisia menoja:				
Bengtsårin kustannukset.....		6,000: —		
Kaupungin talojen kalusto		5,000: —		
Vähennys ja palautus.....		80,000: —		
Kaupunginvaltuuston käyttöva-				
rat	”	<u>175,000: —</u>	<u>266,000: —</u>	<u>1,973,000: —</u>
				Säästö vuoteen 1915 Smk 33,000: —

Helsingin Rahatoimikonttori, marraskuulla 1914.

Iwar Timgren.

Teknillisten laitosten taloudellista tulosta valaiseva taulu.***Vesijohtolaitos.***

1. Korko	Smk 381,000: —	
2. Kuoletus	” 194,000: —	
3. Käytettävissä oleva voitto	” 336,077: —	336,077: —
	<u>Yhteensä 1—3</u>	Smk 911,077: —

Kaasutehdas.

1. Korko	Smk 259,338: 04	
2. Kuoletus	” 178,859: 75	
3. Voittovaroilla teetetyt uutistyöt	” 23,500: —	
4. Käytettävänä oleva voitto	” 122,548: 21	122,548: 21
	<u>Yhteensä 1—4</u>	Smk 584,246: —

Sähkötehdas.

1. Korko	Smk 467,000: —	
2. Kuoletus	” 343,000: —	
3. Voittovaroilla teetetyt uutistyöt	” 161,000: —	
4. Velan suoritusta Helsingfors Elektriska Belys- nings Aktiebolag yhtiölle	” 180,000: —	
5. Käytettävänä oleva voitto	” 72,300: —	72,300: —
	<u>Yhteensä 1—5</u>	Smk 1,223,300: — 530,925: 21

Asiakirjoja, jotka koskevat Helsingin kaupungin 1915 vuoden meno- ja tulosäntöä.

HELSINGIN

RAHATOIMIKAMARI.*Marrask. 23 p:nä 1914.**Helsingin Maistraatille.*

N:o 761.

Maistraatille saa Rahatoimikamari täten kunnian lähettää ensintulevaksi vuodeksi 1915 laatimansa ehdotuksen Helsingin kaupungin tulo- ja menoarvioksi, oheen pannen kaikki asiaan kuuluvat kaupungin hallitusten, konttorien ja lautakuntain antamat erikoisehdotukset, piirustukset ja muut tarpeelliset asiakirjat. Tämän ohessa saa Kamari seuraavassa antaa ne selitykset, joita esillä olevassa ehdotuksessa tehdyt poikkeukset joko kuluvaiksi vuodeksi vahvistetusta rahäsäännöstä taikka mainituista erikoisehdotuksista voivat aiheuttaa.

Ennenkuin Kamari käy seikkaperäisesti perustelevaan eri pääluokkain kohdalla olevia menoeriä, on Kamari katsonut olevan kajoaminen eräisiin yleisiin näkökohtiin, joita tänä vuonna on rahäsääntöehdotuksen laadinnassa noudatettu. Harvoin, jos milloinkaan, on kaupunginviranomaisilla, kunnallishallinnon voimaansaattamisesta lähtien, ollut suoritettavanaan työläämpi tehtävä kuin ensintulevan vuoden meno- ja tulosäännön laatiminen ja vahvistaminen on. Sairaanhoidon, köyhäinhoidon ja majoituksen kustannuksiin tietenkin vaikuttavat paraikaa jatkuvan sodan aikaansaamat olot. Kaupungin yleisiä töitä ei käy mainittavasti supistaminen, koska muussa tapauksessa syntyisi työttömyyttä ja työnpuutetta. Menot kumminkin ovat kutakuinkin tarkoin laskettavissa. Korottamalla Kaupunginvaltuuston käyttövarain määrärahaa ovat menot arvaamattomiinkin tarpeisiin huomioon otettavissa. Tuloihin nähden sitä vastoin asianlaita on toinen. Kukaan ei voine nykyhetkellä sanoa, kuinka kauan nykyistä sotaa kestää ja mitä seurauksia ja muutoksia se saa aikaan taloudellisella alalla. On sentähden miltei mahdoton laskea, minkä verran satama-, tuulaaki- ja liikennemaksuista on tuloja. Teknillisten laitosten tulot niinkään ovat suuressa määrin sodan yhteydessä olevain seikkain varassa eivätkä sentähden enää ole varmasti laskettavissa. Tontinlunastuksista ja tontinlunastusten koroista kertyvät määrät ovat likeisimmässä yhteydessä vuonna 1915 vallitsevan taloudellisen tilan kanssa, joka sekin on nykyään arvaamaton. Ja vihdoin on tarkoin harkittava, missä määrin tämän kunnan vero-

velvolliset jäsenet kykenevät suorittamaan ensi vuonna maksettavia tuntuvasti korotettuja kunnallisveroja. Niinkuin järempänä seuraavasta esityksestä näkyy, on Rahatoimikamari rahäsääntöehdotusta laatiessaan pannut näihin ja muihin näiden seikkain yhteydessä oleviin kysymyksiin asianmukaista huomiota sekä mikäli mahdollista noudattanut tarpeellista varovaisuutta.

Muodollisessa suhteessa on meno- ja tulosääntöehdotukseen tehty se muutos, että siihen on merkitty kirjanpitoa varten tarkoitettut pääosastot, luvut ja momentit. Tämä muutos on etusijassa aiheutunut siitä tilintarkastajain huomautuksesta, että tilien nimitys Rahatoimikonttorin kirjanpidossa ei ole ollut joka kohdassa sekkaperäinen sekä että Kaupunginvaltuuston tulisi rahäsääntöehdotuksen vahvistamisen yhteydessä ratkaista tähänkin kuuluvat asiat. Mainittu muutos on niinkään vaatinut toisin järjestelmään erinäisiä meno- ja tulotilejä, niin että muun muassa eri lukujen kohdalla luetellut palkkaukset on lueteltu toistensa yhteydessä sekä muut menot pantu niiden jälkeen. Sanottavan suuria muutoksia viime vuosina noudatettuun järjestykseen ei tämän johdosta kuitenkaan ole ollut tarpeellista tehdä.

Vahvistetussa meno- ja tulosäännössä on tähän asti eri pääluokkain ja nimikkeiden kohdalla ollut erinäisiä eriä, jotka on mainittu arviolta lasketuiksi eli n. s. arviomäärärahoiksi. Kun tässä ei kuitenkaan ole menetelty yhdenmukaisesti eivätkä Rahatoimikamarin mielestä muutoinkaan painavat syyt vaadi erottamaan n. s. arvioeriä muista eristä, on esillä olevasta rahäsääntöehdotuksesta sana „arviolta“ johdonmukaisesti poistettu. Tällaiseen menettelyyn on myös tukea Skandinavian kaupunkien meno- ja tulosäännöissä, joissa tuollaisia arvioeriä ei esiinny.

On huomautettu, että Kolmannentoista pääluokan, Yleiset työt, kohdalle on koottu kaupungin omistamain rakennusten korjaus- ja kunnossapitokustannukset sekä että tällaisesta menettelystä on se haitta, että eri pääluokkiin kuuluvat menot eivät siten rahäsäännössä tule omain pääluokkainsa, vaan yhden yhteisen pääluokan kohdalle. Rahatoimikamari tosin myöntää tämän huomautuksen oikeutetuksi, mutta on kuitenkin katsonnut asiaa olevan lähemmin selviteltävä ja valmisteltava, koska siitä voi olla eri mieliä. Niinpä on ajateltavissa, että mainitun puheenalaisten määräraha-jaon sopisi toimittaa tilinpäätöstä laadittaessa, jotta se kävisi selville kaupungin tilinpäätöskertomuksesta. Silloin olisi myös jaoiteltava Kaupunginvaltuuston käytettäväksi asetettu melko suuri määräraha, jonka Valtuusto käyttää eri pääluokkiin kuuluviin tarkoituksiin. Rahatoimikamarin mielestä on puheenalainen asia kuitenkin niin laajakantoinen, että ennen vastamainittuun suuntaan käyvän päätöksen tekemistä olisi asiasta erikoinen selvitys saatava ja sen nojalla esitys tehtävä. Kun tämä asia on pantu Rahatoimikamarissa viereille vasta paraikaa jatkuvan rahäsääntökäsittelyn aikana eikä Kamarilta ole riittänyt aikaa sen käsittelemiseen, on Kamari tässä ainoastaan viitannut siihen, mutta aikoo hyvissä ajoin ennen ensi vuoden rahäsäännön käsitelyä tehdä siitä perustellun ehdotuksen.

Menot.

Ensimmäinen Pääluokka.

Kaupungin velat.

Esillä olevan pääluokan kohdalle on vuotuismaksut pantu kaupungin obligationilainoille vahvistettujen kuoletussuunnitelmain mukaisesti. Kaupungin kaikkien obligationilainojen kuoletukseen menee vuonna 1915 Smk 637,491: — eli 28,124 markkaa enemmän kuin kuluvana vuonna. Sen sijaan vähenevät kaupungin obligationilainojen korot Smarkasta 2,898,147: 48 Smarkkaan 2,752,488: 19, joten vähennys on Smk 145,659: 29. Erä: provisionit, kurssierotukset y. m. on tavallisesti pysynyt vuoden toisensa jälkeen miltei sinällään. Kun kaupunki kuitenkin ensi vuonna varsin luultavasti joutuu maksamaan tuntuvia kurssierotuksia erääntyneitä vuotuismaksuja suorittaessaan, edellyttäen että suoritus voi käydä päinsä, on mainittuja eriä korotettu tuntuvasti eli tämänvuotisesta 47,800 markan määrästä 70,800 markkaan.

Muista lainoista on jälellä Nybondaksen talon hallintaoikeuden lunastusta varten otettu, alkuaan 120,000 markan laina, josta 1915 vuoden alussa on maksamatta 60,000 markkaa. Lisäksi on menojen joukossa otettu huomioon Vilhonkadun tontin ja talon n:o 1 a osto varten hankitun kuoletuslainan korot.

Vaikka kaupungin saamiset erinäisiltä rahalaitoksilta ja sen käteinen kassa edelleen nousevat huomattaviin määriin, nykyään 5 miljoonan markan vaiheille, on Raha-toimikamari kuitenkin ottanut lukuun sen mahdollisuuden, että kaupungin ensi vuonna on pakko ottaa lyhytaikainen laina, jonka korot, provisioni y. m. on laskettu enintään 75,000 markaksi.

Tämän pääluokan kokonaismenot ensi vuonna on näin ollen laskettu Smarkaksi 3,551,926: 88.

Seuraava yhdistelmä osottaa, mihin määriin tämän pääluokan menot ovat nousseet alempana mainittuina vuosina:

Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.)	Smk	614,012: 08
” 1905 (” ”)	”	1,031,830: 69
” 1910 (” ”)	”	1,996,268: 17
” 1914 (rahasäännön ”)	”	3,617,076: 54
” 1915 (rahasääntöehd. ”)	”	3,551,926: 88

Toinen Pääluokka.

Kaupungin virastot.

Maistraatin ja Raastuvanoikeuden sekä *Syyttäjän* palkkaussäännöt pysyvät pääkohdissaan ennallaan. Ainoastaan viiden vuoden palveluksesta tulevaan palkankorotukseen nähden on eräitä muutoksia huomattavana. Niinpä saa yksi vanhempi ja yksi nuorempi oikeusraatimies korotusta 5 vuoden palveluksesta koko vuodelta, jota vastoin toiselta puolen yhden nuoremman oikeusraatimiehen eroamisen johdosta saman laatuinen palkankorotus jää pois.

Maistraatin ja Raastuvanoikeuden *yhteisten apulaisten ja palvelusmiesten* menosäännössä ei myöskään ole mainittavia muutoksia huomattavana. Yksi Maistraatin kaupunginpalvelija saa palkankorotusta 10 vuoden palveluksesta huhtikuun 1 päivästä, jota vastoin Raastuvanoikeuden yhden kaupunginpalvelijan palkankorotus 10 vuoden palveluksesta poistuu. — Menosäännön järjestykseen niinkään on tehty se muutos, että raatihuoneen vahtimestarin ja rengin palkkauserät on pantu Viidenteentoista Pääluokkaan Sekalaista kohdalle eikä tässä esillä olevaan pääluokkaan, niinkuin tähän asti on ollut laita. Rahatoimikamarista on nimittäin näyttänyt siltä, kuin ei viimeksi mainittuja kahta toimihenkilöä olisi luettava Maistraatin ja Raastuvanoikeuden yhteiseen palvelusmiehistöön, vaan raatihuoneen palvelusmiehistöön, jonka rakennuksen hallinto ja hoito on lähinnä Rahatoimikamarin alainen. Kun niiden kaupungin omistamain rakennusten kustannukset, joita ei hoida jokin erikoinen lautakunta tai hallitus, mainitaan pääluokassa Sekalaista, on nämäkin kustannukset siihen pantu saman määräisinä kuin ne ovat kuluvan vuoden menosäännössä.

Ulosottolaitoksenkin vuosirahasäännössä on vain harvalukuisia muutoksia kuluvan vuoden menosääntöön verraten, ja nämäkin koskevat ainoastaan vähäpätöisiä määriä. Yksi ulosottoapulainen saa palkankorotusta viiden vuoden palveluksesta, jota vastoin kymmenen vuoden palveluksesta palkankorotusta nauttivain ulosottoapulaisten luku vähenee viidestä neljään.

Sekalaista nimisessä luvussa on „alistettujen asian pöytäkirjan puhtaaksikirjoituksesta sekä syyttäjille“ niminen erä korotettu 2,200 markasta 3,200 markkaan, koska ensinmainittu summa on useana vuonna ylitetty. Arkiston tarverahoja varten sitä vastoin on pantu entinen määrä, vaikka tosin Maistraatin taholta on huomautettu, että tätä määrärahaa olisi tarpeellista korottaa. Tarkkaa säästäväisyyttä noudattaen osottautunee nyt ehdotettu rahamäärä kuitenkin riittäväksi. — Edellä mainituista syistä on menot Raatihuoneen siivoamisesta, valaistuksesta, vedenkulutuksesta y. m. pantu Sekalaista nimisen pääluokan kohdalle. Tähän muistutettanee, että Maistraatin ja Raastuvanoikeuden kaikki menot eivät siten tule merkityiksi samaan pääluokkaan. Mutta tähän huomautettakoon, että raatihuoneelle on sijoitettu muitakin kaupungin virastoja ja etteivät tästä erästä sentähden tähänkään asti ole käyneet selville Maistraattiin

ja Raastuvanoikeuteen kohdistuvat, vaan ainoastaan raatihuoneen yhteydessä olevat kustannukset. Tältä kannalta katsoen lienee Kamarin ehdottama muutos puolustettavissa.

Kaupungin virastoista on ollut menoja:

Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.)	Smk 221,240: 54
” 1905 (” ”)	” 224,256: 07
” 1910 (” ”)	” 356,688: 02
” 1914 (rahasäännön ”)	” 421,725: 82
” 1915 (rahasääntöehd. ”)	” 407,600: —

Kolmas Pääluokka.

Kunnallishallinto.

Kaupunginvaltuuston ja sen *kanslian* menosääntö muuttuu seuraavilta kohdin. Kaupunginvaltuuston sihteerin palkankorotus 5 vuoden palveluksesta jää pois, sen johdosta että viran nykyinen pitäjä eroaa ensi joulukuun 1 päivänä. Muut erät pysyvät sinällään, paitsi tarverahain määräraha, joka on katsottu olevan korotettava 25,000 markasta 35,000 markkaan. Tätä korotusta perustelee se seikka, että tähänastinen määräraha aina on tuntuvasti ylitetty, vuonna 1913 esimerkiksi 20,000 markalla, mikä on etusijassa johtunut siitä, että jø Kaupunginvaltuuston asiakirjain painatus yksin on ylittänyt menosääntöön pannun tarverahain määrärahan summan. Kun täytyy olettaa näiden asiakirjain pikemmin lisääntyvän kuin vähenevän, erittäinkin kun Valtuuston esityslistaa nyttemmin on laajennettu, kohoovat painatuskustannukset tuntuvasti. Kysymystä olisiko erikoisiin toimenpiteisiin ryhdyttävä mainittujen kustannusten vähentämiseksi sekä, jos tätä pidettäisiin toivottavana, minkälaisia näiden toimenpiteiden tulisi olla, ei Rahatoimikamari ole tässä yhteydessä käynyt pohtimaan, mutta on arvellut olevan mainitseminen, että painatus- ja nitomiskustannukset ovat olleet:

Vuonna 1910	Smk 19,969: —
” 1911	” 22,855: 65
” 1912	” 29,891: 35
” 1913	” 35,447: 80

Rahatoimikamarin menosäännössä on tehty ainoastaan yksi korotus. Sen johdosta että Kaupunginvaltuusto on vahvistanut Kamarin jäsenten palkkion 25 markaksi kultakin kokoukselta (aikaisemmin 20 markkaa) osin siihen nähden, että kokousten

luku on asiain kasautumisen johdosta lisääntynyt, on jäsenten palkkiomäärärahan laskettu kohoavan 8,000 markasta arviolta 12,000 markkaan. Kun ensi vuonna varsin luultavasti erinäisiä pienempiä toimenpiteitä, jotka eivät ole suorastaan luettavissa majoitukseen ja liikekannallepanoon, mutta kuitenkin ovat niistä riippuvia tahi niiden yhteydessä, täytyy päättää ja toteuttaa voimatta niistä kussakin eri tapauksessa tehdä esitystä Kaupunginvaltuuston tutkittavaksi ja ratkaistavaksi, on arvaamattomain tarpeiden määräraha ehdotettu korotettavaksi 20,000 markasta 30,000 markkaan. Tällaista korotusta perustelisi sekin, että kesäisin aina täytyy ryhtyä erinäisiin toimenpiteisiin, jotka yhteensä kysyvät melko suuria kustannuksia. Seuraava yhdistelmä osoittaa, että Rahatoimikamarin on ollut pakko vuosittain ylittää tämä tili, jopa eräinä vuosina varsin huomattavalla summalla:

Vuonna 1910	Smk	394: 03
” 1911	”	13,079: 05
” 1912	”	1,160: 57
” 1913	”	13,796: 04

Nyt toimitettavan rahasäännönjärjestelyn vaikeuksiin katsoen ja kun suurin säästäväisyys kaikilla aloilla on pakottava välttämättömyys, ei Rahatoimikamari ole tahtonut tehdä edellä kerrotun suuntaista ehdotusta.

Esillä oleva ehdotus siis tietää Rahatoimikamarin menosäännön kohoamista 4,000 markalla.

Erä, jota Rahatoimikamari ei ole pannut menosääntöehdotukseensa, vaikka siitä on Kamarissa tehty esitys, koskee määrärahaa Kamarin kanslian ja konttorin virkamiesten opintomatkoja varten. Asiassa on huomautettu, että olisi hyödyllistä ja tarpeellista mainittujen virkamiesten saada tähänastista useammin ulkomailla tutkia kunnallishallinnon eri alain kehitystä. Vaikka Rahatoimikamari on katsonut puheenalaisen ehdotuksen ansaitsevan huomiota, ei Kamari kuitenkaan, siihen nähden että on välttämätöntä supistaa menoja, tällä kertaa ole ehdotukseensa pannut tarkoitukseen tarpeellisia määrärahoja, mutta varaa itselleen tilaisuuden jonakin seuraavana vuonna palata tähän asiaan.

Rahatoimikonttorin menosääntöön on tehty vähäisiä muutoksia. Mitä palkkuksiin tulee, on Rahatoimikamari ottanut huomioon Kaupunginvaltuuston määräyksen, että konttorihenkilökunnan palkkaetujen järjestely on lykättävä toistaiseksi. Kamari ei kuitenkaan ole voinut olla uudelleen tekemättä esitystä, että konttorin apulaiskasöörin palkkausedut korotettaisiin 4,800 markasta 6,000 markkaan. Ei nimittäin käyne kieltäminen, että 4,800 markan palkka virkailijalle, jolla on melko suuri vastuunalaisuus, on sangen niukka ja näin sitä enemmän, kun mainitun virkailijan tietenkin täytyy kaupunginkassalle korvata erhelaskun johdosta syntyvät vajaukset. On asian luonnossa, että niin suuressa rahaliikkessä kuin käy apulaiskasöörin kassassa, voi rahanmaksuissa tapahtua ja tapahtuukin erehdyksiä. Nykyistä palkkansa, 4,800

markkaa, ei mainittu virkailija siis saa kokonaan pitää. Rahatoimikamari on, vaikkakin äänestettyään, yhtynyt siihen mielipiteeseen, että olisi kaupungin edun mukaista myöntää tälle virkailijalle ehdotettu palkankorotus, erittäinkin kun viran nykyinen pitäjä on sitä hoitanut kaikin puolin hyvin eikä henkilömuutos ole toivottava. — Kaupunginkamreerin esityksestä on vahtimestariapulaisen palkkio korotettu 600 markasta 840 markkaan, jota viimeksi mainittua summaa käy pitäminen alimpänä toimeentulorajana. — Konttorissa palvelevain ylimääräisten apulaisten palkkausmääräraha on korotettu 14,000:stä 20,000 markkaan. Tätä tuntuva korotusta perustelee se seikka, että ehdottomasti täytyy lisätä työvoimia maksamattomain maanvuokrain ja laskujen perimiseksi. Nykyiselle kannalleen eivät nämä olot Rahatoimikamarin mielestä saa jäädä. Kamarin toimesta perittäviksi lähetettyjen rästiluettelojen sekä luku että laajuus on vuodelta lisääntynyt. Samalla on huomattu, että Rahatoimikamarin kanslian toimesta järjestetty ylimääräinen rahain periminen on antanut hyviä tuloksia, tarvitsematta ryhtyä lainhakuun. Mutta tästä järjestyksestä on ollut se haitta, että melkoinen rästienkannanta on toimitettu Kamarin asiamiesosastolla, jonka tietenkään ei tule olla kannantaloitus. Maksamattomain laskujen ja maksujen tehokkaan perimisen aikaansaamiseksi Rahatoimikonttorissa ei näy olevan muuta keinoa, kuin osin lisätä kannantamiesten lukua ja osin taas asettaa erityinen virkamies, joka kokonaan ja jakamatta omistaa huomionsa puheenalaiselle tehtävälle. Täten myös saataisiin takeita siitä, että Rahatoimikamariin lainhakutietä perittäviksi lähetetyt laskut ja veroliput ovat kaikin puolin oikeat sekä että asianomaisia on asianmukaisesti velottu ja että he poikkeustapauksissa myös ovat saaneet jonkin odotusajan velkaansa maksaakseen. Siihen nähden että laskujen sekä vuokra- ja muiden verolippujen rästinä olevat summat nousevat toiselle sadalletuhannelle vuodessa, olisi tehokas rahainperintä siitä johtuvine lisäkuluineen taloudelliselta kannalta puollettavissa. Rahatoimikonttoria vastedes uudesti järjestettäessä tulevat tietyt nämäkin seikat lopullisesti järjestettäviksi. Mutta siihen asti näyttää asia olevan järjestettävä niin, että konttorin ylimääräisten apulaisten palkkausmäärärahaa korotetaan tarpeen mukaan. — Verolippujen jakelusta maksettavaa palkkiota täytyy verolippujen luvun lisääntymisen mukaan korottaa, ja tämä määräraha onkin korotettu 3,700:sta 4,500 markkaan. Rahatoimikonttorin menosäännön loppusumma kohoaa mainittujen korotusten johdosta 82,900 markasta 90,740 markkaan.

Liikennekonttorin menosääntö on pääasiallisilta kohdiltaan laadittu Liikennekonttorin antaman erikoisrahasääntöehdotuksen mukaisesti, ja saa Kamari siihen nähden viitata liikennekamreerin perustelmiin, joihin Kamari yhtyy. Liikennekonttorin menosäännön kokonaissumma vähenee 125,035 markasta 113,600 markkaan. Kamarilta ei ole tässä jäänyt huomaamatta, että Liikennekonttorin henkilökunnalla ensi vuonna varsin luultavasti ei ole riittävästi työtä, ainakaan niin kauan kuin sotaa kestää. Kun Kamari kuitenkin on ehdottanut tarpeelliset määrarahat vakinaisen henkilökunnan palkkaamiseksi, on tämä johtunut siitä, ettei Kamari ole pitänyt mahdollisena vakinaisen henkilökunnan irtisanomista, koska sen täytyy olla varalla voidakseen heti ryhtyä työhön olojen muuttuessa tahi Pietarin kautta käyvän rautatieliikenteen lisääntyessä.

Kahden koneenkäyttäjäapulaisen palkkausmääräraha on kuitenkin katsottu käyvän rahäsääntöehdotuksesta poistaminen, koska tavarahissejä varsin luultavasti tulee käytettäväksi vain rajoitetussa määrässä. Toinen on laita konttorin ylimääräisen henkilökunnan. Sitä varten olevaa määrärahaa Rahatoimikamari ei olisi epäillyt ehdottaa lakkauttavaksi, ellei olisi osottautunut, että osa ylimääräistä henkilökuntaa todellisuudessa on pidettävä vakinaisena ja sentähden ensi vuonnakin pysyttävä palveluksessaan. Jos kävisi niin onnellisesti, että paikkakunnan liikenne ensi vuonna lisääntyisi säännölliseen määräänsä tahi ainakin mainittavasti kasvaisi nykyisestään, on luonnollista, että ylimääräisen henkilökunnan palkkaamiseen myönnetään saman verran määrärahoja kuin tähänkin asti. Tämän edellytyksen pohjalla on Rahatoimikamari liikennekamreerin kanssa neuvoteltuaan vahvistanut tämän määrärahan 11,520 markaksi ehdotetun määrän 24,270 markan sijasta.

Satamakonttorinkin menosäännössä on huomattavana eräitä muutoksia, vaikkakin vähäpätöisiä. Niinpä on satamakapteenin ja kirjanpitäjän kannantaprosenttien laskettu nousevan ainoastaan 3,840 ja 480 markkaan, sen sijaan että nämä rahamäärät Satamakonttorin erikoisehdotuksessa ja kuluvan vuoden rahäsäännössä ovat, edellinen 9,200 ja jälkimäinen 1,300 markkaa. Pohjoissataman venelaiturin vartijan palkkio on Satamakonttorin ehdotuksen mukaisesti vähennetty 1,050 markasta 900 markkaan sekä moottorikoneen talvihoidon kustannukset 225 markasta 100 markkaan. Ylimääräisten satamakonstaapeli palkkausmääräraha on niinkään vähennetty 22,500 markasta 20,000 markkaan. Samoista syistä kuin edellä mainittiin Liikennekonttorin henkilökuntaan nähden olevan laita, jäänee osa Satamakonttorinkin henkilökuntaa vaille työtä ensi vuonna. Näihinkin virkailijoihin nähden täytyy huomio kohdistaa siihen, että ylimääräisille satamakonstaapeleille voidaan osottaa muuta sopivaa työtä kaupungin palveluksessa. Tämän toivomuksen lausuen on Rahatoimikamari ehdotuksessaan pysyttänyt ylimääräisten satamakonstaapeli palkkausmäärärahan. — Satamakonttorin menosääntö väheni siten tämänvuotisesta määrästä 83,210 markasta 77,030 markkaan.

Kaupungin yleisten töiden Hallituksen ja Rakennuskonttorin menosääntö pysyy pääkohdissaan ennallaan. Yhdelle varastonhoitajalle tulee palkankorotus viiden vuoden palveluksesta. Määräraha kesäloman kankkimiseksi Rakennuskonttorin palveluksessa oleville kaupungin työntekijöille on Hallituksen ehdotuksesta korotettu 7,500:sta 9,000 markkaan. Hallituksen ehdottamaa 5,000 markan määrärahaa Rakennuskonttorin virkamiesten opintomatkoja varten ei ole rahäsääntöehdotukseen pantu, syystä että Kamarissa on oltu sitä mieltä, että määrärahan haitatta käy lakkauttaminen ensi vuonna, koska opintomatkoja silloin tuskin käynee tekeminen.

Tilastokonttorin menosäännön kokonaissumma pysyy ennallaan. Tosin on mainitun konttorin johtaja huomauttanut olevan tarpeellista korottaa määrärahoja, mutta ei kuitenkaan ole nykyoloja silmällä pitäen katsonut olevan tekeminen mitään positiivista ehdotusta tähän suuntaan. Sen sijaan on johtajan esityksestä menosääntöön tehty se muutos, että vakinaisen amanuenssin palkkiota varten on pantu 3,600 markkaa, jota vastoin ylimääräisten apulaisten palkkausmäärärahaa on vähennetty 2,100 markalla ja

tarverahain määrärahaa 1,500 markalla. Tämä konttorin menosääntöön tehty muutos tarkoittaa ainoastaan vakiinnuttaa nykyään olemassa olevaa asiaintilaa, sillä ylimääräisten apulaisten palkkausmäärärahasta on vastamainittu summa tähän asti käytetty konttorin ylimääräisen amanuenssin palkkaamiseen. Tämä toimenpide aikaansaisi siten ainoastaan sen muutoksen, että virasta maksettava palkka merkitään erikseen vakinaiseen menosääntöön, sen sijaan että se sisältyisi yleiseen määrärahaan.

Tilastokonttorin voimassa olevan johtosäännön mukaan on Rahatoimikamarin asia täyttää aktuaarinvirka, jota vastoin konttorin johtajalla on valta valita vakinaiset laskuapulaiset. Ehdotettu amanuenssin virka, joka on lähinnä verrattavissa aktuaarinvirkaan, näyttää Rahatoimikamarin mielestä olevan Kamarin täytettävä. Näistä syistä saa Rahatoimikamari esittää, että Maistraatti hankkisi Kaupunginvaltuustolta sen suuntaisen päätöksen

että Tilastokonttoriin perustetaan amanuenssinvirka 3,600 markan vuosipalkalla; sekä

että on Rahatoimikamarin asia, sittenkun virka on ollut julistettuna avonaisena haettavaksi, täyttää se.

Rakennustarkastuksen menosäännön on Rahatoimikamari katsonut olevan pysyttämisen sinällään, lukuun ottamatta viimeistä erää, määrärahaa tarverahoja ja aineenkoetuskustannuksia varten, joka erä on vähennetty 3,500 markasta 2,500 markkaan, koska on edellytettävissä, että aineenkoetukset ensi vuonna suuressa määrin vähenevät. Rahatoimikamarilta ei tässä tosin ole jäänyt huomaamatta, että Rakennustarkastuskonttorin työmäärä ensi vuonna varsin luultavasti supistuu sangen vähiin rakennustoiminnan alalla vallitsevan lamatilan johdosta, mutta Kamari ei kuitenkaan ole katsonut asiakseen ehdottaa muutoksia konttorin vahvistettuun palkkaussääntöön. — Erikoista menosääntöehdotusta rakennustarkastaja ei ole antanut.

Revisionikonttorin menosääntö on pysytetty sinällään. Tosin on v. t. kaupunginrevisori anonut vahtimestarin palkkion korottamista 400:sta 1,200 markkaan, jotta konttoriin voisi asettaa erikoisen vahtimestarin. Kun vahtimestarille kuuluvat tehtävät kuitenkin vielä jonkin aikaa käynee haitatta hoidattaminen tähänastiseen tapaan, ei Kamari ole tässä kohden muutosta tehnyt.

Taksoitusvalmistelukunnan menosääntöön on tehty seuraavat muutokset: taksoitusvalmistelukunnan puheenjohtajalle tulee kesäkuun 1 päivästä lukien korotusta viiden vuoden palveluksesta 525 markkaa; taksoituslautakunnan puheenjohtajat saavat Kaupunginvaltuuston asiasta tekemän päätöksen mukaisesti palkkiota yhteensä 800 markkaa; ylimääräisten apulaisten palkkausmääräraha on taksoitusvalmistelukunnan esityksestä korotettu 14,400:sta 16,400 markkaan, palvelijastoa ja siivoomista varten oleva määräraha 1,200:sta 1,400 markkaan sekä tarverahain määräraha 2,500:sta 3,200 markkaan. Lisäksi tulee taksoitusvalmistelukunnan huoneiston vuokra 1,400 markkaa, joka erä

johtuu siitä, että taksoitusvalmistelukunnan on täytynyt muuttaa pois ent. Seurahuoneella olevasta huoneistostaan Esplanaatikadun 27:stä vuokrattuun huoneistoon, johon taloon Tilastokonttorikin on sijoitettu. Ehdotuksen mukaan nousisi taksoitusvalmistelukunnan menosääntö kaikkiaan 44,075 markkaan, sen sijaan että se kuluvan vuoden vahvistetun rahasäännön mukaan on 38,450 markkaa.

Alinimike „Erinäiset lautakunnat“ on rahasääntöehdotuksesta poistettu ja kukin viranomainen, hallitus tahi lautakunta merkitty eri luvun kohdalle.

Holhouslautakunnan menosääntö pysyy ennallaan.

Helmikuun 24 päivänä 1914 on Kaupunginvaltuusto vahvistanut uuden menosäännön *Kunnan työnvälitystoimistolle* ja Rahatoimikamari on ottanut toimiston menot huomioon mainitun päätöksen mukaisesti. Toimiston johtokunnan pyynnöstä on Kamari kuitenkin katsonut kohtuulliseksi puoltaa tarverahain määrärahan korottamista 2,800 markasta 3,160 markkaan.

Kaupunginvaltuuston kuluvan marraskuun 4 päivänä kasvattilasten hoitoa sekä *Kasvatuslautakunnan* uutta vuosirahasääntöä koskevista asioista tekemän päätöksen mukaisesti on mainitun lautakunnan menot laskettu. Vahvistetussa vuosirahasäännössä olevain eräin lisäksi on otettu huomioon lautakunnan huoneiston sekä sen lämmitys- ja valaistuskustannukset. Menot kohoavat siten tämänvuotisesta määrästä 12,700 markasta 36,800 markkaan eli likimain kolminkertaisiksi.

Helsingin kaupungin museon lautakunnan menosääntöön niinkään on erinäisiä muutoksia tehty. Niinpä on museon johtajan palkkio korotettu 1,000 markasta 3,000 markkaan. Vaikka Rahatoimikamari on periaatteenaan pitänyt, että palkankorotuksia on ensi vuonna ainoastaan poikkeustapauksissa myönnettävä, ei Kamari kuitenkaan ole voinut olla huomioon ottamatta, että 1,000 markan palkka museonjohtajalle on suhteettoman alhainen, sittenkun museota on laajennettu ja johtajan päivittäin täytyy käyttää jokin tunti, ajoittain montakin tuntia toimensa asianmukaiseen hoitamiseen. Nykyinen palkkio ei vastaa edes kaupungin palveluksessa olevien vahtimestarien ja palvelusmiesten palkaetuja. Mikäli museoesineiden luku lisääntyy ja kaupungin uudestirakentaminen ja kasvu vaatii osakseen huomiota uuden kasvavan kaupungin tieltä häviävän Helsingin kuvaamiseen nähden, sikäli täytyy enemmän ja enemmän kuluttaa museonjohtajan aikaa, hänelle asettaa aivan toisia vaatimuksia kuin ennen ja hänen palkkansa määrätä jossain määrin sen mukaan. Tässä kohden nykyään vallitseva epäsuhte on sitä vähemmän puolustettavissa, kun nykyinen museonjohtaja erikoisella harrastuksella antautuu tehtävänsä. — Museoesineiden valokuvausta ja ostoa varten olevan määrärahan on Rahatoimikamari lautakunnan esityksestä vähentänyt 4,300 markasta 4,000 markkaan, jota vastoin tarverahain määräraha on katsottu olevan korotettava 1,600 markasta 1,900 markkaan. Sen johdosta että kuluvan vuoden vahvistetussa rahasäännössä oleva tilapäinen 1,700 markan määräraha kahden telineen hankkimiseksi poistuu 1915 vuoden rahasääntöehdotuksesta, kohoaa museon menosääntö korotuksista huolimatta ainoastaan 300 markalla tämänvuotisesta määrästä.

Sosiaalilautakunnan menosääntö pysyy likimittain ennallaan. Kaupunginval-

tuuston päätöksen mukaisesti on sihteerin kesäloman aikaisen viransijaisen palkkioksi pantu 150 markkaa. Kristiinankadun 16:ssa olevain työväenasuntojen korjausmääräraha on Sosialilautakunnan erikoisehdotuksen mukaisesti vähennetty 1,500 markasta 1,200 markkaan. Menosäännön kokonaissumma vähenee näin ollen 27,520 markasta 27,330 markkaan.

Oikeusaputoimiston menosääntöön on tehty ainoastaan se muutos, että tarve-rahain määräraha on korotettu 1,100 markasta 1,400 markkaan.

Kansanlastentarhain johtokunnan menosääntö pysyy ennallaan.

Musiikkilautakunnan määrärahat on merkitty Kaupunginvaltuuston huhtikuun 28 päivänä kuluvaan vuoteen päätöksen mukaisesti.

Puheena olevan pääluokan menosääntö nousee siis ehdotuksen mukaan kaikkiaan 986,815 markkaan. Edellisten vuosien vastaavat menomäärät näkyvät seuraavasta yhdistelmästä:

Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.)		Smk	216,755: 37
" 1905 (" " ")		"	283,516: 26
" 1910 (" " ")		"	516,829: 69
" 1914 (rahasäännön ")		"	958,054: 99
" 1915 (rahasääntöehd. ")		"	986,815: —

Neljäs Pääluokka.

Katu- ja laiturivalaistus.

Kaupunginvaltuuston asiasta antaman ohjeen mukaisesti on Rahatoimikamari katsonut sähkövalaistuksen saattamista petrolivalaistuksen sijaan olevan edelleen jatkettava. Tämän johdosta on Rahatoimikamari yhtynyt kaupungin teknillisten laitosten Hallituksen tekemään vaihtopuoliseen ehdotukseen II, jonka mukaan sähkövalaistus olisi seuraavilla paikoilla otettava petrolivalaistuksen sijaan, nimittäin

	Lamppuja	Perustamis- kustannuksia
Bölen alueella	50	4,500: —
Eläintarhassa	20	1,600: —
Busholmassa	40	3,100: —
Punanotkon urheilukentällä	8	3,800: —
	<u>118</u>	<u>13,000: —</u>

Perustamiskustannukset nousisivat siten kaikkiaan 13,000 markkaan. Mainitun valaistuksen vuotuisten hoitokustannusten on laskettu nousevan 1,120 markkaan sekä

virtakustannusten 4,680 markkaan, joten vuosimenoja olisi kaikkiaan 5,800 markkaa. Tästä summasta on puolet eli 2,900 markkaa pantava maksettavaksi ensi vuoden menosäännöstä.

Nykyisen sotatilan johdosta on Hallitus laskenut katuvalaistukseen käytettävän kaasumäärän vähenevän 165,000 m³:llä. Mutta kun kaasunvalmistuksen omaan kustannusten hinta ensi vuonna nousee, etusijassa tuntuvasti kohonneiden hiilenhintain johdosta 12 pennistä arviolta 16 penniin m³:ltä, on rahasääntöehdotuksessa *kaasuvalaistuksen* kustannusmäärää korotettu 14,600 markalla. Sitä vastoin on lyhdynsyttytjään ja lampunhoitajain palkkoja hiukan vähennetty, samaten kuin muitakin katuvalaistuksen kustannuksia. Näin ollen kohoavat kaasuvalaistuksen kokonaiskustannukset 205,020 markkaan, sen sijaan että ne kuluvan vuoden menosäännössä ovat 195,000 markkaa.

Katujen sähkövalaistuksesta on laskettu olevan kustannuksia kaikkiaan 87,000 markkaa vahvistetun vuosirahasäännön määrän 81,800 markan sijasta. Valmistuskustannusten kohoamisesta huolimatta Hallitus ei ole katsonut olevan korottaminen sähkövirran yksikköhintaa, koska 15 pennin hinta kilowattitunnilta nykyoloissakin korvannee laitoksen omat kustannukset. Kulutettujen kilowattituntien luvun on laskettu kohoavan 400,000:stä 415,700:an, sen johdosta että sähkövalo osittain otetaan käytäntöön petrolivalaistuksen sijasta.

Petrolivalaistuksen kustannukset vähenevät edellä mainituista syistä 50,600 markasta 27,300 markkaan.

Laiturien ja tavaravajain ylimääräisen valaistuksen kustannukset on jaettu sähkövalaistus- ja kaasuvalaistuskustannuksiin. Sitä vastoin on vahvistetussa vuosirahasäännössä tähän asti ollut rantasiltain luettelo aivan tarkoituksettomana poistettu. Kaupungin kustannukset puheenalaisesta valaistuksesta kohoaisivat 3,100 markalla ja nousisivat 9,600 markkaan, sen johdosta että sähkövalaistus otettaisiin käytäntöön Santa- ja Busholmassa.

Kaupungin katu- ja laiturivalaistuksesta on ollut kustannuksia:

Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.)	Smk 191,750: 96
” 1905 (” ”)	” 243,045: 78
” 1910 (” ”)	” 223,357: 05
” 1914 (rahasäännön ”)	” 333,900: —
” 1915 (rahasääntöehd. ”)	” 328,920: —

Viides pääluokka.

Palolaitos.

Tämän pääluokan menoihin nähden voi Rahatoimikamari viitata Palotoimikunnan erikoiseen rahasääntöehdotukseen, joka sinänsä on pantu menosääntöehdotuksen pohjaksi. Ensimmäinen luku, *palkat ja muut edut*, päättyy 203,910 markkaan, osottaen

siis lisäännystä 6,805 markkaa kuluvan vuoden vahvistetun menosäännön vastaaviin menoihin verraten. Tämä lisäännys johtuu siitä, että Bölen uuden paloaseman palomiestien palkkaukset on laskettu koko ensi vuodelta. Kamarin on tosin täytynyt sallia mainittua paloasemaa, joka oli aiottu luovuttaa tarkoitukseensa kuluvan vuoden lopussa, käytettävän venäläisen sotaväen majoittamiseen. Mutta kun on epätietoista, kuinka kauan tätä majoitusta kestää, ja mahdollista on, että palolaitos jo 1915 vuoden alussa voi saada tämän uuden paloaseman haltuunsa, on Kamarin mielestä puheenalainen määräraha ollut pantava menosääntöön sinänsä. — Heinän ja kaurain tuntuva hinnannousun johdosta kohoavat *palotallin* kustannukset kuluvan vuoden menosäännön määrästä 12,980 markasta 18,350 markkaan. Ei näy olevan syytä laskea vastamainittujen tavara-ain yksikköhintaa Palotoimikunnan edellyttämää halvemmaksi. — *Lämmityksestä, valaistuksesta, puhtaanapidosta ja vedenkulutuksesta* olevat menot niinkään ovat hiukan kohonneet eli 20,080 markasta 20,130 markkaan. Sitä vastoin ovat *palokalujen* ja *kaluston* aiheuttamat menot ensi vuonna tuntuvasti vähemmät tämänvuotisia. Tämä johtuu etusijassa siitä, ettei uusia palokaluja tarvitse hankkia ja että letkuvastaston täydentämistä on rajoitettu. Sen sijaan tulee lisäksi uusi 3,000 markan suurinen satunnainen menoerä, sen johdosta että Bölen uudelle paloasemalle on hankittava palo- ja huonekaluja sekä kalustoa. Tämän luvun menojen vähennys on kokonaista 64,500 markkaa. Sen johdosta että palokatselmuksista maksettavia palkkioita varten oleva 1,000 markan määräraha on vähennetty 800 markkaan, on menot *Sekalaisten* luokassa saatu vähenemään 5,000 markkaan.

Tämän pääluokan kokonaismenot on siten laskettu 259,890 markaksi. Eri vuosina on tässä pääluokassa ollut menoja seuraavat määrät:

Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.)	Smk 123,150: 52
” 1905 (” ”)	” 118,055: 99
” 1910 (” ”)	” 154,766: 18
” 1914 (rahasäännön ”)	” 312,265: —
” 1915 (rahasääntöehd. ”)	” 259,890: —

Palolaitoksen vakinaisten menojen lisäksi on Kaupunginvaltuusto edellä mainitun ajanjakson kuluessa myöntänyt (lukuun otettuna 1915 vuoden rahassääntöehdotus) määrärahoja seuraavain uusien paloasemain rakentamiseen, nimittäin:

Kallion paloaseman	Smk 287,500: —
Hermannin ”	” 25,000: —
Bölen ”	” 32,600: —
Korkeavuorenkadun talo N:o 39	” 125,000: —
	<u>Yhteensä Smk 470,100: —</u>

Kuudes Pääluokka.

Poliisilaitos.

Poliisilaitoksen menosääntö pysyy esillä olevan rahasääntöehdotuksen mukaan pääasiassa ennallaan. Siihen nähden että ent. Seurahuoneen juhlasali ja keskimäinen kerros sekä entinen ruokasali ja passitoimiston huoneisto on luovutettu haavoittuneiden merisotilaiden sairaalaksi, on Poliisilaitoksen passitoimisto sijoitettu Raatihuoneelle Rahatoimikamarin entiseen huoneistoon sekä tämän huoneiston vuokra laskettu 3,000 markaksi, minkä ohessa osote- ja tiedonantotoimistoa, joka vastoin kaupunginviranomaisten myönnytystä on muuttanut ent. Seurahuoneen ylimmässä kerroksessa oleviin joutilaisiin huoneisiin, on velotettu 3,000 markan vuokrasta. Kaupungin asiana olevaa aseiden, huonekalujen y. m. korjausta varten tarvittavaa määrärahaa on poliisimestari, kuitenkin tarkemmin perustelematta, pyytänyt korotettavaksi 2,750 markasta 4,000 markkaan. Säästäväisyysyistä ja kun tuollaista korotusta ei ole perusteltu, ei Rahatoimikamari ole ottanut korotuspyyntöä huomioon. Sen sijaan on Kamari ehdotukseensa pannut 1,000 markan määrärahan 100 huopapeitteen ostoa varten, kuitenkin huomauttaen että peitteiden tulee olla „kotimaisia“.

Poliisilaitoksesta on ollut menoja:

Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.)		Smk 383,178: 85
„ 1905 („ „)		„ 246,821: 27
„ 1910 („ „)		„ 335,604: 05
„ 1914 (rahasäännön „)		„ 377,586: 66
„ 1915 (rahasääntöehd. „)		„ 379,028: 33

Vuodesta 1900 lähtien on rakennettu seuraavat uudet poliisitalot, nimittäin:

Pengerkadun poliisitalo		Smk 260,000: —
Ratakadun „		„ 165,000: —
Vanhankaupungin „		„ 14,300: —
Bölen „		„ 11,800: —
Keskusaseman talli		„ 59,000: —
Töölön maneesi		„ 17,000: —
Poliisivankilan muutosrakennus		„ 40,000: —
		Yhteensä Smk 567,100: —

Seitsemäs Pääluokka.

Terveyden- ja sairaanhoito.

Tämän pääluokan menoihin nähden on Rahatoimikamari huomannut Terveydenhoitolahtakunnan noudattaneen menosääntöehdotustaan laatiessaan tarpeellista varovaisuutta ja supistaneen erinäisiä menoeriä, mikäli on ylen suuritta haittoita käynyt päinsä. Rahatoimikamari on pääasiassa yhtynyt lautakunnan erikoisehdotukseen ja siinä esitettyihin perusteluihin, joihin tässä yhteydessä sentähden viitataan. Näin ollen Rahatoimikamari voi supistaa sanottavansa varsin vähiin.

Terveydenhoitolahtakunnan menot nousevat 24,460 markkaan, osottaen lisäännyttä 2,200 markkaa, ja taas *Lääkärit ja sairaanhoitajat* nimisen luvun menot kohoaavat 600 markalla, nouten 80,575 markkaan. Erikoisessa rahasääntöehdotuksessaan on Terveydenhoitolahtakunta ottanut huomioon toiselle kaupunginlääkärille marraskuun 1 päivästä lukien tulevan palkankorotuksen 5 vuoden palveluksesta. Kun mainitulle virkamiehelle ei kuitenkaan ole tuollaista korotusta taattu, ei Rahatoimikamari ole pannut mainittua menoerää rahasääntöehdotukseensa. *Marian sairaalan Sisätautien osaston* menosääntö on muuttunut ainoastaan sikäli, että siihen on pantu eräitä viiden vuoden palveluksesta tulevia palkankorotuksia. *Kirurgisen osaston* menosääntö pysyy ennallaan. *Lasten- ja eristysosastoa* varten on kuluvan vuoden menosäännössä 20,000 markan arviomääräraha. Esillä olevassa menosääntöehdotuksessa on lasten- ja eristysosaston vuosirasasääntö eritelty Valtuustolle lähetetyn erikoisehdotuksen mukaisesti ja päättyy 19,560 markkaan. Marian sairaalan *Taloussosaston* menosääntö osottaa tuntuva vähennystä, sillä kuluvana vuonna se päättyy Smarkkaan 349,046: 65, mutta on laskettu ensi vuonna nousevan ainoastaan 324,935 markkaan. Erotus, Smk 24,111: 65, on kuitenkin pikemmin näennäinen kuin todellinen, syystä että ruokarahoja laskiessa kuluvan vuoden rahasääntöön päässyt virhe (siihen on pantu niidenkin potilaiden ruokakustannukset, jotka oli aikomus sijoittaa ehdotetulle, mutta sittemmin perustamatta jääneelle eristysosastolle) on oikaistu todellisen potilasluvun mukaisesti. — *Desinfisioimislaitoksen* ja *Röntgenosaston* menosäännöt pysyvät ennallaan, samaten määräraha kesäloman hankkimiseksi sairaalan eri osastojen henkilökunnalle. Marian sairaalan *Oppilaskoulun* menosääntö kohoa Smarkasta 11,951: 75 Smarkkaan 12,891: 75, johtuen tämä etusijassa siitä, että johtajattaren palkkaedut on katsottu Terveydenhoitolahtakunnan esittämällä perusteilla olevan korottaminen 300 markasta 840 markkaan. Marian sairaalan ynnä siihen yhdistettyjen laitosten menosääntö nousisi rahasääntöehdotuksen mukaan kaikkiaan Smarkkaan 504,088: 75 kuluvan vuoden vahvistetun rahasäännön määrän Smarkan 527,627: 90 sijasta, joten vähennys olisi Smk 23,539: 15. *Kulkuautisairaalankin* menosääntö pysyy pääkohdissaan ennallaan, osottaen ainoastaan 1,696 markan korotuksen. Eri eriin nähden viitataan Terveydenhoitolahtakunnan erikoisehdotukseen, johon Kamari on voinut yhtyä. *Kivelän sai-*

raalan ynnä *Greijuksen lisäsairaalan* menosääntö päättyy Smarkkaan 364,486: 60, vastaavan määrän ollessa tänä vuonna Smk 445,583: 50. Tämä menosäännön tuntuva väheneminen johtuu siitä, että osa sairaalan potilaista ensi heinäkuun 1 päivänä luultavasti muutetaan Nickbyn sairaalaan. Miten Kivelän sairaalaa on käytettävä, sittenkun mielisairaat on sieltä siirretty uuteen mielisairaalaan, on vielä ratkaisematta. Tästä syystä täytyykin huomauttaa, että sairaalan menosääntö ei ole tarkoin laskettavissa. On mahdollista, että siinä ensi vuonna tapahtuu muutoksia, jotka vaativat myöntämään lisämäärärahoja. — *Nickbyn mielisairaalan* menosääntö päättyy Smarkkaan 264,923: 50. Tämä rahasääntö perustuu pääkohdissaan Kaupunginvaltuuston syyskuun 8 päivänä kuluvaan vuotta sairaalalle vahvistamaan menosääntöön. Siihen tehdyt vähäiset muutokset johtuvat siitä, että sairaalassa on täysi potilasmäärä vasta ensi heinäkuun 1 päivästä lähtien. Erästä vähäpätöistä erää tässä menosäännössä on Kamari kuitenkin katsonut olevan muuttaminen. Terveystenhoitolautakunta on nimittäin ehdottanut, että lääkärin kesäloman aikaisille viransijaisille maksettaisiin palkkiota 1,000 markkaa, sen sijaan että edellä mainitussa Kaupunginvaltuuston vahvistamassa rahasäännössä on sitä tarkoitusta varten 800 markkaa. Tuollaista korotusta ei Rahatoimikamari kuitenkaan ole voinut puoltaa, koska Kaupunginvaltuusto on antanut selvän ohjeen tässä asiassa.

Humaliston varasairaalan menosääntö on otettu huomioon Terveystenhoitolautakunnan erikoisehdotuksen mukaisesti ja päättyy 75,895 markkaan tämänvuotisen määrän 75,600 markan sijasta. Kamarin huomio on tässä tosin kiintynyt siihen, ettei ainoastaan sairaalan menosääntö ole verraten epäedullinen ja kallis, vaan että sairaalaa täytyy terveydelliseltä kannaltakin pitää sopimattomana tuberkulootissairaalaksi. Mutta kun Rahatoimikamarin tietoon on tullut, että Terveystenhoitolautakunnassa paraikaa on käsiteltävänä kysymys Kivelän ja siinä yhteydessä Humaliston sairaalan vastaisesta käyttämisestä, ei Kamari ainakaan tällä kertaa ole tahtonut ottaa tähän kuuluvia seikkoja lähemmin pohdittaviksi. — *Poliklinikkoja ja yleistä sairaanhoitoa varten* olevat määrärahat pysyvät ennallaan. Tohtori A. Nordmanin polikliiniseen silmäosastoon nähden on Rahatoimikamari saanut tietää takeita olevan olemassa että, vaikka tohtori Nordman olisikin taudin tähden estetty tätä poliklinikkaa hoitamasta, se kuitenkin tulee vuonna 1915 pidettäväksi avoinna ja olemaan asiantuntijan johdettavana. — Määrärahaa vakinaisesta menosäännöstä on tohtori Axel Aspelund anonut myönnettäväksi *yksityisen kansakouluhammasklinikan* voimassapitoon, ja on hakija ilmoittanut tarvitsemansa avustuskokouksen määrän 10,000 markaksi. Tähän asti on tämä hammasklinikka saanut avustusta Anniskeluyhtiön voimavaroista. Kun näitä kuitenkin ensi vuonna saataneen käytettäväksi varsin rajoitettu määrä, lausuu tohtori Aspelund toivovansa, että kansakouluhammasklinikan voimassapitoa varten pantaisiin tarpeellinen määräraha kaupungin 1915 vuoden ja seuraavainkin vuosien menosääntöön. Rahatoimikamari ei ole voinut puheenalaista hakemusta puoltaa, osin syystä että on välttämätöntä supistaa kaupungin ensivuotisia menoja, ja osin siihen katsoen, että käy syyllä epäileminen, onko sopivaa panna tähän tarkoitukseen käytettävää määrärahaa kaupungin vakinaiseen

menosääntöön. Tämä asia on aikaisemminkin ollut päiväjärjestyksessä, mutta Kaupunginvaltuusto on ollut sitä mieltä, että vakainaista menosääntöä ei olisi tällä määrärahalla rasitettava.

Terveyspoliisin menot lisääntyvät hiukan eli Smarkasta 77,204: 15 Smarkkaan 77,850: —. Korotukset johtuvat siitä, että työtarkastajain matkakuluja varten on katsottu olevan paneminen 200 markan määräraha, että korotusta viiden vuoden palveluksesta tulee yhdelle kaitsijalle koko vuodelta ja että kaitsijain matkakulujen korvausmäärärahaa on korotettu 300 markalla. Terveystoimituslautakunta oli erikoisessa rahasääntöehdotuksessaan esittänyt, että menosääntöön pantaisiin 2,400 markan määräraha yhtä ylimääräistä kaitsijaa varten. Viimeksi mainittu menoerä on kuitenkin, niinkuin Terveystoimituslautakunnan perustelmista käy selville, pikemmin näennäinen kuin todellinen, koska se ylimääräinen kaitsija, joka ennen on johtanut rottain hävittämistä ratinia käyttämällä ja joka tästä työstä on saanut 2,400 markan palkkion „Sekalaista“ nimisessä luvussa tätä tarkoitusta varten olevasta rottain tapporahasta, on siirretty tässä puheena olevaan luokkaan, minkä johdosta viimeksi mainitusta määrärahasta on voitu vähentää vastaava summa. Rahatoimikamari puolestaan ei ole voinut huomata olevan pätevää syytä mainitulta kohden muuttaa nykyistä menosääntöä, joka sentähden onkin jätetty ennalleen.

Terveystoimituksen menosääntöön on tehty ainoastaan se muutos, että siihen on pantu vanhemman kaitsijan palkankorotus viiden vuoden palveluksesta ensi helmikuun 1 päivästä lukien. Menosääntö päättyy näin ollen Smarkkaan 38,974: 14.

Terveydellisten tutkimusten laboratorioin menosääntö on pysytetty Terveystoimituslautakunnan erikoisehdotuksen mukaisena ja kohoaa 600 markalla tämänvuotisesta määrästään. Mainittu lisäannos johtuu siitä, että näytteidenottajan ja kirjuriapulaisen palkkauksia on parannettu, kumpaisenkin 300 markalla. Näitä palkankorotuksia Rahatoimikamari ei, vaikka onkin ollut epäröivällä kannalla ole tahtonut vastustaa, kun Terveystoimituslautakunta on pitänyt niitä „täysin perusteltuina ja hyvin tarpeellisina“. Kojoiden kunnossapitoa, näytteiden ostoa y. m. sekä kirjakokouksen täydennystä varten olevia 4,000 ja 1,000 markan suuruisia määrärahoja olisi ehkä käynyt jonkin verran vähentäminen, mutta Rahatoimikamari ei kuitenkaan ole huomannut siihen olevan päteviä syitä. Laboratorioin menosääntö päättyy siten 38,150 markkaan.

Lihantarkastusaseman menosääntöön on menoerät pantu Kaupunginvaltuuston marraskuun 25 päivänä 1913 sekä huhtikuun 7 ja syyskuun 22 päivänä kuluvaan vuotta tekemäin päätösten mukaisesti. Määrärahaa kesäloman aikaisia viransijaisia varten Kamari ei ole pannut menosääntöön, koska tämä asia on lihantarkastusaseman johtosääntöä koskevan esityksen yhteydessä eikä Kaupunginvaltuusto vielä ole käsitellyt sitä asiaa. — Sen jälkeen kun Terveystoimituslautakunta oli rahasääntöehdotuksensa Kamariin lähettänyt, on lautakunta eri esityksessä ehdottanut, että seuraavia määrärahaeriä, nimittäin valaistusta, kaasua, vedenkulutusta, sisustuksen ja kaluston täydennystä sekä korjauksia, leimasimia ja leimasinväriä ynnä sekalaisia menoja varten ole-

via, korotettaisiin kutakin 500, 700, 200, 1,000, 400 ja 450 markalla eli siis kaikkiaan 3,250 markalla. Kun nämä aikaisemmin vahvistettujen määrärahojen korotukset perustuvat kuluvana syksynä saatuun kokemukseen, on Rahatoimikamari empimättä pannut ne lihantarkastusaseman menosääntöön. Aseman menot nousisivat siten kaikkiaan 96,850 markkaan. Tämän menosumman vastapainoksi on tulopuolelle pantu 200,000 markkaa lihantarkastusaseman käyttämisestä tulevia maksuja. Niinkuin tästä näkyy, on kaupungilla odotettavana melko suurta voittoa tästä toiminnasta.

Rokotusainevaraston menosääntö ei ole nykyisestään muuttunut.

Sekalaista nimisen luvun kohdalla ovat tänä vuodeksi vahvistetun rahasäännön menot 54,200 markkaa. Ensi vuoden menosäännössä on tämän luvun kohdalla ainoastaan 28,200 markkaa. Menosäännön väheneminen on kuitenkin osittain ainoastaan näennäinen, sillä Sipoossa olevan kunnan mielisairaalan ylilääkärin palkkaus on nyttemmin pantu mainitun sairaalan menosääntöön. Kulkutautisairaalan toiminnan johdosta on kulkutautien vastustamismäärärahan katsottu käyvän vähentäminen 10,000 markasta 6,000 markkaan. Sen johdosta että Marian sairaalaan on perustettu lasten- ja eristysosasto, on kuluvan vuoden menosäännössä Lapinlahdenkadun lastensairaala varten oleva määräraha voitu poistaa. — Edellä mainituista syistä on rottain tappomääräraha pysytetty 3,000 markan suuruisena Terveystaloutakunnan ehdottaman määrän 600 markan sijasta.

Rahatoimikamarissa on ollut keskusteltavana kysymys, olisiko kaupungin vakinaiseen menosääntöön ensi vuodeksi pantava määräraha niitä kustannuksia varten, joita kaupungille koituu *sairaiden ja haavoittuneiden sotilaiden hoidosta*. Rahatoimikamari on kuitenkin tullut siihen käsitykseen, että tuollaista määrärahaa ei olisi menosääntöön pantava. Tämä käsitys perustuu etusijassa siihen, että lopullista päätöstä Suomen Kaupunkiliiton perustamisesta haavoittuneiden sotilaiden hoitoa varten ei vielä ole olemassa sekä että, jos liitto, niinkuin on luultavaa, saadaan aikaan, sillä on oleva oma itsenäinen taloudenhoitonsa. Sen taloudellisen toiminnan tulos on sentähden vasta tuonnempana lopullisesti todettavissa. Sittenkun näin on laita, näyttää olevan oikea ajankohta panna tarpeelliset määrärahat asianomaisten kaupunkien menosääntöihin.

Vaikka Rahatoimikamari tosin, niinkuin edellä olevasta näkyy, on mainittavitta muutoksitta voinut puoltaa Terveystaloutakunnan erikoista rahasääntöehdotusta, ei Kamari kuitenkaan ole voinut olla panematta huomiota eräisiin määrärahaeriin, jotka ovat viime vuosina osottaneet pyrkimystä kohoamaan ja joita mikäli mahdollista olisi pikemmin vähennettävä kuin korotettava. Rahatoimikamari tarkoittaa tässä eri lukujen kohdalla mainittuja *sekalaisia menoja*. Näitä menoja on vahvistetuissa menosäännöissä eri vuosina ollut seuraavat määrät:

	1910	1911	1912	1913	1914	1915
Marian sairaalan talousosasto .. Smk	10,000: —	16,000: —	17,800: —	17,800: —	20,000: —	20,000: —
„ „ oppilaskoulu .. „	—	—	—	400: —	200: —	300: —

	1910	1911	1912	1913	1914	1915
Kulkutautisairaala	Smk —	—	—	—	14,600:—	14,600:—
Kivelän sairaala	„ —	—	—	5,000:—	5,000:—	5,000:—
Nickbyn sairaala	„ —	—	—	—	—	5,500:—
Humaliston sairaala	„ 7,200:—	6,840:—	6,840:—	6,840:—	3,340:—	3,340:—
Lihantarkastusasema	„ —	—	—	—	—	4,000:—
Yhteensä Smk	17,200:—	22,840:—	24,640:—	30,040:—	43,140:—	52,740:—

Kaupungin eri laitosten tilejä tarkastellessaan piankin huomaa, että erinäiset sekalaisten ja arvaamattomien tarpeiden tiliin pannut menot yleensä olisi haitatta käynyt lukeminen muihin menosäännössä oleviin eriin. Rahatoimikamari on sentähden arvellut olevan syytä esittää hyväksyttäväksi sen suuntaisen yleisen lausunnon

että asianomaisten hallitusten ja lautakuntain on erikoisrahasääntöehdotuksia laatiessaan niin meneteltävä, että sekalaisia menoja ja arvaamattomia tarpeita varten olevat määrärahat mikäli mahdollista eritellään ja pannaan asianomaisiin tileihin.

Tämän pääluokan menosääntö on alempana mainittuina vuosina noussut seuraaviin määriin:

vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.).....	Smk	241,426: 39
„ 1905 („ „).....	„	383,523: 86
„ 1910 („ „).....	„	725,793: 96
„ 1914 (rahasäännön „).....	„	1,811,726: 13
„ 1915 (rahasääntöehd. „)..	„	2,006,680: 27

Lisäksi on Kaupunginvaltuusto vuodesta 1900 lähtien osottanut terveyden- ja sairaanhoidon edistämistä ja kehittämistä tarkoittavia rakennusyrityksiä varten yli 8.5 miljoonan markan, lukuun ottamatta eri sairaalain vuotuisia kalliita korjauskustannuksia, josta seikasta lähemmin toisessa yhteydessä.

Kahdeksas Pääluokka.

Vaivaishoito.

Vaivaishoitohallituksen ensi vuodeksi laatiman erikoisen rahasääntöehdotuksen on Rahatoimikamari pysyttänyt sinällään. Vaikka tämä ehdotus tosin tietää vaivaishoitomenojen varsin tuntuvaan korotusta täksi vuodeksi vahvistetun rahasäännön määrästä, ei lisäannus kuitenkaan todellisuudessa ole niin suuri, koska kuluvana vuonna

on tuntuvia lisämäärärahoja tähän tarkoitukseen myönnetty Valtuuston käyttövaroista. Mutta tähän katsomatta on Rahatoimikamarista näyttänyt toiselta puolen siltä, kuin olisi Vaivaishoitohallitus ehdotustaan laatiessaan pyrkinyt entistä tarkemmin harkitsemaan menojen tarpeellisuutta ja määrää sekä mikäli mahdollista supistamaan menoja, ja toiselta puolen siltä, kuin kehottaisivat ne tavattomat olot, joita taloudellisen yhteiskuntaelämän alalla ensi vuonna varsin todennäköisesti on odotettavana, kaupunginhallintoa myöntämään lainmukaisen vaivaishoidon asianmukaiseen voimassapitoon tarpeellisiksi katsotut varat. Vaikka tänä syksynä onkin selvästi huomattu, että vaivaishoitomenot ovat tuntuvasti vähentyneet juovutusjuomain väliaikaisen anniskelun ja vähittäismyyntikiellon johdosta ja että, vaikka työnsaanti paikkakunnalla onkin toistaiseksi ollut ja varsin luultavasti edelleenkin on oleva runsas, kunnan kuitenkin Kamarin mielestä täytyy valmistautua siihen, että vuonna 1915 alkavat kireät taloudelliset ajat ja että lainmukaista vaivaishoitoa silloin tulee entistä enemmän vaadittavaksi.

Näitä seikkoja silmällä pitäen Rahatoimikamari ei ole katsonut olevan ehdottaminen evättäväksi ainoatakaan Vaivaishoitohallituksen pyytämää määrärahaerää. Kamari voi siis kaikin puolin viitata Vaivaishoitohallituksen rahasääntöehdotukseen liittyviin perusteluihin. Näin ollen Rahatoimikamari voi supistaa sanottavansa eri luvuista varsin vähään.

Vaivaishoitohallituksen kustannukset kohoavat tämänvuotisen rahasäännön määrästä 90,830 markasta 103,280 markkaan. Eräitä vähäisiä korotuksia lukuun ottamatta tämä lisäannus jakautuu neljän erän kesken. Kassanhoitajattaren asettamiseksi Vaivaishoitohallitukseen on merkitty uusi erä, 1,800 markkaa, ja Vaivaishoitohallitus on Kaupunginvaltuustolle tekemässään eri esityksessä perustellut tuollaisen viran tarpeellisuutta. Hallituksen jäsenille valmistelukouksista tuleva palkkio on korotettu 4,200 markasta 9,000 markkaan. Tarverahoja, siivoamista y. m. varten oleva määräraha on korotettu 4,000 markasta 6,000 markkaan, jota paitsi ensi vuodeksi on pantu 2,000 markan tilapäismääräraha uuden vaivaishoito-ohjesääntöjen painatusta varten. Vaivaishoitohallitus on tosin ehdotukseensa pannut viimeksi mainitut kaksi erää yhtenä ja tämän johdosta laskenut tarverahain määrärahan 8,000 markaksi. Mutta kun täytyy edellyttää, ettei joka vuosi noin kalliita painatustöitä tarvitse teettää, ja suotava olisi, niinkuin Rahatoimikamari tässä edellä erinäisten sairaanhoitolaitosten sekalaisista menoista puhuessaan huomautti, ettei tarverahain ja sekalaisen menojen määrärahoja korotettaisi siitä, mitä välttämätöntä on, lienee puheenalaisen määrärahan kahtiajako täysin perusteltu.

Vaivaishoitohallituksen käyttämän „Vaivaistalo“ nimen on Rahatoimikamari johdonmukaisesti vaihtanut Valtuuston vahvistamaan „Kunnalliskotiin“. — Onnistuneena muutoksena vaivaishoidon rahasääntöehdotuksessa täytyy pitää, että Hallitus on laatinut eri vuosirasasäännöt kunnalliskotia, työlaitosta ja lastenkotia varten. Ainoastaan tällä keinoin on täysi selvyys saatavissa kunkin vaivaishoitoon kuuluvan eri laitoksen menoista. Tähän nähden on Oulunkylän lastenkodin menosääntö erotettu kunnallis-

kodin menosäännöstä ja pantu eri lukuun. Kuluvan vuoden menosäännössä on 35,000 markan määräraha „työlaitoksessa valmistettuja töitä varten“. Viime vuonna rahasääntöä käsitellessään Rahatoimikamari huomautti tähän määrärahaan nähden, että olisi kirjanpitokannalta ollut selvempää, että tämä määräraha olisi jaettu kunnalliskodin menosäännön eri tilien kesken. Esillä olevassa menosääntöehdotuksessa onkin tuollainen jako toimeenpantu. Tämän johdosta jää mainittu määräraha pois rahasääntöehdotuksesta, mutta sen sijaan kohoavat muut määrärahat yhteensä vastaavalla summalla. Määrärahat, joiden kesken ensiksi mainittu rahamäärä on jaettu, ovat seuraavat:

Sisustus- ja tasoitustyöt	Smk	2,500 —
Maanviljelys	”	2,500: —
Vaatetus	”	5,000: —
Kalusto	”	5,000: —
Korjaustyöt	”	5,000: —
Sekalaiset menot	”	15,000: —
	<u>Yhteensä</u>	<u>Smk 35,000: —</u>

Kunnalliskodin ynnä sen yhteydessä olevain laitosten menot kohoavat tämänvuotisen vahvistetun menosäännön 31,396 markasta 42,436 markkaan. Kunnalliskodin menosääntö taas kohoaa ehdotuksen mukaan 273,809 markasta 270,593 markkaan sekä työlaitoksen menosääntö 110,940 markasta 129,089 markkaan 50 penniin. Tähän tulevat lisäksi Oulunkylän lastenkodin menot 31,234 markkaa, joka menoerä aikaisemmin on sisällynyt kunnalliskodin menosääntöön. Niinkuin tästä näkyy, ovat mainittujen laitosten menot lisääntyneet tuntuvasti eli kaikkiaan S:markalla 93,207: 50. Mutta tässä on huomattava että, niinkuin edellä mainittiin, Valtuusto on myöntänyt vaivashoitoviranomaisille tuntuvia määrärahoja vahvistetun rahasäännön ulkopuolella. 1914 ja 1915 vuoden menojen välisen vertailun täytyy sentähden antaa erehdyttävä tulos eikä siihen käy paneminen erikoista merkitystä. Niinkuin edellä mainittiin, on Rahatoimikamari erinäisiin menoeriin nähden yhtynyt Vaivashoitohallituksen ehdotukseen, samoinkuin Hallituksen esittämiin perusteluihinkin, joihin Kamari sentähden pyytää viitata.

Mitä tulee *Apurahoihin ja kustannuksiin laitoksen ulkopuolella olevia köyhiä varten*, on näitäkin määrärahoja tuntuvasti korotettu eli kuluvan vuoden rahasäännön määrästä 657,000 markasta 784,000 markkaan. Mutta näihinkin menoeriin nähden on huomattava, että kuluvana vuonna on myönnetty melko suuria lisämäärärahoja. Ja kun täytyy edellyttää, että hiljattain toimeenpantu vaivashoidon uudestijärjestäminen, jonka seuraukset tulevat näkyviin vasta ensi vuonna, on antava toivotun tuloksen, ei Rahatoimikamari ole tahtonut pyydettyjä määrärahoja vähentämällä missään kohden vaikeuttaa lainmukaista vaivashoitotyötä. Päin vastoin näyttää siltä, kuin pitäisi näin muuttuneissa oloissa tämän työn keskitys olla aikaansaataavissa.

Vastamainittuihin seikkoihin katsoen ja huomioon ottaen lainmukaista vaivais-

yhdistelmästä näkyy, nousevat sekalaiset määrärahat tässäkin pääluokassa tuntuviin määriin:

Vaivaishoitohallitus arvaamattomia menoja varten ..	Smk	5,000:—
Kunnalliskoti sekalaisia	”	20,000:—
Työlaitos	”	3,000:—
Oulunkylän lastenkoti sekalaisia	”	2,500:—
	<u>Yhteensä Smk</u>	<u>30,500:—</u>

Vaivaishoidon kustannukset ovat kaikkiaan olleet:

Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.).....	Smk	288,742: 13
” 1905 (” ”).....	”	369,074: 86
” 1910 (” ”).....	”	568,495: 60
” 1914 (rahasäännön ”).....	”	1,159,975: —
” 1915 (rahasääntöehd. ”).....	”	1,396,132: 50

Tämän lisäksi on Kaupunginvaltuusto eri vuosina myöntänyt vaivaishoitoa varten melko suuria määrärahoja käyttövaroistaan, sekä tämän alan uutisrakennuksia varten noin 2,300,000 markkaa.

Yhdeksäs Pääluokka.

Opetus- ja sivistyslaitokset.

Kun *Merikoulun* johtaja oli huomauttanut, että koulun nykyinen huoneisto on tarkoitukseensa liian ahdas ja muutoinkin sopimaton ja Rahatoimikamari on voinut todeta nämä ilmoitukset paikkansa pitäviksi, on Kamari vuokrannut tälle laitokselle uuden huoneiston ensi kesäkuun 1 päivästä. Vastainen vuokra on 4.000 markkaa vuodessa, joten tätä tarkoitusta varten on ensi vuoden menosääntöön pantava Smk 3,583: 30. — *Ylemmän ja alemman käsityöläiskoulujen* määrärahat on otettu huomioon Taideteollisuusyhdistyksen ja alemman käsityöläiskoulujen johtokuntain erikoisten rahassääntöehdotusten mukaisesti. Kaupungin maksettavat määrärahat ovat tämän laskelman mukaan: taideteollisuuskeskuskoululle 43,388 markkaa, joten lisäennys on 576 markkaa, sekä alemmille käsityöläiskouluille 33,483 markkaa eli sama määrä, mikä on kuluvan vuoden rahassäännössä.

Valmistavan poika-ammattikoulun menosääntö on kohonnut, paitsi erinäisille virkailijoille määrävuosien palveluksesta tulevan palkankorotusten, myös sen johdosta, että Kaupunginvaltuusto tammikuun 20 päivänä kuluva vuotta päätti rinnakkais-

luokan perustettavaksi ensimmäiselle suomenkieliselle luokalle. Tästä rinnakkaisluokasta on kustannuksia Smk 8,875: 50. Koulun johtokunnan esityksestä on Rahatoimikamari sen lisäksi rahasääntöehdotukseen pannut määrärahan toisen suomenkielisen luokan rinnakkaisluokkaa varten ensi syyskuun 1 päivästä lukien. Nämä kustannukset on laskettu 3,896 markaksi. Rahatoimikamarista on nimittäin näyttänyt itsestään selvältä, että Valtuuston vastamainittu päätös rinnakkaisluokan perustamisesta ensimmäiselle luokalle sinänsä edellyttää rinnakkaisluokan perustamista ensi vuonna maitun osaston toisellekin luokalle. Näiden eräin johdosta kohooa menomäärä kaikkiaan 46,900 markasta Smarkkaan 60,004: 82. — *Tyttöjen ammattikoulun* menosääntö on merkitty koulun johtokunnan menosääntöehdotuksen mukaisesti. Kaupunginvaltuuston viime syyskuun 8 päivänä tekemän päätöksen mukaisesti on menosääntöehdotukseen pantu koulun ruotsinkielisen osaston rinnakkaisluokkain menot, minkä johdosta koulun kokonaismenot nousevat tämänvuotisesta määrästä Smarkasta 42,346: 70 Smarkkaan 48,821: 60. — Kaupungissa toimivain *yksityisten kauppaoppilaitosten* kannatusavut on ehdotettu saman suuruisiksi ja muutoin samoilla ehdoilla annettaviksi kuin kuluvanakin vuonna. On esitetty että, kun menojen sovittaminen tulojen mukaan ensi vuonna on vaikeampi kuin milloinkaan ennen, puheenalaisten laitosten apurahat poistettaisiin rahasääntöehdotuksesta, mutta siihen nähden että asianomaisten kauppaoppilaitosten valtioapua ehkä vähennetään — jos sitä ylipäättäänkään myönnetään — ei Rahatoimikamari ole katsonut käyvän mainittuja menoeriä poistaminen rahasääntöehdotuksesta. Samoin kuin viime vuonna on sentähden tälläkin kertaa rahasääntöehdotukseen pantu 57,000 markan määräraha yksityisten kauppaoppilaitosten kannatusavuksi. Mainita sopii, että näitä apurahoja on ehdotettu annettavaksi samat määrät mitä asianomaiset johtokunnat ovat anoneet sekä samoilla ehdoilla kuin tähänkin asti.

Eräin harvalukuisin poikkeuksin on kaupungin sekä ruotsin- että suomenkielisten kansakoulujen menot pysytetty asianomaisten johtokuntain erikoisehdotusten mukaisina ja niissä esitetyillä perusteilla, joihin sentähden viitataan. *Ruotsinkielisten* kansakoulujen menosäännön loppusumma on Smk 538,243: 34, joten se on tämänvuotisesta määrästä kohonnut Smkalla 4,025: 01. Virkamiesten palkkaukset ja tarkastajan kansliamenot pysyvät ennallaan. Opettajain ja opettajatarten palkkauksiin on laskettu menevän Smk 370,708: 34, sen sijaan että vastaava määrä tämänvuotisessa rahasäännössä on Smk 367,633: 33. Tässä lienee huomautettava, että kaupungin kansakoulujen opettajille ja opettajattarille Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan maaliskuun 15 päivästä 1910 tuleva kalliinajanlisäys on myönnetty ainoastaan kuluvan vuoden loppuun. Tämän johdosta on kaupungin ruotsinkielisten kansakoulujen johtokunta tehnyt esityksen kansakoulujen opettajiston palkkausetujen lopullisesta järjestämisestä. Asiaa ei kuitenkaan vielä ole loppuun käsitelty. Mutta Rahatoimikamari on kuitenkin pitänyt luonnollisena, että kaupungin kansakoulujen kaikkien opettajain edelleen tulee saada mainittua kalliinajanlisäystä, koska päinvastainen menettely tietäisi heidän palkkaetujensa kohtuutonta vähentämistä. Tähän nähden esittää Rahatoimikamari tehtäväksi sen suuntaisen päätöksen

että kaupungin kansakouluopettajistolle maksetaan aikaisemmin myönnettyä kalliinajanlisäystä, kunnes kysymys mainitun opettajiston palkkausetujen lopullisesta järjestämisestä on ratkaistu.

Tuntiopettajain määräraha on korotettu 13,920 markasta 16,620 markkaan, sen johdosta että syyslukukaudella tarvittavia lisäopettajia varten on korotettua määrärahaa pidetty välttämättömän tarpeellisena. Palvelusmiesten palkkauksiin nähden taas Rahatoimikamari ei kansakoulujohtokunnan tavoin ole pitänyt oikeana sitä käsitystä, että Kaupunginvaltuusto olisi oikeuttanut kouluvahtimestarit saamaan palkankorotusta viiden ja kymmenen vuoden palveluksesta. Näiden virkailijain palkkaetuja vuonna 1911 järjestettäessä korotettiin palkkioita 25 %:lla. Syytä käydä korottamaan näiden virkailijain palkkoja ei näy olevan olemassa. Sama koskee myös talonmies Axel Arvid Sandholmin palkkausetuja, jolle johtokunta oli ehdottanut 150 markan korotusta 5 vuoden palveluksesta. Kaupungin palvelusmiehillä ei yleensä ole oikeutta palkan korotukseen tuollaisella perusteella. Tähän nähden on Rahatoimikamari evännyt johtokunnan vastamainitun ehdotuksen.

Nimikkeen „*Erinäiset palkkiot*“ kohdalla olevat menoerät pysyvät pääasiassa ennallaan. Kaupungin *ruotsinkielisen pikkukoulunopettajaseminaarin* apuraha niinkään on sinänsä merkitty menosääntöön. *Muiden kustannusten* kohdalla on määrärahat pysytetty johtokunnan ehdotuksen mukaisina, ja osottavat ne ainoastaan vähäisiä muutoksia kuluvan vuoden menosäännön vastaaviin eriin verraten. Yhdessä tapauksessa kuitenkin on tehty poikkeus, kun nimittäin matkastipendimääräraha, 1,000 markkaa, on poistettu ehdotuksesta. Tähän määrärahaan nähden huomautettakoon että, kun Rahatoimikamari on edellyttänyt, että säännöllisten olojen palautumista ei ole ensi vuonna odotettavana, olisi tarkoituksentonta menosääntöön panna määrärahaa opintomatkoja varten, joita olojen pakosta ei voi tehdä ja erittäinkin kun vastaava määräraha on muidenkin osastojen kohdalta poistettu.

Puhetta on ollut siitäkin, että kansakouluista päässeiden oppilaiden paikanvälitystä varten olevat 1,000 ja 1,200 markan määrarahat poistettaisiin rahasäännöstä, koska kunnan työnvälitystoimiston johtokunta on asiaa tiedusteltaessa ilmoittanut haittaa voivansa ottaa tämän välityksen toimekseen. Toimiston menosääntöön olisi siinä tapauksessa kuitenkin pantava 700 markan lisämääräraha. Rahatoimikamari on tässä asiassa ollut epäröivällä kannalla, mutta kun molemmat kansakoulujohtokunnat ovat varsin pontevasti puoltaneet tähänastisen menettelyn pysyttämistä ja kun tämä menettely on osottautunut tarkoituksenmukaiseksi, ei Kamari ole tahtonut siihen ehdottaa muutosta. Tähän on katsottu olevan sitä vähemmän syytä, kun säästö olisi ainoastaan 1,500 markkaa.

Mitä edellä on lausuttu ruotsinkielisten kansakoulujen menosäännöstä, pitää pääasiassa myös paikkansa *suomenkielisiin* kansakouluihin nähden. Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaan päättyisi näiden koulujen menosääntö Smarkkaan 1,083,162: 63 tämänvuotisen rahasäännön määrän Smarkan 994,500: 15 sijasta, joten lisäannos olisi

Smk 88,862: 48. Tämä korotus johtuu etusijassa opettajiston lisääntymisestä. Kuluvan vuoden menosäännön mukaan nousevat opettajiston palkkaukset Smarkkaan 640,921:65, mutta rahasääntöehdotuksen mukaan Smarkkaan 672,855:79, joten erotus on Smk 31,934: 14. — *Tuntiopettajain* määräraha sitä vastoin vähenee 38,300 markasta 37,200 markkaan. Palvelusmiesten palkkaukset pysyvät ennallaan, paitsi että ehdotukseen on merkitty yhden vahtimestarin ja yhden talonrengin palkkaus 4 kuukauden ajalta, sen johdosta että Eläintarhankadun uusi kansakoulutalo voidaan ensi syyskuun 1 päivänä luovuttaa tarkoitukseensa.

Nimikkeen *Erityisiä palkkioita* kohdalla olevat menoerät on merkitty johtokunnan ehdotuksen mukaisesti ja osottavat ainoastaan vähäisiä muutoksia kuluvan vuoden rahasäännön vastaaviin eriin verraten. Johtokunnan ehdotuksesta on koulunjohtaja Kaarle Verkon *pikkukoulunopettajaseminaarin* määräraha vähennetty 4,000 markasta 3,000 markkaan. — Nimikkeen *Muut kustannukset* kohdalla olevat määrärahat niinkään on merkitty johtokunnan ehdotuksen mukaisesti, lukuun ottamatta stipendimäärärahaa, 2,000 markkaa, joka on vastamainituista syistä poistettu ehdotuksesta.

Kaupungin kansakoulujen kokonaismenot olisivat tämän ehdotuksen mukaan Smk 1,621,405: 97, sen sijaan että ne tämänvuotisen rahasäännön mukaan ovat Smk 1,528,718: 48.

Kaupungin kansakoululaitoksesta on ollut menoja:

Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.)	Smk	647,035: 53
” 1905 (” ”)	”	833,177: 52
” 1910 (” ”)	”	1,294,261: 07
” 1914 (rahassäännön ”)	”	1,528,718: 48
” 1915 (rahassääntöehd. ”)	”	1,621,405: 97

Mainitun ajanjakson kuluessa on Kaupunginvaltuusto myöntänyt umpiluvuin 2,400,000 mk uusien kansakoulutalojen rakennuttamiseen tahi huomattavampain sisustus- ja muutusrakennustöiden teettämiseen ennestään olevissa taloissa.

Määrärahat *aistiviellisten ja raajarikkoisten lasten opetusta* varten ovat rahasääntöehdotuksessa saman suuruisina kuin viime vuosien menosäännöissä.

Eri *Kasvatuslaitosten* menosäännöt on merkitty Kasvatuslautakunnan erikoisen rahasääntöehdotuksen mukaisesti, joka taas perustuu Kaupunginvaltuuston viime kesäkuun 9 päivänä asiasta tekemään päätökseen. Nämä menot eivät sentähden ole aiheuttaneet lausuntoa Rahatoimikamarin puolelta. Mainittakoon kuitenkin, että puheenalaisia laitoksia varten on 1914 vuoden menosäännössä kaikkiaan 192,066 markkaa, mutta esillä olevassa ehdotuksessa Smk 240,171: 62, eli kokonaista Smk 48,105: 62 enemmän. Jos taas ottaa lähtöhohdaksi n. s. tarkistetun rahasäännön vuodelta 1914, huomaa, että Kasvatuslautakunta on ehdottanut rahasääntöä korotettavaksi 19,690 markalla ja sitä myös perustellut. Vaikka Rahatoimikamari edelleenkin on sitä mieltä,

että näiden laitosten menosääntöjä olisi supistettava sekä että kaupunki uhraa suhteettoman suuria rahamääriä näihin tarkoituksiin, on Kamari tällä kertaa luopunut tekemästä ehdotusta, joka ei kuitenkaan ehkä enempää kuin ennenkään saisi osakseen huomiota. — Ainoastaan yhtä lautakunnan ehdottaman menosäännön erää on Rahatoimikamari katsonut olevan muuttaminen, nimittäin yksityistä elätteelleantoa ja vastaista kasvatusta varten olevaa määrärahaa. Tämä määräraha on 1914 vuoden menosäännössä 8,000 markan suuruisena; Kaupunginvaltuusto on sen uudessa vuosirasasäännössä korottanut 10,000 markkaan ja Kasvatuslautakunta 11,000 markkaan, perustellen tätä sillä „että tästä määrärahasta myös on aikomus kustantaa niiden suomea puhuvain poikain elatus, jotka voidaan sijoittaa muihin kuin kaupungin omiin kasvatuslaitoksiin“. Rahatoimikamari on puolestaan ollut sitä mieltä, että semmoisina tavattomina aikoina kuin nykyiset ovat, jolloin suurinta säästäväisyyttä on noudatettava kaikilla aloilla, täytyy Kasvatuslautakunnankin voida tulla toimeen pienemmillä määrärahoilla, senkin uhalla että jokin enemmän tahi vähemmän pahatapainen nuorakainen ei saa vuoden varrella sitä lisäkasvatusta, mikä lautakunnan mielestä olisi tarpeellinen. Tämän määrärahan vähentämisen entiseen määräänsä eli 8,000 markkaan on Rahatoimikamarin mielestä näyttänyt sanottavaa vaaraa tuottamatta käyvän ja olevan tekeminen.

Kaupungin menot pahatapaisen lasten turvakodeista sekä yksityisestä elätteelleannosta ja jatkokasvatuksesta ovat olleet:

Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.)		Smk	12,748: 19
„ 1905 („ „)		„	44,515: 54
„ 1910 („ „)		„	106,550: —
„ 1914 (rahasäännön „)		„	202,253: 50
„ 1915 (rahasääntöehd. „)		„	249,709: 12

Helsingin kaupungin kirjaston hallitus on erinäisiä menoeriä supistamalla onnistunut vähentämään menomääränsä 138,366 markasta 135,936 markkaan. Tämän ehdotuksen on Rahatoimikamari pysyttänyt sinällään. Kamari on ollut sitä mieltä että, samoinkuin on ehdotettu Tilastokonttorin menosäntöön nähden, yhden ylimääräisen amanuenssinviran kävisi muuttaminen vakinaiseksi viraksi. — Mitä kirjain sekä aikakaus- ja sanomalehtien ostoja varten olevaan määrärahaan tulee, on Kamarissa harkittu, eikö sitä kävisi supistaminen. Mutta siihen nähden että kirjain hinta jo on kohonnut ja ensi vuonna yhäkin kohonnee, ei Kamarin mielestä ole ollut perusteltua syytä tehdä mainitun suuntaista ehdotusta.

Kaupungin kirjaston menot ovat olleet:

Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.)		Smk	42,860: 03
„ 1905 („ „)		„	49,001: 39
„ 1910 („ „)		„	76,930: —
„ 1914 (rahasäännön „)		„	138,366: —
„ 1915 (rahasääntöehd. „)		„	135,936: —

Kaupungin kansanlastentarhain johtokunnan esittämiin perusteluihin katsoen on Rahatoimikamari pysyttänyt *kansanlastentarhain* menosäännön sinällään. Nämä menot tosin pyrkivät kohoamaan, mutta tässä on huomattava, että kohoaminen johtuu siitä liittymisestä, mikä yhteiskunnan puolelta on tullut näiden laitosten osaksi. Vaikka kaksi uutta kansanlastentarhaa on perustettu, on kuitenkin huomattava joukko pyrki-
jöitä, etusijassa suomea puhuvia lapsia, täytynyt tilan puutteessa kieltäytyä vastaanottamasta. Kaupunki on kansanlastentarhain apurahoiksi antanut:

Vuonna 1913	Smk	160,000: —	(+ 24,788: 50 Anniskeluyhtiön voittovaroja)
” 1914	”	207,307: 50	
” 1915	”	246,508: 89	

Työväenopiston ruotsin- ja suomenkielisen osaston menoerät on otettu huomioon Kaupunginvaltuuston vahvistaman menosäännön mukaisesti. Kuluvan vuoden menosäännössä on työväenopetusta varten 37,300 markkaa; ensi vuonna nousevat vastaavat menot 52,700 markkaan.

Nimikkeen *Muut kansanvalistustarkoitukset* kohdalla on teatterien määräraha pysytetty ennallaan, koska näiden sivistyslaitosten kannatusavun niukentaminen voisi tuottaa arveluttavia seurauksia niiden olemassaololle. — Helsingin kaupungin Torvisoittokuntaa varten on pantu 20,000 markan määräraha, koska muussa tapauksessa yrityksen taloudellinen pohja kävisi niin horjuvaksi, että toimintaa tuskin käynee jatka-
minen. Kun kaupunki on katsonut voivansa uhrata tuntuvia summia orkesteriyritykseen, ei sen näy olevan kieltäydyttävä osottamasta tarpeellista määrärahaa torvisoittokunnan voimassapitoon. — Kaupunginorkesterin menot on otettu huomioon Musiikki-
lautakunnan esittämän, Kaupunginvaltuuston hyväksymän suppeamman ehdotuksen mukaisesti ja nousevat 143,000 markkaan. Lisäksi on Rahatoimikamari, Kaupungin-
valtuuston asiasta tekemään päätökseen viitaten, pannut menosääntöön määrärahan Musiikkiopiston orkesterikoulun kannattamiseksi kesäkuun 1 päivään 1915 asti. Vuoden jälellä olevaksi osaksi tarpeellinen määräraha lienee Valtuuston myönnettävä erikoi-
sesti tutkittuaan kaikkia asiaan vaikuttavia seikkoja.

Kaupungilla on opetus- ja sivistyslaitoksista ollut kaikkiaan menoja:

Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.)	Smk	798,047: 42
” 1905 (” ”)	”	1,116,592: 64
” 1910 (” ”)	”	1,674,009: 21
” 1914 (rahasäännön ”)	”	2,416,587: 18
” 1915 (rahasääntöehd. ”)	”	2,748,140: 70

Kymmenes Pääluokka.

Kaupungille kuuluvat yleiset rasitukset.

Kyydinpidon urakkahinta on merkitty samaksi kuin tähänkin asti, vaikka nykyinen urakkasopimus päättyy ensi kesäkuun 1 päivänä ja voipi olla epätietoista, onko uusi sopimus tähänastisilla ehdoilla aikaansaataavissa. Sanottavan suurta erotusta ei kuitenkaan missään tapauksessa liene odotettavana. — *Kruununverot* on ehdotukseen pantu entisen määräisinä.

Tulevan vuoden *majoituskustannuksia* on ollut sängen vaikea laskea. Kuluvana syksynä saavutettujen kokemusten perusteella laaditun Majoituslautakunnan erikoisehdotuksen mukaan on menoja laskettu olevan

pitkäaikaisesta majoituksesta.....	Smk 305,000: —
luontoismajoituksesta.....	” 53,520: —
	<u>Yhteensä Smk 358,520: —</u>

Siihen nähden että nykyinen sotatila aiheuttanee arvaamattomia majoituskustannuksia, on Majoituslautakunta ehdotukseensa pannut ylimääräisen määrärahan 225,000 markkaa. Kaupungille tariffin mukaan tuleva korvaus taas nousisi 115,940 markkaan. Tällä pohjalla laskien olisi kaupungilla majoituksesta menoja 225,000 + 28,280 markkaa eli kaikkiaan 253,280 markkaa. Toisen, tänä vuonna aikaisemmin vallinneiden olojen pohjalla tehdyn laskelman mukaan nousisivat kaupungin majoituskustannukset niinkään samaan määrään. Rahatoimikamari puolestaan on laskenut nämä menot Majoituslautakunnan ensiksi mainitun ehdotuksen mukaan. Kamari on kuitenkin vastoin Majoituslautakuntaa ollut sitä mieltä, että mainittuun nykyisen sotatilan aiheuttamaan ylimääräiseen määrärahaan myös olisi luettava kaikki ne venäläisen sotaväen majoituksesta olevat kustannukset, joita voi johtua Rahatoimikamarin toimenpiteistä sotaväen majoittamiseksi kaupungin omistamiin tahi vuokraamiin rakennuksiin. Niinkään olisi tästä määrärahasta maksettava se Majoituslautakunnan menosäännön korotus, mikä johtuu Kaupunginvaltuuston päätöksestä väliaikaisesti korottaa lautakunnan virkamiesten palkkaetuja. Mikäli nykyään käy arvosteleminen, ei Kamarin toimenpiteistä johtuvien kustannusten pitäisi ensi vuonna nousta mainittaviin määriin, tietenkin edellyttäen, että tänä vuonna päätetyistä toimenpiteistä johtuvat menot otetaan huomioon kuluvan vuoden tilinpäätöksessä eivätkä siirry ensi vuoteen. Kamari haluaa kuitenkin nimenomaan huomauttaa että, mikä muutoin on aivan luonnollista, mitään takeita ei ole eikä ole voitu saada siitä, että puheenalainen määräraha riittäisi tarkoitukseensa. — Kun Majoituslautakunnan virkamiehille myönnetyn väliaikaisen lisämäärärahan

edellytetään sisältyvän vastamainittuun määrärahaan, on *Majoituslautakunnan* vakinaisen menosääntö voinut pysyä ennallaan.

Tämän pääluokan kohdalla on ollut menoja:

Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.)		Smk	238,251: 33
” 1905 (” ”)		”	273,765: 04
” 1910 (” ”)		”	454,376: 06
” 1914 (rahasäännön ”)		”	697,075: 46
” 1915 (rahasääntöehd. ”)			371,254: 96

Yhdestoista Pääluokka.

Kauppahallit.

Eri *kauppahallien* määrärahat pysyvät pääkohdissaan ennallaan, vaikkakin polttoaineiden, valaistuksen ja vedenkulutuksen laskettuihin menoeriin on tehty eräitä vähäisiä muutoksia tämänvuotisen kokemuksen perusteella. Kaikkiaan nousisivat menot Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaan 67,840 markkaan.

Kauppahalleista on ollut menoja:

Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.)		Smk	7,271: 07
” 1905 (” ”)		”	12,850: 05
” 1910 (” ”)		”	20,292: 55
” 1914 (rahasäännön ”)		”	66,566: 65
” 1915 (rahasääntöehd. ”)		”	67,840: —

Mainitun ajanjakson kuluessa on rakennettu:

Hietalahden torin kauppahalli.....	Smk	151,300: —
L. Rannan N:o 10 ”	”	26,400: —
Kasarmintorin ”	”	220,200: —
Hakaniemen torin ”	”	470,000: —
Harjutorin ”	”	13,500: —
	<u>Yhteensä Smk</u>	<u>881,400: —</u>

Vaikka tosin uusien myymäkojujen tarve on sekä Bölessä että Hermannissa käynyt tuntuvaksi ja samaten Harjutorin kauppahallin laajennus olisi tarpeellinen, ei Rahatoimikamari kuitenkaan nykyisiä taloudellisia vaikeuksia silmällä pitäen ole tahtonut tehdä ehdotusta tuollaisen rakennusohjelman toteuttamisesta ensi vuonna.

Kun kaupungin kauppahalleista on tuloja kaikkiaan 53,000 markkaa sekä kauppahalleihin käytetty pääoma (tontteja lukuun ottamatta) on 1,100,000 markkaa, saadaan näille varoille korkoa 4.8 %. Tästä on kuitenkin luettava pois mainittujen rakennusten kunnossapito- ja korjauskustannukset, joten puhdas tulo on vastamainittua summaa vähempi. Antaessaan lausunnon torikaupan järjestämisasiasta on Rahatoimikamari ottava tähän kuuluvat seikatkin huomioon sekä ehdottava toimenpiteitä hallien vuokratulojen lisäämiseksi.

Kahdestoista Pääluokka.

Kaupungin teknilliset laitokset.

Teknillisten laitosten menosääntöihin nähden saa Rahatoimikamari esiintuoda seuraavaa:

Vesijohtolaitoksen menosäännön järjestystä on jonkin verran muutettu suuremman yhdenmukaisuuden aikaansaamiseksi kaasu- ja sähkötehtaan menosääntöjen järjestyksen kanssa. Tätä muutosta täytyy kieltämättä pitää edistysaskeleena, vaikkakin se tällä kertaa vaikeuttaa vertailevan yleiskatsauksen saamista kuluvan vuoden vahvistettuun rahasääntöön ja ensi vuoden menosääntöön. Eri aliosastojen kohdalla olevia menoeriä ei nimittäin käy kaikin puolin vertaileminen vahvistetun rahasäännön vastaavain osastojen kohdalla oleviin menoeriin. Vesijohtolaitoksen *hallinnosta* ja *käytöstä* olisi rahasääntöehdotuksen mukaan menoja kaikkiaan 480,473 markkaa, joten lisäännys kuluvan vuoden menosääntöön verraten on 44,650 markkaa. Tämä lisäännys johtuu siitä, että veden kemiallisesta puhdistamisesta olevain kustannusten on laskettu lisääntyvän noin 40,000 markalla, syystä että tarvittavia kemiavalmisteita nykyoloissa täytyy tuottaa Venäjältä ja Ruotsista tuntuvasti korotetuin hinnoin. Rahatoimikamari on menosääntöön tehnyt ainoastaan sen muutoksen, että opintomatkein ja edustus-kustannusten määräraha, 1,500 markkaa, on edellä esitetyistä syistä poistettu. Kun vesijohtolaitoksesta on laskettu olevan tuloja 1,391,650 markkaa, olisivat siis laitoksen hallinto- ja käyttökustannukset 34.5 % lasketusta tulomäärästä. Laitoksen taloudelliseen tulokseen nähden viitataan rahasääntöehdotukseen liittyvään, teknillisten laitosten laskettua taloudellista tulosta vuonna 1915 osottavaan tauluun. — *Uutistöitä* varten on pantu määrärahoja kaikkiaan 118,300 markkaa, ja ovat nämä uutistyöt pääasiassa niiden tasoitustöiden varassa, joita on ehdotettu teetetäviksi uusilla kaduilla. Toisen painejohdon teettämiseksi Vanhastakaupungista Itäiselle Viertototielle ja toisen tulojohdon teettämiseksi suodattimiin ehdotettuihin määrärahoihin 39,000 ja 12,600 markkaan nähden on Rahatoimikamari katsonut kaupungin teknillisten laitosten Hallituksen esittäneen huomioon otettavia syitä ja sentähden puoltanut näiden määrärahain pysyttämistä rahasääntöehdotuksessa.

Erä, joka ehkä olisi menosääntöön ollut pantava uutistöiden nimikkeen kohdalle, on määräraha Panimokadun ja Brändönkadun välisen vesijohdon uudistamista varten. Tästä työstä on kustannuksia 11,000 markkaa. Kun tämä uudistus johtuu kunnan teurastamon rakennustyöstä, oli kaupungin teknillisten laitosten Hallituksen mielestä osa kustannuksista, tarkemmin sanoen 5,070 markkaa, pantava maksettavaksi teurastamon rakennuskustannuksista sekä loput eli 5,930 ensi vuoden menosäännöstä. Raha-toimikamari puolestaan on ollut sitä mieltä, että puheenalainen määräraha olisi kokonaan pantava teurastamon rakennustiliin, joka tosin sen johdosta tulisi ylitettäväksi vastaavalla määrällä. Mutta kun mainitun rakennusyrityksen kustannuksia ei vielä ole voitu likimääräisesti laskea ja Kaupunginvaltuusto lisätyin luvuin on kaikkiaan tarpeelliseksi edellytetystä 3 miljoonan markan määrästä tätä rakennusyritystä varten osottanut ainoastaan 2 miljoonaa, käynee lisäksi tarpeellisia määrärahoja osottaessa vesijohdon määrärahan ottaminen huomioon. Tähän nähden ei puheenalaista vesijohdomäärärahaa ole pantu menosääntöehdotukseen, vaan on se katsottu olevan edeltäpäin maksettava teurastamon rakennusvaroista.

Kaasutehtaan hallintokustannukset pysyvät ennallaan. Hallituksen ehdottamat valmistuskustannukset Rahatoimikamari niinikään on pääasiassa pysyttänyt sinällään. Kuitenkin on Kamari huomannut Hallituksen puoltaneen erinäisille virkailijoille palkka-etujen parannusta. Niinpä on apulaisjohtajalle ehdotettu palkkausta 7,320 markkaa, sen sijaan että hänellä tämänvuotisen rahasäännön mukaan on 6,600 markkaa. Raha-toimikamari ei ole katsonut nykyoloissa voivansa puoltaa tätä palkankorotusta, vaan on pysyttänyt apulaisjohtajan palkan nykyisessä määrässään. Niinikään ja samoista syistä on kemistin palkkaedut pysytetty 4,800 markan määräisinä, sen sijaan että Hallitus oli ehdottanut 6,000 markkaa. Kaasutehtaankin kohdalta on opintomatkein ja edustuskustannusten määräraha poistettu rahasääntöehdotuksesta. Muilta kohdin on menosääntö Hallituksen ehdotuksen mukainen. — Valmistuskustannusten tuntuva kohoaminen johtuu siitä tunnetusta asianlaidasta, että hiilen hinnat ovat vallitsevan sota-ajan johdosta melko määrin kohonneet. Vaikka hiiliä on laskettu kulutettavan ainoastaan 18,000 tonnia tämänvuotisen määrän 25,000 tonnin sijasta, nousevat lasketut kustannukset kuitenkin 686,800 markkaan tämänvuotisen rahasäännön määrän 627,100 markan sijasta. Kaikkiaan on kaasutehtaan hallinnosta ja käytöstä laskettu olevan menoja 1,298,244 markkaa, sen sijaan että kuluvan vuoden menosääntö päättyy 1,238,470 markkaan. Kun laitoksen bruttotulot on laskettu 1,882,490 markaksi, olisivat lasketut hallinto- ja käyttökustannukset siis 69 % lasketusta tulomäärästä. *Uutistöitä, jakelujohtoja, kaasumittareja ja kalustoa* varten on ehdotettu kaikkiaan ainoastaan 43,500 markkaa. Laitoksen laskettu taloudellinen tulos näkyy rahasääntöehdotuksen oheisesta taulusta, johon tässä viitataan.

Kaupungin *Sähkötehtaan* menosääntö on pääkohdissaan pysytetty Hallituksen erikoisen rahasääntöehdotuksen mukaisena. Laitoksen *hallintokustannukset* on rahasääntöehdotuksessa vähennetty kuluvan vuoden menosäännön määrästä 67,220 mar-

kasta 57,000 markkaan. Vähennys johtuu siitä, että laitoksen apulaisjohtajan virka on lakkautettu nykyisen apulaisjohtajan erotessa, mutta sen sijaan rahasääntöehdotukseen pantu johtoverkko- ja mittari- sekä johtotyöosaston insinöörien palkkaukset. Näiden muutosten johdosta ilmoittaa Hallitus palkkauksia säästyneen 2,000 markkaa, vaikka osin on perustettu uusia virkoja, osin entisiä uudestijärjestetty palkkaetuja korottaen. Rahatoimikamarin huomio on tässä kiintynyt siihen, että rahasääntöehdotus edellyttää vakinaisella menosäännöllä olevan viran lakkautettavaksi sekä uusia vakinaisia virkoja perustettavaksi, vaikkei Kaupunginvaltuuston suostumusta tähän ole hankittu. Mutta kun Rahatoimikamari on edellyttänyt kaupungin teknillisten laitosten Hallituksen tekevän eri esityksen asiasta, on Kamari katsonut olevan paneminen puheenalaiset määrärahat rahasääntöehdotukseen. — Laitoksen *käyttökustannusten* on Hallitus laskenut nousevan kaikkiaan 838,600 markkaan, Rahatoimikamari taas 836,800 markkaan. Tämä vähäpätöinen ero johtuu siitä, että Rahatoimikamarin mielestä ei ole ollut päteviä syitä korottaa avustavan käyttöinsinöörin palkkausta 4,800 markasta 6,000 markkaan eikä myöskään myöntää tälle virkamiehelle matkarahoja 600 markkaa. Laitoksen käyttökustannusten tuntuva kohoaminen johtuu hiilien ja halkojen kustannusten lisääntymisestä, nämä kun kohoavat tämänvuotisesta 376,000 markan määrästä arviolta 600,000 markkaan. Tämä johtuu nykyisistä sodan aikaisista oloista eikä sentähden kaivanne erikoista perustelua. *Sekalaisten menojen* osastosta on opintomatkein ja eduskustannusten määräraha 1,500 markkaa poistettu edellä mainituista syistä, jota vastoin kaupungin teknillisten laitosten Hallituksen erityisestä esityksestä määräraha selvityksen hankkimiseksi Helsingin vastaisen voimatarpeen tyydyttämisestä on korotettu 5,000 markasta 15,000 markkaan, koska jo toimitettujen selvitysten kustannukset ovat kohonneet suurempaan määrään kuin oli voitu arvata.

Sähkötehtaan hallinto- ja käyttökustannukset nousevat kaikkiaan 1,236,700 markkaan. Kun tulojen on laskettu nousevan 2,460,000 markkaan, olisivat siis laitoksen hallinto- ja käyttökustannukset 50 % tuloista. Sähkötehtaan toiminnan taloudelliseen tulokseen nähden muutoin viitataan rahasääntöehdotuksen oheiseen teknillisten laitosten taloudellista tulosta osottavaan tauluun. — *Utistöidenkin* määrärahat on, kahta lukuun ottamatta, pantu rahasääntöehdotukseen Hallituksen ehdotuksen mukaisesti, jonka perustelmiin Kamari sentähden pyytää tässä yhteydessä viitata. Tehdyt kaksi muutosta ovat seuraavat: Kaupunginvaltuuston asiasta tekemän päätöksen mukaisesti on ehdotukseen pantu kustannukset sähkövoiman antamisesta Hagan—Munkkiniemen raitioteille, joka erä oli Hallitukselta jäänyt huomaamatta. Kun katujen valaisemista sähköllä, sen lisäksi mitä rahasääntöehdotuksessa mainitaan, ei näy olevan ensi vuonna toimeenpantava, on Hallituksen rahasääntöehdotuksessa tarkoitusta varten olevan 10,000 markan määrärahan katsottu haitatta käyvän tällä kertaa poistaminen rahasääntöehdotuksesta.

Vaikka Rahatoimikamari siis on kaikissa pääkohdissa voinut yhtyä kaupungin teknillisten laitosten Hallituksen menosääntöehdotukseen, ei Kamari kuitenkaan voi olla kajoomatta erääseen seikkaan, johon tosin edellä jo on viitattu, mutta joka täs-

säkin yhteydessä ansainnee huomiota. Tarverahoja varten on teknillisten laitosten rahasääntöehdotukseen pantu seuraavat määrät:

Vesijohtolaitosta varten	Smk	9,500: —
Kaasutehdasta "	"	14,500: —
Sähkötehdasta "	"	35,716: —
		Yhteensä Smk 59,716: —

Tahtomatta kieltää, että näitä laitoksia on hoidettava liikemäisesti, minkätähden niiden johdolla erinäisissä kohdissa pitää olla suurempi liikuntovapaus kuin kaupungin muilla hallituksilla, katsoo Rahatoimikamari kuitenkin käyvän vaatiminen, että tarverahain määrärahoja ei merkitä ylen suuriksi, niinkuin esimerkiksi sähkötehtaan menosäännössä kieltämättä on ollut laita. Suoranaista ehdotusta tämän määrärahan vähentämiseksi ei Rahatoimikamari kuitenkaan ole tällä kertaa tahtonut tehdä. — Rahasääntöä viime vuonna käsitellessään kiinnitti Rahatoimikamari huomiota niihin tuntuviin rahamääriin, joihin konttoriapulaisten palkkausmäärärahat nousivat sekä lausui suotavaksi, että näitä menoeriä mikäli mahdollista vastedes ainakin jonkin verran supistettaisiin. Olisi ollut syytä odottaa, että ensi vuonna, jolloin teknillisten laitosten taloudellinen tulos on tuntuvasti huonompi, näitä määrärahoja olisi huomattavasti vähennetty. Seuraava yhdistelmä osoittaa, missä määrin tämä toivomus on toteutunut:

		Konttoriapulaisten palkkausmääräraha	
		v. 1914	v. 1915
Vesijohtolaitos	Smk	18,000: —	23,000: —
Kaasutehdas	"	41,600: —	42,300: —
Sähkötehdas	"	50,100: —	53,000: —
		Yhteensä Smk 109,700: —	118,300: —

Teknillisten laitosten menot ovat rahasääntöehdotuksen mukaan:

Vesijohtolaitoksen Smk 598,773: —,	niistä uutistöihin Smk 118,300: —
Kaasutehtaan " 1,341,714: —	" " " 43,500: —
Sähkötehtaan " 1,706,700: —	" " " 470,000: —

Uutistöiden kustannuksia ehdotetaan lainavaroista maksettavaksi:

Vesijohtolaitos	Smk	118,300: —	100 %
Kaasutehdas	"	20,000: —	46.5 "
Sähkötehdas	"	129,000: —	24.4 "

Tämän pääluokan kokonaismenot ovat olleet:

Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.)	Smk	303,357: 13
” 1905 (” ”)	”	836,136: 70
” 1910 (” ”)	”	3,837,938: 91
” 1914 (rahasäännön ”)	”	5,884,886: 71
” 1915 (rahasääntöehd. ”)	”	3,647,217: —

Teknillisten laitosten kirjaanpantu arvo oli:

	Vesijohtolaitoksen	Kaasutehtaan	Sähkätehtaan
Vuonna 1900 (31/12)	3,089,170: 39	590,741: 53	—
” 1905 ”	8,770,354: 91	852,664: 21	—
” 1910 ”	6,579,921: 15	5,520,002: 96	5,295,752: 66
” 1913 ”	7,111,575: 66	5,211,861: 90	8,354,686: 58

Kolmastoista Pääluokka.

Yleiset työt.

Tämän tärkeän pääluokan kohdalla oleviin menoihin nähden pyytää Rahatoimikamari viitata kaupungin yleisten töiden Hallituksen erikoisehdotukseen sekä tämän oheisiin seikkaperäisiin kustannuslaskelmiin ja piirustuksiin niihin liittyvine perusteluineen. Asianomaisiin menoihin kajotaan tässä ainoastaan niissä tapauksissa, jolloin Rahatoimikamari on tehnyt muutoksia Hallituksen ehdotuksiin; muissa tapauksissa on Rahatoimikamari yhtynyt Hallituksen esittämiin perusteluihin. Tähän kuuluvia menoeriä arvostellessaan on Rahatoimikamari ottanut asianmukaisesti huomioon kaksi tämän pääluokan menosääntöön vaikuttavaa seikkaa: toiselta puolen ne uutisrakennusyritykset, joita on toimeenpantava uusien liikenneväyläin, uusien rakennusyritysten sekä uusien myytävään tai vuokrattavain tonttien tarpeen tyydyttämiseksi; toiselta puolen taas että kaupunki voi ensi vuonna tarjota yleisiä töitä niin laajasti, että paikkakunnalla odotettavana oleva työttömyys rajoittuu vähimpään määräänsä. Jos huomiota pantaisiin ainoastaan ensiksi mainittuun seikkaan, kävisi melko suuria määrärahoja haitatta poistaminen rahasääntöehdotuksesta, sillä nykyiset olot eivät vaadi laittamaan uusia liikenneväyliä, ei ryhtymään uusiin rakennusyrityksiin eikä lisäämään myytävään tai vuokrattavain tonttien lukua. Mutta päinvastaiseksi käy asianlaita, jos otetaan huomioon, että käy tarpeelliseksi osottaa yleisiä töitä odotettavana olevan työnpuutteen vastustamiseksi. Rahatoimikamari on tähän nähden Kaupunginvaltuustolle ilmoittanut, että Kamarin mielestä työnpuutetta ei käy katsominen paikkakun-

nalla vallitsevan, niin kauan kuin venäläisten sotilasviranomaisten toimeenpanemissa linnoitustöissä on työtä tarjona miltei rajattomin määrin. Mutta samalla kertaa on Rahatoimikamari lähettänyt Valtuustolle yleisten töiden ohjelman, jonka voisi ja joka pitäisi toteuttaa, siinä tapauksessa että ensi vuonna syntyy työnpuutetta. Tämä ohjelma, jonka Kaupunginvaltuustokin on periaatteessa hyväksynyt, on pantu ensi vuonna teetettävään yleisten töiden ehdotuksen pohjaksi. Kun Rahatoimikamari kuitenkin on katsonut voivansa tätä ohjelmaa supistaa erinäisiltä kohdin, on tämä johtunut siitä, että toiselta puolen 1915 vuoden rahasäännön järjestely on tuottanut suurempia vaikeuksia kuin milloinkaan ennen on ollut laita sekä että toiselta puolen merkit viittaavat siihen, että edellä mainittuja venäläisen sotaväen toimeenpanemia töitä voi edellyttää jatkuvan ensi vuonnakin, joten työttömyyden vaara tuntuvasti vähenisi.

Rakennukset ja talot, korjaukset ja kunnossapito nimisen luvun kohdalla on menot laskettu 168,406 markaksi kuluvan vuoden rahasäännön 299,010 markan sijasta. Supistus on siis melko suuri. Kaupungin yleisten töiden Hallituksen erikoisehdotus päättyy 221,600 markkaan. Rahatoimikamarin ja Hallituksen ehdotukset eroavat toisistaan siinä, että Kamari on vähentänyt seuraavain korjaustöiden määrärahoja: Bengtsårin kasvatuslaitoksen ulkopuolista maalausta ja lattiain sivelemistä vernissalla ei olisi toimitettava, joten määrärahan käy vähentäminen 5,100 markasta 4,100 markkaan. Jättämällä Hietaniemenkadun varrella olevain kunnan työväenasuntojen ulkopuoliset maalaustyöt tekemättä säästyy 3,000 markkaa, minkä johdosta määräraha on vähennetty 9,000 markasta 6,000 markkaan. Forsbyn kunnalliskodin korjausmäärärahan on Rahatoimikamari katsonut käyvän vähentäminen 8,600 markasta 3,600 markkaan. Sikäläiset rakennukset ovat uusia ja hyvässä kunnossa, mutta vaikka ehdotetut korjaustyöt olisikin säännöllisissä oloissa ollut teetettävä, näyttää kuitenkin käyvän paneminen kyseeseen, eivätkö vähemmän laajaperäiset ja kalliit korjaustyöt riittäisi aikana, jolloin kaupungin raha-asiat vaativat noudattamaan suurinta säästäväisyyttä. Siihen nähden että puheenalaisissa rakennuksissa ei tarvitse toimittaa perinpohjaista korjausta, on Kamari vähentänyt mainittujen korjauskustannusten määrärahaa. Samaa mieltä on Kamari ollut kaupungin sairaalain korjausmäärärahaan nähden. Vaikka asianomaiset johtajat ovatkin vaatineet korjaustöitä tehtäväksi, ei tästä seuraa että niitä varten ehdottomasti on myönnettävä määrärahoja. Rahatoimikamari on, siihen nähden että kaupungin sairaalarakennuksia varten on vuosittain myönnetty tuntuvia korjausmäärärahoja, ehdottanut tällä kertaa meneteltäväksi siten, että tähän tarkoitukseen myönnettäisiin jokin määräsomma, tasaluvuin 50,000 markkaa. Kaupungin yleisten töiden Hallituksen asia olisi sitten yksissä neuvoin eri sairaalain johtajain kanssa laatia tarpeellisten korjaustöiden ohjelma tuon määräsommen rajoissa. — Hallituksen ehdottamasta tulli- ja satamarakennusten korjaus- ja kunnossapitomäärärahasta, 18,480 markasta, on Kamari ehdottanut myönnettäväksi ainoastaan 9,480 markkaa. Määrärahan vähentäminen johtuu siitä, että lämpöjohdon laittamisen Tullin ja pakkahuoneeseen on katsottu voivan jäädä johonkin seuraavaan vuoteen. Tämä supistus on tehty äänestyksen jälkeen, Kamarin vähemmistön mielestä kun menosään-

töön olisi ollut pantava määräraha vastamainittua tarkoitusta varten. — Uusi erä on kustannukset keittiön sisustamisesta tyttöjen ammattikoulujen huoneistoon, joka 2,606 markan menoerä perustuu Kaupunginvaltuuston asiasta tekemään päätökseen. Kun Rahatoimikamarista ei ole näyttänyt mahdottomalta, että tähän kuuluvia määrärahoja kävisi yhäkin supistaminen, mutta Kamarin on ollut mahdoton, katselmusta kullakin eri paikalla pitämällä ja kun rahasäännön käsittelyyn varattu aika ei ole sallinut toimittaa seikkaperäistä tarkastusta, tehdä tästä ehdotusta, on Kamari päättänyt esittää hyväksyttäväksi sen suuntaisen yleislausunnon

että, samalla kun puheenalaiset määrarahat asetetaan kaupungin yleisten töiden Hallituksen käytettäväksi, eri määrärahasummia on lähemmin tarkastettava, ennenkuin kutakin korjaustyötä ryhdytään tekemään.

Uutisrakennuksia varten on rahasääntöehdotukseen pantu kaikkiaan Smk 1,799,397: 70, sen sijaan että kuluvan vuoden menosäännössä on Smk 2,425,543: 50. Vaikka kunnan teurastamon rakennusmäärärahaa, miljoonaa markkaa, varsin luultavasti ei tule käytettäväksi vuonna 1915, on Kamari kuitenkin, siihen nähden että tämä määräraha ei vaikuta verotusmäärään, katsonut voivansa menosääntöehdotukseen panna pyydetyn määrärahan kokonaisuudessaan eli Kaupunginvaltuuston tätä rakennusyritystä varten tähän asti myöntämästä määrärahasta jälellä olevan osan. Mutta sen ohessa lienee tarpeellista lausua,

että teurastamon rakennustoimikunta ottaisi harkittavaksi, kuinka laajasti rakennusyritystä on vuonna 1915 toimeenpantava vai onko se ehkä keskeytettävä.

Eläintarhankadun kansakoulutalon rakennustöiden loppuunsaattamista varten on Hallitus rahasääntöehdotukseensa paninut 73,200 markkaa. Tässä kustannusarviossa on 15,000 markan määräraha mainitun rakennuksen sisäpuolista maalausta varten. Kun käy epäileminen, olisiko rakennustekniseltä kannalta edullista jo ensi vuonna toimittaa tuo maalaustyö ja kun suomenkielisten kansakoulujen tarkastajan lausunnon mukaan työn toistaiseksi jättäminen ei kohtaa estettä, on Kamari vähentänyt määrärahan 58,200 markkaan. — *Heinävaan ynnä siihen kuuluvan suojuksen* hankkimiseksi Hakaniementorille oli Rahatoimikamari aikonut rahasääntöehdotukseensa panna tarpeellisen määrärahan. Tuollaista heinävaakaa ovat heinäkauppiat pitäneet erittäin tarpeellisena. Tämä ehdotus voinee kuitenkin haitatta levätä johonkin seuraavaan vuoteen. — Sama on Rahatoimikamarin mielestä laita *musiikkilavan* rakentamisen Viidennen linjan ja Flemmingkadun kulmauksessa olevan istutukseen. — Vaatimuksia on tosin tehty, että rahasääntöehdotuksesta olisi poistettava määrarahat *Kallion paloaseman tukimuuritöiden* loppuunsaattamista ja *pihamaan tasoitusta sekä aitauksen*

rakentamista varten. Toiselta puolen kuitenkin on huomautettu, että tämä työ olisi erittäin sopiva teettää ensi vuonna, kun työaineet jo ovat paikalla ja työn kustannukset siten olisivat pääasiallisimmin työpalkkoja. — Puheeksi on otettu, että *uutta kansakoulutaloa varten* olisi rahasääntöön pantava jokin määräraha, esimerkiksi 100,000 markkaa. Tätä on perusteltu sillä, että ensi vuonna tulisi uutisrakennuksia teetetäväksi ainoastaan kunnan teurastamo sekä Eläintarhankadun kansakoulutalo. Kun ensinmainitun rakennusyrityksen määräraha pääasiallisesti menee konelaitteisiin ja jälkimmäisen sisustustöihin, ei kaupungista kotoisin oleville rakennustyöläisille voitaisi tarjota mainittavaa työansiota kaupungin töissä, jollei rahasääntöön panna määrärahaa jotakin uutta rakennusyritystä varten. Kaupunginvaltuuston vahvistaman kansakoulujen rakennussuunnitelman mukaan olisi etusijassa teetetävä uusi kansakoulutalo Töölöön ruotsinkielisiä kouluja varten. Ruotsinkielisten kansakoulujen tarkastaja onkin pontevasti huomauttanut, että on tarpeellista alottaa ja suorittaa tämä rakennusyritys läheisessä tulevaisuudessa. Tämän rakennusyrityksen alulle panemista ensi vuonna vastustavat, paitsi rahalliset näkökohdat, se seikka että Valtuusto ei vielä ole lopullisesti hyväksynyt piirustuksia. Lisäksi on huomattava, että muuan toinen uutisrakennusyritys, josta lopullinen päätös jo on olemassa, nimittäin *työväenopistotalo*, voitaneen ensi vuonna panna alulle. Tosin rahasääntöehdotukseen ei ole pantu määrärahaa tätä tarkoitusta varten, mutta varoja on yhtä kaikki käytettävänä, koska Viola Lewinin testamenttirahasto, noin 140,000 markkaa, on Kaupunginvaltuuston osotuksen mukaan tarkoitukseen käytettävissä eikä tämän lisäksi tarvittane määrärahoja vuonna 1915. Näin ollen on Rahatoimikamari rahasääntöehdotukseensa pannut ainoastaan 3,000 markkaa suunnitellun uuden kansakoulutalon rakennustyön yhteydessä olevia alustavia töitä varten.

Eri luvun, *Künsteistöjen hankinta*, kohdalle on Rahatoimikamari merkinnyt ne erinäisten tonttien, maatilain ja maa-alueiden ostot, joihin Kaupunginvaltuuston päätösten mukaan on vuonna 1914 päätetty käyttää kaikkiaan 1,256,000 markkaa. Kun nämä kustannukset on suoritettava 1911 vuoden obligatsioonilainasta, on sama rahamäärä tulopuolella Lainain nimikkeeseen kohdalla.

Luvussa *Kadut ja yleiset paikat, korjaukset ja kunnossapito* on kaupungin yleisten töiden Hallituksen ehdottamat määrarahat pysytetty sinällään, lukuun ottamatta muuatta 1,300 markan määrärahaa Kanavakadun asfalttikäytävän uudistamiseksi Uspenskin tuomiokirkon viereisen istutuksen kohdalla, koska Rahatoimikamari ei ole voinut katsoa tätä uudistusta välttämättömän tarpeelliseksi. — Ehdotukseen on Rahatoimikamari lisännyt 4,000 markan määrärahan erinäisten katupintain päällystämiseksi silikaattivierroksella. Rahatoimikamarista on nimittäin näyttänyt erittäin tärkeältä, että jo alotettuja kokeiluja erinäisten katupintain päällystämiseksi erilaatuilla aineilla jatketaan, niin että, kohta kun kokeiden pohjalla on saatu varmaa kokemusta, ohjelma kaupungin katujen ja viertoteiden päällystämiseksi kulloinkin olojen mukaisella aineella voitaisiin vahvistaa ja vastedes toteuttaa. — Tämän luvun kohdalla nousevat menot ehdotuksen mukaan 80,275 markkaan, sen sijaan että ne täksi vuodeksi vahvistetussa

menosäännössä ovat 72,150 markkaa. — Kirjelmässä viime lokakuun 5 päivältä on Maistraatti ilmoittanut Maistraatin katselmusmiesten kuluvana vuonna toimittamissaan kaupungin katujen, torien ja yleisten paikkain katselmuksissa ehdottaneen muun muassa, että jalkakäytävä IV-linjan talon N:o 8 kohdalta, joka talo on vuokrattuna Köyhäin lasten työkodille, olisi päällystettävä muulla aineella kuin soralla. Tästä työstä on laskettu olevan kustannuksia 2,170 markkaa, sillä edellytyksellä että tonttiin kuuluva, Porthankadun viereinen jalkakäytäväkin päällystetään uudestaan. Puheenalaiset työt voisivat kuitenkin jäädä johonkin seuraavaan vuoteen, vaikka myönnettävä onkin, että vastamainitut jalkakäytävät eivät ole moitteettomassa kunnossa. Tähän nähden ei määrärahaa vastamainittua tarkoitusta varten ole menosääntöehdotukseen pantu.

Luvun *Kadut ja yleiset työt: uutistytöt* kohdalle on määrärahat merkitty pääasiallisesti kaupungin yleisten töiden Hallituksen erikoisehdotuksen mukaisesti, joka taas kaikin puolin käy yhteen sen ohjelman kanssa, minkä Valtuusto periaatteessa on hyväksynyt työttömyyden ehkäisemiseksi toimeenpantavia yleisiä töitä varten. Kun Rahatoimikamari kuitenkin on katsonut olevan tekeminen eräitä muutoksia aikaisemmin puollettuun ehdotukseen ja rahasääntöehdotuksesta poistaminen erinäisiä uusien katujen tasoittamista varten ehdotettuja määrärahoja, on tämä yksinomaan johtunut rahasäännön järjestelyn tuottamista vaikeuksista. Niinpä on Kamari ollut sitä mieltä, että rahasääntöehdotuksesta olisi poistettava erinäisten Vallilan liikenneväyläin jalkakäytäväin viertämistä ja laittamista varten ehdotetut määrärahat, jotka Hallitus oli Kamarin käskystä ehdotukseensa pannut. Rahatoimikamari ei suinkaan tahdo kieltää, että erinäisten Vallilan vuokramiesten anomus näiden töiden teettämisestä on oikeutettu. Mutta rahasäännön järjestelyssä kohdanneita vaikeuksia silmälläpitäen ja kun mainitujen töiden teettämisen on katsottu käyvän lykkääminen toistaiseksi, ei, niinkuin sanottu, näitä määrärahoja ole pantu menosääntöehdotukseen. Tämän johdosta vähenevät menot kaikkiaan 47,600 markalla. Hallituksen ehdotuksesta on niinkään poistettu 48,000 markan määräraha, joka oli tarkoitettu käytettäväksi Viipurinkadun tasoitukseen Kotkan- ja Karjalankadun väliltä. Tämän tasoitustyön on Hallitus etusijassa ehdottanut, jotta raitiotielinjaa kävisi jatkaminen nykyisestä päätekohtastaan Porvoonkadulta Nordenskiöldin Lehtokujan päässä olevan rautatien alikäytävän asti. Kun kuitenkin Raitiotie- ja Omnibusosakeyhtiö varsin luultavasti ei kykene ensi vuonna täyttämään välikirjan mukaista velvollisuuttaan tämän rataosan rakentamiseen nähden ja kun kysymystä, onko mainittu linja johdettava pitkin Viipurin- vai Karjalankatua, ei vielä ole perusteellisesti tutkittu, on Kamarin mielestä ollut syytä olla tällä kertaa pane-matta ehdotukseensa määrärahaa vastamainittua tarkoitusta varten. Hallituksen erikoisehdotuksessa on alla mainittuja tasoitustöitä varten vieressä mainitut määrärahat, nimittäin:

1) Lääkärikatu pitkin pituuttaan	Smk 53,400: —
2) Kuusitie Koivutien ja Lääkärikadun väliltä	” 11,400: —
3) Koivutie	” 14,800: —
4) Nordenskiöldin Lehtokuja L. Viertotieltä noin 150 m. itään	” 8,100: —
	Vhteensä Smk 87,700: —

Kun ei Meilansin kaupunginosan kaupunginasemakaavaa kuitenkaan vielä ole vahvistettu ja niinkään on ratkaisematta, onko tontteja tästä kaupunginosasta myytävä vai annettava vuokralle, sekä kun varsin luultavasti tonttien kysyntä näillä alueilla olisi mitättömän pieni, ei Rahatoimikamarin mielestä ole ollut syytä panna näitä määrärahoja rahasääntöehdotukseen. Mitä erittäin Nordenskiöldin Lehtokujan tasoittamiseen tulee, on tämä työ vastamainittujen kolmen kaduntasoitustyön varassa, niistä kun saataisiin Lehtokujan tasoitukseen tarpeellista täyteainetta. Jos näiden töiden määrärahat poistetaan, on tietysti mainitun Lehtokujankin tasoitusmääräraha poistettava. Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaan tulisi tasoitustöitä siis teetettäväksi X, XI ja XII kaupunginosassa, jota paitsi II kaupunginosassa teetettäisiin suuri ja kalliiksi käypä Murtokatu. Sitä vastoin ei uusia katuja tasoitettaisi XIII, XIV ja XV kaupunginosassa eikä myöskään Bölen eikä Vallilan alueella.

Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaan olisi kustannuksia uusien katujen ja avo-
naisten paikkain teettämisestä kaupungin eri alueilla seuraavat määrät:

1) Toinen kaupunginosa	Smk	174,900:—
2) Sörnäsi (X kaupunginosa)	”	24,500:—
3) Kallio (XI ”)	”	186,400:—
4) Fredriksbergin itäpuolinen alue XII kaupunginosa	”	3,800:—
	<u>Yhteensä</u>	<u>Smk 389,600:—</u>

Vastaavia töitä varten on tämänvuotisessa menosäännössä määrärahoja 343,700 markkaa.

Niinkuin Hallituksen perustelmista näkyy, on Murtokadun teettämisestä laskettu olevan kustannuksia 174,900 markkaa, vaikka Kaupunginvaltuusto on tätä tarkoitusta varten osottanut ainoastaan 171,100 markkaa. Ero, 3,800 markkaa, on johtunut siitä, että Vuorikadun tontille n:o 11 on tehtävä ajotie, koska tämä tontti ei tule uudesti-rakennettavaksi Murtokadun teettämisen yhteydessä, minkätähden tarvitaan mainitun suuruinen lisämääräraha, joka lienee sopivin ottaa huomioon ensi vuoden menosään-
nössä ja suorittaa taksoitusvaroista.

	V. 1914 käy- tettävänä ole- via tontteja	V. 1914 ^{1/11} asti myytyjä tai vuokr. an- nettuja tont- teja	V. 1915 tasoit. johdosta käy- tett. tulevia tontteja	V. 1915 käytett. olevia tontteja Rkmrin ehdot. muk.
Toinen kaupunginosa	4	—	—	4
Seitsemäs ”	1	1	—	—
Kymmenes ”	6	—	—	6
Yhdestoista ”	36	4	43	75
Kahdestoista ”	61	—	— (7)	61 (68)
Kolmastoista ”	83	2	—	81

	V. 1914 käytettävänä olevia tontteja	V. 1914 ^{1/11} asti myytyjä tai vuokr. annettuja tontteja	V. 1915 tasoit. johdosta käytett. tulevia tontteja	V. 1915 käytett. olevia tontteja Rkmrin ehdot. muk.
Neljästoista kaupunginosa	18	—	—	18
Viidestoista ”	—	—	(17)	(17)
Vallila	86	5	—	81
Böle	1	—	—	1
	296	12	43 (67)	327 (351)

(Sulkujen sisässä olevat numeroluvut osottavat kaupungin yleisten töiden Hallituksen ehdotuksen mukaisen tuloksen).

Ehdotetut yleisten töiden vähennykset vaikuttavat tietenkin siihen työmäärään, minkä kaupunki voi tarjota vakinaisessa palveluksessaan oleville työntekijöille. Tästä seikasta on Kamari saanut kaupungin Rakennuskonttorilta tietoja, joiden mukaan rahasääntöehdotukseen merkityissä kaupungin yleisissä töissä voitaisiin tarjota työansiota 565 työntekijälle, jota vastoin Hallituksen erikoisen rahasääntöehdotuksen mukaan 810 työntekijää olisi jonkin aikaa vuodesta voinut saada työansiota. Erotus on tosin tuntuva, mutta kun otetaan huomioon, että varsin luultavasti yleisiä töitä tulee jatkettavaksi toisella taholla, ei Rahatoimikamarin mielestä ole liian suurta huomiota pantava vastamainittuun seikkaan. Joka tapauksessa on rahasäännön järjestely osottanut, että yleisiin töihin ei voida käyttää sanottavia määrärahoja ylenmäärin korottamatta taksoitusta. Jos kuitenkin osottautuisi välttämättömän tarpeelliseksi teettää töitä enemmän kuin rahasääntöehdotuksessa on mainittu, olisi Rahatoimikamarin mielestä ensi sijassa Pakaan alue tasoitettava, varsinkin kun nämä uudet tasoitustyöt haitatta kävisi kustantaminen lainavaroilla eikä niiden sentähden tarvitsisi vaikuttaa taksoitusmäärään.

Samat näkökohdat, mitkä ovat Kamaria ohjanneet uusien katujen teettämistä koskevain kysymysten käsittelyssä, vaikuttavat myös *Kanavat ja viemärit* nimisen luvun kohdalla mainittujen uutistöiden määrärahoihin. Hallituksen erikoisesta rahasääntöehdotuksesta on edellä mainituista syistä poistettu kustannukset laskujohtojen teettämisestä seuraavain katujen alle nimittäin:

Viipurinkadun	Smk	14,700: —
Lääkärikadun	”	31,200: —
Kuusitien	”	2,900: —
Koivutien	”	13,700: —
	Yhteensä Smk	62,500: —

Lisäksi on Hallituksen ehdotuksesta poistettu seuraavain laskukanavain rakennuskustannukset, nimittäin:

1) Pakaankadun alaisen laskukanavan.....	Smk	39,900: —
2) Hesperiasta Töölön sokeritehtaan alueen halki kulkevan katkai- sevan kanavan	”	25,200: —

Mitä ensiksi mainittuun määrärahaan tulee, on kaupungin yleisten töiden Hallitus sen pannut rahasääntöehdotukseensa Terveydenhoitolautakunnan pyynnöstä. Vaikkei Kamari suinkaan tahdo kieltää, että mainitun laskukanavan teettäminen olisi terveydelliseltä kannalta perusteltu, on Kamari kuitenkin luullut rohkenevansa lausua arvelunaan, että tämän työn teettäminen voisi jäädä jonkin vuoden päähän, kunnes kaupungin varat nykyistä paremmin sallisivat panna määrärahan sitä varten menosääntöön. Missään tapauksessa ei vuoden lykkäys voi vaikuttaa haitallisesti terveydelliseltä kannalta. Hesperiasta Töölön sokeritehtaan alueen halki Savilan puhdistuslaitokseen ulottuvaa katkaisevaa laskujohtoa varten oli kaupungin yleisten töiden Hallitus pannut määrärahan viime vuonna laatimaansa rahasääntöehdotukseen, mutta Kamari poisti sen, huomauttaen että tuollainen katkaiseva kanava tosin olisi rakennettava, mutta sopivimmin vasta puhdistuslaitoksen valmistuttua. Kun mainittu laitos ei vielä ole valmis, vielä vähemmän on uuden puhdistusaseman toiminnan tuloksista tietoa, on Kamari, pysyen aikaisemmalla kannallaan asiassa, katsonut sopivimmaksi lykätä tämän työn teettämisen johonkin seuraavaan vuoteen. — Vielä lienee mainittava, että kaupungin yleisten töiden Hallitus on *kanavain ja laskujohtojen korjausta ja kunnossapitoa varten* ehdotukseensa pannut 59,000 markkaa, jota vastoin Rahatoimikamarin ehdotuksessa on vastaava summa 58,000 markkaa. Tämä 1,000 markan erotus johtuu siitä, että Kamari on säästäväisyysyistä ollut sitä mieltä, että Meilansin Tomtebon ja Ekuddenin huvilapalstain halki kulkevan ojan syventämistä ja perkaamista varten ei olisi pantava määrärahaa 1915 vuoden menosääntöön, erittäinkin kun syyllä käy epäileminen, onko mainitun työn teettäminen ylen kiireellinen vai eikö se pikemmin voisi hyvin jäädä johonkin seuraavaan vuoteen.

Osaston *Tiet, korjaus ja kunnossapito* kohdalle Hallituksen ehdotukseen pantua 4,900 markan määrärahaa Sörnäsin Rantatieltä Sörnäsin satamaan vievän tien viertämistä varten Rahatoimikamari ei ole pannut ehdotukseensa, syystä että Kamari ei ole vakuuttunut siitä, että mainittu työ olisi välttämättä teetettävä ensi vuonna.

Hallituksen osastossa *Viertotiet, korjaukset ja kunnossapito*, ehdottamat määrärahat on Rahatoimikamari pysyttänyt sinällään Hallituksen lähemmin mainitsemista syistä. Kamari on tosin ollut sitä mieltä, että Länsi Henrikinkadun ja Aurorakadun välisen Läntisen Viertotien korjaus olisi mieluummin ollut toimitettava noppakivillä, koska tavallinen vierros on osoittautunut kestävämmäksi niin vilkkaasti liikennöidyllä alalla kuin tässä on puheena. Kun noin kallista työtä ei kuitenkaan voida teettää ensi vuonna, mutta mainitun liikenneväylän korjaus näyttää välttämättömältä, on Kamarin mielestä ollut käytettävänä ainoastaan Hallituksen ehdottama keino, minkätähden tarpeellinen määräraha on pantu ehdotukseen.

Osastossa *Satamat, korjaus ja kunnossapito* on määrärahan summa 338,300 markkaa, jota vastoin kaupungin yleisten töiden Hallitus oli tähän tarkoitukseen ehdottanut käytettäväksi 358,300 markkaa. Erotus johtuu siitä, että kaupungin satamain ruoppausmääräraha on vähennetty 55,000 markasta 35,000 markkaan. Tämä määrärahan vähennys on kuitenkin vain näennäinen, koska Hietalahden sataman ruoppaus-työn lasketut kustannukset, 20,000 markkaa, on katsottu sopivan panna maksettavaksi Santa- ja Busholman tasoitusmäärärahasta, nämä tasoitus- ja satamatyöt kun vaativat ruoppaamaan ja syventämään Hietalahden satamaa. Tämän johdosta tulisi kaupungin satamain ruoppausta toimitettavaksi kaupungin yleisten töiden Hallituksen ehdottamassa laajuudessa, mutta menot pantaisiin maksettaviksi osin taksoitus- ja osin lainavaroista. On luonnollista, että Santa- ja Busholman töitä varten osotetut lainavarat tämän johdosta käyvät riittämättömiksi, mutta toiselta puolen on huomattava, että ainoastaan osa näitä töitä varten tarpeellisista varoista on toistaiseksi osotettu, jota vastoin melko suuri osa lasketuista kustannuksista vielä on osottamatta. — Rahapajanrannan itäisimmän osan uudestirakentamista varten tarpeelliseen määrärahaan 210,000 markkaan nähden huomautettakoon, että Kaupunginvaltuusto kokouksessaan toukokuun 26 päivänä kuluvaan vuotta päätti mainittua tarkoitusta varten myöntää 75,000 markkaa edeltäpäin maksettavaksi kaupunginkassasta sekä samalla määrätä, että kysymys, millä tavoin tämä ynnä vastedes samaan tarkoitukseen tarvittava 135,000 markan määräraha on lopullisesti maksettava, otetaan käsiteltäväksi 1915 vuoden rahasäännön järjestelyn yhteydessä. On esitetty sekin mielipide, että puheenalaiset uudestirakennustyöt voisivat jäädä toistaiseksi, erittäinkin kun nykyoloissa ei ole mahdotonta, että venäläiset meriviranomaiset kieltävät kaupunginviranomaisilta pääsyn tälle laiturialueelle ensi vuonna, samoin kuin on ollut laita kuluvaan vuoden lopulla. Toiselta puolen on lausuttu, että puheenalainen määräraha on maksettava lainavaroista, samoin kuin oli laita saman rantasillan erään toisen osan vuonna 1909 toimitetusta uudestirakentamisesta olleiden kustannusten. Näin menetellen kävisi summan merkitseminen menosääntöön, erittäinkin kun se ei vaikuttaisi taksoitusmäärään. Jos vasten luuloa työtä ei voitaisi ensi vuonna teettää, seuraisi tästä, että määräraha siirtyisi kaupungin tileissä seuraavaan vuoteen. Rahatoimikamari puolestaan on yhtynyt siihen mieliheteeseen, että työ olisi mikäli mahdollista teetettävä ensi vuonna sekä tarkoitukseen tarvittavat varat maksettava 1911 vuoden obligatsioonivaroista. Tähän nähden on Rahatoimikamari tehnyt asiasta eri esityksen Kaupunginvaltuustolle. — Kaupunginvaltuustolle lähettämässään kirjelmässä on Rahatoimikamari maininnut, että 1913 ja 1914 vuoden menosääntöihin oli pantu kaikkiaan 160,000 markkaa tavaravajan teettämiseksi Rahapajanrannan itäosaan, sekä esittänyt tarkemmin mainitsemillaan perusteilla, että samaa rakennusyritystä varten myönnettäisiin lisäksi 33,500 markan määräraha. Tähän Kaupunginvaltuusto myöntyi kokouksessaan viime kesäkuun 9 päivänä sekä antoi Rahatoimikamarin tehtäväksi 1915 vuoden menosääntöehdotukseen panna vastamainitun summan. Mainitun päätöksen tekemisestä lähtien ovat olot kuitenkin tuntuvasti muuttuneet. Kun Rahatoimikamari ei edellytä säännöllisten olojen vielä ensi vuonna

palautuvan, ei Kamari myöskään ole katsonut kaupungin merenkulun vaativan puheenalaisen vajan rakennuttamista mainittuna vuonna. Voipi kuitenkin olla epätietoista, eikö kaupan ja merenkulun käytettäväksi vuonna 1916 käy jonkin verran osottaminen tarpeellista laituri- ja makasiinitilaa Santa- ja Busholman saarilta. Jos kehityskulku kävisi tähän suuntaan, olisi epäilyksen oloista, onko tarpeellista hetimiten teettä suunniteltu tavaramakasiini Rahapajarantaan. Näin ollen Rahatoimikamari on katsonut olevan ehdottaminen, ei ainoastaan että kaupungin yleisten töiden Hallituksen rahasääntöehdotukseen mainittua tavaravajaa varten pantu lisämääräraha poistettaisiin, vaan sen lisäksi että Kaupunginvaltuusto, asiasta aikaisemmin tekemänsä päätöksen kumoten, lausuisi

että Rahapajarannan itäosaan aikaisemmin rakennettavaksi päätettyä tavaravajaa ei teetetä ensi vuonna sekä että sitä varten jo myönnettyt määrärahat, yhteensä 160,000 markkaa, on merkittävä säästönä kaupungin tileihin.

Kaupungin istutusten korjausta ja kunnossapitoa varten on ehdotettu 191,275 markkaa kuluvan vuoden menosäännön määrän 189,350 markan sijasta. Lisäannus johtuu etusijassa kaupungin istutusten laajenemisesta, mikä seikka on suhteellisesti kohottanut niiden kunnossapitokustannuksia. Kaisaniemen tenniskenttään kunnossapitomääräraha niinkään on korotettu 1,500 markkaan, mutta sen sijaan on tulopuolelle pantu tämän kentän tulot 1,500 markan suuruisina. Vaikkei Rahatoimikamari siis ole katsonut olevan supistettava Hallituksen ehdottamia kaupungin istutusten korjaus- ja kunnossapitomäärärahoja, on Kamari sitä vastoin katsonut olevan tarpeellista säästäväisyyttä noudatettava *uutistöiden* määrärahoihin nähden. Kaupungin yleisten töiden Hallitus onkin niin menetellyt, niinkuin jo näkyy siitä että, kun kuluvan vuoden menosäännössä on määrärahoja uutistöitä varten 107,100 markkaa, on niitä Hallituksen erikoisessa rahasääntöehdotuksessa vain 36,842 markkaa. Säästäväisyyssyistä on Rahatoimikamari kuitenkin katsonut Hallituksen ehdotuksesta olevan poistaminen vieläkin yhden menoerän, nimittäin 3,240 markkaa, joka summa oli ehdotettu käytettäväksi tien teettämiseen pitkin kaupunginpuutarhan pohjoisrajaa. Rahatoimikamari ei tahdo kieltää tämän tien tarpeellisuutta, joka näkyy siitäkin, että Hallitus on kerran toisensa jälkeen ehdottanut tämän työn teetettäväksi, vaikka aina samalla kielteisellä tuloksella. Ehdotuksen epäminen tälläkin kertaa johtuu ainoastaan siitä, että rahasäännön järjestely siihen pakottaa. Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaan tarvittaisiin uutistöitä varten siis määrärahoja ainoastaan 33,600 markkaa. — Kaupungin istutuksista on ollut menoja:

		Korjaukset ja kunnossapito	Uutistyt
Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.)	.. Smk	52,023: 04	39,858: 74
„ 1905 („ „)	.. „	60,327: 26	26,244: 26
„ 1910 („ „)	.. „	118,891: 87	45,597: 02
„ 1914 (rahasäännön „)	.. „	189,350: —	107,100: —
„ 1915 (rahasääntöehd. „)	.. „	191,275: —	33,600: —

Kaupungin yleisten töiden Hallituksen ehdottamat *Puhtaanapitolaitoksen* määrärahaerät on Kamari tarkastanut ja kaikin puolin pysyttänyt sinällään. Nämä menot nousevat siis 383,400 markkaan eli likipitäen samaan määrään kuin kuluvan vuoden menosäännössä. Hiekkavajain maalausta varten ehdotettuun 1,200 markan tilapäismäärärahaan nähden huomautettakoon, että 1913 ja 1914 vuoden menosäännöissä on samaan tarkoitukseen myönnetty 1,860 markkaa. Kun tämä menoerä kuitenkin on vähäpätöinen eikä käy kieltäminen, että puheenalaiset vajat ovat sangen rumentavia, on Kamari katsonut tämän erän voivan pysyä rahasääntöehdotuksessa.

Uutistöitä varten ei ole pantu määrärahoja tämän osaston kohdalle.

Puhtaanapitolaitoksesta on ollut menoja:

Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.)		Smk	107,029: 98
” 1905 (” ”)		”	166,855: 18
” 1910 (” ”)		”	261,202: 87
” 1914 (rahasäännön ”)		”	404,400: —
” 1915 (rahasääntöehd. ”)		”	383,400: —

Yleisen käymäläin puhtaanapidonkin menot on laskettu kaupungin yleisten töiden Hallituksen erikoisen rahasääntöehdotuksen mukaisesti ja ne ovat kaikkiaan 1,320 markkaa vähemmät kuluvan vuoden menosäännön loppusummaa. Mainittava lienee, että kaupungin tulot puhtaanapitolaitoksesta lisääntyvät rahasääntöehdotuksen mukaan 9,120 markalla.

Yleisestä käymäläin puhtaanapidosta on ollut menoja:

Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.)		Smk	181,491: 33
” 1905 (” ”)		”	200,233: 32
” 1910 (” ”)		”	259,297: 55
” 1914 (rahasäännön ”)		”	284,220: —
” 1915 (rahasääntöehd. ”)		”	282,900: —

Työkalujen ostoon käytettävät määrärahat on Rahatoimikamari niinkään pannut menosääntöehdotukseensa aivan Hallituksen erikoisehdotuksen mukaisesti. On tosin otettu puheeksi, eikö määrärahoja kivikranaa varten tarpeellisen, sähköllä käytettävän vipukoneen ostoon, 4,000 markkaa, sekä erinäisiä kaupungin pajaan hankittavia työkaluja varten, 6,500 markkaa, kävisi haitatta rahasääntöehdotuksesta poistaminen, varsinkin kun saattaa olla epätietoista, voidaanko kaikkia puheenalaisia työkaluja ensi vuonna hankkia. Mutta siihen nähden että näiden työkalujen hankinnan johdosta säästyisi työpalkkoja sekä kun uusia työkaluja välttämättä on tarpeen, jotta voitaisiin tehokkaasti käyttää hyödyksi kaupungin uutta pajaa, ei Rahatoimikamari ole yhtynyt ehdotukseen puheenalaisen määrärahan supistamisesta. Tähän on katsottu olevan

sitä vähemmän syytä, kun tämän osaston menot rahasääntöehdotuksen mukaan vähenvät 41,750 markkaan kuluvan vuoden menosäännön määrästä 56,025 markasta. — *Sekalaisten menojen* määräraha niinkään on jonkin verran vähentynyt 1914 vuoden menosäännön vastaavaan määrärahaan verraten.

Tämän pääluokan menot ovat eri vuosina tuntuvasti vaihdelleet, tietenkin sen mukaan, minkä verran lainavaroja on eri vuosina käytetty. Esitettäkoon kuitenkin näihinkin menoihin nähden seuraavat numerotiedot, jotka epäamättömästi osottavat runsasta nousua:

Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.).....	Smk	2,561,816: 76
” 1905 (” ”).....	”	1,607,308: 25
” 1910 (” ”).....	”	6,970,313: 62
” 1911 (” ”).....	”	6,243,806: 58
” 1912 (” ”).....	”	6,278,033: 92
” 1913 (” ”).....	”	4,852,421: 33
” 1914 (rahasäännön ”).....	”	6,720,623: 50
” 1915 (rahasääntöehd. ”).....	”	5,373,443: 70

Neljästoista Pääluokka.

Eläkkeet ja apurahat.

Osastoon A. kaupungin virka- ja palvelusmiesten voimassa olevan eläkeohjesäännön perustuksella maksettavat eläkkeet, ovat vuoden varrella tulleet lisää seuraavat määrärahat:

1) Ent. ruiskumestarille K. E. Bymanille	Smk	2,160: —
2) ” kansakoulunopettajattarelle F. Rosbergille	”	1,140: —
3) ” ulosottoapulaiselle J. Holmströmille	”	2,940: —
4) ” kansakoulunopettajattarelle Helena Aminoffille ..	”	1,410: —
	<u>Yhteensä</u>	<u>Smk 7,650: —</u>

Kun eläkkeensaajia ei ole vuoden varrella kuollut, kohoavat tämän osaston menot 30,587 markkaan. Vuonna 1915 maksettavia eläkkeitä varten olevaa 10,000 markan yleismäärärahaa ei Rahatoimikamari ole katsonut olevan vähentäminen, koska ensi vuoden alussa eräitä virkamiehiä eronnee toimistaan.

Kaupungin vakinaisessa työssä olevain henkilöjen vahvistetun eläkeohjesäännön perusteella on vuoden varrella myönnetty seuraavat eläkkeet:

1) Työmies K. V. Viitanen	Smk	500:—
2) " G. E. Bång	"	480:—
3) " K. G. Nieminen	"	720:—
4) Kaasutehtaan työntekijä S. Johansson	"	400:—
5) Kirvesmies L. Lehto	"	1,044:—
6) " P. J. Gunnar	"	450:—
7) Työmies J. Rahko	"	678:—
8) " A. J. Halonen	"	144:—
9) Työläisnainen Lovisa Suutari	"	192:—
10) Työmies K. J. Wikholm	"	360:—
Yhteensä Smk		4,968:—

Vuoden varrella on työmies Anders Snellman kuollut, minkä johdosta hänelle myönnetty 930 markan eläke poistuu menosäännöstä. Tämän osaston menomäärä lisääntyy siis 4,038 markalla.

Kaupunginvaltuuston erinäisten päätösten johdosta on vuoden varrella annettu apurahoja seuraaville henkilöille, joita ei käy lukeminen kumpaiseenkaan edellä mainittuun ryhmään:

1) Vaivashoitohallituksen ent. johtaja J. A. Collan	Smk	2,400:—
2) Palokersantinleski M. A. Ohlström alaikäisine lapsineen	"	600:—
3) Ruiskumestarinleski Sofia Nyström	"	400:—
4) Ent. kansakoulunopettaja W. A. Lahti	"	500:—
5) " kansakoulunvahtimestari F. W. Pettersson	"	600:—
Yhteensä Smk		4,500:—

Kun aikaisemmin myönnettyistä apurahoista jäävät pois raatimies H. L. Crohnsin lapsille myönnetty 200 markkaa sekä varastonhoitajanleski Aurora Mathilda Heinolan alaikäisille lapsille myönnetystä määrärahasta Smk 29:17 ynnä kaitsijanleski Augusta Meriläiselle myönnetty apuraha 300 markkaa ja vesijohtotyöntekijä J. G. Lindströmille myönnetty 400 markan apuraha, kaksi viimeksi mainittua henkilöä kun on vuoden varrella kuollut, kohoaa tämän osaston menosääntö S:markalla 3,570:83.

Tämän pääluokan menojen lisäännys olisi siis Smk 15,258:83 ja kaikkiaan menisi eläkkeisiin ja apurahoihin Smk 88,967:50.

Kaupungin menot tämän pääluokan kohdalla ovat olleet:

Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.)	Smk	10,486:68
" 1905 (" ")	"	12,914:61
" 1910 (" ")	"	40,039:69
" 1914 (rahasäännön ")	"	73,708:67
" 1915 (rahasääntöehd. ")	"	88,967:50

Viidestoista Pääluokka.

Sekalaiset menot.

Tämän pääluokan menojen kohoaminen tänä vuonna niin huomattavaan määrään kuin 7,613,814 markkaan on selitettävissä siten, että täksi vuodeksi vahvistettuun rahasääntöön on tämän pääluokan kohdalle pantu kaksi tuntuvaa menoerää, nimittäin: 1) Raitiotie- ja Omnibusosakeyhtiön osakkeiden ostoa varten 4,708,224 markkaa sekä 2) yleishyödyllistä rakennuslainarahastoa varten 2 miljoonaa markkaa. Jos nämä ylimääräiset menoerät luetaan pois, nousevat tämän pääluokan menot kuluvan vuoden rahasäännössä 905,590 markkaan. Esillä olevan rahasääntöehdotuksen mukaan nousivat puheenalaisen pääluokan menot vuonna 1915 kaikkiaan 1,079,670 markkaan, joten lisäannos olisi tasaluvuin 175,000 markkaa. Tämä tuntuva lisäannos johtuu pääasiallisesti kahdesta erästä, jotka, vaikka ovatkin tämän pääluokan viimeisinä, kuitenkin lienee etusijassa otettava puheeksi. *Kaupunginvaltuuston käytettäviksi asetetut määrärahat* on, niinkuin alempana olevasta yhdistelmästä näkyy, säännöllisesti melko lailla ylitetty.

Vuonna		Smk	Rahasäännön mukaan	Tilinpäätöksen mukaan
1900			50,000: —	40,705: —
"	1905	"	70,000: —	148,405: 16
"	1910	"	200,000: —	522,205: 33
"	1911	"	250,000: —	263,112: 46
"	1912	"	350,000: —	611,698: 49
"	1913	"	350,000: —	622,350: 25
"	1914	"	350,000: —	525,000: — (säästöarvio-
"	1915	"	500,000: —	— — lask. muk.)

Mikäli kaupungin rahasääntö kasvaa ja käy vaikeammaksi varmasti laskea menoja, sikäli lisä- ja ylimääräisten määrärahojen hakemukset lisääntyvät. Eritoten on osotautunut että, kun laadittuihin erikoisiin rahasääntöehdotuksiin on hyvillä syillä supistuksia tehty, on vuoden varrella lisämäärärahoja pyydetty ja saatu. Kamari ei voi olla julkilausumatta sitä käsitystä, että asianomaiset viranomaiset ja hallitukset näyttävät liian suuressa määrässä käyttävän sitä keinoa, että hakevat Kaupunginvaltuustolta määrärahoja vahvistetun rahasäännön lisäksi, sen sijaan että, vaikka rahasäännön järjestelyssä onkin ehdotettuja menoja supistettu, koettaisivat tulla toimeen osotetulla määrärahalla. Yksinomaan se seikka että Kaupunginvaltuuston käyttövarat on tavallisesti melko määrin ylitetty, ei Kamarin mielestä olisi perustellut niiden korottamista ensi vuodeksi, erittäinkin kun Rahatoimikamari on pääkohdissaan ottanut huomioon

eri viranomaisten rahasääntöehdotukset sinänsä. Syyt mainittujen käyttövarain tuntuvaan korotukseen, 350,000 markasta 500,000 markkaan, ovat tällä kertaa toista laatua. Niinkuin edellä huomautettiin, kohtaa kaupungin ensivuotisten menojen laskeminen suurempia vaikeuksia kuin milloinkaan ennen. Mahdollisuuksia että arvaamattomiin tarpeisiin täytyy käyttää entistä runsaampia määrärahoja, on olemassa enemmän kuin edellisinä vuosina. Mutta etusijassa on Rahatoimikamari arvostellessaan tämän menoerän lisäännystä pitänyt silmällä sitä seikkaa, että Anniskeluyhtiön voittovarot ensi vuonna tuntuvassa määrässä vähenevät. Saatavissa olleiden tietojen mukaan ei kaupungin osuus näistä voittovaroista liene laskettavissa noin 175,000 markkaa enemmäksi, josta summasta Korkeasaaren ja Seurasaaren kunnossapitoon menee 72,000 markkaa. Siinäkin tapauksessa että aikaisemmin varattuja voittovaroja käytettäisiin, ei Kaupunginvaltuustolla kuitenkaan ensi vuonna olisi näitä varoja käytettävänä läheskään samaa määrää kuin edellisinä vuosina. Tämän johdosta käy välttämättömäksi paljon supistaa niitä moninaisia tarkoituksia varten myönnettyjä määrärahoja, joita aikaisemmin on kannatettu Anniskeluyhtiön voittovaroilla. Jotta ainakin jossain määrin voitaisiin lieventää niitä tukalia seurauksia, joita tästä olisi monelle yksityiselle yritykselle, jonka taloudellinen olemassaolo on perustunut mainituista voittovaroista saatavaan avustukseen, on Rahatoimikamari edellyttänyt tällä kertaa voitavan näihin tarkoituksiin osittain käyttää taksoitusvaroja. Mutta kun ei ole ollut mahdollista eikä suotavaakaan, että kaupungin vakinaiseen menosääntöön pantaisiin tarpeellinen määräraha kutakin eri yritystä varten, on Kamarin jäselestä ollut oikeinta ehdottaa tuntuvasti korotettavaksi Kaupunginvaltuuston käytettäväksi asetettuja määrärahoja, jotta kävisi osottaminen asianhaarain mukaan sovitettuja apurahoja mainituille yrityksille. — Toinen tuntuvasti korotettu määräraha on erä *taksoitettujen varain ja muiden tulojen vähennys ja palautus*. Tämä menoerä on menosäännön ja tilinpäätöksen mukaan noussut seuraaviin määriin:

		Rahasäännön mukaan	Tilinpäätöksen mukaan
Vuonna 1900	Smk	30,000: —	31,542: 27
” 1905	”	110,000: —	47,283: 37
” 1910	”	130,000: —	193,263: 68
” 1911	”	140,000: —	231,446: 34
” 1912	”	175,000: —	253,049: 19
” 1913	”	250,000: —	307,694: 88
” 1914	”	260,000: —	310,000: — (säästöarvio-
” 1915	”	300,000: —	— lask. muk.)

Varovaisuus olisi ehkä vaatinut ensi vuonna yhäkin korottamaan tätä määrärahaa, siihen nähden että luultavasti käy entistä vaikeammaksi saada perityksi kunnallisyeroja sekä maksamattomia maanvuokria ja muita maksuja. Tuollaista korotusta ei

kuitenkaan ole ehdotettu, osin syystä että taksoitusmäärä olisi sen johdosta kohonnut, osin syystä että järjestämällä useampia kannanta-aikoja ja ryhtymällä erinäisiin muihin toimenpiteisiin tehokkaan rahainperimisen aikaansaamiseksi saataneen mainitut saamiset perityiksi sanottavia vaikeuksia kohtaamatta. — Muista tämän pääluokan kohdalla oleviin menoeriin tehdyistä muutoksista mainittakoon seuraavat: Myrskynvarotussähkösanomia varten ollut määräraha poistetaan Kaupunginvaltuuston siitä tekemän päätöksen mukaisesti. — *Henkikirjoittajan* määräraha on korotettu 6,000 markasta 7,000 markkaan. Tämä virkamies saa laskea hyväkseen korvausta henkilöluettelon arkkiluvun mukaan, ja luonnollista on, että henkilöluettelo kaupungin nopeasti kasvavan väkiluvun johdosta laajenee. Rahatoimikamari on tarkastanut, että tämä luettelo kirjoitetaan asetusten mukaisesti ja, milloin maksua on näyttänyt kohtuuttomasti lasketun, vaatinut ja myös saanut aikaan oikaisun. — *Gumtähden, Meilansin, Greijuksen, Oulunkylän, Bölen ja Nybondaksen* tilain kustannukset on katsottu käyvän vähentäminen 12,000 markasta 8,000 markkaan. Tässä mainittakoon, että näitä kustannuksia vuonna 1913 oli Smk 12,460: 73, mutta tämä johtui siitä, että mainittuna vuonna toimeenpantiin suurenlainen maantienkorjaus. — *Bengtsårin maatilán* menot on Kasvatuslautakunnan ehdotuksen mukaisesti laskettu 12,500 markaksi kuluvan vuoden menosäännön määrän 11,300 markan sijasta. Sanottavammista teetettäviksi ehdotetuista töistä sekä maatilán hoitoa ja kunnossapitoa varten tarpeellisiksi katsotuista menoista, mainittakoon seuraavat:

Uuden perunakellarin teettäminen	Smk	3,000: —
Uutisviljelykset, ojitus y. m.	”	1,200: —
Lanta, apulannoitusaineet ja turvepehku	”	1,500: —
Karjan väkirehut y. m.	”	1,700: —
Maanviljelyskalusto	”	1,000: —
Verot ja palovakuutus	”	1,000: —

Uutena menoeränä tämän pääluokan kohdalla ovat *Toivoniemen* tilán kustannukset, 4,100 markkaa, joka tila on ostettu, jotta sikäläistä kasvatuslaitosta kävisi laajentaminen. Tilán hoitoa ja kunnossapitoa varten tarpeellisista lasketuista menoista mainittakoon:

Lehmäin ostoon	Smk	600: —
Hevosien ”	”	600: —
Ajo- ja maanviljelyskalujen ostoon	”	1,000: —
Väkirehun, turvepehkun y. m. ”	”	500: —

Kun on osottautunut, että vahvistettuun menosääntöön pantu, *rankkurille* erinäisistä toimituksista taksan mukaan tuleva *korvaus* 200 markkaa, on liian alhaiseksi laskettu, on tämä määräraha korotettu 600 markkaan. Menoja *työntekijöille ruumiin-*

vammasta maksettavasta korvauksesta on laskettu olevan 6,800 markkaa kuluvan vuoden menosäännön määrän 5,500 markan sijasta. Tutkimus, olisiko kaupungille edullista vakuuttaa kaupungin töissä olevat työntekijät yksityisissä yhtiöissä, on antanut tulokseksi, ettei siitä olisi taloudellista etua odotettavana. Sitä vastoin on herännyt kysymys, eikö Rahatoimikamari ole kaupungin velvollisuudesta tässä kohden voimassa olevia määräyksiä tulkinnut liian vapaamielisesti ja väljemmin kuin laki vaatii. Mainittavaa säästöä ei tässä määrärahasa kuitenkaan syntyisi, vaikka säännöksiä tulkittaisiin ahtaamminkin. — Pakkahuoneessa olevan *kaupungin työkunnan* kustannukset on liikennekamreerin kanssa neuvoteltua alennettu 30,000 markasta 12,000 markkaan, koska on odotettava työn pakkahuoneella ensi vuonna tuntuvasti vähenevän. — Vaikka tosin kaupungin erinäisten talojen *kalustoa* sekä sen korjausta ja täydennystä varten on kuluvan vuoden menosäännössä 25,000 markkaa ja vaikka tämä määräraha on useana vuonna ylitetty, on Rahatoimikamari kuitenkin vähentänyt sen 20,000 markkaan ja samalla päättänyt ehdottaa Kaupunginvaltuuston lausuttavaksi, että *asianomaisilla hallituksilla ja viranomaisilla ei ole oikeutta käydä kalustoa ostamaan ensin siitä ilmoittamatta Rahatoimikamarille*. Ainoastaan tällä keinoin voidaan asianmukaisesti tarkastaa, ettei tarpeettoman kallista kalustoa hankita ja määrärahaa sen tähden ylitetä. — Uutena eränä, joka tähän asti on luettu kaluston hankintamäärärahaan, on rahasääntöehdotukseen pantu kustannukset *uusien puhelinkojeiden sekä telefoonyhdistyksen osuustodistusten* ostoja varten. Lienee mainittava, että hakemukset uusien puhelinkojeiden saamisesta aina on osotettu Rahatoimikamariin, jonka suostumuksetta ja tietämättä asianomaiset viranomaiset eivät ole voineet uusia puhelinkojeita saada. — Vuotuisten *puhelinmaksujen* määräraha on puhelinkojeiden luvun lisääntymisen johdosta korotettu 11,000 markasta 12,000 markkaan. — Niinkuin edellä mainittiin, on *raatihuoneen* menot samoinkuin raastuvan vahtimestarin ja talonmiehen palkkauksetkin pantu ei, niinkuin tähän asti, Toisen Pääluokan, vaan tässä puheena olevan pääluokan kohdalle. Raatihuoneen erinäiset määrarahat pysyvät pääasiassa ennallaan. — Tämä vuonna ent. *Seurahuoneen* hoidosta ja kunnossapidosta saadun kokemuksen perustuksella on näitä kustannuksia varten pantu 39,000 markkaa kuluvan vuoden menosäännön määrän 21,200 markan sijasta. Erikoisessa Kaupunginvaltuustolle tekemässään esityksessä on Rahatoimikamari lähemmin perustellut eri menoeriä, ja on Kaupunginvaltuusto hyväksynytkin menosäännön erikoisehdotuksen. — Kaupungin apumaksun *Kunnallisen keskustoimiston* voimassapitoon on laskettu kohoavan 9,000 markkaan, minkä johdosta on ollut tarpeellista korottaa nykyistä määrärahaa 1,000 markalla. Kustannukset vedenkulutuksesta sekä valaistuksesta ja lämmityksestä *kunnan virutushuoneissa* on huomattu liian alhaisiksi lasketuiksi, minkätähden näitä määrärahoja on korotettu, edellistä 2,000 ja jälkimäistä 100 markalla. Kaksi uutta erää on pantu tämän pääluokan kohdalle, nimittäin: *palkkio myyntipaikkain osottamisesta toreilla*, 450 markkaa, ja *palkkio tilapäisten halkovarastopaikkain siimälläpidosta*, 2,400 markkaa, joka viimeksi mainittu menoera on merkitty satunnaiseksi, kunnes kysymys halkokaupan järjestämisestä on ensi vuonna saatavan kokemuksen pohjalla

ehditty lopullisesti järjestää. Mitä ensiksi mainittuun menoerään tulee, on se ainoastaan näennäisesti uusi, koska palkkio on tähän asti maksettu poliisilaitoksen keskuskomisariukselle, mutta väärin kyllä pantu maksettavaksi torien myyntipaikoista olevista tuloista. — Kaupunginvaltuuston asiasta tekemän päätöksen mukaan on apumaksu *Porvarissäädyn historian* julkaisukustannuksiin, 8,000 markkaa, pantu tämän pääluokan kohdalle. — Sitä vastoin ei Rahatoimikamari ole 1915 vuoden rahasääntöehdotukseen pannut määrärahaa Helsingin kaupungin historian julkaisukustannuksia varten. Tätä tarkoitusta varten on 1913 ja 1914 vuoden menosäännöissä yhteensä 17,000 markkaa. Vaikka olisi ollut suotavaa, että ensi vuonnakin olisi tätä tarkoitusta varten pantu jokin, vaikkapa pienempikin, määräraha, jottei sitten tarvitsisi yhdellä kertaa menosääntöön merkitä ylen suurta summaa, on Kamari kuitenkin arvellut nykyisissä epävarmoissa oloissa olevan tästä luopuminen. — Siihen nähden että kaupungin palveluksessa olevain, *raitioteiden vapaalippuja* tarvitsevain henkilöiden luku vuosi vuodelta lisääntyy, on Rahatoimikamarin täytynyt ehdottaa tätä tarkoitusta varten olevaa määrärahaa korotettavaksi 500 markalla. Lienee lisättävä, että Kamari jossain määrin rajoittaakseen vapaalippujen lukua on antanut niitä ainoastaan kaupunginpalvelijoille, ulosottoapulaisille, vahtimestareille, työesimiehille ja rakennusmestareille sekä kaupunginpuutarhurille, jolle viimeksi mainitulle virkaa täytettäessä vakuutettiin tämä etu.

Tämän pääluokan menot ovat olleet:

Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.).....	Smk	237,625: 83
” 1905 (” ”).....	”	272,638: 33
” 1910 (” ”).....	”	810,155: 58
” 1914 (rahasäännön ”).....	”	{ 905,590: —
” 1915 (rahasääntöehd. ”).....	”	{ 7,613,814: —
		1,079,670: —

Niinkuin edellä olevasta käy selville, on kaupungin menosääntö vuodesta 1900 lähtien kohonnut enemmän kuin kolminkertaiseksi. Niinikään käynee selville, että tuon ajanjakson kuluessa on tärkeitä ja suuria yrityksiä yhteiskuntaelämän eri aloilla pantu alulle ja saatettu loppuun. Tässä yhteydessä ainoastaan mainittakoon, että kaupungin menot ovat olleet:

Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.).....	Smk	7,457,869: 22
” 1905 (” ”).....	”	6,728,586: 11
” 1910 (” ”).....	”	15,781,317: 68
” 1914 (rahasäännön ”).....	”	32,465,572: 31
” 1915 (rahasääntöehd. ”).....	”	22,693,526: 84

Lopuksi on Rahatoimikamari, siihen viitaten mitä edellä on moninaisia kertoja huomautettu, katsonut olevan esittäminen, että Kaupunginvaltuusto rahasääntöehdotusta vahvistaessaan lausuisi

että kaikkien kaupungin viranomaisten ja hallitusten on niin menetteleminen, että vahvistetussa menosäännössä osotettuja määrärahoja ei ylitetä sekä että, jos se poikkeustapauksissa havaitaan tarpeelliseksi, siitä hyvissä ajoin ilmoitetaan Kaupunginvaltuustolle tarpeellisen lisämäärärahan hankkimiseksi.

Tulot.

Rahatoimikonttorissa laadittu, rahasääntöehdotukseen liittyvä säästöarviolaskelma kuluvan marraskuun 1 päivästä osottaa, että säästö on kuluvan vuoden päättyessä laskettavissa 33,000 markaksi, sen sijaan että se 1913 vuoden päättyessä oli 1,641,000 markkaa, josta määrästä kuitenkin 1914 vuoden menoihin käytettiin 500,000 markkaa ja niin ollen kuluvaan vuoteen siirtyi 1,141,000 markkaa. Sodan puhkeamisen johdosta viime kesänä ovat kuitenkin kaupungin lasketut tulot tuntuvasti vähentyneet. Tuulaaki- ja liikennemaksuissa on laskettu vähennys 411,000, satamamaksuissa 130,000, kaasutehtaan tuloissa 260,000 ja sähkötehtaan tuloissa 400,000 markkaa. Kun tähän tulee lisäksi, että kaupungin kansakouluille on saatu valtioapua ainoastaan 207,000 markkaa lasketun määrän Smarkan 439,323:05 sijasta, on helposti selitettävissä, että 1913 vuoden päättyessä seuraavaan vuoteen siirtynyt säästö kokonaan tarvitaan kuluvana vuonna syntyvän vajauksen täyttämiseen. Se seikka että tilinpäätös kuitenkin osottaa säästöä, vaikka vähäistäkin, todistaa osaltaan, että viime vuoden rahasäännön järjestelyssä on noudatettu toivottavaa varovaisuutta menoja ja tuloja laskiessa.

Vastamainittujen seikkain johdosta saattaisi näyttää siltä, kuin ei tulopuolelle olisi ensinkään merkittävä säästöä edelliseltä vuodelta. Rahatoimikamari on kuitenkin rahasääntöehdotukseensa pannut 200,000 markkaa säästönä vuodelta 1914. Tämä on johtunut siitä, että Rahatoimikamari on, niinkuin edellä huomautettiin, esittänyt, että päätös uuden tavaravajan rakentamisesta Rahapajanrantaan peruutettaisiin sekä tätä tarkoitusta varten 1913 ja 1914 vuoden menosääntöihin pantuja määrärahoja, kaikkiaan 160,000 markkaa, pidettäisiin säästyneinä. Tämän johdosta käy laskeminen 1914 vuoden tilinpäätöksen osottavan säästöä 200,000 markkaa, jonka rahamäärän Rahatoimikamari sentähden on merkinnyt tulopuolelle. On luonnollista, että ainoastaan nykyiset tavattomat olot ja pyrkimys välttämään ylen suurta taksoitusta on saattanut Kamarin ehdottamaan tätä toimenpidettä.

Ensimmäinen Osasto.

Korot.

Tämän pääosaston kohdalla on kuluvan vuoden tulot laskettu 1,185,500 markaksi. Ensi vuonna olisi vastaava tulomäärä kaikkiaan 809,800 markkaa, joten vähennys olisi 375,700 markkaa. Tämä huomattava erotus johtuu pääasiallisimmin kolmesta tuloerästä. Kaupungin hallussa olevain *lainaobligatsioonien* on laskettu tuottavan korkoja 13,500 markkaa kuluvan vuoden rahasäännön määrän 22,000 markan sijasta, syystä että puheenalaisten obligatsioonien, etusijassa 1913 vuoden obligatsioonilainaan kuuluvain, määrä on vähentynyt. *Tontinlunastusten korot* on laskettu 400,000 markaksi eli 170,000 markkaa vähemmäksi 1914 vuoden rahasäännön määrää. Tämä tuntuva erotus johtuu osin siitä, että 1914 vuoden tulomäärä oli laskettu liian suureksi, minkätähden tilinpäätös osottaa vajeusta 91,000 markkaa, osin taas siitä että vuoden varrella on myyty vain harvalukuisia tontteja, minkätähden korkomäärä ei kohoa, ja toiselta puolen on tuntuvat määrät tontinlunastuksia vuoden varrella maksettu kaupunginkassaan. Tämä näkyy seuraavasta yhdistelmästä, jossa mainitaan myytyjen tonttien erääntymättömän kauppahinnan summat.

Tontinlunastuksia oli maksamatta:

Vuonna 1910 ^{31/12}	Smk 11,160,977: 47
” 1911 ^{31/12}	” 10,980,729: 37
” 1912 ^{31/12}	” 10,560,708: 69
” 1913 ^{31/12}	” 9,927,867: 84
” 1914 ^{31/10}	” 8,789,000: — (likimäärin)

Kun ensi vuonna ei saatane tontteja mainittavaa määrää myydyksi, mutta aikaisemmin myytyjen tonttien kauppahinnan säädettyä kuoletusta suoritetaan, ei vuonna 1915 kertyvää korkomäärää käyne laskeminen edellä mainittua suuremmaksi. Mikäli uutisrakennustoiminta kaupungissa jälleen lisääntyy ja tämän johdosta tonttien osto vilkastuu, sikäli myytyjen tonttien erääntymätön kauppahinnan määrä taaskin kohoa ja tontinlunastuksista tulevain korkojen summa kasvaa vastaavassa määrässä. — Kolmas tulojen tuntuva vähennemistä aikaansaava erä on *Erinäisten korkojen* vähentäminen. Vuoden vaiheessa voi laskea kaupungilla olevan erinäisissä rahalaitoksissa saamia 4 miljoonaa markkaa. Kun kuitenkin kaupungin pääasialliset tulot kertyvät keväällä ja vuoden jälkipuoliskolla, täytyy näitä kaupungin saamia luultavasti runsain määrin käyttää vuoden alkupuoliskolla. Tähän katsoen ei mainittujen saamista korkotuloja ole käynyt laskeminen 75,000 markkaa suuremmiksi, vastaavan määrän ollessa kuluvan vuoden rahasäännössä 275,000 markkaa. — Muut tämän pääosaston tuloerät ovat vain vähän muuttuneet. Mainita sopii, että *teknillisten laitosten etuantien korot* on otettu huomioon kunkin laitoksen erikoisessa rahasääntöehdotuksessa mainittujen etuantimääräin mukaisesti eli vesijohtolaitoksen osalta 15,000, kaasutehtaan

15,000 ja sähkötehtaan osalta 11,800 markkaa, siis yhteensä 41,800 markkaa kuluvan vuoden menosäännön määrän 40,500 markan sijasta.

Kaupungin tulot tämän pääluokan kohdalla ovat olleet:

Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.).....	Smk	119,815: 70
” 1905 (” ” ”).....	”	456,463: 44
” 1910 (” ” ”).....	”	1,068,240: 43
” 1914 („rahasäännön ”).....	”	1,185,500: —
” 1915 („rahasääntöehd. ”).....	”	809,800: —

Toinen Osasto.

Tontinlunastukset.

Tontinlunastuksista on Rahatoimikamari laskenut olevan tuloja 700,000 markkaa eli tuntuvasti vähemmän kuin 1911, 1912, 1913 ja 1914 vuoden tulosäännöissä. Rahatoimikamari on katsonut olevan laskeminen puheenalaisen tuloerän noin tuntuvasti vähenevän, syystä että tämä erä on osottautunut vaihtelevaksi ja kulloinkin vallitsevain taloudellisten olojen ja rahamarkkinain yleistilan varassa olevaksi. Ja kun, niinkuin edellä on huomautettu, ensi vuonna vallitseva taloudellinen tila ei ole nykyään arvattavissa, täytyypä siihen nähden jättää todennäköisyyslaskelmatkin sillensä, on Kamarin mielestä ollut tuloja laskiessa noudatettava suurta varovaisuutta. Myytyjen tonttien maksamatta olevista lunastuksista on kuoletustuloja 320,000 markkaa, mutta varovastikin laskien saanee edellyttää 380,000 markkaa kertyvän aikaisemmin myytyjen tonttien maksamatonta kauppahintaa. Muuan vähemmistö Rahatoimikamarissa on lausunut sen käsityksen, että nykyisiä tavattomia taloudellisia oloja sekä rakennustoiminnan seisahdustilaa silmällä pitäen ainoastaan 600,000 markkaa olisi ollut laskettava kertyvän tontinlunastuksista.

Myytyjen tonttien kauppahintaa ja sen kuoletusta on eri vuosina maksettu seuraavat määrät:

Vuonna 1900.....	Smk	145,215: 01
” 1905.....	”	454,460: 02
” 1906.....	”	736,577: 60
” 1907.....	”	766,832: 96
” 1908.....	”	331,820: 27
” 1909.....	”	846,069: 34
” 1910.....	”	1,466,019: 11
” 1911.....	”	2,250,475: 32
” 1912.....	”	2,027,788: 26
” 1913.....	”	1,261,332: 50
” 1914.....	”	1,353,000: — (likimäärin)

Niinkuin edellä olevat numeroluvut osottavat, vaihtelevat tontinlunastustulot eri vuosina tuntuvasti. Tämä seikka kehottaa noudattamaan varovaisuutta seuraavan vuoden tuloja laskiessa. Mutta suurien vaikeuksien kohdatessa rahasäännön järjestyä ei Kamari kuitenkaan ole veropoliittiselta kannalta voinut puoltaa liiallista varovaisuutta eri tuloeräin laskemisessa.

Kolmas Osasto.

Kaupungin kiinteä omaisuus.

Korkoja kaupungille lahjoitetuista tiloista on laskettu kertyvän sama määrä kuin kuluvanakin vuonna. — *Tuloja kaupunkiin yhdistetyistä alueista* oli 1914 vuoden rahasäännössä laskettu kertyvän 807,620 markkaa ja edellytetään ensi vuonna saatavan 797,815 markkaa. Tämä tulojen väheneminen on kuitenkin pikemmin näennäinen kuin todellinen, syystä että Bengtsårin ja Toivoniemen kasvatuslaitosten vuokria, yhteensä 19,600 markkaa, ei, niinkuin tähän asti, ole pantu tämän nimikkeen, vaan nimikkeen „Kaupungin maatilat“ kohdalle, jota muutosta täytyy pitää oikeaan osattuna. — Kaupunkiin yhdistetyllä alueella olevista kaupungin omistamista rakennuksista ja taloista on välikirjain tahi vuokrasopimusten pohjalla laskettu olevan tuloja 230,000 markkaa. Saattaisi näyttää siltä, kuin tulisi kaupungin saada enemmän vuokratuloja melko laajoilta alueiltaan. Rahatoimikamari onkin kiinnittänyt huomionsa näihin seikkoihin ja valmistellut kysymystä maatilalautakunnan perustamisesta hoitamaan kaupungin maa-alueita ja tiloja. Mutta osin on Kamari tahtonut odottaa Viikin kapteeninvirkatalon lunastuskysymyksen ratkaisua, osin ei nykyinen aika ole näyttänyt sopivalta asian ratkaisemiseen. Varmaa kuitenkin on, että tuntuvasti suurempia vuokratuloja olisi saatavissa, jos kaupungin maita ja alueita käytettäisiin tähänastista järjestyksessä. — *Ent. Seurahuoneen vuokratulot* vähenevät, osin sen johdosta että n. s. Sofiasalikin on luovutettu haavoittuneiden sotilaiden sairaalaksi, joten tämän ravintolan vuokratulot jäävät pois, osin taas sen johdosta että isoa juhlasalia ja ent. ruokasalia, jotka niinkään on luovutettu sairaalaksi, ei voida vuokrata yksityisiä kokouksia ja juhlia varten. Uusi erä on ent. Seurahuoneella olevan *Kasvatuslautakunnan huoneiston vuokra*, jota vastaava määrä on menopuolella Kasvatuslautakunnan menosäännössä. — *Vuokria kaupungin taloissa olevista poliisilaitoksen virkahuoneistoista* on menopuolella olevain vastaavain eräin mukaisesti laskettu olevan 117,595 markkaa. Kaupungin omista taloista tulevat vuokrat on laskettu voimassa olevain vuokrakirjain mukaisesti. *Kaupungin kauppahalleissa olevain myymäläin* vuokratulot on korotettu 115,000 markasta 120,000 markkaan. Eräistä näistä halleista olisi kuitenkin saatavissa nykyistä suurempia vuokratuloja. Mutta, niinkuin Rahatoimikamari jo edellä on huomauttanut, tässä kohden tarpeellisten muutosten täytynee jäädä taloudellisessa suhteessa

sopivampaan ajankohtaan, ratkaistaviksi torikaupan järjestämiskysymyksen yhteydessä. Silloin on niinkään otettava huomioon että, jos torikauppaa edelleenkin sallitaan, on maksuja torien myyntikojuista ja myyntipöydistä tuntuvasti korotettava. Nämä maksut eivät ole nykyolojen mukaiset. *Kadun erilleen aitaamisesta rakennusyhtiöksiä varten* on laskettu olevan tuloja 10,000 markkaa tämän vuotisen menosäännön määrän 15,000 markan sijasta. Vähennys johtuu siitä, että rakennustoiminnan edellytetään huomattavassa määrässä vähenevän.

Kaupungin maatiloista oleviin tuloihin nähden on ensinnäkin huomautettava että, niinkuin vastikään mainittiin, Bengtsårin ja Toivoniemen kasvatustilosten vuokramäärät on otettu huomioon tämän nimikkeen kohdalla, joten tulomäärä on 55,000 markkaa kuluvan vuoden tulosäännön 35,000 markan sijasta. Oulunkylän, Nybondaksen ja Reimarsin tilain vuokratulot on laskettu voimassa olevain vuokrakirjain nojalla. Näiden maatilain taloudelliseen tuottoon nähden pitää vieläkin suuremmassa määrässä paikkansa mitä edellä lausuttiin maatilalautakunnan tarpeellisuudesta ja sen tuottamasta taloudellisesta edusta. Tämän pääosaston kohdalla on ollut tuloja:

Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.)		Smk	306,355: 33
” 1905 (” ” ”)		”	439,611: 74
” 1910 (” ” ”)		”	691,822: 60
” 1914 (rahasäännön ”)		”	844,220: —
” 1915 (rahasääntöehd. ”)		”	854,015: —

Neljäs Osasto.

Tonttiverot.

Kuluvana vuonna on Kaupunginvaltuusto loppuun käsitellyt esitysehdotuksena vireille pannun kysymyksen Helsingin kaupungissa voimassa olevan tonttiverotaksan muuttamisesta niin, että tonttiverotulot kohoaisivat 4,000 markasta 150,000 markkaan, sekä päättänyt evätä ehdotuksen taksan uudistamisesta. Näin ollen on Rahatoimikamari laskenut tämän tuloerän samoilla perusteilla kuin tähänkin asti, korottaen sen 200 markalla kuluvan vuoden tulosäännön määrästä.

Tämän pääosaston kohdalla on ollut tuloja:

Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.)		Smk	2,702: 72
” 1905 (” ” ”)		”	3,061: 51
” 1910 (” ” ”)		”	3,902: 11
” 1914 (rahasäännön ”)		”	4,200: —
” 1915 (rahasääntöehd. ”)		”	4,400: —

Viides Osasto.

Tuloa tuottavat oikeudet.

Siihen summaan nähden, johon Helsinkiin osotetuista tavaroista maksettavan *tuulaakin* ynnä *liikennemaksut* kävisi ensi vuonna laskeminen, lausuu liikennekamreeri muun muassa seuraavaa:

„Kun sotatila on katkaissut kauppayhteydet ulkomaisten kanssa ja sekä vienti että tuonti sen johdosta on suuressa määrin vähentynyt, ei Konttori, laskeessaan liikennekonttorin kautta kaupungille suoritettavista maksuista odotettavana olevia tuloja, ole voinut havaita muuta keinoa kuin, edellyttäen merenkulun viimeistään ensi toukokuun 1 päivästä lähtien voivan esteettömästi jatkua, laskea tämän tuloerän touko—joulu-kuulla 1911—1913 olleiden keskimääräisten tulojen mukaan tasaluvuin seuraavasti:

Tuulaaki	Smk	280,000: —
Liikennemaksut	„	700,000: —
Mittausmaksu	„	1,500: —
Makasiininvuokra	„	10,000: —
Työpalkat	„	20,000: —
Yhteensä Smk		1,011,500: —“

Rahatoimikamari puolestaan on, niinkuin edellä on monasti huomautettu, katsonut rahäsääntöehdotuksen laadinnassa olevan edellyttäminen, että nykyistä sotatilaa kestävä koko ensi vuoden. Näin ollen täytyy edellä olevia, tuntuvasti toisenlaisiin edellytyksiin nojaavia numerolukuja tuntuvasti muuttaa. Liikennekamreeri onkin huomauttanut että, jos asetetaan Rahatoimikamarin edustamalle kannalle, käy tuulaakia ja liikennemaksuja laskeminen kertyvän enintään 500,000 markkaa. Tämä laskelma on Rahatoimikamarista kuitenkin näyttänyt liian varovaiselta, erittäinkin kun saanee edellyttää Pietarin ja Rauman kautta käyvän rautatieliikenteen ja samaten Pietarista ja Räävelistä tulevan höyrylaivaliikenteen lisääntyvän. Liikennekamreerin edellyttämää sokerin tullausta Valkeasaarella ei tarvinne ottaa lukuun, koska sokeri pääasiallisesti tuodaan tänne meritse Pietarista. Näitä seikkoja silmällä pitäen on Rahatoimikamari arvellut voivansa laskea tuulaakitulot kaupunkiin osotetuista tavaroista 200,000 markaksi kuluvan vuoden tulosäännön 390,000 markan sijasta sekä liikennemaksut 400,000 markaksi tämänvuotisen tulosäännön 850,000 markan sijasta. — Sen johdosta että meriliikenne kaupungin satamissa lienee ensi vuonna verraten vähäinen, on *satamamaksuja* laskettu kertyvän 80,000 markkaa kuluvan vuoden tulosäännön 310,000 markan sijasta. Rahatoimikamari on laskenut kahdeksana kuukautena kertyvän satamamaksuja keskimäärin 10,000 markkaa eli saman verran kuin kuluvan vuoden elokuusta lähtien

kuukausittain. — Muita tämän pääosaston kohdalla olevia tuloeriä on vähennetty likimääräisen arvion mukaan ja kuluvana syksynä näistä seikoista saadun kokemuksen pohjalla.

Saa käydä kauas taaksepäin ajassa, kaksikymmentä vuotta, nähdäkseen tämän osaston kohdalla saman vähäisen tulomäärän, mikä siihen nyt on merkitty. Tulevaisuus kenties osottaa Rahatoimikamarin tällä kertaa laatineen laskelmansa liian varovasti. Mutta tämän osaston kohdalla lisääntynyt tulomäärä lisää 1915 vuoden tilinpäätöksen osottamaa säästöä ja mahdollisuutta pian vähentää sitä tilapäislainaa, joka Kamarin on täytynyt rahasääntöehdotuksessaan edellyttää otettavaksi kaupungin vakinaisissa tuloissa sotatilan johdosta syntyvän vajauksen täyttämiseksi ja jota seuraavassa lähemmin perustellaan. Tässä puheena olevan tulomäärän laskeminen runsaammaksi tosin helpottaisi ensi vuoden rahasäännön järjestelyä, mutta vaikuuttaisi erittäin rasittavasti, jos odotettuja tuloja ei kertyisikään vuoden varrella. Lopuksi on mainittava, että *Vanhankaupungin myllyn vuokra* ei enää ole pantu tulosääntöön, kun Kaupunginvaltuusto on päättänyt, että vesijohtolaitos ottaa myllyn ja myllyliikkeen haltuunsa.

Tämän osaston kohdalla on ollut tuloja:

Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.).....	Smk	1,062,207: 99
” 1905 (” ”).....	”	1,099,095: 13
” 1910 (” ”).....	”	1,495,047: 32
” 1914 (rahasäännön muk.).....	”	1,618,200: —
” 1915 (rahasääntöehd.).....	”	717,600: —

Kuudes Osasto.

Sekalaiset tulot.

Henkilökohtaisesta vaivaimaksusta useana vuonna olleen tulomäärän perusteella on Rahatoimikamari katsonut vaaratta käyvän laskeminen tämän tuloerän 65,000 markaksi tämänvuotisen tulosäännön määrän 60,000 markan sijasta. — Tulot *kaupungin sairaaloista* on Rahatoimikamari merkinnyt Terveystaloutakunnan erikoisehdotuksen mukaisesti, joka taas perustuu asianomaisten toimitsijain edellisinä vuosina saamansa kokemuksen pohjalla antamiin tietoihin. Yleensä on tulot laskettu hiukan vähemmiksi entisiä määriään. Yhdessä tapauksessa kuitenkin, nimittäin *lihan-tarkastusaseman* tuloihin nähden, on tuntuva korotusta huomattavana. Kuluvan vuoden menosääntöön ne on pantu 45,000 markan suuruisina, mutta aseman johtaja on niiden laskenut ensi vuonna nousevan 150,000 ja Terveystaloutakunta 180,000 markkaan. Sanotun aseman toiminta on kuitenkin kuluvana syksynä epäamättömästi osottanut, että mainittujen tulojen voi laskea vuonna 1915 nousevan 200,000 mark-

kaan, minkä summan Rahatoimikamari onkin pannut rahasääntöehdotukseensa. — *Työlaitoksesta* olevain tulojen on laskettu kohoavan 95,000 markasta 100,000 markkaan sekä *korvauksen köyhäin ylläpidosta* 25,000 markasta 50,000 markkaan. — Uutena tuloeränä on Musiikkilautakunnan tekemäin ja Kaupunginvaltuuston hyväksymäin laskelmain mukaan otettu huomioon *Kaupunginorkesterin tulot* 63,000 markkaa. Kun ei ole ollut kokemusta siitä, minkä verran tuloja kertyy kaupunginorkesterin konsertteihin myydyistä pääsylipuista ja minkä verran tuloja orkesterin muu toiminta voi tuottaa, ei Rahatoimikamari ole voinut käydä tutkimaan tätä erää, vaan on hyväksynyt Musiikkilautakunnan laskelmat. — *Koiraveron* on laskettu 24,000 markaksi kuluvan vuoden tulosäännön 21,000 markan sijasta. — Pakkahuoneessa olevan *kaupungin työkunnan tulot* on edellä mainituista syistä katsottu olevan laskettava tuntuvasti vähemmiksi tämänvuotista määräänsä eli 4,000 markaksi 28,000 markan sijasta. Kun kaupungin menot työkunnasta nousevat 12,000 markkaan, syntyy siis 8,000 markan ero, joka täytyy suorittaa taksoitusvaroista. Näyttää siltä kuin tässä kohden olisi korjaus saatava aikaan ja taksaa muutettava siihen suuntaan, että ne kauppiaat ja liikennöitsijät, jotka tätä työkuntaa käyttävät ja joilla siitä on hyötyä, myös korvaavat kaupungilla siitä olevat menot, jottei yleistä verotusta tarvitse tätä tarkoitusta varten käyttää. Sitä tarkoittavat esitykset eivät kuitenkaan ole aiheuttaneet toimenpidettä Kaupunginvaltuuston puolelta. — *Rakennustarkastukseen kuuluvista toimituksista* on ensi vuonna laskettu olevan tuntuvasti vähemmän tuloja kuin tänä vuonna, eli ainoastaan 10,000 markkaa 40,000 markan sijasta. Niinkuin edellä on huomautettu, ei rakennustarkastaja ole Rahatoimikamariin antanut rahasääntöehdotusta ensi vuodeksi. Mutta mikäli Rahatoimikonttori, joka toimittaa maksunpanon, on laskenut, lienee varovaisinta olla laskematta näitä tuloja vastamainittua määrää suuremmiksi. Puheenalaiset maksut ovat 1914 vuoden jälkipuoliskolla tuntuvasti vähentyneet ja tässä kohden on tuskin odotettavana muutosta ensi vuonna. — *Majoituksesta* tulevaa korvausta laskiessaan on Rahatoimikamari, niinkuin edellä on huomautettu, pannut pohjaksi Majoituslautakunnan nykyolojen perustuksella laatiman ehdotuksen. Voimassa olevain asetusten mukaan ei kaupunki saa sota-aikana korvausta maan puolustukseksi paikkakunnalle sijoitetun sotaväen majoituksesta. Sitä vastoin voitaneen tuollaista korvausta saada esimerkiksi jaetun santarmiston ja erinäisten sotilashallitusten majoituksesta, jotka on tänne sijoitettu ennen sodan puhkeamista ja sittemmin täällä pysytetty. Tähän katsoen on korvausta majoituksesta laskettu tulevan ainoastaan 115,940 markkaa kuluvan vuoden tulosäännön 457,470 markan sijasta.

Tämän osaston kohdalla on ollut tuloja:

Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.)		Smk	337,083: 29
” 1905 (” ”)		”	406,852: 51
” 1910 (” ”)		”	642,275: 95
” 1914 (rahasäännön ”)		”	1,509,125: —
” 1915 (rahasääntöehd. ”)		”	1,134,231: —

Seitsemäs Osasto.

Valtioavut.

Edellyttäen ettei Rahatoimikamarin laatimaan kaupungin kansakoulujen ja kasvatuslaitosten rahasaantöehdotukseen tehdä muutoksia ja viitaten Keisarillisen Senaatin päätökseen lokakuun 6 päivältä 1910, jonka mukaan kaupungille on myönnetty oikeus valtioavun määrää laskiessaan lukea hyväkseen 7 % kaupungin omistamain kansakoulujen (talojen ja tonttien) arvosta, sekä Keisarillisen Senaatin toimenpiteeseen elokuun 25 päivältä kuluvaa vuotta, jonka mukaan suostuntavaroista kaupunkien kansakoulujen voimassapitoon annettava apumaksu on oleva 12 1/2 % siitä määrästä, johon kaupunkikunnan todelliset menot näistä kansakouluista nousevat, olisi kaupungille mainittuja tarkoituksia varten tuleva valtioapu seuraavan laskelman mukainen:

I. Kansakoulujen valtioapu.

Palkat	Smk	1,235,942: 63
Kouluhuoneistojen vuokrat	”	51,200: —
Varattomain lasten opetusvälineet ja kirjat	”	23,500: —
Käsityötarvikkeet ja koulukeittiöt	”	19,000: —
Uudet kouluhuonekalut ja vanhain korjaus	”	7,000: —
Halot ja halkojen hakkuu	”	54,000: —
Valaistus	”	21,000: —
Vuokrattujen huoneistojen kunnossapito	”	1,100: —
	Smk	1,412,742: 63

7 % seuraavain kansakoulutalojen arvosta:

Annankadun kansakoulutalo	Smk	424,200: —
Lapinlahdenkadun ”	”	437,434: 65
Kasarminkadun ”	”	343,139: 80
Nikolainkadun ”	”	594,588: 18
Punavuorenkadun ”	”	156,460: 20
Ratakadun ”	”	706,000: —
Tehtaankadun ”	”	532,120: —
Kallion ”	”	1,230,268: 84
Vallilan ”	”	325,000: —

Fjälldalin kansakoulutalo	Smk	13,280:—	
Töölön "	"	413,740:—	
Toukolan "	"	60,000:—	
	Smk	<u>5,236,231:67</u>	Smk 366,536:22
		Yhteensä	Smk 1,779,278:85

josta määrästä kaupungille tulee kansakoulujen valtioapuna 12.5 % eli siis Smk 222,784: 85.

Tähän huomautettane, että Rahatoimikamarin olisi tullut laatia laskelma sen perustuksen mukaan, että kansakoulujen valtioapua saataisiin 25 %, jommoisella laskelmalla on tukea asiasta voimassa olevissa määräyksissä. Valtioapu nousisi siinä tapauksessa Smarkkaan 445,569: 70. Rahatoimikamari on kuitenkin katsonut menetelevänsä oikeammin ottaessaan lukuun summan, joka todennäköisesti saadaan, sen sijaan että olisi tulopuolelle merkinnyt eriä, joita varsin luultavasti ei saataisi, vaan jotka vaatisivat tilinpäätöstä tehdessä poistamaan melko suuria summia.

II. Kasvatuslaitosten valtioapu.

Palkkaukset	Smk	82,136: 62
Kouluhuoneistojen vuokrat ja korjaukset	"	16,000:—
Polttopuut ja valaistus	"	13,500:—
Opetusvälineet ja kirjat	"	4,150:—
Kalusto	"	4,350:—
7 % Bengtsårin ja Toivoniemen kasvatuslaitoksiin käytetyille kaupungin pääomille 230,000:— ja 50,000:— markalle	"	<u>19,600:—</u>
	Yhteensä	Smk 139,736: 62

josta määrästä kaupungille tulee kasvatuslaitosten valtioapuna 12.5 % eli Smk 17,467: 08. Laskien 25 %:n mukaan saataisiin Smk 34,934: 15.

Edellä olevain laskelmain mukaisesti lienee Kaupunginvaltuuston, sittenkun ensintulevan vuoden menosääntö on vahvistettu, päätettävä

Keisarilliselta Senaatilta anoa edellä mainitun suurruisten valtioapujen maksamista kaupungin kansakouluja ja kasvatuslaitoksia varten.

Apumaksua kaupungin *kansanlastentarhain* voimassapitoon ei Rahatoimikamari ole pannut tulopuolelle tähän osastoon. Tuollaista apumaksua on kaupunki tosin kuluvana vuonna saanut 66,000 markkaa, mutta Rahatoimikamarilla ei ole tiedossaan, että eduskunta olisi ensi vuodeksi osottanut tarpeellisia varoja mainittuun tarkoituk-

seen. Näin ollen Rahatoimikamari ei ole katsonut voivansa ottaa puheenalaista tuloerää huomioon rahasääntöehdotuksessaan, mutta on kuitenkin tahtonut kiinnittää Kaupunginvaltuuston huomiota mainittuun seikkaan. — *Katuvalaistuksen ja palolaitoksen valtioavut* pysyvät ennallaan 7,700 ja 21,000 markan suuruisina.

Valmistavan poika-ammattikoulun valtioapu on mainitun koulun Johtokunnan laskelman mukaisesti merkitty Smarkaksi 31,493: 74, kohoten siis Smarkalla 10,093: 74 kuluvan vuoden apumaksun määrästä. Korotus johtuu siitä, että kaupungin kustannukset kahden rinnakkaisluokan voimassapitämisestä suomenkielisellä osastolla ovat kohonneet. — *Tyttöjen ammattikoulun* valtioapu pysyy ennallaan eli 11,000 markan suuruisena. Kun kaupungin kustannukset tämänkin oppilaitoksen voimassapitämisestä ovat kohonneet rinnakkaisluokkain perustamisen johdosta, olisi ehkä ollut syytä anoa koululle korotettua valtioapua. Kun ei tämän koulun johtokunta ole sellaista anomusta tehnyt, on Rahatoimikamari pysyttänyt valtioavun entisessä määrässään.

Kaupungin *osuuden paloviinaverosta* on nykyolojen perusteella laskettu vähenevän tuntuvasti eli 18,000 markasta 10,000 markkaan.

Tämän pääluokan kohdalla ovat tulot olleet:

Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.)	Smk	461,367: 53
” 1905 (” ”)	”	254,960: 34
” 1910 (” ”)	”	495,814: 67
” 1914 (rahasäännön ”)	”	544,158: 55
” 1915 (rahasääntöehd. ”)	”	321,813: 67

Kahdeksas Osasto.

Kaupungin teknilliset laitokset.

Tämän pääluokan kohdalla mainitaan teknillisten laitosten lasketut bruttotulot vuodelta 1915.

Vesijohtolaitoksen tulot on kaupungin teknillisten laitosten Hallituksen ehdotuksen mukaisesti laskettu 1,391,550 markaksi, osottaen siis 58,150 markan lisäannystä laitoksen tämänvuotisiin laskettuihin tuloihin verraten.

Vesijohtolaitoksesta on ollut tuloja:

Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.)	Smk	522,431: 79
” 1905 (” ”)	”	640,218: 12
” 1910 (” ”)	”	1,035,450: 15
” 1914 (rahasäännön ”)	”	1,333,400: —
” 1915 (rahasääntöehd. ”)	”	1,391,550: —

Kaasutehtaankin tulot on laskettu Hallituksen erikoisen rahasääntöehdotuksen mukaisesti, joten niitä olisi 1,882,490 markkaa tämänvuotisen määrän 1,863,300 markan sijasta ja lisäennys olisi siis 19,190 markkaa.

Kaasutehtaasta on ollut tuloja:

Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.)	Smk	24,693: 15
” 1905 (” ”)	”	200,074: 53
” 1910 (” ”)	”	332,309: 49
” 1914 (rahassäännön ”)	”	1,863,300: —
” 1915 (rahassääntöehd. ”)	”	1,882,490: —

Sähkötehtaan tulot on Hallituksen rahasääntöehdotuksen mukaisesti laskettu 2,460,000 markaksi. Kun tulot kuluvalta vuodelta on laskettu 2,510,800 markaksi, olisi tämän mukaan odotettavana bruttotulojen vähenemistä 50,800 markkaa.

Sähkötehtaasta on ollut tuloja:

Vuonna 1910 (tilinpäätöksen muk.)	Smk	308,962: 46
” 1914 (rahassäännön ”)	”	2,510,800: —
” 1915 (rahassääntöehd. ”)	”	2,460,000: —

Tämän osaston kohdalla nousisivat tulot siis kaikkiaan 5,734,040 markkaan, osottaen vähäistä lisäystä eli 26,540 markkaa kuluvan vuoden laskettuun talomäärään verraten. Huomattava on kuitenkin, etteivät teknillisten laitosten tulot kuluvana vuonna läheskään nouse laskettuihin määriin, vaan on erotus 660,000 markan vaiheilla. Tältä kannalta katsoen siis teknillisten laitosten toiminta, bruttotuloja silmällä pitäen, antaa tuntuvasti toisenlaisen tuloksen. — Näiden laitosten nettotuloihin nähden viitataan siihen, mitä edellä on lausuttu teknillisten laitosten menoista, sekä tähän ehdotukseen liittyvään teknillisten laitosten taloudellista tulosta vuonna 1915 osottavaan tauluun.

Säännöllisinä vuosina ovat teknillisten laitosten bruttotulot tavallisesti tuntuvassa määrässä ylittäneet tulosäännössä lasketun määrän. Olisi siis ollut lähellä tarjona tilaisuus ensi vuoden rahasääntöehdotusta laatien laskea tulot Hallituksen edellyttämää määrää suuremmiksi ja siten helpottaa rahassäännön järjestelyä. Mutta siihen katsoen että teknillisten laitosten ensivuotisia tuloja on vaikea tarkalleen laskea, ei Rahatoimikamari ole tehnyt muutoksia Hallituksen laskemiin tulomääriin.

Tämän osaston kohdalla on ollut tuloja:

Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.)	Smk	571,011: 22
” 1905 (” ”)	”	1,314,518: 12
” 1910 (” ”)	”	2,332,433: 69
” 1914 (rahassäännön ”)	”	5,707,500: —
” 1915 (rahassääntöehd. ”)	”	5,734,040: —

Yhdeksäs Osasto.

Puhtaanapitolaitos.

Ensi vuodeksi laatimassaan erikoisehdotuksessa huomauttaa kaupungin yleisten töiden Hallitus että, kun kaupungin puhtaanapitolaitoksen tilaajain luku on lisääntynyt ja varastoon pannun lannankin menekki pyrkii kasvamaan, käynee tulot *talonomistajain* maksuista korottaminen 230,000 markasta 235,000 markkaan sekä tulot *myydystä lannasta* 45,000 markasta 50,000 markkaan. Kun kaupungin menot sen *omien talojen puhtaanapidosta* on käynyt rahasääntöehdotuksessa vähentäminen 27,780 markasta 26,900 markkaan, vähenevät tulotkin, koska puhtaanapitolaitos tässä tapauksessa laskee ainoastaan omat kustannuksensa, viimeksi mainittuun määrään.

Tämän osaston kohdalla on ollut tuloja:

Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.)		Smk	114,044: 18
" 1905 (" ")		"	122,383: 44
" 1910 (" ")		"	166,763: 63
" 1914 (rahassäännön ")		"	322,780: —
" 1915 (rahassääntöehd. ")		"	331,900: —

Kymmenes Osasto.

Lainat.

Erinäisten Kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin tekemäin päätösten mukaisesti on seuraavat menoerät pantu maksettaviksi 1911 vuoden lainavaroista ja sentähden luettu tuloihin tämän osaston kohdalla, nimittäin:

1) Nickbyn mielisairaala		Smk	440,897: 70
2) Mainitun sairaalan kalusto		"	162,900: —
3) Kunnan teurastamo		"	1,000,000: —
4) Murtokadun teettäminen		"	1,291,100: —
5) Ryttylän maatilan osto		"	106,000: —
		Yhteensä	Smk 3,000,897: 70

Tämän lisäksi on Rahatoimikamari eri esityksessä ehdottanut, että Kaupunginvaltuusto lisätyin luvuin päättäisi panna mainituista lainavaroista maksettaviksi seuraavat menot, jotka joko varsinainen Kaupunginvaltuusto jo on myöntänyt edeltäpäin

maksettaviksi kaupunginkassasta tahi jotka on pantu rahasääntöehdotukseen ja näyttävät olevan maksettavat lainavaroista. Nämä erät ovat seuraavat:

1) Hoitajaoppilaiden asuinhuoneistojen sisustaminen		
Nickbyn mielisairaalaan	Smk	13,000: —
2) Lisämääräraha Nickbyn mielisairaalan kalustoa varten	„	27,100: —
3) Rahapajanrannan erään osan uudestirakentaminen..	„	210,000: —
4) Höyryruoppaajan osto	„	45,000: —
5) Vesijohdon laajennus	„	118,300: —
6) Kaasumittarien osto	„	20,000: —
7) Sähkötehtaan Sörnäsissä olevan pääaseman uudesti- rakentaminen.....	„	69,000: —
8) Sähkämittarien osto	„	60,000: —
	Yhteensä Smk	562,400: —

Mainittava on, että Rahatoimikamari ei ole rahasääntöehdotukseensa meno- eikä tulopuolelle pannut sitä 838,000 markan lisämäärärahaa, jota kulkutautisairaalan rakennustoimikunta on eri esityksessä pyytänyt.

Vuonna 1911 otetusta lainasta, joka, pääomanalennus ja lainauskustannukset pois luettua, oli Smk 23,556,791:49, on tähän asti osotettu määrärahoja seuraaviin tar-koituksiin:

1) Pitkäsillan uudestirakentaminen	Smk	907,500: —
2) Uusi kulkutautisairaala.....	„	1,942,800: —
3) Uuden kulkutautisairaalan kalusto.....	„	100,000: —
4) Uusi mielisairaala	„	2,800,500: —
5) Kallion uusi paloasema	„	225,000: —
6) Hermannin uusi „	„	25,000: —
7) Korkeavuorenkadun talon n:o 39 osto	„	125,000: —
8) Aleksanderinkadun „ „ 26 „	„	400,000: —
9) Helsingin laivaveistämöalueen „	„	1,000,000: —
10) Hakaniemen torin uusi kauppahalli	„	420,000: —
11) Työ- ja vaivaistalon uutisrakennustyöt	„	373,340: —
12) Bus- ja Santaholman järjestely	„	2,200,000: —
13) Vesijohdon laajennus	„	1,599,505: 17
14) Sähkötehtaan „	„	3,410,000: —
15) Kaasutehtaan „	„	480,000: —
16) P. Roobertinkadun talon n:o 8 osto.....	„	148,000: —
17) Kunnan teurastamo	„	2,000,000: —
18) Yleishyödyllinen rakennuslainarahasto	„	2,000,000: —
19) Murtokadun kustannukset	„	1,311,000: —
20) Ryttylän kartanon osto.....	„	106,000: —
	Yhteensä Smk	21,573,645: 17

Lainavaroja on siis osottamatta Smk 1,983,146: 32. Jos Kaupungivaltuusto lisätyin luvuin myöntyisi Rahatoimikamarin esitykseen lainavarain osottamisesta rahasääntö-ehtotuksessa lueteltuihin tarkoituksiin, kaikkiaan 562,400 markkaa, sekä uuden kulku-tautisairaalan rakennustoimikunnan esitykseen 838,000 markan lisämäärärahan osotta-misesta, olisi 1911 vuoden lainavaroista käyttämättä Smk 582,746: 32.

Ei liene aivan vailla mielenkiintoa vertailla, minkä verran kahta vuotta pitem-mäksi takaisinmaksuajaksi otettuja lainavaroja on pantu eri vuosien tulosääntöihin:

Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.)	Smk	1,814,878: —
” 1905 (” ”)	”	356,050: —
” 1910 (” ”)	”	5,350,150: —
” 1911 (” ”)	”	4,045,252: 30
” 1912 (” ”)	”	4,007,590: —
” 1913 (” ”)	”	2,676,615: 94
” 1914 (rahasäännön ”)	”	13,336,624: —
” 1915 (rahasääntöehd. ”)	”	3,563,297: 70

Viimeiseksi eräksi tämän osaston kohdalle on Rahatoimikamari pannut enintään 1,600,000 markkaa kahta vuotta lyhemmäksi takaisinmaksuajaksi otettuja lainavaroja kaupungin vakinaisiin tuloihin sotatilan johdosta syntyvän vajauksen täyttämiseksi. Rahatoimikamarissa on tosin lausuttu epäilyksiä tuollaisen menettelyn oikeutuksesta, koska kunnallisasetus edellyttää, että menojen suorituksiksi, joita kaupungin vakinaisten tulojen lisäksi tarvitaan kaupungin yhteiseksi hyödyksi tahi sen erinäisiin tarkoituksiin, on kunnan jäseniä verotettava sillä tavoin ja niiden perusteiden mukaan kuin mai-nittu asetus säättää. Mutta toiselta puolen on huomattava, että nykyiset olot ovat niin tavattomat, että muodollisen poikkeamisen voimassa olevasta asetuksesta ei tule herättää epäilystä. Siihen nähden mainittakoon, että vallitsevan sotatilan johdosta ovat toiselta puolen kaupungin majoituskustannukset kohonneet 225,000 markalla ja toiselta puolen on kaupungin tulojen laskettu vähenevän yksinomaan satama-, tuulaaki- ja liikennemaksujen osalta noin 900,000 markalla. Mainittujen olojen aikaansaama erotus teknillisten laitosten menoihin ja tuloihin ei tosin ole numeroluvuilla tarkoin osotettavissa, mutta saanee sen joka tapauksessa laskea ainakin 500,000 markaksi. Nämä sotatilan johdosta vähentyneet tulot ja lisääntyneet menot nousevat siis suurempaan määrään kuin rahasääntöön pantavaksi ehdotettu lyhytaikainen laina. Huomattava on niinkään, että jo kuluvana vuonna kaupungin menot ovat sotatilan johdosta lisäänty-neet ja tulot niin tuntuvasti vähentyneet, että koko säästö on mennyt siten syntyneen vajauksen täyttämiseen. Ei sentähden näytä epäoikeutetulta jakaa vajuus useamman vuoden kesken, jottei sillä rasiteta yhden ainoan vuoden rahasääntöä. Aikaisemminkin on erinäisten rakennusyritysten kustannukset suoritettu kahta vuotta lyhemmäksi takaisinmaksuajaksi otetuista lainavaroista rahasäännön järjestelyn helpottamiseksi ja taksoitusmäärän liiallisen kohoamisen estämiseksi.

Yhdestoista Osasto.

Taksoitus.

Se rahamäärä, mikä lisäksi tarvitaan ensi vuoden rahasäännön järjestelyä varten ja sentähden on kunnan verovelvollisilta jäseniltä taksoittamalla otettava, on siis Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaan Smk 6,722,429: 47 eli Smk 829,164: 71 suurempi kuluvan vuoden taksoitusmäärää. Ensi vuonna kutakin veroäyriä kohti kannettavaa maksua laskiessaan on Rahatoimikamari Taksoitusvalmistelukunnan puheenjohtajan kanssa neuvoteltuaan edellyttänyt veroäyri-luvun, joka kulvana vuonna oli 331,550, ensi vuonna kohoavan 334,000:en. Tämä lisäannus on tosin tuntuvasti pienempi kuin edellisinä vuosina, mutta täytyy ottaa huomioon, että tälläkin alalla vaikuttavia seikkoja on vaikea arvata. Näyttää kuitenkin siltä kuin Kamari ei olisi menetellyt varomattomasti pannessaan vastamainitun luvun laskelmainsa pohjaksi. Alempana oleva taulu näyttää veroäyrien luvun sekä taksoitusmäärän vuosina 1900—1915:

	Veroäyriä	Taksoitussumma Smk
Vuonna 1900 (tilinpäätöksen muk.)	136,575	1,724,761: 49
” 1905 (” ”)	159,427	1,914,336: 24
” 1910 (” ”)	238,808	3,915,708: 10
” 1914 (rahasäännön ”)	331,550	5,893,264: 76
” 1915 (rahasääntöehd. ”)	334,000	6,722,429: 47

Jos edellytetään veroäyriä olevan 334,000, olisi kutakin veroäyriä kohti pantava maksettavaksi Smk 20: 10.

Seuraavasta taulusta näkyy, minkä suuruinen veroäyri on Helsingissä ollut vuosina 1900—1915 Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaan sekä vahvistetun verotusmäärän perusteella:

	Rahatoimikamarin laskelma	Todellinen määrä
Vuonna 1900	12: 95	12: 66
” 1905	14: —	12: 01
” 1910	17: 25	16: 40
” 1911	19: 10	16: 70
” 1912	17: 65	16: 15
” 1913	17: 70	17: 60
” 1914	18: 50	17: 80
” 1915	20: 10	—: —

Niinkuin näkyy, on Rahatoimikamari kauttaaltaan ehdottanut korkeampaa taksoitusta kuin sittemmin on toimeenpanttu. Rahatoimikamarin laskeman ja todellisen taksoitusmäärän välinen ero johtuu osin siitä, että Kamari tavallisesti on laskenut veroäyriluvun liian alhaiseksi, mutta myös siitä, että Kaupunginvaltuusto on alentanut Kamarin ehdottamaa taksoitusmäärää.

		R:kamarin ehdottama taksoitusmäärä	Kvston vahvistama taksoitusmäärä	Erotus
Vuonna 1900	Smk	1,684,564: 02	1,724,761: 49 +	40,197: 43
” 1905	”	1,926,578: 95	1,914,336: 24 —	12,242: 71
” 1910	”	4,204,526: 61	3,915,708: 10 —	288,818: 51
” 1911	”	4,307,166: 21	4,327,869: 15 +	20,702: 94
” 1912	”	4,858,861: 09	4,534,985: 09 —	323,876: —
” 1913	”	5,308,126: 05	5,348,310: 52 +	40,183: 87
” 1914	”	5,933,807: 76	5,893,264: 76 —	40,543: —

Rahatoimikamarin ensi vuodeksi laskema, kultakin veroäyriältä maksettava määrä on tosin suurempi kuin Helsingissä tähän asti todellisuudessa on käytetty, mutta nykyoloihin katsoen sitä kuitenkin täytyy pitää kohtuullisena verratessa maamme usempain muiden kaupunkien ja erittäinkin Skandinavian suurempien kaupunkien oloihin.

Paitsi edellä mainittuja asiakirjoja pannaan oheen Rahatoimikonttorin laatima säästöarviolaskelma marraskuun 1 päivältä 1914.

Rahatoimikamarin puolesta:

Alexis Grpienberg.

Georg Estlander.

HELSINGIN KAUPUNGIN
TEKNILLISTEN LAITOSTEN
HALLITUS.

*Helsingissä,
lokak. 9 p:nä 1914.*

N:o 493.

Helsingin Rahatoimikamarille.

Hallituksella on kunnia Rahatoimikamarille täten lähettää ehdotukset teknillisten laitosten ensintulevan vuoden 1915 rahasäännöksi erikoisperustelmineen, ja saa Hallitus samalla huomauttaa, että puheenalaiset ehdotukset on, niinkuin niistä käy selville, laadittu noudattaen kaikkea sitä säästäväisyyttä, jota nykyiset tavattomat olot vaativat, ja että sentähden erinäisiä määrärahoja osin on ehdotuksista kokonaan poistettu, osin pantu niihin tuntuvasti supistetuun määrin, jotka määrärahat kuitenkin kohta säännöllisten olojen jälleen palattua on rahasäännössä otettava asianmukaiseen huomioon.

Helsingin kaupungin teknillisten laitosten Hallitus:

Hj. Schildt.

I. Savonius.

HELSINGIN KAUPUNGIN

VESIJOHTOLAITOS

*Helsingissä,
lokak. 9 p:nä 1914.*

*Helsingin Rahatoimikamarille.***Vesijohtolaitoksen 1915 vuoden meno- ja tulosäännön perustelu.**

Esillä olevan menosääntöehdotuksen järjestystä on muutettu siten, että se on saatettu kaasu- ja sähkötehtaan menosäännöissä jo useana vuonna noudatetun asiajärjestyksen mukaiseksi. Tästä on sekin etu, että vuosikertomukseen tarvittavat numerotiedot saadaan suorastaan kirjoista, mikä ei ole tähän asti ollut laita. Tosin rahasäännön selvyys vähenee juuri siirtymisaikana, mutta osin ovat useimmat erät samat, vaikka toisessa järjestyksessä, osin ovat muutokset vähäpätöisiä ja eräissä tapauksissa — kun määrärahat koskevat palkkauksia — Kaupunginvaltuuston jo hyväksymiä.

Rahasääntöehdotuksen erät poikkeavat kuluvan vuoden rahasäännön vastaavista eristä seuraavissa tapauksissa:

Hallinto.

Toimitusjohtajan ja kamreerin palkankorotukset 10 ja 5 vuoden palveluksesta maksetaan koko vuodelta eikä vain osalta vuotta. Konttoriapulaisia varten on tähän osastoon pantu ainoastaan 6,500 markkaa, ja aikaisemmasta 12,000 markan määrärahasta on loput pantu nimikkeen „Johtotyöosasto, työpaja ja varasto“ kohdalle. Konttorin vuokraa ynnä siivoamista ja valaistusta varten on pantu hiukan korotettu määräraha, 7,000 markkaa, syystä että menot jo kahtena vuonna ovat nousseet tähän määrään. Tarverahoja y. m. sitä vastoin on pantu eri päänimikkeitten kohdalle ja niiden loppusumma on 9,500 markkaa tämänvuotisen määrän 8,000 markan sijasta. Nämä 8,000 markkaa eivät kuitenkaan ole se summa, mikä tänä vuonna tarvitaan, vaan oli Hallituksen hyväksymään ehdotukseen pantu suurempi summa, joten saa pitää varmana, että erä tulee jonkin verran ylitettäväksi.

Käyttö.

Kemistin palkkaukseen on nyt luettu korotus 5 vuoden palveluksesta koko vuodelta. Kustannukset veden nostosta sekä kemiallisesta puhdistamisesta ja selkeyttämisestä

on merkitty, edelliset 10,000 ja jälkimäiset 40,000 markaksi, osin syystä että vedenkulutuksen on edellytetty lisääntyvän, osin syystä että kemiavalmisteiden kustannukset ainakin vuoden alkupuoliskolla tuntuvasti kohoavat entisestään, ja osin vihdoin syystä että kaupungin nyttemmin täytyy suorittaa tullimaksu kaikista vesijohtotarpeista, sittenkun Keisarillisen Senaatin esitys tullivapaus lakkauttamisesta lienee hyväksytty. Sitä vastoin on nykyinen suodatusta varten oleva määräraha voitu vähentää puolella eli 7,000 markkaan. „Korjaukset ja kunnossapito“ niminen erä on nyt jaettu eri päänimikkeiden kohdalle ja nousee, lukuun otettuina erikseen mainitut määrärahat yövärtijaa, sekalaisia kustannuksia sekä katsastuksia ja päivystystä varten, 49,000 markkaan 1914 vuoden rahasăännön 50,000 markan sijasta.

Valaistus- ja lämmitysmäärärahat on niinkään jaettu eri päänimikkeitten kohdalle ja niiden summa on nyt, toisen 3,000 ja toisen 9,000 markkaa. Syyskuun 1 päivästä 1913 samaan päivään 1914 on näitä menoja ollut Smk 3,231: 39 ja 7,580: 13.

Jakelu.

„Vesimittarien lukemista ja tarkastusta varten“ nykyisessä rahasăännössä oleva 12,500 markan menoerä on jaettu kahteen osaan, joista toinen käsittää „konttoriapulaisten“ kohdalla 7,000 markkaa ja toinen on yhdistetty aikaisemmin sekalaisien menojen kohdalla mainittuun 2,000 markan erään „kustannuksia verolippujen ja laskujen jakelusta ja perimisestä“. Näiden eräin summa on nyt 15,500 markkaa, joten lisäännys on 1,000 markkaa. Vesimittarien vaihtoa ja tarkistusta varten olevaa määrärahaa on korotettu 2,000 markalla, syystä että nämä työt vaativat yhä suurempia kustannuksia, joista kuitenkin aina myös on lisätuloja.

Putkiverkko ja vesisäiliö.

Kaupunginvaltuuston viime toukokuun 26 päivänä tekemän päätöksen johdosta on menosääntöön pantu yhden insinöörin palkka 5,400 markkaa ja tämän johdosta eri menoeräksi merkitty jo edellä mainittu johtotöiden katsastuksia y. m. varten oleva 1,000 markan määräraha.

Johtotyöosasto, työpaja ja varasto.

Kaupunginvaltuuston syyskuun 22 päivänä tekemän päätöksen mukaisesti on työpajainsinöörin palkkaus merkitty 5,100 markaksi. Nimikkeen „Hallinto“ kohdalla on aikaisemmin ollut tarpeellinen määräraha konttoriapulaisia varten, mutta kun erät nyt on jaettu, on tähän pantu määrärahan osa yhdistetty erään „Avustus varastonhoitajalle ja inventtauksia varten“. Summa nousee sentähden 9,500 markkaan ja lisäännys on

1,000 markkaa sen lisätyön johdosta, mikä on tehtävä, sittenkun kaupungin oikeus saada tullitta tuottaa maahan yksityisten taloihin käytettäviä vesijohtotarvikkeita jo tänä vuonna ja kaupungin kaikkiin vesijohtotarvikkeisiin nähden on vastaiseksi lakkautettu. Käy sentähden tarpeelliseksi tehdä eri tili tähän asti tullautetuista ja tullauttamattomista tarveaineista.

Sekalaiset menot.

Eriä „Veroja Helsinginpitäjän kunnalle“ ja „Palovakuutusmaksuja“ on kumpaistakin korotettu 200 markalla. „Maa-alueiden vuokria kaupunginkassaan“ nimistä erää on korotettu 100 markalla Rahatoimikamarin marraskuun 20 päivänä 1913 tekemän päätöksen johdosta. Maanvuokrain joukossa on myös mainittu kaasutehtaalle maksettava 1,500 markan korvaus putkien varastopaikaksi vuokratusta maa-alueesta. Määrärahaa kesäloman hankkimiseksi vähintään viisi vuotta kunnan palveluksessa olleille työntekijöille on korotettu 200 markalla, joten tämä erä nyt kohoaa 2,000 markkaan. Opintomatkoja ja edustuskustannuksia y. m. varten olevaa määrärahaa on katsottu olevan vähentäminen puolella ja pohjavesitutkimuksia varten oleva määräraha on kokonaan poistettu, syystä että aikaisemmin myönnetystä määrärahasta on säästössä niin paljon, että tutkimuksia kuitenkin käy vuoden varrella jatkaminen. Uusi erä on „Vapaakaivojen laittaminen Rahatoimikamarin osottamille paikoille“. Kamari on nimittäin käsenyt Hallituksen panna ehdotukseensa 400 markkaa vesiputken laittamiseksi Hietalahden satamaan, ja kun vuoden varrella voi lisäksi ilmaantua tällaisia tarpeita, on summa korotettu 1,000 markkaan.

Muut erät ovat ennallaan tai on niistä edellä mainittu.

Hallinnosta ja käytöstä y. m. olevat menot nousevat täten 481,973 markkaan kuluhan vuoden rahasäännön määrän 435,823 markan sijasta.

Uutistytöt.

Paitsi tavallisia työkalujen ja vesimittarien ostoon varattuja eriä, jotka nyt kuitenkin ovat entisiä jonkin verran pienemmät, on uutistöiden joukossa kaksi työtä, jotka laitos erikoisesti haluaa teettää, nimittäin painejohto Siltasaarelta Itäiselle Viertotielle ja laskujohto suodattimiin. Siltasaarelta lähtevä painejohto olisi viimeinen osa niitä laajennustöitä, joita useana vuonna on teetetty ja jotka ovat Vanhassakaupungissa olevan laitoksen laajennus, uuden painejohdon teettäminen sieltä vesisäiliöön ja viimeksi mainitun lisärakennus. Näissä paikoissa on sentähden nyt olemassa jonkinlainen vara vastaisen suuremman vedenkulutuksen tyydyttämiseksi, mutta Siltasaarella olevan uuden laitoksen ja Itäisen Viertotien varrella sijaitsevan vanhimman konehuoneen väliset johdot ovat riittämättömät. Täällä on edelleen ainoastaan yksi painejohto, minkätähden tarpeellista

vesimäärää ei voida nostaa kaupunkiin, jos tämä johto täytyy sulkea. Toinen laskujohto suodattimiin taas on tarpeellinen yhdenmukaisemman vedenkorkeuden aikaansaamiseksi suodattimissa, kun nämä yhtämittaisten laajennusten johdosta nyttemmin ovat niin pitkät, että vanhemmassa johdossa syntyvä kitkahukka käy tuntuvaaksi. Kustannuksia näistä töistä on toisesta 39,000 ja toisesta 12,600 markkaa. — Muut työt ovat Rakenuskonttorin suunnitteleman vanhempain ja uudempain katujen tasoitustöiden varassa. — Kaikkien lueteltujen uutistöiden kustannukset nousevat yhteensä 174,100 markkaan.

Tulot.

Vedenmyynnistä, siihen luettuna kaupungin oma vedenkulutus, on tulojen nyt laskettu lisääntyvän ainoastaan 70,000 markalla, joten tämä tuloerä nousee 1,320,000 markkaan. Tulot vesimittarien vuokrasta on pysytetty 46,000 markan määräisinä, jota vastoin korvaus vapaakaivoissa ja hevosaltaissa kulutetusta vedestä on viime ja tänä vuonna saavutetun kokemuksen nojalla voitu vähentää 5,000 markkaan. Tulot palojohto- y. m. maksuista on korotettu 350 markalla. Sen ohessa on voiton valmistetuista johtotöistä johtotyöosastolla odotettavana olevan töiden vähenemisen johdosta laskettu vähenevän 25,000 markasta 20,000 markkaan.

Tuloja on laskettu olevan kaikkiaan 1,391,550 markkaa, joten lisäennys on 58,150 markkaa. — Jos tuloista vähennetään lasketut menot, paitsi uutistöiden kustannuksia 481,973 markkaa, on ylijäämä 909,577 markkaa. Tästä vähenee lisäksi 5 %:n korko rakennuspääomalle, joka 1915 vuoden alussa on 7,620,000 markkaa, ja vahvistetun suunnitelman mukainen kuoletus, edellinen 381,000 ja jälkimäinen 194,000 markkaa, joten siis puhdas voitto vuodelta 1915 olisi 334,577 markkaa.

Helsingin kaupungin Vesijohtolaitos:

Albin Skog.

HELSINGIN KAUPUNGIN

KAASUTEHDAS.

*Helsingissä,
syysk. 29 p:nä 1914.*

Kaasutehtaan 1915 vuoden meno- ja tuloarvion perustelut.

Kaasun valmistus- ja myyntimahdollisuuksia vuonna 1915 on toistaiseksi vaikea arvata. Säännöllisten olojen vallitessa olisi kaasunkulutuksen vuonna 1915 voinut laskea nousevan noin 8,600,000 kuutiometriin.

Kaasutehtaan täytyy kuitenkin ensi talvena ja todennäköisesti toukokuun loppuun asti supistaa tuotantoansa, ja luultavaa on, ettei vielä 1915 vuoden syksylläkään voida saavuttaa sitä kaasunmenekkiä, jota ennen sodan puhkeamista olisi ollut oikeutettu edellyttämään.

Niillä edellytyksillä, mitkä kaasutehtaalla nykyään on ensitalvisen kaasunvalmistukseen nähden, voi tehdas loka—toukokuulla valmistaa enintään noin 4,850,000 m³ kaasua, nimittäin 3,380,000 m³ kivihiilikaasua ja 1,470,000 m³ öljyllä karburoitua kaasua.

Sekä vesikaasun että myöhemmin hankituista kalliista kaasuhiilistä valmistetun kivihiilikaasun kustannukset kohoavat kuitenkin entistään tuntuvasti kalliimmiksi. Tämän johdosta on Hallitus ehdottanut kaasihintaa korotettavaksi 50 %:lla. Tämän korotetun kaasunhinnan johdosta ei kulutus talven mittaan luultavasti nouse nyt edellytetyjä valmistusmääriä suuremmaksi, vaikka kaikki rajoitukset lakkautettaankin kohta kun edellytetyn laajuinen valmistusmäärä on taattu. Lasketusta talvikulutuksesta tulee noin 1,950,000 m³ kuluvan vuoden ja noin 2,900,000 m³ (säännöllisissä oloissa noin 3,800,000 m³) ensi tammi—toukokuun osalle.

Vuoden loppupuoliskolla oletetaan kaasutehtaan käyttävän kaasunvalmistukseen kaasuhiiliä, joita on tuotettu maahan keväällä ja kesällä. Kaasuhiilien hinnan on oletettu pysyvän varsin korkeana, minkätähden kaasunhinnankin on edellytetty pysyvän Hallituksen ehdottamaan määrään korotettuna.

Tämä ynnä vuoden loppupuoliskolla vallitseva kireä taloudellinen tila todennäköisesti vaikuttaa menekkiin, joka mainitulta ajalta on laskettu 3,700,000 (säännöllisissä oloissa vuonna 1915 noin 4,800,000) m³:ksi.

Rahasääntölaskelman perusteeksi pantu kaasunkulutusmäärä on siten 6,600,000 m³.

Kaupungin uudenaikaisesti laitetussa kaasutehtaassa, joka työskentelee sangen vähälukuisella henkilökunnalla, ei valmistuskustannuksia käy mainittavasti huojistaminen, vaikka kaasun valmistusmäärä väheneekin. Käyttökustannukset pysyvät sentähden miltei

samoina kuin edellisinäkin vuosina ja odotettavina olevat vähäiset eroavaisuudet luetellaan jällempänä seuraavassa eri menoeräin erikoisperusteluissa.

Tulopuolella on kaasua edellytetty myytävän korotetusta 22 1/2 pennin hinnasta m³, kuitenkin huomioon ottaen, että erinäiset kuluttajat, jotka käyttävät kaasua elinkeinon harjoitukseen tahi joiden on pakko käyttää yksinomaan kaasua, saavat kohtuullisen hinnanalennuksen.

Koksinmyynti, jolla kaasutehtaan rahasäännössä on lähinnä kaasunmyyntiä suurin merkitys, on osittain suoritettu kaupungissa olevain ostajain kanssa tehdyillä välikirjoilla. Kaasutehdas on sitoutunut kaupungin virastoihin ja laitoksiin toimittamaan saman koksimäärän kuin viime vuonnakin, eli yhteensä 1,800 tonnia, silloisten olojen mukaan sovitusta erittäin alhaisesta hinnasta, Smkasta 3: 60 sadalta kilolta, ja myös taannut kaikille sopimuksentekijöille 30 % sopimuksen mukaisesta koksimäärästä entiseen hintaan.

Ennen sotaa maahan tuotetusta hiilimäärästä saatu koksi myydään siis 36 markasta tonni. Myöhemmin ostetuista kalliista hiilistä valmistettu koksi sitä vastoin saataneen kaupan käypähinnasta eli noin 60 markasta tonni. Tämä koksinhintaa onkin pantu rahasääntölaskelmaan. Miten koksihintaa järjestyvät vuoden jälkipuoliskolla, on vaikea arvata. Hintaa on kulunkiarviossa laskettu hiukan huokeammaksi eli 45 markaksi tonnilta. Korkeampaa hintaa tuskin lienee odotettavana.

Tervan hinta on laskettu miltei samaksi kuin edellisenäkin vuonna. Ammoniakkituotteiden hinta niinkään on pysytetty enallaan.

Vuosirahasäännön järjestykseen on taaskin tehty vähäisiä muutoksia suuremman selvyyden saavuttamiseksi. Edellisten vuosien rahasäännössä on pääputkiverkon korjaus ollut nimikkeen „*Valmistuskustannukset*“ kohdalla. Se työmestari, joka lähinnä valvoo kaikkia pääputkiverkkoon kuuluvia töitä, on mainittu nimikkeen „*Johtotyöt ja varasto*“ kohdalla, ja taas yksityisten talojohtojen korjaus- ja kunnossapitokustannukset, jotka oikeastaan nekin ovat osa pääputkijohdon töitä, on mainittu nimikkeen „*Jakelu*“ kohdalla. Tämä epäjohdonmukaisuus on esillä olevassa rahasääntöehdotuksessa korjattu panemalla siihen uusi „*Pääputkiverkko*“ niminen osasto, jonka kohdalle on merkitty kaikki tähän kuuluvat menoerät.

Samaten on päänimike „*Johtotyöt ja varasto*“ selväpiirteisyyden lisäämiseksi jaettu kahteen pääryhmään, joiden nimikkeinä on „*Johtotyöt*“ sekä „*Varasto ja näyttely*“.

Tapaturmain korvausmäärärahoja on rahasääntöön pantu sama määrä kuin edellisenäkin vuonna, vaikka ensi vuoden alusta on aikomus tuntuvasti muuttaa työntekijäin turvaamista työssä kohtaavalta tapaturmalta. Tähän asti ovat kaasutehtaan työntekijät olleet vakuutettuina työkyvyttömyyden ja kuolemantapauksen varalta „*Konepajain keskinäisessä tapaturmavakuutusyhtiössä*“. Tämä vakuutus on kuitenkin Hallituksen päätöksen mukaan irtisanottu tämän vuoden loppuun, mistä lähtien kaasutehdas itse vastaa kaikesta korvauksesta. Menoerä on kuitenkin, niinkuin sanottu, enallaan.

Seuraavassa meno- ja tulosäännön muuttuneiden eräin perustelussa ei kajota niihin supistuksiin, joita luonnollisesti johtuu arvaamattomasta tuotannon vähenemisestä.

A. Hallinto.

Tämän päänimikkeen kohdalle on kaikki menoerät pantu entisin määrin.

B. Valmistus.

Vaikka kaasutehdas pysyy aikaisemmin tekemässään ehdotuksessa palkankorotuksen myöntämisestä niille virkamiehille, joiden palkkauskysymystä palkanjärjestelyvaliokunta jo on käsitellyt, sekä samalla haluaisi valiokunnan ehdotuksen mukaisesti soveltaa periaatetta palkankorotuksen antamisesta 5 ja 10 vuoden palveluksesta, ei korotettuja palkkoja ole pantu esillä olevaan rahasääntöehdotukseen, koska Hallitus on vastustanut palkkain korotusta nykyoloissa.

Poikkeus on kuitenkin tehty kaasutehtaan kemistiin nähden, jolta nykyään vaaditaan lisätyötä erilaatuisen kaasun valmistuksen johdosta ja varsinkin kun kemistin, samalla avustavan käyttöinsinöörin, tähänastisten palkkaetujen ei enää voi katsoa vastaavan hänen pitkää työaikaansa ja vastuunalaista tehtäväänsä.

Hiilien ostoa varten on ehdotukseen pantu 686,800 markkaa.

Öljyllä karburoidun kaasun valmistus on edellytetty tarpeelliseksi ainoastaan ensi talvena ja keväällä, ja on sitä varten varattu 72,000 markkaa.

Johtotyöt.

Johtotyöinsinöörin palkka on jo mainituista syistä ehdotukseen pantu entisen määräisenä.

Konttoriapulaisten lukua on lisätty yhdellä ja näiden apulaisten palkkauserää korotettu 2,500 markalla, syystä että on havaittu konttorityötä häiritseväksi ja muutoinkin hankalaksi, että kaikki ilmoitukset kaasuntoimituksen häiriöistä, kojeiden epäkuntoon joutumisesta y. m. tehdään pääkonttoriin, mistä tähän asti kaikille päivystystyömiehillekin on annettu työmääräykset. Nämä ilmoitukset siirretään nyt teknilliselle osastolle, missä kaikki korjaukset y. m. ovat välittömästi johtotyöosaston valvonnan alaisina. Tämän muutoksen edellytetään myös vähentävän päivystyksestä ja pienenlaisten vikojen korjaamisesta olleita menoja, joita varten aikaisemmissa rahasääntöehdotuksissa on päälukossa „Jakelu“ ollut 16,000 markkaa, mutta nyt on pantu ainoastaan 12,000 markkaa.

Uutistyt.

Nykyistä tilannetta silmällä pitäen on 1915 vuoden rahasääntöehdotukseen pantu sangen vähän uutistöitä. Pääputkiverkon ulottaminen Vallilaan käy välttämättömäksi

tuossa esikaupungissa jatkuvan rakennustoiminnan ja kaasuntarpeen lisääntymisen johdosta. Paitsi Vallilaan tehtävää pääjohtoa varten on ehdotukseen pantu 6,000 markkaa käytettäväksi Hallituksen määräyksen mukaan rakennustoiminnan aiheuttamiin tarpeisiin.

Tulot.

Katuvalaistuksesta on laskettu olevan tuloja 205,020 markkaa kuluvan vuoden 195,000 markan sijasta. Ehdollista valaistuksen supistusta vastaa kaasunvalmistuksen omaan kustannusten kohoaminen, joten tämä nykyolojen pohjalla arvioitu menoerä luultavasti vastaa todellisuutta.

Keittokaasusta on laskettu 22 ¹/₂ pennin hinta, josta kuitenkin on luettu pois tarpeelliset hinnanalennukset niissä tapauksissa, jolloin hinnankorotus vaikuttaisi arveluttavasti elinkeinon harjoittamismahdollisuuteen taikka muutoin tuottaisi vahinkoa niille talonomistajille, jotka ovat laittaneet kaikki keittiönsä niin, ettei niissä voi polttopuita käyttää.

Esillä olevassa rahasääntölaskelmassa on kaasutehtaan tulot laskettu 1,882,490 markaksi ja menot, niistä vähennettyä uutistöiden kustannukset, 1,301,664 markaksi. Bruttoylijäämä on siis 580,826 markkaa. Jos tästä luetaan pois korko 1915 vuoden alussa olevalle kaasutehtaan perustamisarvolle, 256,400 markkaa, sekä laskettu kuoletus 178,860 markkaa, jää puhtaaksi voitoksi 145,566 markkaa.

Helsingin kaupungin Kaasutehdas:

Edv. Cedercreutz.

HELSINGIN KAUPUNGIN

SÄHKÖLAITOS**Sähkötehtaan 1915 vuoden meno- ja tulosääntöehdotuksen perustelmat.**

Nykyolojen johdosta, jotka toiselta puolen ovat tuntuvasti lisänneet valmistuskustannuksia, erittäinkin polttoaineiden kustannuksia, sekä toiselta puolen kehottavat arvioimaan tuloerät varovasti, ei sähkötehtaan 1915 vuoden rahasääntö osota läheskään yhtä edullista tulosta kuin säännöllisissä oloissa. Tämän johdosta on erinäisiä menoja mikäli mahdollista supistettu ja ainoastaan välttämättömiksi katsottuja korotuksia tehty. — Kuluvan vuoden rahasäännöstä tehtyjen poikkeusten perustelemiseksi saa allekirjoittanut esittää seuraavaa:

B. Käyttö.

Erä 9. Jo viime vuonna ehdotettiin avustavalle käyttöinsinöörille samaa palkan korotusta kuin tälläkin kertaa. Se seikka että asiaa toistaiseksi ei ole ratkaistu, ei mielestäni nyt saa vaikuttaa sen käsittelyyn. On lukemattomia kertoja käynyt selville, että kypsyyttä, insinöörisivistyksen ja monivuotisen kokemuksen omaavaa miestä ei ole saatavissa 4,800 markan vuosipalkalla. Äskettäin on sekä Hallituksen että Rahatoimikamarin ollut pakko ehdottaa maksettavaksi korkeampi palkka m. m. vesijohtolaitokseen viimeksi perustetusta putki-insinöörin virasta. Avustavalta käyttöinsinöörillä kuitenkin vaaditaan vieläkin suurempaa kokemusta ja tässä ehdotettu palkka on ehdottomasti vähin mahdollinen. Lopuksi sopii huomauttaa, että nykyinen palkka on ensimmäisen konemestarin palkkaa pienempi.

Erä 24. Kallion aseman vastuunalaisella koneenkäyttäjällä on tähän asti ollut käytettävänään huone itse asemarakennuksessa. Kun rakennus ei ole teetetty asuttavaksi, on mainitun huoneen lämmityksestä ollut niin suuria kustannuksia, että laitokselle on tuntuvasti edullisempaa myöntää hänelle vuokratuloja.

Erä 26. Kun raitiotieliikenne nyttemmin on vaatinut ulottamaan Kallion aseman käyttöajan koko vuorokauden käsittäväksi, täytyy avustavan koneenkäyttäjän sijaan asettaa vakinainen, vastaava suurempaa palkkaa nauttiva koneenkäyttäjä.

Erät 33 ja 34. Lämmitystä ja valaistusta varten olevat määrärahat eivät ole täysin riittäneet tarkoituksiinsa.

Erät 35—36. Aikaisempaa, riittämättömäksi osottautunutta määrärahaa on hiukan korotettu, jota paitsi se on jaettu kahteen erään.

Käyttötarvikkeet.

Erä 38. Halkojen keskihinta on laskettu lukemalla siihen myös kustannukset niiden purkamisesta, pinoamisesta ja kattilahuoneeseen kuljettamisesta.

Erä 39. Kun hiilet köysiradalta puretaan ainoastaan joihinkin määräpaikkoihin, ovat pienennyskustannukset entisestään kohonneet. Tämä tietenkin varsin runsaasti korvautuu sen kautta, että kustannukset hiilien kuljettamisesta laivan kyljestä hiilikentälle ovat vähentyneet 1:50 markasta 15 penniin tonnilta.

Erä 42. Pienempiä käyttötarpeita oleva määräraha on koneiston lisäämisen johdosta osottautunut riittämättömäksi.

Erä 43. Määrärahan korotus johtuu siitä, että yksi patteri täytyy ensi kesänä puhdistaa.

Erä 45. Korotus johtuu pääasiassa siitä, että Sörnäsän konehallin katto täytyy uudistaa sekä toimeenpantujen muutos- ja lisärakennusten johdosta eräitä sisäisiä ja ulkoisia maalaustöitä tehdä.

Erä 46. Korotus on pääasiallisesti polttoaineiden hinnan kohoamisen aiheuttama.

Erät 50, 56 ja 71. Tässä mainitut virat ovat muodollisesti uusia, entisen jakeluosaston uudestijärjestämisestä johtuneita, johon uudestijärjestämiseen oli syynä se, että mainitun osaston johtaja kohdakkoin eroaa laitoksen palveluksesta. Uudet osastonjohtajat ovat täysin oppineita erikoisinsinöörejä, jotka jo monta vuotta ovat olleet laitoksen palveluksessa. Uudet toimet ovat niin vastuunalaisia ja vaativia, että ehdotettua pienempi palkka ei voi tulla kysymykseen.

Erät 67 ja 68. Kun vanhain mittarien luku vuosi vuodelta lisääntyy, kohoavat mittarityöpajan sekä henkilökunnan että tarveaineiden kustannukset. Tämä erä on sitä laatua, että suurimman säästäväisyyden noudattaminen tässä olisi suurinta tuhlausta — virtatulojen menetystä.

Erä 69. Kun nyttemmin on laboratoriapulainen tarpeellinen vuoden umpeen, täytyy tarkoitukseen tarvittavaa määrärahaa korottaa.

Erä 70. Korotus johtuu laboratorin työn lisääntymisestä.

Katuvalaistus. Korotus johtuu viime kesänä asetettujen noin 650 uuden katulyhdyn kunnossapidosta, joita varten kuluvan vuoden menosääntöön on pantu ainoastaan puolet määrarahasta (Ks. Liite II).

F. Sekalaiset menot.

Erä 87. Viisi vuotta palvelleiden työntekijäin luku lisääntyy vuosi vuodelta.

Erä 88. Korotus johtuu tehtaan Sörnäsissä olevan tontin vastaavasta laajenemisesta kaupungingeodeetin toimittaman laskelman mukaan.

Erä 95. Hallintorakennuksen puhtaanapitomääräraha on osottautunut riittämättömäksi.

G. Uutistytöt.

Uutistöiden menot käsittävät verraten pitkän luettelon. Syynä tähän on pyrkimys saada nyt toistensa yhteydessä käsitellyiksi kaikki liikkeen voimassapitoa varten tarpeelliset uutis- ja muutosrakennusten kustannukset ja siten kokonaan päästä tekemästä lisätylle valtuustolle sitä erityistä esitystä lainavarain myöntämisestä, jonka Hallitus touko-kuussa otti puheeksi. Eri eriin nähden olisi mainittavana seuraavaa:

Erä 99. *Sörnäs*in asemalla oleva asetelaitos on viime vuonna toimeenpantujen laajennustöiden johdosta saanut lisätilaa noin kolme vertaa alkuperäisestä. Tämän kylkirakennuksen sisustaminen ajanmukaisten periaatteiden mukaan ja tarpeellisilla suuremmilla koneilla on tosin loppuunsaatettavissa vasta sittenkun rauhalliset ajat jälleen ovat palanneet, mutta ne on nyt jo alotettu, osin työn hankkimiseksi laitoksessa kauan palvelleille työntekijöille.

Erä 100. Niinkuin tunnettu, oli sähkötehdas aikonut syysyksi 1915 hankkia uuden 7,500 hvsv. höyryturbiinielevaattorin, jota varten oli pyydetty 300,000 markan määräraha. Nykyään näyttää mahdottomalta saada sitä syysyksi 1915, ainakaan tuntuvasti korottamatta kustannuksia. Laitoksen täytyy sentähden toimia talvikausi 1915—16 tuntuvasti vähemmällä pääaseman varakoneistolla kuin säännöllisissä oloissa pidetään luvallisena. Laitos luulee kuitenkin vakavan käyttöhäiriön vaaran vähenevän miltei olemattomiin, jos varalle hankitaan molempiin isompiin turbiineihin sopiva uusi turbiiniratas.

Erä 101. *Avonaiset esilämmittäjät* ovat uutuus, jota käyttämällä laitos saa valmisteensa tuntuvasti halvemmalla kuin yksinomaan käyttämällä tavallisia ekonomiseereja, ja saavuttaa sitä paitsi muita tuntuvia välittömiä etuja syöttöveden laatuun nähden.

Erä 103. Tähän asti on laitos *Sörnäs*in aseman alueen ympärillä pitänyt sangen puutteellista, hylkylaudoista kyhättyä väliaikaista aitausta. Kun Rantatie nyttemmin on tältä kohden tasoitettu ja osin kivettykin sekä tälle tielle päin antavat laitoksen rakennukset ovat saaneet lopullisen muotonsa, on Rantatien varrelle rakennettava parempi aitaus.

104. Kasarmintorin aseman asetelaitoksen lisärakennus, joka nyttemmin voidaan teettää konehuoneen kylkirakennuksen valmistumisen johdosta, on vastedes tuntuvasti säästävä sekä kaapelien että pääkiskojen kustannuksia, jakelun kun voi järjestää kahdelle suunnalle.

Erät 105—107 ovat seikkaperäisesti seliteltyinä liitteessä II.

Muut ehdotetut uutistytöt lienevät säännöllisinä ja vuosittain uusiintuvina ilman muuta selvät kuluvan vuoden rahasääntöön verratessa.

Tulot.

Tulot on laskettu edellyttäen ettei katu- eikä yksityiskulutusta määrätä rajoitettavaksi satamain jäädyttyä sekä että käyttö voi ensi vuonna yleensä jatkua häiriintymättä. — Johtotöistä ja virran myynnistä tuleva voitto on tietenkin laskettava sangen varovasti.

Laskettu bruttoylijäämä on 1,230,000 markkaa. Jos siitä luetaan pois korko ja kuoletus 810,000 markkaa, on puhdas voitto 420,000 markkaa.

Helsingissä, syyskuun 30 päivänä 1914.

Helsingin kaupungin Sähkölaitos:

B. Wuolle.

Ehdotetut kaapeliverkon ja katuvalaistuksen laajennukset vuonna 1915.

A. Kaapeliverkko.

1. Johto Böhlen huvilakaupunkiin.

A. Kulkutautisairaalan muuntaja-aseman laajennus.

- 1 öljynsulkiija.
- 1 päällysjännitesuojus.

B. Korkeajännitteiskaapeli muuntajapilariin.

- 800 m. 3×6 mm² kaapelia, 7,000 voltia, muhvineen.
- 800 „ 6 „ paljasta kaapelia.
- 400 „ kaapelihautaa maapohjaan.
- 400 „ „ vuoripohjaan.
- 800 „ peitekiviä.

C. Muuntajapilari, standard-tyyppiä, täydellisenä öljynsulkiijoineen y. m.

D. Böhlen huvilakaupunkiin asetettava johtoverkko.

- 2,500 m. 50 mm² paljasta kuparikaapelia.
- 1,800 „ 6 „ „ kuparilankaa.
- Patsaat, eristäjät, koukut, paikallepano y. m. 1,000 m. johdosta.
- Yhteensä Smk 20,500:—.

2. Busholman johtoverkko.

A. Muuntajapilari (standard-tyyppiä, täydellisenä öljynsulkiijoineen y. m.)

B. Johtoverkko.

- 6,000 m. 50 mm² paljasta kuparikaapelia.
- Patsaat, eristäjät, koukut y. m. 1,200 m. johtoon.
- Yhteensä Smk 12,500:—.

Katuvalaistus vuonna 1915.**Sähköllä toimitettavan katuvalaistuksen laajennus vuonna 1915.**

	Lamppuja	Rak. kust.	Kulutus Kwt.	Kunnossa- pito	Virta- kust.	Yht. vuosi- kust.
Böhlen alue....	50	4,500: —	13,000: —	450: —	1,950: —	2,400: —
Eläintarhan alue	20	1,600: —	5,200: —	175: —	780: —	965: —
Busholma	40	3,100: —	10,400: —	375: —	1,560: —	1,935: —
Punanotkon ur- heilukenttä	8	3,800: —	2,600: —	120: —	390: —	510: —
	118	13,000: —	31,200: —	1,120: —	4,680: —	5,800: —

Katuvalaistuksen voimassapitokustannukset vuonna 1915.

1913 vuoden rahasăännössä	Smk	18,000: —
Vuonna 1914 toimeenpannusta valaistuksesta tulee lisää arviolta....	„	6,035: —
„ 1915 toimeenpannusta laajennuksesta tulee puolelta vuodelta lisää arviolta	„	560: —
	Smk	24,595: —

Katuvalaistuksen virtakustannukset vuonna 1915.

1913 vuoden rahasăännössä	280,000 kwt.	Smk	42,000: —
Tulee lisää vuonna 1914 toimeenpannusta valaistuksesta	120,000 „	„	18,000: —
S:n vuonna 1915 toimeenpannusta laajennuksesta puolelta vuodelta, arviolta	16,000 „	„	2,400: —
	416,000 kwt.	Smk	62,400: —

Katuvalaistuksen kokonaiskustannukset vuonna 1915.

Kunnossapitokustannukset	Smk	24,595: —
Virtakustannukset	„	62,400: —
	Smk	86,995: —

Helsingin kaupungin Söhkölaitos:

B. Wuolle.*L. Åberg.*

HELSINGIN KAUPUNGIN

Yleisten töiden Hallitus

Helsingissä,
lokak. 13 p:nä 1914.

Helsingin Rahatoimikamarille.

N:o 225.

Rahasääntöehdotus vuodeksi 1915.

Hallituksella on täten kunnia lähettää ehdotuksensa 1915 vuoden menosäännöksi Hallituksen alaisia yleisiä töitä sekä kaupungin Rakennuskonttoria varten, ja saa Hallitus ehdotuksessa olevista menoeristä lausua seuraavaa:

**Rakennus-
konttori.**

Rakennuskonttorin virkamiesten erinäisistä palkkauseristä on muutettava ainoastaan yhtä, kun nimittäin varastonhoitajan, jonka palkankorotus 5 vuoden palveluksesta on tämänvuotisessa rahasäännössä otettu huomioon ainoastaan kahdelta kuukaudelta, ensi vuonna saa tuon korotuksen koko vuodelta eli 400 markkaa tämänvuotisen määrän S:markan 66:66 sijasta. Muut tämän osaston menot on Hallitus katsonut voivansa pysyttää sinällään, lukuun ottamatta viimeistä erää „Määrärahaa kesäloman hankkimiseksi työntekijöille“, joka nyt on ehdotettu 9,000 markaksi tämänvuotisen määrän 7,500 markan sijasta, siihen nähden että ensi vuonna ennestään suurempi työntekijäluku tulee tästä edusta osalliseksi. Osaston „Kaupungin yleisten töiden Hallitus ja Rakennuskonttori“ loppusumma nousee nyt 204,655 markkaan, sen sijaan että se täksi vuodeksi vahvistetussa rahasäännössä on Smk 202,821:66.

Yleiset työt.
1. **Rakennukset ja talot.**
Korjaus ja kunnossapito.

Suurin osa „Rakennukset ja talot“ nimisessä osastossa olevista eristä on kaupunginarkkitehdin laatimassa ja Hallituksen hyväksymässä erikoisehdotuksessa siihen liittyvine perusteluineen, joihin Hallitus pyytää viitata. Hallitus katsoo kuitenkin tämän lisäksi olevan tässä osastossa mainittuihin korjaustöihin nähden huomauttaminen, että Hallitus on mikäli mahdollista koettanut supistaa niiden lukua ja rahamääriä sekä että korjauksia on ehdotettu toimeenpantavaksi ainoastaan siinä tapauksessa, että ne on havaittu aivan välttämättömiksi. Tämän mukaisesti on Hallitus niinkään menosääntöehdotuksesta poistanut eräät työt, joiden teettäminen sinänsä olisi sängen suotava, mutta jotka voivat auttamaton vahinkoa aikaansaamatta jäädä seuraavaan vuoteen, niinkuin esimerkiksi kaupungin kansakoulutalojen lattiain maalaus sekä niiden linoleumimattojen vahaaminen, jotka työt on monet ajat vuosittain pantu rahasääntöön. Poistamalla ne on saatu säästymään noin 6,500 markkaa. — Hallitus käy nyt seikkaperäisesti perustelemaan nimikkeen „Rakennukset ja talot“ kohdalla olevia eritä, mikäli perustelua on kaupunginarkkitehdin esityksen lisäksi pidetty tarpeellisena.

Bengtsårin kasvatuslaitoksessa teetettäviin töihin nähden lienee huomautettava, että Kasvatuslautakunta on Hallituksen rahasääntöehdotuksessa mainittujen töiden lisäksi vaatinut tilalla olevan uuden sikalan muuttamista navetaksi sekä nykyisen navettarakennuksen sisustamista talliksi, koska tallirakennuksen on väitetty olevan niin puutteellisessa kunnossa, että sitä tuskin enää käy tarkoitukseensa käyttäminen. Näistä töistä on laskettu olevan kustannuksia 11,000 markkaa. Kun nykyistä tallia kuitenkin Hallituksen mielestä voi tarpeellisesti korjattuna vielä käyttää muutaman vuoden ja Hallituksesta on näyttänyt sopimattomalta käydä muuttamaan isoa ja kallista sikalaa soveltuvaksi muuhun tarkoitukseen, ennenkuin täysi selvyys on saatu siitä, onko sianhoitoa ruvettava tilalla laajemmassa mitassa harjoittamaan, ei Hallitus ole voinut suostua Kasvatuslautakunnan vaatimukseen.

Kaupungin kansakoulutaloissa toimeenpantavia tavanmukaisia korjaustöitä varten on kaupunginarkkitehdin lähemmin esittämistä syistä pantu kaikkiaan 20,800 markkaa. Tässä Hallitus pyytää viitata siihen, mitä edellä siv. 16* on lausuttu mainittujen huoneistojen lattia- ja linoleumimattojen kunnossapidosta. Ruotsinkielisten kansakoulujen tarkastajan vaatimusta että Toukolan kansakoulutalon sähkövalojohtoja korjattaisiin sekä saman koulutalon 5 luokkahuonetta ja 2 välikäytävää laudoitettaisiin ja varustettaisiin uusilla seinäpapereilla, joista töistä olisi kustannuksia arviolta 3,000 markkaa, ei Hallitus ole voinut nykyoloissa puoltaa, minkätähden erä on poistettu menoarvioehdotuksesta.

Oulunkylän kunnalliskodin rakennusten tarpeellista vuotuista kunnossapitoa varten on rahasääntöehdotukseen pantu kaikkiaan 8,600 markkaa. Hallituksessa on pantu kyseeseen, eikö tämän lisäksi olisi varattava määräraha sikäläisen kirkkorakennuksen sisäistä maalausta varten, josta työstä olisi kustannuksia 600 markkaa, mutta tämän työn on katsottu voivan jäädä toistaiseksi.

Poliisilaitoksen taloissa toimeenpantaviin töihin nähden lienee mainittava, että asianomainen poliisipäällystö on vaatinut Pengerkadun talon N:o 5 pihamaan ja kellarien asfaltoimista, mutta Hallitus ei ole katsonut voivansa tätä vaatimusta täyttää.

Sairanhoidon tarpeisiin luovutetuissa rakennuksissa toimitettaviin töihin nähden pyytää Hallitus sen lisäksi, mitä kaupunginarkkitehti on seikkaperäisessä perustelussaan esiintuonut, likemmältä kajota seuraaviin eriin:

Epävarmalle pohjalle lasketun *Hesperian varasairaalan* koillisnurkan välttämättömyyden uudestirakennusta ja ankkuroimista sekä vesikaton liistalevyjen y. m. tarpeellisia korjauksia varten on ehdotettu 1,500 markkaa, vaikka Hallitus hyvin tietää, että puheenalainen rakennus on sangen puuttellisessa kunnossa, minkätähden siinä olisi toimitettava jonkin verran perinpohjaisempi ulkopuolinen korjaus sekä laudoitus ja maalaus, joista töistä olisi lisäkustannuksia noin 2,200 markkaa. Kun kuitenkin puheenalaisen rakennusryhmän vastainen tarkoitus vielä on määräämättä, on Hallitus tyytynyt ehdotukseensa panemaan ainoastaan ensiksi mainitun rahamäärän.

Marian sairaalan korjaustöihin nähden on kaupunginarkkitehdin esittämien perustelujen lisäksi huomattava, että Hallitus on katsonut olevan käskeminen kaupungin-

arkkitehdin panna mainitun sairaalan korjaustöiden menoihin 4,000 markan rahamäärän erinäisissä entisissä kulkutautipaviljongeissa toimeenpantavia korjaustöitä varten. Nämä korjaustyöt, joita sairaalan johtaja ei ole vaatinut, on Hallitus katsonut olevan teetettävä, koska Hallituksen arvelun mukaan kysymys rakennusten vastaisesta käyttämisestä tuskin tulee lähiaikoina ratkaistuksi ja rakennuksia jo väliaikaisesti käytetään tarkoitukseen, joka vaatii niitä pitämään käyttökelpoisessa kunnossa.

Eri menoeränä on kaupunginarkkitehti ottanut huomioon ja Hallitus puoltanut 3,600 markan määrärahaa erinäisiä *Kivelän sairaalassa* teetettäviä kanavoimistöitä varten. Tätä erää ei ole pantu nimikkeen „Kanavat ja viemärit“ kohdalle, syystä että nämä kanavat tyydyttävät ainoastaan puheenalaisen sairaalan tarpeita eikä niitä siis ole pidettävä kaupungin yleisen lokaviemäriverkon osina.

Uutistyöt.

Rahatoimikamarin lähetteessä maaliskuun 16 päivästä kuluvaan vuoteen on Hallituksen käsketty lausua mielensä, onko sopivaa ja tarpeellista teettää *heinävaaka Hakaniemen torille*. Sittenkun kaupunginarkkitehti hänelle annettua tehtävää täyttääkseen oli antanut tämän ohaisen kustannusarvion vaunuvaa'an ja sen päällysrakennuksen teettämiseksi, on Hallitus harkinnut asiaa ja havainnut tuollaisen vaa'an erittäin tarpeelliseksi, koska ainoa yleisön käytettävänä oleva, Länsirannan entisessä tulli- ja pakkahuoneessa sijaitseva vaaka ei sovellu käytettäväksi mainitun laatuisiin punnituksiin. Ja kun sitä paitsi ehdotetun uuden vaa'an paikka näyttää hyvin valitulta, on Hallitus puoltanut myönnettäväksi tarpeellista määrärahaa puheenalaiseen tarkoitukseen, minkä ohessa Hallitus on katsonut olevan huomauttaminen Rahatoimikamaria, että on tarpeellista rahasääntöön panna vaakamestarin palkkausmääräraha sekä vahvistaa punnitusmaksujen taksa, jommoisen laatimista Hallitus ei ole pitänyt asianaan.

Koska Nickbyhyn rakenteilla olevan *kunnan mielisairaalan* on edellytetty valmistuvan ensi vuoden kesäkuussa, pyytää Hallitus, että näitä rakennustöitä varten osotetun määrärahan loppuosa 450,000 markkaa pantaisiin rahasääntöön, samoin kuin mainittuun sairaalaan hankittavaa kalustoa varten tarpeellinen, aikaisemmin laskettu 162,900 markan rahamääräkin. Tämän lisäksi on menosääntöehdotukseen pantu Kaupunginvaltuuston kokouksessaan lokakuun 14 päivänä 1913 edältäpäin osottama 13,000 markan määräraha asuinhuoneistojen laittamiseksi mainitun sairaalan hoitajaoppilaille sekä se 27,100 markan lisämääräraha, minkä Kaupunginvaltuusto kokouksessaan viime huhtikuun 28 päivänä Terveystaloutautakunnan esityksestä myönsi kaluston hankkimiseksi mainittuun sairaalaan.

Huhtikuun 28 päivänä kuluvaan vuoteen pitämässään kokouksessa päätti Kaupunginvaltuusto, että sitä Kaarlenkatua vasten suunniteltua *tukimuuria*, joka idässä rajoittaa *Kallion paloaseman* pihamaata, ei ole rakennettava. Palomestari Wasenius on kuitenkin Hallitukselle lähettämässään kirjelmässä viime syyskuun 24 päivästä anonut sen suuntaista toimenpidettä, että edellä mainittu tukimuuri ensi vuonna rakennettaisiin, jotta paloaseman kävisi aitaaminen ja myös, että tätä aitausta sekä pihamaan lopullista tasoitusta varten pantaisiin määräraha menosääntöehdotukseen, minkä lisäksi palomestari on ilmoittanut, että mainitun aitauksen teettämisestä olisi kustannuksia 5,500 markkaa,

edellyttäen kuitenkin työ teetettävän palolaitoksen toimesta ja osittain sen omalla miehistöllä. Näiden vaatimusten johdosta, jotka Hallitus, käymättä niitä lähemmin tutkimaan, on tahtonut saattaa Rahatoimikamarin tietoon, saa Hallitus ilmoittaa, että tukimuurin rakentamisesta olisi kustannuksia Smk 8,229:90 sekä kohta mainitun tukimuurin takana toimeenpantavista täyte- ja tasoitustyöstä ynnä muun pihamaan tasoituksesta 9,500 markkaa. Edellä mainituista töistä sekä tarpeellisesta työnjohdosta y. m. olisi kustannuksia kaikkiaan 19,500 markkaa, jonka summan sekä edellä mainitut aitauksen kustannukset 5,500 markkaa Hallitus on pannut menosääntöehdotukseensa.

Tämän lisäksi on palomestari lausunut toivomuksen, että saman paloaseman piha- maasta 465 m²:n laajuinen ala kaluvajain ovien edustalta päällystettäisiin II noppa- kivillä sekä että syöksykaivo siihen kuuluvine 25 metrin pituisine laskujohtoineen raken- nettäisiin. Näiden töiden kustannuksia 4,650, 100 ja 250 markkaa ei Hallitus kuiten- kaan ole ehdotukseensa pannut, koska näiden töiden teettäminen voinee jäädä vielä muu- taman vuoden päähän.

Kiveämis-, uudestipäällystys- ja uutistöistä sekä kaduntasoitustöistä on Hallitus 2. Kadut ja yleiset paikat. rahasääntöehdotuksessaan ottanut huomion etusijassa ne, jotka Hallituksen mielestä on vuonna 1915 välttämättä teetettävä, ja saa Hallitus tämän perustelemiseksi mainita että, erittäinkin mitä kaduntasoitustöihin tulee, niitä ei näy olevan sanottavan laajassa mitassa tarpeen, koska kaupungin käytettävänä nykyään on joutilaita tontteja niin paljon, että ne varmasti vastaavat ensi vuonna odotettavana olevaa kysyntää. Koska kuitenkin kau- punginviranomaisten arvatenkin täytyy viimeistään ensi talvena katsoa, että kaupungin työväestö saa tarpeellisen toimeentulon kunnan teettämistä ja kustantamista töistä, on Hallitus arvellut olevan ensinmainittujen töiden lisäksi rahasääntöehdotukseensa pane- minen erinäisiä kaduntasoitustöitä, jotka teettämällä kaupunki, kohta kun suotuisat talou- delliset olot jälleen ovat palanneet, voi saada menonsa korvatuiksi myytyjen tonttien lunastuksilla. Kun Hallitus kuitenkin nykyhetkellä tuskin voi päästä selville niiden töiden laajuudesta, joita olisi teetettävä toimeentulon hankkimiseksi työttömille henkilöille, on Hallitus luetellut erinäisiä tasoitustöiden ryhmiä osin XI ja XII kaupunginosasta, osin Meilansin alueen vielä vahvistamattoman kaupunginasemakaavan alueelta, joten Kaupungin valtuustolla on tilaisuus tarpeen mukaan osottaa ehdotettuja määrärahoja käytettäväksi. Samalla kun Hallitus kerta kaikkiaan pyytää huomauttaa, että suuri osa vieressä olevan nimikkeen kohdalla mainituista menoeristä on tarpeellinen ainoastaan edellä kerrotusta syystä, pyytää Hallitus tässä alempana kuhunkin eri erään nähden mainita, millä perus- teilla ehdotetut työt on valittu.

Rahasääntöehdotuksessa on ensinnä *erinäisiä katujen ja yleisten paikkain korja- ussia* varten 25,000 markan menoerä, jonka Hallitus on laskenut viime vuosina samaan tarkoitukseen tarvittujen rahamääräin perustella. Korjaus ja kunnossapito.

Hakaniemen torin kauppahallia ympäröivistä kaduista on Itäinen Viertotie ja Toinen linja jo pantu liikenteen ja terveydenhoidon vaatimuksia vastaavaan kuntoon, sillä kum- pikin katu on päällystetty noppakivillä ja jalkakäytävät asfaltilla. Sitä vastoin on *Sör- näsin Rantatien ajorata* hallirakennuksen viereltä sellaisessa kunnossa, ettei katua

käy tehokkaasti pitäminen puhtaana eikä pintavettä pois johtaminen, syystä että katu osin kauppahallin rakennustyön aikana sattuneiden painumisten ja osin kadulla vallitsevan vilkkaan liikenteen johdosta on erittäin epätasainen ja kuoppainen. Siihen nähden että tätä työtä tuskin käy lykkääminen vuoteen 1916, on rahasääntöehdotukseen tätä tarkoitusta varten pantu 6,800 markan määräraha.

Kun *Salomoninkadun* pohjoispuoliset tontit jo on rakennettu ja niihin kuuluvat katuosuudet tulevat päällystettäviksi ketokivillä sekä kaupungin sentähden täytyy uudistaa Turun kasarmin viereinen katuosakin, ja kun vihdoin työ on niin laaja, ettei sen kustannuksia käy suorittaminen katujen korjausta varten olevasta yleisestä määrärahasta, on Hallitus katsonut tarpeelliseksi panna ehdotukseensa 4,000 markan määrärahan, jolla tasoitettaisiin ja ketokivillä uudestaan päällystettäisiin mainittu kaupungin katuosuus sekä tarpeellisessa määrässä korotettaisiin talonomistajille kuuluvia mainitun kadun osuuk-
sia, jotka muutoin tulisivat olemaan toisessa tasossa kuin mittauskirjoissa osotetaan.

Siihen nähden että *Rahapajanrannassa* olevia rautatieraitteita Rautatiehallituksen ilmoituksen mukaan vuonna 1915 aiotaan korottaa ja tarkistaa ja kaupunki on velvollinen kustantamaan tästä johtuvan kiveämisen, on mainitun rantasillan tavaravajain N:ojen 7, 8 ja 9 merenpuolisen osan *noppakiveyksen uudistamista varten* rahasääntöehdotukseen pantu 6,500 markkaa.

Puistokadun ajotien, joka, siihen nähden että katua varsin yleisesti käytetään automobiilitienä, on epätydyttävässä kunnossa, josta seikasta on katukatselmusta toimitettaessa muistutus tehty mitä sekä kaupungin että yksityisten talonomistajain osuuk-
siin tulee, on katsottu kaipaavan uusimista, johon tarkoitukseen on ehdotettu käytettäväksi erilaisia tarveaineita, joiden kustannukset on laskettu seuraavasti: kaupungin katu-
osuuden päällystäminen tavallisella sepeillä noin 4,000 markkaa, nykyisen viertopäällystyksen korjaus ja terva-
us 5,200 markkaa sekä tervapäällystys 11,000 markkaa. Kun kadun korjaamista tavallista viertopäällystystä käyttämällä ei ole pidetty suotavana tämän päällystämiseen vähäiseen kestävyYTEEN ja tomua synnyttäviin ominaisuuksiin nähden, sekä kun pinnan tervausta täytyy pitää tässä maassa toistaiseksi varsin vähän koetel-
tuna päällystyskeinona, joka päällystyskustannusten lisäksi vaatii vuotuisia kunnossa-
pitokustannuksia 75 penniä m² kohti, jommainen kustannus varsin todennäköisesti tuntuisi yksityisistä talonomistajista rasittavalta, ei Hallitus ole katsonut voivansa puoltaa kumpaisenkaan vastamainitun päällystysaineen käyttämistä, vaan on yhäkin kokeillakseen tervavierroksella päättänyt ehdottaa käytettäväksi tätä päällystysainetta, vaikka se käykin molempia muita tuntuvasti kalliimmaksi. Tähän työhön tarvittava määräraha on sen-
tähden laskettu 11,700 markaksi, johon summaan ei kuitenkaan ole luettu kaupungin jalkakäytäväosuuksien osittaisesta uudestipäällystämisestä ja korjauksesta olevia kustan-
nuksia 1,300 markkaa.

Samaa ainetta, tervavierrosta, on Hallitus ehdottanut käytettäväksi uudesti päällystettäessä *kaupungille kuuluvaa Tehtaan- ja Merikadun välistä Laivurikadun osuutta*, näin eritoten silmällä pitäen tämän päällystysaineen ääntähillitsevää ominaisuutta, joka Hallituksen mielestä olisi edullinen tämän katuosan vierellä sijaitsevan Eiran sairaalan

kohdalla. Työstä on laskettu olevan kustannuksia 6,450 markkaa, joka erä sentähden on pantu rahasääntöehdotukseen.

Kun viertopäällystyksen lujuus, ulkomailla saavutetun kokemuksen mukaan, on jonkin verran lisättävissä pintatervausta käyttämällä, erittäinkin sen johdosta että usein uusittavaa, katupintaa pehmentävää kastelua käy tuntuvasti supistaminen, on Hallitus, saadakseen tämän asianlaidan todeksi meidänkin ilmastossamme, katsonut olevan ehdottaminen, että eräitä katuosia ja varsinkin sellaisia, joiden kunnossapito yksinomaan tahi suurimmalta osalta on kaupungin asia, koetteeksi käytettäisiin tämän menettelyn mukaan, joka niinkään estää tomua syntymästä. Tähän tarkoitukseen sopivina on Hallitus puolestaan pitänyt seuraavia katuja ja teitä, joiden alempana mainitut pintatervauksen kustannukset on pantu rahasääntöehdotukseen:

Speranskietien pintatervaus	Smk	1,575: —
Kaivopuiston Ison Lehtokujan s:n	„	2,350: —
S:n Lätisen Lehtokujan s:n ja osittainen uudestiviertäminen	„	3,900: —

Vieläkin kokeillaksen erilaisilla kadunpäällystysaineilla oli Hallitus aikonut ehdottaa, että katujen päällystämiseksi *silikaattivierroksella* kaupunginviranomaisten määräyksen mukaan osotettaisiin 4,000 markan arviomääräraha. Puheenalaisella aineella on kokeiltu erinäisissä Ruotsin kaupungeissa, ja on se antanut hyvän tuloksen kestävyYTEEN, mutta ei tomua sitoviin ominaisuuksiin nähden. Tätä ainetta käyttäessä on kustannuksia laskettu olevan 3:50—4 markkaa m² kohti. Säästäväisyysyistä ei Hallitus kuitenkaan ole katsonut olevan rahasääntöehdotukseensa paneminen määrärahaa tätä tarkoitusta varten.

Siihen nähden että erittäin runsaasti liikennöity *Kanavakadun asfalttikäyttävä* Uspenskin tuomiokirkon kohdalla olevan istutuksen vierellä on sangsn epätydyttävässä kunnossa, on sen uudestipäällystämistä varten pantu 1,300 markan määräraha.

Erinäisten kaupungin katuosain viereisten *kaiteiden* uudistukseen ja korjaukseen on ensi vuonna laskettu tarvittavan 8,000 markkaa tämänvuotisen määrän 7,500 markan sijasta.

Sen johdosta että viime keväänä toimitetussa kadunkatselmuksessa oli asiasta tehty vaatimus ja kun erinäisille viereisille tonteille on hiljattain rakennettu kivitaloja, on kaupungille kuuluvan *Fredrikinkadun* osuuden päällystämiseksi ketokivillä Arkadiakadun pohjoispuolella rahasääntöehdotukseen pantu 4,400 markkaa.

Kun Maanviljelijäin Maitokeskus-osakeyhtiön omistamiin, korttelissa N:o 192 sijaitseviin yhteenrakennettuihin taloihin on laitettu ajoportti *Annankadulle* päin ja yhtiö, mikäli Hallitukselle on tunnettua, aikoo varustaa katuosansa kivipäällystyksellä eikä kaupunkikaan niin ollen voi olla kuntoonpanematta katuosaansa, on Salomonin- ja Etelä-Rautatiekadun välisen Annankadun osan kiveämistä varten rahasääntöehdotukseen pantu 3,400 markan määräraha, johon myös on luettu kustannukset jalkakäytävän reunuskiven uudistamisesta, jota vastoin jalkakäytävän pinta ainoastaan sorastettaisiin.

Uutistyyöt.

Katajanokan Pohjoisranta, Länsi Satamakadun ja makasiinitonttien väliseltä osalta, on niinkään katsottu olevan kivettävä, joten mainittu rantasilta tulisi päällystetyksi pitkän pituuttaan. Tästä työstä on laskettu olevan kustannuksia 3,000 markkaa.

Sittenkun kaksi *Pohjois Hesperiakadun* varrella sijaitsevaa tonttia nyttemmin on rakennettu, on mainitun kadun Töölönkadun ja Läntisen viertotien välinen osa katsottu olevan päällystettävä ketokivillä, joka rakennusaine lieene tässä tapauksessa sopivin, ja on kustannukset laskettu 1,350 markaksi, joka rahamäärä sentähden on pantu rahasääntöehdotukseen.

Varatakseen Raitiotie- ja Omnibus Osakeyhtiölle ensi vuonna tilaisuutta rakentaa uusia linjoja Kallioon, niinkuin yhtiön on velvollisuus, on rahasääntöehdotukseen paitsi erinäisiä tasoitustöitä varten pantu kustannukset seuraavain kaupungille kuuluvain katuosain päällystämistä ketokivillä, nimittäin I ja II linjan välisen *Alppikadun* osan 4,150 markkaa, Alppi- ja *Castrénkadun* välisen I linjan osan 5,300 markkaa, I ja II linjan välisen *Castrénkadun* osan 3,300 markkaa sekä korttelin N:o 373 viereisen *Porvoonkadun* ja Kajaanin- ja *Kotkakadun* välisen *Viipurinkadun* osan 12,000 markkaa. Viimeksi mainittu erä tulisi käytettäväksi siinä tapauksessa, että Raitiotieyhtiön esittämä vaihtopuolinen ehdotus Kallion linjan jatkamisesta pitkän Viipurinkatua Karjalankadun sijasta saavuttaa kaupunginviranomaisten hyväksymisen.

Rahatoimikamarin tammikuun 29 päivänä 1914 antaman tehtävän mukaisesti on Rakennuskonttori laskenut mitä kustannuksia olisi ajoteiden viertämisestä ja jalkakäytävien päällystämistä sementillä sekä niiden reunustamisesta ketokivillä *Vallilantiellä* Itäiseltä Viertotieltä Suvantotielle asti, *Inarintiellä* Vallilantieltä Eurantielle, *Suvannon- tiellä* Päijänteen- ja Inarintien välillä sekä *Keiteleentiellä* Inarintien ja Itäisen viertotien välillä. Näistä töistä olisi kustakin kustannuksia 15,500, 10,300, 17,700 ja 4,100 markkaa, jotka erät niinkään on pantu rahasääntöehdotukseen. Hallituksen mielestä näiden töiden teettäminen kuitenkin voisi jäädä muutaman vuoden päähän, koska Vallilan liikenneolojen tuskin voi vielä katsoa vaativan katujen panettamista lopulliseen kuntoon.

Sen johdosta että Rautatiehallitus oli vaatinut täkäläisellä ratapihalla olevan, ensi kesäkuun 1 päivästä muuhun tarkoitukseen käytettävän halkopihan sijaan osotettavaksi toista paikkaa halkokauppaa varten, on Hallitus kirjelmässään Rahatoimikamarille viime huhtikuun 11 päivältä tehnyt lähempää selkoa niistä näkökohdista, jotka Hallituksen mielestä olisi otettava huomioon tätä asiaa ratkaistessa, sekä samalla esittänyt, että halkopihon järjestettäisiin Meritorille, Sörnäsän Rantatielle sekä Sörnäsän haararadan pohjoispuoliselle alueelle. Sittenkun nyttemmin kuitenkin on saatu jonkin verran kokemusta halkokaupasta ensiksi mainitulla paikalla, on Hallitus tullut siihen käsitykseen, että puheenalaista kauppaa olisi siellä mikäli mahdollista rajoitettava eikä millään ehdolla sallittava nykyistä laajemmassa määrässä, näin erittäinkin siihen nähden, että suuremmat halkovarastot vaikuttaisivat sangen rumentavasti näissä kaupunginosissa, jotka vähitellen lähestyvät lopullista järjestymistään. Tämän johdosta on Hallitus, huopumalla aikaisemmasta kannastaan asiassa, katsonut olevan ehdottaminen, että ainoastaan *Sörnäsän Rantatieltä* ja *Sörnäsän haararadan* viereltä ehdotetut paikat pantaisiin kuntoon halko-

kauppaa varten, erittäinkin tasoittamalla alueita ja laskemalla uusia rautatieraitteita, sekä sentähden rahasääntöehdotukseen pannut näihin tarkoituksiin tarvittavat rahamäärät 35,700 ja 15,000 markkaa.

Ehdotettuihin *kaduntasoitustöihin* nähden saa Hallitus, siihen viitaten mitä edellä siv. 19* on näiden töiden eri ryhmistä lausuttu, mainita seuraavaa:

Siuntion- ja Karjalankadun välisen *Porvoonkadun eteläpuoliskon* tasoitusta varten, jonka työn teettäminen on liikennekannalta tarpeellinen, on varattu 3,800 markan määräraha.

Sen johdosta että Sörnäsän Osakepanimon alueelta Sörnäsän niemekkeeltä Työpajakadulle vievä tie kulkee kunnan teurastamo varten osotetun alueen halki ja sentähden tulee poistettavaksi sekä kaupunki on välikirjan mukaan velvollinen pitämään avoinna yhtiön alueelle vievän tien, on kaupunginasemakaavassa osotetun *Kulosaarenkadun* tasoittamiseksi puoleen leveyteensä pantu 24,500 markan menoerä.

Siihen viitaten, mitä Hallitus edellä siv. 22* on lausunut Raitiotie- ja Omnibus Osakeyhtiön velvollisuudesta laajentaa raitiotieverkkoa, on Hallitus rahasääntöehdotukseensa pannut 45,000 markan määrärahan *Ensimmäisen linjan* tasoittamiseksi Castrén- ja Alppikadun väliltä, 7,000 markkaa *Alppikadun* laajentamiseksi täyteen leveyteensä Toisen linjan ja Vanhan Eläintarhantien väliltä sekä 4,900 markkaa *Castrénkadun* korottamiseksi Ensimmäisen ja Toisen linjan väliltä. Viimeksi mainittu työ on tarpeellinen, sen johdosta että alavalle maalle tehty katu on jonkin verran painunut ja sentähden korotettava oikeaan tasoonsa, ennenkuin raitiotieraidetta käy laskeminen. — Jos nämä työt katsotaan olevan teetettävä hätäaputöinä työnpuutteen kohdatessa, voi niihin käyttää satakunta miestä kolmen kuukauden ajan.

Samasta syystä kuin viimeksi mainitut työt ehdotetaan teetettäväksi *Viipurinkadun* tasoitus Kotkan- ja Karjalankadun väliltä, josta työstä olisi kustannuksia 48,000 markkaa. Tarkemmin perustellakseen tätä ehdotusta saa Hallitus mainita, että Rakennuskonttorin tiedusteltua, mihin suuntaan Kallion linjaa jatkettaisiin, Raitiotieyhtiö oli ilmoittanut aikoneensa jatkaa sitä Porvoonkadulta joko Karjalan- tahi Viipurinkatua pitkin. Koska kuitenkin Karjalankadulla olisi ylen suuria nousuja, 77 metrin pituudelta 1 : 12 ja 50 metrin pituudelta 1 : 14, jota vastoin Viipurinkadulla olisi vain lyhyellä osalla suurin nousu 1 : 22, ja kokemus on osottanut, että tätä suurempi nousu talvisaikaan estää käyttämästä hinausvaunuja, sekä kun Karjalankadulla olisi useita jyrkkiä kaartoja, on yhtiö puolestaan katsonut edullisemmaksi linjan rakentamista Viipurinkatua pitkin. Tähän työhön voitaisiin 75 miestä käyttää neljän kuukauden aikana.

Murtokadun teettämistä varten on Hallitus rahasääntöehdotukseensa pannut 174,900 markkaa, johon summaan on luettu sekä menot mainitun kadun teettämisestä ja Kaupunginvaltuuston päättämästä Vuorikadun alentamisesta, yhteensä 171,100 markkaa, että myös se 3,800 markan menomäärä, jonka Hallitus on Rahatoimikamarille lähettämässään kirjeessä viime elokuun 21 päivältä siihen liittyvine ohjelmineen ilmoittanut tarvittavan ajotien laittamiseksi Vuorikadun tontille osotenumeroon 11, joka tontti ei, mikäli on ilmoitettu, tulisi uudestirakennettavaksi Murtokadun teettämisen yhteydessä. — Tähän työhön on laskettu tarvittavan satakunta miestä.

Siltä varalta että kaupunginviranomaiset pitäisivät tasoitustöitä edellä ehdotettujen lisäksi tarpeellisina työansion hankkimiseksi kaupungin työväestölle, on Hallitus, niin kuin edellä mainittiin, rahasääntöehdotukseen pannut eräät työt, joita pääasiassa käy pitäminen yksinomaan hätäaputöinä, mutta jotka sen ohessa tyydyttävät muitakin tarpeita. Työt, jotka Hallitus on siinä kohden havainnut sopiviksi ehdottaa teetetäviksi, ovat seuraavat:

	Kustannukset	Miesluku, joka voi saada työtä
<i>A. Kalliassa.</i>		
<i>Pengerkadun</i> tasoitus koko leveydeltään Sakarias- ja Torkkelikadun väliltä	Smk 23,700: —	100
<i>Pengerkadun</i> jällellä olevan osan tasoitus Torkkeli- ja Helsinginkadun väliltä	„ 16,000: —	
<i>Torkkelikadun</i> tasoitus Itäisen viertotien ja Pengerkadun väliltä	„ 16,400: —	30
<i>Torkkelikadun</i> s:n Penger- ja Agrikolakadun väliltä..	„ 32,500: —	50
<i>Adolfintien</i> s:n pitkin pituuttaan	„ 28,000: —	60
<i>Harjutorin</i> s:n	„ 12,900: —	

Näistä töistä käy Torkkelikadun tasoitusta Itäisen viertotien ja Pengerkadun väliltä sekä Adolfintien ja Harjutorin tasoitusta pitäminen suotavina muistakin syistä kuin vain hätäaputöiden aikaansaamiseksi. Ensinmainittua katuosaa täytyy nimittäin pitää luonnollisena yhdysväylänä Viertotien ja sen uuden huvilakaupunginosan välillä, joka maaliskuun 31 päivänä 1914 vahvistetun kaupunginasemakaavanmuutoksen mukaan on tarkoitus järjestää Kallion sisäosiin Flemingkadun itäpuolelle. Adolfintien tasoitus taas on tarpeellinen, sen johdosta että jo valmiiksi tehdyn Franzénkadun varrella olevia tontteja vastakkaisessa tapauksessa ei käy myyminen, koska nämä tontit viettävät siinä määrin Adolfintietä päin, että niiden likavettä ei käy johtaminen muulle taholle kuin viimeksi mainitun kadun alaiseen laskujohtoon. Harjutoriin nähden taas olisi erittäin suotavaa, että sikäläiset syvät, veden täyttämät kuopat tulisivat täytetyiksi ja tasoitetuiksi. Lisäksi lienee huomautettava, että mainitulla torilla harjoitettu kauppa jo on ajoittain näyttänyt vaativan väljempää tilaa kuin mitä nykyään on sen käytettävänä.

B. Meilansissa.

<i>Lääkärikadun</i> tasoitus pitkin pituuttaan	Smk 53,400: —	n. 150 miestä 3 à 4 kuuk. aikana.
<i>Kuusitien</i> s:n Koivutien ja Lääkärikadun väliltä	„ 11,400: —	
<i>Koivutien</i> s:n	„ 14,800: —	
<i>Nordenskiöldin lehtokujan</i> s:n L. Viertotieltä noin 150 m. itään	„ 8,100: —	

Näistä töistä on kolme ensiksi mainittua, jotka koskevat Meilansin itäosan vielä vahvistamatta olevan kaupunginasemakaavan käsittämiä alueita, tarpeen Suomen valtiolle myydyin ja rakenteilla olevan korttelin N:o 526 rajoittamiseksi. — Vaikka, niin kuin mainittiin, puheena olevan alueen kaupunginasemakaava ei vielä ole saanut asianomaista vahvistusta, ei ehdotettujen tasoitustöiden teettämisestä kuitenkaan voi katsoa olevan mitään vaaraa, koska alueen kaupunginasemakaavan ja viemärijärjestelmän ehdotukset on laadittu huomioon ottaen maan pintamuodostumat ja siellä tuskin käy toimeenpaneminen muuta katujärjestelmää kuin mikä on ehdotettu.

Nordenskiöldin lehtokujan tasoittamisehdotus taas johtuu siitä, että työ olisi sopiva suorittaa lähinnä edellä mainittujen tasoitustöiden yhteydessä tilan hankkimiseksi liiallisille kiviaineille.

Lisäksi on, samoin kuin on ollut laita kuluvanakin vuonna, tämän nimikkeen kohdalle pantu 15,000 markan määräraha *Läntisen Viertotien* laajentamiseksi niiltä kohdin, joiden vierelle uutisrakennuksia jo on tehty tahi vuoden varrella oletetaan tehtävän.

Vastamainittujen, rahasääntöehdotuksessa lueteltujen töiden lisäksi katsoo Hallitus tässä olevan ottaminen puheeksi eräät muut kadunteketyöt, joita varten Hallitus ei ole ehdottanut määrärahoja. Nämä työt ovat osin sellaisia, joista Hallituksen on erinäisillä määräyksillä käsketty antaa kustannusarvio rahasääntöehdotuksen yhteydessä, osin sellaisia, jotka Hallituksen mielestä sinänsä olisivat erittäin toivottavia, mutta jotka taloudellisista syistä on poistettu ehdotuksesta, ja lienee niihin nähden huomautettava seuraavaa:

Rahatoimikamarin lähetteessä viime elokuun 27 päivältä on Hallitusta kehoitettu ensi vuodeksi laadittavansa rahasääntöehdotuksen yhteydessä ottamaan käsiteltäväksi Maistraatin saman kuukauden 24 päivänä Kamarille tekemä esitys määrärahan hankkimiseksi *ajoradan teettämiseen Senaatintorin poikki kaakosta luoteeseen*. Edellä mainituista syistä ei tätä työtä varten ole katsottu käyvän paneminen määrärahaa rahasääntöehdotukseen.

Maistraatin ja Rahatoimikamarin vahvistamassa kaupungin katujen noppakivi-päällystyksen asteettaista laajentamista koskevassa yleisohjelmassa on 1915 vuoden kohdalla muun muassa mainittu *kaupungille kuuluva Pikku Robertinkadun ja Punanotkonkadun välinen Korkeavuorenkadun osa*, joka olisi päällystettävä noppakivillä. Tämä työ, josta on laskettu olevan kustannuksia 11,000 markkaa, olisi Hallituksen mielestä ollut tarpeellinen osin siihen katsoen, että päällystys on sangen kuoppainen eikä sentähden enää vastaa liikenteen vaatimuksia, osin koska puheenalainen katuosa sijaitsee kahden ketokiviä paremmalla aineella päällystetyn kadun välillä, sekä vihdoin koska tämä katuosa on eteläisiin ja lounaisiin kaupunginosaan vievän pääliikenneväylän osa.

Maistraatin toimittamassa katujen katselmuksessa on tehty muistutuksia *Pursimiehen- ja Tehtaankadun välisen Laiturikadun osan* huonon kunnan johdosta. Puheenalaisen kadun kaupungille kuuluvan osan ketokiveyksen uudistamisesta on laskettu olevan kustannuksia 2,750 markkaa. Sekä mainittujen muistutusten johdosta että huomioon ottaen tällä katuosalla vallitsevan sangen vilkkaan liikenteen olisi mainittu työ

ollut erittäin suotava, mutta edellä esittämistään syistä ei Hallitus ole katsonut voivansa sitä varten panna määrärahaa rahasääntöehdotukseen.

Samallaisia muistutuksia on niikään aiheuttanut *Kampin- ja Kansakoulukadun välinen kaupungille kuuluva Fredrikinkadun osa*. Hallitus olisi sitä mieluummin tahtonut ehdottaa mainitun katuosan ketokiveyksen uudistamiseen tarvittavan määrärahan 2,500 markkaa, kun Fredrikinkadun pohjoispäätä täytyy pitää Töölön kaupunginosille sangen tärkeänä liikenneväylänä. Tämäkin erä on rahasääntöehdotuksesta poistettu.

Kahtena viime vuonna on *Itäisen Viertotien uudestipäällystämistä noppakivillä* jatkunut, ja tämä päällystys ulottuu nyttemmin Viidennen linjan kulmaukseen. Kun Viertotiellä mainitusta kohdasta pohjoiseen vallitsee yhtä vilkas liikenne kuin jo kivetyllä osalla ja kaupunki sitä paitsi on sitoutunut pitämään kunnossa ensinmainitun pohjoisemman viertotienosan varrella sijaitsevain talojen katuosuudet, olisi sangen tarpeellista jatkaa viertotien uudestipäällystämistä. Hallitus on kuitenkin, vaikeivät tämän työn kustannukset välittömästi rasittaisikaan rahasääntöä, ollut sitä mieltä, ettei tätä työtä olisi teetettävä ensi vuonna eikä sentähden ole sitä varten pannut määrärahaa rahasääntöehdotukseensa.

3. Kanavat ja viemärit. Korjaus ja kunnossapito.

Erinäisiä kunnossapito- ja täydennystöitä sekä lokaviemärien huuhteluun käytettävää vettä varten on pantu saman suuruiset määrärahat kuin täksi vuodeksi oli myönnetty.

Meilansissa olevain *Tomtebon ja Ekuddenin* huvila-alueiden kuivattamiseksi on pidetty tarpeellisena syventää ja perata mainitun alueen poikki kulkevaa ojaa, minkätähden tätä työtä varten tarpeellinen määräraha 1,000 markkaa on pantu rahasääntöehdotukseen.

Rautatientorin alatse Hakasalmenkadulta Kaisaniemeen vievä laskujohto on nyttemmin huomattu riittämättömäksi kuljettamaan kaikkea siihen johdettua pintavettä, sittenkun viemäriin on liitetty uusia haarakkeita, muiden muassa asema-alueelta tulevia. Tämä asianlaita ynnä se seikka, että viemäri paikotellen on notkolla, on aiheuttanut Hallituksen ehdottamaan viemäriin uudistusta varten 13,000 markan määrärahaa.

Uutistytöt.

Uutistytöiden nimikkeen kohdalla mainituista viemärijohtoista ovat useimmat niiden kaduntasoitustöiden aiheuttamia, mitkä lähinnä edellisen nimikkeen kohdalla on ehdotettu teetettäväksi eivätkä sentähden kaipaa muuta perustelua. Ainoastaan mitä tulee *Kulosaarenkadun* alle ehdotettuun viemärijohtoon, jota varten on ehdotettu 29,000 markan määräraha, lienee huomautettava, että se on aikomus johtaa myös Kulosaarenkadulta Vanhankaupunginlahteen nykyään vuokralle annetun alueen halki.

Mitä sitten tulee töihin, jotka eivät ole kaduntasoitustöiden yhteydessä, mainittakoon seuraavaa:

Sittenkun Terveydenhoitolautakunnan Hallitukselle lähettämässä kirjelmässä viime heinäkuun 17 päivältä oli huomautettu terveydellisiä haittoja johtuvan siitä, että eräältä Vallilan alueelta tuleva likavesi johdettiin pitkin avonaista ojaa, on Hallitus, koska mainittu haitta on poistettavissa ainoastaan siten, että katettu *kanava* rakennetaan *Pakaankadun* alle Sörnäsän Puuseppätehtaan alueen halki Päijänteentieltä Sörnäsän haara-

radan viereiseen viemäriin, rahasääntöehdotuksessa mainittua työtä varten ottanut huomioon 39,900 markan määrärahan.

Mitä tulee ehdotettuun *katkaisevaan viemäriin*, joka kulkisi *Hesperiasta Töölön sokeritehtaan alueen halki Savilan puhdistusasemalle*, josta työstä on laskettu olevan kustannuksia 25,200 markkaa, pyytää Hallitus viitata niihin perusteluihin, joita työn teettämisen puolesta esitetään Hallituksen täksi vuodeksi laatiman rahasääntöehdotuksen oheisessa kirjelmässä lokakuun 15 päivältä 1913.

Vihdoin on Kaupunginvaltuuston kuluva lokakuun 6 päivänä tekemän päätöksen johdosta *Näkin kujan alaisen*, Itäiseltä Viertotieltä Sörnäsän rantatielle kulkevan viemärijohtoon uudistamiseksi sekä Kolmannen linjan alaisen viemäriin yhdistämiseksi vastamainittuun johtoon rahasääntöehdotukseen pantu tämän työn lasketut kustannukset 17,400 markkaa.

Teiden *erinäisiä korjauksia* varten on pantu sama määräraha kuin ennenkin eli 10,000 markkaa.

Silmällä pitäen niiden merkitystä ahkerasti käytettyinä kävelyteinä on *Eläintarhantie* Diakonissalaitoksen kohdalla olevasta rautatien alimenopaikasta *Läntiselle Viertotielle* asti ja *rautatiepysäkin ja Töölönlahden välinen Alppilan tie* ehdotettu uudestaan vierrettäväksi, syystä että nämä tieosat eivät nykyään ole täysin tyydyttävässä kunnossa. Kustannuksia on laskettu olevan edellisestä työstä 4,600 ja jälkimäisestä 1,640 markkaa.

Ehdotukseensa kuluva vuoden rahasäännöksi oli Hallitus *emäradan länsipuolitse Nordenskiöldin Lehtokujalta Träskin huvilan kohdalla olevaan rautatien ylimenokohtaan asti* sekä sieltä itään Gumtähden alueelle ehdotetun ratsastusradan paikalle vievän *tien* tasoitusta ja viertämistä varten pannut 30,700 markan määrärahan. Rahatoimikamarin ehdotuksesta tämä erä kuitenkin vahvistetussa rahasäännössä vähennettiin 20,000 markaksi, jolla rahamäärällä käy toimittaminen mainitun tieosan korjauksen sekä, jos nykyolot sallivat, ratsastusradalle vievän tien tarpeellisen kuntoonpanon. Puheenalaisen päättien jälellä olevan osan kuntoonpanemiseksi Oulunkylään asti on Hallitus, siihen nähden että tie on sangen paljon käytetty liikenneväylä, jonka avulla muun muassa käy mahdolliseksi voimaperäisemmin käyttää hyväksi näillä tienoin sijaitsevia kaupungin viljelysmaita, katsonut olevan ehdottaminen 16,200 markkaa, ja on Hallitus ajatellut tien ojitettavaksi ja sorastettavaksi, mutta ei vierrettäväksi.

Sörnäsän Rantatieltä Sörnäsän satamaan vievän, erittäin huonossa kunnossa olevan tien viertämistä varten on ehdotettu myönnettäväksi 4,900 markkaa.

Uutistöitä ei Hallitus ole katsonut olevan ehdottaminen ensi vuonna teetettäväksi, vaikka erät niistä ovat näyttäneet kylläkin tarpeellisilta. Näistä pyytää Hallitus mainita kävelytienä sangen paljon käytetyn, Meilansin halki sikäläisten huvilatonttien vieritse kulkevan tien, joka kaipaisi uudestiviertämistä ja josta työstä olisi kustannuksia 6,900 markkaa, sekä emäradan länsipuolitse Eläintarhan pysäkillä Nordenskiöldin Lehtokujalle vievän tien, joka nykyään on ainoastaan sorastettu, mutta jolla vallitsee sangen vilkas liikenne suurelle urheilukentälle asti. Viimeksi mainitun tien uudestiviertämisestä on laskettu olevan kustannuksia 14,500 markkaa.

4. Tiet.
Korjaus ja
kunnossapito.

Uutistöt.

5. **Viertotiet.**
Korjaus ja
kunnossapito.

Viertoteiden *erinäisiä korjauksia* varten oleva määräraha on katsottu käyvän pysyttämisen ennallaan 15,000 markan suuruisena.

Vantaanjoen poikki Vanhankaupungin kohdalla vievän *maantiesillan* tarpeellista korjausta varten on ehdotukseen pantu 2,000 markan määräraha. Helsingin kaupunki on velvollinen suorittamaan puolet sillan kunnossapitokustannuksista.

Ainoa suurenlainen työ, jonka Hallitus tämän lisäksi on ehdottanut teetetäväksi, on *Läntisen Viertotien päällystyksen uudistaminen* L. Henrikinkadun ja Aurorakadun väliltä, lukuunottettuna myös länsipuolisen jalkakäytävän uudestipäällystys. Tämä tieosa on sikäläisen vilkkaan liikenteen johdosta epätydyttävässä kunnossa. Työstä on laskettu olevan kustannuksia 8,800 markkaa.

6. **Satamat.**
Korjaus ja
kunnossapito.

Satamain *erinäisiä korjauksia* varten oleva määräraha, joka vuonna 1912 ja aikaisemmin oli 25,000 markkaa ja sittemmin vuosina 1913 ja 1914 on ollut 30,000 markkaa, on viime vuosina säännöllisesti ylitetty määrillä, jotka ovat vaihdelleet S:markasta 1,728:44 vuonna 1910 S:markkaan 15,956:67 vuonna 1912, jona viimeksi mainittuna vuonna Kaupunginvaltuusto kuitenkin myönsi 15,000 markan lisämäärärahan. Kun tämä menoerä ei ole edeltäpäin tarkoin laskettavissa, vaan täytyy arvioida edellisinä vuosina olleiden kustannusten pohjalla, on Hallitus katsonut olevan ehdottaminen erää korotettavaksi 5,000 markalla ja sentähden pannut sitä varten ehdotukseensa 35,000 markkaa.

Vuosittain tarpeelliset *alasmenosillat jäille ja jäärailojen poikki tarpeelliset sillat*, jotka usein täytyy tehdä melko pitkiä ja joiden hoito ja alituinen uudestirakentaminen, sitä mukaa kun laivat aukaisevat uusia railoja, tuottavat kustannuksia, jotka eivät ole edeltäpäin laskettavissa ja jotka viime vuosina ovat pyrkineet kohoamaan. Tämän johdosta on tarkoitusta varten olevan määrärahan korottaminen 2,000 markalla eli 10,000 markkaan näyttänyt perustellulta.

Satamain ruoppausta varten oli Hallitus perustelmissaan tarkemmin esitetyistä syistä (Kvston pain. asiakirj. N:o 90 vuodelta 1913, siv. 33) täksi vuodeksi laatimaansa rahäsääntöehdotukseen pannut 60,000 markan määrärahan. Kaupunginvaltuuston kulunki-arviovaliokunta kuitenkin alensi summan 30,000 markkaan, jonka suuruisena se onkin kuluvan vuoden rahäsäännössä. Kun ei kaupungin molempia ruoppauskoneita kuitenkaan voida pitää koko purjehduskautta käynnissä 30,000 markalla, mutta Hallituksen mielestä ruoppaustöitä ensi vuonna luultavasti voidaan toimittaa niin laajasti kuin ensin mainittu summa edellyttää, on Hallitus Rahatoimikamariin antamassaan kirjelmässä N:o 123 toukokuun 22 päivältä kuluva vuotta tarkemmin mainituista syistä katsonut olevan puheenalaista työtä varten ehdottaminen 55,000 markan määrärahaa. Kuluvaksi vuodeksi ehdotetun summan vähentäminen 5,000 markalla johtuu siitä, että ruoppauskoneita ei ole aikomus ensi talvena ottaa telakkaan.

Jos ehdotetun summan katsottaisiin liiaksi rasittavan rahäsääntöä, sopisi ensi vuonnakin noudattaa sitä täksi vuodeksi ehdotettua ja Kaupunginvaltuuston hyväksymää menettelyä, että Hietalahden sataman ruoppaustöiden kustannukset suoritettaisiin Santa- ja Busholman järjestämistä varten osotetusta määrärahasta, joten ruoppaustöitä varten

tässä edellä ehdotetusta 55,000 markan määrärahasta kävisi vähentäminen 20,000 markkaa.

Lisätilan hankkimiseksi ruoppausaineelle täytyy Sörnäsän niemekkeen itärannassa olevaa *ruoppavarastopaikkaa* järjestää ja laajentaa, erittäinkin korottamalla ja pitentämällä ruoppavarastopaikkaa osottavaa kivipengertä, joka painuu painumistaan. Kun ei ole luultavaa, että louhoskiviä maksutta saataisiin mistään tässä osassa kaupunkia toimeenpantavasta uutisrakennusyrityksestä, täytyy tarvittava kivimäärä louhia jostakin läheisestä mäestä. Koko tästä työstä, joka myös käsittää itse ruoppavarastopaikan laajentamisen, on laskettu olevan kustannuksia 15,000 markkaa.

Pohjoissataman *T-muotoisen rantasillan* eteläosaa kuluvana vuonna korjatessa on huomattu erinäisiä puutteellisuuksia rantasillan muissakin osissa. Niinpä on sillan pohjoisosan hirret ja kannattimet huomattu niin lahoiksi, että kansitus vain töin tuskin on saatu niihin kiinnitetyksi, minkä ohessa lähinnä Pohjoisrantaa sijaitseva sillan osa on siinä kunnossa, että murtumisen vaaraa on olemassa. Niinikään on lähinnä rantaa olevan haarakkeen eteläpuolen alainen sillanarkku laho. Mainittujen puutteellisuuksien korjauksesta on laskettu olevan kustannuksia 16,000 markkaa. Kun nämä työt ovat Hallituksesta näyttäneet sen laatukselta, ettei niiden teettämistä olisi lykättävä toistaiseksi, on Hallitus pannut vastamainitun rahamäärän ehdotukseensa. Lisäksi mainittakoon, että puheenalaiseen työhön voitaisiin pitemmän aikaa käyttää parikymmentäkin miestä.

Sörnäsän painolastisiltakin on huomattu sangen lahoiksi, minkä lisäksi ulkopuoliseen hirsiseinään on syntynyt suuria reikiä, syystä että hirsiiä on irtaantunut paikoiltaan. Laiturin perinpohjainen korjaus on sentähden näyttänyt tarpeelliselta, ja siitä olisi kustannuksia 10,800 markkaa.

Eläintarhanlahden itärannan ja *Säästöpankinrannan* jo vuosikautia kesken-eräisinä olleiden *venelaiturien* uudestirakentamista ja korjausta varten on ehdotukseen pantu 2,900 ja 800 markan määrärahat.

Niinikään on Neitsytpolun päässä sijaitsevan *Merisataman purkauslaiturin* katsottu olevan korjauksen tarpeessa ja *Ruoholahden läntisimmän laiturin* olevan uudestirakennettava, koska nämäkin ovat sangen lahot. Näitä töitä varten on rahasääntöehdotukseen sentähden pantu 900 ja 1,900 markan määrärahat.

Kaupunginvaltuuston viime toukukuun 26 päivänä tekemän päätöksen johdosta on rahasääntöehdotukseen *Rahapajanrannan itäisimmän osan* uudestirakennusta varten pantu 210,000 markkaa, johon summaan myös on luettu ne 75,000 markkaa, mitkä Valtuusto oli edeltäpäin osottanut kaupunginkassasta maksettaviksi puheenalaisen työn aloittamista varten jo tänä vuonna.

Rantareunustuksen teettäminen Katajanokan pohjoisrantaan 25 metrin pituudelta on katsottu tarpeelliseksi, osin koska ajotie tällä kohdalla kapenee 8 metristä 5.5 metriksi ja osin koska nimikkeen „Kadut ja yleiset paikat, uutistytöt“ kohdalle on pantu määräraha mainitun katuosan kiveämiseksi Länsi Satamakadun ja puheenalaisen rantasillan viereisten rakennettujen makasiinitonttien väliltä. Rantareunustusta varten on ehdotukseen pantu 1,000 markan määräraha.

Uutistytöt.

Satamakapteeni on vaatinut hankittavaksi *kaksi rautapojua* sijoitettaviksi Raha-pajanrannan edustalle, koska sikäläiset, kymmenkunta vuotta takaperin hankitut puu-pojut ovat käyneet liian raskaiksi, niin etteivät enää vastaa tarkoitustaan. Jottei kuitenkaan liiaksi rasitettaisi rahasääntöä, on Hallitus katsonut voivansa ehdottaa hankittavaksi kaksi uutta puupojua, joiden kustannukset on laskettu 1,500 markaksi.

Pitkänsillan uudestirakennuksen yhteydessä täytettiin kohta sillan eteläisen maa-kiinnikkeen eteläpuolella sijaitseva vesialue vanhan sillan ensimmäisen kaaren kohdalta. Paikan pehmeäpohjaisuuden johdosta on täyte yhtä mittaa painunut ja sentähden järkyttänyt sillalle vievää lounaista ajotietä. Vastaisen painumisen ehkäisemiseksi on ranta-siltaa, joka pitkin Kasvitieteellisen puutarhan rantaa ulottuu noin 12 metrin päähän mainitusta ajotiestä, jatkettava noin 10 metrin pituudelta ja jatkoksen taakse jäävä vesialue täytettävä, joten saavutetaan tarpeellinen vastapaino. Tästä työstä, joka käy kalliiksi, sen johdosta että rantasillan jatkoksen alle tehtävä perustus on laskettava kiinteälle pohjalle, on laskettu olevan kustannuksia 15,000 markkaa, joka rahamäärä on pantu rahasääntöehdotukseen.

Kaupunginvaltuuston kesäkuun 9 päivänä kuluvaan vuotta tekemän päätöksen johdosta on rahasääntöehdotukseen pantu 45,000 markan määräraha *höyryruoppaajan ynnä proomun* ostoja varten.

Sittenkun asianomaisille tulliviranomaisille oli suotu tilaisuus lausua mielensä *Rahapajanrantaan rakennettavan uuden tavaravajan* lopullisista piirustuksista ja nämä viranomaiset olivat vaatineet rakennuksessa toimeenpantavaksi erinäisiä sisustustöitä, joita ei ollut alkuperäisessä kustannusarviossa, on Kaupunginvaltuusto viime kesäkuun 9 päivänä pitämässään kokouksessa myöntynyt näihin vaatimuksiin sekä samalla päättänyt, että tämän johdosta tarpeellinen lisämääräraha, 33,500 markkaa, on pantava 1915 vuoden menosääntöön. Hallitus onkin tämän johdosta ottanut mainitun rahasumman huomioon rahasääntöehdotuksessaan.

Sörnäsän niemekkeellä olevain varastopaikkain tasoitusta varten on kuluvaan vuoden vahvistetussa rahasäännössä 20,800 markan määräraha. Kun paikalla kuitenkin on täytetty laajempia aloja, kuin kustannusarviossa oli mainittu, täyteaineen saamiseksi Vanhankaupunginlahden länsirantaan tekeillä olevaa rautatietä varten ja kun lisäkustannukset on pantu maksettaviksi mainitun rautatien rakennusmäärärahasta, on Hallitus tämän ilmoittaen katsonut olevan esittäminen, eikö olisi oikeampaa osottaa eri määräraha siten teetettyjä tasoitustöitä varten, erittäinkin kun puheenalaisten varastopaikkain käyttökelpoisuuden lisääntymisestä on ollut suoranaistakin hyötyä. Näitä seikkoja silmällä pitäen on rahasääntöehdotukseen pantu 19,000 markan erä.

7. Istutukset. Nimikkeen „*Istutusten korjaus ja kunnossapito*“ kohdalla mainitut erät ovat Korjaus ja kunnossapito. Enimmäkseen samat kuin kuluvanakin vuonna. Eristä, joihin vähäisiä muutoksia on tehty, mainittakoon seuraavat:

Erä „Istutusten ja taimistojen kunnossapito“, joka kuluvaan vuoden rahasäännössä on 115,800 markkaa, on nyt laskettu 125,000 markaksi. Syy korotukseen on pääasiallisesti siinä, että istutusten ala on uutistöiden johdosta laajentunut. Tässä kohden on

etusijassa mainittava Kaisaniemi, missä istutustöitä on jatkettu kolmena viime vuonna ja ne nyttemmin ovat edistyneet niin pitkälle, että puiston itäosa, kaikkiaan noin 38,000 m², ensi keväänä valmistunee. Kunnossapitokustannukset lisääntyvät tämän johdosta 7,600 markalla.

Eläintarhan puistoa varten olevaa määrärahaa on niinkään katsottu olevan korottaminen 5,000 markalla, syystä että Alppilan vierelle suunniteltu neljäs lammikko tulee Hallituksen tässä alempana tekemän ehdotuksen mukaan laitettavaksi samaan tapaan kuin ennestään olevat lammikot. Tämän lammikon lähin ympäristö tulee tämän johdosta pidettäväksi nykyistä paremmassa kunnossa, mikä seikka perustelee määrärahan korotusta.

Sen johdosta että kaupunki on kuluvana vuonna tehnyt Kirurgisen sairaalan johtokunnan kanssa uuden sopimuksen, jonka mukaan kaupunki 1,790 markan vuotuisesta korvauksesta — aikaisemmin oli korvaus 700 markkaa — sitoutuu hoitamaan sairaalan alueella olevat istutukset, on puheenalaisen erään myös luettu tästä työstä johtuva vuosikustannusten kohoaminen.

Erinäisten Kaupunginpuutarhassa olevain huoneistojen valaistuspääräraha, joka kuluvan vuoden rahasäännössä on 150 markkaa, on petrolin hinnan kohoamisen johdosta ehdotukseen pantu 175 markan suuruisena. Niinkään on erää „*Kaupunginpuutarhan tallipalvelijaston palkat, tallin rehut y. m. menot*“ katsottu rehun, varsinkin kaurain hinnan kohoamisen johdosta olevan korotettava 300 markalla, joten tämä menoerä nousee 6,600 markkaan.

Vesiputkien laittamiseksi erinäisiin kaupungin istutuksiin kuluvan vuoden rahasäännössä olevaa 3,000 markan määrärahaa on voitu vähentää tuntuvasti eli 1,000 markkaan, mikä johtuu siitä että tuollaisia vesiputkia on vuosien varrella laitettu kaupunginistutusten eri osiin, joten istutukset tältä kohden nyttemmin ovat miltei täydessä kunnossa.

Syystä että istutetut alat laajenevat Kaisaniemeen laitettujen uusien istutusten johdosta, on erä „*Kaupungin istutuksissa, kasvihuoneissa y. m. kulutetun veden korvaus*“ katsottu olevan korotettava tämänvuotisesta 15,000 markan määrästä 18,000 markkaan.

Uutistöiden nimikkeen kohdalla on määrärahoja pääasiassa ainoastaan sellaisia töitä varten, jotka jo on enimmältä osalta teetetty, mutta joiden loppuunsaattamiseksi varoja on tarpeen. Näihin nähden lienee huomautettava seuraavaa:

Uutistytöt.

Engelaukion eteläpuolella kahtena viime vuonna suoritettut työt ovat käsittäneet kallonlouhintaa sekä tukimuurien teettämistä, joista töistä on ollut varsin suuria kustannuksia ja joihin on käytetty suurin osa puheenalaisen paikan kuntoonpanoa varten myönnettyistä varoista. Jällellä olevat työt käsittävät mullan hankkimista paikalla olevan lisäksi, nurmien ja käytävien tasoitusta sekä paikan koristamista kasveilla. Näihin töihin tarvitaan aikaisemman kustannusarvion mukaisesta määrärahasta vielä osottamatta oleva määrä 10,000 markkaa.

Lammikkojen laittaminen Eläintarhaan on kohdannut arvaamattomia vaikeuksia,

sen johdosta että maapohjan on havaittu olevan hankalapitoista kuohusavea, minkä vuoksi kustannukset ovat jossain määrin olleet laskettuja suuremmat. Tämän johdosta on neljättä lammikkoa ainoastaan vähäinen osa kaivettu. Kun kuitenkin kaikkia lammikkoja ympäröivät kävelytiet on täytetty kivillä ja alueen eteläosan kävelytiet nyttemmin ovat valmiit, on enää ainoastaan levitettävä savihiekkaa ja soraa muille käytäville sekä kaivettava keskentekoinen lammikko valmiiksi ynnä tasoitettava ja istutettava sen lähin ympäristö. Kaikista näistä töistä on laskettu olevan kustannuksia 6,400 markkaa.

Täksi vuodeksi laatimaansa rahasääntöehdotukseen oli Hallitus pannut määrärahan *tien teettämiseksi kaupunginpuutarhan pohjoisrajaa pitkin*, mutta Rahatoimikamari poisti tämän erän. Kun puheenalainen tie kuitenkin on sangen tärkeä kaupunginpuutarhassa toimitettaville ajotöille, erittäinkin kuljetettaessa hiekkaa puutarha-alueen luoteisnurkassa olevasta hiekkakuopasta, on Hallitus rahasääntöehdotukseensa tätä työtä varten pannut 3,240 markkaa.

Kaisaniemen itäosassa eli Unioninkadun ja Mikonkadun pohjoispäästä lähtevän tien välisellä alueella tehtävään *tasotustöiden* loppuunsaattamiseen tarvitaan noin 6,000 markkaa, minkä lisäksi istutustöihin sekä nurmien kylvösiementen ostoon on laskettu tarvittavan 2,500 markkaa. Näihin summiin ei kuitenkaan ole luettu kustannuksia pienten lasten leikkikentän kuntoonpanosta, jommoinen kenttä on vahvistetun ohjelman mukaan puheena olevaan puistonosaan laitettava. Viimeksi mainitusta työstä, joka Hallituksen mielestä olisi ehdottomasti teetettävä puheenalaiseen alueen saattamiseksi lopulliseen kuntoon, olisi, kun leikkikenttä on alaltaan 2,280 m², kustannuksia 5,700 markkaa. Kaikkia näitä Kaisaniemen puistossa teetettäviä töitä varten on Hallitus rahasääntöehdotukseensa pannut yhteensä 14,200 markkaa.

Kelkkaratain laittamiseksi on, samoin kuin edellisinäkin vuosina, pantu 3,000 markan määräraha.

8. **Puhtaanapitolaitos.** Korjaus ja kunnossapito. Nimikkeen „*Puhtaanapitolaitos. Korjaus ja kunnossapito*“ kohdalla luetellut erät ovat kaikki samat kuin kuluvan vuoden vahvistetussa rahasäännössä, paitsi muuatta 900 markan erää, jolla teetettäisiin ensi vuonna tarvittavia kaluvajoja. Puheenalasiin eriin nähden saa Hallitus viitata kuluvan vuoden rahasääntöehdotuksessa esittämiinsä perusteluihin.

Utistöitä ei puhtaanapitolaitoksessa ole pidetty ensi vuonna tarpeellisina.

9. **Yleinen käymäläin puhtaanapito.** Nimikkeen „*Yleinen käymäläin puhtaanapito*“ kohdalla vuosittain uusiintuvat erät on Hallitus, siitä huolimatta että niiden talojen luku, joista karikkeet on poistettu puhtaanapitolaitoksen toimesta, on lisääntynyt noin puolella sadalla, katsonut käyvän pysyttäminen saman suuruisina kuin kuluvan vuoden rahasäännössä.

10. **Työkalut.** *Erinäisiä ostoja ja korjauksia* varten oleva määräraha on pysytetty nykyisellään 15,000 markan suuruisena.

Paitsi tätä summaa, joka pääasiallisesti kuluu ennestään olevain työkalujen tavanomukaiseen korjaukseen ja vähäisiin uusien työkalujen ostoihin, mikäli niitä vuoden varrella tarvitaan, on Hallitus katsonut olevan rahasääntöehdotukseensa paneminen 4,000 markan määrärahan *kivikeranaa varten tarpeellisen sähköllä, käyvän nosto-*

koneen oston, jommoinen kone on osottautunut erittäin tarkoituksenmukaiseksi, jota paitsi ehdotukseen on pantu kaikkiaan 6,500 markkaa työkalujen hankkimiseksi kaupungin pajaan, missä työ, erittäinkin pienenselaiset korjaukset y. m., osottaa pyrkimystä vuosi vuodelta lisääntymään.

Muut tässä menoluokassa esiintyvät erät ovat Mustikkamaan proomutelakan korjaus 1,500 markkaa, eräitten proomujen korjaukset 4,800, 2,200 ja 1,500 markkaa, etupyörään ja uusien putkien hankkiminen isoon höyryjyrrään 3,500 markkaa sekä vihdoin vuosittain uusiintuva kaupungin kasteluvaunujen maalaus 1,050 ynnä purgator-rattaiden, käväistysten kuljetusrattaiden sekä hiekkalaatikkojen maalaus 1,700 markkaa, joita menoja Hallitus ei ole katsonut voivansa olla panematta rahasääntöehdotukseensa.

Määrärahat *hengenpelastuskalujen, halkomittain y. m. kunnossapitoa* sekä *pesu- 11. Sekalaista. huoneitten ja virutuslaiturien hoitoa ja korjausta varten* on pysytetty nykyisellään, toinen 4,000 ja toinen 7,000 markan suuruisena.

XV pääluokan „Sekalaiset menot“ kohdalle kuluva vuoden rahasääntöön pannun **XV. Pääluokka. 3,400 markan määrärahan** *Turvikissa olevan Henrik Borgströmin kansanpuiston* kustan- **Sekalaiset menot.** nuksia varten on Hallitus katsonut voivansa pysyttää rahasääntöehdotuksessa ennallaan.

Mitä vihdoin tulee laskettuihin menoihin, lienee huomautettava että, koska puhtaanapitolaitokseen on kuluva vuonna entisten lisäksi liittynyt noin 50 taloa, on talon- **Tulot. Puhtaanapito-** omistajain maksuista olevia tuloja katsottu käyvän korottaminen 5,000 markalla, joten **laitos.** koko tuloerä nousisi 235,000 markkaan. Samaten on myydystä lannasta laskettu olevan lisätuloja 5,000 markkaa eli kaikkiaan 50,000 markkaa, koska todelliset tulot ovat tänä vuonna olleet laskettuja suuremmat ja tämä tuloerä osottaa pyrkimystä vuosi vuodelta lisääntymään.

Sitä vastoin on erä „Maksuja kaupungin omista taloista“ vähennetty tämänvuotisesta 27,780 markan määrästä 26,900 markkaan. Tätä erää vastaavat erinäiset menopuolella olevat, samain talojen puhtaanapidosta aiheutuvat menoerät, joita, sen johdosta että erinäisiä uusia kaluja, varsinkin kansakoulutaloihin, ei ole katsottu olevan ensi vuonna hankittava, on voitu vähentää edellä mainitulla summalla.

Erä „Korvausta katujen puhtaanapidosta, lumenkuljetuksesta y. m.“ on pysytetty ennallaan 20,000 markan suuruisena.

Erinäiset kustannusarviot, piirustukset ja asiakirjat pannaan tämän oheen.

G. Idström.

K. Rein.

v. t.

Yleiset työt.

Rakennukset ja talot.

Korjaus ja kunnossapito.

Määräraha *lumenkuljetusta y. m. varten kaupungin taloista* on ensi vuoden rahasääntöehdotukseen pantu saman suuruisena, 7,000 markan määräisenä, kuin se oli 1913 ja 1914 vuoden rahasääntöehdotuksissa. Vaikka tätä määrärahaa on molempain vastamainittujen vuosien leutoina ja lumettomina talvina säästynyt, ei se kuitenkaan tavallisina talvina liian runsaaksi laskettu.

Bengtsårin kasvatustaloksen rakennusten korjausta ja kunnossapitoa varten on 1915 vuoden rahasääntöehdotukseen pantu 5,100 markkaa, johon summaan muun muassa on luettu katto- ja syöksyputkien, palotikapuiden ja ulkoportaiden korjauksesta ja kunnossapidosta, ulkopuolisesta maalauksesta y. m. olevat kustannukset sekä Lillgårdin asfalttikaton uudistus, joka on tarpeellinen sen johdosta että entisen omistajan ajoilta jällellä olevaa kattoa ei enää käy korjaaminen; kaikkien tulisijain tavanmukaiset vuosikorjaukset, lattiat ja tervaus ja vernissaus, erinäiset seinäin verhoilu- ja maalaustyöt, jotka kaikki on huoneistojen suuren kulumisen johdosta vuosittain toimitettava. Edellä mainitusta summasta tulee eri rakennusten osalle seuraavat määrät, nimittäin: Södergårdin 670, Södergårdin vajakorjauksen 65, Södergårdin keittiörakennuksen 1,485, Södergårdin navetan 110, Lillgårdin 750, Norrgårdin 550, Norrgårdin ulkohuonerakennuksen 160, Östergårdin 460, Uppgårdin 200, Uppgårdin ulkohuonerakennuksen 50, sikalan 180, pesutuvan 35, saunan 320 ja venevajan osalle 65 markkaa.

Palolaitokselle kuuluvain rakennusten korjauksiin ja kunnossapitoon on ensi vuonna laskettu tarvittavan kaikkiaan ainoastaan 3,600 markkaa. Tähän summaan on luettu tavanmukaiset tulisijain korjaukset, tallien, vesikattojen, syöksyputkien, ikkunain, ovien y. m. tarpeellinen kunnossapito, vähäisiä maalauks- ja puhdistustöitä sekä palolaitoksen talossa Korkeavuorenkadun 39:ssä olevan ison voimistelusalin sisäpuolinen maalaus, sillä sali on sangen suuressa siistimisen tarpeessa. Edellä mainittu 3,600 markan rahamäärä jakautuu eri rakennusten kesken seuraavasti: pohjoinen palotorni 700, eteläinen palotorni 1,550, Kallion paloasema 250, Hermannin paloasema 225, Kampintorin paloasema 225, Töölön palovaja 50, palolaitoksen talo Korkeavuorenkatu 39 600 markkaa.

Kaupunginvaltuuston ^{30/12} 1913 tekemän päätöksen mukaan olisi Rakennuskonttorin rahasääntöehdotukseen vastedes pantava tarpeelliset määrärahat sekä kunnan omistamain että sen vuokraamain *kansakoulutalojen ja huoneistojen* vuotuista kunnossapitoa varten. Tämän

johdosta on mainittuun rahasääntöehdotukseen pantu kaikkiaan 20,800 markkaa, jaettuna eri kansakoulurakennusten kesken sillä tavoin, kuin jalempänä olevasta taulukosta tarkemmin näkyy. Määräraha käytettäisiin pääasiassa vesikattojen, jalka- ja syöksyputkien, ulko- ja sisäovien ja ikkunain, käymäläin, vesialtaiden, tulisijain ja eräiden lattiaain (maalaukset ja linoleumimatot) tarpeenmukaiseen kunnossapitoon, eräiden perin kuluneiden lattiamattojen uudistamiseen, keskuslämpöjohtojen kunnossapitoon y. m. tuollaisiin, etusijassa rakennusten kunnossapitoa tarkoittaviin töihin. Viimeaikaisissa rahasääntöehdotuksissa on vuosittain ehdotettu miltei kaikki kaupungin omaan kansakoulutalojen lattiat maalattaviksi, mutta nykyisiä painostavia taloudellisia oloja silmällä pitäen ja kun noita lattioita viime vuosina on pidetty erittäin hyvässä kunnossa, käynee rakennuksille mainittavaa haittaa tuottamatta lattiaain korjauksen ja maalaamisen lykkääminen vuoden päähän. Eri kansakoulutaloja varten on laskettu tarvittavan seuraavat rahamäärät: Annankatu 30 Smk 1,300: —, Ratakatu 8 Smk 900: —, Kallion IV linja 11 (ent. Sedmigradskyn koulu) Smk 250: —, Kallion IV l. 13—15 Smk 1,000: —, Tehtaankatu 15—17 Smk 1,150: —, Fjälldal Smk 150: —, Kasarminkatu 21 Smk 1,200: —, Mariankatu 22 Smk 350: —, Toukola Smk 300: —, Nikolainkatu 18, korjaukset Smk 2,000: — sekä viemärien tuulluutusjohdot Smk 1,200: — (kaupungin yleisten töiden Hallituksen päätös 27/2 1914), Porthankatu 8 Smk 1,550: —, Punavuorenkatu 10 Smk 800: —, Töölönkatu 41—43 Smk 2,850: —, Vallila Smk 1,900: —. Vuoden varrella tarpeellisia, kansakoulujen taloudenhoitajain silmälläpidon alaisina toimitettavia erinäisiä töitä (särkyneitä ikkunaruujuja y. m.) varten tarvitaan 600 markkaa, kaupungin kansakoulutalojen istutusten kunnossapitoon 1,000 markkaa ja vihdoin vuokrattujen kansakouluhuoneistojen korjauksiin 1,100 markkaa.

Hietaniemen- ja Kristiinankadun varrella olevain kunnan työväenasuntojen erinäisiä ulko- ja sisäpuolisia korjauksia (tulisijat, palkistot, lattiat y. m.), laudoitusta ja ulkopuolista maalausta varten on 1913 ja 1914 vuoden rahasäännöissä ollut 18,750 ja 14,100 markkaa. Viime vuonna näiden asuntojen isännöitsijän pyynnöstä kuitenkin toimitettiin eräitä aivan välttämättömiä kellarinlattiaain, sähkövalojohtojen, kattojen, ulkoportaiden, ovien y. m. korjaustöitä, joita varten eri määrärahoja ei ollut rahasäännössä, mutta jotka kaikki olivat sitä laatua, että niiden toistaiseksi lykkääminen olisi tuottanut rakennuksille auttamatonta vahinkoa. Sittenkun Hietaniemenkadun varrella olevat rakennukset oli vuonna 1913 laudoitettu, vernissattiin laudat kahdesti ja katsottiin työn kokonaisuudessaan hyötyvän siitä, että laudoitus saisi hiukan kuivua ennen maalaustöiden aloittamista. Väliaikana kuitenkin täytyi teettää vastikään mainitut työt, ja kun sitten olisi ollut ryhdyttävä maalaustöihin, huomattiin, ettei siihen tarpeellisia varoja ollut käytettävänä. Kuluvana vuonna on Kristiinankadun varrella olevia rakennuksia korjattu samalla tavalla kuin Hietaniemenkadun rakennuksia edellisenä vuonna, ja samasta syystä on niidenkin laudoitus aluksi ainoastaan vernissattu. Kuluvan vuoden rahasäännössä on jalellä varoja tämän rakennusryhmän maalaustöiden kustantamiseen, ja sopivan vuodensajan tultua ryhdytään näitä maalaustöitä heti suorittamaan. Kun, niinkuin edellä mainittiin, Hietaniemenkadun rakennukset vielä on maalattava niiden saattamiseksi lopulliseen kuntoonsa eikä varoja tähän työhön vielääkään ole, on näitä töitä varten ensi vuoden rahasääntöehdotukseen pantu Smk 3,760: 10. Muut tämän rakennusryhmän korjaustyöt, joista on kustannuksia

7,150 markkaa, käsittävät n. s. majailuhuoneen ikkunain ja ulko-ovien korjauksen ja maalausten sekä koko rakennusryhmän kaikkien ulko-ovien, ullakonikkunain, kellarinluukkujen ja eräiden ulkoportaiden tarpeellisen korjauksen, jota paitsi olisi hankittava kaksi isoa metallilevystä tehtyä tuhkalaatikkoa tulisijoista ja keskuslämmityslaitoksesta tulevain suurien tuhka- ja kuonamääräin kokoomiseksi, jottei niitä enää tarvitsisi kasata pihamaille. Lisäksi on toimitettava pienenlaisia katonkorjauksia sekä korjattava rakennusryhmän kaikki 149 tulisijaa. Kun lisäksi kellarikerroksessa olevain klosettihuoneiden lattiat näyttävät pyrkivän painumaan siinä määrin, että ne käyvät kelvottomiksi, on ehdotettu uudistettaviksi 10 klosettihuoneen lattiat, siinä tapauksessa että tämä työ osottautuu ensi vuonna välttämättömäksi.

Kristiinankadun varrella olevan rakennusryhmän korjauksiin on vuonna 1915 laskettu tarvittavan 1,850 markkaa. Työt käsittävät vesikattojen ja ulkopartaisten tervaamista, aitausten korjausta ja maalausta, ikkunain ja ulko-ovien tarkastusta ja vähäisiä korjauksia sekä kaikkien tulisijain tavanmukaisen vuosikorjauksen.

Rahatoimikamarin sihteerin kirjelmän mukaan elokuun 21 päivältä 1913 on *Forsbyn kunnalliskotiin* kuuluvain rakennusten lähin hoito vastaisuudessa annettu kaupungin Rakennuskonttorin Huonerakennusosaston toimeksi. Tämän mukaisesti ja kuluvan vuoden rahoitusta noudattaen on näiden nyttemmin kaikkiaan 22 rakennuksen vuotuista kunnossapittoa varten ehdotettu osotettavaksi 8,600 markkaa. Tällä summalla teetetäisiin etusijassa erinäiset vuosittain tarpeelliset katto-, jalka-, riippu- ja syöksyputkien korjaukset, ulko-ovien y. m. tarkastus, korjaus ja paikkaus sekä kaikkien tulisijain, höyrykattilain ja muiden konelaitosten tavanmukainen vuosikorjaus, ikkunain, ovien, lukkojen y. m. tarkastus ja korjaus, rakennettaisiin tarkastajan pyynnöstä uusi n. s. ulkoparveke vaatteiden tomuuttamista varten talousrakennukseen D y. m. s. Edellä mainitun ryhmän eri rakennusten kesken jakautuisi vastamainittu summa seuraavasti: naisten asuinpaviljonki A 850 mk, naisten asuinpaviljonki B 480 mk, miesten asuinpaviljonki C 680 mk, talousrakennus D 1,660 mk, pesulaitos E 600 mk, työlaitos F 1,230 mk, hallintorakennus H 450 mk, kirkko K 100 mk, portinvartijan asunto L 50 mk, sikala M 50 mk, sauna N 310 mk, jääkellari O 25 mk, kattilahuone P 1,930 mk, paja R 50 mk, talli U 60 mk, navetta V 50 mk, ruumishuone Ö 25 mk.

Polisilaitoksen käytettäväksi luovutettujen rakennusten ja huoneistojen kunnossapidosta ja korjauksesta on ensi vuonna laskettu olevan menoja 9,810 markkaa. Summa jakautuisi seuraavain talojen ja huoneistojen kesken: 22—24 Aleksanterinkatu 3,350 mk, 26 Aleksanterinkatu 400, 10 Ratakatu 1,000, 5 Pengerkatu 2,300, Bölen esikaupungin poliisivartiotupa 400, Vanhankaupungin s:n 200, Eerikinkadun poliisiasema 600, Hermannin s:n 80, Töölön s:n 80 ja vihdoin poliisitalli 1,400 markkaa. Poliisikamarin talossa Aleksanterinkadun N:oissa 22—24 on tarkastettava ja korjattava vesikattoja, syöksyputkia, tulisijoja, lattiamattoja y. m. Tässä rakennuksessa vuoden umpeen vallitsevan vilkkaan liikenteen johdosta kuluvat seinäpaperit, ovet y. m. yleensä nopeasti ja vaativat usein siistimistä, minkätähden, vaikka nykyoloissa rakennusten siistimistä tarkoittavain töiden täytyykin jossain määrin jäädä syrjään, puheenalaiseen tarkoitukseen kuitenkin on ehdotettu myönnettäväksi tarvittavat varat. Eräissä keskuspoliisin, etsivän osaston ja ensimmäisen poliisiaseman huoneistoissa ovat linoleumimatot nyttemmin niin lopen kuluneet, että uudet matot on hankittava, jota paitsi siivoojattaren

huoneisto, jossa korjaustöitä ei ole toimitettu vuosikausiin, on nyttemmin niin huonossa kunnossa, että se välttämättä täytyy siistitä.

Aleksanterinkadun talossa N:o 26 olevissa poliisilaitoksen huoneistoissa on ehdotettu toimitettavaksi ainoastaan tavalliset tulisijain korjaukset sekä lattiat lakattaviksi.

Poliisitalossa Ratakadun 10:ssä on kaupungin talojen isännöitsijä pyytänyt toimitettavaksi moniaita poliisimiehistön asuinhuoneistojen paperoimis- ja maalaustöitä, joista olisi kustannuksia noin 3,000 markkaa. Nykyisten painostavain taloudellisten olojen johdosta on konttorista kuitenkin näyttänyt siltä, kuin osan näistä yksinomaan huoneistojen siistimistä tarkoittavista töistä kävisi lykkääminen muutaman vuoden päähän. Paitsi poliisilaitoksen omissa huoneistoissa tarpeellisia korjaustöitä on rahasääntöehdotuksessa sentähden otettu huomioon ainoastaan yhden huoneen maalaus ja verhoilu kussakin vuokrahuoneistossa, joten kustannukset on saatu vähenemään 1,000 markkaan.

Pengerkadun 5:ssä olevan poliisitalon korjaustöihin on laskettu tarvittavan 2,300 markkaa, josta määrästä 324 markkaa menisi kaikkien rakennusten ulkopuolisten ikkunankehysten ja pielien tarpeelliseen maalaukseen. Tämä työ, joka tietenkin sinänsä edistää rakennuksen kunnossapitoa, on välttämätön, sen johdosta että, kun ikkunoita ei ole maalattu siitä lähtien kun rakennus valmistui, ovat päivänpaiste ja sade nyttemmin tärvelleet maalauksen niin, että puuaine uhkaa lahota, ellei maalausta uusita. Muut ulkopuoliset työt ovat tavallisia katto-, riippu-, jalka- ja syöksyputkien korjauksia, ovien maalauksia y. m. s. Ehdotetut sisäiset korjaustyöt käsittävät enimmäkseen tulisijoja, lattioita, koppien y. m. ovia, eräiden ikkunain, komerojen y. m. maalausta, kaikki töitä, jotka ovat tarpeellisia ja joista useimmat uusiintuvat vuosittain, kun huoneistoja paljon käytetään, niinkuin tässä tapauksessa on laita.

Böhlen esikaupungin ja vanhankaupungin poliisiasemilla on ehdotettu toimitettavaksi ainoastaan pienenlaisia kattojen, tulisijain, lattia y. m. korjauksia sekä eräitä vähäpätöisiä ja vähän kustannuksia kysyviä maalaustöitä. Eerikinkadun varrella olevaa kolmatta poliisiasemaa on tänä vuonna tuntuvasti laajennettu. Lisäksi tulleista huoneista kuitenkin pari on suuressa siistimisen tarpeessa, minkätähden näissä huoneissa, yhdessä kumpaisessakin kerroksessa, on ehdotettu lattiat, seinät, katot, ikkunat ja ovet perinpohjin korjattavaksi. Muutoin on näissä huoneistoissa toimitettava tavanmukaiset tulisijain, lattia y. m. vuosikorjaukset.

Hermannin ja Töölön poliisivartiokonttoreissa niinkään on ehdotettu toimitettavaksi ainoastaan tavanmukaiset tulisijain, lattia y. m. vuosikorjaukset.

Niinkuin edellä mainittiin, on poliisin hevostallien korjaustöihin laskettu ensi vuonna tarvittavan 1,400 markkaa, josta määrästä käytettäisiin eräiden varsin kuluneiden asfalttilattia y. m. korjauksiin 400 mk sekä 80 pilttuun lattia y. m. korjaukseen 640 markkaa. Lisäksi toimitettaisiin vesikattojen, syöksyputkien, ikkunain, ovien, lukkojen y. m. vähäisiä korjauksia sekä maalattaisiin palotikapuut.

Raatihuoneessa vuonna 1915 tarpeellisia korjauksia varten on laskettu tarvittavan 3,250 markkaa, siitä sisäisiä korjauksia varten 2,907 markkaa. Mainitussa rakennuksessa vallitsevan tungoksen ja suuren liikenteen johdosta tarvitaan vuosittain, paitsi tavanmukaisia tulisijain korjauksia ja lattian vahauksia, eräisiin huoneisiin uudet seinäpaperit ja uudet

linoleumimatot, jota paitsi kattoja, ikkunoita, ovia y. m. on maalattava ja siistittävä. Usein tapahtuvat muutot ja huoneistojen vaihdot niinkään osaltaan lisäävät korjauskustannuksia, syystä että huoneita uudestaan kalustettaessa tulee seinäpapereihin tahroja y. m., joita ei ole aikaisemmin huomattu.

Fredriksbergin läheisyydessä sijaitsevaan *kulkutautisairaalaan* kuuluvat 13 eri rakennusta ovat lähes vuoden olleet käytännössä ja ovat edelleenkin varsin hyvässä ja siistissä kunnossa. Kuitenkin kaipaavat ne, samoinkuin sairaalarakennukset yleensä, vuotuista silmälläpitoa ja hoitoa, minkä johdosta on tarpeellista teettää vähäisiä korjaustöitä, tarkastaa vesikatot, jalka- ja syöksyputket, ikkunat ja ovet, lakata lattiat j. n. e. Rakennusryhmässä olevat laajat höyrykattila- ja konelaitokset niinkään kaipaavat vuosittain erinäisiä vähäisiä korjauksia. Sairaala-alueella kurkkumätäpaviljongin ja rokkopaviljongin välillä sijaitseva tie on varsin huonossa kunnossa, minkätähden se olisi varustettava katuojilla ja vierrettävä, jota paitsi muitakin teitä olisi hiukan korjattava. Kaikkiin näihin töihin on laskettu tarvittavan 10,000 markkaa, joka summa jakautuu eri rakennusten y. m. kesken seuraavasti: hallintorakennus 470, ruokala y. m. 1,420, pesu-, kattila- ja konehuone 2,170, tarkastuspaviljonki 670, tuli-rokkopaviljonki 490, varapaviljonki 390, tuhkarokkopaviljonki 390, kurkkumätävaviljonki 460, moninaisten tautien paviljonki 210, automobiilivaja, talli, vaunuvaja ja rengin asunto y. m. 250, rokkopaviljonki 370, ruumis- ja ruumiinavaushuone 145, lääkäriasunto 100, portit ja aitaus 440, tiet y. m. 1,960 sekä sekalaiset korjaustyöt 65 markkaa.

Greijuksen sairaalan iso veranta on perin laho ja välttämättä purettava sekä sijaan rakennettava uusi. Tulisijat, ikkunat, ovet, lukot y. m. kaipaavat tavanmukaista vuosikorjausta. Kuluvana vuonna pantaessa uusia kattopalkistoja eräisiin toisen kerroksen huoneisiin huomattiin, että lisäksi yhteen tämän kerroksen huoneeseen olisi välttämättä pantava uudet kattoparrut. Tästä on seurauksena että mainitun huoneen seinäpaperit on uusittava ja sen maalausta siistittävä. Näistä töistä on laskettu olevan kustannuksia 2,400 markkaa.

Kun nykyään ei ole määrätty, mihin tarkoitukseen *Hesperian varasairaala* vastedes käytetään, on 1915 vuoden menosääntöehdotukseen tämän rakennuksen korjaustöitä varten pantu ainoastaan eräitä rakennuksen kunnossapidon kannalta välttämättömiä ulkopuolisia korjaustöitä. Näistä mainittakoon ensimmäisen kerroksen koillisnurkan uudestimuuraus ja ankkuroiminen, syystä että tuo nurkka on viime aikoina painunut niin, että seinät ovat halkeilleet. Lisäksi on kattoja, syöksyputkia, ikkunanliistoja y. m. korjattava, joten kaikkia näitä korjaustöitä varten tarvittaisiin yhteensä 1,500 markkaa.

Terveydenhoitolautakunnan kirjeessä marraskuun 21 päivältä 1912 on Rakennuskonttoria kehoitettu vastaisia rahasääntöehdotuksiaan laatiessaan niihin panemaan määrärahat *Humaliston tuberkulootisairaalan* huoneistojen tarpeenmukaista kunnossapitoa varten. Tämän johdosta onkin konttori ensi vuodeksi laatimaansa rahasääntöehdotukseen pannut 1,900 markkaa tätä tarkoitusta varten. Paitsi kaikkien tulisijain tarpeellista vuotuista tarkastusta ja korjausta on mainittuun summaan luettu etusijassa rengin huoneen lattian uudistus ja erinäisiä vähäisiä puhdistus-, maalaus-, verhoilu- ja linoleumitöitä, jotka jakautuvat molempain rakennusten kesken niin, että pohjoista rakennusta varten, jossa keittiö sijaitsee, käytettäisiin 960 ja eteläistä rakennusta varten 940 markkaa.

N. s. *koleraparakit* kaipaavat, samoin kuin kaupungin muutkin rakennukset, vuosittain erinäisiä korjauksia, ja on niitä varten ehdotukseen pantu 2,200 markkaa. Tästä summasta, jolla kustannettaisiin erinäisiä vesikattojen, syöksyputkien, seinätukien ja portaiden ulkopuoliset korjaukset sekä tavanmukainen tulisijain korjaus, on laskettu eri rakennuksiin käytettävän: kiviparakkiin 275, pohjoiseen puuparakkiin 500, eteläiseen puuparakkiin 350, tarkastuspaviljonkiin 625, kattilahuoneeseen 160, vajarakennukseen 150 ja keittohuoneeseen 140 markkaa.

Marian sairaalan rakennusten korjausta ja kunnossapitoa varten on yksissä neuvoin sairaalan edustajain kanssa toimitettujen katselmusten nojalla 1915 vuoden rahasääntöehdotukseen pantu 24,900 markkaa, josta summasta käytettäisiin eri rakennuksissa teetettäviin töihin seuraavat määrät: kirurgisella osastolla 1,630, hallintorakennuksessa 760, sisätautien osastolla 2,400, punaisessa kivipaviljongissa 870, tuberkuloosiosastolla 1,270, oppilasasunnossa 300, talousrakennuksessa 9,840, ruumiinavaushuoneessa 590, jääkellarissa 15, tallissa ja vaunuvajassa 290, desinfioidishuoneessa 390, ent. kulkutautipaviljongissa N:oissa 1—7 900, samoin N:oissa 2—6 1,970, samoin N:oissa 3—5 925, ent. tarkastuspaviljongissa 1,700, ent. majalassa 250 markkaa sekä vihdoin porttien ja aitausten korjauksiin 800 markkaa.

Kirurgisella osastolla ehdotetut työt käsittävät, paitsi vuosittain tarpeellista vesikattojen, jalka- ja syöksyputkien y. m. tarkastusta ja korjausta, n. s. suojuskaton laittamisen kolmen ulko-oven yläpuolelle, etusijassa erinäisiä sisäisiä klosetti- ja kylpyhuoneiden lattiain, seinäin ja kattojen puhdistus- ja maalaustöitä sekä eräiden yksityis- ja hoitajatarhuoneiden ynnä ison leikkaussalin lattian tasoitusta, ensimmäisessä kerroksessa olevan ruokasalin täydellisen sisäpuolisen maalauksen sekä isojen sairassalien parkettilattiain vahaamisen, jotka kaikki työt tarkoittavat rakennuksen sisäpuolista siistimistä.

Samoin kuin kirurgisen osaston kaipaa hallintorakennuksenkin ulkokatto vähäisiä korjauksia, jota paitsi jalkakouruja on vuosittain korjattava, jotteivät ennen aikojaan pilaantuisi. Eräissä huoneissa ovat kattomaalaus ja tapetit pilaantuneet, minkätähden katot olisi uudestaan maalattava ja seinät paperoitava. Kahteen kylpyhuoneeseen vievä lämminvesijohto on mennyt miltei umpeen, niin että vesi juoksee siitä sangen hitaasti, minkätähden puheenalaisen johdon sijaan välttämättä olisi pantava paljaat kupariputket, jota paitsi kansliahuoneiston ikkunat olisi maalattava.

Sisätautien paviljongissa toimitettaviin korjaustöihin on, niinkuin jo mainittiin, ehdotettu käytettäväksi ainoastaan 2,400 markkaa. Aikomuksena oli 1915 vuoden rahasääntöehdotukseen panna kustannukset kahden ison sairassalin perinpohjaisesta sisäisestä maalaamisesta paraslaatusella öljyväriillä. Kun kuitenkin nykyiset tukalat raha-ajat luultavasti asettavat sangen suuria vaatimuksia kaupunginkassalle, ei sairaalahallinnon puolelta ole tässä kohden esitetty jyrkkää vaatimusta, minkätähden rahasääntöehdotuksessa onkin otettu huomioon ainoastaan eräät etusijassa muutamissa yksityishuoneissa, kylpy- ja klosettihuoneissa, keittiöissä ja komeroissa tarpeelliset sisäpuoliset siistimis-, puhdistus- ja maalaustyöt, erinäiset ikkunain ja ovien korjaus- ja paikkaustyöt y. m. Ulkopuolisen pääoven maalaus ei koskaan kestä täyttä vuotta, syystä että ovi enimmän osan vuotta on selko selällään päivänpaistein, sateen

ja kosteuden vaikutuksille alttiina. Jotta vastedes päästäisiin alinomaan korjaamasta tätä ovea, ehdotetaan se muutettavaksi siten, että se avautuu sisäänpäin eikä, niinkuin nyt, ulospäin, joten sitä kävisi pitäminen avoinna niin paljon kuin haluttaa.

N. s. punaisessa kivipaviljongissa kaipaavat eräät ulko-ovet ja kellarinluukut tarkastusta, vähäisiä korjauksia ja maalausta, samaten on rakennusta ympäröivät ojat korjattava. Tämä rakennus on sisältä nykyään sangen siistissä kunnossa, mutta klosetit, kylpyhuoneet, eräät portaat y. m. huoneet kuluvat vuosittain niin paljon, että ne kuitenkin ensi syksynä ovat vähäisten puhdistus-, siistimis- ja maalaustöiden tarpeessa.

Tuberkulootispaviljonkia lämmitetään tavallisilla kaakeliuuneilla ja nämä ovat tavanmukaisen vuosikorjauksen tarpeessa. Eräät mainitun rakennuksen huoneetkin ovat epätydyttävässä kunnossa. Niinpä ovat eteisen erään osan, yhden yksityishuoneen ja yhden siivoojatar huoneen linoleumimatot niin perin kuluneet, että ne täytyy irroittaa, leikata uudestaan ja varustaa uudella reunuksella. Klosettien, kylpyhuoneiden, keittiön ja makuuhalleihin vievään portaiden ovet kaipaavat maalausta ja osaston kylpyhuone on sisältä niin kurjassa kunnossa, että sinne välttämättä täytyy tehdä uusi kylpykamiini, katto ja lattia, uudet seinät, putki-ohdot y. m.

Erinäisistä oppilasasunnossa tarpeellisista pieneläisistä korjaustöistä on, niinkuin mainittu, laskettu olevan kustannuksia 300 markkaa, josta määrästä ulkopuolisiin töihin, katon ja syöksyputkien, kiveyksen y. m. korjauksiin on laskettu menevän 140 markkaa.

Se seikka, että talousrakennuksen korjauksiin on laskettu tarvittavan kokonaista 9,800 markkaa, johtuu etusijassa siitä, että höyrykeittiö- ja pesulalaitokseen sekä lämpö- ja lämminvesilaitokseen kuuluvat konelaitteet pääasiassa sijaitsevat tässä rakennuksessa ja että näiden laitteiden vuotaiseen kunnossapitoon tarvittava summa, noin 2,000 markkaa, on luettu edellä mainittuun rahamäärään, osin myös siitä, että mankelihuoneen yläpuolinen kattoparrusto on laho ja täytyy ensi tilassa poistaa sekä sijaan panna betoniholvi rautaparrujen varaan, jotteivät huoneessa syntyvät kosteat höyryt vastedes voi turmella parruja. Viimeksi mainitun työn sekä siitä johtuvain, huoneessa olevissa konelaitteissa ja sähköjohdoissa toimitettavain töiden ynnä huoneen perinpohjaisen sisäpuolisen maalauksen on laskettu maksavan kaikkiaan 3,435 markkaa. Muut ehdotuksessa olevat kustannukset aiheutuvat etusijassa sellaisista ikkunain, ovien, lattian y. m. sisäpuolisista korjaus- ja maalaustöistä, mitkä johtuvat rakennuksessa vallitsevasta tavattoman suuresta liikenteestä ja tuollaisen rakennuksen siisteyteen ja puhtauteen nähden asetettavista vaatimuksista.

Jääkellarin, talli- ja vaunuvajan sekä desinfioimisrakennuksen ehdotetuista vähäisistä korjaustöistä on laskettu kustakin olevan kustannuksia 15, 290 ja 390 markkaa, ja käsitteävät nämä työt erinäisiä kustannusarvioissa tarkemmin mainittuja ulkokattojen, ovien, ulkosiltain, palotikapuiden y. m. korjauksia tulisijain tavanmukaisen vuosikorjauksen sekä desinfioimishuoneen lattian korjauksen ynnä eräiden ikkunain ja ovien sekä seinäin korjauksen.

Entisistä kulkutautipaviljongeista N:oista 1—7, 2—6 ja 3—5 käytetään nykyään ainoastaan N:oilla 2—6 merkittyä rakennusta sairaalan tarpeisiin väliaikaisena lastensairaalana. Marian sairaalan johtaja, tri J. Hagelstam, ei puolestaan ole pyytänyt näissä rakennuksissa korjauksia tehtäväksi, mutta kun ne kuitenkin nykyään näyttävät tarjoavan kaupungille mah-

dollisuutta tarpeen vaatiessa käyttää niitä varasairaaloina, tarvitsematta niissä toimeenpanna mainittavampia ja kalliita korjaustöitä, on 1915 vuoden rahasääntöehdotukseen eri rakennuksia varten pantu seuraavat rahamäärät, nimittäin paviljonkia 1—7 varten 900, paviljonkia 2—6 varten 1,970 ja paviljonkia 3—5 varten 925 markkaa, joilla määrärahoilla etusijassa toimitettaisiin kattojen tervaus ja erinäisiä kattojen, syöksyputkien, verantain ja laudoituksen ulkopuolisia korjauksia, maalattaisiin paviljonki 2—6 ulkoa, toimitettaisiin kaikkien tulisijain tavanmukainen tarkastus ja maalattaisiin rakennuksen 2—6 kaikki lattiat.

Ent. tarkastuspaviljonki, jota nykyään käytetään sairaalahenkilökunnan asuntona, kaippa perinpohjaista ulkopuolista siistimistä ja maalausta. Tämän rakennuksen tulisijat niinkään ovat tarkastuksen tarpeessa, minkätähden tämän rakennuksen ulkopuolista korjausta ja maalausta varten on ehdotettu 1,476 markkaa, sisäpuolista korjausta varten sitä vastoin ainoastaan 224 markkaa, eli yhteensä 1,700 markkaa.

Vihdoin on entistä majalaa sekä satamarataan päin olevan perin lahon lankkuaitauksen kunnossapitoa, korjausta ja uudestirakentamista varten ehdotettu käytettäväksi, edelliseen tarkoitukseen 250 ja jälkimäiseen 800 markkaa.

Marian sairaalan n. s. punaisen kivipaviljongin lämpöjohtolaitokseen kuuluvat putki-johdot ovat vähitellen syöpyneet rikki, niin että ne lämpöjohtoinsinööri R. von Nandelstadin lausunnon mukaan olisi välttämättä uusittava. Kun putkijohtoihin viime vuonna tuon tuostakin syntyi vuotoja ja vaara on tarjona, että koko paviljonki kovan pakkasen tultua voi käydä mahdottomaksi asua, on puheenalaisten putkijohtojen uudistusta varten ehdotettu 5,000 markkaa, johon summaan myös on luettu tämän työn johdosta tarpeellisiksi käyvän jälkisiistimis- ja maalaustöiden kustannukset.

Kun eräitä *Sipoon mielisairaalan* rakennuksia kohdakkoin ruvetaan käyttämään tarkoitukseensa, on niiden kunnossapitoa varten ehdotettu myönnettäväksi kerta kaikkiaan 5,000 markkaa, jota summaa rakennusten lukuisuuteen, laatuun ja laajuuteen katsoen ei käyne pitäminen liian suureksi arvattuna.

Oulunkylän kesäpäiväparantolassa vuonna 1915 toimeenpantaviin vähäisiin korjaus- ja täydennystöihin on laskettu tarvittavan 400 markkaa. Työt käsittävät katon ja lattian maalauksen, tulisijain korjauksen y. m. s.

Kivelän sairaala, jota vasta kaksi vuotta takaperin ryhdyttiin käyttämään yksinomaan sairaanhoitotarkoituksiin, käsittää kymmeniä eri rakennuksia, jotka kaikki ovat tarkastuksen ja hoidon tarpeessa. Koko rakennusryhmästä on laskettu olevan kustannuksia 30,900 markkaa, joka summa eri rakennusten kesken jakautuisi seuraavasti: I iso mielisairaala 3,000: —, II lasarettirakennus 1,600: —, III talousrakennus 4,100: —, IV ent. kirkkorakennus 1,250: —, V Mattila 1,250: —, VI ja VII vanha houruinhuone 1,370: —, VIII ent. lastenkoti 750: —, XI pesutupa 4,450: —, X tuberkuloosispaviljonki N:o 3 1,150: —, sen viereinen puuvaja 190: —, XI tuberkuloosispaviljonki N:o 1 1,150: —, XII tuberkuloosispaviljonki N:o 2 1,050: —, XIII lääkärinasunto 200: —, XIV ent. työlaitos 550: —, sen viereinen halkovaja 360: —, XVI käymälä 400: —, kalustovaja 90: —, XVII olkivaja 80: —, XVIII tallirakennus 1,450: —, sen viereinen ajokaluvaja 330: —, XIX makasiinirakennus 440: —, XX uimahuone

100: —, XXI jäävaja 500: —, XXII lisäsairaalan viereinen käymälä 220: —, likavesikaivot y. m. 600: —, portit ja aitaus 4,050: — sekä portinvartijain suojukset 120: — markkaa.

Ison mielisairaalan vastaanottolaitoksessa on toimitettava erinäisiä vesikaton, jalka- ja syöksyputkien, kellarinluukkujen, trallien, rauta-aitauksen, palotikapuiden y. m. ulkopuolisia korjauksia. Sisäpuolisista töistä on, paitsi eräiden aivan rikki palaneiden tulisijain laajaa ja perinpohjaista korjausta, mainittava ainoastaan virutus-, klosetti- ja kylpyhuoneiden vähäiset korjaus- ja maalaustyöt, uusien kylpyammeiden hankkiminen nykyisten lisäksi, erinäiset lattiat maalaus-, kynnysten korjaukset y. m. s.

Sairaalarakennuksessa ovat ikkunain aluslevyt ja katon ulkonemat pahoin ruostuneet ja kaipaavat perinpohjaista tarkastusta; ompa niitä osittain ehkä uusittavakin mustalla metallilevyllä. Rautaiset kellarinluukut, ulkopuoliset portaiden ja parvekkeiden kateet sekä palotikapuut ovat ruostuneet, minkätähden ne on kaavittava puhtaiksi ja maalattava öljyvärillä. Tulisijat kaipaavat tavanmukaista korjausta, samaten klosetit, minkä ohessa eteisen toiseen kerrokseen vievään suurien portaiden ja erään samassa kerroksessa olevan yksityishuoneen lattia välttämättä on maalattava.

Talousrakennuksessa niinkään olisi katto ja vesiputket, ikkunalevyt, palotikapuut ja eräät ulko-ovet korjattava. Paitsi vuosittain tarpeellisia tulisijain korjauksia on sairaalan johtaja, professori E. Ehrnrooth esittänyt keittiöön hankittavaksi lisää yhden n. s. vesihaudekeittimellä varustetun padan potilaille tarvittavain mehu- ja hedelmäliemiruokain laittamista varten. Muut ehdotetut työt käsittävät paikkailu- ja maalaustöitä, uusien linoleumimattojen panemista kahteen toimitsijan huoneiston huoneeseen nykyisten kuluneiden mattojen sijaan sekä erinäisiä pienempiä korjaustöitä. Lisäksi on uuden, tarkoituksenmukaisen ruokahissin laittamiseksi keittiöstä isoon ruokasaliin ehdotettu myönnettäväksi 650 markkaa.

Ent. kirkkorakennus alkaa vähitellen rappeutua ja kaipaa jonkin verran perinpohjaisempaa korjausta. Eräiden ikkunain ja päätyjen lahonneiden puosain sijaan on pantava uudet, kaikki ikkunat on ulkoa maalattava j. n. e. Erään huoneen kattopalkisto on niin heikko, että sitä on jo täytyntä ryhtyä tukemaan ja, vaikkei sitä uudesti rakennetakaan, täytyy sitä kuitenkin perinpohjin lujittaa. Tulisijat ja eräät lattiat samoin kuin klosetitkin ja kahden välikäytävän seinäin yläosa niinkään ovat suuressa korjauksen tarpeessa.

Mattila nimisen rakennuksen ikkunain ulkopuolinen öljymaalaus on osittain lohkeillut, minkätähden nämä ikkunat olisi ulkopuolelta uudestimaalattava. Kaksi ulko-ovea on perinpohjin korjattava ja maalattava, tulisijat tarkastettava ja osittain uudesti muurattava. Toiseen kerrokseen vievään porrashuoneen astimet ja lattiat kuluvat niin paljon, että ne on vuosittain maalattava, klosetit, kylpyhuoneet ja eräät sangen kuluneet lattiat on maalattava ja yhdessä sairassalissa on 40 m² lattiaa päällystettävä uudella linoleumimatolla.

Vanhassa houruinhuoneessa toimitettavia aivan välttämättömimpiä vesikaton ja ulkoportaiden sekä tulisijain, ikkunain ja ovien ynnä vesikaton korjauksia varten on, niinkuin edellä mainittiin, laskettu tarvittavan kaikkiaan 1,370 markkaa. Entisen lastenkodin eli n. s. lisäsairaalan katon, syöksyputkien, laudoituksen, palotikapuiden, kellarinovien y. m. ulkopuolisiin korjauksiin on laskettu menevän 250 markkaa. Loput tämän rakennuksen lasketuista korjauskustannuksista, eli 750 markkaa, menee tavanmukaisiin tulisijain korjauksiin, lattiat

paikkaukseen, klosettien ja kylpyhuoneiden siistimiseen sekä vähäisiin ikkunain, ovien, pesutelineiden y. m. korjauksiin.

Laitokseen kuuluva pesutupa on vanhuutensa ja kosteuden johdosta nyttemmin niin huonossa kunnossa, ettei sitä enää voi tarkoitukseensa käyttää perinpohjaista korjausta toimittamatta. Ulkonaisesti on rakennus vielä kutakuinkin kunnossa, lukuunottamatta laudoitusta, joka paikotellen on perin laho ja ehdottomasti korjattava ja maalattava. Katto- ja luultavasti lattiaparrutkin ovat sangen heikot ja kaipaavat perinpohjaista tarkastusta ja tarpeenmukaista lujitusta. Näistä toista on laskettu olevan kustannuksia kaikkiaan 4,450 markkaa.

Kaikki kolme n. s. tuberkuloosipaviljonkia X, XI ja XII ovat nyttemmin sekä ulkoa että sisältä hyvässä kunnossa, ja niiden vuotuiseseen kunnossapitoon tarvittavat määrärahat 1,150, 1,150 ja 1,050 markkaa käytettäisiin, paitsi tarpeelliseen kattojen tervaukseen, ulkoportaiden maalaukseen ja tavanmukaiseen tulisijain korjaukseen, ainoastaan vähäisten paikkailu- ja siistimistöiden toimittamiseen kloseteissa, kylpyhuoneissa, keittiössä y. m. paikoissa, jotka ovat yhtämittaisen kulumisen alaisina.

Lääkärin asunnossa on tervattava katto, ulkoportaat ja palotikapuut sekä korjattava kaikki tulisijat, joihin töihin tarvitaan 200 markkaa.

Ent. työlaitoksessa toimitettaviin samallaisiin töihin on laskettu tarvittavan 550 markkaa.

Laitokseen kuuluu moniaita pienukuisia talousrakennuksia, käymälöjä, vajoja ja ulko- huoneita, jotka nyttemmin ovat vanhuutensa johdosta joutumaisillaan rappiolle ja joiden varsinainen rakennusarvo tuskin perustelisi niiden edelleen kunnossapitämistä. Kun niitä kuitenkin edelleen käytetään sairaalan tarpeisiin eikä nykyisten ahtaiden raha-aikain vallitessa kaiketi olisi ajateltavissa, että ehdotus puheenalaisten rakennusten poistamisesta ja uusien teettämisestä niiden sijaan saavuttaisi kaupunginviranomaisten hyväksymistä, on niiden välttämättömä kunnossapitoa varten ehdotettu käytettäväksi seuraavat rahamäärät: tien länsipuolisen puuvajan 190: —, työlaitoksen viereisen halkovajan 360: —, sikäläisen käymälän 400: —, kalustovajan 90: —, olkivajan 80: —, ajokaluvajan 330: —, lisäsairaalan viereisen käymälän 220: —, likakaivon, vesiputken, ulkosalla olevain pesutelineiden y. m., jotka kaikki sijaitsevat vanhan hauruinhuoneen läheisyydessä, 600 markkaa, jotka kaikki työt yksinomaan tarkoittavat vajain y. m. edelleen kunnossa pitämistä.

Niinä kahtena vuonna, joina sairaalan rakennusten silmälläpito on ollut Rakennuskonttorin Huonerakennusosaston huolena, on aikomus ollut rahasääntöehdotusta laatiessa ottaa huomioon määräraha tallirakennuksenkin kuntoonpanoa varten. Kun kuitenkin asuinrakennusten kuntoonpanoa ja kunnossapitoa varten on näinä vuosina tarvittu suurenlaisia summia ja tämän laitoksen korjauskustannukset ovat nousseet hyvinkin tuntuviin määriin, on viimeiseen asti oltu käyttämättä kustannuksia tämän vähemmän tärkeän rakennuksen kuntoonpanoon. Nyt näitä korjauksia tuskin enää käy toistaiseksi lykkääminen, erittäinkin kun terveyspoliisi on viime aikoina tehnyt muistutuksia rakennuksen huonon tilan johdosta. Ehdotetuista seinäin, portaiden, ikkunain, ovien, parvekkeiden, tikapuiden, syöksyputkien y. m. korjauksista ja maalaustöistä on laskettu olevan kustannuksia 830 markkaa, minkä lisäksi lattian uudistukseen ja sähköllä käyvän halkosahan vuotuiseseen kunnossapitoon sekä erinäisiin muihin pienukuisiin korjauksiin tarvittaisiin 670 markkaa eli siis kaikkiaan 1,500 markkaa.

Toimitsijan pyynnöstä on jäävajassa sijaitsevan ruokatavarain säilytyshuoneen sekä lattia että seinät ja katto ehdotettu verhoitavaksi galvanoidulla levyllä, jotteivät laitoksen lukuisat rotat pääse tunkeutumaan huoneeseen. Tämä työ ynnä ehdotettu asfalttikaton tervaus vaatii tämän rakennuksen korjauksiin käyttämään verraten suuren summan eli 500 markkaa.

Hiljattain rakennettu uimahuone kaipaa vuosittain vähäisiä korjauksia. Näitä sekä kevään ja syksyin toimitettavaa rakennuksen avaamista ja sulkemista varten on ehdotettu myönnettäväksi 100 markkaa.

Laitosta ympäröivät lauta-aitaukset on tosin kuluvana vuonna osittain uudestirakennettu, mutta vielä on olemmassa moniaita aitauksia, jotka ovat niin perin lahoja, että tuuli voi ne milloin tahansa kaataa. Eräät aitausten osat eivät sentähden olekaan enää korjattavissa, ja niin kauan kuin sen laatuiset potilaat, joita sairaalassa etusijassa hoidetaan, saavat vapaasti liikkua sairaalan alueella, ovat nykyisen laatuiset aitaukset valitettavasti välttämättömiä, minkätähden ja kun aitausten huonouden johdosta jo on sattunut tapaturmia, on laitosta ympäröiväin aitausten uudestirakentamista ja mahdollisimman huokeata korjausta varten ehdotettu myönnettäväksi isonlainen summa eli 4,170 markkaa.

Kivelän sairaalan talousrakennuksesta lähtevä laskujohto on kuluvana vuonna tuon tuostakin ollut niin tukossa, että on ollut sangen vaikea saada sitä aukaistuksi käyttökelpoiseksi. Niinkuin kustannusarvioiden oheen pannusta Vesijohtolaitoksen antamasta lausunnosta näkyy, on johto laskeunut niin, ettei siinä ole tarpeellista putousta. Sitä paitsi on se liian pieni tarkoitukseensa. Tämän johdosta on laskujohton uudistusta ja laajentamista varten Vesijohtolaitoksen laskelman mukaisesti pantu rahasääntöehdotukseen 1,600 markkaa. Kun mainittu laskujohto päättyy avonaiseen ojaan, mistä lämpimänä vuodenaikana leviää inhottavaa löyhkää ja missä kärpäksillä ja rotilla on tyssijansa, olisi tämänkin ojan sijaan tehtävä kunnollinen laskujohto 12" sementtiputkista, minkätähden kaupungin Rakennuskonttorin insinöörioston laatiman kustannusarvion mukaisesti on tätä työtä varten ehdotettu 2,000 markkaa eli siis molempia töitä varten yhteensä 3,600 markkaa.

Tulli- ja satamatarkoituksia varten olevissa rakennuksissa ensi vuonna toimeenpantavain korjausten on laskettu maksavan 18,480 markkaa, joka summa jakautuu eri rakennusten kesken seuraavasti: Katajanokan tulli- ja pakkahuone 13,450: —, Warrantti-yhtiön talossa oleva postiosasto 150: —, Keittohuoneenrannan sekä pohjoisen ja eteläisen laiturihaarakkeen tavaravajat yhteensä 500: —, Makasiininrannan tavaravaja 1,550: —, Katajanokan tavaravajat 1,900: —, tarkastuspaviljonki 250: —, Linnanrannan odotuspaviljonki 200: —, erinäiset satamavartijain suojukset 320: — ja vihdoin satamakonttori 160: —.

Katajanokan tulli- ja pakkahuonetta on tosin sotatilan alkamisesta lähtien käytetty sangen vähän, minkätähden siinä siis ei olisi tarpeen mainittavia ja kalliita sisäisiä korjauksia. Asianlaita on kuitenkin niin, että tässä rakennuksessa on moniaita kone- tai niihin verrattavia laitteita, niinkuin vaakoja, sähköllä ja hydraulisella voimalla käypiä hissejä, keskuslämmityslaitos y. m., jotka laitokset kaipaavat tarkastusta ja hoitoa jotteivät turmeltuisi. Vesikatto, joka on alttiina merituulille ja Rahapajanrannassa olevain hyörylaivain jäytävälle kivihiilisavulle, kaipaa ehdottomasti tarkastusta ja tervautta. Mitä vihdoin keskuslämmityslaitok-

seen tulee, on sen putkiverkko alkanut ruostua, niin että viime aikoina tuon tuostakin on syntynyt vuotoja. Kun mainittavampi vuoto kylmimpänä vuodenaikana voisi saattaa rakennuksen pitemmäksi aikaa mahdottomaksi asua, on Rakennuskonttori, vaikka tuntee kunnan nykyisen ahtaan taloudellisen tilan, kuitenkin empimättä ehdottanut lämpöjohdon putkiverkon uudistukseen käytettäväksi 9,400 markkaa.

Samat syyt, joilla edellä on perusteltu Katajanokan tulli- ja pakkahuoneen korjaustöitä, pitävät myös paikkansa Länsirannan tavaravajassa (tullihaaraosastossa) ehdotettuihin töihin nähden. Nämäkin korjaustyöt ovat välttämättömiä, jos mieli rakennusta jonkin aikaa vuodesta käyttää tarkoitukseensa. Semmoisista töistä mainittakoon vaakain ja työntöovien tarkistus, hissien vuosikorjaukset y. m.

Muut tulli- ja satamatarkoituksia varten olevissa rakennuksissa teetettäväksi ehdotetut työt ovat vuosittain uusiintuvia, niinkuin vesikattojen, syöksyputkien, tulisijain ja lattiaain kunnossapito, vaakain tarkistus y. m., ja kohdistuvatkin ehdotetut määrärahat, niinkuin edellä olevista numerotiedoista näkyy, ainoastaan kaikkein välttämättömpiin rakennusten kunnossapitoa tarkoittaviin töihin.

Rahatoimikamarin kanslian viime syksynä antaman tehtävän mukaisesti että Rakennuskonttorin tästälähin tulisi ottaa lähimpään hoitoonsa erinäiset kustannusarvion oheisessa karttajäljennöksessä tarkemmin osotetut, *Oulunkylässä olevat rakennukset*, on Konttori vuodeksi 1915 laskenut 7 rakennuksen välttämättömistä korjauksista olevan kustannuksia yhteensä 2,660 markkaa. Viimeksi mainitut työt käsittävät etusijassa ainoastaan ulkopuolisia korjauksia ja tulisijain tarkastuksia, edistäen siis rakennusten kunnossa pysymistä. Oulunkylän kartanosta lastenkodiksi luovutetussa rakennuksessa on kuitenkin ehdotettu toimitettavaksi verhoilu- ja maalaustöitä, jotka sekä huoneiden nykyistä tilaa että erittäin niiden tarkoitusta silmällä pitäen on katsottu tarpeen vaatimiksi. Näistä sisäisistä korjaustöistä on laskettu olevan kustannuksia Smk 585: 90.

Muiden kaupungin omistamain rakennusten ja talojen *erinäisistä korjauksista* on ensi vuonna laskettu olevan kustannuksia 45,500 markkaa, sen sijaan että kuluvan vuoden rahassäännössä on tätä tarkoitusta varten 50,300 markkaa. Ensiksi mainittuun summaan on muun muassa luettu yleisten käymäläin erinäisiä korjauskustannuksia 2,250 markkaa, Kaisaniemen ravintolan korjauksesta (Rkmrin pöytäkirja maaliskuun 5 päivältä 1914, 14 §) 2,100: —, kauppahallien 8,000: —, uimahuoneiden 7,050: —, kaupungin talojen (Aleksanterinkatu 26, Vuorimiehenkatu 9, Myllytie 5 ja Puutarhakatu 4) 3,700: —, Eläintarhassa olevan kaupunginpuutarhan rakennusten 1,600: — y. m. Ehdotetut työt tarkoittavat pääasiassa rakennusten voimassapitämistä, niinkuin kattojen, vesikourujen, ulkoseinäin, tulisijain, lattiaain, ikkunain, ovien y. m. korjauksia. Lopuksi on erinäisiä vuoden varrella ilmaantuvia, tarkemmin luettelemattomia korjaustöitä varten pantu arviolta 4,130 markkaa.

Uutisrakennukset.

Rahatoimikamarin 2/10 1913 tekemän päätöksen mukaisesti on *aitauksen teettämistä varten Hakasalmen huvilan ympärille* rahassääntöehdotukseen pantu 800 markkaa.

Uusia kansakoulutaloja varten on vuosina 1913 ja 1914 myönnetty yhteensä 400,000 markkaa, joka summa Kaupunginvaltuuston ^{31/3} 1914 tekemän päätöksen mukaan saadaan käyttää *Eläintarhankadun uuden kansakoulutalon* rakennuttamiseen. Rahatoimikamarin ^{6/5} 1914 tekemän päätöksen mukaan on kustannusarvion loppusummasta vielä jällellä oleva määrä 50,000 markkaa sekä rakennukseen vievän ajotien tekemistä ja rakennuksen viereisen leikkikentän tasoitusta varten myönnetty määräraha 23,200 markkaa, eli siis kaikkiaan 73,200 markkaa, merkitty ensi vuoden menosääntöehdotukseen.

Otteessa Rahatoimikamarin pöytäkirjasta ^{16/3}ltä 1914 on Rakennuskonttoria kehoitettu 1915 vuoden rahasääntöehdotusta laadittaessa ottamaan harkittavaksi, eikö ehdotukseen olisi pantava määrärahaa *heinävaa'an hankkimiseksi Hakaniemen torille*. Tämän tehtävän täyttämiseksi on laadittu tämän oheiset piirustukset kustannusarvioineen, jota paitsi ensi vuoden menosääntöön on tarkoitusta varten pantu 5,500 markkaa.

Pienenlaisen, yksinkertaisen *musiikkilavan teettämiseksi V linjan viereiseen istutukseen* on Rahatoimikamarin ^{11/6} 1914 tekemän päätöksen mukaisesti rahasääntöehdotukseen pantu 2,500 markkaa.

Päätöksellä kesäkuun 9 päivältä 1914 on Kaupunginvaltuusto *Hakaniemen torin kauppahallin* rakennustöiden loppuunsaattamista varten osottanut 50,000 markkaa, joka rahamäärä oli pantava 1915 vuoden menosääntöön. Tästä Rakennuskonttorille ilmoittaen on Rahatoimikamari ^{16/7} 1914 käskenyt Konttorin 1915 vuoden rahasääntöehdotusta laatiessaan ottaa mainitun summan siinä huomioon. Tämän johdosta onkin Konttori rahasääntöehdotukseensa pannut edellä mainitun 50,000 markan rahamäärän.

Kun *Oulunkylän kesäpäiväparantola* on tähän asti ollut vailla halkovajaa, on parantolan johtajattaren, tri Ellen Ahlqvistin pyynnöstä rahasääntöehdotukseen pantu 500 markan arviomääräraha pienentolaisen halkovajan teettämiseksi mainittuun parantolaan.

Helsingin Kaupungin Rakennuskonttorin Huonerakennusosasto:

Karl Hård af Segerstad.

III. Kunnallishallinto.

6. Kaupungin yleisten töiden Hallitus ja Rakennuskonttori.

Hallituksen jäsenten palkkio, 20 mk kokoukselta, arviolta	— —	4,200: —
Hallituksen sihteeri, palkkiota	— —	3,000: —
Kaupungininsinööri, palkkaa	15,000: —	
palkankorotusta 10 v:n palveluksesta ..	3,000: —	
matkarafoja	600: —	18,600: —
Työpäällikkö, palkkaa	10,000: —	
palkankorotusta 10 v:n palveluksesta ..	2,000: —	
matkarafoja	500: —	12,500: —
Kaksi insinööriä katu-, laituri- ja satamarakennusosastolla, palkkaa à	6,000: —	
matkarafoja à	500: —	13,000: —
Kaupunginarkkitehti, palkkaa	10,000: —	
palkankorotusta 5 v:n palveluksesta ..	1,000: —	
matkarafoja	500: —	11,500: —
Avustava kaupunginarkkitehti, palkkaa	6,000: —	
matkarafoja	500: —	6,500: —
Kaupunginasemakaava-arkkitehti, palkkaa ..	10,000: —	
palkankorotusta 5 v:n palveluksesta ..	1,000: —	
matkarafoja	500: —	11,500: —
Avustava kaupunginasemakaava-arkkitehti, palkkaa	— —	6,000: —
Geodeetti, palkkaa, paitsi virkasivutuloja	5,000: —	
palkankorotusta 10 v:n palveluksesta ..	1,000: —	
matkarafoja	500: —	6,500: —
Kaupunginpuutarhuri, palkkaa, paitsi asuntoa ja polttopuita	3,000: —	
palkankorotusta 10 v:n palveluksesta ..	600: —	
henkilökohtaista palkanlisäystä	2,400: —	6,000: —
Puhtaanapitolaitoksen johtaja, palkkaa	6,000: —	
matkarafoja	500: —	6,500: —
Siirros	— —	105,800: —

	Siirros	— —	105,800: —
Kamreeri, palkkaa	5,000: —		
palkankorotusta 10 v:n palveluksesta ..	1,000: —	6,000: —	
Kaupunginrakennusmestari, palkkaa	4,000: —		
palkankorotusta 10 v:n palveluksesta ..	800: —	4,800: —	
Varastonhoitaja, palkkaa	4,000: —		
palkankorotusta 5 v:n palveluksesta ..	400: —	4,400: —	
Vanhempi metsänvartija, paitsi asuntoa ja polttopuita	1,200: —		
palkankorotusta 10 v:n palveluksesta ..	240: —		
henkilökohtaista palkanlisäystä	260: —	1,700: —	
Nuorempi metsänvartija, paitsi asuntoa ja polttopuita, palkkaa	1,000: —		
palkankorotusta 10 v:n palveluksesta ..	200: —	1,200: —	
1 vahtimestari, paitsi asuntoa ja polttopuita	— —	1,200: —	
Ylimäär. insinööri- ja piirustaja-apulaiset, arviolta	— —	25,000: —	
Metsänvartija-apulaiset ja metsänviljelys, arviolta	— —	2,000: —	
Tarveaineet ja apupäivätyöt mittauksissa, arviolta	— —	13,000: —	
Tarverahat, arviolta	— —	8,000: —	
Valaistus	— —	1,000: —	
Polttoaineet	— —	2,280: —	
Siivoaminen	— —	2,275: —	
Rakennuskontt. kaikkien huoneistojen vuokra	— —	12,000: —	
Määräraha opintomatkoja varten	— —	5,000: —	
Määräraha kesäloman hankkimiseksi eräille Rakennuskonttorin työntekijöille	— —	9,000: —	204,655: —
	Yhteensä Smk	— —	204,655: —

XIII. Yleiset työt.

1. Rakennukset ja talot.

Korjaukset ja kunnossapito.

Lumenkuljetus y. m. kaupungin taloista	— —	7,000: —
Bengtsårin kasvatustalot	— —	5,100: —
Siirros	— —	12,100: —

	Siirros	— —	12,100: —
Palolaitoksen rakennukset:			
Pohjoinen palotorni	700: —		
Eteläinen ”	1,550: —		
Kallion paloasema	250: —		
Hermannin ”	225: —		
Kampin torin ”	225: —		
Töölön palovaja	50: —		
Korkeavuorenkadun talo N:o 39	600: —		3,600: —
Kansakoulut, kaupungin:			
Annankatu N:o 30	1,300: —		
Ratakatu ” 8	900: —		
Kallio IV Linja N:o 11	250: —		
” ” ” ” 13—15	1,000: —		
Tehtaankatu N:o 15—17	1,150: —		
Fjälldal	150: —		
Kasarminkatu N:o 21	1,500: —		
Lapinlahdenkatu N:o 6	1,200: —		
Mariankatu N:o 22	350: —		
Toukola	300: —		
Nikolainkatu N:o 18	3,200: —		
Porthankatu N:o 8	1,550: —		
Punavuorenkatu N:o 10	500: —		
Töölönkatu N:o 41—43	2,850: —		
Vallila	1,900: —		
Erinäiset korjaukset	600: —		
Istutusten kunnossapito	1,000: —		
Vuokratut kansakouluhuoneistot	1,100: —		20,800: —
Kunnan työväenasunnnot	— —		9,000: —
Forsbyn kunnalliskoti	— —		8,600: —
Poliisilaitoksen rakennukset:			
Aleksanterinkatu N:o 22—24	3,350: —		
” ” ” ” 26	400: —		
Ratakatu N:o 10	1,000: —		
Pengerkatu N:o 5	2,300: —		
Böhlen esikaupunki	400: —		
Vanhakaupunki	200: —		
Eerikinkatu	600: —		
Hermannin	80: —		
	Siirros	8,330: —	54,100: —

	Siirros	8,330: —	54,100: —	
Töölö		80: —		
Poliisin hevostalli		1,400: —	9,810: —	
Raatihuone		— —	3,250: —	
Sairaalat:				
Kulkutautisairaala		10,000: —		
Greijuksen sairaala		2,400: —		
Hesperian sairaala		1,500: —		
Humaliston sairaala		1,900: —		
Koleraparakit		2,200: —		
Marian sairaala		24,900: —		
Marian sairaala, punaisen kivipaviljongin lämpöjohdon uudistus		5,000: —		
Niekbryn mielisairaala		5,000: —		
Oulunkylän kesäpäiväparantola		400: —		
Kivelän sairaala		30,900: —		
Kivelän sairaala, laskujohto		3,600: —	87,800: —	
Tulli- ja satamarakennukset:				
Katajanokan tulli- ja pakkahuone		13,450: —		
Postiosasto Warranttiyhtiön talossa Kata- janokalla		150: —		
Keittihuoneenrannan sekä pohjoisen ja eteläisen laiturisiiven tavaravajat		500: —		
Makasiininrannan tavaravaja		1,550: —		
Katajanokan tavaravaja		1,900: —		
Tarkastuspaviljonki		250: —		
Linnanrannan odotuspaviljonki		200: —		
Satamavartijain suojukset		320: —		
Sörnäsän satamakonttori		160: —	18,480: —	
Oulunkylän kartano		— —	2,660: —	
Erinäiset korjaukset		— —	45,500: —	221,600: —

Uutisrakennukset.

Aitaus Hakasalmen huvilan ympärille	— —	800: —		
Eläintarhankadun uusi kansakoulutalo	— —	73,200: —		
Heinävaaka vajoineen Hakaniementorille	— —	5,500: —		
V Linjan viereisen istutuksen soittolava	— —	2,500: —		
	Siirros	— —	82,000: —	221,600: —

	Siirros	— —	82,000: —	221,600: —
Hakaniementorin uusi kauppahalli		— —	50,000: —	
Oulunkylän kesäpäiväparantolan halkovaja ..		— —	500: —	
Nickbyn mielisairaala, loput määrärahasta ..	450,000: —			
Asuinhuoneistojen laittaminen hoitajaoppilaille mainittuun sairaalaan	13,000: —			
Kaluston osto samaan	162,900: —			
Lisämääräraha saman kalustoa varten	27,100: —	653,000: —		
Kallion paloaseman tukimuurin valmistaminen ja pihamaan tasoitus	19,500: —			
Aitaus Kallion paloaseman ympärille	5,500: —	25,000: —		810,500: —

2. Kadut ja yleiset paikat.

Korjaus ja kunnossapito.

Erinäiset korjaukset	25,000: —			
Sörnäsän Rantatien ketokiveyksen uudistus Siltasaarenkadun ja II Linjan väliltä ..	6,800: —			
Kaupungille kuuluvan Salomoninkadun osan s:n sekä talonomistajain katuosuuden tarpeellinen korotus	4,000: —			
Rahapajanrannan noppakiveyksen uudistus tavaravajain 7, 8 ja 9 merenpuolista viertä pitkin	6,500: —			
Puistokadun kaupungille kuuluvan osan terva- vierros	11,700: —			
Kaupungille kuuluvan Laivurikadun osan s:n Tehtaan- ja Merikadun väliltä	6,450: —			
Speranskitien pintaterveys	1,575: —			
Kaivopuiston Ison Lehtokujan s:n	2,350: —			
Kaivopuiston L. Lehtokujan s:n ja vierroksen osittainen uudistus	3,900: —			
Kanavakadun asfalttikäytävän uudistus Uspens- kin tuomiokirkon viereisen istutuksen kohdalta	1,300: —			
	Siirros	69,575: —	— —	1,032,100: —

	Siirros	69,575: —	— —	1,032,100: —
Erinäisten kaupungille kuuluvain katuosain viereisten kaiteiden uudistus ja korjaus ..		<u>8,000: —</u>	77,575: —	

Uutistyöt.

Fredrikinkadun kaupungille kuuluvan osan päällystäminen ketokivillä Arkadiakadun pohjoispuolelta	4,400: —		
Kaupungille kuuluvan Annankadun osan s:n s:n Salomonin- ja Etelä Rautatiekadun väliltä	3,400: —		
Katajanokan Pohjoisrannan s:n s:n L. Satamakadun ja makasiinitonttien väliltä	3,000: —		
Pohjois Hesperiakadun s:n s:n Töölönkadun ja L. Viertotien väliltä	1,350: —		
Kaupungille kuuluvan Alppikadun osan s:n s:n I ja II Linjan väliltä	4,150: —		
I Linjan s:n s:n Alppi- ja Castrénkadun väliltä kortt. N:o 303 vuokratontin osotenumero 5 sekä istutuksen viereltä	5,300: —		
Kaupungille kuuluvan Castrénkadun osan s:n s:n I ja II Linjan väliltä	3,300: —		
Kaupungille kuuluvan Porvoonkadun osan s:n s:n korttelin N:o 373 viereltä sekä Viipurinkadun s:n Kajaanin- ja Kotkankadun väliltä	12,500: —		
Jalkakäytävään laittaminen ja viertäminen Vallilantiellä I. Viertotieltä Suvantotielle ..	15,500: —		
S:n s:n Inarintiellä Vallilan- ja Eurantien väliltä	10,300: —		
S:n s:n Suvantotiellä Päijänteen- ja Inarintien väliltä	17,700: —		
S:n s:n Keiteleentiellä Inarintien ja I. Viertotien väliltä	4,100: —		
Uudet rautatieraitteet Sörnäsän Rantatielle tarpeellisine tasoituksineen	35,700: —		
S:n kortt. N:o 534 vierelle Sörnäsän haararadan pohjoispuolelle	<u>15,000: —</u>		
	Siirros	135,700: —	77,575: — 1,032,100: —

	Siiros	135,700: —	77,575: —	1,032,100: —
Porvoonkadun eteläpuoliskon tasoitus Siuntion- ja Karjalankadun väliltä		3,800: —		
Brändönkadun s:n puoleen leveyteensä		24,500: —		
I Linjan s:n Castrén- ja Alppikadun väliltä		45,000: —		
Alppikadun s:n täyteen leveyteensä II Linjan ja Vanhan Eläintarhantien väliltä		7,000: —		
Castrénkadun korotus I ja II Linjan väliltä		4,900: —		
Viipurinkadun tasoitus Kotkan- ja Karjalankadun väliltä		48,000: —		
Murtokadun s:n		174,900: —		
Pengerkadun s:n koko leveyteensä Sakarias- ja Torkkelikadun väliltä		23,700: —		
Pengerkadun s:n s:n Torkkeli- ja Helsinginkadun väliltä		16,000: —		
Torkkelikadun s:n I. Viertotien ja Pengerkadun väliltä		16,400: —		
Torkkelikadun s:n Penger- ja Agrikolakadun väliltä		32,500: —		
Adolfintien s:n pitkin pituuttaan		28,000: —		
Harjutorin s:n		12,900: —		
Lääkärikadun s:n pitkin pituuttaan		53,400: —		
Kuusitien s:n Koivutien ja Lääkärikadun väliltä		11,400: —		
Koivutien s:n		14,800: —		
Nordenskiöldin Lehtokujan s:n L. Viertotieltä noin 150 m. itään		8,100: —		
L. Viertotien laajennus niiltä paikoilta, joiden varrelle uutisrakennuksia jo on tehty tahi vuoden varrella tehdään		15,000: —	676,000: —	753,575: —

3. Kanavat ja viemärit.

Korjaus ja kunnossapito.

Erinäinen kunnossapito	35,000: —		
Täydennystyöt	5,000: —		
	Siiros	40,000: —	— — 1,785,675: —

	Sirroos	40,000: —	— —	1,785,675: —
Vedenkulutus lokaviemärien huuhteluun		5,000: —		
Meilansin Tomtebon ja Ekuddenin halki kulkevan ojan syvennys ja perkaus		1,000: —		
Rautatien alaisen viemäriin uudistus Hakasalmenkadun ja Itäisen Teatterikujan väliltä		13,000: —	59,000: —	

Uutistytöt.

Laskukanava Pakaankadun alle Sörnäsien Puuseppä-Osakeyhtiön alueen halki Päijänteentieltä Sörnäsien rautatien viereiseen laskujohtoon		39,900: —		
Laskujohto Brändönkadulta itään Vanhankaupunginlahteen		29,000: —		
S:n Viipurinkadun alle kortt. N:o 382 tontilta N:o 15 Karjalankadun viemäriin		14,700: —		
S:n Pengerkadun alle kortt. N:o 340 tontilta N:o 19 Sakariaskadun viemäriin		2,900: —		
S:n Pengerkadun alle Torkkelikadulta Helsinginkadun kanavaan		13,200: —		
Torkkelikadun alle kortt. N:o 340 tontilta N:o 21 I. Viertotien viemäriin		4,900: —		
S:n Torkkelikadun alle kortt. N:o 341 tontilta N:o 11 Franzénkadun viemäriin sekä saman kadun tontilta N:o 13 Porthankadun viemäriin		13,600: —		
S:n Adolfintien alle kortt. N:o 344 tontilta N:o 2 ja kortt. N:o 345 tontilta N:o 20 Torikadun viemäriin		15,700: —		
S:n Lääkärikadun alle Kuusitieltä Bjällbonkadulle ja kortt. N:o 641 tontilta N:o 76 L. Viertotien viemäriin		31,200: —		
S:n Kuusitien alle kortt. N:o 646 tontilta N:o 4 Lääkärikadun viemäriin		2,900: —		
S:n Koivutien alle kortt. N:o 641 tontilta N:o 9 Lääkärikadun viemäriin		13,700: —		
	Sirroos	181,700: —	59,000: —	1,785,675: —

	Siirros	181,700: —	59,000: —	1,785,675: —
Katkaiseva viemäri Hesperiaasta Töölön Sokeri- tehtaan alueen halki Savilan puhdistus- laitokseen		25,200: —		
Näkinkujan alaisen viemäriin uudistus I. Vierter- tien ja Sörnäsän Rantatien väliltä sekä III linjan alaisen viemäriin yhdistä- minen edellä mainittuun johtoon.		17,400: —	<u>224,300: —</u>	283,300: —

4. Tiet.

Korjaus ja kunnossapito.

Erinäiset korjaukset	10,000: —		
Eläintarhantien uudestiviertäminen Diakonissa- laitoksen kohdalla olevan alikäytävän ja L. Viertertien väliltä	4,600: —		
Alppilantien s:n rautatiepysäkin ja Töölön- lahden väliltä	1,640: —		
Oulunkyläntien uudistus emäradan länsipuolella Träskin ylikäytävästä lähtien	16,200: —		
Sörnäsän Rantatien ja Sörnäsän sataman väli- sen tien viertäminen	<u>4,900: —</u>	<u>37,340: —</u>	37,340: —

5. Vierteritiet.

Korjaus ja kunnossapito.

Erinäiset korjaukset	15,000: —		
Vantaanjoen maantiesillan korjaus	2,000: —		
L. Viertertien uudestiviertäminen L. Henrikin- kadun ja Aurorakadun väliltä (ynnä läntisen jalkakäytävän uudistus)	<u>8,800: —</u>	<u>25,800: —</u>	25,800: —

6. Satamat.

Korjaus ja kunnossapito.

Erinäiset korjaukset	35,000: —		
	Siirros	35,000: —	— — 2,132,115: —

	Siirros	35,000: —	— —	2,132,115: —
Alasmenosillat jälle ynnä rantasiltain ja jää-				
railojen viereiset aitaukset		10,000: —		
Satamain ruoppaus		55,000: —		
Sörnäsiniemekkeen viereisen ruoppavarasto-				
paikan järjestäminen ja laajentaminen . .		15,000: —		
T-muotoisen rantasillan pohjoisosan ynnä lä-				
hinnä Pohjoisrantaa sijaitsevan länsiosan				
uudistus		16,000: —		
Sörnäsiniemepainolastisillan s:n		10,800: —		
Eläintarhanlahden itärannan venesiltain s:n		2,900: —		
Säästöpankirannan s:n s:n		800: —		
Merisataman purkauslaiturin korjaus		900: —		
Ruoholahden läntisimmän laiturin s:n		1,900: —		
Rahapajanrannan itäisimmän osan uudesti-				
rakentaminen		<u>210,000: —</u>	358,300: —	

Uutistytöt.

Katajanokan pohjoisrannan reunustus	1,000: —		
Kahden puupojun hankkiminen Rahapajan-			
rannan edustalle	1,500: —		
Pitkäsillan lounaispuolisen rantasillan jatka-			
minen 10 m. pituudelta	15,000: —		
Höyryruoppaajan ynnä proomun osto	45,000: —		
Lisäystä Rahapajanrannan tavaravajan määrä-			
rahaan	33,500: —		
Varastopaikkain tasoitus Sörnäsiniemekkeellä	<u>19,000: —</u>	<u>115,000: —</u>	473,300: —

7. Istutukset.

Korjaus ja kunnossapito.

Istutusten ja taimistojen kunnossapito	125,000: —		
Kivelän istutusten s:n	2,000: —		
Eläintarhan urheilukentän järjestysmiehen			
palkkaus	<u>1,050: —</u>		
	Siirros	<u>128,050: —</u>	— — 2,605,415: —

	Siirros	128,050: —	— —	2,605,415: —
Mainitun urheilukentän kunnossapito		1,000: —		
Kaisaniemen tenniskentän s:n		800: —		
Punanotkon leikkikentän s:n		500: —		
Haapaniemen urheilukentän s:n		800: —		
Kaupunginpuutarhan asuinrakennusten polttoaineet		1,500: —		
Erinäisten Kaupunginpuutarhan huoneistojen lämmitys ja siivoaminen		400: —		
Samain valaistus		175: —		
Talvipuutarhan kunnossapito		7,000: —		
Kaupunginpuutarhan tallipalvelijaston palkat, tallin rehut y. m. menot		6,600: —		
Alpin kunnossapito		1,500: —		
Vanhempain nurmien ja käytävien uudistus		4,500: —		
Mullanvalmistus kaupungin istutuksia varten		3,500: —		
Lannan osto kasvilavoihin		650: —		
Kaupungin vesilintujen hoito		1,000: —		
Työkalujen osto ja korjaus		2,500: —		
Vesiputkien laittaminen erinäisiin kaupungin istutuksiin		1,000: —		
Aitausten kunnossapito		5,000: —		
Puistosohvain korjaus		3,000: —		
Kaupungin kaikissa istutuksissa, kasvihuoneissa y. m. kulutetun veden korvaus		18,000: —		
Neljän puistonvartijan palkkaus		3,100: —	190,575: —	

Uutistytöt.

Engelaukion istutustöiden loppuunsaattamiseen		10,000: —		
Eläintarhan lammikkojen ja niiden ympäristön lopullista järjestämistä varten		6,400: —		
Tien teettämiseksi kaupunginpuutarhaan pitkin sen pohjoisrajaa		3,240: —		
Kaisaniemen istutustöiden jatkamiseen		14,200: —		
Kelkkaratain laittamiseen		3,000: —	36,840: —	227,415: —
Siirros	— —	— —	— —	2,832,830: —

Siirros — — — — 2,832,830: —

8. Puhtaanapitolaitos.

Korjaus ja kunnossapito.

Kaupungin rantasilloilla olevain tavaravajain puhtaanapito ja trallien pinoaminen silloille sekä Aleksanterinkadun talon N:o 1 ja Länsirannan talon N:o 10 pihain puhtaanapito	8,000: —		
Kaatopaikkain ja laiturien kunnossapito	6,000: —		
Vartijain palkkaus	7,000: —		
Makkien ja käymäläin puhtaanapito	23,000: —		
Samain korjaus ja maalaus	4,000: —		
Samain vedenkulutus	6,500: —		
Kaupungin yleisten paikkain ja katuosain puhtaanapito	161,100: —		
Kaupungille 6 kaupunginosan huvila-alueella kuuluvain teiden puhtaanapito	11,500: —		
S:lle 11 ja 12 kaupunginosassa kuuluvain uusien katuosain s:n	10,200: —		
S:lle 13 ja 14 kaupunginosassa kuuluvien satuosain s:n	13,700: —		
Keskikaupungin katujen kastelu	31,500: —		
Keskikaupungin katujen kasteluun ja Kauppatorin huuhteluun käytetty vesi	22,000: —		
Viertoteiden puhtaanapito	55,200: —		
Kaivopuiston viertoteiden s:n	1,000: —		
Teiden s:n	18,000: —		
Venesatamain s:n	2,000: —		
Jäiden s:n	1,500: —		
Hiekkavajain maalaus	1,200: —	383,400: —	383,400: —

9. Yleinen käymäläin puhtaanapito.

Miehistön ja ajomiesten palkat	195,000: —		
10 hevosen rehut y. m.	10,000: —		
	Siirros 205,000: —	— —	3,216,230: —

	Siirros	205,000: —	— —	3,216,230: —
Sekalaisia menoja desinfisioimisaineista, työkaluista y. m.		10,000: —		
Ajoneuvojen, rikkalaatikkojen, levyastiain ja kansien korjaus		13,000: —		
Rautatierahdit		40,000: —		
Rautatievaunujen korjaus		2,400: —		
500 panosta makkiastioita kansineen		12,500: —	282,900: —	282,900: —

10. Työkalut.

Erinäiset ostot ja korjaukset	— —	15,000: —		
Sähkövintturi 1,500 kg kantavaan kivikranaan	— —	4,000: —		
Mustikkamaan proomutelakan korjaus	— —	1,500: —		
1 kiviproomun s:n	— —	4,800: —		
Ruoppausproomun N:o 1 s:n	— —	2,200: —		
Ruoppausproomujen 3, 4 ja 11 tivistys ja vähäiset korjaukset	— —	1,500: —		
Uudet etupyörät ja höyryputket isoon höyryjyrrään	— —	3,500: —		
Työkaluja kaupungin pajaan:				
1 sähkömoottori		1,000: —		
Käyttöakseli laakerineen		500: —		
Kierteenleikkaussorvi		3,000: —		
Amerikalainen pilariporakone		1,500: —		
2 ruuvipenkkiä työkaluineen		500: —	6,500: —	
21 kasteluvaunun maalaus	— —	1,050: —		
Purgator-rattaiden, käväistysrattaiden sekä hiekkalaatikkojen maalaus	— —	1,700: —	41,750: —	

11. Sekalaista.

Hengenpelastuskalujen, halkomittain y. m. kunnossapito	4,000: —			
Pesuhuoneiden ja viruslaiturien hoito ja korjaus	7,000: —	11,000: —	11,000: —	
Yhteensä Smk	— —	— —	3,551,880: —	

XV. Sekalaiset menot.

Turvikissa olevan Henrik Borgströmin kansanpuiston kustannukset	3,400: —	3,400: —	3,400: —
Yhteensä Smk	— —	— —	3,400: —

Tulot.

IX. Puhtaanapitolaitos.

Talonomistajain maksuja	235,000: —		
Kaupungin s:n omista taloistaan	26,900: —		
Tuloja myydystä lannasta	50,000: —		
Korvausta katujen puhtaanapidosta, lumenkuljetuksesta y. m.	20,000: —	331,900: —	331,900: —
Yhteensä Smk	— —	— —	331,900: —

Helsingin kaupungin Rakennuskonttorissa, lokakuun 13 päivänä 1914.

G. Idström.

Valiokunnan mietintö kaupungin tilintarkastajain vuodelta 1913 antaman tilintarkastuskertomuksen johdosta.

Viime kesäkuun 9 päivänä käsitellessään Rahatoimikamarin kirjelmää kertomuksineen kaupungin 1913 vuoden tileistä ja tilinpäätöksestä (*Pain. asiakirj. N:o 30 vuodelta 1914*), kaupungin tilintarkastajain kertomusta toimittamastaan kaupungin 1913 vuoden tilintarkastuksesta (*Pain. asiakirj. N:o 46 vuodelta 1914*) sekä Rahatoimikamarin esitystä terveydellisten tutkimusten laboratoriossa tapahtuneesta kaupungin varojen hävittämisestä (*Pain. asiakirj. N:o 47 vuodelta 1914*) päätti Kaupunginvaltuusto myöntää Rahatoimikamarille sekä kaupungin muille hallinnollisille hallituksille ja lautakunnille vastuunvapauden niiden toiminnasta ja tilityksestä vuodelta 1913, paitsi mikäli koski kysymystä Kamarin entisen ylimääräisen apulaissihteerin W. O. Beckerin vuonna 1913 anastamain tuulaakivarojen, yhteensä 5,349 markan 76 pennin, korvaamisesta kaupungille. Kun tilintarkastajat olivat ehdottaneet, että Rahatoimikamarilta ja Rahatoimikonttorilta toistaiseksi evättäisiin tilinpäästö tältä kohden, päätti Valtuusto, että tämä kysymys oli jätettävä ratkaisematta sekä otettava lopullisesti tutkittavaksi, sittenkun sitä oli lähemmin valmisteltu. Tämä valmistelu samoin kuin tilintarkastajain muiden lausuntojen seikkaperäinen tarkastus annettiin Kulunkiarviovaliokunnan tehtäväksi, jonka tuli hankittuaan saatavissa olevan selvityksen Valtuustolle antaa ne lausunnot ja ehdotukset, joihin aihetta saattoi olla. Ja kun kysymyksellä terveydellisten tutkimusten laboratoriossa tehdystä anastuksesta katsottiin olevan yhteyttä Kulunkiarviovaliokunnan siten saaman tehtävän kanssa, lähetettiin tämäkin asia valiokuntaan.

Edellä kerrottuja tehtäviä täyttääkseen saa Kulunkiarviovaliokunta kunnian antaa seuraavan mietinnön asiasta.

Tilintarkastuskertomuksensa alussa huomauttavat vuositilintarkastajat, ettei niitä tilitysjärjestelmän ja kirjanpidon järjestämisestä koskevia kehoituksia, joita kaupungin 1911 ja 1912 vuoden tilien tarkastajat olivat Kaupunginvaltuustolle lausuneet, tosin ollut jätetty aivan huomioon ottamatta,

Kaupunginvaltuusto kun oli käskenyt Rahatoimikamarin laadittua ehdotuksen yleiseksi kaupungin kassa- ja tililaitosta koskevaksi johtosäännöksi, johon työhön saisi käyttää asiantuntijain apua, minkä ohessa Kaupunginvaltuusto oli antanut Rahatoimikamarin toimeksi, tähän katsomatta, tehdä ehdotuksen kassatarkastuksen koventamiseksi, mutta että, kun jo kaksi vuotta oli kulunut siitä, kun nämä kaupungin tili- ja kirjanpitojärjestelmän uudistusta koskevat toivomukset ensin esitettiin, oli tilintarkastajain mielestä huomauttaminen, että, Kaupunginvaltuuston päättämiin toimenpiteisiin katsomatta, tässä asiassa todellisuudessa oli toistaiseksi tehty sangen vähän. Jo 1911 vuoden tilintarkastajain lausumat toivomukset olivat nyttemmin kehittyneet uudistusvaatimuksiksi, joita ei enää käynyt epääminen eikä saanut viivyttää. Tilintarkastajat ovat sentähden esittäneet, että Valtuusto tahtoisikaikin tarjona olevin keinoin jouduttaa sitä kaupungin kassa-, tili- ja tarkastuslaitoksen perinpohjaista uudistusta, jonka puutteessa kaupungin rahatoimen ajanmukainen ja turvallinen hoito ei enää ole mahdollinen.

Tämän johdosta pyytää valiokunta huomauttaa, että sellaisen kuin edellä mainitun, syvästi kaikkiin kunnallishallinnon yksityiskohtiin käyvän kysymyksen ratkaisu vaatii laajoja valmistelutöitä ja perinpohjaista asiantuntemusta, joita ei täällä enempää kuin muuallakaan, missä saman suuntainen uudistustyö on pantu alulle, liene ilman muuta käytettävänä. Malmössä, missä hiljattain on otettu käytäntöön viisimiehisen komitean laatima uusi kaupungin kirjanpitojärjestelmä, käyttivät komitean jäsenet lähes neljä vuotta työhönsä ja koettivat sinä aikana kirjallisuutta hankkimalla ja itse käymällä erinäisissä koti- ja ulkomaan paikoissa perehtyä asiaan*). Sama on ollut laita Kööpenhaminassa, jonka kaupungin uuden kirjanpitojärjestelmän katsotaan täyttävän suuria vaatimuksia kunnallisen kirjanpidon tyydyttäväisyyteen nähden.

Asiaa on siis ensin perinpohjaisesti tutkittava, ja siinä kohden onkin Rahatoimikamari jo ryhtynyt alustavaan toimenpiteeseen. Tämä ei kuitenkaan tiedä sitä, ettei osittaisia parannuksia sekä tililaitokseen että erittäinkin kassanhoitoon kävisi puheenalaisesta yleisestä johtosäännöstä huolimatta paikalla toimeenpaneminen. Se erikoisvaliokunta, jonka Kaupunginvaltuusto oli asettanut ehdottamaan toimenpiteitä edellä mainitun Rahatoimikamarissa tapahtuneen kaupungin varojen anastuksen johdosta, on mietinnössään (*Pain. asiakirj. N:o 10 vuodelta 1914*) jo esiintuonut erinäisiä toivomuksia, joiden toteuttaminen on omansa koventamaan tarkastusta. Saman suuntaisena tehokkaana toimenpiteenä voisi ehkä lisäksi olla kaupungin Revisiionikonttorin tehtävän laajentaminen, niin että se käsittäisi kaikkien maksu-määräysten ja maksureversaalien alustavan tarkastuksen ennen maksujen ja

*) Ks. Malmö'n kaupunginvaltuuston pain. asiakirj. vuodelta 1912 N:o 200.

suoritusten toimittamista. Kun Kaupunginvaltuusto kuitenkin on viime maaliskuun 17 päivänä päättänyt saattaa vastamainitun mietinnön Rahatoimikamarin tiedoksi ja käskenyt Kamarin vastaiseen kunnan tililaitoksen uudistukseen katsomatta antaa ne kassatarkastuksen koventamista koskevat ehdotukset, joihin aihetta on, *ei esillä oleva tilintarkastajain lausunto nykyään näy vaativan muita toimenpiteitä Kaupunginvaltuuston puolelta.*

Tilintarkastajain seuraava muistutus koskee niitä kaupungille tulevain tuulaakivarain anastuksia, joihin Rahatoimikamarin ent. apulaissihteri, varatuomari W. O. Becker vuosina 1912 ja 1913 saattoi itsensä syypääksi. Vuonna 1912 kavallettuun määrään, S:markkaan 2,803: 39 nähden, ovat tilintarkastajat olleet sitä mieltä, ettei enää olisi ajettava korvauskannetta, koska asianomaisille viranomaisille jo oli myönnetty vastuunvapaus puheenalaisen vuoden tilityksestä ja hallinnosta, vaan että tämä rahamäärä poistettaisiin tileistä. Vuonna 1913 anastettuihin varoihin, kaikkiaan S:markkaan 5,349: 76 nähden, asetui ensinnäkin vastattavaksi kysymys, ketä vastuu näistä anastuksista likinnä kohtaisi. Tilintarkastajista on näyttänyt siltä, että Rahatoimikamarilta, joka oli nämä varat vastaanottanut, ja Rahatoimikonttorilta, joka oli laiminlyönyt niistä vaatia tiliä, olisi lähinnä vastuunalaisina evättävä tilinpäästö tältä kohden, kunnes kysymys näiden varain korvaamisesta kaupungille on lopullisesti ratkaistu.

Ennenkuin valiokunta käy määrittelemään kantaansa tässä asiassa, pyytää valiokunta johdattaa mieleen, miten puheenalaisten tuulaakivarain anastus tapahtui. Se kävi niin että, sittenkun rahakirjeiden saapumisesta oli tullut ilmoitus, annettiin Rahatoimikamarin puheenjohtajan allekirjoittama ja ylimääräisen apulaissihterin Beckerin varmentama valtakirja jollekin vahtimestareista, joka nouti lähetykset postista, minkä jälkeen Becker vastaanotti ne vahtimestarilta, ilmoittaen toimittavansa varat Rahatoimikonttoriin, jota hän ei kuitenkaan tehnyt, vaan sen sijaan piti ne itse.

Harkitessaan mikä korvausvelvollisuus esillä olevassa tapauksessa voitaisiin katsoa olevan Rahatoimikamarilla, on valiokunnan ollut otettava huomioon Kamarille joulukuun 20 päivänä 1890 vahvistetun ohjesäännön 26 §:n säännös, jonka mukaan kaikesta siitä tappiosta ja vahingosta, mikä Rahatoimikamarin tahallisen tuottamuksen tahi törkeän huolimattomuuden tahi ilmeisen laiminlyönnin johdosta koituu kaupungille, tulee niiden jäsenten vastata, jotka siihen ovat ottaneet osaa. Niinkuin on käynyt selville, ei Rahatoimikamari ole täysi-istunnossaan käsitellyt puheenalaista asiaa, vaan on Kamarin puheenjohtaja Kamarin puolesta allekirjoittanut sen valtakirjan, jonka nojalla vahtimestari on postista ottanut mainitut rahalähetykset. Tähän huomautettanee, että Rahatoimikamarin olisi tullut päättää, miten tämänlaatuisessa tapauksessa olisi ollut meneteltävä. Mutta kun kuulunee poikkeus-tapauksiin, että kaupungille tulevia rahalähetyksiä osotetaan ja ilmoitetaan

Rahatoimikamariin, vaan sen sijaan Rahatoimikonttoriin, ei tuollaisen yleisen ohjeen antamatta jättämistä käyne lukeminen Rahatoimikamarin laiminlyöniksi, vielä vähemmän ilmeiseksi laiminlyönniksi. Valiokunnasta on sentähden näyttänyt aivan epäilemättömältä, ettei Rahatoimikamaria sinänsä käy velvoittaminen vastaamaan tapahtumasta.

Mitä taas koskee puhenjohtajan suhtautumista tähän asiaan, niin käy syyllä huomauttaminen, ettei hänen olisi tullut suoda Beckerille, joka aikaisemmin Kamarissa palvellessaan oli saattanut itsensä syyppäiksi hairahduksiin varain kannannassa, tilaisuutta päästä käsiksi puheena oleviin lähetyksiin sekä ettei puhenjohtaja ollut valvonut, että vastaanotetut rahalähetykset todella toimitettiin Rahatoimikonttoriin. Mutta toiselta puolen on otettava huomioon, ettei puhenjohtajalla ollut aihetta olettaa, ettei näin olisi tapahtunut, sekä ettei puhenjohtaja ole velvollinen säännöllisesti olemaan viran-toimituksessa Rahatoimikamarissa, minkätähden hänellä ei ole tilaisuutta sillä tavoin pitää silmällä Kamarin virkamiesten toimintaa kuin mainittu valvonta edellyttäisi. Ja vaikkakin laiminlyönnin tässä kohden käy lukeminen Rahatoimikamarin puhenjohtajan viaksi, niin ei tämä laiminlyönti valiokunnan mielestä kuitenkaan ole ollut laadultaan tahallisuutta, törkeää huolimattomuutta eikä ilmeistä laiminlyöntiä. Tämän johdosta on valiokunta sitä mieltä, ettei korvauskannetta puhenjohtajaakaan vastaan käy pitäminen aiheellisenä.

Mitä vihdoin tulee Rahatoimikonttorin asemaan asiassa, niin on valiokunta sitä mieltä että, vaikka konttorin olisikin pitänyt huomata, ettei vuonna 1913 ollut tuulaakivaroja saapunut niistä ylämaan kaupungeista, jotka sitä ennen tavallisesti olivat niitä lähettäneet, sekä tästä tehdä ilmoitus Rahatoimikamarille, ei laiminlyönti tässä kohden ole ollut sellainen, että korvauskannetta tällä pohjalla kävisi menestyksen toiveilla ajaminen, varsinkin kun tuollainen ilmoitus ainoastaan olisi saanut aikaan, että kavallus olisi tullut aikaisemmin ilmi, mutta luultavasti ei olisi voinut sitä estää.

Edellä lausutun johdosta rohkenee valiokunta esittää Kaupunginvaltuuston päätettäväksi

että Rahatoimikamarille ja Rahatoimikonttorille myönnetään tilinpäästö, mikäli koskee Kamarin entisen ylimääräisen apulaissihteerin W. O. Beckerin vuonna 1913 anastamia tuulaakivaroja 5,349 markkaa 76 penniä; sekä

että puheenalaiset varat, samoinkuin vuonna 1912 anastetut varatkin, Smk 2,803: 39, poistetaan tileistä, sikäli kuin niitä ei voida saada Beckerin konkurssipesästä.

Tilintarkastajat huomauttavat edelleen, että 1913 vuoden tilinpäätöstä laatiessa todettiin, että kaupungin terveydellisten tutkimusten laboratorin

johtaja, insinööri R. Dillström oli laiminlyönyt tilittää vuosina 1912 ja 1913 kantamiaan varoja kaikkiaan Smk 12,876:25, josta määrästä oli vuodesta 1912 Rästien tilillä vuoteen 1913 siirtynyt Smk 5,061:25 ja vuodesta 1913 samalla tilillä vuoteen 1914 Smk 7,815:—. Vaikka tämä vaillinki oli täytetty ja kaupunginkassa siitä saanut täyden korvauksen, ovat tilintarkastajat kuitenkin katsoneet olevan huomauttaminen, että Rahatoimikonttori oli saattanut itsensä syyppääksi laiminlyöntiin siinä, että se, huolimatta mainitun laboratorin johtosäännön määräyksistä, joiden mukaan kannetut varat on neljännesvuosittain konttoriin toimitettava, oli koko vuoden 1913 laiminlyönyt periä sekä vuodelta 1912 rästinä olleen määrän että myös 1913 vuoden koko kannannan ja siirtänyt näiden vuosien yhteisen kannannan vuoteen 1914. Tilintarkastajat eivät myöskään hyväksy sitä käsitystä, jota kaupunginkamreeri oli osottanut virka-asemastaan ja vastuuvollisuudesta kaupungin tilinpäätökseen panemiinsa numerotietoihin nähden, kun terveydellisten tutkimusten laboratorista saapumattomat varat oli 1912 ja 1913 vuoden tilinpäätöksissä siirretty seuraavaan vuoteen, minkäänlaista kirjallista tilitystä vaatimatta tai edes myöhemmin, mitä 1912 vuoden varoihin tulee, seuraavana vuonna hankkimatta. Vaikka laboratorin johtajan voimassa olevassa johtosäännössä ei ole nimenomaista säännöstä tilittämisestä, on tilintarkastajain mielestä asian luonnossa, että kannantamies kantamiaan varoja perille toimittaessaan on velvollinen niistä tekemään tilin. Revisionikonttorikin oli tässä asiassa osottanut laiminlyöntiä, sillä konttori oli sekä vuonna 1912 että vuonna 1913 toimittanut insinööri Dillströmin luona kassatarkastuksia, tekemättä Rahatoimikamariin ilmoitusta kannnettujen varain puutteellisesta perille toimittamisesta.

Tilintarkastajain siten lausumaan käsitykseen valiokunta yhtyy mikäli sekä Rahatoimikonttoria että Revisionikonttoria koskee. Kun ei kaupunki kuitenkaan ole puheenalaisen vajauksen johdosta kärsinyt tappiota, se kun on korvattu, ei muita toimenpiteitä tässä asiassa ole tarpeen.

1912 vuoden tilintarkastuskertomuksessa lausuivat silloiset tilintarkastajat muun muassa toivomuksen, että erinäisiä rahamääriä siirrettäessä seuraavaan vuoteen niin sanotuilla siirtyvillä tileillä, olisi asianmukaisesti tarkastetut rahamääräin erikoisluettelot pantava tilinpäätöksen ohkeen. Rahatoimikonttori ei kuitenkaan ollut noudattanut tätä menettelyä. Kun kuitenkin tuollainen laiminlyönti panee tilinpäätöksen oikeaperäisyyden uhanalaiseksi, ovat 1913 vuoden tilintarkastajat esittäneet, että Rahatoimikonttorille annettaisiin asianmukaisia määräyksiä tästä seikasta.

Tilintarkastajain tässä mainitsema seikka on yleisen tililaitosuudistuksen yhteydessä ja on otettava huomioon suunniteltua yleistä kirjanpitojohtosääntöä laadittaessa. Kirjanpidon perusteista ei toistaiseksi ole olemassa erikoisia määräyksiä, vaan on käytäntö tässä kohden kehittynyt yleisen tavan pohjalla.

Teknillisten laitosten tilejä tarkastaessaan ovat tilintarkastajat todenneet, että 1912 vuoden tilintarkastuskertomuksessa tehdyt muistutukset on pääkohdissaan otettu huomioon. Kuitenkin esiintyi yhä edelleen, varsinkin sähkötehtaan tileissä, lukuisia määrärahain ylityksiä ja ristornauksia. Esimerkkinä mainitaan tämän laitoksen laskujenperimismääräraha, joka rahasäännön mukaan oli 22,500 markkaa ja joka oli ylitetty kokonaisella S:markalla 15,111: 15. Laskujen perimiskustannukset tuntuvat tilintarkastajista varsin suurilta ja arvelevat he niiden olevan huojistettavissa.

Tähän pyytää valiokunta huomauttaa, että monessa tapauksessa on sangen vaikea edeltäpäin tarkoin laskea, minkä verran määrärahoja tarvitaan, minkätähden näiden ylitykset, vaikka ovatkin sinänsä valitettavia, eivät aina ole vältettävissä. Mitä taas tulee kysymykseen sähkötehtaan laskujen perimisestä, on valiokunta hankkinut varmuutta siitä, että tämä on järjestetty erittäin käytännöllisesti, *minkätähden tilintarkastajain muistutus tältä kohden ei tunnu oikeutetulta.*

Virheellisyytenä kaasutehtaan kirjanpidossa ovat tilintarkastajat huomauttaneet, että varain joukossa on lueteltu koksi 4 markan hintaisena 100 kilolta ja kivihiiliterva 15 markan hintaisena astialta, vaikka keskimyyntihinta on 1913 vuoden toimintakertomuksen mukaan ollut, koxsin ainoastaan Smk 3: 85 ja kivihiilitervan Smk 13: 54. Varaston paneminen kirjaan ostohintaa tahi laskettua omaan kustannusten hintaa korkeammasta arvosta on tilintarkastajain mielestä tämän laatuudessa tapauksessa periaatteellisesti väärin.

Tähän käy huomauttaminen, että käypähinnankin näyttää käyvän paneminen tavaraston arvioimisen pohjaksi, minkätähden tilintarkastajain lausunto periaatteellisesti oikeasta menettelytavasta sietänee jossain määrin korjausta. Mitä erittäin tässä esillä olevaan tapaukseen tulee, niin onhan tässä todellisuudessa kysymys kaupaksi käyvästä tavarasta eikä koneista eikä muista työläästi kaupaksi saatavista esineistä. Tilinpäätöstä tehdessä oli sekä koksia että kivihiilitervaa saatu kaupan tilinpäätöksessä mainittua inventausarvoa korkeammasta yksikköhinnasta. *Vastamainittuun tilintarkastajain muistutukseen ei valiokunta sentähden katso voivansa panna huomiota.*

Teknillisten laitosten, erittäinkin kaasu- ja sähkötehtaan poistoihin nähden ovat tilintarkastajat sitä mieltä, että 1912 vuoden tilintarkastuskertomuksessa tästä seikasta olevat muistutukset käy sovelluttaminen myöskin vuoteen 1913. Nämä poistot, nimittäin vesijohtolaitoksen 2,144 %, sähkötehtaan 2,674 % ja kaasutehtaan 2,994 % näiden laitosten kirjaanpannuista pääoma-arvoista, ovat ylen vaatimattomat. Teknillisten laitosten Hallituksen kirjelmässä Kaupunginvaltuustolle toukokuun 17 päivästä 1911 esitetään painavia syitä siihen, että ylimääräisiä kuoletuksia vahvistetun suunnitelman mukaan tapahtuvain säännöllisten kuoletusten lisäksi on tehtävä niin laajassa mitassa kuin laitosten taloudellinen tulos kohtuudella sallii. Tilintarkastajat ovat kiinnittäneet Kaupunginvaltuuston huomiota tähän ja puoltavat menettelyä.

Tilintarkastajain tässä mainitsema kysymys on hiljattain ollut perinpohjaisesti käsiteltävänä Kaupunginvaltuustossa, joka kokouksessaan joulukuun 10 päivänä 1912 teki siitä päätöksen. Kaupunginvaltuusto hyväksyi silloin teknillisten laitosten Hallituksen edellä mainitussa kirjelmässä toukuun 17 päivästä 1911 tehdyn sekä Valtuuston painetuissa asiakirjoissa N:o 43 mainitulta vuodelta julkaistun ehdotuksen laitosten perustamisarvojen kuolettamiseksi sekä mainitun hallituksen 23 päivänä syyskuuta 1912 tekemään esitykseen (*Pain. asiakirj. N:o 61 vuodelta 1912*) liitetyn korko- ja kuoletustaulun, *minkätähden muistutus ei aiheuttane uutta toimenpidettä Kaupunginvaltuuston puolelta.*

Teknillisten laitosten vuosikertomuksiin nähden ovat tilintarkastajat lausuneet toivomuksen, johon valiokuntakin voi yhtyä, eli

että kaasutehdaskin muiden teknillisten laitosten tavoin panisi kertomukseensa yhdistelmiä sekä vuoden varrella syntyneistä, vuoden alussa olevaa laitoksen pääoma-arvoa kohottavista laajennuksista ja arvonnlisäyksistä, että sitä vähentävistä poistoista ja kuoletuksista;

josta asiasta kaasutehtaalle annettanee tarpeellinen määräys.

Huomauttaen että määrärahoja, Kaupunginvaltuuston myöntämiä lisämäärärahojakin, on useassa tapauksessa varsin perustelemattomasti ylitetty, ovat tilintarkastajat arvelleet tämän seikan vaativan kehottamaan kaikkia laitoksia ja lautakuntia ainoastaan pakottavissa tapauksissa sallimaan vahvistetun menosäännön tahi määrärahan ylittämistä.

Viimeksi mainittu tilintarkastajain lausunto näyttää oikeutetulta, ja lienee muistutuksenalainen seikka lisäksi otettava huomioon aikansa laadittavassa kaupungin rahahallintoa koskevassa ohjesäännössä.

Tilintarkastajat lausuvat edelleen että siitä, milloin etuantitilitykset on annettava sekä kannantavarat perille toimitettava, puuttuu monessa tapauksessa tarkempia määräyksiä. On kunnan laitoksia ja viranomaisia, joiden noudatettavana ei ole minkäänlaisia määräyksiä tilitysvelvollisuudesta, toisilla taas on niitä sangen epätäydellisiä, minkätähden käytäntö on saanut korvata ohje- ja johtosääntöjen puutteen. Kun tällaisen tilan ei tule saada jatkua, kiinnittävät tilintarkastajat Kaupunginvaltuuston huomiota siihen.

Valiokunta myöntää tämänkin muistutuksen oikeaksi, ja on tässäkin mainittu asia saatettava yhdenmukaisen ratkaisuun tililaitoksen uudistusta toimeenpantaessa.

Tämän jälkeen huomauttavat tilintarkastajat, että myydyistä lannasta olleet tulot on tilitetty siten, että toukokuun viimeisenä on velotettu mainitun kuukauden kuluessa toimitetusta tavarasta, jota vastoin seuraavina kuukau-

sina suoritetuista tilauksista tavallisesti ei ole velotettu. Asianomainen tilittäjä on menettelynsä syyksi maininnut että, jos tilausta kokonaisuudessaan ei ole voitu ennen vuoden umpeen menemistä suorittaa, ei laskua ole annettu. Kun tämä käsitys tilintarkastajain mielestä ei ole oikea, erittäinkin kun sen mukaan ei voi ilmoittaa tavarantoimituksista ollutta oikeata tulomäärää, ehdottavat he, että tähän kuuluvaan maksunpanoluetteloon vuoden vaihteessa pannaan maksettaviksi kaikki vuoden varrella suoritettut tilaukset sekä tilinpäätöksessä niiden hinta, siihen katsomatta, onko laskuja annettu tai saapuneita tilauksia täysiksi suoritettu.

Edellä kerrottuun tilintarkastajain lausuntoon yhtyen ehdottaa valiokunta Kaupunginvaltuuston päätettäväksi

että Rahatoimikamarin tulee huomauttaa kaupungin yleisten töiden Hallitusta, että puhtaanapitolaitoksen on tilinpäätöksessä laadittava täydellinen siirtotili vuoden varrella toimitetuista, mutta maksamatta olevista lantatilauksista.

Rahatoimikamarin hallussa olevia velkakirjoja ja maanvuokrakontrah-teja tarkastaessaan ovat tilintarkastajat huomauttaneet, että takaajain luetteloa ei pidetä sekä että on sattunut, että takaaja on tehnyt vararikon eikä hänen sijaansa ole hankittu toista. Kun Rahatoimikamarilla nyttemmin on oma asiamiehensä, on tuollainen luettelo laadittava ja pidettävä.

Tilintarkastajain tässä lausuma toivomus on sitä oikeutetumpi, kun Rahatoimikamarin ohjesäännön 17 §:n d) momentissa nimenomaan säädetään, että Kamarin on pidettävä tarkkoja, ja täydellisiä luetteloja muun muassa „kaupungin välikirjoista, velkakirjoista niihin kuuluvine vakuuksineen, muista takuusitoumuksista ja muista tärkeistä asiakirjoista“. Jotta takuusitoumusten luettelo olisi selvä ja käytännössä hyödyksi, pitää siihen ehdottomasti liittyä aakkosellinen takaajain luettelo. Kaupunginvaltuusto sentähden päättäne

huomauttaa Rahatoimikamaria, että on tarpeellista tarkoin noudattaa Kamarin voimassa olevan ohjesäännön 17 §:n d) momentin säännöstä.

Tilintarkastajat huomauttavat edelleen, että Rahatoimikonttorin antamassa kertomuksessa kaupungin tileistä ja tilinpäätöksestä olisi toimeenpantava uudistus sikäli, että rahasäännössä vuotenaan olevain työmäärärahain lisäksi olisi mainittava näihin töihin edellisiltä vuosilta kuuluvat määrärahat ja niistä suoritettut menot, joten työn kaikki kustannukset mainittaisiin ja siten saataisiin yleiskatsaus kuluvan vuoden jälkeinkin jatkuviin töihin. Nykyisessä muodossaan on kertomus monessa kohdin harhaan-

viepä, esimerkiksi kun määräraha ilmoitetaan kokonaan käytetyksi, vaikei työtä ole alotettukaan. Joulukuun 31 päivältä laaditussa tili-asemassa määräraha tosin jälleen mainitaan nostamattomaksi, mutta kun kertomukseen ei panna seuraavan vuoden alkavaa tili-asemaa, ei asiaaharrastava tarkastaja pääse selville puheenalaisen määrärahan käytöstä. Kun määrärahaa sinänsä ei mainita, ei myöskään riitä, että lyhyesti ilmoitetaan säästö tai ylitys. Muiltakaan kohdin tämä kertomus ei vastaa tarkoitustaan, niinkuin 1912 vuoden tilintarkastuskertomuksessa on tarkemmin mainittu.

Tässäkin kerrottu tilintarkastajain lausunto näyttää ansaitsevan huomiota, *mutta huomautetut puutteet lienee sopiva korjata yleisen tililaitos-uudistuksen yhteydessä.*

Tilintarkastuskertomuksessa mainitaan, että kaupungin irtaimen omaisuuden inventtaajain puheenjohtaja oli vuositilintarkastajille lähetetyssä kirjelmässä, Rahatoimikamariin annettuun kirjelmään viitaten, huomauttanut:

että sähkötehtaan tulisi näyttelyhuoneistossaan olevaan varastoon nähden ottaa käytäntöön sellainen kirjanpito, että tehokas varastomäärän tarkastus kävisi mahdolliseksi;

että kaasutehtaan tulisi saada varastohuoneistot, jotta sen tarveaineita ja varastoja kävisi tarkastaminen;

että, kun vesijohtolaitos ja sähkötehdas eivät olleet toimittaneet asianomaisen inventtaajan allekirjoitettaviksi semmoisia inventtausluetteloja, mitkä mainitaan syyskuun 10 päivänä 1912 annetun inventtaajain johtosäännön 4 §:ssä, hän ei ollut tässä kohden voinut täyttää johtosäännön mukaista velvollisuuttaan; sekä

että erinäisten virastojen ja laitosten ullakoilla oli sekalaista vanhempaa kalustoa y. m., joka olisi muutettava rahaksi.

Kaupungin teknillisten laitosten Hallitus oli sittemmin ilmoittanut jo ryhtyneensä toimiin mainittujen toivomusten täyttämiseksi, minkä ohessa sekä vesijohtolaitoksen että sähkötehtaan kalustoluettelot oli toimitettu asianomaiselle inventtaajalle, joihin hän oli tehnyt asianmukaisen merkinnän; samaten oli ilmoitettu, että mainittujen laitosten tarveaineluettelot olivat olleet inventtaajan saatavina, mutta ettei hän ollut niihin tehnyt merkintää. Vuositilintarkastajat viittaavat Revisionikonttorin Rahatoimikamarille antamaan selvitykseen asiasta ja pitävät tarpeellisena selvästi osotettua valittujen inventtaajain tehtävään rajoitusta.

Valiokunta on inventtaajain puheenjohtajalta saanut tietää, että inventtaajat erinäisten, inventtauksen jatkuessa tekemiensä huomioitten johdosta olivat havainneet olevan syytä tehdä Rahatoimikamarille esityksen komitean asettamisesta, jonka tulisi perin pohjin selvittää inventtauskysymys ja Kaupunginvaltuustolle tehdä tämän selvityksen aiheuttamat ehdotukset. Inventtaajat olivat tämän ehdotuksensa tueksi maininneet erinäisiä seikkoja, joiden

oli katsottu osottavan tarpeelliseksi inventtauksen uudesti järjestämisen koko laajuudessaan. *Valiokunta puolestaan on sitä mieltä, että tämäkin kysymys on otettava lähemmin tutkittavaksi kaupungin kassa- ja tililaitoksen uudistuksen yhteydessä.*

Sen johdosta mitä kaupungin Revisionikonttori oli tilintarkastajille antamassaan vuosikertomuksessa lausunut, ovat nämä katsoneet olevan kiinnittäminen Kaupunginvaltuuston huomiota erinäisiin seikkoihin Rakennustarkastuskonttorin toiminnassa. Siinä kohden huomautetaan, että rakennustarkastuksen menosääntö vuonna 1913 kohosi 74,200 markkaan, jota määrää Revisionikonttori piti varsin suurena tälle hallintohaaralle. Se seikka että Kaupunginvaltuusto oli vahvistanut tämän määrän, näytti johtuneen osin siitä, että asiaa valmistelemaan asetettu komitea oli laskenut uutisrakennustarkastuksen ehdotetun taksan kaupungille tuottamat tulot liian runsaasti, osin siitä että komitealle annetut tiedot muiden maiden rakennustarkastuksesta olivat olleet epätäydellisiä, jopa siinä määrin, että tietoja kustannuksista ei ollut ensinkään annettu. Rakentavan yleisön taholta niinkään oli valitettu, että rakennustoimintaa verotettiin liaksi. Helsingin rakennustoiminnan voima-peräisyys oli, niinkuin kokemus osotti, sangen vaihteleva, minkätähden rakennustarkastukselle ei olisi myönnettävä määrärahoja suurien palkkain maksamiseksi lukuisille vakinaisille virkamiehille, vaan olisi määrärahat myönnettävä jossain määrin tilapäisesti, jotta ne kävisi tarpeen vaatiessa lakkauttaminen. Tavalliset teknikotkin soveltuivat, ammattimiesten lausunnon mukaan, toimittamaan suuren osan tätä tarkastusta. Nykyään oli rakennustarkastuksen palveluksessa viisi suuripalkkaista korkeamman teknillisen sivistyksen omaavaa virkamiestä, mikä seikka ei näyttänyt oikein suhtautuvan kaupunginhallinnon muihin menoihin. Kun olisi suotava, että vuosirahasääntö järjestettäisiin, ennenkuin avonaisia sijoja rakennustarkastuksen virkamielistössä syntyy, esitti Revisionikonttori, että vuositilintarkastajat ehdottaisivat Kaupunginvaltuustolle, että kysymys rakennustarkastuksen henkilökunnasta ja vuosirahasäännöstä otettaisiin uudestaan tarkastettavaksi. Vuositilintarkastajat, jotka ovat havainneet useiden vastamainituista näkökohdista ansaitsevan huomiota, ovat jättäneet asian Kaupunginvaltuuston tutkittavaksi.

Valiokunta puolestaan ei ole pitänyt mahdollisena nyt ehdottaa toimenpiteitä asiassa, siihen nähden että rakennustarkastuksen vuosirahasääntö on vahvistettu noudatettavaksi niin äskettäin kuin toukokuun 14 päivänä 1912. Valiokunta pyytää muutoin ilmoittaa, että kaupungin tulot tarkastuksesta vuonna 1913 ylittivät menot 11,972 markalla 1 pennillä. Käynee tuskin syyllä väittäminen, että vahvistettu taksa olisi kohtuuttoman korkea, mutta sellainen käsitys — jos sitä on olemassa — on ehkä syntynyt sen johdosta, että rakennuskatselmusten aikaisempi taksa nähtävästi oli suhteettoman huokea. Taksa on huolellisen harkinnan jälkeen laadittu erinäisten ulkomaisten kaupunkien

taksain johdolla ja maksut ovat, mikäli valiokunnalle on ilmoitettu, suurempuoleisista rakennuksista enintään $\frac{1}{10}$ % rakennuskustannuksista. *Näin ollen ei liene aihetta nyt ryhtyä erikoisiin toimenpiteisiin vastamainitussa asiassa*, mutta valiokunta on kuitenkin tarkastaessaan rakennustarkastuksen menoarviota vuodeksi 1915 koettava mikäli mahdollista supistaa menoja.

Revisionikonttori oli lisäksi tilintarkastajille huomauttanut, että varsin melkoinen osa konttorin asiana olevasta vuositilien seikkaperäisestä tarkastuksesta täytyi toimittaa aikana, jolloin vuositilintarkastajat olivat koolla; että laitosten ja lautakuntain vuosikertomukset eivät valmistuneet maaliskuun alkuun, jolloin tilintarkastajat kokoontuivat, sekä että siten sen katsauksen saaminen tilivuoden aikaisen taloudellisen hallinnon pääpiirteisiin, mikä Revisionikonttorin pitäisi voida tilien ja tilinpäätöksen nojalla antaa, kävi melkoiselta osalta mahdottomaksi. Revisionikonttori oli sitä mieltä että, kun vuositilintarkastajain työtä voimassa olevan kunnallisasetuksen mukaan ei käy lykkääminen myöhempään aikaan vuodesta, ei kuitenkaan pitäisi olla mahdotonta sen Kaupunginvaltuuston varsinaisen kokouksen ajankohtaan nähden, jossa vuositilintarkastajain kertomus ja tilinpäätökysymys on käsiteltävä, aikaansaada muutosta kunnallisasetukseen. Revisionikonttori sen tähden esitti, että vuositilintarkastajat tekisivät Kaupunginvaltuustolle ehdotuksen sellaisiin toimenpiteisiin ryhtymisestä, että heidän työnsä kävisi lykkääminen ajankohtaan, jolloin Revisionikonttori on voinut saada alustavat työt loppuun suoritetuiksi. Kun tilintarkastajain mielestä hyvällä tahdolla ja työtarmoa lisäämällä useimmissa tapauksissa voi saada vuosikertomukset valmiiksi ainakin huhtikuun 15 päivään, esittävät he, että kaikki laitokset ja lautakunnat olisi nykyään voimassa olevia ohjesääntöä muuttamalla velvoitettava, mikäli mahdollista, ennen huhtikuun 15 päivää vuotenaan antamaan kertomukset edelliseltä vuodelta. Vuositilintarkastajain kertomuksen antamisen kävisi, jos tarve vaatii, lykkääminen toukokuun jälkipuoliskolle.

Valiokunta on sitä mieltä, *että tämäkin esitys sopii ottaa tarkastettavaksi käsiteltäessä kysymystä yleisen johtosäännön antamisesta kaupungin tililaitosta varten.*

Viimeisenä muistutuksenaan tilintarkastajat esittävät että, kun Kasvatuslautakunta oli sihteerilleen antanut 1913 vuoden rahasäännössä nimikkeen „Pahatapaisten lasten turvakodit“ kohdalla olevan „Matkastipendeiksi“ nimisen 600 markan määrärahan, joka oli tarkoitettu kasvatuslaitosten opettajain ja opettajatarten matka-apurahoiksi, oli Revisionikonttori huomauttanut, että tämä menettely oli väärä; ja ovat vuositilintarkastajatkin sitä mieltä, ettei Kasvatuslautakunnalla ollut oikeutta niin menettellä erityistä lupaa hankkimatta.

Valiokunta on hankkinut lähempiä tietoja muistutuksenalaisesta seikasta ja saanut tietää, että Kasvatuslautakunnan 1913 vuoden menosääntöön ensi kerran oli pantu 600 markan määräraha „matkastipendeiksi“, jolla määrarahalla

oli aikomus hankkia etusijassa kasvatustilain toimihenkilöille tilaisuutta muissa koti- ja ulkomaisissa kasvatustilainoksissa tutustua suojelukasvatustööhön. Menosääntöehdotuksessaan oli Kasvatustilainokunta esittänyt mainitun rahamäärän annettavaksi stipendinä „kasvatustilainosten opettajille ja opettajattarille“, mutta Kaupunginvaltuuston vahvistamasta rahasäännöstä oli tämä rajoitus jätetty pois. Kasvatustilainokunta on sentähden katsonut olevansa esteetön antamaan puheenalaisen stipendin sihteerilleen, joka Lautakunnassa lähinnä johtaa ja valvoo työtä. Lautakunta on katsonut olevan menettelyynsä sitä suurempaa syytä, kun tuollainen määrärahan käyttäminen kävi yhteen niiden näkökohtain kanssa, jotka olivat aiheuttaneet Lautakuntaa tekemään esityksen sen myöntämisestä, sekä kun Bengtsäriin otetun uuden johtajan, jonka olisi etusijassa pitänyt tulla kysymykseen stipendiä annettaessa, oli katsottu ensin olevan perehdyttävä työalaansa omassa laitoksessaan, ja taas ne tilainosten johtajat ja johtajattaret, joitten olisi työnsä laatuun ja laajuuteen nähden pitänyt sitä likinnä tulla kysymykseen, olivat hiljattain oleskelleet ulkomailla. Lautakunnan sihteerin sai stipendin sillä ehdolla että hän Tukholmassa ja Kööpenhaminassa tutustuisi sikäläisen suojelukasvatuksen järjestykseen, erittäinkin Kasvatustilainokuntaa vastaavain kunnan viranomaisten toimistojen ja kansliain työhön.

Tässä kerrottuun selvitykseen nähden ja erittäinkin huomioon ottaen, että puheenalaista määrärahaa ei ollut vuosirahasäännössä nimenomaan varattu opettajille ja opettajattarille, *katsoo valiokunta esillä olevan muistutuksen aiheettomaksi, minkätähden sen ei tule aiheuttaa toimenpidettä.*

Kaikki valiokunnan ehdottamat muistutukset ja lausunnot saatettanee, sikäli kuin Kaupunginvaltuusto niihin yhtyy, *asianomaisten hallitusten ja tilainosten tiedoksi.*

Helsingissä, marraskuun 10 päivänä 1914.

Alfred Norrmén.

A. E. Alfthan.
Hugo Lindberg.
H. M. J. Relander.

Jalmar Castrén.
K. A. Paloheimo.
Artur Tollet.

Hjalmar Ekholm.

Valiokunnan mietintö N:o 2 asiasta, joka koskee Pakaan alueen jakamista teollisuus- ja varastopaikoiksi.

Kirjelmässä elokuun 14 päivältä 1913 (*Pain. asiakirj. N:o 73 vuodelta 1913*) on Rahatoimikamari Kaupunginvaltuustolle tehnyt ehdotuksen Pakaan tilan eteläosan asemanjaoitukseksi, jotta siten voitaisiin tyydyttää pienteollisuuden tonttialan sekä varastopaikkain tarvetta. Kun kuitenkin Kamarin ehdottama alue käsitti verraten mäkistä maata, jonka tasoittamisesta mainittuun tarkoitukseen olisi tuntuvia kustannuksia, sekä myöskin siihen katsoen, että kulkuyhteyden aikaansaaminen kaupungin kanssa ehkä kohtaisi vaikeuksia, sen johdosta että alue sijaitsee Sörnäsin rautatien takana, piti Kaupunginvaltuusto asiaa kokouksessaan lokakuun 14 päivänä 1913 käsitellessään esityksen lähempää tarkastelua erittäinkin edellä mainitussa suhteessa tarpeellisenä ja päätti sitä varten lähettää asian allekirjoittaneiden muodostamaan erikoisvaliokuntaan, joka sen ohessa sai toimekseen lausua mielensä Rahatoimikamarin edellä kerrotussa esityksessä ehdotetun luovutusmuodon sopivaisuudesta.

Asiasta maaliskuun 3 päivänä 1914 antamassaan mietinnössä (*Pain. asiakirj. N:o 12 vuodelta 1914*) valiokunta huomautti, että Pakaan aluetta sekä pintamuodostuksen laatuun että hyvään rautatieyhteyksien järjestämismahdollisuuteen nähden oli katsottava täysin sopivaksi pienteollisuuden ja varastoliikkeen paikaksi sekä että myöskin kulkuyhteys kaupungin kanssa oli tyydyttävällä tavalla järjestettävissä. Alueen erillinen asema, sitä kun pohjoisessa rajoittaa vuorenselänne sekä etelässä valtionrautateiden y. m. alueet, jotka lopullisesti on luovutettu teollisuustarkoituksiin käytettäviksi, niinkään näyttivät edellyttävän paikan käyttämistä tässä mainitulla tavalla, tarvitsematta Vallilan ja sen ympäristön vastaisen järjestelyn vaikuttaa puheenalaisen alueen kehitykseen. Valiokunta sentähden ehdotti, että Kaupunginvaltuusto varaisi alueen useinmainittuun tarkoitukseen sekä pääasiassa hyväksyisi Valiokunnan esittämän, mietinnön oheisen, eräiltä kohdin muutetun suunnitelman paikan vastaiseksi järjestämiseksi.

Valiokunta ei kuitenkaan ollut katsonut olevan rajoittaminen tehtäväänsä

sen seikan tarkastamiseen, mitä edellytyksiä Pakaan alueella oli tehdasalueena, vaan oli sen ohessa myös tahtonut tutkia, olisiko kaupungin käytettävänä muita ja sopivampia paikkoja, kunnes Vanhankaupunginselän rannalle suunnitellut laitokset verraten kaukaisessa tulevaisuudessa saataisiin aikaan. Valiokunnan mielestä oli *Hietaniemen* alue, joka voimassa olevaan kaupunginasemakaavaan on merkitty huvilakaupungiksi, ainoa meren partaalla sijaitseva alue, joka sopi käytettäväksi edellä mainittuun tarkoitukseen. Huomauttaen paikan sopivaisuutta puheenalaiseen tarkoitukseen ja sen ilmeisiä etuja Pakaan alueen edellä esitti Valiokunta, että tämäkin näkökohta otettaisiin huomioon paikallisliikenteen tilantarvetta arvosteltaessa, sekä ehdotti, että kysymystä Hietaniemen alueen kuntoonpanemisesta teollisuus- ja varastopaikoiksi valmisteltaisiin teknilliseltä ja taloudelliselta kannalta, jommoinen valmistelu sopisi antaa kaupungin yleisten töiden Hallituksen tehtäväksi. Vasta sittenkun suunnitelma kustannuslaskelmineen oli laadittu ja Rahatoimikamarin lausunto siitä olemassa, näytti Kaupunginvaltuuston olevan aika päättää Hietaniemen alueen vastaisesta käytöstä ja molempain nyt ehdotettujen paikkain keskinäisistä eduista sekä siitä, missä järjestyksessä järjestämistyöt oli teetettävä ja minkä verran varoja tarkoitukseen tarvittiin. Mainittua selvitystä odotellessa tulisi myös kysymyksen puheenalaisiin luokkiin kuuluvain tonttialain luovutusmuodosta saada toistaiseksi jäädä sillensä.

Asiaa maaliskuun 24 päivänä kuluvaan vuotta käsitellessään päätti Kaupunginvaltuusto palauttaa asian Valiokuntaan, jonka tuli pyytää Rahatoimikamarin lausuntoa asiasta koko laajuudessaan sekä sitten lähettää mainittu lausunto Valtuustolle. Kirjelmässä viime huhtikuun 23 päivältä, joka kirjelmä on kuluvaan kuukauden 12 päivänä saapunut Valiokunnalle, on Rahatoimikamari antanut pyydetyn lausunnon, joka liitteenä seuraa tätä mietintöä. Rahatoimikamarin ehdotus sisältää, että Valiokunta tekisi Kaupunginvaltuustolle esityksen Pakaan alueen jakamisesta teollisuus- ja varastopaikoiksi, *katsomatta* Hietaniemenalueen jaoituskysymykseen, jonka Rahatoimikamari on lähettänyt Rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosastoon valmisteltavaksi ja ehdotuksen antamista varten.

Niinkuin Rahatoimikamarin lausunnosta näkyy, on Kamari kannattanut Valiokunnan esittämää Pakaan alueen muodosteltua jaoitussuunnitelmaa. Tästä kohdasta ovat siis Kamari ja Valiokunta yhtä mieltä. Samaten yhtyy Rahatoimikamari Valiokunnan käsitykseen siinä, että niin Pakaan kuin Hietaniemenkin aluetta voi edullisesti käyttää teollisuuden ja sen yhteydessä olevan kaupan tarpeisiin. Mutta vastoin Valiokuntaa on Rahatoimikamari

sitä mieltä, ettei Pakaan alueen järjestämistä ole kytkettävä Hietaniemen käyttämistä koskevan kysymyksen yhteyteen, vaan että olisi mahdollisimman pian ryhdyttävä toimiin Pakaan kuntoonpanemiseksi tässä puheena olevaa tarkoitusta varten. Tämän käsityksensä tueksi Rahatoimikamari mainitsee, että suurin osa nykyisistä Sörnäsän Rantatien viereisistä tonteista aivan todennäköisesti täytyy luovuttaa halkokaupan tarpeisiin sekä että puheenalaiset Pakaan tasoitus- ja järjestelytyöt sopisi teettää hätäaputoimina, vahvistetun rahasäännön rajoissa tahi sen ulkopuolella, minkätähden olisi suotavaa, että Kaupunginvaltuusto vielä tänä syksynä käsittelee ja hyväksyisi alueen jaoitusehdotuksen.

Valiokunta on kuitenkin katsonut olevan pysyminen siinä käsityksessä, että toimenpiteisiin Pakaan alueen kuntoonpanemiseksi ei ole ryhdyttävä eikä määrärahoja tarkoitukseen osotettava, ennenkuin Hietaniemen järjestelysuunnitelma on valmiiksi laadittu ja Kaupunginvaltuustolla siten tilaisuus joka puolelta harkita kysymystä tilan hankkimisesta pienteollisuuden ja varastoliikkeen tarpeisiin sekä päättää ehdotettujen paikkain keskinäisestä edullisemmudesta. Mainittavaa viivytystä ei tuollainen mutka saisi aikaan, koska Rakennuskonttorin ehdotus Hietaniemen järjestämiseksi valmistuu, mikäli kaupungininsinööri on Valiokunnalle ilmoittanut, jo ensi vuoden alkuun. Vaikka olisi suotavaa, että Pakaan alueen kuntoonpanotyöt voitaisiin alottaa mahdollisimman pian, eivät Valiokunnan mielestä mitkään pakottavat syyt vaadi myöntämään varoja tarkoitukseen vielä ensi vuoden rahasäännössä. Pienteollisuuden ja tavaravarastojen käyttämät Sörnäsän Rantatien tienoon paikat, jotka Rahatoimikamarin kirjelmässä mainituista syistä on irtisanottu huhtikuun 1 päivään ensi vuonna, ovat alaltaan kaikkiaan ainoastaan noin 6,000 m², ja kun luultavasti ainoastaan osa näiden paikkain haltijoista etsisi tilaa Pakaan alueelta, ei vastamainittu häätö sinänsä aikaansaa pakottavaa tilantarvetta. Rahatoimikamarin ehdotuksen johdosta, että tähän kuuluvat tasoitus- ja kanavoimistyöt teetettäisiin hätäaputoimina, saa Valiokunta huomauttaa, että hätäaputoimia kävisi riittävän laajasti ja yhtä edullisesti toimeenpaneminen muilla kaupungin rakennustoiminnan aloilla.

Tähän katsoen ei Valiokunnan mielestä mitkään este heti varaamasta Pakaan aluetta puheenalaisiin tarkoituksiin sekä vahvistamasta ehdotettua järjestämissuunnitelmaa, mutta sitä vastoin olisi kysymys järjestämisen toimeenpanotavasta ja sitä varten tarpeellisten määrärahojen osottamisesta jätettävä siksi, kunnes Hietaniemen ehdotus on Valtuustolle saapunut.

Pakaan alueella noudatettavan *maanluovutusmuodon* määrääminen sopeutuu niinkään jättää siksi, kunnes asia tulee harkittavaksi koko laajuudessaan. Valiokunta on kuitenkin katsonut voivansa tässä yhteydessä esiintuoda käsityksensä tästä asiasta.

Niinkuin edellä huomautettiin, on Vallilan ja sen lähiseutujen kaupunki-

muodostus jatkuva aivan riippumatta Pakaan alueen järjestämisestä, jonka alueen kanssa sitä ympäröivä kaupunginalue ei ole elimellisessä yhteydessä. Eipä edes vuonna 1940, jolloin Vallilan tonttien vuokrakausi päättyy ja jonka ajankohdan Rahatoimikamari on maininnut Pakaan tontinluovutusten äärimäiseksi rajaksi, liene kaupungin tarpeellista varata itselleen vapaita käsiä Pakaan alueen käyttämiseen nähden. Päin vastoin näyttää tämä alue, erillisenä, rautatielinjan ja valtionrautateiden alueen takana sijaitsevana, olevan omansa nykyään nähtäviin aikoihin asti käytettäväksi tässä puheena oleviin tarkoituksiin.

Valiokunta, joka periaatteessa asettuu Rahatoimikamarin kannalle mitä Pakaan tonttien luovutusmuotoon tulee (*Vrt. pain. asiakirj. N:o 73 vuodelta 1913*, siv. 3 ja 4), on edellä esittämistään syistä ja jotta pienteollisuuden edut tulisivat asianmukaisesti turvatuiksi, ollut sitä mieltä että teollisuustonttien vuokrakauden voi ja pitää tuntuvasti ulottaa Rahatoimikamarin ehdottamaa aikamäärää pitemmäksi. Valiokunnan käsityksen mukaan tulisi vuokrakauden olla vähintään 50 vuotta, ja olisi vuokramies oikeutettava, siinä tapauksessa ettei kaupunki vuokrakauden päättyessä tarvitse tonttia muuhun tarkoitukseen, saamaan vuokranpitennystä. Varastotontteihin nähden sitä vastoin olisi asianhaaran mukaan sovitettu lyhempi vuokrakausi määrättävä. Mitä vuokramaksujen määrään tulee, on Valiokunta yhtynyt Rahatoimikamarin siinä kohden esittämiin näkökohtiin (*Pain. asiakirj. N:o 73 vuodelta 1913*, siv. 4).

Edellä esitettyjen syiden nojalla saa Valiokunta kunnian esittää Kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että valiokunnan ehdottama muutettu Pakaan alueen eteläosan asemanjaointus hyväksytään;

että Rahatoimikamarin käsketään, sittenkun kysymys Hietaniemen alueen järjestämisestä teollisuus- ja varastopaikoiksi on kaupungin yleisten töiden Hallituksessa teknilliseltä ja taloudelliselta kannalta valmisteltu sekä Hallitus laatinut suunnitelman tuollaiseksi järjestämiseksi, tästä antaa lausunto; sekä

että sen seikan määrääminen, missä järjestyksessä molempain edellä mainittujen paikkain järjestämistyöt on tehtävä, ja tämän johdosta tarpeellisten määrärahojen osottami-

nen sekä sen seikan harkitseminen, mitä muotoa noudattaen puheenalaisiin luokkiin kuuluvia tonttialoja luovutetaan, saa jäädä siksi, kunnes edellä mainittu selvitys on Rahatoimikamarilta saapunut.

Helsingissä lokakuun 29 päivänä 1914.

Ferd. von Wright.

Carl Enckell.

Nest. L. Eskola.

John Uggla.

HELSINGIN

RAHATOIMIKAMARI.

Huhtik. 23 p:nä 1914.

N:o 279.

Kaupunginvaltuuston valiokunnalle, joka on asetettu käsittelemään kysymystä Pakaan alueen jakamisesta teollisuus- ja varastopaikoiksi.

Rahatoimikamarin tehtyä Kaupunginvaltuustolle esityksen Pakaan tilan eteläosan jakamisesta tarpeellisten tonttialain hankkimiseksi pienteollisuutta varten sekä varastopaikoiksi päätti Kaupunginvaltuusto tätä asiaa käsitellessään asettaa erikoisvaliokunnan lähemmin tarkastamaan ja selvittämään näihin kysymyksiin vaikuttavia asianhaaroja.

Mainittu valiokunta antoi maaliskuun 3:näntenä kuluvaan vuotta päivätyn mietintönsä (*Pain. asiakirj. N:o 12 vuodelta 1914*) ja lausui siinä, että puheena olevaa Pakaan aluetta „sekä pintamuodostuksen laatuun että hyvään rautatieyhteyksien järjestämismahdollisuuteen nähden on katsottava täysin sopivaksi pienteollisuuden ja varastoliikkeen paikaksi“. Samalla kun valiokunta jonkin verran muutti paikan vastaista järjestämistä varten laadittua suunnitelmaa, ehdotti valiokunta, että Kaupunginvaltuusto varaisi alueen vastamainittuun tarkoitukseen, mutta että muu toimenpide asiassa saisi jäädä siksi, kunnes teknilliseltä ja taloudelliselta kannalta on saatu selvitystä Hietaniemen alueen järjestämisestä samanlaiseen tarkoitukseen käytettäväksi.

Lähteessä viime maaliskuun 24 päivästä on valiokunta Kaupunginvaltuuston toimenannosta pyytänyt Rahatoimikamarilta lausuntoa asiasta koko laajuudessaan.

Tätä pyyntöä noudattaakseen saa Rahatoimikamari ensinnäkin mainita käskeneensä Rakennuskonttorin kaupunginasemakaavaosaston laatia ja Rahatoimikamariin lähettää ehdotuksen Hietaniemen alueen järjestämiseksi, ja on Kamari, kohta kun puheenalainen suunnitelma on laadittu, viivyttelämättä antava siitä lausuntonsa ja ehdotuksensa.

Yhdessä kohden ei Kamari kuitenkaan ole voinut yhtyä valiokunnan ehdotukseen. Kamari ei nimittäin ole voinut havaita että esillä olevat kaksi asiaa olisivat niin likeisesti kytkettyjä toisiinsa, ettei toista voisi käsitellä toisesta erillään. Samoin kuin valiokunta on Rahatoimikamarikin tosin katsonut ehdotuksen Hietaniemenalueen käyttämisestä puheenalaiseen tarkoitukseen ansaitsevan huomiota, minkätähden tarkempi selvitys kaikista asiaan vaikuttavista seikoista olisi tarpeellinen, mutta Rahatoimikamarin käsityksen mukaan ei tämä asianlaita mitenkään estä toimittamasta Pakaan alueen jaoitusta jo olemassa olevan ja tarkastetun suunnitelman mukaan. Sillä vaikkakin nämä molemmat alueet on aiottu käyttää samanlaisiin tarkoituksiin, täyttävät ne kuitenkin asemansa johdosta aivan erilaisia paikallisia tarpeita. Pakaan alueen kuntoonpanemista mainittua tarkoitusta varten vaatii Hakaniemen torin pohjoispuolella Vanhaankaupunkiin asti laajeneva uusi kaupunginalue, jota vastoin

taas Hietaniemen alue tarvitaan täyttämään Töölön kaupunginosain asuttamisesta johtuvia oikeutettuja vaatimuksia. Lisäksi on olemassa se ero että, vaikka Hietaniemen alue yhdistetäänkin satamaraiteseen, on sen tärkein merkitys kuitenkin siinä, että se sijaitsee meren partaalla, joten sen käy varustaminen tarpeellisilla silta- ja satamalaitteilla. Pakaan alue taas ei tosin, niinkuin tunnettu, sijaitse aivan meren partaalla, mutta sen sijaan likellä satamaradan ja rannikkoradan haarautumiskohtaa, ei varsin loitolla Sörnäsän satamasta. Kumpaisellakin alueella on etunsa, ja Rahatoimikamarin mielestä niitä voi edullisesti käyttää teollisuuden ja sen yhteydessä olevan kaupan tarpeisiin. Mutta olevat olot eivät näytä vaativan kytkemään näitä kahta asiaa niin likeisesti yhteen, kuin valiokunta on ehdottanut, ja näin sitä vähemmän, kun näiden alueiden tasoittamisesta ja raiteilla varustamisesta on melko suuria kustannuksia, minkätähden nämä työt joka tapauksessa on teetettävä useamman vuoden kuluessa.

Kun otetaan huomioon, että Santa- ja Busholma kohdakkoin voidaan väliaikaisesti luovuttaa käytettäväksi, on todennäköistä, että sieltä saadaan tilaa pienteollisuudelle ja varastoliikkeelle, mikäli kaupungin eteläosaa ja Töölön kaupunginosia koskee. Hietaniemen alueen lopullinen järjestäminen voisi siten ehkä jäädä jonkin ajan päähän. Toinen näyttää asiantilasta olevan Pakaan alueeseen nähden. Pitkäsillan pohjoispuolisia kaupunginosia silmällä pitäen on tilaa pienteollisuudelle ja varastopaikoille etusijassa hankittu osin Sörnäsän Rantatieltä, osin teknillisten laitosten suurilta tonttialueilta ja läheisiltä täytealueilta tahi näiden viereltä. Sen johdosta että valtionrautatiet ovat kieltäneet enää panemasta halkoja varastoon asema-alueelle, tulee kuitenkin suuri osa nykyisistä Sörnäsän Rantatien varastopaikoista varsin todennäköisesti luovutettavaksi halkokaupan tarpeisiin. Tästä olisi seurauksena niiden paikallinen irtisanominen, joita sieltä tähän asti on voitu luovuttaa pienteollisuuden ja varastoliikkeen käytettäväksi. Näyttää siltä kuin kaupunginhallinnon tulisi menetellä niin, että uusia alueita mahdollisimman pian saataisiin käytettäväksi tähän tarkoitukseen.

Rahatoimikamari tietää varsin hyvin, että rakennustoiminta kaupungissa on vähenemään päin ja että niin kauan kuin tätä kestää ei Pakaan alueen kuntoonpano ole pakottavan tarpeen vaatima. Mutta toiselta puolen on huomattava, että rakennusteollisuuden alalla nykyään vallitsevan lamatilän vältyttyä luultavasti seuraa melko suuri virkeys. Kaupunginhallinnon tulee silloin olla valmis tyydyttämään niitä vaatimuksia, joita vastamainituissa kohdin epäilemättä tulee tehtäväksi. Pakaan tilalla järjestettäväksi tarkoitettu alue on melko laaja ja sen kuntoonpanokustannukset nousevat valiokunnan ehdotuksen mukaan hiukan yli 400,000 markan, Rahatoimikamarin ehdotuksen mukaan lähes 500,000 markkaan. On sentähden edellytettävissä, ettei näitä töitä saada loppuun suoritetuiksi varsin läheisessä tulevaisuudessa. Mutta tätä silmällä pitäen on Rahatoimikamarista näyttänyt suotavalta, että asia otetaan käsiteltäväksi eikä sitä lykätä kytkemällä se toiseen asiaan, jonka kanssa se ei ole erottamattomassa yhteydessä.

Käynee lisäksi huomauttaminen, että puheenalaiset tasoitus- ja kanavoimistyöt sopisi teettää hätäaputöinä, vahvistetun rahasäännön rajoissa tahi sen ulkopuolella. Tähän nähden olisi toivottavaa, että kaupunginvaltuusto jo ensi syksynä käsittelisi ja hyväksyisi alueen jaoitusehdotuksen.

Mitä sitten tulee valiokunnan ehdottamiin alueen aikaisemman järjestelysuunnitelman muutoksiin, ei Rahatoimikamari tahdo kieltää, etteikö tasoituskustannuksia sen johdosta saataisi vähenemään, koska verraten mäkinen alueen osa valiokunnan ehdotuksen mukaan jätettäisiin koskematta. Kaupunginasemakaavakannalta sitä vastoin näyttää aikaisemmin laaditulle ehdotukselle olevan annettava etusija. Kun ei Rahatoimikamari kuitenkaan ole tahtonut viivyttää asian ratkaisua pysymällä jaoitusehdotuksessaan, on Kamari yhtynyt valiokunnan esittämään muodosteluun.

Edellä esitetyillä perusteilla saa Rahatoimikamari kunnian esittää, että valiokunta niin pian kuin suinkin tekisi Kaupunginvaltuustolle esityksen Pakaan alueen jakamisesta teollisuus- ja varastopaikoiksi, siihen katsomatta että kysymys Hietaniemen alueen jakamisesta samalaiseen tarkoitukseen käytettäväksi vielä on selvittämättä.

Lähetekirjat palautuvat tämän mukana.

Rahatoimikamarin puolesta:

Alexis Gripenberg.

Georg Estlander.

Asiakirjoja ja valiokunnan ehdotus yksityisten väkiviinatarakauppiaiden myyntioikeuksien pitentämistä koskevasta asiasta.

Helsingin kaupunginvaltuusmiehille.

Kun Kaupunginvaltuusmiehet tammikuulla 1914 väkiviinajuomain vähittäismyynnin ja anniskelun järjestämiseksi täällä päättivät vastaiseksi säädellä näiden juomain myyntiä siten, ettei Helsingin Anniskeluosakeyhtiö enää saisi antaa yksityisiä väkiviinajuomain vähittäismyyntioikeuksia, mutta kesäkuun 1 päivän 1914 ja saman päivän 1916 väliseen myyntikauteen nähden tekivät sen poikkeuksen tästä yleisestä periaatteesta, että yksityiset oikeudet lakkasivat vasta kesäkuun 1 päivänä 1915, johon aikaan asti myynti jatkuisi pääasiassa samain määräysten mukaisesti kuin edellisinäkin myyntikausina, tehtiin tämä, niinkuin asian käsittelyn pohjana olleesta mietinnöstä ja myös Kaupunginvaltuustossa olleesta keskustelusta näkyy, siitä syystä, ettei tahdottu liian äkillisillä toimenpiteillä tuottaa puheenalaisen elinkeinon harjoittajille lisävaikeuksia, ja ennen kaikkea siinä määrätysssä tarkoituksessa, että heillä olisi tilaisuus siten suodun myyntikauden kuluessa vähitellen selvittää asiansa.

Niinkuin tunnettu, täytyi väkiviinajuomakauppiaiden kuitenkin sotatilan johdosta viime heinäkuun 31 päivänä sulkea liikkeensä. Aika, joka meillä siten on tähän asti ollut käytettävänä liikkeidemme selvittämiseen, mikä, niinkuin erinäisissä Kaupunginvaltuusmiehille väkiviinajuomain myyntikysymyksen käsittelyn aikana annetuissa kirjelmissä huomautettiin, ei käsitä ainoastaan varastojen rahaksimuuttoa, vaan myös tehtyjen sitoumusten järjestämistä, on siis rajoittunut kahteen kesäkuukauteen, jolloin väkijuomatavarain menekki yleensä on pienempi kuin muuhun aikaan vuodesta. Valmistumattomina tällaiseen asiaintilaan ei meillä tänä lyhyenä aikana ole ollut tilaisuutta muuttaa rahaksi varastojamme, ellei oteta lukuun eräille myyjille tarjoutunutta tilaisuutta tavarain toimittamiseen eräisiin kaupungin ravintoloihin, vielä vähemmän muutoin selvittää asioitamme. Ja kuitenkin on meidän täytynyt tänä aikana suorittaa vuokrat myyntihuoneistoistamme konttorineen ja varastokellarineen sekä palkata henkilökunta ja Helsingin Anniskeluosakeyhtiölle maksaa meiltä edeltäpäin vaadittu runsas vuokramaksu.

Kun on syytä pelätä, ettei nykyinen tilanne kohdakkoin lakkaa, joudumme me, joiden elinkeino jo on kärsinyt tuntuva vauriota, lisäksi siihen asemaan, ettei meille edes varata tilaisuutta muuttaa varastojamme rahaksi eikä myöskään järjestää sitoumuksiamme, joka viimeksi mainittu seikka nykyisen taloudellisen tilan vallitessa kohtaa suurimpia vaikeuksia.

Edellä lausutun johdosta ja varmoina siitä, että Kaupunginvaltuusmiehet ottavat huomioon meidän tukalan tilamme, sekä huomauttaen, että asian pikainen ratkaisu olisi meille tärkeä huoneistojen vuokraamista tahi irtisanomista, henkilökunnan ottamista tahi erottamista y. m. silmällä pitäen, rohkenemme kunnioittaen esittää

että Kaupunginvaltuusmiehet, luopumalla asiassa aikaisemmin tekemästään päätöksestä, puolestaan päättäisivät että, edellyttäen säännöllisten olojen jälleen palautuneen siihen aikaan, jolloin uudet määräykset astuisivat voimaan, samat määräykset väkiviinajuomain anniskelusta kuin kesäkuun 1 päivään 1915 asti ovat noudatettavina myyntikauden 1914—1916 jällellä olevana aikana.

Helsingissä, lokakuun 26 päivänä 1914

Aktiebolaget Axel Pihlgren.
Emil Pihlgren.

O. B. Hildén.

A. B. A. Nikander O. Y.
A. Nikander.

Aktiebolaget H. Fryckman Osakeyhtiö.
Alfr. Malmberg.

p. pa Axel Palmroos Aktiebolag.
Hugo Wennerberg.

W. Ahlfors.

J. C. Mæxmontan A. B.
Ernst Nyberg.

Mathilda Holmqvist.

Aktiebolaget J. H. Wickel.
Adolf Henriksson. Väinö Sahlstedt.

N. A. Turdén, Aktiebolag.
Lennart Petterson.

J. F. Sjöberg.
Josefina Damsten.

För A. B. W. Relander O. Y.
G. W. Relander.

A. B. Hjelt & Lindgrens eft. O. Y.
Emil Danska.

A. W. Eklund & C:o.
I. Less.

A. F. Hagelberg.

HELSINGIN
ANNISKELUOSAKEHTIÖN
JOHTOKUNTA.

*Helsingissä,
 marrask. 21 p:nä 1914.*

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

N:o 205.

Lähetteessä viime lokakuun 29 päivältä on Helsingin Kaupunginvaltuuston juovutusjuoma-asiain valiokunta pyytänyt Helsingin Anniskeluosakehtiön Johtokunnan lausuntoa erinäisten täkäläisten väkiviinajuomakauppiasten Kaupunginvaltuustolle tekemän esityksen johdosta että heille myönnettyä varastojensa rahaksimuuttoaika pitennettäisiin; ja saa Johtokunta täten kunnioittaen lausua asiasta seuraavaa.

Paloviinan ja muiden poltettujen tahi tislattujen väkiviinajuomain myymisestä y. m. annetun Keisarillisen asetuksen 6 §:n mukaan tulee maistraatin tammikuun kuluessa joka toinen vuosi antaa kaupunginvaltuusmiesten päättäväksi, miten väkiviinajuomain kauppa on ensintulevaksi myyntikaudeksi järjestettävä ja, jos maistraatti on kaupunginvaltuuston kanssa yhtä mieltä m. m. anniskelun järjestämisestä, on asia jääpä sen varaan, mutta muussa tapauksessa jättää maistraatti asian lääninhallitukselle, jonka tulee sitä päättää.

Esillä oleva väkiviinajuomakauppiaiden esitys tarkoittaa, että Kaupunginvaltuusto puolestaan, myöntyäkseen hakijain anomaa myyntioikeuksien pitentämiseen, päättäisi luopua tammikuun 20 päivänä kuluvaan vuoteen tekemästään päätöksestä ulkomaisten väkiviinajuomain kaupan järjestämistä koskevassa asiassa.

Johtokunnan mielestä käy epäileminen, voiko Kaupunginvaltuuston laillisen voiman saavuttaneen päätöksen purkaminen, joka ainakin on tavaton toimenpide, esillä olevassa tapauksessa lain mukaan tulla kysymykseenkään. Väkiviinajuomain kauppa Helsingissä on lain säätämällä tavalla järjestetty kesäkuun 1 päivän 1914 ja kesäkuun 1 päivän 1916 väliseksi ajaksi kaupungin Maistraatin ja Valtuuston yhtäpitävällä päätöksellä ja edellä mainittu säännös: „jääköön sen varaan“ näyttää Kaupunginvaltuustolta riistävän kaiken mahdollisuuden kuluvan myyntikauden aikana yksityishenkilöjen hakemuksen johdosta uudelleen ottaa käsiteltäväksi puheenalaista lopullisesti ratkaistua asiaa.

Samalla kun Johtokunta alistaa Kaupunginvaltuuston tutkittaviksi tässä muodolliselta kannalta esitetyt epäilykset siitä, käykö puheena olevaa esitystä

ottaminen asiallisesti käsiteltäväksi, saa Johtokunta, siltä varalta että hakijain anomus kuitenkin tulisi tutkittavaksi, huomauttaa että, koska Anniskeluosakeyhtiö jo on ilmoittanut suostuvansa Kaupunginvaltuuston panemin ehdoin itse ottamaan huolekseen kaiken ulkomaisten väkiviinajuomain vähittäiskaupan, Johtokunnan mielestä esitykseen ei käy myöntyminen yhtiön suostumuksetta.

Siihen katsomatta mitä Johtokunta tässä edellä on arvellut olevan aihetta lausua hakijain esityksen vastustamiseksi, ei Johtokunta kuitenkaan ole puolestaan tahtonu eikä voinut olla käymättä tutkimaan kysymyksen asiallistakin puolta. Valaistakseen nyt anotun lisäodotusajan todellista tarvetta on Johtokunta hankkinut tietoja Anniskeluosakeyhtiön vuokramiesten anniskeluliikkeestä kuluvana vuonna. Saapuneista tiedoista, joiden joukosta sattuneesta syystä puuttuu selonteot toiminimien aktiebolaget Gösta Sundman, Adrian Westerberg aktiebolag ja M. Hirvosen liikkeistä, näkyy että muiden (17) liikkeiden varastoissa oli kuluvan vuoden tammikuun 1 päivänä väkiviinajuomia kaikkiaan 236,792.5 litraa, että niiden liikevaihto marraskuun 9 päivään asti oli kaikkiaan 217,862.5 litraa, josta määrästä yksi liike oli myynyt 12,667, toinen 12,652 ja kolmas 3,030 litraa enemmän kuin niiden varastoissa oli vuoden alussa, mutta että viimeksi mainittuna päivänä kuitenkin oli varastossa 148,479 litraa, mikä seikka on selitettävissä siten, että varastoja oli vuoden varrella täydennetty niin tuntuvalla määrällä kuin 129,549 litralla.

Kaupunginvaltuuston päätös suoda yksityisille väkiviinajuomakauppiaille odotusaikaa kesäkuun 1 päivään 1915 varastojensa loppuun myymiseksi ei tosin näy tarkoittaneen kokonaan riistää heiltä oikeutta rahaksimuuton aikana täydentää varastojaan kaupaksi käyvillä tavaroilla, mutta asian käsittelyssä syntyneistä asiakirjoista on Johtokunnan mielestä kuitenkin näyttänyt epä-mättömästi käyvän selville, että Kaupunginvaltuusto on puheenalaisella päätöksellään tarkoittanut todellisen loppuunmyynnin aikaansaamista eikä liikkeen jatkamista entiseen tapaan.

Edellä kerrotut tilastotiedot väkiviinajuomakauppiaitten tämänvuotisesta tuonnista ja nykyisistä varastomääristä kuitenkin näyttävät osottavan, että nämä henkilöt ovat katsoneet voivansa käsittää heille suodun odotusajan aivan toisin. Eikä Johtokunta voi olla tästä tekemättä sitä johtopäätöstä, ettei ole mahdotonta, että varastot nykyhetkellä olisivat vieläkin paljon suuremmat, ellei paraikaa jatkuvan sodan puhkeaminen olisi vaikeuttanut m. m. väkiviinajuomain maahantuontia. Kuinka suuria varastoja väkiviinajuomakauppiat olisivat katsoneet voivansa pitää mainitun määrääjän loppuun asti, jos säännölliset olot sitä ennen palautuisivat, on mahdoton laskea sen kokemuksen pohjalla, mikä tähän asti on saatu heillä loppuunmyynnin tarkoituksesta olevasta käsityksestä.

Huomauttaen että väkiviinajuomakauppiaille on ollut tilaisuus ennen sodan puhkeamista enemmän kuin puolen vuoden eikä vain, niinkuin Kaupungin-

valtuustolle annetussa kirjelmässä sanotaan, kahden kuukauden aikana, siitä lukien kun Kaupunginvaltuuston päätös juovutusjuomakaupan monopoli-soimisesta tehtiin, toimia varastojensa vähentämiseksi, saa Johtokunta mainita, ettei väkiviinajuomakauppain liike vielä viime elokuun 1 päivänä kokonaan seisahtunut. Paitsi että näitä juomia on erikoisten lupatodistusten nojalla myyty yksityishenkilöille sekä viinien ja muiden miedompain juovutusjuomain tukkukauppaa harjoitettu, ovat eräät väkiviinajuomaliikkeet samoin kuin aikaisemminkin toimittaneet melko suuria määriä sekä väkevämpiä että miedompia juovutusjuomia ravintoloihin. Sotatilana aikana ovat nämä tavaran-toimitukset, ainakin mitä ulkomaisiin väkiviinajuomiin tulee, olleet suuremmat kuin vastaavaan aikaan 1913, — lokakuun kuluessa on tuollaisten tavarain ostohinnan summa kohonnut S:markasta 44,361:20 S:markkaan 64,824:90. Tämän johdosta ovat eräiden ravintoloihin myyvän liikkeen erinäiset halutut tavaralajit jo miltei loppuneet. Voidakseen saada mainittuja tavaralajeja täytynee ravintolain tästä lähtien kääntyä pienempään väkiviinajuomaliikkeiden puoleen, niinkuin onkin osittain käynyt, ja jos sotatila vielä jonkin aikaa jatkuu, täytynee kaiketi ravintolayleisön siirtyä tähän asti vähemmän haluttuihin, mutta kenties ei ensinkään huonompiin tavaramerkkeihin, joten väkiviinajuomaliikkeiden onnistuu muuttaa rahaksi ainakin huomattava osa tuollaisia vähemmän haluttuja tavaroita.

Edellä mainituissa selonteoissa on väkiviinajuomaliikkeiden varastoissa ilmoitettu marraskuun 9 päivänä olleen tavaroita S:markan 783,169:55 arvosta, sisäänostohinnan mukaan laskien. Kun nämä varastot jällellä olevana loppuunmyyntikautena vielä vähenevät, ainakin ravintoloihin myynnin johdosta, ja jos luetaan pois aarakin ja muiden punssinvalmistukseen käytettävään väkiviinajuomain sekä kaupaksi käymättömään ja huonosti kaupaksi käyvään tavarain arvo, joita tavaroita Anniskeluosakeyhtiö ei ole velvollinen lunastamaan, olisi niiden ulkomaisten väkiviinajuomain arvo, mitkä yhtiö ottaa haltuunsa kesäkuun 1 päivänä 1915, arviolta puolta miljoonaa markkaa vähempi, ellei uusia tavaroita sitä ennen tuoteta maahan. Siinä tapauksessa että väkiviinajuomakauppiat saisivat jatkaa liikettään vieläkin vuoden viimeksi mainituista ajankohdasta lähtien, olisivat väkiviinajuomavarastot mainitun ajan päättyessä uuden maahantuonnin johdosta luultavasti lisääntyneet ja vastaisivat suurempaa arvoa.

Mitä tulee väkiviinajuomaliikkeiden viinivarastoihin, joiden määrästä Anniskeluosakeyhtiöllä ei ole aikaisemmin ollut aihetta vaatia tilastotietoja, on yhtiön vuokramiehiltä nyt ainoastaan pyydetty tietoja niiden ostohinnoista, ja nämä on marraskuun 9 päivänä arvioitu kaikkiaan S:markaksi 1,042,399:81. Johtokunnalla on täysi syy arvella, että viinejäkin on kuluvana vuonna paljon tuotettu maahan sekä että verraten suuri osa viinivarastoista on huonosti kaupaksikäypää laatua, joten Anniskeluyhtiön ei tarvitse sitä lunastaa. Tämän

käsityksen tueksi on esimerkkinä mainittavassa, että muuan liike, jonka viinivarasto marraskuun 9 päivänä oli arvattu S:markan 214,622:91 arvoiseksi, oli ennen sodan puhkeamista katsonut tarpeelliseksi täydentää sitä 43,440 markan arvoisella viinimäärällä, joka tosin ei vielä ole saapunut perille. On vaikea nykyään lähimainkaan arvata niiden viinivarastojen määrää, mitkä yhtiön täytyy vahvistettuja perusteita noudattaen ottaa haltuunsa, erittäinkin kun on oletettavissa, että melko suuri osa varastoista on viinejä, joita yksinoman käytetään halpahintaisten viinisekotusten laittamiseen, jommoiseen toimintaan Anniskeluyhtiö tietenkään ei ryhdy; mutta edellä mainituista seikoista saanee tehdä sen johtopäätöksen, etteivät asianomaisten liikkeiden viinivarastotkaan vähenisi, vaikka väkiviinajuomain myyjille myönnettäisiinkin oikeus jatkaa myyntiliikettään kesäkuun 1 päivään 1916.

Edellä lausutun nojalla saa Johtokunta kunnioittaen ehdottaa,

että edellä mainittu hakijain anomus jätettäisiin huomioon ottamatta.

Helsingin Anniskeluosakeyhtiön Johtokunnan puolesta:

Oscar Wasastjerna.

Emil Forsström.

Edellä kerrottua esitystä käsitellessään on Kaupunginvaltuuston erikoinen juovutusjuoma-asian valmisteluvaliokunta, Helsingin Anniskeluosakeyhtiön Johtokunnan esittämistä muodollisista syistä, ollut sitä mieltä, ettei Kaupunginvaltuusto voi käydä tutkimaan mainittua esitystä, joka päättyy ehdotukseen että Valtuusto kumoaisi Maistraatinkin kannattaman, jo laillisen voiman saavuttaneen päätöksensä väkiviinajuomakaupan järjestämisestä myyntikaudeksi 1/6 1915—1/6 1916. Kun sellainen Kaupunginvaltuuston toimenpide, joka tietäisi sekä myyntioikeuksien luvun että myyntialueen muuttamista, ei näytä oikeudellisesti mahdolliselta, ei valiokunta ole katsonut olevan aihetta ottaa esitystä asiallisesti käsiteltäväksi.

Valiokunta sentähden ehdottaa, että Kaupunginvaltuusto päättäisi
evätä puheena olevan esityksen.

Helsingissä, marraskuun 24 päivänä 1914.

August Lundqvist.

Ossian Häggman.
Gösta Salingre.

A. M. Lassenius*).
A. Serlachius.

Hjalmar Ekholm.

*) Ei ollut saapuvilla tarkastustilaisuudessa.

Helsingissä, Sanomal.- ja Kirjap.-Osakeyhtiön kirjapaino, 1914.

Valiokunnan mietintö mallasjuomain vähittäiskaupan järjestämistä koskevasta asiasta.

Huhtikuun 2 päivänä 1883 mallasjuomain myymisestä ja anniskelemisestä annetun asetuksen 2 §:n mukaan, semmoisena kuin tämä § on tammi-kuun 24 päivänä 1902 annetussa asetuksessa, tulee maistraatin lokakuun kuluessa joka toinen vuosi hankkia kaupunginvaltuusmiesten lausunto, kuinka monet oikeudet juomatehtaan ulkopuolella noudettavaksi myydä mallasjuomia on lähinnä seuraaviksi kahdeksi myyntivuodeksi, jotka luetaan kesäkuun 1 päivästä alkaen, annettava, sekä missä kaupungin seuduissa sellaisia myyntipaikkoja ei saa olla. Jos maistraatti on asiasta yhtä mieltä kaupunginvaltuusmiesten kanssa, jää asia sen varaan. Muussa tapauksessa jättää maistraatti asian kuvernöörille, jonka ratkaistava se on; myyntipaikkojen lukua ei kuitenkaan saa määrätä suuremmaksi kuin mitä kaupunginvaltuusmiehet ovat katsoneet sopivaksi. Näitä myyntioikeuksia määrättäessä on kaupungissa olevan juomatehtaan omistajalle varattava erityinen oikeus saada muussa paikassa kaupunkia kuin tehtaasta noudettavaksi myydä valmistamiansa mallasjuomia.

Mainitun määräyksen johdosta ja kun se kahden vuoden aika, joksi Maistraatti on tätä ennen myöntänyt oikeudet panimon ulkopuolella myydä mallasjuomia noudettavaksi, päättyy ensintulevan kesäkuun 1 päivänä, on Maistraatti kirjelmässä viime lokakuun 5 päivältä pyytänyt Kaupunginvaltuuston antamaan Maistraatille lausunnon, kuinka monta sellaista oikeutta olisi ensintuleviksi kahdeksi vuodeksi myönnettävä sekä missä osissa kaupunkia sellaisia myyntipaikkoja ei saa olla. Samalla on Maistraatti lähettänyt poliisimestarin antaman lausunnon asiasta. Tässä lausunnossa poliisimestari ehdottaa, että niin myyntipaikkojen luku kuin myyntialuekin pysytettäisiin ennallaan.

Käsiteltyään esillä olevan asian saavat allekirjoittaneet, Kaupunginvaltuuston tällaisia asioita varten asettaman erityisen valiokunnan jäsenet, siitä antaa seuraavan lausunnon.

Kaupunginvaltuuston päätöksellä, johon Maistraatti on yhtynyt, on mallasjuomain vähittäismyyntiin nähden ajanjaksona 1/6 1913—1/6 1915 määrätty:

että tällaisia vähittäismyyntioikeuksia on lukuaan oleva enintään 20, niihin luettuina panimoille lain mukaan kuuluvat myyntioikeudet; sekä

että mallasjuomain myyntiä ei saa harjoittaa:

a) kuudennessa, kahdeksannessa, yhdeksännessä, kymmenennessä, yhdennessätoista, kahdennessatoista, kolmannessatoista, neljännessatoista ja viidennessatoista kaupunginosassa;

b) ensimmäisessä kaupunginosassa sillä alueella, jota lännessä ja etelässä rajoittavat Unionin- ja Elisabetinkatu, mutta kyllä näiden katujen varsilla;

c) sillä neljännen ja viidennen kaupunginosan alueella, joka sijaitsee länsi- ja pohjoispuolella sitä murtoviivaa, jonka muodostavat Albertinkatu, Eerikinkatu ja Freedrikinkatu Kampinkadulle asti, mutta kyllä sanottujen katujen puheena olevien osain varsilla;

d) seitsemännessä kaupunginosassa, lukuunottamatta Kasarminkadun sekä Kasarminkadun ja Saunatien välisen Vuorimiehenkadun osan taloja; sekä

e) sillä kaupungin alueella, jota nykyään ei ole otettu kaupunginasema-kaavaan; niin myös

ettei kaupungin muissakaan osissa mallasjuomain vähittäiskauppaa saa harjoittaa kirkon, koulun, kasarmin, sairaalan eikä semmoisen paikan välittömässä läheisyydessä, missä väkeä runsaammin liikkuu, eikä myöskään Kauppa- ja Rautatien varilla eikä Simon- ja Kaivokadun pohjoispuolella olevilla Itä- ja Länsi-Henrikinkadun varilla.

Tässä yhteydessä on Kaupunginvaltuusto puolestaan lausunut, että kaikki puheenalaista laatua olevat anniskeluoikeudet, lukuun ottamatta panimoille lain mukaan kuuluvia myyntioikeuksia, olisi etusijassa luovutettava Helsingin Anniskeluosakeyhtiölle, joka on Kaupunginvaltuustolle ilmoittanut suostuvansa mainittua vähittäismyyntiliikettä harjoittamaan. Tämä toivomus onkin sittemmin otettu huomioon.

Helsingin Anniskeluosakeyhtiön johtokunta, jonka lausunto asiasta on hankittu, on oikeuksien lukuun nähden huomauttanut että, kun nykyinen lukumäärä 20 edelleen näyttää täyttävän tarpeen, aikaansaisi ehdollinen oikeuksien luvun vähentäminen aivan todennäköisesti eräissä jällellä olevissa myymälöissä joinakin päivinä liian suurta liikettä siitä johtuvine kaduille syntyvine jonomuodostuksineen, jommoista olisi mikäli mahdollista vältettävä. Mitä tulee kysymykseen, missä kaupunginosissa anniskelupaikkoja ei saisi olla, on johtokunta, ilmoittaen yhtiön koettaneen sijoittaa mallasjuomamyymälänsä mahdollisimman tasaisesti puheenalaisten juomain kauppaa varten määrätylelle alueelle, mielipiteenään lausunut, että tämä alue olisi yleisön mukavuuden vuoksi pysytettävä nykyisellään, varsinkin kun yhtiö ei ole voinut huomata alueen rajoilla sijaitsevain myymäläin tuottaneen minkäänlaisia haittoja.

Edellä olevan yhteydessä on johtokunta ilmoittanut yhtiön edelleenkin olevan halukas myyntikautena 1915—1917 hoitamaan mallasjuomain vähittäismyyntiä, edellyttäen yhtiön saavan siihen kaikki oikeudet, lukuunottamatta täkäläisille panimoille lain mukaan kuuluvia oikeuksia.

Asiaa käsitellessään on valiokunta, mitä ensinnäkin oikeuksien lukuun tulee, samoinkuin anniskeluyhtiön johtokuntakin katsonut olevan tämän luvun pysytettävä nykyisellään ja kaikki oikeudet, panimoille kuuluvia lukuun ottamatta, vastakin olevan annettava mainitulle yhtiölle. Jos näin tehdään, ei oikeuksien luvun vähentäminen näytä perustellulta, koska edellyttää täytyy, ettei anniskeluyhtiö avaa useampia myymälöitä kuin tarve vaatii. Myyntialueeseen nähden valiokunta ei ole voinut olla toteamatta, että erittäinkin olutkauppain sijoittaminen aivan Pitkäsillan läheisyyteen, Kruunuhakaan sekä Kasarminkadun loppupäähän, jommoinen sijoitus nykyään on luvallinen, näyttää järjestyksen kannalta sopimattomalta. Näin ollen ja kun kaupungin kaikkeen vähittäismyyntiin ja anniskeluun nähden saataisiin aikaan alueellinen yhdenmukaisuus, jos mallasjuomain vähittäismyyntiäkin varten vahvistettaisiin sama alue, jota Kaupunginvaltuuston viime tammikuun 20 päivänä tekemän päätöksen mukaan on kesäkuun 1 päivästä 1915 lähtien sovellettava muuhun vähittäismyyntiin ja anniskeluun nähden, tekee valiokunta tämän suuntaisen ehdotuksen. Tämän johdosta kävisi järjestysvallankin paljon helpommaksi valvoa kaupungin juovutusjuomalikettä.

Viimeksi mainittuun ehdotukseen ei allekirjoittanut Lundqvist kuitenkaan ole voinut yhtyä sikäli, että mielestäni ehdotettu myyntialueen supistus menee jonkin verran liian pitkälle; ja olen minä puolestani ollut sitä mieltä, että nykyisestä alueesta olisi erotettava ainoastaan Unionin- ja Kasarminkadun loppupäät sekä osa itäistä Kruunuhakaa. Kun kuitenkin kaikki muut valiokunnan jäsenet ovat edellä mainittuun ehdotukseen yhtyneet, olen minä ainoastaan tällä tavoin tahtonut ilmaista eriävän kantani.

Edellä lausutun nojalla ja viitaten Kvston pain. asiakirjoihin N:o 86 vuodelta 1913 liitettyyn kaupunginasemakaavaan, jossa nykyinen mallasjuomain vähittäismyyntialue on osotettu mustalla viivalla sekä 1/6:stä 1915 noudatettava muuta vähittäismyyntiä sekä anniskelua varten varattu alue punaisella viivalla, on valiokunnalla kunnia esittää, että Kaupunginvaltuusto puolestaan väkevään mallasjuomain vähittäismyyntiin nähden myyntikautena 1/6 1915—1/6 1917 päättäisi:

että tuollaisten vähittäismyyntioikeuksien luku on oleva enintään kaksikymmentä, panimoille lain mukaan kuuluvat myyntioikeudet niihin luettuina;

että vähittäismyyntipaikkoja saa olla ainoastaan sillä alueella, jota rajoittaa pitkin Marian-, Rauhan-, Unionin-, Hallitus-, Mikon-, Kaivo-, Simon-, Kansakoulu-, Fredrikin-, Ison Robertin-, Pikku Robertin-, Kasarmin-. Etelä- Esplanaati- ja Unioninkatua sekä Aleksanterinkatua Mariankadulle kulkeva murtoviiva siten, että myyntipaikkoja saa olla rajaviivana olevain katujen kumpaisellakin puolella; sekä

että vähittäismyyntiä siten luvallisella alueella ei kuitenkaan saa harjoittaa koulun ja kirkon välittömässä läheisyydessä, ei myöskään Senaatintorin varrella.

Samalla lausunee Kaupunginvaltuusto toivomuksenaan:

että kaikki puheenalaista laatua olevat vähittäismyyntioikeudet, lukuun ottamatta panimoille lain mukaan kuuluvia myyntioikeuksia, etusijassa luovutettaisiin Helsingin Anniskeluosakeyhtiölle, joka on Kaupunginvaltuustolle ilmoittanut suostuvansa mainittua vähittäismyyntiliikettä harjoittamaan.

Helsingissä, marraskuun 24 päivänä 1914.

Aug. Lundqvist.

Ossian Häggman.

Gösta Salingre.

A. M. Lassenius. *)

A. Serlachius.

Hjalmar Ekholm.

*) Ei ollut saapuvilla tarkistustilaisuudessa.

Esitys erinäisten lisämäärärahan myöntämisestä vaivaishoitoa varten.

HELSINGIN

RAHATOIMIKAMARI.

Jouluk. 3 p:nä 1914.

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

N:o 796.

Lähetteessä viime marraskuun 26 päivältä on Kaupunginvaltuusto käsenyt Rahatoimikamarin antaa lausunnon Vaivaishoitohallituksen esityksen johdosta että myönnettäisiin 129,800 markan lisämääräraha vaivaishoidon menoihin kuluvan vuoden jälellä olevana aikana.

Tätä täyttäkseen saa Rahatoimikamari, palauttaen lähetekirjat, lausua seuraavaa:

Kuluvan vuoden rahasääntöehdotusta laatiessaan lausui Rahatoimikamari mietinnössään lähemmin mainituilla perusteilla, että „näin ollen Kamarilla ei ole ollut muuta neuvoksi, kuin täksi vuodeksi vahvistetun menosäännön pohjalla panna ehdotukseensa ne Vaivaishoitohallituksen erikoisehdotuksen menoerät, mitkä Kamarista ovat näyttäneet oikeutetuilta“. Tähän nähden Kamari myös edellytti lisämäärärahoja vuonna 1914 olevan tarpeen, mutta piti sellaisten lisämäärärahan myöntämistä, joiden määrä olisi laskettava vuoden varrella todellisten olojen pohjalla, edullisempana kuin määrärahan myöntämistä menosäännössä Vaivaishoitohallituksen laskemain tarpeiden mukaisesti. Onkin osottautunut että, kun Vaivaishoitohallitus oli rahasääntöehdotukseensa pyytänyt 290,731 markkaa enemmän kuin menosääntöön pantiin, todellinen lisäyksen tarve on 129,800 markkaa, joten erotus on 160,931 markkaa. Omasta puolestaan on Rahatoimikamari siis periaatteelliselta kannalta voinut puoltaa esillä olevaa Vaivaishoitohallituksen ehdotusta. Mitä lisämäärärahan erinäisiin eriin tulee, ei Rahatoimikamarilla ole ollut aihetta niistä lausua mieltänsä. Huomautettakoon kuitenkin, että eräiden menoeräin ylitys on johtunut siitä, että elokuulla Kivelän sairaalasta siirrettiin 86 potilasta Kunnalliskotiin sijan hankkimiseksi sairaille ja haavoittuneille sotilaille mainitussa sairaalassa. Korvaako kaupunkien liitto sairaiden ja haavoittuneiden

sotilaiden hoitoa varten vastedes nämä kustannukset kaupungille, vai jäävätkö ne Helsingin kaupungin suoritettaviksi, on toisarvoinen kysymys, jonka nykyhetkellä saanee jättää sillensä.

Rahatoimikonttorin säästöarviolaskelmaan marraskuun 1 päivältä 1914, joka laskelma liittyy Rahatoimikamarin ensi vuodeksi laatimaan tulo- ja menosääntöehdotukseen, on pantu 90,000 markkaa, jolla määrällä vaivaishoidon määrärahat on edellytetty ylitettävän. Tämä laskelma on nyttemmin osottautunut liian alhaiseksi. Mutta kun toiselta puolen esim. satamamaksujen vähennys on ainoastaan 90,000 markkaa säästöarviolaskelmassa edellytetyn määrän 130,000 markan sijasta, korvaavat nämä laskuerehdykset toisensa eikä säästöarviolaskelman tulosta näin ollen tarvitse tarkistaa.

Edellä esitetyillä perusteilla Rahatoimikamari kunnioittaen esittää, että Kaupunginvaltuusto päättäisi

osottaa 129,800 markan lisämäärärahan vaivaishoidon tämänvuotisia menoja varten ja että tämä rahamäärä pantaisiin maksettavaksi Kaupunginvaltuuston tämänvuotisista käyttövaroista.

Rahatoimikamarin puolesta:

H. Hertzberg.

Georg Estlander.

HELSINGIN

VAIVAISHOITOHALLITUS.*Helsingissä,**marrask. 16 p:nä 1914.**Helsingin Kaupunginvaltuustolle.*

N:o 3,163.

Niinkuin tämän oheisesta, Vaivahoidon menoja kuluva marraskuun 1 päivään asti osottavasta taulusta lähemmin näkyy, on menosäännön erinäisiä määrärahoja jo ylitetty, jota paitsi varmasti on edellytettävissä, että eräät pienemmät määrärahaerät eivät riitä tarkoituksiinsa. Vaivahoitohallituksen täytyy sentähden, toimitusjohtajan asiasta tekemän esityksen johdosta, täten kunnioittaen anoa, että Kaupunginvaltuusto myöntäisi riittämättömiin määrärahoihin tarpeellista lisäystä alempana mainitut määrät:

Vaivahoitohallitus.

Tarverahat, siivoaminen y. m. Tämä määräraha on menosäännössä arviolta 4,000 markkaa, joka summa ei riitä siitä maksettaviin suuriin menoihin. Niinpä maksetaan esimerkiksi siivoamisesta noin 1,000 markkaa, postikuluihin menee likimain sama määrä sekä vuosikertomuksen, lomakkeiden y. m. painatukseen noin 4,000 markkaa. Painatuskustannusten kohoaminen näin suureen summaan johtuu siitä, että Vaivahoitohallituksessa käytetään noin 80 eri lomaketta. Vuosittain kasvava kansliatyö niinikään aikaansaa muiden kansliatarvikkeitten kulutuksen lisääntymistä, minkätähden säästävääsintäkin menettelyä noudattaen ei ole ollut vältettävissä, että määräraha jo on ylitetty 2,234 markalla 50 pennillä. Ja kun on laskettu tästä määrärahasta vielä olevan suoritettava menoja hiukan yli 700 markan, tarvitaan puheenalaiseen määrärahaan lisäystä 3,000 markkaa.

Kunnalliskoti.

Lääkkeet. Määräraha 3,500 markkaa on ylitetty 1,672 markalla 67 pennillä, ja kun vuoden neljännen neljänneksen lääkelaskut nousevat ainakin 1,700 markkaan, tarvitaan lisää 3,500 markkaa. Tämä melko suuri määrärahan ylitys johtuu osaksi siitä, että sijain hankkimiseksi sairaille ja haavoittuneille sotilaille Kivelän sairaalassa viime elokuun keskivaiheilla siirrettiin 86 potilasta tästä sairaalasta Kunnalliskotiin. Näistä potilaista

saa Vaivaishoitohallitus aikansa korvauksen Terveydenhoitolautakunnalta, ja pannaan koko tämä korvaus tuloina tileihin.

Ruoka (työlaitoksenkin). Määräraha 111,009 markkaa on jo ylitetty 1,023 markalla 28 pennillä ja ruokamenot nousevat vuoden jäljellä olevalta osalta aivan todennäköisesti lähes 30,000 markkaan, minkätähden viimeksi mainitun suuruinen summa tarvitaan lisää. Syistä määrärahan ylittämiseen mainittakoon etusijassa edellä kerrottu hoidokkien siirto Kivelän sairaalasta, jonka arvaamattoman toimenpiteen on laskettu aiheuttaneen kustannuksia 7,500 markkaa, jota paitsi kustannukset sekä hoidokkien että varsinkin henkilökunnan päiväannoksista, jotka on laskettu, edelliset 45 penniksi ja jälkimäiset 60 penniksi, on arvattu aivan liian alhaisiksi jo aikaisempiakin hintasuhteita silmällä pitäen, mutta varsinkin kun otetaan huomioon sodan puhkeamisen jälkeen tapahtunut elintarvehintain kohoaminen. Uutteruuden palkitsemiseksi jaettujen ylimääräisten ruokannosten suuri luku niinkään on tuntuva määrässä aikaansaanut puheenalaisen määrärahan ylitystä.

Kalusto. Määrärahaa 15,000 markkaa ei vielä ole ylitetty, vaan on siitä jäljellä 2,151 markkaa 19 penniä. Määräraha olisikin riittänyt tarkoitukseensa, jollei edellä mainittu hoidokkien siirto Kivelän sairaalasta Kunnalliskotiin olisi vaatinut hankkimaan erinäistä uutta kalustoa, josta oli kustannuksia 1,840 markkaa. Puheena olevaan määrärahaan tarvitaan sentähden 1,800 markan lisäys.

Työlaitoksessa suoritettut työt. Määräraha 35,000 markkaa on ylitetty 3,776 markalla 33 pennillä ja tulee laskelmain mukaan vielä ylitettäväksi suunnilleen samalla määrällä, minkätähden tarvitaan 7,500 markan lisämääräraha. Määrärahan ylitys, joka ei ole ollut vältettävissä, syystä että työlaitoksen hoidokeille täytyy hankkia työtä, osottaa ainoastaan että valmistettujen töiden arvo on viimeksi mainitulla summalla ylittänyt lasketun arvon, ja koska näiden töiden arvo toiselta puolen edustaa tuloja, on tässä siis lopuksi olemassa ainoastaan kirjanpitokysymys.

Sekalaiset menot. Määräraha 5,000 markkaa on ylitetty 5,942 markalla 49 pennillä, mutta kun tätä määrärahaa hyvitetään 4,000 markalla, jolla summalla on ostettu saippuaa Kivelän sairaalassa toimitettua vaatteiden pesua varten, ja taas 1,000 markkaa, joka summa maksetaan veden kuljuksesta Oulunkylän lastenkotiin, siirretään maksettavaksi vedenkulutusmäärärahasta, tulee määräraha todellisuudessa ylitettäväksi lähes 3,000 markalla, minkätähden ainoastaan viimeksi mainittu summa tarvitaan lisää.

Työlaitos.

Työaineet. Määräraha 50,000 markkaa on ylitetty 3,439 markalla 39 pennillä ja tulee edelleen ylitettäväksi ainakin 11,000 markalla. Määrärahan riittämättömyys johtuu osin siitä, että enimmäin käytettyjen työaineiden, nahan ja puuaineiden, hinta on vuoden varrella tuon tuostakin kohonnut, osin taas siitä että valmistemäärä on tänä vuonna

entistä suurempi, minkätähden tarveaineiden kulutuskin on lisääntynyt. Tähän määrärahaan tarvittaisiin sentähden 15,000 markan lisäys.

Laitoksessa valmistetut työt. Määräraha 5,000 markkaa on ylitetty 2,916 markalla 78 pennillä ja siitä tulee lisäksi suoritettavaksi menoja noin 1,600 markkaa, minkätähden lisäksi tarvitaan 4,500 markkaa. Määrärahan riittämättömyys johtuu samoista syistä kuin Kunnalliskodin menosäännön vastaavan määrärahan ylitys.

Apurahoja ja kustannuksia laitoksen ulkopuolella olevia köyhiä varten.

Elätteelleantokustannukset. Määräraha 90,000 markkaa on ylitetty 2,314 markalla 52 pennillä ja tulee lisäksi ylitettäväksi noin 26,000 markalla, minkätähden tarvitaan lisää 28,000 markkaa. Määrärahan ylitys ei ole vältettävissä, syystä että elätteelleannettujen lasten luku kasvaa vuosi vuodelta, minkätähden Vaivaishoitohallituskin oli, tämän seikan huomioon ottaen, täksi vuodeksi laatimaansa menosääntöehdotukseen pannut puheenalaisen määrärahan arviolta 110,000 markan suuruisena.

Mielenvikaisten hoitokustannukset. Määrärahaa 185,000 markkaa ei ole vielä ylitetty, mutta se tulee varsin luultavasti ylitettäväksi noin 32,000 markalla, minkätähden mainitun suuruisen lisämääräraha on tarpeen. Tämän määrärahan oli Vaivaishoitohallitus kuluvaa vuotta varten laatimaansa menosääntöehdotukseen pannut arviolta 3,000 markan suuruisena.

Lääkkeet. Tästä 12,000 markan suuruisesta määrärahasta oli marraskuun 1 päivänä jälellä 1,800 markkaa 30 penniä, mutta kun tämä summa ei riitä lääkkeiden kustannuksiin vuoden jälellä olevana aikana, tarvitaan lisää enintään 5,000 markkaa.

Hautauskustannukset. Määräraha 4,000 markkaa on ylitetty 14 markalla 25 pennillä ja tulee vielä ylitettäväksi noin 1,000 markalla, minkätähden 1,000 markan lisäys on tarpeen.

Edellä lausutun johdosta saa Vaivaishoitohallitus kunnioittaen anoa, että 129,800 markkaa, johon summaan edellä luetellut lisäerät yhteensä nousevat, annettaisiin hallituksen käytettäväksi, jotta vaivaishoidon menot kuluvana vuonna voitaisiin suorittaa; ja on Hallitus samalla huomauttanut, että puheenalaiset määrarahat Vaivaishoitohallituksen ehdottamin lisäyksin eivät ylitä sitä summaa, minkä Vaivaishoitohallitus oli pannut kuluvaa vuotta varten laatimaansa menosääntöehdotukseen.

Vaivaishoitohallituksen puolesta:

Allan Serlachius.

Axel Th. Möller.

Taulu, josta näkyy vaivaishoidon määrärahat vuonna 1914 sekä tulot ja menot 1/1—31/10 1914.

	Määräraha		Tuloja tai menoja		Määräraha ylitetty		Määräraha säästynyt	
Tulot.								
Tuloja vaivaistalosta	25,000	—	13,261	90	—	—	11,738	10
S:n työlaitoksesta	95,000	—	22,418	26	—	—	72,581	74
Korvausta köyhäin ylläpidosta	25,000	—	41,394	16	16,394	16	—	—
Smk	145,000	—	77,074	32	16,394	16	84,319	84
Menot.								
1. Vaivaishoitohallitus.								
Palkkaukset	52,730	—	42,712	29	—	—	10,017	71
Kaitsijain palkkiot y. m.	20,000	—	15,777	—	—	—	4,223	—
Tarkastusmatkain korvaukset	2,000	—	1,001	20	—	—	998	80
Määräraha raitiotielippuja varten	600	—	550	—	—	—	50	—
Määräraha kesälomaa varten	500	—	500	—	—	—	—	—
Vaivaishoitohallituksen jäsenten palkkiot ..	4,200	—	2,990	—	—	—	1,210	—
Valaistus	500	—	275	58	—	—	224	42
Polttoaineet	1,200	—	950	10	—	—	249	90
Vedenkulutus	100	—	45	42	—	—	54	58
<i>Tarverahat, siivoaminen y. m.</i>	4,000	—	6,234	50	2,234	50	—	—
Arvaamattomat menot, määräraha 5,000: —								
S:n (palkkoja erinäisille virkailijoille)	1,920	—	6,920	27	—	—	2,308	73
2. a. Vaivaistalo.								
Palkkaukset		määräraha 34,696: —						
		lisäys 450: —						
<i>Lääkkeet</i>	35,146	—	29,134	20	—	—	6,011	80
<i>Lääkkeet</i>	3,500	—	5,172	67	1,672	67	—	—
Sisustus- ja tasoitustyöt	2,500	—	2,052	81	—	—	447	19
Määräraha kesälomaa varten	500	—	431	83	—	—	68	17
Vaatetus	15,000	—	14,799	82	—	—	200	18
<i>Ruoka (työlaitoksenkin)</i>	111,009	—	112,032	28	1,023	28	—	—
<i>Kalusto</i>	15,000	—	12,848	81	—	—	2,151	19
Tarveaineet	1,200	—	755	96	—	—	444	04
Polttoaineet	40,000	—	34,108	77	—	—	5,891	23
Valaistus	8,000	—	4,254	54	—	—	3,745	46
Vedenkulutus	7,000	—	3,161	10	—	—	3,838	90
Hevosten elatus y. m.	4,800	—	3,963	—	—	—	837	—
Korjaustyöt	2,000	—	210	22	—	—	1,789	78
Uutteruusrahat	5,000	—	1,313	25	—	—	3,686	75
<i>Työlaitoksessa valmistetut työt</i>	35,000	—	38,776	33	3,776	33	—	—
<i>Sekalaiset menot</i>	5,000	—	10,942	49	5,942	49	—	—

	Määräraha	Tuloja tai menoja	Määräraha ylitetty	Määrärahaa säästynyt
2. b. Työlaitos.				
Palkkaukset.....	9,840	8,200	—	1,640
Määräraha kesälomaa varten.....	400	380	—	20
Polttoaineet.....	4,000	—	—	4,000
Valaistus.....	1,000	170	06	829
Vedenkulutus.....	700	—	—	700
Vaatus.....	6,000	706	73	5,293
<i>Tarveaineet</i>	<i>50,000</i>	<i>53,439</i>	<i>39</i>	<i>3,439</i>
Kalusto ja työkalut.....	3,000	2,733	67	266
Uutteruusrahat.....	8,000	6,362	50	1,637
Korjaustyöt.....	500	17	60	482
<i>Laitoksessa valmistetut työt</i>	<i>5,000</i>	<i>7,916</i>	<i>78</i>	<i>2,916</i>
Sekalaiset menot.....	1,500	1,102	87	397
3. Apurahoja ja kustannuksia laitoksen ulkopuolella olevia köyhiä varten.				
<i>Elätteelleantokustannukset</i>	<i>90,000</i>	<i>92,314</i>	<i>52</i>	<i>2,314</i>
Sairaanhoidokustannukset.....	180,000	144,246	47	35,753
<i>Mielisairaiden hoitokustannukset</i>	<i>185,000</i>	<i>157,384</i>	<i>17</i>	<i>27,615</i>
<i>Lääkkeet</i>	<i>12,000</i>	<i>10,199</i>	<i>70</i>	<i>1,800</i>
Suoranaiset avustukset a).....	120,000	107,048	64	12,951
” ” b).....	70,000	46,434	16	23,565
4. Sekalaista.				
<i>Hautauskulut</i>	<i>4,000</i>	<i>4,014</i>	<i>25</i>	<i>14</i>
Kaupunginvaltuuston käyttövarat:				
Vaivaishoidon arkiston kunnossapitoa varten.....	500	400	—	100
Työttömyysavustusten jakamiseksi.....	1,050	1,047	16	2
Työttömäin avustamiseksi.....	3,000	—	—	3,000
Vuodelta 1913 siirtyvä määräraha:				
Työttömäin avustamiseksi.....	10,000	9,067	91	932
Smk	1,148,895	1,002,792	02	23,334
			21	169,437
				19

Helsingissä, marraskuun 12 päivänä 1914.

Frans Rosendahl.

Helsingissä, Sanomal. ja Kirjap.-Osakeyhtiön kirjapaino 1914.

Esitys varojen osottamisesta 1911 vuoden obligatsioonilainasta erinäisten 1915 vuoden menosäännön menoeräin suoritukseen.

HELSINGIN

RAHATOIMIKAMARI

Jouluk. 3 p:nä 1914.

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

N:o 795.

Laatimaansa 1915 vuoden meno- ja tulosäännön ehdotukseen on Rahatoimikamari pannut muun muassa seuraavat menoerät:

1) Hoitajaoppilaiden asuinhuoneiden sisustamiseksi Nickbyn mielisairaalaan	Smk	13,000: —
2) Kaluston ostamiseksi Nickbyn mielisairaalaan	„	27,100: —
3) Rahapajanrannan uudestirakentamista varten	„	210,000: —
4) Höyryruoppaajan ostoon	„	45,000: —
5) Vesijohdon laajentamiseen	„	118,300: —
6) Kaasumittarien ostoon	„	20,000: —
7) Sähkötehtaan Sörnäsissä olevan aseman uudestirakentamiseen	„	69,000: —
8) Sähkölaitteiden ostoon	„	60,000: —
	<u>Yhteensä Smk</u>	<u>562,400: —</u>

Eräitä edellä lueteltuja menoeriä varten on varsinainen Kaupunginvaltuusto erinäisissä kokouksissaan osottanut määrärahoja edeltäpäin maksettaviksi kaupunginkassasta, mutta samalla päättänyt, että kysymys, onko nämä menot maksettava lainavai taksoitetuista varoista, on otettava lopullisesti käsiteltäväksi 1915 vuoden rajasääntöä käsitellessä. Puheenalaiset menoerät ovat:

1) Hoitajaoppilaiden asuinhuoneistojen sisustamiseksi Nickbyn mielisairaalaan	Smk	13,000: —
2) Kaluston ostamiseksi mainittuun mielisairaalaan	„	27,100: —
3) Höyryruoppaajan ostoon	„	45,000: —
4) Rahapajanrannan uudestirakennusta varten	„	75,000: —

Niinkuin Kamarin ehdottaman meno- ja tulosäännön perustelmista näkyy, olisi tosin ollut suotavaa, että kaikki edellä mainitut menoerät olisi voitu suorittaa taksoitusvaroista, mutta kun sellainen menettely veisi siihen, että veroäyriältä maksettava määrä nousisi lasketusta 20:10 markan määrästä 26 markkaan, ei Kamarista ole näyttänyt sopivalta ehdottaa ryhdyttäväksi tuollaiseen toimenpiteeseen. Seuraavassa esitetyistä syistä ei Kamari myöskään ole katsonut olevan jättäminen näitä menoeriä pois rahoitustoehdotuksesta. Näin ollen on sentähden ainoastaan ollut ehdotettava lainavoroja osotettavaksi tarkoitukseen. Ja Kamarin mielestä on sellainen menettely ollut sitä enemmän paikallaan, kun kaikki pyydetyt määrärahat on sen luontoisia, että ne on sopivin suorittaa lainavaroista.

Ennenkuin Kamari käy lähemmältä kajoamaan kuhunkin eri erään, lienee paikallaan viitata Kamarin meno- ja tulosääntöehdotuksen perusteluihin, joista käy selvälle, että 1911 vuoden obligatsioonilainasta on, pääomanalennus ja lainauskustannukset poisluettua, vielä osottamatta Smk 1,983,146: 35.

Kaupungin Nickbyssä olevan mielisairaalan ylilääkärin pyynnöstä teki kaupungin yleisten töiden Hallitus Rahatoimikamarille esityksen, että sairaalaan järjestettäisiin koulu sekä mies- että naispuolisia hoitajaoppilaita varten, johon kouluun otettaisiin esimerkiksi neljä oppilasta kumpaistakin sukupuolta, ja että näille oppilaille myös laitettaisiin asunnot sairaalaan. Samalla kun Hallitus osaltaan puolsi mainitun suunnasta toimenpidettä, esitti Hallitus tarkoitukseen osotettavaksi 13,000 markan lisämäärärahaa. — Terveystoimikuntakin on tätä esitystä puoltanut, huomauttaen että kunnan mielisairaalaossa välttämättä käytettävän koulitun henkilökunnan tarve ei ole tyydytettävissä muulla kuin nyt ehdotetulla tavalla, koska ei ole ensinkään toiveita saada valmistunutta hoitohenkilökuntaa valtion laitoksista, minkä lisäksi Lautakunta huomautti että, kun Nickbyn mielisairaalaossa tarvitaan lähes 50 hoitajaa ja näiden joukossa luultavasti tapahtuu sängen paljon henkilömuutoksia, sekä kun koulittuja hoitajia vastedes tarvitaan Kivelän sairaalaankin, täytyy esitettyä ehdotusta pitää mahdollisimman pieneen mittakaavaan laadittuna. Antamassaan lausunnossa Rahatoimikamari puolsi esitystä, huomauttaen olevan tarpeellista saada takeita siitä, että oppilaat hoitajakurssin suoritettuaan jäävät sairaalan palvelukseen, jommoiset takeet olisivat sopivimmin saatavissa panemalla asiasta säännöksiä sairaalan vastaiseen ohjesääntöön. Asiaa käsitellessään Kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä puheena olevan esityksen sekä osottaa tästä johtuviin kustannuksiin tarpeellisen määrärahan edeltäpäin maksettavaksi kaupunginkassasta, jota vastoin olisi vastedes otettava harkittavaksi, onko tämä määräraha maksettava laina- vai taksoitusvaroista.

Niinkuin Rahatoimikamarin laatiman 1915 vuoden meno- ja tulosääntöehdotuksen perustelmista näkyy, on puheenalainen menoerä Kamarin mielestä suoritettava kahta vuotta pitemmälle takaisinmaksuajalle otetuista lainavaroista, koska tämä alkuaan vahvistetun ohjelman lisäksi teetetävä rakennustyö liittyy sairaalarakennusyritykseen,

joka muilta osiltaan on kustannettu kahta vuotta pitemmälle takaisinmaksuajalle otetuilla lainavaroilla. Tähän nähden saa Rahatoimikamari kunnioittaen esittää Kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin päätettäväksi

että 1911 vuoden obligatsioonilainasta osotetaan 13,000 markkaa hoitajaoppilaiden asuinhuoneistojen sisustamiseksi Nickbyn mielisairaalaan; sekä

että varsinainen Kaupunginvaltuusto saa toimekseen hankkia tälle päätökselle asianmukaisen vahvistuksen.

Sittenkun Kaupunginvaltuusto lisätyin luvuin oli myöntänyt 162,000 markkaa ensimmäisen kaluston hankkimiseksi Nickbyn mielisairaalaan, on Terveystenhoitolautakunta ilmoittanut, että puheenalainen määräraha ei riitä tarkoitukseensa, vaan että lisäksi tarvitaan 27,100 markkaa. Tutkittuaan asiakirjoja ja huomattuaan puheenalaisen kaluston hankinnan tarpeelliseksi on Rahatoimikamari puoltanut esitystä sekä tämän lisämenon maksamistapaan nähden ehdottanut, että varsinainen Kaupunginvaltuusto, samaten kuin aikaisemminkin on samanlaatuisissa tapauksissa menetelty, osottaisi tarvittavan lisämäärärahan edeltäpäin maksettavaksi, minkä ohessa Kaupunginvaltuusto lisätyin luvuin saisi vastedes ottaa tutkittavaksi, onko määräraha maksettava laina- vai taksoitusvaroista.

Kokouksessaan huhtikuun 28 päivänä kuluva vuotta päätti Kaupunginvaltuusto hyväksyä esityksen Rahatoimikamarin ehdottamalla tavalla.

Kamarin laatimasta 1915 vuoden meno- ja tulosäännön ehdotuksesta käy selville, ettei Kamari ole pitänyt mahdollisena tämän menon suorittamista taksoitusvaroista. Tätä kantaa tukee sekin seikka, että sairaalan ensimmäisen kaluston hankintakustannukset on maksettu Kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin kokouksessaan huhtikuun 15 päivänä 1910 osottamista lainavaroista.

Edellä lausuttuun katsoen Rahatoimikamari kunnioittaen esittää Kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin päätettäväksi

että kaluston hankkimiseksi Nickbyssä olevaan kunnan sairaalaan osotetaan 27,100 markkaa maksettavaksi 1911 vuoden obligatsioonilainasta; sekä

että varsinainen Kaupunginvaltuusto saa toimekseen hankkia tälle päätökselle asianmukaisen vahvistuksen.

Rahatoimikamariin lähetetyssä kirjelmässä on kaupungin yleisten töiden Hallitus ilmoittanut Rahapajanrannan uloimman osan olevan uudestirakennettava sekä anonut tähän tarkoitukseen osotettavaksi 210,000 markkaa. Aikomus oli ollut käsitellä tämä asia Katajanokan rantasiltain rakennus- ja järjestämissuunnitelmaa toteutettaessa. Kun kuitenkin kaupungininsinööri oli katsonut olevan ilmoittaminen, että Rahapajanrannan uloin osa uhkaa osittain sortua, mikä seikka tuntuvasti lisäisi sen uudestirakennuskustannuksia, on tämä asian puoli päätetty käsitellä eri asiana. Kirjelmässä toukokuun 7 päivältä kuluva vuotta (*Kvston pain. asiakirj. N:o 37 vuodelta 1914*) on Rahatoimikamari likemmältä kosketellut tätä asiaa, selviteltyt puheenalaisen uudestirakennustyön syitä sekä maininnut sen teettämisestä olevan kustannuksia 210,000 markkaa, josta määrästä työn alottamiseen kuluvana vuonna tarvittaisiin 75,000 markkaa, jota vastoin loput, 135,000 markkaa, käytettäisiin vuonna 1915.

Tämän esityksen johdosta päätti Kaupunginvaltuusto toukokuun 26 päivänä kuluva vuotta myöntää 75,000 markan määrärahan edeltäpäin maksettavaksi kaupunginkassasta sekä kysymyksen, millä tavoin tämä summa sekä vastedes samaan tarkoitukseen tarpeellinen määräraha vihdoin on suoritettava, käsiteltäväksi, sittenkun tätä asiaa on lähemmin valmisteltu.

Laatiessaan ehdotusta ensi vuoden meno- ja tulosäännöksi on Rahatoimikamari uudelleen ottanut tämän asian käsiteltäväksi. Tällöin on huomautettu että, kun venäläiset meriviranomaiset ovat estäneet sen Rahapajanrannan osan uudestirakentamista, mikä kaupungininsinöörin ilmoituksen mukaan tarvitsisi paikalla uudestirakentaa, sekä eivät ainoastaan ole kieltäneet yleisöltä pääsyä Rahapajanrantaan, vaan myös saattaneet Rakennuskonttorille mahdottomaksi ryhtyä siellä mihinkään töihin, saattoi edellyttää, ettei näitä uudestirakennustöitä myöskään vuonna 1915 voitaisi teettää. Olisi sentähden tarpeetonta ja väärin panna 1915 vuoden menosääntöön tätä varten tarpeellista määrärahaa. Kamarin jäsenten enemmistö on kuitenkin asettunut toiselle kannalle. Vaikka sodan puhjettua onkin pantu esteitä useinmainitun rantasiltarakennuksen alottamiselle, kääntyvät olot luultavasti toisiksi talven tultua. Venäjän merisotalaitoksen taholta ei silloin ole esteitä odotettavana. Teknilliseltä kannalta on edullisinta teettää tämä työ talvella ja se lisää tuntuvassa määrässä kaupungin työntekijäin työsaannin tilaisuutta. Työn lykkääminen tuonnemmaksi ei myöskään ole puolustettavissa, sittenkun kaupungininsinööri on lausunut vakavia epäilyksiä rantasillan erään osan kestävydestä.

Tämän johdosta on esiintynyt kysymys, onko puheenalainen menomäärä, 210,000 markkaa, maksettava taksoitus- vai lainavaroista. Tässäkin kohden on eri mielipiteitä lausuttu, eräs Kamarin vähemmistö kun on ollut sitä mieltä, että valmista laituri-rakennusta uudestirakennettaessa lainavaroja ei ole käytettävä. Kamarin jäsenten enemmistö sitä vastoin on ollut sitä mieltä, että niin perinpohjaista laituriosan uudestirakennusta kuin tässä on puheena täytyy likinnä pitää uutisrakennusyrityksenä. Tämän käsityksen tueksi on mainittu Kaupunginvaltuuston aikaisempia samaan suuntaan käyviä päätöksiä. Erikoisesti on huomautettu, että eräs toinen saman rantasillan osa

aikaisemmin on uudestirakennettu lainavaroilla. Lisäksi huomautettakoon, että ensi vuoden rahasăännön järjestelyssä käy vaikeaksi sovittaa menot tuntuvasti vähentyneiden tulojen mukaan.

Mainituilla perusteilla saa Rahatoimikamari kunnioittaen esittää Kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin päätettäväksi

että 1911 vuoden obligatsioonilainasta osotetaan 210,000 markkaa Rahapajanrannan erään osan uudestirakentamiseen; sekä

että varsinainen Kaupunginvaltuusto saa toimekseen hankkia tälle päätökselle asianmukaisen vahvistuksen.

Höyryruoppaajan ynnä promun oston on Kaupunginvaltuusto kokouksessaan kesäkuun 9 päivänä tätä vuotta myöntänyt 45,000 markan määrärahan sekä sen ohessa päättänyt, että tämä summa on pantava 1915 vuoden menosääntöön. Ensi vuoden rahasăäntöehdotusta laatiessaan Rahatoimikamari kuitenkin, monasti mainituista syistä, on katsonut vaikeaksi tähän tarkoitukseen osottaa taksoitusvaroja. Tähän nähden ja kun höyryruoppaajan oston käytettävät varat on oikeutta myöten suoritettava lainavaroista, jotteivät rasittaisi vain yhden vuoden menosääntöä, on Rahatoimikamari päättänyt Kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin päätettäväksi esittää

että 1911 vuoden obligatsioonilainasta osotetaan 45,000 markkaa höyryruoppaajan ynnä promun oston; sekä

että varsinainen Valtuusto saa toimekseen hankkia tälle päätökselle asianmukaisen vahvistuksen.

Menosääntöehdotukseen on vesijohtolaitoksen laajentamista varten pantu erinäisiä menoeriä, yhteensä 118,300 markkaa. Useimmat teetettäväiksi ehdotetut työt ovat ensi vuonna suunniteltujen kaduntasoitustöiden yhteydessä ja varassa. Lisäksi on kaupungin teknillisten laitosten Hallitus pitänyt välttämättömän tarpeellisena toisen painejohdon teettämistä Vanhankaupungin Siltasaareltä Itäiselle Viertotielle sekä toisen tulojohdon teettämistä suodattamiin. Aikaisemminkin on teknillisten laitosten uutistöiden menot tavallisesti suoritettu lainavaroista, ja semmoiseen menettelyyn näyttää ensi vuonna olevan sitä enemmän syytä, kun rahasăännön järjestely tunnetuista syistä kohtaa melko suuria vaikeuksia.

Tämän johdosta saa Rahatoimikamari kunnioittaen esittää Kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin päätettäväksi

että 1911 vuoden obligatsioonilainasta osotetaan 118,300 markkaa vesijohdon laajentamiseen vuonna 1915; sekä

että varsinainen Kaupunginvaltuusto saa toimekseen hankkia tälle päätökselle asianmukaisen vahvistuksen.

Ensintulevana vuonna teetettäväksi ehdotettuihin kaasutehtaan uutistöihin nähden on Rahatoimikamari 1915 vuoden rahäsääntöehdotusta laatiessaan ollut sitä mieltä, että kaasumittarien ostoon käytettävä määräraha, 20,000 markkaa, sopisi ja pitäisi panna maksettavaksi lainavaroista, niinkuin monasti ennenkin on ollut laita. Tämän johdosta saa Rahatoimikamari kunnioittaen esittää Kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin päätettäväksi

että 1911 vuoden obligatsioonilainasta osotetaan 20,000 markkaa kaasumittarien ostoon; sekä

että varsinainen Kaupunginvaltuusto saa toimekseen hankkia tälle päätökselle asianmukaisen vahvistuksen.

Sörnäsissä olevan sähkötehtaan pääaseman uudestirakennustöitä varten on rahäsääntöehdotukseen pantu 69,000 markkaa sekä sähkömittarien ostoa varten 60,000 markkaa. Sörnäsin pääaseman suunnitellun uudestirakennuksen sekä siinä yhteydessä teetettävään töiden tarpeellisuudesta lausuu kaupungin teknillisten laitosten Hallitus seuraavaa:

Sörnäsin asemalla oleva asetelaitos on viime vuonna toimeenpantujen laajennustöiden johdosta saanut lisätilaa noin kolme vertaa alkuperäisestä. Tämän kylkirakennuksen sisustaminen ajanmukaisten periaatteiden mukaan ja tarpeellisilla suuremmilla koneilla on tosin loppuunsaatettavissa vasta sittenkun rauhalliset ajat jälleen ovat palanneet, mutta ne on nyt jo aloitettu, osin työn hankkimiseksi laitoksessa kauan palvelleille työntekijöille. Kustannuksia on laskettu olevan 40,000 markkaa.

Niinkuin tunnettu, oli sähkötehdas aikunut syksyksi 1915 hankkia uuden 7,500 hvsv. höyryturbiinielevaattorin, jota varten oli pyydetty 300,000 markan määräraha. Nykyään näyttää mahdottomalta saada sitä syksyksi 1915, ainakaan tuntuvasti korottamatta kustannuksia. Laitoksen täytyy sentähden toimia talvikausi 1915—16 tuntuvasti vähemmällä pääaseman varakoneistolla kuin säännöllisissä oloissa pidetään luvallisena. Laitos luulee kuitenkin vakavan käyttöhäiriön vaaran vähenevän miltei olemattomiin, jos varalle hankitaan molempiin isompiin turbiineihin sopiva *uusi turbiiniratas*. Kustannukset nousevat 15,000 markkaan.

Avonaiset esilämmittäjät ovat uutuus, jota käyttämällä laitos saa valmisteensa tuntuvasti halvemmalla kuin yksinomaan käyttämällä tavallisia ekonomiseereja, ja säävuttaa sitä paitsi muita tuntuvia välittömiä etuja syöttöveden laatuun nähden. Niihin tarkoituksiin tarvitaan 8,000 markkaa.

Tähän asti on laitos Sörnäsän aseman alueen ympärillä pitänyt sangen puutteellista, hylkylaudoista kyhättyä väliaikaista aitausta. Kun Rantatie nyttemmin on tältä kohden tasoitettu ja osin kivettykin sekä tälle tielle päin antavat laitoksen rakennukset ovat saaneet lopullisen muotonsa, on Rantatien varrelle rakennettava parempi aitaus 6,000 markan kustannuksilla. Nämä määrärahat nousevat siis kaikkiaan 69,000 markkaan.

Mitä uusien sähkömittarien ostosta oleviin kustannuksiin tulee, viitattakoon siihen mitä tässä edellä on lausuttu uusien vesi- ja kaasumittarien hankkimiseen tarpeellisesta määrärahasta.

Edellä esitetyillä perusteilla saa Rahatoimikamari kunnioittaen ehdottaa Kaupunginvaltuuston lisätyin luvuin päätettäväksi:

että 1911 vuoden obligatsioonivaroista osotetaan 69,000 markkaa Sörnäsän sähkökeskuksen uudestirakentamista sekä 60,000 markkaa uusien sähkömittarien ostoa varten; ja

että varsinainen Kaupunginvaltuusto saa toimekseen hankkia tälle päätökselle asianmukaisen vahvistuksen.

Jos edellä olevat ehdotukset hyväksytään, tulisi 1911 vuoden obligatsioonilainasta pantavaksi maksettavaksi kaikkiaan 562,400 markkaa ja tästä lainasta jäisi vielä käyttämättä Smk 1,420,746: 32.

Rahatoimikamarin puolesta:

H. Hertzberg.

Georg Estlander.

Helsingissä, Sanomal.- ja Kirjap.-Osakeyhtiön kirjapaino, 1914.

Ehdotus

Helsingin kaupungin 1915 v. meno- ja tulosäännöksi.

Maistraatin valmistama.

Menon laatu 58 §:n mukaan Keis. asetu- stusta 8 piltä joulukuuta 1873.	Menot.	Rahatoimika- marin ehdotus	Maistraatin ehdotus
		<i>Ensimmäinen Pääluokka.</i>	
	Kaupungin velat	3,551,926 88	3,551,926 88
<i>Toinen Pääluokka.</i>			
	Kaupungin virastot.		
	<i>Maistraatin ja Raastuvanoikeuden yhteiset apulaiset ja palvelijat.</i>		
b	Kolmannen erän jälkeen lisätään: korotusta 5 v:n palveluksesta 200: —	407,600 —	407,800 —
<i>Kolmas Pääluokka.</i>			
	Kunnallishallinto.		
	<i>Rakennustarkastus.</i>		
	Toisen erän jälkeen lisätään: korotusta 5 v:n palveluksesta 900 markkaa 1/5:stä 1915 lukien	600: — 986,815 —	987,415 —
	Siirros	4,946,341 88	4,947,141 88

	Siirros	4,946,341 88	4,947,141 88
	<i>Neljäs Pääluokka</i>	328,920 —	328,920 —
	<i>Viides Pääluokka</i>	259,890 —	259,890 —
	<i>Kuudes Pääluokka</i>	379,028 33	379,028 33
	<i>Seitsemäs Pääluokka</i>	2,006,680 27	2,006,680 27
	<i>Kahdeksas Pääluokka</i>	1,396,132 50	1,396,132 50
	<i>Yhdeksäs Pääluokka</i>	2,748,140 70	2,748,140 70
	<i>Kymmenes Pääluokka</i>	371,254 96	371,254 96
	<i>Yhdestoista Pääluokka</i>	67,840 —	67,840 —
	<i>Kahdestoista Pääluokka</i>	3,647,217 —	3,647,217 —
	<i>Kolmastoista Pääluokka</i>	5,373,443 70	5,373,443 70
	<i>Neljästoista Pääluokka</i>	88,967 50	88,967 50
	<i>Viidestoista Pääluokka</i>	1,079,670 —	1,079,670 —
	Yhteensä Smk	22,693,526 84	22,694,326 84

Kirjain osottaa tulon laadun Kunn. aset. 58 §:n muk.	Tulot.	Rahatoimi- kamarin ehdotus	Maistraatin ehdotus
		a	Säästöä edelliseltä vuodelta Ensimmäinen Osasto <i>Toinen Osasto</i> <i>Kolmas Osasto</i> <i>Neljäs Osasto</i> <i>Viides Osasto</i> <i>Kuudes Osasto</i> <i>Seitsemäs Osasto</i> <i>Kahdeksas Osasto</i> <i>Yhdeksäs Osasto</i> <i>Kymmenes Osasto</i> Yhdestoista Osasto
	Yhteensä Smk	22,693,526 84	22,694,326 84

Maistraatin ehdottaman Helsingin kaupungin 1915 vuoden Meno- ja Tulosäännön yhdistelmä.

Pää- luokka	Menot.	Vakinaiset menot		Satunnaiset menot		Yhteensä	
1	Kaupungin velat	3,461,926	88	90,000	—	3,551,926	88
2	Kaupungin virastot	363,350	—	44,450	—	407,800	—
3	Kunnallishallinto	945,165	—	42,250	—	987,415	—
4	Katu- ja laiturivalaistus	328,920	—	—	—	328,920	—
5	Palolaitos	253,890	—	6,000	—	259,890	—
6	Poliisilaitos	375,028	33	4,000	—	379,028	33
7	Terveysten- ja sairaanhoito	1,925,135	27	81,545	—	2,006,680	27
8	Vaivaishoito	1,394,132	50	2,000	—	1,396,132	50
9	Opetus- ja sivistyslaitokset	2,624,090	70	124,050	—	2,748,140	70
10	Yleiset rasitukset	146,254	96	225,000	—	371,254	96
11	Kauppahallit	67,840	—	—	—	67,840	—
12	Kaupungin teknilliset laitokset	3,183,417	—	463,800	—	3,647,217	—
13	Yleiset työt	1,058,975	—	4,314,468	70	5,373,443	70
14	Eläkkeet ja apurahat	88,967	50	—	—	88,967	50
15	Sekalaiset menot	1,069,270	—	10,400	—	1,079,670	—
Yhteensä Smk		17,286,363	14	5,407,963	70	22,694,326	84
Osasto	Tulot.	Vakinaiset tulot		Säästö, tontin- lunastukset ja satunn. tulot		Yhteensä	
	Säästö	—	—	200,000	—	200,000	—
1	Korot	809,800	—	—	—	809,800	—
2	Tontinlunastukset	—	—	700,000	—	700,000	—
3	Kaupungin kiinteä omaisuus	854,015	—	—	—	854,015	—
4	Tonttiverot	4,400	—	—	—	4,400	—
5	Tuloatuottavat oikeudet	717,600	—	—	—	717,600	—
6	Sekalaiset tulot	1,134,231	—	—	—	1,134,231	—
7	Valtioavut	321,813	67	—	—	321,813	67
8	Kaupungin teknilliset laitokset	5,734,040	—	—	—	5,734,040	—
9	Puhtaanapitolaitos	331,900	—	—	—	331,900	—
10	Lainat	—	—	5,163,297	70	5,163,297	70
11	Taksoitus	6,723,229	47	—	—	6,723,229	47
Yhteensä Smk		16,631,029	14	6,063,297	70	22,694,326	84

HELSINGIN
MAISTRAATTI.

*Helsingissä,
marrask. 30 p:nä 1914.*

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

N:o 265.

Kirjelmässä kuluvan marraskuun 23 päivältä N:o 761 on Rahatoimikamari Maistraattiin lähettänyt laatimansa ehdotuksen Helsingin kaupungin 1915 vuoden meno- ja tulosäännöksi.

Jättäen ehdotuksen Kaupunginvaltuuston tarkastettavaksi ja ratkaistavaksi saa Maistraatti samalla kunnian ilmoittaa, että Maistraatti puolestaan on katsonut tarpeelliseksi alempana mainituilla perusteilla tehdä ehdotukseen seuraavat lisäykset.

Menot.

Toinen Pääluokka.

Kaupungin virastot.

Maistraatin ja Raastuvanoikeuden yhteiset apulaiset ja palvelijat.

Kun Maistraatin reistraattori on ollut virassaan viisi vuotta, tulee hänelle Kaupunginvaltuuston marraskuun 24 päivänä 1896 tekemän päätöksen mukaan kahdensadan markan palkankorotus.

Kolmas Pääluokka.

Kunnallishallinto.

Rakennustarkastus.

Kun avustava rakennustarkastaja tulee huhtikuun 5 päivänä 1915 olleeksi virassaan viisi vuotta, on hänelle Kaupunginvaltuuston toukokuun 14 päivänä

1912 ja toukokuun 28 päivänä 1913 tekemäin päätösten mukaan luettava palkankorotusta viiden vuoden palveluksesta yhdeksänsataa markkaa vuodessa, mikä toukokuun 1 päivästä 1915 lukien on kuusisataa markkaa.

Erikoisehdotukset, piirustukset ja muut rahasääntöehdotukseen kuuluvat asiakirjat on Maistraatilla kunnia panna tämän oheen.

Maistraatin puolesta:

R. F. Wrede.

Alfr. Tuominen.

*Esitys II tilan N:o 46, Töölön Tiilitehdasalue,
vuokrakauden pitentämistä koskevasta asiasta.*

HELSINGIN

RAHATOIMIKAMARI

uluk. 10 p:nä 1914.

Helsingin Kaupunginvaltuustolle.

N:o 816.

Viime kesäkuun 9 päivänä käsitellessään Töölön Sokeritehdasosakeyhtiön anomusta tilan N:o 46, Töölön Tiilitehdasalue, vuokrakauden pitentämisestä, johon tilaan yhtiön hallintaoikeus kuluvan vuoden päättyessä lakkaa, sekä Rahatoimikamarin asiasta antamaa esitystä (*Kvston pain. asiakirj. N:o 40 vuodelta 1914*) päätti Kaupunginvaltuusto palauttaa asian Kamariin uudestaan valmisteltavaksi sillä pohjalla, että luovutusta niin sanotulla ikuisella vuokralla ei tule kysymykseen.

Tämän Valtuuston päätöksen johdosta on yhtiö Kamariin antanut viime syyskuun 9:nä päivätyn kirjelmän, jossa yhtiö ehdotettuihin, sen mielestä erittäin rasittaviin vuokranpitennysehtoihin nähden on anonut, että tiluskappale, joka Rahatoimikamarin vastamainitun esityksen oheisessa kartassa III on osotettu kirjaimilla h i j k h ja jota yhtiö on pitänyt erittäin tärkeänä tehdasliikkeensä turvaamiseksi ja edistämiseksi, vuokrattaisiin yhtiölle mahdollisimman pitkäksi ajaksi, esimerkiksi 99 vuodeksi, niinkuin kaupunki muutama aika takaperin luovutti vuokralle erään alueen Katajanokalta, nimittäin Helsingin Makasiiniosakeyhtiön tontin. Muut Rahatoimikamarin mietinnössä esitetyt ehdot yhtiö sitä vastoin suostui hyväksymään, kuitenkin lausuen toivomuksen, että kaupunki luopuisi vaatimasta oikeutta vuokrakauden kuluessa teettää puheenalaiselle alueelle tietä, katua tahi viertotietä, koska yhtiön mielestä tähän palstan N:o 46 osaan ei tarvitse moniin aikoihin tehdä ylikäytävää.

Mitä tiluksen jällellä olevaan osaan eli kartassa vaaleammilla punaisilla viivoilla osotettuun alueeseen tulee, on yhtiö ilmoittanut suostuvansa, jos alue, niinkuin Rahatoimikamari on ehdottanut, luovutetaan yhtiölle 50 vuodeksi, alistumaan kaikkiin esitettyihin ehtoihin ja määräyksiin.

Rahatoimikamarin koko tiluksesta maksettavaksi ehdottama vuokramaksu, 4,800 markkaa, olisi yhtiön mielestä sopivin jakaa kahteen erään, suhteellisesti alueiden pinta-alaan.

Tästä ehdotuksesta on Rahatoimikamari vaatinut kaupungin yleisten töiden

Hallituksen lausuntoa, ja on Hallitus, varattuaan kaupunginasemakaava-arkitehdille tilaisuuden lausua mielensä asiasta, kirjelmässä viime marraskuun 6 päivältä (Liitteet I ja II) esitetyillä syillä katsonut voivansa puoltaa myönnyttäväksi yhtiön ehdotukseen siten, että kaupunki luopuisi vaatimuksestaan saada ennen vuokrakauden päättymistä teettää liikenneväylän tiluksen N:o 46 länsiosan eli tiluskuvion h i j k h halki, mutta että sitä vastoin puheenalaisen tiluskuvion vuokrakautta ei määrättäisi 50 vuotta pitemmäksi ajaksi sekä että muut Rahatoimikamarin aikaisemmin esittämät ehdot pysyisivät voimassa.

Rahatoimikamarin suotua Töölön Sokeritehdasosakeyhtiölle tilaisuuden lausua mielensä viimeksi kerrotusta ehdotuksesta on yhtiö antanut kuluva marraskuun 3 päivältä kirjelmän (Liite III), jossa yhtiö tarkemmin esitetyillä syillä ilmoittaa suostuvansa ennen mainituilla ehdoilla kaupungille luovuttamaan eräät tilain N:ojen 47 ja 48 osat sitä vastaan että kaupunki yhtiölle vuokraa tiluskuvion h i j k h vähintään 75 vuodeksi ja tiluksen N:o 46 jälellä olevan osan, semmoisena kuin se on ehdotettu uudestijärjesteltäväksi, 50 vuoden ajaksi.

Harkitessaan asiaa sen nykyisessä vaiheessa on Rahatoimikamari tullut siihen käsitykseen, että hakijan viimeksi esittämät ehdot kävisi hyväksyminen. Niihin suostuminen tosin tietäisi poikkeamista siitä kaupungin yleensä noudattamasta käytännöstä, ettei maata vuokrata 30 vuotta pitemmäksi ajaksi. Mutta kun otetaan huomioon yhtiön taholta pitemmän vuokrakauden puolesta esitetyt näkökohdat ja lisäksi ne tunnut tulot, joita yhtiön tehdasliike tuottaa kaupungille, on Kamarin mielestä näyttänyt käyvän puolustaminen poikkeamista aikaisemmasta menettelystä. Toistakin yhtiön anomusta, nimittäin että kaupunki luopuisi vaatimuksestaan saada teettää kadun, tien tai viertotien tiluksen N:o 46 länsiosan eli tiluskuvion h i j k h halki, on Kamari kaupungin yleisten töiden Hallituksen antaman lausunnon nojalla katsonut voivansa puoltaa.

Puheenalaisen tiluksen itäosan eli tiluskuvion h k j x z h hallintaan nähden sitä vastoin ei tehtäisi mitään muutoksia, vaan vuokrattaisiin se, niinkuin edellä on ehdotettu, 50 vuodeksi.

Tiluksen N:o 46 molemmista osista maksettavaan vuokraan nähden yhtiö ehdottaa, että Rahatoimikamarin ehdottama 4,800 markan vuokramaksu jaettaisiin näiden osain kesken suhteellisesti niiden pinta-alaan. Tämän laskutavan mukaan tulisi itäpuoliskon osalle 3,200 ja länsipuoliskon osalle 1,600 markkaa. On kuitenkin näyttänyt kohtuulliselta jonkin verran korottaa länsipuoliskon vuokraa vuokrakauden viimeisiltä 25 vuodelta, ja Kamari on tahtonut ehdottaa korotuksen 100 %:ksi eli 1,600 markaksi vuodessa, joten tämän osan vuosivuokra olisi viimeksi mainitun ajan kuluessa 3,200 markkaa.

Edellä lausumaansa viitaten Rahatoimikamari kunnioittaen esittää Herrain Kaupunginvaltuusmiesten päätettäväksi:

että Töölön Sokeritehdasosakeyhtiölle luovutetaan vuokralle:

a) se osa tilaa N:o 46, Töölön Tiilitehdas, mikä Rahatoimikamarin huhtikuun 27:ntenä 1914 päivätyyn kirjelmän N:o 283 oheisessa kartassa osotetaan tummemmilla punaisilla viivoilla eli tiluskuvio h i j k h, 75 vuoden ajaksi, tammikuun 1 päivästä 1915 lukien eli 1989 vuoden loppuun, ensimmäisinä 50 vuonna 1,600 markan ja vuokratuuden järeillä olevana aikana 3,200 markan vuosivuokrasta;

b) kartassa vaaleammilla punaisilla viivoilla osotettu mainitun tiluksen osa 50 vuodeksi edellä mainitusta ajankohdasta lukien eli 1964 vuoden loppuun 3,200 markan vuosivuokrasta;

edellä mainitussa Kamarin kirjelmässä mainituilla ehdoilla siten muodosteltuina, että yhtiön velvollisuus kaupungille luovuttaa maata tiilitehdasalueen poikki tehtävää tietä, viertotietä tahi katua varten koskee ainoastaan tiluksen itäosaa.

Rahatoimikamarin puolesta:

Alexis Gripenberg.

K. Rein.

HELSINGIN KAUPUNGIN

Yleisten töiden Hallitus.

Helsingissä,
marrask. 6 p:nä 1914.

Helsingin Rahatoimikamarille.

N:o 244.

Siihen nähden ettei Kaupunginvaltuusto periaatteellisista syistä katsonut olevan määrämättömäksi ajaksi Töölön Sokeritehdasosakeyhtiölle luovuttaminen hallintaoikeutta kaupungille kuuluvaan huvilapalstaan n:o 46, Töölön Tiilitehdasalue, joka karttaluonnokseen on merkitty kirjaimilla g-i-x-y-z-g sekä on sentähden palauttanut asian Rahatoimikamariin, mikäli mainitun huvilapalstan vuokraoikeuden pitennystä koskee, on Osakeyhtiö Kamarilta anonut, että Rahatoimikamarin esittämiä palstan N:o 46 vuokraoikeuden pitennysehtoja muutettaisiin siten, että yhtiö saisi 99 vuoden ajaksi vuokrata kirjaimilla h-i-j-k merkityn osan mainittua maa-aluetta sekä muun osan aluetta 50 vuodeksi. Samalla on hakija kuitenkin lausunut toivomuksen, että kaupunki luopuisi oikeudestaan vuokrakauden kuluessa teettää tien, viertotien tai kadun puheena olevan alueen halki, minkä ohessa yhtiö on ilmoittanut alistuvansa muihin Kamarin panemiin ehtoihin ja määräyksiin.

Hallitus, jolta on vaadittu lausuntoa Töölön Sokeritehdasosakeyhtiön esityksen johdosta, saa kunnioittaen huomauttaa, että kirjaimilla h-i-j-k merkitty ja karttaluonnoksessa tummemmalla punaisella värillä osotettu palstan N:o 46 osa on, niin kauan kuin tehdasrakennus on nykyisellä paikallaan, kaupungille vähemmän arvoinen, sen johdosta että se sijaitsee lähinnä itse tehdasaluetta eikä sentähden ole erittäin sopiva istutuksen eikä muun sen tapaisen laitoksen paikaksi. Pyöristetyn muotonsa vuoksi on tämä alue sitä paitsi helposti kierrettävissä, minkätähden ei olisi välttämätöntä siitä käyttää suurempaa taikka pienempää osaa tien paikaksi. Sitä vastoin on puheena oleva alue tehtaalle erinomaisen tärkeä, osakeyhtiön rakentama rautatieraide kun kulkee sen poikki, minkätähden näyttää olevan mikäli mahdollista tähän palstan N:o 46 osaan nähden myönnyttävä Osakeyhtiön anomukseen.

Näin ollen Hallitus kunnioittaen esittää harkittavaksi, eikö kaupunki voisi luopua vaatimuksestaan saada vuokrakauden kuluessa teettää teitä puheena olevaan alueen osaan. Mitä sitä vastoin tulee palstan N:o 46 itäosaan, näyttää kaukonäköisyys kaupungin puolelta vaativan mainittuun osaan nähden pitämään kiinni puheena olleesta ehdosta.

Tätä katsantotapaa puolustaa se seikka, että kaupungilla emäradan länsipuolella on ainoastaan yksi pohjoiseen ja länteen johtava isompi katu, Läntinen Viertotie, mikä

seikka etsimättä saattaa ajattelemaan, että Töölönlahden ja vastamainitun viertotien välistä aluetta ehkä tarvitaan tien paikaksi, jos vastedes huomataan, ettei viertotie kykene välittämään runsaasti lisääntynyttä liikennettä, jossa tapauksessa ehkä käy tarpeelliseksi erottaa jokin ala mainitun vuokrapalstan itäosasta tilan saamiseksi yhdensuuntaisesti viertotien kanssa käyvälle kulkuväylälle.

Mitä taas tulee ehdotukseen, että alue h-i-j-k vuokrattaisiin 99 vuodeksi, ei Hallitus katso voivansa puoltaa näin pitkälle menevää etua, koska alueen keskeisen ja monessa kohden arkaluontoisen aseman johdosta voi käydä tärkeäksi, että kaupunki jonkin ei ylen pitkän ajan kuluttua saa vapaasti määrätä puheenalaisen palstan käyttämisestä, varsinkin kun kaupunki tavallisesti rajoittaa vuokrakauden 30 vuodeksi.

Edellä esitettyjen näkökohtain nojalla on Hallituksella kunnia puoltaa sellaista myöntymistä hakijan anomukseen, että kaupunki luopuu vaatimuksestaan saada ennen vuokrakauden umpeenmenemistä teettää tien tämän oheisessa karttaluonnoksessa kirjaimilla h-i-j-k osotetun vuokrapalstan N:o 46 osan halki, mutta että sitä vastoin vuokra-kautta ei olisi määrättävä 50 vuotta pitemmäksi, sekä että muut Rahatoimikamarin aikaisemmin esittämät ehdot jäävät voimaansa.

Lähetekirjat ynnä kaupungin asemakaava-arkkitehdin laatiman promemorian panee Hallitus tämän oheen.

G. Idström.

Bertel Jung.

A. L. von Knorring.

Helsingin Kaupungin yleisten töiden Hallitukselle.

Promemoria Rahatoimikamarin läheteeseen syyskuun 21 päivältä 1914 Töölön Sokeritehdasosakeyhtiön vuokranpitennysanomusta koskevasta asiasta.

Siihen nähden ettei Kaupunginvaltuusto periaatteellisista syistä katsonut olevan määräämättömäksi ajaksi Töölön Sokeritehdasosakeyhtiölle luovuttaminen hallintaoikeutta kaupungille kuuluvaan huvilapalstaan N:o 46, Töölön tiilitehdasalue, joka karttaluonnokseen III on merkitty kirjaimilla h-i-j-k, sekä sentähden palauttanut asian Rahatoimikamariin mikäli mainitun huvilapalstan vuokraoikeuden pitennystä koskee, on Osakeyhtiö kirjelmässä syyskuun 9 päivältä tätä vuotta Kamarilta anonut Rahatoimikamarin esittämiä palstan N:o 46 vuokraoikeuden pitennysehtoja muutettaviksi siten, että yhtiö saisi 99 vuoden ajaksi vuokrata sanotun osan mainittua maa-aluetta sekä muun osan 50 vuodeksi. Lisäksi toivoo hakija kaupungin luopuvan oikeudestaan vuokrakauden kuluessa teettää tien, viertotien tai kadun puheena olevan alueen halki. Muutoin yhtiö ilmoittaa alistuvansa Rahatoimikamarin panemiin ehtoihin ja määräyksiin.

Hallitus on allekirjoittanutta kehottanut lausumaan mielensä mainitusta anomuksesta, ja pyydän sentähden kunnioittaen antaa seuraavan lausunnon.

Kun kirjaimilla h-i-j-k merkitty palstan N:o 46 osa on, niin kauan kuin tehdas on nykyisellä paikallaan, kaupungille vähemmän arvokas, sen johdosta että se sijaitsee lähinnä itse tehdasaluetta ja on pyöreän muotonsa vuoksi helposti kierrettävissä, jota vastoin tämä osa on tehtaalle erinomaisen tärkeä, koska tehtaalle johtava rautatieraide käy sen halki, näyttää minusta kuin olisi kaupungin mikäli mahdollista suostuttava yhtiön anomukseen palstan N:o 46 tähän osaan nähden. Ehdotan sentähden, että kaupunki puheenalaiseen osaan nähden luopuisi vaatimuksestaan saada teettää siihen tien y. m. Sitä vastoin mielestäni kaukonäköisyys vaatii pysyttämään tientekoa koskevan ehdon palstan N:o 46 itäosaan nähden. Kaupungilla on nimittäin emäradan länsipuolella ainoastaan yksi pohjoisesta länteen johtava pääliikenneväylä, Läntinen Viertotie, joten varsin hyvin on ajateltavissa, että Töölönlahden ja tämän viertotien välistä aluetta täytyy käyttää, siinä tapauksessa ettei viertotie kykene välittämään kaikkea kaupungista mainittuihin ilmansuuntiin kulkevaa liikennettä. Silloin ehkä kävisi tarpeelliseksi käyttää jokin usein mainitun vuokrapalstan osa viertotien suuntaisesti kulkevan jonkinlaatuisen kulkuväylän aikaansaamiseksi.

Mitä taas tulee ehdotukseen että osa h-i-j-k vuokrattaisiin 99 vuodeksi, en ainakaan minä katso voivani sitä puoltaa, koska olen sitä mieltä, että alueen keskeistä ja monessa kohden arkaluontoista asemaa silmällä pitäen voipi olla tärkeätä, että kaupunki mahdollisimman pian saa vapaasti määrätä puheenalaisen palstan käyttämistavasta. Ja kun kaupunki yleensäkin ei myönnä 30 vuotta pitempää vuokrakautta, täytyy jo 50 vuoden vuokrakautta pitää suurena myöntyväisyytenä kaupungin puolelta.

Edellä lausutun johdosta saan sentähden nöyrimmästi ehdottaa, että Hallitus puoltaisi myöntymistä hakijan anomukseen sikäli, että kaupunki luopuisi vaatimuksestaan saada ennen vuokrakauden päättymistä rakentaa tien tämän oheiseen, karttaluonnoksessa III kirjaimilla h-i-j-k osotetun vuokrapalstan N:o 46 osan halki.

Helsingissä, marraskuun 6 päivänä 1914.

Bertel Jung.

Helsingin Rahatoimikamarille.

Palauttaen puheena ollutta m. m. meidän vuokraamamme, kaupungille kuuluvan tiluksen N:o 46, Töölön tiilitehdasalue, uudestijärjestämisestä koskevat asiakirjat saamme, toistaen mitä asiasta olemme aikaisemmin lausuneet, kunnioittaen huomauttaa, että meidän edelleen täytyy pysyä jo mainitsemallamme kannalla siinä, että sitä 50 vuoden aikaa, joksi Rahatoimikamari on ehdottanut karttaluonnoksessa III kirjaimilla g-i-x-y-z-g merkityn tilusosan meille vuokrattavaksi, epäilemättä, mikäli tiluskuviota h-i-j-k-h koskee, täytyy pitää aivan liian lyhyenä. Rahatoimikamari arvelee, että alueelle teetettävät kalliinlaisetkin rakennukset pitäisi voida kuolettaa mainitun ajan kuluessa. Me rohkenemme olla tästä toista mieltä.

Puheena olevalle alueelle aiomme, jos vuokraus meille siihen antaa tilaisuutta, teettää erinäisiä kivirakennuksia, joihin, niissä kun etusijassa on aikomus säilyttää niin arkaluontoista ainetta kuin puhdistettua sokeria, täytyy teettää erinäisiä sitä varten tarpeellisia laitoksia, ollen m. m. ulkoseinät tehtävä lujasta tiilimuurista, minkätähden ne käyvät sangen kalliiksi; mutta lisäksi tulevat tarpeelliset perustustyöt, mitkä huonon, kovasti kaltevan maapohjan johdosta käyvät varsin kalliiksi, mutta jotka kustannukset eivät ole vältettävissä. Mahdollisuutta kuolettaa näitä uutisrakennuksia terveitä liikeperiaatteita noudattaen 50 vuoden kuluessa ei mielestämme ensinkään ole olemassa, ja näin sitä vähemmän, kun ei kuoletus missään tapauksessa voi alkaa, ennenkuin rakennukset, joita ei vielä ole alotettukaan, ovat valmiit, mihin tietenkin menisi muutama vuosi. Lyhin tähän tarpeellinen aika on mielestämme määrättävä 75 vuodeksi, ja puolestamme osottaaksemme halumme täyttää kaupungin toivomuksia ilmoitamme suostuvamme aikaisemmin mainituilla ehdoilla kaupungille luovuttamaan eräät palstain 47 ja 48 osat sitä vastaan että tiluskuvio h-i-j-k-h meille vuokrataan vähintään 75 vuodeksi ja palsta N:o 46, semmoisena kuin se on ehdotettu uudestijärjesteltäväksi, 50 vuodeksi, sekä viittaamme muutoin kirjelmäämme viime syyskuun 9 päivältä.

Lopuksi emme voi olla huomauttamatta, että Rahatoimikamari meidän mielestämme on arvioinut liian suuriksi ne edut, joita meille koituisi vastedes laajennetun Läntisen Viertotien varrella sijaitsevan tontin omistajina. Todellista taloudellisesti osoitettavaa etua meille toimintamme laadun johdosta tuskin on ajateltavissa koituvan viertotien vastaisesta laajentamisesta.

Helsingissä, joulukuun 3 päivänä 1914.

p. p:ra Töölö Sockerbruks Aktiebolag.

A. E. Alfthan.

**Valiokunnan mietintö kaupungin 1915
vuoden meno- ja tulosääntöä koskevasta asiasta.**

Kaupunginvaltuuston budjettivaliokunta, jonka tehtävänä on tarkastaa ehdotukset kaupungin 1915 vuoden meno- ja tulosäännöksi ja Valtuustolle antaa niistä lausunto, on sitä varten saanut vastaanottaa seuraavat asiakirjat, nimittäin:

1) Maistraatin laatiman, kirjelmässä viime marraskuun 30 päivältä Kaupunginvaltuustolle lähetetyn 1915 vuoden meno- ja tuloarvioehdotuksen sekä sen mukana Rahatoimikamarin samasta asiasta antaman ehdotuksen liitteineen (*Pain. asiakirj. N:ot 70 ja 77 vuodelta 1914*);

2) Kaupunginvaltuuston päätökset a) lisämäärärahan myöntämisestä Toivoniemen kasvatuslaitosta varten ja b) elinkautiseläkkeen myöntämisestä kaasutehtaan työntekijälle A. Petterssonille;

3) Valmisteluvaliokunnan lähetteen asiasta, joka koskee korotetun määrärahan myöntämistä kesäloman hankkimiseksi eräille kaupungin työntekijöille;

4) Rahatoimikamarin esityksen varain osottamisesta 1911 vuoden obligationsilainasta erinäisiin 1915 vuoden menoihin (*Pain. asiakirj. N:o 76 vuodelta 1914*) sekä erinäisten sähkötehtaan virkain uudestijärjestämisestä; ynnä

5) Ruotsalaisen teatterin kannatusyhdistyksen esityksen määrärahan myöntämisestä teatterin kotimaista osastoa varten.

Valiokunnan tarkastettavaksi annetussa Helsingin kaupungin 1915 vuoden meno- ja tulosäännön ehdotuksessa on monessa kohdin jälkiä niistä häiriöistä, joita nykyinen sotatila välittömästi tahi välillisesti on aikaansaanut kunnallisen elämän säännölliseen kulkuun ja kehitykseen. Etusijassa on sota vaikuttanut lamauttavasti kauppaan ja merenkulkuun sekä tuntuvasti vähentänyt näiden varassa olevia tärkeitä tulolähteitä. Kun ylen suurta verotuksen korotusta ei ole nykyoloissa pidetty suotavana, on ollut pakko rahasääntöehdotusta laatiessa noudattaa suurinta pidättyvääisyyttä uusiin menoihin nähden. Niinpä on miltei kaikki palkanparannusvaatimukset, niin hyvin perus-

teltuja kuin lienevätkin, toistaiseksi jätetty syrjään. Kaupungin yleiset työt on rajoitettu ennestään olevain laitosten voimassapitoon, ennen alatettujen rakennusyritysten loppuunsaattamiseen ja eräisiin kaduntasoitustoihin, joista useimmat ovat oikeutettuja yksinomaan hätäaputoinä. Tämän johdosta ei rahasääntöehdotuksen eri menoluokkain kohdalla yleensä olekaan huomattavana menojen kohoamista, onpa eräissä menoluokissa, niinkuin kaupungin teknillisten laitosten ja yleisten töiden kohdalla, päin vastoin huomattavana tuntuva vähenemistä (5,884,886 ja 6,720,623 markasta 3,647,217 ja 5,373,443 markkaan). Poikkeuksena tästä ovat terveyden- ja sairaanhoidon, vauvashoidon sekä opetus- ja sivistyslaitosten menot, jotka ovat kohonneet kuluvan vuoden rahasäännön määrästä kaikkiaan 5,388,288 markasta 6,150,952 markkaan eli noin 14 %:lla. Tämä lisäennus on kuitenkin enemmän näennäinen kuin todellinen, sillä puheena olevain pääluokkain kohdalla esiintyviä määrärahoja on jo kuluvana vuonna tuntuvasti korotettu Kaupunginvaltuuston myöntämällä lisämäärärahoilla.

Vuodelta 1913 siirtynyt tuntuva säästö, 1,641,000 markkaa, josta ainoastaan 500,000 markkaa käytettiin kuluvan vuoden rahasäännön järjestelyyn, on enimmältä osalta käytetty sotatilan johdosta vähentyneiden tulojen aikaansaaman vajauksen täyttämiseen.

Ehdotetun verotusmäärän tuntuva korotuksesta huolimatta — summa kohoaa 5,893,264 markasta 6,722,429 markkaan — on Rahatoimikamarin täytynyt rahasäännön tasapainoon saattamiseksi tulopuolelle panna 1,600,000 markan suuruinen lyhytaikainen laina. Käynee epäileminen, onko tämä rahasäännön järjestämistapa, erittäinkin siihen nähden että ehdotettu laina ei ole tarkoitettu käytettäväksi mihinkään erikseen ilmoitettuun menoon, tarkoin niiden ohjeiden mukainen, joita kaupunkien rahasääntöjen laatimisesta on kunnallisasetuksessa. Mutta siihen katsomatta että poikkeusolot, semmoiset kuin sodan aikaansaamat, vaativat erikoisia toimenpiteitä, joita säännöllisissä oloissa ei tulisi kysymykseen, näyttää Rahatoimikamarin puoltamaa menettelyä hyvin käyvän puolustaminen siltä kannalta, että mainittua lainaa on pidettävä vararahastona, jota käytetään ainoastaan sikäli kuin kaupungin vakinaiset tulot, joista osa on sotatilan johdosta laskettu entistään paljon vähemmiksi määräksi, eivät riittäisi menoihin.

Samalla kun valiokunta on kaikissa pääkohdissa voinut yhtyä niihin periaatteisiin, joita Rahatoimikamari siten on rahasääntöehdotuksen laadinnassa noudattanut ja joita valiokunnalla on ollut tilaisuus jo rahasääntöehdotusta valmistavasti käsiteltäessä Kamarissa sekä asianomaisissa lautakunnissa ja hallituksissa esiintuoda, on valiokunta rahasääntöehdotusta seikkaperäisesti tarkastaessaan havainnut olevan aihetta seuraaviin lausuntoihin ja ehdotuksiin:

Menot.

Ensimmäinen Pääluokka.

Kaupungin velat.

ja

Toinen Pääluokka.

Kaupungin virastot.

eivät ole aiheuttaneet lausuntoa valiokunnan puolelta.

Kolmas Pääluokka.

Kunnallishallinto.

Rahatoimikonttori.

Rahatoimikonttorin ylimääräisten apulaisten palkkausmäärärahan on Rahatoimikamari korottanut 14,000 markasta 20,000 markkaan, jota tuntuva korotusta on pääasiallisesti perusteltu sillä, että ehdottomasti on tarpeen lisätä työvoimia maksamattomien maanvuokrain ja laskujen perimistä varten. Valiokunta ei ole tahtonut epäillä, etteikö runsaampia työvoimia tarvittaisi tätä tarkoitusta varten ja kaupungilla olisi taloudellista etua maksamatta olevain maanvuokrain, maksujen y. m. tehokkaasta perimisestä. Mutta valiokunnasta on näyttänyt, että Liikennekonttorin ylimääräisiä apulaisia, joita varten Liikennekonttorin vuosirahasäännössä on 11,520 markan määräraha, samoin kuin Satamakonttorin palveluksessa olevia ylimääräisiä satamapalvelijoita, sopisi, niin kauan kuin heillä nykyisen sotatilan johdosta varsin luultavasti ei ole täyttä työmäärää, käyttää ei ainoastaan puheena oleviin rahainperimistehtäviin, vaan muuhunkin samanlaatuisen työhön kaupunginhallinnon muilla aloilla. Tämän johdosta ei ehdotetun korotuksen tulisi valiokunnan mielestä olla 3,000 markkaa suurempi, ja ehdottaa valiokunta sentähden,

että Rahatoimikonttorin ylimääräisten apulaisten palkkausmääräraha vahvistetaan 17,000 markaksi;

minkä ohessa valiokunta esittää

Kaupunginvaltuuston lausuttavaksi, että kaupungin palveluksessa olevia palvelushenkilöitä, joilla nykyisen sotatilan johdosta ei ole täyttä työmäärää, on tarpeen mukaan ja kun sopivaksi katsotaan, käytettävä muilla kaupunginhallinnon aloilla; sekä

että Kaupunginvaltuusto käskee Rahatoimikonttorin ryhtyä tämän johdosta tarpeellisiin toimiin.

Tässä yhteydessä on valiokunta katsonut tarpeelliseksi,

että Satamakonttorin käsketään, kohta kun jokin konttorin palveluksessa olevista ylimääräisistä satamakonstaapeleista toimestaan eroaa, olla sitä enää täyttämättä.

Kaupungin yleisten töiden Hallitus ja Rakennuskonttori.

Kaupungin yleisten töiden Hallitus on kirjelmässä viime marraskuun 26 päivältä, joka kirjelmä on lähetetty budjettivaliokuntaan mikäli 1915 vuoden määräraha-tarpeita koskee, Kaupunginvaltuustolle ilmoittanut, että kuluvan vuoden vahvistettuun rahasääntöön pantu 7,500 markan määräraha viikon kesäloman hankkimiseksi vähintään viisi vuotta kaupungin palveluksessa olleille työntekijöille on osottautunut riittämättömäksi, sillä kuluvana vuonna on laskettu tarvittavan 12,500 markkaa. Syyksi tähän mainitaan että, sittenkun kaupungin kaikkien työntekijäin täydellinen luettelo nytemmin on laadittu, on melkoista suurempi työntekijäluku, nimittäin 418, voinut kuluvana vuonna näyttää oikeutensa tuohon etuun kuin mitä oli laita viime vuonna, jolloin näitä työntekijöitä oli 328, sekä lisäksi se seikka, että Rakennuskonttorin johtamissa töissä kesällä ja syksyllä 1914 on ollut joukko työntekijöitä, jotka aikaisemmin ovat olleet kaupungin teknillisten laitosten palveluksessa niin kauan, että ovat saavuttaneet mainitun edun. Hallituksen esityksestä on Rahatoimikamari, anoen vuodeksi 1914 lisämäärärahaa, jonka Kaupunginvaltuusto kokouksessaan kuluvan joulukuun 15 päivänä myönsi, esittänyt, että 1915 vuoden menosääntöön puheenalaista tarkoitusta varten pantaisiin 14,000 markan määräraha Kamarin aikaisemmin ehdottaman määrän 9,000 markan sijasta.

Huomauttaen, että edellämainittu menoerä perustuu Kaupunginvaltuuston kesäkuun 11 päivänä 1912 tekemään päätökseen, on valiokunta katsonut tarpeelliseksi,

että puheenalainen määräraha korotetaan 14,000 markkaan.

Tätä määrärahakysymystä käsiteltäessä on valiokunnassa huomautettu että, sen seikan, että kaupunki eräillä ehdoilla myöntää yleisissä töissään oleville työntekijöille kesä-

lomaa täysin palkoin, ei saa katsoa tietävän, että ylimääräisiä työvoimia joka tapauksessa on hankittava suorittamaan lomalla olevain työtä, vaan on kaupungin mikäli mahdollista noudatettava samaa menettelyä, mikä yksityisissä liikeyrityksissä on tavalista, nimittäin että työhön jääneet kukin vuoroonsa suorittavat lomalla olevain tehtävät.

Kun näyttää epäilemättömältä, että kaupungin palveluksessa olevain työntekijäin kesäloman monessa tapauksessa käy haitatta järjestäminen mainitulla tavalla,

lienee syytä tehdä tämän suuntainen huomautus kaupungin yleisten töiden ja teknillisten laitosten Hallituksille.

Tilastokonttori.

Samalla kun valiokunta puoltaa myöntymistä ehdotukseen amanuenssinviran perustamisesta Tilastokonttoriin Rahatoimikonttorin esityksen mukaisesti, saa valiokunta siihen liittyen ja koska konttorin muut vakinaiset virkamiehet Kaupunginvaltuuston syyskuun 27 päivänä 1910 tekemän päätöksen nojalla saavat 10 % palkankorotusta 5 ja 10 vuoden palveluksesta, esittää Kaupunginvaltuuston päätettäväksi,

että Tilastokonttoriin perustetaan amanuenssinvirka;

että mainitusta virasta maksetaan 3,600 markan vuosipalkka 10 %:n korotuksin 5 ja 10 vuoden palveluksesta;

että Rahatoimikamari saa, sittenkun virka on julistettu avonaisena haettavaksi, täyttää sen; sekä

että Tilastokonttori saa toimekseen antaa ehdotuksen siksi konttorin huhtikuun 25 päivänä 1911 vahvistetun johtosäännön muutokseksi, jota mainittu konttorin vakinaisen virkamiehistön lisäys vaatii.

Kun 1909 vuoden kunnalliskertomus nyttemmin on ilmestynyt painosta,

lienee rahasäännössä kunnalliskertomusten jouduttamista varten oleva määrärahaerä oikaistava niin, että se tarkoittaa vuosien 1910—1915 kunnalliskertomuksia.

Tässä yhteydessä on valiokunnan huomio kiintynyt siihen, että kunnalliskertomuksiin on ollut tapana painattaa erinäisten lautakuntain ja johtokuntain Kaupunginvaltuustolle antamat, jo ennen painetut kertomukset. Johdonmukaisesti ei tätä menettelyä kuitenkaan ole noudatettu, sillä esim. Terveystoimikunnan laajaa vuosi-

kertomusta ei enää painateta kunnalliskertomukseen. Valiokunnan mielestä hyvin riittäisi, jos yleiseen kunnalliskertomukseen pantaisiin ainoastaan niiden lautakuntain ja hallitusten kertomukset, jotka eivät näitä erikseen painata, ja vain sisällysluettelossa viitattaisiin muihin jo painettuihin kertomuksiin. Tällä keinoin ei ainoastaan säästyisi runsaita painatuskustannuksia, vaan ennen kaikkea helpotettaisiin kunnalliskertomuksen ilmestymistä ajallansa. Valiokunta on tähän nähden katsonut olevan syytä ehdottaa Kaupunginvaltuuston lausuttavaksi,

että kunnalliskertomuksiin ei ole painatettava niitä viranomaisten antamia vuosikertomuksia, jotka jo on painettu; sekä

että painettuja vuosikertomuksia antavain lautakuntain ja hallitusten tulee yhdenmukaisuuden saavuttamiseksi painattaa ne samaa kokoa käyttämällä kuin kunnalliskertomuksessa käytetään.

Rakennustarkastus.

Sen johdosta että Maistraatti on ehdottanut avustavalle rakennustarkastajalle L. Mallanderille palkankorotusta 5 vuoden palveluksesta, on valiokunta katsonut olevan mainitseminen seuraavia seikkoja.

Avustavan rakennustarkastajan virka perustettiin Kaupunginvaltuuston tammikuun 21 päivänä 1910 tekemällä päätöksellä, jolloin virasta tuleva vuosipalkka määrättiin 4,800 markaksi, suomatta viranpitäjälle oikeutta palkankorotukseen määrävuosien palveluksesta. Huhtikuun 5 päivänä samaa vuotta valitsi Kaupunginvaltuusto sitten arkkitehti Mallanderin tähän virkaan. Tarkoitusta varten asetetun komitean laatiman rakennustarkastuskonttorin uudestijärjestämisehdotuksen mukaisesti hyväksyi Kaupunginvaltuusto puolestaan toukokuun 14 päivänä 1912 konttorille uuden johtosäännön ja uuden vuosirahasäännön, jossa yhteydessä avustavalle rakennustarkastajalle taattiin 9,000 markan pohjapalkka ynnä oikeus saada 10 %:n palkankorotus 5 ja 10 vuoden palveluksesta, joka viimeksi mainittu oikeus myönnettiin rakennustarkastajallekin, jolla ei sitä ollut aikaisemmin ollut. Rakennustarkastuskonttorin uudestijärjestäminen aiheutti Maistraattia Kaupunginvaltuustolta tiedustelemaan, olisiko mainittujen virkamiesten uusi vaali toimitettava, mutta päätöksellä tammikuun 21 päivästä 1913 Valtuusto ilmoitti, että kumpikin sai ilman eri vahvistusta jäädä virkaansa. Kun Maistraatti kohdakkoin sen jälkeen esitti palkankorotuksen myöntämistä 5 vuoden palveluksesta rakennustarkastaja M. Gripenbergille, joka oli nimitetty virkaansa vuonna 1908, huomautti Rahatoimikamari, johon Valmisteluvaliokunta yhtyi, ettei Kaupunginvaltuuston toukokuun 14 päivänä 1912 tekemä päätös tuottanut tälle virkamiehelle palkankorotusoikeutta aikaisempain virkavuosien perusteella, sekä ehdotti hakemusta evättäväksi, mutta asiaa toukokuun 28 päivänä 1913 käsiteltäessä Valtuusto, äänestettyään, hyväksyi Maistraatin esityksen.

Kun siis Kaupunginvaltuuston päätös aivan samanlaatuisesta tapauksesta on olemassa, on valiokunta katsonut ainoastaan olevan ilmoittaminen edellä kerrotuista seikoista, lausumatta mieltänsä ehdotetusta palkankorotuksesta. Valiokunnalla ei myöskään ole ollut aihetta käydä likemmältä tutkimaan Rakennustarkastuskonttorin vuosi-rahassääntöä muilta kohdin, koska Kaupunginvaltuusto on kuluvan joulukuun 1 päivänä asettanut erikoisvaliokunnan harkitsemaan ja tekemään ehdotuksia, sen johdosta että oli nostettu kysymys konttorin kokoonpanon ja menosäännön uudestijärjestämisestä, sekä Valtuustolla siis on tilaisuus, valiokunnan annettua mietintönsä, erikseen tutkia tätä rahassäännön osaa.

Revisionikonttori.

Rahassääntöehdotuksessaan on Revisionikonttori anonut vahtimestarin palkkion korottamista 400 markasta 1,200 markkaan, jotta konttori saisi oman vahtimestarin. Rahatoimikamari puolestaan on ehdottanut esitystä evättäväksi, koska vahtimestarin tehtävät Kamarin mielestä vielä jonkin aikaa kävisi hoidattaminen tähänastisella tavalla. Valiokunnalle osotetussa kirjelmässä on kaupunginreviisori kuitenkin uudistanut puheenalaisen anomuksen, huomauttaen Revisionikonttorilla olevan suurta hankaluutta siitä, ettei sillä ole tarpeen vaatiessa ketä lähettää kaupungin muiden viranomaisten luo sekä että, kun konttorin huoneistoon pääsee ainoastaan sen alla sijaitsevan Rakennustarkastuskonttorin huoneiston etuhuoneesta ja mainittu konttori on avoinna k:lo 12—2 päivällä, yleisö on estetty pääsemästä Revisionikonttoriin enimmänsä osan sen virka-aikaa, k:lo 10—4, jollei konttorille edeltäpäin ole puhelimitse ilmoitettu käynnistä. Jos konttorilla olisi oma vahtimestarinsa, voisi käytävää pitää avoinna koko virallisen työajan. Lopuksi kaupunginreviisori mainitsee aikomuksena olevan antaa vahtimestarintoimi henkilölle, jota samalla voisi käyttää kirjoitus- ja laskuapulaisena, kirjoitusten vertailussa y. m.

Edellä kerrottuun kaupunginreviisorin lausuntoon katsoen valiokunta ehdottaa,

että Revisionikonttorin vahtimestarin palkkauserä korotetaan 1,200 markkaan.

Taksoitusvalmistelukunta.

Perustellakseen anomaansa ja Rahatoimikamarin puoltamaa ylimääräisten apulaisten palkkausmäärärahan korotusta 14,400 markasta 10,400 markkaan on Valmistelukunta maininnut, että 1914 vuoden taksoituksen aikainen verotettujen luvun suuri kasvaminen on siinä määrin lisännyt Taksoitusvalmistelukunnan työtä, että ylimääräisten apulaisten palkkausmääräraha ei tänä vuonna riitä. Vaikka nykyiset epäsuo-

tuisat olot vaikuttavatkin haitallisesti ensi vuoden taksoitukseen, on kuitenkin verotettujen lukumäärän edelleen kohoamista odotettavana, koska hengille pantu väestö tavallisesti kasvaa noin 5,000 hengellä vuodessa. Jokainen verotettujen luvun lisäännys taas lisää työtä ei ainoastaan itse taksoitusluettelon laadinnassa, vaan myös kunnan ääniluettelon kirjoittamisessa, johon viimeksi mainittuun on vuosittain laadittava kaksi vaaliluetteloa.

Valiokunnalla ei tähän enempää kuin Rahatoimikonttorinkaan anomaan ylimääräisten apulaisten palkkausmäärärahan korotukseen nähden ole ollut aihetta epäillä, että Taksoitusvalmistelukunnassa ehkä tarvitaan lisää työvoimia vuonna 1915, mutta kun Valmistelukunnalla on tilaisuus saada tarpeellista lisätyövoimaa käyttämällä samaa keinoa, jota valiokunta on neuvonut ensiksi mainitun esityksen yhteydessä, eli käyttämällä Liikenne- ja Satamakonttorin joutilasta henkilökuntaa, on valiokunta ollut sitä mieltä,

että Taksoitusvalmistelukunnan ylimääräisten apulaisten palkkausmääräraha olisi pysyttävä entisellään eli siis 14,400 markan suuruisena.

Helsingin kaupungin museon lautakunta.

Kaupungin museon hoitajan palkkauksen on Rahatoimikamari ehdottanut korotettavaksi 1,000 markasta 3,000 markkaan. Kun valiokunnan mielestä ei kuitenkaan ole näin suurta korotusta annettava virkamiehelle, joka vasta vuonna 1913 haki virkaa ja siihen nimitettiin sillä edellytyksellä että palkkaedut ovat ainoastaan 1,000 markkaa, ei valiokunta, antaen kaiken tunnustuksen nykyisen hoitajan ansiokkaalle toiminnalle, siihenkään nähden, että museonhoitaja ei ole sidottu olemaan määrätunteja virassaan, koska museo tilan puutteen vuoksi toistaiseksi on suljettu yleisöltä, ole voinut puoltaa korotusta ehdotettuun määrään, vaan ehdottaa,

että museonhoitajan vuosipalkkio määrätään 1,800 markaksi.

Neljäs Pääluokka.

Katu- ja laituri- ja laiturivalaistus.

Kaasu- ja sähkötehtaan laatimat katu- ja laituri- ja laiturivalaistuksen kustannuslaskelmat on tehty sillä edellytyksellä, että vuoden alkupuoliskolla käytettäisiin supistettua ja taas jälkipuoliskolla säännöllistä valaistusta. Valiokunnassa on kuitenkin otettu harvittavaksi, eikä säästäväisyyttä olisi tälläkin alalla noudatettava ja eikä ulkonaisen

valaistuksen menoja, jotka ehdotuksen mukaan nousevat lähes 300,000 markkaan, kävisi jossain määrin vähentäminen siten, ettei kaupunki, vaikka lupa säännöllisen valaistuksen toimeenpanemiseen myönnettäisiinkin, paikalla ottaisi käytäntöön täyttä katuvalaistusta, vaan tyytyisi puoleen valaistukseen kaiken vuotta. Onhan viime kuukausien kokemus osottanut, että liikenne voi välttävästi jatkua, vaikka katuvalaistus onkin sangen heikko. Ja jos sota päättyy aikaisemmin kuin nykyään voi luulla ja hiiliä taas saisi esteettömästi tuottaa maahan, tuntuu todennäköiseltä, että hiilenhinta kuitenkin pitemmän aikaa edelleenkin pysyy niin korkeana, että yhtä voimakasta katuvalaistusta kuin aikaisemmin käytettiin täytyy pitää kalliina ylellisyytenä, jota käy tuntuville haitoitta jossain määrin supistaminen. Valiokunnan toimesta ovat kaasuja ja sähkötehtaan toimitusjohtajat antaneet ehdotuksia ja laskelmia näistä seikoista. Niistä näkyy, mitä ensinnäkin kaasuväläistukseen tulee, että jos ainoastaan n. s. kokoyönlähtyjä pidettäisiin valaisemassa vuoden umpeen, vähensivät kaasunkulutus rahasaäntöehdotuksessa mainitusta 860,000 m³:n määrästä 575,000 m³:iin. Kun omat kustannukset kuitenkin tässä tapauksessa kohoaisivat 16 pennistä 19.34 penniin, olisi kaasunkulutuksesta kustannuksia 111,205 markkaa aikaisemmin lasketun määrän 137,600 markan sijasta. Lyhdynsyttyjä ja lampunhoitajain palkkaukset sekä muut kustannukset taas vähensivät kaikkiaan 67,420 markasta 55,000 markkaan. Vähennyksestä tulisi 10,000 markkaa ensinmainitun ja 2,000 markkaa jälkimäisen erän osalle. Koko erotus olisi siis 38,815 markkaa. Alkuperäinen ehdotus oli laadittu edellyttäen veraten edullisia hiilenostoja, mutta kun toiveet tässä kohden näyttävät jonkin verran epävarmoilta, ei säästöä olisi laskettava noin 20,000 markkaa suuremmaksi. Kaupungin katujen ja yleisten paikkain valaistuksen vähentämisestä siten syntynyt säästö ei kuitenkaan esiinny tämän pääluokan, vaan itse kaasutehtaan menojen kohdalla, koska rahasaännön tulopuolelle on kaasutehtaan tuloina pantu kaasuväläistuksesta saman suuruinen korvaus kuin menopuolella on kustannuksia. Kaasuväläistuksen määrärahaan vähentäminen aikaansaa tämän johdosta vastaavan vähennyksen puhealaiseen korvaussummaan. — Katujen sähkövalaistukseen nähden taas on sähkötehtaan johtaja ilmoittanut, että lampujen ryhmittymisen johdosta ainoastaan sellainen valaistuksen vähentäminen on toimeenpantavissa, ettei puolenyönlamppuja ensinkään sytytetä, jossa tapauksessa iltasin olisi ainoastaan puoli valaistusta. Jokainen muunnainen järjestely aikaansaisi niin runsaita kustannuksia johtojen uudestirakentamisen takia, että toivottu säästö menisi niihin. Täällä puheena olevaa tarkoitusta varten laadittu laskelma osottaa, että virrankulutus vähensivät 415,700 kilowattitunnista 280,000 kilowattituntiin. Omain kustannusten hinta kuitenkin tässä tapauksessa kohoaisi 19 pennistä 19 penniin, joten virrankulutuskustannukset alenisivat 62,355 markasta 53,200 markkaan. Kunnossapito ja kulut vähensivät 24,645 markasta 19,645 markkaan. Koko säästö olisi siis 14,155 markkaa, joka summa, samoin kuin on laita kaasuväläistukseen nähden, esiintyisi sähkötehtaan menojen kohdalla.

Siihen nähden että puheena oleva katuvalaistuksen supistaminen vähentäisi näitä menoja kaikkiaan noin 34,000 markalla, on valiokunta katsonut olevan aihetta

esittää Kaupunginvaltuuston päätettäväksi, että alempana mainitut menoerät pannaan rahasääntöön vähennettyinä seuraaviin määriin:

Kaasuvalaistus.

<i>575,000 m³ kaasua à 19.34 penniä m³:ltä</i>	<i>Smk 111,205: —</i>
<i>Lyhdynsytyttäjäin ja lampunhoitajain palkat</i>	<i>„ 39,000: —</i>
<i>Muut katuvalaistuksen kustannukset</i>	<i>„ 16,000: — 166,205: —</i>

Sähkövalaistus.

<i>280,000 kilowattituntia sähkövirtaa à 19</i>	
<i>penniä</i>	<i>Smk 53,200: —</i>
<i>Kunnossapito ja kustannukset</i>	<i>„ 19,645: — 72,845: —, sekä</i>

että rahasäännön tulopuolelle katuvalaistuksesta kaasu- ja sähkötehtaalle tuleviksi merkittjä korvauksia vähennetään vastavilla määrillä.

Viides Pääluokka.

Palolaitos.

Kuudes Pääluokka.

Poliisilaitos.

Näihin kahteen pääluokkaan nähden ei valiokunnalla ole mitään huomauttamista.

Seitsemäs Pääluokka.

Terveyden- ja sairaanhoito.

Rahasääntöehdotuksen seitsemättä pääluokkaa, terveyden ja sairaanhoitoa, tarkastaessaan huomaa valiokunta menojen kohonneen 1914 vuoden määrästä Smk:sta 1,811,726: 13 vuonna 1915 ehdotettuun määrään Smarkkaan 2,006,680: 27. Lisäänny,

Smk 194,954: 14, johtuu miltei yksinomaan Nickbyn mielisairaalaista, jonka vuosirahasääntö on laskettu edellyttäen puolta potilasmäärää 1915 vuoden alkupuoliskolla ja täyttä potilasmäärää, 300 potilasta, vuoden jälkipuoliskolla. Tämän sairaalan ehdotettua vuosirahasääntöä, joka päättyy Smarkkaan 264,925: 50, korvaa osaltaan Kivelän sairaalan menosäännön väheneminen Smarkalla 81,096: 90 kuluvaksi vuodeksi vahvistetun menosäännön määrästä. Tässä on kuitenkin huomattava että, niinkuin Terveystoimikunnan lautakuntakin mainitsee, ehdotuksessa olevaa Kivelän sairaalan vuosirahasääntöä ei käy katsominen lopulliseksi, kun päätöstä ei vielä ole tehty Nickbyn sairaalaan toimitetun, pitkällistä mielenvikaa sairastavain henkilöiden muuton johdosta joutilaiksi tulleiden sairaalarakennusten käyttämisestä.

Vaikkakaan siis tämän päluokan menot eivät tänä vuonna osota muuta huomattavaa kohoamista kuin edellä mainitun, jää kuitenkin edelleen tärkeäksi toivomukseksi, että kaupungin terveyden- ja sairaanhoidon uudestijärjestämistä varten asetetun komitean antamassa mietinnössä (*Pain. asiakirj. N:o 60 vuodelta 1913*) esitetyt ehdotukset kohdakkoin alistetaan Kaupunginvaltuuston ratkaistaviksi. Tätä odotellessa laaditaan eri sairaalain vuosirahasäännöt kaavakkeen mukaan, joka, vaikkakin sitä on tämänvuotisessa rahasääntöehdotuksessa hiukan parannettu, jo edellisissä rahasäännön käsittelyissä on huomattu epätarkoituksenmukaiseksi ja jonka komiteakin on sellaiseksi osottanut. Sitä soveltamalla ei saavuteta sitä selvyyttä sairaalahallinnon eri haarain kustannuksista ja yhteisten menojen jakautumisesta eri pääeräin kesken, mikä on välttämätön, jotta voisi ratkaista, missä sairaaloissa ja millä aloilla kustannuksia kävisi vähentäminen. Suurempi yhdenmukaisuus eri sairaalain vuosirahasääntöjen järjestyksessä niinkään olisi suotava. Esimerkkinä tästä mainittakoon kaluston kunnossapitomäärärahat, jotka eri sairaaloissa nousevat kaikkiaan 98,400 markkaan. Tämän erän laskuperuste on sangen epätasainen ja vaihtelee eri sairaaloissa noin 50 markasta 100 markkaan sairassijaa kohti. Marian sairaalan sisätautien osastolla on tämä erä laskettu noin 47 markan mukaan sijaa kohti, vastaavan erän ollessa Sipoon uuden mielisairaalan vuosirahasäännössä laskettu tuntuvasti korkeamman perusteen eli 60 markan mukaan kutakin sijaa kohti, vaikka viimeksi mainittu sairaala nyt vasta on alottanut toimintansa eikä saa täyttä potilasmäärää ennenkuin heinäkuun 1 päivänä 1915. Vastaava summa samasta sairassijaluvusta, laskettuna valtion sairaaloissa noudatetun perusteen, 60 markan, mukaan sairassijaa kohti, olisi noussut 80,000 markan vaiheille.

On toivottava, että nämä ja muut sairaalain vuosirahasääntöjen epätasaisuudet poistetaan ja että kunnan sairaanhoitokustannukset saadaan suhteellisesti tuntuvasa määrässä vähenemään Kaupunginvaltuuston tehtyä päätöksensä mainitussa komitean mietinnössä esitetyistä ehdotuksesta suuremman yhdenmukaisuuden aikaansaamiseksi sairaalain taloudenhoidossa. Tuntuvasti suurempia tuloja niinkään olisi sairaaloista odotettavana, jos mainitussa mietinnössä oleva sairassijamaksujen taksaehdotus tulisi vahvistetuksi.

Marian sairaala.

Kun Marian sairaalassa ei enää ole eristysosasto, on valiokunta oikaissut nimeä „Lasten ja eristysosasto“ siten, että sairaalan tämän osaston nimeksi on pantu „Lastenosasto“.

Marian sairaalan vuosirahasäännön tarkastuksen yhteydessä on valiokunta saanut aihetta lähemmältä kajota kysymyksen kaupungin sairaanhoitolaitosten sairaanhoitajattarille määrävuosien palveluksesta tulevasta palkanlisäyksestä.

Tästä asiasta on Kaupunginvaltuuston 1914 vuoden rahasäännön järjestelyn yhteydessä asettama palkanjärjestelyvaliokunta viime kesäkuun 3:nä päivätyssä mietinnössään ehdotuksineen erinäisten kunnan laitosten ja virkailijain muutetuiksi palkkaussäännöiksi lausunut seuraavaa:

„Kaupunginvaltuuston joulukuun 17 päivänä 1908 tekemän päätöksen mukaan on kaikilla kunnan sairaanhoitolaitoksissa palvevilla osasto-, ali- ja yöhoitajattarilla oikeus saada ikäkorotusta 5 ja 10 vuoden palveluksesta kumpaisellakin kerralla 60 markkaa. Vuodeksi 1914 laatimassaan kulunkiarvioehdotuksessa. Terveysneuvoston lautakunta ehdotti, että osastohoitajattarien palkankorotuksia maksettaisiin kunnallishallinnossa tuollaisiin korotuksiin nähden yleisesti noudatettujen laskuperusteiden mukaan, eli 10 % palkasta 5 ja sama määrä 10 vuoden palveluksesta, ja pani Rahatoimikamari Lautakunnan esityksen johdosta eräiden sairaanhoitajattarien palkankorotukset rahasääntöehdotukseensa mainitun prosenttiluvun mukaisesti, kun taas hoitajattaret, joiden vuosipalkka oli 600 markkaa vähempi, saivat pitää aikaisemman ikäkorotuksensa, 60 markkaa. Kaupunginvaltuusto hyväksyi rahasäännön käsittelyssä tähän kuuluvat erät Terveysneuvoston lautakunnan ja Rahatoimikamarin ehdotusten mukaisesti, mutta huomattava on, että valmisteluviranomaiset eivät tässä kohden esittäneet Valtuuston tehtäväksi periaatteellista päätöstä, vaikka kysymys koski Valtuuston edellä mainitun, joulukuun 17 päivänä 1908 tehdyn päätöksen osittaista kumoamista.

Valiokunnalla ei ole periaatteessa mitään sitä vastaan, että sairaanhoitajattarien ikäkorotukset luetaan Terveysneuvoston lautakunnan ehdottamain prosenttimäärin mukaan, mutta asian aikaisemman, muodollisesti puutteellisen käsittelyn johdosta on Valiokunnan mielestä Kaupunginvaltuuston tehtävä nimenomainen päätös puheenalaisten palkankorotuksen perusteista. Kun nyttemmin ei voi tulla kysymykseen, että vähennettäisiin niiden sairaanhoitajattarien palkanlisäystä, joiden palkka on 600 markkaa vähempi, mutta jotka kuitenkin 1908 vuoden päätöksen mukaan ovat oikeutetut saamaan palkankorotusta 60 markkaa, näyttää puheenalaisten ikälisäysten vähin määrä olevan vahvistettava 60 markaksi.“

Edellä lausutun johdosta on palkanjärjestelyvaliokunta ehdottanut, että kaikkien sairaanhoitolaitosten hoitajattarille myönnettäisiin palkankorotusta 5 ja 10 vuoden palveluksesta 10 % pohjapalkasta, ei kuitenkaan 60 markkaa vähempää.

Kaupunginvaltuusto ei ole lopullisesti käsitellyt palkanjärjestelyvaliokunnan mietintöä, vaan pantiin se Valtuuston kokouksessa syyskuun 22 päivänä 1914 pöydälle epämääräiseksi ajaksi. Kun Kaupunginvaltuusto kuitenkin Nickbyn uuden mielisairaalan vuosirahasääntöä vahvistaessaan on sairaanhoitajarten palkkaetuihin nähden noudattanut edellä mainittua periaatetta, on budjettivaliokunnasta näyttänyt tarpeelliselta yhdenmukaisuuden aikaansaamiseksi puheenalaisten palkankorotusten perusteisiin nähden, että Kaupunginvaltuusto tekee päätöksen mainitusta asiasta, ja pyytää valiokunta palkanjärjestelyvaliokunnan ehdotukseen yhtyen, esittää Kaupunginvaltuuston päätettäväksi,

että kaupungin kaikkien sairaanhoitolaitosten sairaanhoitajattarille myönnetään palkankorotusta 5 ja 10 vuoden palveluksesta 10 % pohjapalkasta kumpaisellakin kerralla, ei kuitenkaan 60 markkaa vähempää.

Kivelän sairaala ynnä Greijuksen lisäsairaala.

Sairaalan ylilääkärin erikoisehdotuksen mukaisesti on alinimikkeen *Talousosasto* kohdalla oleva erä Smk 8,212: 50 erinäisten laitoksen virkailijain ruokaa varten oikaistava seuraavaksi:

Assistenttilääkärin, ylihoitajattaren, osastohoitajattaren, työnjohtajattaren, pesun ja liinavaatevaraston sekä neulomon johtajattaren, taloudenhoitajattaren ynnä emännän, 15 hengen, ruoka à 1: 50 päivässä Smk 8,212: 50

Samasta syystä on mainitun alinimikkeen kohdalla oleva 15,000 markan meno-erä vaatteiden pesua varten oikaistava seuraavaksi:

405 potilaan vaatteiden pesu koko vuodelta ja 149 potilaan puolelta vuodelta à 3 markkaa Smk 15,000: —

Kaluston ja vaatteiden kunnossapitoa, täydennystä ja ostoa varten on rahasääntöehdotukseen pantu 43,000 markkaa, jota erää 1914 vuoden rahasäännössä vastaa kaksi eri määrärahaerää, toinen 8,000 markkaa kaluston kunnossapitoa ja täydennystä ja toinen 35,000 markkaa kaluston ja vaatteiden ostoa varten. Siihen katsoen että näin tuntuva rahamäärä on kuluvana vuonna käytetty samaan tarkoitukseen ja kun luultavaa on, että laitos, johon nykyään on sijoitettuina haavoittuneita ja sairaita sotilaita, saa tämän sairaanhoidon lakattua halvasta hinnasta lunastaa osan siihen kuuluvia, puheenalaista laatua olevia tarvikkeita, on valiokunnan mielestä käynyt mainittua määrärahaa jonkin verran vähentäminen, ja ehdottaa valiokunta sentähden,

että kaluston ja vaatteiden kunnossapitoa, täydennystä ja ostoa varten pannaan 40,000 markkaa.

Nickbyn mielisairaala.

Kaupunginvaltuuston syyskuun 8 päivänä 1914 edellä mainitun sairaalan vuosirasääntöön nähden tekemän päätöksen mukaisesti nimikkeen „Henkilökunnan ruoka“ kohdalle pantu menoerä 28 hengen ruoka à 1: 10 päivässä 11,242 markkaa on oikeastaan oleva 27 hengen ruoka Smk 10,840: 50, jota paitsi menot 28 hengen ruuasta à 0: 80 on jaettava ja oikaistava siten, että ne pannaan kahdeksi eräksi, joista toinen on 27 hengen ruoka à 0: 80 päivässä koko vuodelta 7,884: — ja toinen yhden lämmittäjän ruoka 8 kuukauden aikana à 0: 80 päivässä 195: —. Tämän muutoksen johdosta vähenee puheenalainen määräraha kaikkiaan Smarkalla 498: 50. Kaupunginvaltuusto päättäne,

että edellä mainitut oikaisut on Nickbyn mielisairaalan menosääntöön tehtävä.

Valiokunta on esillä olevaan menosääntöön nähden muutoin tahtonut huomauttaa, että erinäisiä palkkaeriä on sanottu „palkkioiksi“, vaikkei tätä nimitystä ole vahvistetussa vuosirasäännössä käytetty muista palkkauseristä kuin lääkärin kesäloman aikaisen viransijaisen palkkiosta sekä saarnaajan ja lukkarin palkkioista, jota vastoin muissa tapauksissa käytetään nimitystä „palkka“. Menosääntö lienee sentähden

mainituilta kohdin oikaistava.

Humaliston varasairaala.

Humaliston varasairaalan rasääntöehdotuksen yhteydessä on Rahatoimikamari viitannut siihen, että sairaala ei ole sopiva tuberkulootisten hoitolaksi, mutta on mainitsemistaan syistä ollut tekemättä ehdotusta asiassa. Mikäli valiokunta on saanut tietää, tarkoittavat nämä muistutukset sitä, että sairaala sijaitsee vilkasliikenteisen ja tomuaivan Läntisen Viertotien varrella olematta asianmukaisesti eristetty ympäristöstään, minkä johdosta potilaat eivät siellä saa raitista ilmaa eikä lepoa eivätkä myöskään ole tarpeellisesti eristettyinä sairaalaa ympäröivästä asutusta kaupunginosasta.

Valiokunta, joka on Rahatoimikamarin kanssa aivan yhtä mieltä siitä, että puheenalainen sairaala on sopimaton tuberkuloosipotilaiden hoitolaksi, ei kuitenkaan ole katsonut olevan ehdottaminen lausuntoa asiasta, koska on saanut tietää, että Terveidenhoitolautakunta jo lienee kiinnittänyt huomiotaan tähän asiaan.

Poliklinikat ja muu sairaanhoito.

Rahatoimikamarin mainitsemista syistä valiokunta ei ole katsonut voivansa puoltaa hammaslääkäri A. Aspelundin anomusta määrärahan myöntämisestä yksityisen kansakouluhammasklinikan voimassapitoon, erittäinkin kun kaupungin terveyden- ja sairaanhoidon uudestijärjestämistä varten asetettu komiteakin antamassaan lausunnossa ehdotuksesta että kaupunki vuonna 1913 tehdyn hakemuksen johdosta ottaisi laitoksen haltuunsa on ollut sitä mieltä, että laitosta edelleen olisi kannatettava voittovaroilla. Siihen katsoen kuitenkin, että puheenalainen laitos täyttää todellista tarvetta ja sentähden ansaitsee kannatusta, lausuu valiokunta toivomuksen, että Anniskeluyhtiön voittovaroista määrärahoja annettaessa tämä yritys luettaisiin niihin, jotka on etusijassa otettava huomioon.

Terveydellisten tutkimusten laboratorio.

Valiokunnan mielestä on ollut aihetta nykyoloissa vähentää koneita, kirjoja ja näytteitä varten olevia määrärahoja, eritoten kun Rahatoimikamarikin on myöntänyt vähennyksen tässä voivan tulla kysymykseen, ja ehdottaa valiokunta sentähden, että Kaupunginvaltuusto vahvistaisi

määrärahan koneiden ja kirjakokoelman kunnossapitoa sekä näytteiden ostoa varten 3,500 markaksi; sekä

määrärahan kirjakokoelman täydentämistä varten 400 markaksi.

Sekalaista.

Kun Leppäsuon varasairaalan vartioimista varten pantu 1,200 markan määräraha tarkoittaa kaikkia nykyään käyttämättä olevia varasairaaloita,

pantane puheenalaisen menoerän nimikkeeksi „Määräraha kaupungin varasairaalan vartioimista varten.“

Mitä vihdoin tulee Rahatoimikamarin perustelmain sivulla 137 ehdotettuun lausuntoon, on valiokuntakin siihen yhtynyt ja ehdottaa sentähden Kaupunginvaltuuston päätettäväksi,

että asianomaisten hallitusten ja lautakuntain on erikoisrahasääntöehdotuksia laatiessaan niin meneteltävä, että sekalaisia menoja ja arvaamattomia tarpeita varten olevat määrarahat mikäli mahdollista eritellään ja pannaan asianomaisiin tileihin.

Kahdeksas Pääluokka.

Vaivaishoito.

Vaivaishoitohallitus.

Vaivaishoitohallituksen palkkaussääntöä tarkastaessaan on valiokunnan huomio kiintynyt siihen, että hallituksen puheenjohtajan vuosipalkkio, 1,200 markkaa, ei ole suhteellinen tästä toimesta olevaan runsaaseen työhön. Niinkuin tunnettu, on kaupungin vaivaishoidolle annettu lokakuun 30 päivänä 1914 uusi ohjesääntö, minkä johdosta täkäläinen vaivaishoito on järjestetty uudestaan. Tämän uudestijärjestämisen toimeenpano ja ohjesäännössä sen lisäksi Vaivaishoitohallituksen puheenjohtajalle säädetyt velvollisuudet ovat suuressa määrin lisänneet hänen työtään. Niinpä on, uuden ohjesäännön 24 §:n mukaan, hänen velvollisuutenaan sekä Yhteisen Vaivaishoitohallituksen että Keskushallituksen kokouksissa johtaa keskusteluja ja esittää asiat, allekirjoittaa lähtevät toimituskirjat ja maksumääräykset, kuukausittain läpikäydä ja tarkastaa vaivaishoidon menot sekä muutoin katsoa, että Hallituksen päätökset pannaan toimeen, että vaivaishoidon palveluksessa olevat henkilöt täyttävät velvollisuutensa sekä että järjestystä ja säästäväisyyttä vaivaishoidossa noudatetaan. Kuinka paljon aikaa näiden velvollisuuksien tunnollinen täyttäminen vaatii, on ilman muuta helposti käsitettävissä. Vaikka valiokunta tosin yleensä on yhtynyt siihen Rahatoimikamarin lausumaan käsitykseen, ettei aikaisemmin vahvistettuja palkkauksia nykyoloissa olisi korotettava, ei valiokunta kuitenkaan tässä tapauksessa ole epäillyt poiketa tästä periaatteesta ehdottamalla Vaivaishoitohallituksen puheenjohtajan palkkiota korotettavaksi, koska tässä on ollut korjattava ilmeinen epäkohta, joka on sitä silmään pistävämpi, kun Terveystenhoito- ja Kasvatustalouden puheenjohtajat, joiden toimintaan Vaivaishoitohallituksen puheenjohtajan virkatoiminta lähinnä on verrattavissa, saavat palkkiota, edellinen 3,000 ja jälkimäinen 2,400 markkaa.

Tähän nähden ja samalla kun valiokunta katsoo olevan ilmoittaminen, että alote puheenalaisen korotukseen on kokonaan lähtenyt valiokunnasta, esittää valiokunta Kaupunginvaltuuston päätettäväksi,

että Vaivaishoitohallituksen puheenjohtajan palkkio korotetaan 3,000 markkaan.

Apurahat ja kustannukset laitoksen ulkopuolella olevia köyhiä varten.

Edellä mainitun nimikkeen kohdalla olevaan määrärahaan nähden on valiokunta muutoin voinut yhtyä Rahatoimikamarin ehdotukseen, paitsi että valiokunnan

mielestä ei ole ollut riittäviä syitä korottaa viimeksi vahvistettua määrärahaa niiden „puutteenalaisten avustamiseksi, joilla ei ole oikeutta vaivaishoitoon“, minkätähden valiokunta esittää,

että puheenalainen määräraha vahvistettaisiin entisen suuruiseksi eli 70,000 markaksi.

Sekalaista.

Yhtyen Rahatoimikamariin siinä, että Kaupunkilähetyksen anomus tämän yhdistyksen voimassa pitämäin työkotien määrärahaan korottamisesta on evättävä, ei valiokunta kuitenkaan ole katsonut, että Kaupunkilähetyksen tähän asti saama määräraha „kotonaan työskenteleväin puutteenalaisten avustamiseksi työtä antamalla“ olisi kokonaan lakkautettava, koska vaivaishoito tässä muodossa tulee etusijassa leskien ja työläisvaimojen osaksi, joiden on miltei yksinään huolehdittava perheittensä elatuksesta. Kaupunkilähetyksen ilmoituksen mukaan on vuonna 1914 työpalkkoja tuollaisissa tapauksissa maksettu Smk 6,210: 10. Valiokunta sentähden ehdottaa,

että puheenalaista tarkoitusta varten menosääntöön pantaisiin 5,000 markan määräraha.

Yhdeksäs Pääluokka.

Opetus- ja sivistyslaitokset.

Valmistava poikain ammattikoulu.

Kahden alityömasterin palkkionlisäykseksi 8 kuukaudelta on erhelaskun johdosta merkitty Smk 787: 50, sen sijaan että oikeastaan pitäisi olla 700 markkaa, minkätähden

tämä oikaisu otettanee rahasäännössä huomioon.

Kansakoulut.

Samalla kun valiokunnalla ei ole ollut mitään muistuttamista kaupungin kansakoulujen menosääntöehdotusta vastaan, on valiokunta Kaupunginvaltuuston maaliskuun 15 päivänä 1910 kansakoulujen opettajille ja opettajattarille myöntämän kalliinajanlisäyksen pysyttämiseen nähden kannattanut Rahatoimikamarin tässä kohden esittämää lausuntoehdotusta eli että Kaupunginvaltuusto päättäisi,

että kaupungin kansakoulunopettajistolle maksetaan aikaisemmin myönnettyä kalliinajanlisäystä, kunnes kysymys mainitun opettajiston palkkausetujen lopullisesta järjestämisestä on ratkaistu.

Pahatapaisten lasten turvakodit.

Mainitsemistaan syistä on Rahatoimikamari vähentänyt yksityistä elätteelleantoa ja jatkokasvatusta varten (Krin ehdotuksen siv. 71) olevan määrärahan 8,000 markkaan. Kun Kaupunginvaltuusto kuitenkin kesäkuun 9 päivänä 1914 vahvistamassaan vuosirahasäännössä on tähän tarkoitukseen varannut 10,000 markan määrärahan,

pantanee tämä summa puheenalaista tarkoitusta varten rahasääntöön.

Muut kansanvalistustarkoitukset.

Valiokunnalla ei ole ollut aihetta ehdottaa muutoksia niihin summiin, joita Rahatoimikamari on ehdottanut käytettäväksi tässä puheena oleviin tarkoituksiin.

Kun Helsingin Torvisoittokunnan määräraha on korotettu 10,000 markasta 20,000 markkaan, on valiokunta arvellut olevan sen lisäksi, mitä Rahatoimikamari jo on ehdotuksensa perustelemiseksi lausunut, olevan tähän yritykseen nähden huomauttaminen, että soittokunta, jonka toiminta alkoi vuonna 1902 yksityisten kannattamana ja joka oli Suomen sotaväen torvisoittokuntain jatkoa, on vuodesta 1904 lähtien saanut kaupungilta kannatusapua sillä ehdolla että vuosittain antaa 10 konserttia, niistä 5 enintään 25 pennin pääsymaksulla ja 5 maksutonta ulkoilmakonserttia. Vuonna 1914 on soittokunta antanut 6 konserttia mainitusta huokeasta pääsymaksusta ja kesällä 16 maksutonta ulkoilmakonserttia Kallion kirkon edustalla olevalla avonaisella paikalla. Näissä konserteissa on ollut runsaasti väkeä ja ne ovat saaneet osakseen vilkasta harrastusta sekä osaltaan edistäneet sen yleisön hajoittamista, joka muutoin tavallisesti kuluttaa joutilaat kesäiltänsä esplanadeissa. Soittokuntaa, johon kuuluu 35 miestä, on sitä paitsi käytetty erinäisissä juhlatiloissa, minkä ohessa aikaisemmin simfoniaorkesteri ja nyttemmin kaupunginorkesteri ovat tarpeen tullen saaneet siitä lisämiehistöä. Valtioapua soittokunta ei enää saa, ja sen toiminnan jatkuminen on tuntuvassa määrässä sen apumaksun varassa, minkä kaupunki sille voi antaa. Vuonna 1913 pidetyt arpajaiset tosin tuottivat noin 70,000 markkaa, mutta tästä summasta on ilmoitettu jo noin 40,000 markkaa käytetyn aikaisempain velkain maksuksi ja ylijäämästä on perustettu sairaskassa, jonka varoista kuitenkin osa on täytynyt käyttää yrityksen suoranaisiin menoihin.

Toukokuun 26 päivänä 1914 käsitellessään Musiikkilautakunnan esitystä 5,000 markan määrärahan myöntämisestä musiikkiopiston orkesterikoulun voimassapitoon, josta määrärahasta puolet laskettiin saman vuoden syyslukukautta ja toinen kevätluku-

kautta 1915 varten, päätti Valtuusto myöntää pyydetyn määrärahan siten, että puolet siitä osotettiin Valtuuston tämänvuotisista käyttövaroista ja loput olisi pantava maksettavaksi ensi vuoden rahasäännöstä, jota paitsi Filharmoniselle Seuralle osotettiin 1,000 markan vuokra-apu samaa jakoperustetta noudattaen. Musiikkilautakunnan puheenjohtaja on valiokunnalle huomattanut, että Kaupunginvaltuuston edellä mainitun päätöksen olisi katsottava tietävän orkesterikoulun aseman pysyvää järjestämistä ainakin joksikin aikaa ja että sentähden koulun voimassapitooon myöskin syyslukukaudella 1915 olisi osotettava 2,500 markan määräraha. Mutta vaikka valiokunta on katsonut kaupungin olevan tätä yritystä kannatettava 1915 vuoden jälkipuoliskollakin, on valiokunta ollut sitä käsitystä, että Kaupunginvaltuuston vastamainittu päätös ei sisällä ehdotonta sitoumusta tässä kohden, ja sentähden katsonut, että asiasta olisi Kaupunginvaltuustolle tehtävä eri esitys ensi vuonna.

Mitä sitten tulee teatterien apurahoihin, ovat Ruotsalainen ja Suomalainen teatteri saaneet apurahaa sillä ehdolla, että kumpikin antavat 8 kansannäytäntöä puolesta ja sitäkin huokeammasta hinnasta, ei kuitenkaan 25 penniä halvemmasta, tarkoituksenmukaisin ohjelmin. Rahatoimikamari on osottanut apurahat maksettaviksi 1,000 markan erissä kunkin kansannäytännön jälkeen. Määrärahain käyttämiseen nähden ei ole muuta tarkastusta toimeenpantu, kuin että asianomaiset teatterinjohtokunnat varoja filatessaan ovat oheen panneet näytäntöjen ohjelman. Folkteaterin ja Kansan Näyttämön apurahat on maksettu edellyttämättä muuta kuin että yritykset ovat edelleen olleet olemassa, ja on ensinmainitulle maksettu neljännesvuosittain 750 markkaa, jälkimmäiselle 1,000 markkaa kerrallaan. Folkteaterin apurahaan nähden on Ruotsalaisen teatterin kannatusyhdistyksen valtuuskunta valiokunnalle osotetussa kirjelmässä ilmoittanut, ettei Folkteatern nimistä yritystä enää ole olemassa, vaan että Ruotsalaisen teatterin kotimainen osasto on kokonaan ottanut huolekseen Folkteaterin toiminnan, minkätähden tälle teatterille myönnetty apuraha vastedes olisi maksettava mainitulle Ruotsalaisen teatterin osastolle.

Niinkuin edellä mainittiin, ei varsinaista valvontaa ole toimeenpantu siihen nähden, onko annetut apurahat todella käytetty asianomaisten kansanvalistustarkoitusten hyväksi. Kun tuollaisen valvonnan järjestäminen, erittäinkin ohjelmoin laatu silmällä pitäen, on asian luonnossa, mutta sen toimittaminen on näyttänyt olevan Rahatoimikamarin tehtävästä syrjässä, on valiokunta ollut sitä mieltä, että sen seikan valvonta, että apurahat käytetään tarkoituksiinsa, olisi annettava tehtäväksi Musiikkilautakunnalle, jonka toiminnan kanssa tämän laatuinen tehtävä jossain määrin käy yhteen.

Valiokunta sentähden ehdottaa,

että kaikki nimikkeen „Muut kansanvalistustarkoitukset“ kohdalla mainitut määrarahat maksetaan rahasääntöehdotuksessa olevin määrin, Folkteaterille ehdotettu määräraha kuitenkin Ruotsalaisen teatterin kotimaisen osaston hyväksi; ja

että Ruotsalaisen ja Suomalaisen teatterin määrärahat, kumpikin 8,000 markkaa, maksetaan sillä ehdolla että kumpikin teatteri sopivina aikoina antaa vähintään kahdeksan kansannäytäntöä puolesta hinnasta;

minkä ohessa valiokunta esittää Kaupunginvaltuuston päätettäväksi,

että Musiikkilautakunnan on valvottava, että apurahoihin liittyvät ehdot täytetään; ja

että Lautakunnan tulee, siinä tapauksessa että sille täten annettu tehtävä vaatii tekemään muutoksen tahi lisäyksen Lautakunnan johtosääntöön, laatia ja Kaupunginvaltuustolle antaa siitä ehdotus.

Kymmenes Pääluokka.

Kaupungille kuuluvat yleiset rasitukset.

Majoitus.

Nykyisen sotatilan mahdollisesti aiheuttamia kustannuksia varten on Rahatoimikamari Majoituslautakunnan ehdotuksesta rahasääntöön varannut 225,000 markkaa. Kun on epätietoista, tarvitaanko mainittuun tarkoitukseen yleensä ylimääräisiä varoja erittäinkin kun on mahdollista, että ne korvataan yleisistä varoista, sekä kun niiden määrää joka tapauksessa on mahdoton arvata, on valiokunnasta näyttänyt oikeamalta, ettei vakinaista rahasääntöä rasiteta tämänlaatuisella menolla, vaan että Kaupunginvaltuusto kussakin eri tapauksessa Majoituslautakunnan ja Rahatoimikamarin erikoisesta esityksestä myöntää puheenalaisen tarkoitukseen tarpeelliset määrärahat maksettavaksi, jos tarpeelliseksi katsotaan, lyhytaikaisella lainalla. Valiokunta sentähden ehdottaa,

että edellä mainittu 225,000 markan menoerä poistetaan.

Kun Kaupunginvaltuusto kuitenkin on syyskuun 22 päivänä 1914 myöntänyt Majoituslautakunnan virkamiehille palkankorotusta kaikkiaan 325 markkaa kuukaudessa niin kauan kuin majoitusta sota-aikana jatkuu, sekä tämä väliaikainen palkanlisäys oli tarkoitettu maksettavaksi edellä mainitusta 225,000 markan ylimääräisestä määrarahasta, lienee Kaupunginvaltuuston päätettävä

tämän luokan kohdalle pantavaksi menoerä: Palkanlisäystä puheenjohtajalle, sihteerille, majoitusmestarille ja kielenkääntäjälle sota-aikana ä 325: — kuukaudessa Smk 3,900: —.

Yhdestoista Pääluokka.

Kauppahallit.

Tähän menoluokkaan nähden valiokunnalla ei ole mitään muistuttamista.

Kahdestoista Pääluokka.

Kaupungin teknilliset laitokset.

Kaasutehdas.

Siinä tapauksessa että valiokunnan neljännen pääluokan kohdalla katuvalaistukseen nähden tekemä ehdotus saavuttaa Kaupunginvaltuuston hyväksymisen, on nimikkeen b) *Kaasunvalmistuksen aine- ja työ kustannukset* kohdalla oleva ensimmäinen erä muutettava seuraavaksi:

Tavallisia kaasuhiiliä, noin 18,600 tonnia Smk 678,800: —

sekä nimikkeen *Katuvalaistuksen kustannukset* kohdalla olevat kolme ensimmäistä erää seuraaviksi:

Lyhdynsytyttäjät ja lampunhoitajat Smk 39,000: —

Hekkuttimet ja silinterit ” 4,000: —

Lyhtyjen, patsaiden ja lyhtyjohtojen kunnossapito ” 7,000: —

Varasto ja näyttely.

Kasarminkadun talossa N:o 34 olevain näyttely-, myymälä- ja varastohuoneiden vuokra on laskettu 10,500 markaksi, sen sijaan että tämä erä aikaisemmin oli 9,600 markkaa, joten korotus on 900 markkaa. Kun vuokrankorotusta nykyään ei pitäisi tulla kysymykseen sekä muita, halvempia huoneistoja aivan varmasti on saatavana, ellei nykyisiä saada tähänastisella vuokrasummalla, ehdottaa valiokunta,

että puheenalainen menoerä pysytetään entisessä määrässään 9,600 markan suuruisena.

Sähkötehdas.

Rahasääntöehdotuksessa esiintyvään sähkötehtaan erinäisten virkain uudestijärjestämiseen nähden on valiokunta, osin kaupungin teknillisten laitosten hallituksen asiasta tekemästä erikoisesta esityksestä sekä Rahatoimikamarin siitä antamasta lausunnosta, osin myös sähkötehtaan toimitusjohtajan suullisista ilmoituksista saanut tietää seuraavaa:

Kaupunginvaltuuston sähkötehtaalle viimeksi vahvistaman vuosirasahasäännön mukaan on mainitun laitoksen palveluksessa, muiden muassa, ollut apulaisjohtaja hallintoa varten, insinööri johtojen tarkastusta varten ja laboratorio-insinööri. Näillä virkamiehillä on ollut palkkaa, apulaisjohtajalla 9,120 markkaa, siihen luettuna korotus 5 vuoden palveluksesta, sekä kumpaisellakin insinöörillä 4,800 markkaa. Lisäksi on teknillisten laitosten hallitus sähkötehtaan palvelukseen ottanut ylimääräisen insinöörin niitä töitä varten, joita tarvitaan vastaisen voimatarpeen selvittämiseksi. Tällä virkailijalla, joka myöhemmin myös on ollut apuna uutistöiden ja johtoverkon silmälläpidossa, on ollut palkkaa 6,000 markkaa. Tämä meno, jota varten kuluvana vuonna ei ole pyydetty eri määrärahaa, on osittain maksettu vuosirasahasäännössä voimatarpeen selvitystä varten olevasta 10,000 markan määrärahasta ja osin uutistöiden määrärahasta. — Apulaisjohtajan tehtävänä on ollut, paitsi toimitusjohtajan edustaminen tämän estettynä ollessa, toimia jakeluliikkeen yhteydessä olevain sähkötehtaan osastojen, nimittäin mittarikonttorin, mittarityöpajan, johtojen tarkastuksen, kaapeliverkon ja katuvalaistuksen, johtotyöosaston ja varaston sekä näyttely- ja myyntiosaston päällikkönä.

Edellä mainitussa erikoisesityksessään teknillisten laitosten hallitus huomauttaa, että tähänastinen jakeluliikkeen silmälläpidon hoito on sähkötehtaan alkuaikoina ollut luonnollinen ja helposti toimeenpantavissa sekä voinut laitoksen nopeasti kehittyessä jatkua ainoastaan siten, että tärkeimpiin osastoihin on asetettu alipäälliköjä, jotka vuosien varrella ovat perehtyneet tehtäviinsä, mutta että laitoksen jo saavuttaman laajuuden ja jatkuvan kehityksen johdosta on välttämätöntä entistä enemmän jakaa laitoksen työtehtäviä. Erittäinkin on laajenevan kaapeliverkon sekä teknillinen että taloudellinen merkitys osottanut tarpeelliseksi asettaa eri insinöörin johtoverkkoa varten, joka tarve laitoksen korkeajännitteisen kiertovirtaverkon tuntuvasti laajennuttua ja omilla muuntaja-aseilla varustettujen korkeajännitteisen virran tilaajain luvun lisääntyttyä on käynyt entistään pakottavammaksi. Tähän nähden on hallitus pitänyt sellaista sähkötehtaan nykyisten virkain uudestijärjestämistä asianhaaran vaatimana, että nykyinen apulaisjohtajanvirka, pitäjänsä nyttemmin erottua, kokonaan lakkautetaisiin sekä apulaisjohtajan tehtävät toimitusjohtajan sijaisena siirrettäisiin ensimmäiselle käyttöinsinöörille ja että jakeluliikkeen yhteydessä olevat osastot jaettaisiin kolmeksi uudeksi itsenäiseksi osastoksi, nimittäin *johtoverkko-osastoksi*, *mittariosastoksi* ja *johtotyöosastoksi*, kukin eri johtajineen. Näistä johtajanviroista, joihin hallitus aikoi valita molemmat vakinaiset insinöörit sekä edellä mainitun ylimääräisen insinöörin,

ei näiden virkailijain asemaa ja vastuunalaisuutta silmällä pitäen kävisi määrääminen 7,200 markkaa vähempää vuosipalkkaa. Kun apulaisjohtajan, vakinaisten insinöörien ja ylimääräisen insinöörin palkkaukset ovat nousseet kaikkiaan 24,720 markkaan, jota vastoin palkkausmäärä ehdotuksen mukaan olisi 21,600 markkaa, vähenisivät palkkausmenot uudestijärjestelyn johdosta siis 3,120 markalla. Uudestijärjestely on ehdotettu toimeenpantavaksi viime marraskuun 15 päivästä, mistä lähtien hallitus oli määrännyt molemmat vakinaiset insinöörit ja ylimääräisen insinöörin viransijaisina hoitamaan uusia virkoja. Palkanjärjestelystä kuluvana vuonna johtuneet lisäkustannukset maksettaisiin siitä palkkasäästöstä, mikä on syntynyt sen johdosta että apulaisjohtaja oli eronnut virastaan. Lopuksi hallitus ehdottaa, että osastonjohtajille myönnettäisiin 10 %:n korotus pohjapalkastaan 5 ja 10 vuoden palveluksesta sekä että virat täytettäisiin varaamalla molemmin puolin 6 kuukauden irtisanomisaika.

Rahatoimikamari huomauttaa, että ehdotus todellisuudessa tietää sähkötehtaan kahden virkamiehen palkkaetujen parantamista, uuden virkailijan asettamista sääntönäiselle palkalle sekä näiden kaikkien oikeuttamista saamaan palkankorotuksia määrävuosien palveluksesta ynnä eläkeoikeuden, jota vastoin *yksi* virka lakkautettaisiin. Vaikka ehdotus siis tarkoitti osittaista sähkötehtaan palkkainjärjestelyä ja sentähden olisi sopivin tutkia hankkeissa olevan eräiden kaupungin laitosten yleisen palkanjärjestelyn yhteydessä, on Kamari kuitenkin teknillisten laitosten hallituksen esittämillä syillä puoltanut ehdotusta, minkä ohessa Kamari on ehdottanut harkittavaksi, eikö uusia virkoja olisi julistettava avonaisina haettaviksi tavallisessa järjestyksessä.

Harkitessaan edellä mainittua ehdotusta, joka tietää eräiden sähkötehtaan virkamiesten tehtävään uudestijärjestämistä, mutta ei nykyisistä toimista olevain palkkain korottamista, on valiokunta katsonut kaupungin teknillisten laitosten hallituksen esiintuoneen täysin tyydyttäviä syitä ehdotuksen puolesta, ja pyytää valiokunta sentähden puoltaa sitä hyväksyttäväksi. Mitä tulee Rahatoimikamarin huomautukseen, että virat olisi julistettava avonaisina haettaviksi, ei Kaupunginvaltuustolla valiokunnan mielestä ole erikoista aihetta esillä olevassa tapauksessa poiketa siitä, mikä kaupungin teknillisten laitosten virkoja täytettäessä ennen on ollut tavallista eli että näiden laitosten hallitus on saanut ne täyttää sillä tavoin kuin on sopivaksi ja kaupungille edullisimmaksi katsonut. On nimittäin huomattava, että tässä ei tule sovitettavaksi virastoihin ja hallintolaitoksiin nähden voimassa olevia ohjeita, vaan että teknillisiä laitoksia on, Kaupunginvaltuuston monasti toistaman lausunnon mukaan, hoidettava tavallisten liikeyritysten tavoin.

Teknillisten laitosten hallituksen ehdotuksen mukaisesti, jonka ehdotuksen toimeenpano myös edellyttää sähkötehtaan vuonna 1912 perustetun laboratorii- *insinöörin* viran lakkauttamista, pyytää valiokunta ehdottaa, että Kaupunginvaltuusto, puheena olevan esityksen hyväksyen, päättäisi,

että sähkötehtaan apulaisjohtajan virka nykyisessä muodossaan ja laboratorii-insinöörin virka lakkautetaan ja ensinmainitun tehtävät toimitusjohtajan sijaisena siirretään ensimmäiselle käyttöinsinöörille;

että jakeluliikkeen yhteydessä olevat mainitun laitoksen osastot jaetaan kolmeen uuteen itsenäiseen osastoon, nimittäin johtoverkko-osastoon, mittariosastoon ja johtotyöosastoon, kukin eri johtajineen;

että nämä johtajat saavat kukin 7,200 markan vuosipalkan 10 %:n korotuksin pohjapalkasta 5 ja 10 vuoden palveluksesta; sekä

että kaupungin teknillisten laitosten Hallitus saa täyttää puheenalaiset virat varaamalla molemmin puolin 6 kuukauden irtisanomisajan.

Edellyttäen Kaupunginvaltuuston hyväksyvän valiokunnan neljännen pääluokan kohdalla katuvalaistukseen nähden tekemän ehdotuksen on nimikkeen *Käyttöaineet* kohdalla oleva ensimmäinen erä muutettava seuraavaksi:

14,700 tonnia kivihiihiä à 30: — Smk 441,000: —

sekä nimikkeen 4. *Katuvalaistus* kohdalla oleva 24,600 markan menoerä muutettava

19,445 markaksi.

Kolmastoista Pääluokka.

Yleiset työt.

Korjaukset ja kunnossapito.

Käsitellessään vastamainitun nimikkeen kohdalla olevia määrärahoja, joita vastaan valiokunnalla ei ole ollut mitään muistuttamista, on Rahatoimikamari, huomauttaen olevan mahdollista, että supistuksia ehkä tehdään Kamarin ehdottamain lisäksi, mutta että Kamari käytettävänään olleen ajan täpäröyden johdosta ei ole voinut käydä eri menoeriä seikkaperäisesti tarkastamaan, ehdottanut sen suuntaista lausuntoa, että kutakin määrärahaerää olisi lähemmin tarkastettava, ennenkuin puheenalaisia korjaus töitä ryhdytään teettämään.

Koska valiokunnan mielestä Rahatoimikamarin yleiseen toimivaltaan kuuluu, että se Kaupunginvaltuuston siitä erikoisesti päättämättä voi tarkastaa asianomaisten laitosten laatimat erikoiskustannusarviot, ennenkuin niissä mainittuja töitä ryhdytään teettämään, on valiokunta katsonut,

että eri lausunto mainitusta seikasta ei ole tarpeellinen.

Uutisrakennukset.

Koska Eläintarhankadun kansakoulutalon rakennusmääräraha on nyt käytettäväksi ehdotetun määrän, 58,200 markan, lisäksi vielä käyttämättä noin 15,000 markkaa, sen johdosta että erinäisiä maalaustöitä edelleen on teettämättä, lienee mainittuun menoerään liitetyt sanat

„lopun määräraha“ poistettava.

Kun Kaupunginvaltuusto on joulukuun 1 päivänä 1914 myöntänyt 1,000 markan lisämäärärahan erinäisten muutos- ja lisärakennustöiden teettämiseksi Toivoniemen kasvatuslaitoksessa, joka määräraha oli pantava maksettavaksi 1915 vuoden rajasäännöstä, on

mainittu erä merkittävä 19,000 markan suuruiseksi.

Mitä muihin uutisrakennusmäärärahoihin tulee, on valiokunta Hakasalmen huvilan ympärille teetettävään aitaukseen nähden saanut tietää, että oikeastaan on aikomus rakennuttaa aitaus mainitun huvila-alueen ja Hesperian alueen välille näiden alueiden erottamiseksi toisistaan, minkätähden ja kun tuollainen aitaus näyttää sekä tarpeettomalta että sopimattomalta, valiokunta on poistanut tämän erän. — Niinikään on poistettu määrärahat Kallion paloasemalla teetettäviä tukimuuritöitä ja sen yhteydessä sinne teetettävää aitausta varten, koska Kaupunginvaltuusto on huhtikuun 28 päivänä 1914 päättänyt, että tukimuurin teettäminen on jätettävä toistaiseksi, sekä puheenalaisella paikalla on sangen vähäinen liikenne, joten ehdotus on johtunut enemmän esteettisistä syistä kuin olemassa olevasta käytännöllisestä tarpeesta. — Uuden kansakoulutalon valmistelutöitä varten ehdotetun määrärahan niinikään on katsottu käyvän poistaminen, koska Rakennuskonttorissa luulisi olevan tarpeeksi työvoimia niiden piirustusluonnosten y. m. laatimiseen, joista tässä on kysymys.

Valiokunta siis ehdottaa

seuraavat menoerät poistettaviksi:

<i>Hakasalmen huvilaa ympäröivä aitaus</i>	<i>Smk</i>	<i>800: —</i>
<i>Tukimuurin valmistus sekä pihamaan tasoitus Kallion palo-</i> <i>asemalla</i>	<i>”</i>	<i>19,500: —</i>
<i>Aitauksen tekeminen s:n</i>	<i>”</i>	<i>5,500: —</i>
<i>Uusi kansakoulutalo, valmistavat työt</i>	<i>”</i>	<i>3,000: —</i>

Mitä Hakaniementorin kauppahallia varten ehdotettuun 50,000 markan lisämäärärahaan tulee, on Kaupunginvaltuusto tosin kesäkuun 14 päivänä 1914 päättänyt sen

maksettavaksi edeltäpäin kaupunginkassasta sekä otettavaksi huomioon ensi vuoden menosäännössä. Kun kuitenkin puheenalaisen rakennuksen varsinainen määräraha on suoritettu 1911 vuoden obligatsioonivaroista, näyttää sitä enemmän olevan syytä maksaa lisämäärärahakin mainituista varoista, kun sanotun yrityksen hyvin käy lukeminen niihin, jotka pitemmän aikaa olemassa olevina on sopivin kokonaan kustantaa pitemmälle ajalle otetuilla lainavaroilla. Sitä paitsi tällainen menettely tuntuu vasti vähentäisi verottamalla hankittavaa tulomäärää.

Sen johdosta että Rahatoimikamari on käsitellessään kysymystä määrärahaan myöntämisestä uutisrakennustöitä varten ehdottanut lausuttavaksi, että kunnan teuras-tamon rakennustöitä olisi supistettava tai ehkä keskeytettäväkin, saa valiokunta ilmoittaa, että tämä asia jo on ollut tutkittavana mainitun laitoksen rakennustoimikunnassa, joka on päättänyt teettää ainoastaan sellaisia töitä, jotka voi ja pitää teettää talvisaikaan, jotta rakennustyötä voi jatkaa säännöllisten olojen palauduttua, mutta että muut rakennustyöt, erittäinkin konelaitokset, jätetään siksi, kunnes tilaisuutta niiden rakentamiseen ilmaantuu. Kun tähän tulee lisäksi, että puheenalaiset työt teetetään lainavaroilla eikä määräraha siis, niinkuin Rahatoimikamarikin on huomauttanut, vaikuta verotussummaan, on valiokunta sitä mieltä,

että ehdotettu lausunto ei ole tarpeen vaatima.

Kiinteistöjen hankinta.

Vuorikadun tonttien N:ojen 10 ja 12 sekä Mikonkadun tonttien N:ojen 15 ja 17 ostoa varten, jotka tontit kaupunki on itselleen hankkinut voidakseen teettää Murto-kadun, tarvitaan Rahatoimikamarin ilmoituksen mukaan lisävaroja 19,900 markkaa näiden talojen lainhuudatukselta oleviin leimamaksuihin sekä muihin mainitusta kiinteistön hankinnasta oleviin kustannuksiin. Kun Kaupunginvaltuusto on maaliskuun 31 päivänä 1914 myöntänyt Murto-kadun tasoitusta varten 174,900 markkaa, joka summa on rahasääntöehdotukseen pantu nimikkeen *Kadut ja yleiset paikat, uutistytöt*, kohdalle, nousevat tämän yrityksen kustannukset toistaiseksi kaikkiaan 1,314,800 markkaan eli 3,800 markkaa enemmän taksoitusvaroista puheenlaiseen tarkoitukseen osotettua summaa, ja on tämä lisämeno maksettava taksoitusvaroista. Puheenalainen määräraha

lienee sentähden korotettava 1,139,900 markkaan.

Kadut ja yleiset paikat.

Korjaus ja kunnossapito.

Jotta voitaisiin toimittaa kokeiluja päällystämällä erinäisiä katupintoja silikaattivieroksella, on Rahatoimikamari ehdotukseensa pannut 4,000 markkaa tätä tarkoitusta

varten. Tämän menon on valiokunta katsonut nykyään käyvän säästäminen sitä suuremmalla syyllä, kun kaupungin yleisten töiden Hallitus ei ole ehdottanut tätä työtä teetettäväksi. Samaten on valiokunta katsonut, että Kaivopuiston Läntisen Lehtokujan tarpeellinen korjaus riittäisi tämän liikenneväylän kuntoon saattamiseksi sekä että sen pintatervaus ja uudestipäällystäminen olisi jätettävä toistaiseksi. Jos Kaupunginvaltuusto hyväksyy valiokunnan käsityksen,

poistuvat menoerät:

Erinäisten katuosain uudestipäällystäminen silikaattivierroksella, kaupunginviranomaisten määräyksen mukaan. . Smk 4,000: —
Kaivopuiston L. Lehtokujan pintatervaus ja osittainen vieroksen uudistus ” 3,900: —

Uutistyöt.

Katajanokan pohjoisrannan päällystämisestä ketokivillä Länsi Satamakadun ja makasiinitonttien väliltä olevat kustannukset, 3,000 markkaa, on valiokunta katsonut toistaiseksi käyvän säästäminen, erittäinkin kun puheenalaisella paikalla on vähän liikennettä sekä sen rantareunustusta varten on nimikkeen *Satamat* kohdalle pantu 1,000 markan määräraha, joten rantasillan tämä osa tulee sataman puolelta laitetuksi siistimpään kuntoon. — Syytä 3,800 markan määrärahan pysyttämiseen *Porvoonkadun eteläpuoliskon tasoittamiseksi Siuntion- ja Karjalankadun väliltä* ei myöskään ole, kun tähän työhön on edellytetty saatavan täyteainetta kaupungin yleisten töiden Hallituksen ehdottamista Kotkan- ja Karjalankadun välisen Viipurinkadun tasoitustöistä, mutta jo Rahatoimikamari on poistanut näitä töitä varten ehdotetun määrärahan. Valiokunta sentähden ehdottaa

puheenalaiset kaksi menoerää poistettaviksi.

Vaikka tosin, niinkuin Rahatoimikamarikin on huomauttanut, nykyään ei, niinkuin edellisinä vuosina on ollut laita, ole erikoista aihetta työnpuutteen ehkäisemiseksi kaupungin rahasääntöön panna määrärahoja sellaisia töitä varten, jotka eivät ole välttämättömän tarpeellisia, koska, niinkuin tunnettu, suuria töitä on teetetty ja luultavasti vielä jonkin aikaa tulee teetettäväksi aivan kaupungin lähistössä ja näissä töissä melko suuri joukko kaupungin työntekijöitä saa hyvää työansiota, on valiokunta kuitenkin, koska on epätietoista, kuinka kauan näitä tilapäistöitä jatkuu, katsonut varovaisuuden vaativan olemaan ehdotetuista uutistöistä poistamatta muita kuin mitä tässä edellä on mainittu. Valiokunta kuitenkin edellyttää *teetettäväiksi ehdotettuja töitä toimeenpantavan ainoastaan sikäli kuin työpuutetta tahi todellista kunnallista tarvetta on olemassa.*

Kanavat ja viemärit.

Uutistyt.

Rahatoimikamariin antamassaan erikoisehdotuksessa on kaupungin yleisten töiden Hallitus uudestaan ehdottanut sen 25,200 markan määrärahan myöntämistä katkaisevan kanavan teettämiseksi Hesperian puistosta Töölön sokeritehtaan alueen halki Savilan puhdistusasemalle, josta hallitus jo kuluvan vuoden rahäsäännön järjestelyn yhteydessä teki ehdotuksen. Rahatoimikamari, joka silloin ehdotti esitystä evättäväksi osin rahäsäännön huojentamiseksi ja osin myös, koska kanava olisi sopivin rakentaa vasta puhdistusaseman valmistuttua, on tälläkin kertaa ehdottanut esitystä evättäväksi, huomauttaen ettei puhdistusasema vielä ole valmis ja että vielä vähemmän sen toiminnan tuloksia on nähtävänä.

Puheenalaiseen asiaan nähden on valiokunta osin kaupungin yleisten töiden Hallituksen aikaisemmasta esityksestä, osin kaupungininsinöörin suullisista ilmoituksista saanut tietää, että puhdistusasema, jonka varmasti voi odottaa valmistuvan ensi vuonna, on tarkoitettu vastaanottamaan likavettä Töölönlahden pohjois- ja koillispuolisilta alueilta, Diakonissalaitoksen ympäristöstä sekä Töölönlahteen sokeritehtaan alueelta ja sen eteläpuoliselta seudulta laskevista lokaviemäreistä. Toimenpiteisiin on jo ryhdytty likaveden johtamiseksi asemalle muilta paitsi viimeksi mainitulta alueelta, jota varten on ehdotettu teetetäväksi puheenalainen katkaiseva kanava pitkin Töölönlahden länsirantaa. Jos tämä kanava teetetään ja, niinkuin aikomus on, yhdistetään puhdistusasemaan, olisi tästä se etu, etteivät ainoastaan kaikki mainittuun Töölönlahden osaan päättyvät lokaviemärit laskisi yhteen kohtaan, vaan myös että lahteen ei enää ensinkään pääsisi puhdistamatonta likavettä.

Kun valiokunnasta ei ole näyttänyt asianmukaiselta enää lykätä tuonnemmaksi terveydelliseltä kannalta niin tärkeätä toimenpidettä kuin tässä on puheena, ja kun varmuutta on olemassa siitä, että Savilan puhdistusasema, joka on edellytyksenä siihen että ehdotetun katkaisevan kanavan tarkoitus saavutetaan, voi alottaa toimintansa ennenkuin kanava valmistuu siihen yhdistettäväksi, ei valiokunta ole katsonut voivansa olla ehdottamatta työtä teetetäväksi jo ensi vuonna ja esittää sentähden,

että katkaisevan lokaviemärin teettämiseksi Hesperian puistosta Töölön sokeritehdasalueen halki Savilan viereiselle puhdistusasemalle pannaan rahäsääntöön 25,200 markan määräraha.

Satamat.

Korjaus ja kunnossapito.

Mitä Rahapajarannan itäisimmän osan uudestirakentamiseen tulee, josta asiasta Rahatoimikamarissa on ollut eri mieliä, on valiokunta yhtynyt siihen käsitykseen, jonka

mukaan tämä työ saisi jäädä toistaiseksi. Tämän käsityksen tueksi on lausuttu, että koko Katajanokan ranta nykyään on käytettynä muihin tarkoituksiin eikä ole avoinna yksityisliikenteelle. Kun tätä asiointilaa varsin luultavasti jatkuu niin kauan kuin sotaa kestää, ei työtä voida alottaa kuluvana talvena. Häätäaputyöksi puheenalainen laituri-rakennustyö näin ollen tuskin soveltuu. Kaupunginvaltuusto on tosin viime toukokuun 26 päivänä töiden alottamiseksi jo tänä vuonna myöntänyt 75,000 markan määrärahan edeltäpäin maksettavaksi kaupunginkassasta sekä samalla päättänyt, että kysymys, miten tämä ja vastedes samaan tarkoitukseen tarpeellinen määräraha lopullisesti on maksettava, otetaan tutkittavaksi, sittenkun asiaa on lähemmin valmisteltu. Rahatoimikamari on tämän johdosta ensi vuoden menosääntöön pannut koko työtä varten tarpeellisen määrärahan, arviolta 210,000 markkaa, sekä ehdottanut sen maksettavaksi 1911 vuoden obligatsioonilainasta, minkätähden määräraha olisi lisätyn Kaupunginvaltuuston myönnettävä ja Keisarillisen Senaatin lupa mainittujen lainavarain käyttämiseen tähän tarkoitukseen hankittava. Edellä mainitusta syystä ei työtä kuitenkaan ole voitu alottaa ja epä tietoista on, milloin siihen voidaan ryhtyä. Todenäköistä ei myöskään ole, että puheenalainen rantasillanosa kohdakkoin sortuisi.

Jos kuitenkin osottautuisi välttämättömäksi viipymättä ryhtyä työtä suorittamaan, niin onhan Kaupunginvaltuustolla tilaisuus Rahatoimikamarin erikoisesta esityksestä myöntää tarkoitukseen tarpeellinen määräraha, joka keino on sitä helpommin käytettävissä, jos Kaupunginvaltuusto hyväksyy Rahatoimikamarin käsityksen, että puheenalaisen työn käy kustantaminen lainavaroilla.

Kaikkien näiden syiden nojalla valiokunta ehdottaa,

että määrärahaa ehdotettua Rahapajarannan itäisimmän osan uudestirakentamista varten ei panna ensi vuoden menosääntöön,

mutta että Kaupunginvaltuusto kuitenkin tässä yhteydessä päättäisi

kehottaa kaupungin yleisten töiden Hallitusta, siinä tapauksessa että puheena olevan rantasillan osan mainittuna vuonna huomattaisiin edelleen siirtyneen, niin että sortumisen vaaraa ilmeisesti on olemassa, viivyttämättä ilmoittamaan asiasta Kaupunginvaltuustolle sekä samalla ryhtymään tämän johdosta tarpeellisiin toimiin.

Mitä tulee Katajanokanrantaan suunniteltuun uuteen tavaravajaan, jota varten 1913 ja 1914 vuoden menosääntöihin on pantu määrärahoja yhteensä 160,000 markkaa ja, kun vaja Kaupunginvaltuuston hyväksymän suunnitelman mukaan tulisi teetettäväksi poimuutetusta rautalevystä, olisi ensi vuoden menosääntöön lisäksi pantava 33,500 markkaa, kannattaa valiokunta sitä mieluummin Rahatoimikamarin ehdotusta että vajan teettäminen saisi jäädä siksi, kunnes säännölliset olot ovat palautuneet, sekä että tätä työtä varten osotetut varat käytettäisiin ensi vuoden menosäännön hyväksi, kun, niinkuin jo edellä huomautettiin, Katajanokanrantaa luultavasti ei voida käyttää yksi-

tyisliikenteen tarpeisiin, jota paitsi vajan rakennusaineitakaan ei voitane sodan jatkuessa hankkia siihen hintaan, mikä on pantu kustannuslaskelmain pohjaksi.

Rahatoimikamarin mietinnön sivulla 162 tehtyyn ehdotukseen yhtyen valiokunta sentähden rohkenee ehdottaa,

että Kaupunginvaltuusto, asiasta aikaisemmin tekemänsä päätöksen kumoten, lausuisi, että Rahapajanrannan itäosaan aikaisemmin rakennettavaksi päätettyä tavaravajaa ei teetetä ensi vuonna sekä että sitä varten jo myönnetyt määrärahat, yhteensä 160,000 markkaa, pannaan säästönä kaupungin tileihin.

Istutukset.

Uutistytöt.

Tämän nimikkeen kohdalla lähinnä viimeisenä olevaan erään on sanan „istutustyöt“ sijaan pantava sanat „tasoitus- ja istutustyöt“.

Puhtaanapitolaitos.

Korjaus ja kunnossapito.

Kun valiokunta on havainnut hiekkavajain maalauksen voivan jäädä toistaiseksi, esittää valiokunta tätä tarkoitusta varten ehdotetun määrärahan säästettäväksi, joten siis

puheenalaisen nimikkeen kohdalla oleva viimeinen erä olisi poistettava.

Työkalut.

Siihen katsoen että erän „Työkaluja kaupungin pajaan“ kohdalla luetellut työkalut, kahta ruuvipenkkiä työkaluineen lukuun ottamatta, eivät, mikäli valiokunta on saanut tietää, ole välttämättömän tarpeelliset ja kun, niinkuin Rahatoimikamari on huomauttanut, on epä tietoista, voidaanko näitä työkaluja ensi vuonna hankkia, pyytää valiokunta, siihenkin katsoen, että pajan konehenkilökunta voi, vaikei mainittuja työkaluja olekaan, suorittaa työnsä, ehdottaa,

että edellä mainitun erän kohdalta poistetaan määrärahat:

<i>Sähkämöottori</i>	<i>Smk 1,000: —</i>
<i>Käyttöakseli laakerineen</i>	<i>” 500: —</i>
<i>Kierteenleikkaussorvi</i>	<i>” 3,000: —</i>
<i>Amerikalainen pilariporakone</i>	<i>” 1,500: —</i>

Neljästoista Pääluokka.

Eläkkeet ja apurahat.

B. Huhtik. 15 p:nä 1913 vahvistetun ohjesäännön mukaan.

Kaupunginvaltuuston joulukuun 1 päivänä 1914 tekemän päätöksen mukaan on tähän pantava elinkautiseläkkeenä

kaasutehtaantyöntekijä Aleksander Petterssonille Smk 1,000: —.

Viidestoista Pääluokka.

Sekalaiset menot.

Rahasäännön keventämiseksi on Rahatoimikamari katsonut olevan rahasäännöstä poistaminen määrärahan kaupungin historian kustannuksia varten. Tämän johdosta on valiokunnan huomautettava, että Kaupunginvaltuusto marraskuun 12 päivänä 1912 käsitellessään tästä asiasta annettua komitean mietintöä hyväksyi komitean esityksen puheenalaiseen tarkoitukseen tarpeellisen määrärahan osottamisesta siten, että lasketut menot, 75,000 markkaa, olisi mikäli mahdollista jaettava tasan eri varainhoitovuosien kesken. Tämän mukaisesti onkin 1913 ja 1914 vuoden menosääntöihin pantu yhteensä 17,000 markkaa. Tähän nähden valiokunta ehdottaa,

että kaupungin historian julkaisukustannuksia varten rahasääntöön pannaan 8,000 markkaa.

Käsitellessään kysymystä määrärahan myöntämisestä kaluston hankkimiseksi erinäisiin kaupungin taloihin on Rahatoimikamari ehdottanut lausuttavaksi, *että asianomaisilla hallituksilla ja viranomaisilla ei ole oikeutta käydä kalustoa ostamaan siitä ensin ilmoittamatta Kamarille.*

Tämän ehdotuksen tueksi esitettyyn niukkaankin perusteluun nähden on valiokunnan ollut vaikea saada käsitystä sen oikeasta tarkoituksesta ja toteuttamismahdollisuudesta, minkätähden valiokunta ehdottaa,

että asia jätetään Rahatoimikamarin tehtävän erikoisesityksen varaan.

Siihen viitaten mitä Rahatoimikamari on eri erikoisrahasääntöehdotusten yhteydessä lausunut määrärahan ylittämistä, on Kamari ehdottanut, että Kaupunginvaltuusto rahasääntöehdotusta vahvistaessaan lausuisi,

että kaikkien kaupungin viranomaisten ja hallitusten on niin menettelyminen, että vahvistetussa menosäännössä osotettuja määrärahoja ei ylitetä sekä että, jos se poikkeustapauksissa havaitaan tarpeelliseksi, siitä hyvissä ajoin ilmoitetaan Kaupunginvaltuustolle tarpeellisen lisämäärärahan hankkimiseksi.

Valiokunta ei tietenkään voi huomata muuta kuin että mainitun suuntainen lausunto on asiallisesti täysin paikallaan, mutta kun Kaupunginvaltuusto marraskuun 17 päivänä 1914 käsitellessään kaupungin tilintarkastajain vuodelta 1913 antaman tilintarkastuskertomuksen johdosta annettua valiokunnan mietintöä (*Pain. asiakirj. N:o 71 vuodelta 1914*) tilintarkastajain tekemän samantapaisen muistutuksen johdosta valiokunnan ehdotuksesta päätti, että puheenalainen seikka olisi otettava huomioon siinä kaupungin rahahallinnon ohjesäännössä, joka tulee laadittavaksi kaupungin vastaisen tililaitosuudistuksen yhteydessä, ei lisälausuntoa Rahatoimikamarin ehdottamaan suuntaan nykyään liene tarpeen,

vaan saanee ehdotus raueta.

Tulot.

Niinkuin Rahatoimikamarin rahasääntöehdotuksesta näkyy, on Kamari laskenut vuodelta 1914 käytettävänä olevan säästön 200,000 markaksi. Tämä tulos on saatu siten, että Kamari on niihin 33,000 markkaan, mitkä esiintyvät säästönä Kamarin ehdotuksen oheisessa, Rahatoimikonttorin viime marraskuulla laatimassa säästöarviolaskelmassa, lisännyt ne 160,000 markkaa, mitkä säästyisivät sen johdosta että Raha-pajanrannan uutta tavaravajaa ei teetettäisi, sekä sitten tasoittanut summan ylöspäin. Valiokunnan toimesta kuluva joululuun 15 päivänä laadittu uusi säästöarviolaskelma, joka liitteenä seuraa tätä mietintöä, kuitenkin osottaa, että vastamainitun summan lisäksi on odotettavana säästöä tasaluvuin 200,000 markkaa. Tähän nähden katsoo valiokunta odotettavana olevaa säästöä käyvän korottaminen 200,000 markalla sekä esittää sentähden,

että käytettävänä oleva säästö merkitään 400,000 markaksi.

Mitä tulee

Ensimmäiseen Osastoon.

Korot.

Toiseen Osastoon.

Tontinlunastukset.

Kolmanteen Osastoon.

Kaupungin kiinteä omaisuus.

Neljänteen Osastoon.

Tonttiverot.

sekä

Viidenteen Osastoon.

Tuloa tuottavat oikeudet.

ei valiokunnalla ole ollut niihin nähden mitään muistuttamista.

Kuudes Osasto.

Sekalaiset tulot.

Kaupungin lihantarkastusaseman tulot ovat laitoksen johtaja ja Terveystoimikunta arvioineet noin 180,000 markaksi, Rahatoimikamari taas 200,000 markaksi. Viimeksi mainittu laskelma edellyttää keskimääräisiä tuloja lähes 700 markkaa päivässä. Kun kuitenkin tulot esim. viime syyskuun alkupuoliskolla, jota aikaa lienee pidettävä tulojen kannalta laitokselle edullisena, osottaa keskimääräisiä päivätuloja olleen 558 markkaa, näyttää ensinmainittu tulomäärä todennäköisemmältä. Valiokunta sentähden ehdottaa,

ettei lihantarkastusaseman tuloja lasketa 180,000 markkaa suuremmiksi.

Seitsemäs Osasto.

Valtioavut.

Kansakoulujen ja kasvatuslaitosten valtioapuna tulee kaupungille asetusten mukaisesti 25 % Rahatoimikamarin laskemista summista Smarkasta 1,779,278: 85 ja Smarkasta 139,736: 62. Kamarin mainitsemista syistä näitä apumaksuja ei kuitenkaan liene odotettavana enempää kuin 12.5 %, jonka perusteen mukaan kaupungille on myönnetty valtioapua kuluvalta vuodelta. Samalla kun valiokunta on tahtonut huomauttaa, että kansakoulujen valtioavun laskemisessa on tapahtunut erehdys, sillä summa on oikeastaan oleva Smk 222,409: 75,

joka summa pantanee menosääntöön,

ehdottaa valiokunta,

että Kaupunginvaltuusto tekisi Keisarilliselle Senaatille esityksen kaupungille sen kansakouluja ja kasvatuslaitoksia varten tulevan valtioavun maksamisesta.

Valmistavan poikain ammattikoulun menosääntöön tehdyn oikaisun johdosta sekä siihen nähden, että valtioapua laskiessa erään työpajahuoneiston vuokra on luettu kahdesti, on valtioapu oikeastaan oleva Smk 27,449: 99,

mikä summa merkittänee tuloksi.

Kahdeksas Osasto.

Kaupungin teknilliset laitokset.

Kaasutehdas ja

Sähkötehdas.

Edellyttäen Kaupunginvaltuuston hyväksyneen valiokunnan neljännen pääluokan kohdalla menopuolella katuvalaistuksen supistamiseen nähden tekemät ehdotukset on katuvalaistuksesta luettu korvaus merkittävä samaksi määräksi, joksi kustannukset on menopuolella laskettu, minkätähden

puheenalaiset tuloerät pantanee tähän 166,205 ja 72,845 markan suuruisina.

Yhdeksäs Osasto.

Puhtaanapitolaitos.

ei ole aiheuttanut muistutusta valiokunnan puolelta.

Kymmenes Osasto.

Lainat.

Siihen viitaten mitä valiokunta kolmannessatoista pääluokassa olevan nimikkeen *Kiinteistöjen hankinta* kohdalla on huomauttanut Murtokadun teettämistä varten tarpeellisten kiinteistöjen hankintakustannusten lisääntymisestä, esittää valiokunta,

että erä „Kustannuksia Murtokadun teettämisestä“ merkitään 1,311,000 markaksi.

Kolmannentoista pääluokan nimikkeen *Satamat* kohdalla esittämistään syistä on valiokunta ehdottanut, että määrärahaa Rahapajanrannan itäisimmän osan uudestirakentamista varten ei pantaisi 1915 vuoden rahasääntöön. Jos Kaupunginvaltuusto tämän ehdotuksen hyväksyy,

on mainittua työtä varten tähän pantu lainaeräkin poistettava.

Niinkuin Rahatoimikamarin rahasääntöehdotuksesta sekä Kamarin tekemästä erikoisesityksestä varain osottamiseksi 1911 vuoden obligatsioonilainasta näkyy, on Kamari ehdottanut, että Kaupunginvaltuuston ostettavaksi päättämän höyryruoppaajan hinta maksettaisiin lainavaroista. Valiokunta ei kuitenkaan ole katsonut mainittua menoa sen laatuiseksi, että siihen periaatteelliselta kannalta olisi käytettävä kahta vuotta pitemmälle takaisinmaksuajalle otettuja lainavaroja, vaan että tarkoitukseen olisi käytettävä taksoitusvaroja. Tähän nähden valiokunta ehdottaa

tämän tuloerän poistettavaksi.

Sen mukaisesti mitä valiokunta on kolmannentoista pääluokan nimikkeen *Uutisrakennukset* kohdalla lausunut Hakaniementorin kauppahallin lisämäärärahasta, esittää valiokunta, että tähän b):n kohdalle lisätään seuraava erä:

Lisämääräraha Hakaniementorin kauppahallia varten 50,000 markkaa.

Samalla kun valiokunta muutoin puoltaa b):n kohdalla tehtyjä ehdotuksia, esittää valiokunta

että kaikkia näistä asioista tehtyjä päätöksiä on pidettävä ehdollisina sekä lopullisesti lisätyn Kaupunginvaltuuston ratkaisun ja Keisarilliselta Senaatilta sille hankitun vahvistuksen varassa olevina.

Tähän liittyen valiokunta lisäksi ehdottaa,

että Kaupunginvaltuusto Maistraatilta anois valittavaksi lisättyjä kaupunginvaltuusmiehiä käsittelemään ehdotuksia määrärahain käyttämisestä 1911 vuoden obligatsioonilainasta edellä mainittuihin tarkoituksiin.

Siihen viitaten mitä valiokunta on johdannossa lausunut ja kun toiselta puolen poistamalla eräitä Rahatoimikamarin ehdottamia menoja ja toiselta puolen korotta-

malla käytettävänä olevaa säästöä menojen ja tulojen välinen tasapaino on aikaan-
saatavissa ottamalla 1,000,000: — markan tilapäislaina, tarvitsematta Kamarin laskemaa
verotusta silti mainittavasti korottaa, on valiokunta katsonut voivansa ehdottaa,

*että kaupungin vakinaisissa tuloissa syntyvän vajauksen täyttämiseen
ehkä tarpeellinen laina määrätään enintään 1,000,000: — markaksi.*

Yhdestoista Osasto.

Taksoitus.

Siinä tapauksessa että Kaupunginvaltuusto hyväksyy edellä olevat valiokunnan
ehdotukset, mikäli ne koskevat meno- ja tuloeriä, on vuonna 1915 taksoittamalla
hankittava määrä Smk 6,869,707: 32. Kuluvana vuonna oli vastaava määrä Smk
5,893,264: 76.

Valiokunta sentähden ehdottaa

*että Kaupunginvaltuusto vahvistaisi käsiteltävänä olevan meno-
ja tulosääntöehdotuksen valiokunnan puoltamin muutoksin ja sen
ohessa määräisi, että vuonna 1915 on 6,869,707 markkaa 32 penniä
taksoittamalla otettava vuonna 1914 veroäyriä perusteella verovel-
vollisilta kunnan jäseniltä.*

Helsingissä, joulukuun 19 p:nä 1914.

Alfred Norrmén.

**A. E. Alfthan.
K. A. Paloheimo.
Artur Tollet.**

**Hugo Lindberg.
H. M. J. Relander.
Jalmar Castrén.**

A. V. Lindberg.

Säästöarviolaskelma joulukuun 15 päivältä 1914.

Säästö vuodelta 1913	Smk	1,641,000: —	
Siitä on käytetty vuonna 1914	”	<u>500,000: —</u>	1,141,000: —

Ylijäämää tulotileillä:

I. Korkoja:			
Erinäisiä korkoja	”	116,000: —	
II. Tontinlunastukset			
	”	384,000: —	
III. Kaupungin kiinteä omaisuus:			
Maanvuokria	10,000: —		
Torien vuokria	6,000: —		
Kadun erilleen aitaamisesta rakennus- yrityksiä varten	<u>12,000: —</u>		28,000: —
VI. Sekalaisia tuloja:			
Henkilökohtainen vaivaismaksu....	6,000: —		
Vaivaihoidon maksettava korvaus mielenvikaisten hoidosta Kivelän sairaalassa	5,000: —		
Sairaanhoidon Humaliston sairaalassa	5,000: —		
Tuloja kaupungin laboratorista ..	3,000: —		
Vaivaihoidon tulot	15,000: —		
Kasvatuslaitosten tulot	3,000: —		
Lihantarkastusaseman tulot	45,000: —		
Koiraverot	<u>3,000: —</u>		85,000: —
VIII. Kaupungin teknilliset laitokset:			
Vesijohtolaitos		60,000: —	
IX. Puhtaanapitolaitos:			
Myydystä lannasta		11,000: —	
Tuloja rahasäännön ulkopuolella:			
Kansanlastentarhain y. m. valtioapu		66,000: —	
		<u>Siirros</u>	750,000: — 1,141,000: —

Siirros 750,000: — 1,141,000: —

Säästöä määrärahoissa:

I.	<i>Kaupungin velat:</i>			
	Lainain y. m. korkoja		10,000: —	
IV.	<i>Katu- ja laituri- valaistus:</i>			
	Kaasuvalaistus	70,000: —		
	Sähkövalaistus	40,000: —		
	Petrolivalaistus	6,000: —	116,000: —	
VII.	<i>Terveyden- ja sairaanhoito:</i>			
	Marian sairaala	75,000: —		
	Kulkutautisairaala	10,000: —		
	Kivelän sairaala	8,000: —	93,000: —	
VIII.	<i>Vaiwaishoito</i>		17,000: —	
IX.	<i>Opetus- ja sivistyslaitokset:</i>			
	Kasvatustilat		32,000: —	
XII.	<i>Kaupungin teknilliset laitokset:</i>			
	Kaasutehdas	100,000: —		
	Sähkötehdas	100,000: —	200,000: —	1,218,000: —
				Smk 2,359,000: —

Vajausta lasketuissa tuloissa:

I.	<i>Korkoja:</i>			
	Tontinlunastusten korkoja		91,000: —	
III.	<i>Kaupungin kiinteä omaisuus:</i>			
	Kauppahallien vuokria		11,000: —	
V.	<i>Tuloa tuottavat oikeudet:</i>			
	Tuulaaki, liikennemaksut y. m.	415,000: —		
	Satamamaksut	119,000: —	534,000: —	
VI.	<i>Sekalaisia tuloja:</i>			
	Marian sairaalan sairaanhoito	11,000: —		
	Vaiwaishoidon maksettava korvaus sairaiden hoidosta kaupungin sai- raaloissa	20,000: —		
	Kotien desinfioiminen	10,000: —		
	Tuloja kaupungin työkunnasta	11,000: —		
	Rakennustarkastusmaksut	18,000: —	70,000: —	
				Siirros 706,000: — —: —

		Siirros	706,000: —	
VII.	<i>Valtioavut:</i>			
	Kansakoulujen ja kasvatuslaitosten		228,000: —	
XIII.	<i>Kaupungin teknilliset laitokset:</i>			
	Kaasutehdas	400,000: —		
	Sähkötehdas	<u>300,000: —</u>	700,000: —	
	Määrärahoja ylitetty:			
III.	<i>Kunnallishallinto:</i>			
	Kaupunginvaltuuston kanslia, tarverahat		20,000: —	
XII.	<i>Kaupungin teknilliset laitokset:</i>			
	Vesijohto		32,000: —	
XIII.	<i>Yleiset työt</i>		25,000: —	
XV.	<i>Sekalaisia menoja:</i>			
	Kaupungin talojen kalusto	5,000: —		
	Vähennys ja palautus	100,000: —		
	Kaupunginvaltuuston käyttövarat ..	<u>300,000: —</u>	405,000: —	2,116,000: —
				<u>Laskettu säästö vuoteen 1915 Smk 243,000: —</u>

Helsingin Rahatoimikonttori, joulukuun 16 päivänä 1914.

Iwar Timgren.

Yhdistelmä

Budjettivaliokunnan tekemistä muutoksista Maistraatin laatimaan
1915 vuoden meno- ja tulosääntöehdotukseen.

Menot.	Erä valiokun- nan ehdotuk- sen mukaan		Poistetut <i>menot</i> ja lisä- tyt <i>tulot</i>		Poistetut <i>tulot</i> ja lisätyt <i>menot</i>	
Kolmas Pääluokka.						
<i>Kunnallishallinto.</i>						
Rahatoimikonttori.						
Ylimääräiset apulaiset	17,000	—	3,000	—	—	—
Kaupungin yleisten töiden Hallitus ja Rakennuskonttori.						
Määräraha kesäloman hankkimiseksi työn- tekijöille	14,000	—	—	—	5,000	—
Revisionikonttori.						
1 vahtimestari	1,200	—	—	—	800	—
Taksoituksenvalmistelu.						
Ylimääräiset apulaiset	14,400	—	2,000	—	—	—
Helsingin kaupungin museon lautakunta.						
Museonhoitajan palkkio	1,800	—	1,200	—	—	—
	Siirros	—	6,200	—	5,800	—

Siirros	—	6,200	5,800
Neljäs Pääluokka.			
<i>Katu- ja laituri- valaistus.</i>			
Kaasuvalaistus.			
575,000 m ³ kulutettua kaasua à 19.34 penniä m ³ :ltä	111,205	26,395	—
Lyhdynsytyttäjäin ja lampunhoitajain palkat	39,000	10,000	—
Muut katuväläistuksen kustannukset	16,000	2,420	—
Sähkövalaistus.			
280,000 kilowattitunnilta sähkövirtaa à 19 penniä	53,200	9,155	—
Kunnossapito ja kustannukset	19,645	5,000	—
Seitsemäs Pääluokka.			
<i>Terveyden- ja sairaanhoito.</i>			
Kivelän sairaala ynnä Greijuksen lisäsairaala.			
Kaluston kunnossapito ja täydennys sekä kaluston ja vaatteiden osto	40,000	3,000	—
Nickbyn mielisairaala.			
Henkilökunnan ruoka:			
27 hengen à 1: 10 päivässä	10,840	401	—
27 ” à 0: 80 ”	7,884	292	—
1 lämmittäjä à 0: 80 päivässä 8 kuukauden aikana	195	—	195
Laboratorio terveydellisiä tutkimuksia varten.			
Koneiden ja kirjakokoelmain kunnossapito, näytteiden y. m. osto	3,500	500	—
Kirjakokoelman täydentämiseen	400	600	—
Siirros	—	63,963	5,995

	Siirros	—	63,963 50	5,995
Kahdeksas Pääluokka.				
<i>Vaivaishoito.</i>				
Vaivaishoitohallitus.				
Puheenjohtaja		3,000	—	1,800
Apurahoja ja kustannuksia laitoksen ulkopuolella olevia köyhiä varten.				
Suoranaisia apurahoja:				
b) puutteenalaisille, joilla ei ole ehdotonta oikeutta vaivaishoitoon		70,000	5,000	—
Sekalaista.				
Määräraha Kaupunkilähetykselle kotonaan työskent. puutteenalaisten avustamiseksi töitä antamalla		5,000	—	5,000
Yhdeksäs Pääluokka.				
<i>Opetus- ja sivistyslaitokset.</i>				
Käsityöläiskoulut.				
Palkkionlisäystä 2 alityömasterille $\frac{1}{9}$ asti		700	87 50	—
Yksityisten hoidettaviksi annetuista sekä vastaista kasvatusta varten		10,000	—	2,000
Kymmenes Pääluokka.				
<i>Kaupungille kuuluvat yleiset rasitukset.</i>				
Majoitus.				
Ehdollisesti nykyisen sotatilan johdosta ..		—	225,000	—
Palkanlisäystä puheenjohtajalle, sihteerille, majoitusmasterille ja kielenkääntäjälle sota-aikana à 325: — kuukaudessa		3,900	—	3,900
	Siirros	—	294,051	18,695

	Siirros	—	294,051	18,695
Kahdestoista Pääluokka.				
<i>Kaupungin Teknilliset laitokset.</i>				
<i>Kaasutehdas.</i>				
Valmistus.				
<i>b) Kaasunvalmistuksen aine- ja työ-</i>				
<i>kustannukset.</i>				
Tavallisia kaasuhiiliä noin 18,600 tonnia..		678,800	8,000	—
Katuvalaistuksen kustannukset.				
Lyhdynsytyttäjät ja lampunhoitajat		39,000	10,000	—
Hekkuttimet ja silinterit		4,000	1,000	—
Lyhtyjen, patsaiden ja lyhtyjohtojen kunnossapito		7,000	1,000	—
Varasto ja näyttely.				
Näyttely-, myymälä- ja varastohuoneistojen vuokra		9,600	900	—
<i>Sähkötehdas.</i>				
Käyttöaineet.				
14,700 tonnia kivihiiliä à Smk 30: —....		441,000	9,000	—
4. Katuvalaistus.				
Katujen sähkövalaistuksen kunnossapito ja kustannukset		19,445	5,155	—
Kolmastoista Pääluokka.				
<i>Yleiset työt.</i>				
<i>Rakennukset ja talot.</i>				
Uutisrakennukset.				
Toivoniemen kasvatuslaitoksen muutos- ja lisärakennustyöt		19,000	—	1,000
	Siirros	—	329,106	19,695

	Siirros	—	329,106	19,695
Hakasalmen huvilaa ympäröivä aitaus....		—	800	—
Tukimuurin valmistus sekä pihamaan tasoi- tus Kallion paloasemalla.....		—	19,500	—
Aitauksen tekeminen s:n		—	5,500	—
Uusi kansakoulutalo, valmistavat työt		—	3,000	—
Kiinteistöjen hankinta.				
Vuorikadun tonttien N:ojen 10 ja 12 sekä Mikonkadun tonttien N:ojen 15 ja 17 osto		1,139,900	—	19,900
<i>Kadut ja yleiset paikat.</i>				
Korjaus ja kunnossapito.				
Erinäisten katuosain päällystäminen sili- kaattivierroksella kaupunginviranomais- ten määr. mukaan		—	4,000	—
Kaivopuiston L. Lehtokujan pintatervaus ja osittainen vierroksen uudistus		—	3,900	—
Uutistyöt.				
Katajanokan Pohjoisrannan päällystäminen ketokivillä L. Satamakadun ja makasiini- tonttien väliltä		—	3,000	—
Porvoonkadun eteläpuoliskon tasoitus Siun- tion- ja Karjalankadun väliltä		—	3,800	—
<i>Kanavat ja viemärit.</i>				
Uutistyöt.				
Katkaiseva lokaviemäri Hesperian puistosta Töölön sokeritehdasalueen halki Savilan viereiseen puhdistuslaitokseen		25,200	—	25,200
<i>Satamat.</i>				
Korjaus ja kunnossapito.				
Rahapajanrannan itäisimmän osan uudesti rakentaminen		—	210,000	—
	Siirros	—	582,606	64,795

	Siirros	—	582,606	64,795
Puhtaanapitolaitos.				
Korjaus ja kunnossapito.				
Hiekkavajain maalaus		—	1,200	
Työkalut.				
Työkaluja kaupungin pajaan:				
1 sähkömoottori		—	1,000	
Käyttöakseli laakerineen		—	500	
Kierteenleikkaussorvi		—	3,000	
Amerikalainen pilariporakone		—	1,500	
Neljästoista Pääluokka.				
Eläkkeet ja apurahat.				
<i>B. Huhtik. 15 p:nä 1913 vahvistetun ohjesäännön mukaan.</i>				
Kaasutehtaantyöntekijä Aleksander Pettersson		1,000	—	1,000
Viidestoista Pääluokka.				
Sekalaiset menot.				
Kaupungin historian julkaisemisesta oleviin kustannuksiin		8,000	—	8,000
	Siirros	—	589,806	73,795

	Siirros		589,806	73,795
Tulot.				
Säästöä edelliseltä vuodelta	400,000	200,000	—	—
Kuudes Osasto.				
Sekalaiset tulot.				
Lihantarkastusaseman tulot	180,000	—	20,000	—
Seitsemäs Osasto.				
Valtioavut.				
Kansakouluille	222,409 75	—	375 10	—
Valmistavalle poikain ammattikoululle	27,449 99	—	4,043 75	—
Kahdeksas Osasto.				
<i>Kaupungin teknilliset laitokset.</i>				
Kaasutehdas.				
Korvausta katuvalaistuksesta	166,205	—	38,815	—
Sähkötehdas.				
Korvausta katuvalaistuksesta	72,845	—	14,155	—
Kymmenes Osasto.				
<i>Lainat.</i>				
a) Kustannuksia Murtokadun teettämisestä	1,311,000	19,900	—	—
	Siirros	—	809,706	151,183 85

Siirros	—	809,706	151,183 85
b) Rahapajanrannan uudestirakentaminen	—	—	210,000
Höyryruoppajan osto	—	—	45,000
Lisämääräraha Hakaniementorin kauppahallia varten	50,000	50,000	—
c) Lainaa 2 vuotta lyhemmäksi takaisinmaksuajaksi kaupungin vakinaisissa tu-loissa sotatilan johdosta esiint. vajauksen täyttämiseksi, enintään	1,000,000	—	600,000
Yhdestoista Osasto.			
Taksoitus.			
Se määrä, mikä lisäksi tarvitaan ja on kunnan verovelvollisilta jäseniltä taksoitettava, on	6,869,707 32	146,477 85	—
Yhteensä	—	1,006,183 85	1,006,183 85

Helsingin kaupungin 1915 v. meno- ja tulosääntö.

Kaupunginvaltuuston vahvistama jouluk. 29 p:nä 1914.

Muist. Satunnaiset menot ja tulot ovat merkityt tähdellä *.

Luku.	Momentti.		Menon laatu 58 §:n mukaan Keis. asetuksia 8 piti joulukuuta 1872	Menot.	Sum.	7 ^{mi}
Ensimmäinen Pääluokka.						
Kaupungin velat.						
I	1	K. S:in päät. 17/5 1876	a	1876 vuoden vesijohtolainasta, joka ³¹ / ₁₂ 1914 on Smk 774,800:—, suoritetaan ¹ / ₅ 1915 kuoletusta	48,700—	
I	2			sekä ¹ / ₅ ja ¹ / ₁₁ korkoa à 5 0/0, yhteensä	37,522 50	
I	3			Mahdollinen kurssitappio arvotuista, kaupunginkassassa olevista obligatsioneista	900—	
				<i>I Luku. Smk 87,122: 50.</i>		
II	1	K. S:in päät. 4/8 1882	a	1882 vuoden uutisrakennus- ja järjestelylainasta, joka ³¹ / ₁₂ 1914 on Smk 91,000:—, suoritetaan ¹ / ₅ 1915 kuoletusta	91,000—	
II	2			sekä ¹ / ₅ korkoa 4 ¹ / ₂ 0/0 mukaan	2,047 50	
				<i>II Luku. Smk 93,047: 50.</i>		
III	1	K. S:in päät. 26/3 1892	a	1892 vuoden obligatsioonilainasta, joka ³¹ / ₁₂ 1914 on Smk 3,935,500:—, suoritetaan ¹ / ₅ 1915 kuoletusta	41,000—	
III	2			sekä ¹ / ₅ ja ¹ / ₁₁ korkoa 4 ¹ / ₂ 0/0 mukaan	176,175—	
III	3	Lainakontrahd. muk.	a	Provisiojeja, kurssierotuksia y. m.	900—	
				<i>III Luku. Smk 218,075:—.</i>		
IV	1	K. S:in päät. 4/8 1897 S:n 25/1 1898	a	1898 vuoden obligatsioonilainasta Smk 7,000,000:—, josta ³¹ / ₁₂ 1914 asti on laskettu liikkeeseen Smk 4,000,000:— ja on lunastamatta 2,610,000:—, suoritetaan ¹ / ₅ 1915 kuoletusta	33,000—	
					Siirros	481,245—

1 P.L.

					Siirros	431,245	—
IV	2				sekä 1/2 ja 1/8 korkoa à 3 1/2 %/o	91,350	—
IV	3	Lainakontrahd. mukaan	a		Provisioneja, kurssierotuksia y. m.	2,000	—
					<i>IV Luku. Smk 126,350: —.</i>		
V	1	K. S:in päät. 25/1 1900 ja 30/1 1900	a		1900 vuoden obligatsioonilainasta, joka 31/12 1914 on Smk 2,725,500: —, suoritetaan 1/8 1915 kuoletusta	25,500	—
V	2				sekä 1/2 ja 1/8 korkoa à 4 %/o	109,020	—
V	3	Lainakontrahd. mukaan	a		Provisioneja, kurssierotuksia y. m.	2,000	—
					<i>V Luku. Smk 136,520: —.</i>		
VI	1	K. S:in päät. 10/9 1902	a		1902 vuoden obligatsioonilainasta, joka 31/12 1914 on Smk 7,399,500: —, suoritetaan 1/12 1915 kuoletusta	64,000	—
VI	2				sekä 1/6 ja 1/12 korkoa à 4 %/o	295,980	—
VI	3	Kvsto 22/9 1908	b		Lainasta Ranskan valtiolle menevä vero y. m. 25,000: —		
		Lainakontrahd. mukaan	a		Provisioneja, kurssierotuksia y. m. 6,000: —	31,000	—
					<i>VI Luku. Smk 390,980: —.</i>		
VII	1	K. S:in päät. 9/2 1909 ja 7/5 1909	a		1909 vuoden obligatsioonilainasta, joka 31/12 1914 on Smk 15,650,845: —, suoritetaan 1/5 1915 kuoletusta	103,115	—
VII	2				sekä 1/5 ja 1/11 korkoa 4 1/2 %/o mukaan	701,998	95
VII	3	Lainakontrahd. mukaan	a		Provisioneja, kurssierotuksia y. m.	14,000	—
					<i>VII Luku. Smk 819,113: 95.</i>		
VIII	1	K. S:in päät. 9/5 1911 ja 30/6 1911	a		1911 vuoden obligatsioonilainasta, joka 31/12 1914 on Smk 24,707,863: —, suoritetaan 1/6 1915 kuoletusta	160,960	—
VIII	2				sekä 1/6 ja 1/12 korkoa 4 1/2 %/o:n mukaan	1,108,222	44
VIII	3	Lainakontrahd. mukaan	a		Provisioneja, kurssierotuksia y. m.	20,000	—
					<i>VIII Luku. Smk 1,289,182: 44.</i>		
IX	1	K. S:in päät. 8/5 1913 ja 14/5 1913	a		1913 vuoden obligatsioonilainasta 5,025,000 markasta, josta 31/12 1914 asti on laskettu liikkeen Smk 4,705,008: — ja on lunastamatta Smk 4,638,544: —, suoritetaan 2/1 1915 kuoletusta	70,216	—
IX	2				sekä 2/1 ja 1/7 korkoa 5 %/o:n mukaan	230,171	80
					<i>IX Luku. Smk 300,387: 80.</i>		
X	1	Kauppakirjan mukaan	a		Vilhonkadun tontin ja talon N:o 1 a ostoa varten otetusta, alkuaan Smkan 30,000: — lainasta, suoritetaan 1/4 ja 1/10 1915 korkoa 4 1/2 %/o:n mukaan	1,147	69
					<i>X Luku. Smk 1,147: 69.</i>		
XI	1	K. S:in päät. 10/6 1910 Kvsto 14/4 1910 Kauppakirj. mukaan	a*		Nybondaksen talon hallintaoikeuden lunastamista varten otetusta lainasta, joka 31/12 1914 on		
					Siirros	3,461,926	88

				Siirros	3,461,926 88
XI	2			Smk 60,000: —, maksetaan $\frac{1}{11}$ 1915 kuole- tusta 12,000 — sekä $\frac{1}{11}$ 1915 korkoa 5 %:n mukaan..... 3,000 — <i>XI Luku. Smk 15,000: —.</i>	
XII	1	c*		Lainain korkoa y. m. 75,000 — <i>XII Luku. Smk 75,000: —.</i>	
1 P.L. Smk 3,551,926: 88.					
Toinen Pääluokka.					
Kaupungin virastot.					
Maistraatti.					
I	1			Palkkaukset:	
			b	1 Kunnall. pormest., palkk. 7,000: — palkkiota 5,000: —	12,000: —
			b	1 Oikeusraatimies, palkk. 6,000: — sijaisen palkkio kesä- loman aikana 700: —	6,700: —
			b	2 Kunnall. raatim., palkkaa à 4,000: — palkkiota à 2,000: — korotusta 5 v:n pal- veluksesta à 500: — sijaisen palkkio kesä- loman aikana à 250: —	13,500: —
			b	2 Notaaria, palkkaa à .. 1,600: — sijaisen palkkio kesä- loman aikana à 200: —	3,600: —
					35,800 —
I	2	c		Tarverahoja 10,000 — <i>I Luku. Smk 45,800: —.</i>	
Raastuvanoikeus.					
II	1			Palkkaukset:	
			b	1 Oikeuspormestari, palkkaa 7,000: — palkkiota 5,000: —	12,000: —
			b	5 Vanhempaa Oikeus- raatimiestä, palkk. à 6,000: — palkkiota à 2,000: — korotusta 10 v:n pal- veluksesta à 1,500: —	47,500: —
				Siirros	59,500: —
					3,597,726 88

2 P.L.

			Siirros	59,500: —	3,597,726 88
1907 v:n rahaa-sääntö	b	2 Vanhempaa Oikeus- raatimiestä, palkkaa à	6,000: —		
		palkkiota à	2,000: —		
1907 v:n rahaa-sääntö	b	korotusta 5 v:n pal- veluksesta à	750: ..	17,500: —	
		3 Nuorempaa Oikeus- raatim., palkk. à	4,000: —		
1907 v:n rahaa-sääntö Kvsto 16/1 1912	b	korotusta 5 v:n palve- luksesta à	500: —	13,500: —	
		1 Nuorempi Oikeusraatimies, palkkaa	4,000: —		
S:n 30/5 1911	b	Palkkio 3:lle osaston- puheenjohtajalle à ..	1,000: —	3,000: —	
		Neljän puheenjohtajan sijaisen palkkio kesä- loman aikana, kunkin	350: —	1,400: —	
1907 v:n rahaa-sääntö Kvsto 30/5 1911	b	Seitsemän jäsenen sijai- sen palkkio kesäloman aikana à	250: —	1,750: —	
		1 Siviilipöytäkirjan notaari	1,600: —		
1907 v:n rahaa-sääntö Kvsto 30/5 1911	b	6 Rikosasiainpöytäkirjan notaaria à	4,000: —	24,000: —	
		Seitsemän notaarin sijai- sen palkkio kesäloman aikana à	250: —	1,750: —	
S:n 29/10 1912 9/9 1913 11/11 1913 20/10 1914	b*	Lisämääräraha väliaikaista viidettä Raastuvanoikeuden osastoa varten:			
		Puheenjohtaja, palkkiota	1,000: —		
S:n 1/4 1913	b*	Puheenjohtajan sijainen, palkkiota	4,200: —		
		Sijaisen palkkio pu- heenjohtajan kesälo- man aikana	350: —		
S:n 11/6 1912	b*	Varapuheenjohtajan sijai- sen palkkio	4,200: —		
		1 Ylimäär. oikeusraatimies	3,000: —		
S:n 1/4 1913	b*	2 Rikosasiain notaaria à	4,000: —	8,000: —	
		2 Ylim. kaupunginpalv. à 2,000: —	4,000: —		
S:n 11/6 1912	b*	Palkkiota yhden ylimäär. oikeusraatimiehen ja			
		2 rikosnotaarin sijai- sille kesälom. aikana, kullekin 250: —	750: —		
			Siirros 25,500: —	128,000: —	3,597,726 88

				Siirros 25,500: — 128,000: —	3,597,726 88
		Kvsto 11/6 1912	b*	Palkkiota 2 kaupungin- palvelijan kesäloman aikaisille sijaisille à 50: — 100: — 25,600: —	
		S:n 16/4 1912 11/11 1913 20/10 1914	b*	Lisämääräraha Raastuvanoikeuden 1:sen osaston väliaikaista toista jaostoa varten: Puheenjohtaja, palkkiota 1,500: — Puheenjohtajan sijainen, palkkiota 3,000: — Palkkiota puheenjohta- jan sijaiselle kesälo- man aikana 100: — Varapuheenjohtaja, palkk. 5,000: — 1 Ylimääräinen oikeus- raatimies 2,400: — Ylimääräisen oikeusraati- miehen sijaisen palk- kio kesäloman aikana 250: — 1 Ylimäär. kaupunginpalv. 1,400: — 13,650: —	167,250 —
II	2	S:n 11/11 1913	b*	Ylimäär. pöytäkirjanpito Raastuvan- oikeuden 1:sen osaston väliaikai- sella jaostolla 1,200: —	
			c	Tarverahoja 11,000: —	12,200 —
				<i>II Luku. Smk 179,450: —.</i>	
				Syyttäjät.	
III	1	1886 v:n rahas. Kvsto 28/12 1906	b	1 Kaup. viskaali, palkk. 4,000: — palkkiota 2,000: — korotusta 10 v:n pal- veluksesta 800: —	
		S:n 29/12 1896	b	taatusta kokonaistu- losta, 800 markasta, paloviinan, mallas- ja muiden väkijuomain kauppaa koskevien asetusten rikkomises- ta tuomituita sak- koja, merkitään ar- violta 600: — 7,400: —	
		1886 v:n rahas. Kvsto 28/12 1906	b	2 Kaup. viskaalia, palkk. à 4,000: — palkkiota à 2,000: —	
		S:n 29/12 1896	b	taatusta kokonaistu- losta, 800 markasta,	
				Siirros 12,000: — 7,400: —	3,777,176 88

2 P.L.

				Siirros 12,000: —	7,400: —	3,777,176	88
		Kvsto 29/12 1896	b	paloviinan, mallas- ja muiden väkijuomain kauppaa koskevien asetusten rikkomisesta tuomituista sakkoja, merkitään arviolta	600: —	13,200: —	
		S:n 20/10 1914	b*	1 Ylimääräinen kaupunginviskaali . .	4,000: —		
		S:n 30/12 1911	b	Sijaisten palkkiot 4 kaupunginviskaalin kesäloman aikana, kunkin	250: —	1,000: —	25,600
				III Luku. Smk 25,600: —.			
				Maistraatin ja Raastuvanoikeuden yhteiset apulaiset ja palvelijat.			
IV	1			Palkkaukset:			
		1886 v:n rahas. Kvsto 30/5 1911	b	1 Maistraatinsihteeri ja Julkinen notaari, palkkaa	2,500: —		
		30/12 1911	b	sijaisen palkkio kesäloman aikana	200: —	2,700: —	
		S:n 24/11 1896	b	1 Aktuaari	4,000: —		
		30/5 1911	b	1 Reistraattori, palkkaa korotusta 5 v:n palveluksesta	200: —		
		29/12 1914	b	sijaisen palkkio kesäloman aikana	150: —	3,350: —	
		S:n 30/12 1912	b	1 Reistraattorinapulainen	1,500: —		
		1886 v:n rahas. Kvsto 19/11 1907	b	1 Kanslisti, palkkaa	1,800: —		
		16/3 1909	b	sijaisen palkkio kesäloman aikana	100: —	1,900: —	
		30/5 1911	b	1 Arkistoapulainen, palkkaa	1,800: —		
		30/12 1911	b	henkilökoht. lisäystä	300: —	2,100: —	
		30/12 1912	b	1 Venäjän kielen kääntäjä	4,800: —		
		1886 v:n rahas. Kvsto 29/12 1892	b	1 Saksan kielen kääntäjä	300: —		
		30/12 1910	b	1 Kaupunginpalv. Maistraatissa, palkkaa	1,500: —		
		1886 v:n rahas. Kvsto 19/12 1901	b	korotusta 10 vuoden palveluksesta	400: —	1,900: —	
		28/12 1906	b	1 Kaupunginpalv. Maistraatissa, palkkaa	1,500: —		
		1886 v:n rahas. Kvsto 2/5 1888	b	korotusta 10 v:n palveluksesta 1/4:stä 1915	350: —	1,850: —	
		11/6 1895	b				
		19/12 1901	b				
		28/12 1906	b				
		30/12 1911	b				
		1/4 1913	b				
				Siirros	24,400: —	3,802,776	88

					Siirros	24,400: —	3,802,776 88
				1	Kaupunginpalv. Maistraatin kansl., palkkaa korotusta 10 v:n palveluksesta	2,000: — 400: —	2,400: —
			b	1	Kaupunginpalv. Maistraatin kansl., palkkaa korotus 5 vuod. palveluksesta	2,000: — 200: —	2,200: —
				3	Kaupunginpalv. Maistraatin kansl., palkkaa à Kesäloman hankkimiseksi 7 kaupunginpalvelijalle Maistraatissa à 50: —	2,000: —	6,000: — 350: —
				1	Kaupunginpalv. Raast. oikeudessa, palkkaa .. korotusta 10 vuoden palveluksesta	1,400: — 400: —	1,800: —
			b	1	Kaupunginpalv. Raastuvanoikeudessa, palkkaa ..	1,400: —	1,400: —
				3	Kaupunginpalv. Raast. oikeudessa, palkkaa à korot. 10 v:n palveluksesta à	2,000: — 400: —	7,200: —
				3	Kaupunginpalv. Raastuvanoikeud., palkk. à korotusta 5 vuoden palveluksesta à	2,000: — 200: —	6,600: —
			b		Kesäloman hankkimiseksi 8 kaupunginpalvelijalle Raastuvanoikeudessa à 50: —	400: —	52,750
					<i>IV Luku. Smk 52,750: —.</i>		
				Ulosottolaitos.			
				Palkkaukset:			
			b	1	Ens. Kaup. vouti, palkk. palkkiota .. korotusta 10 v:n palveluksesta	3,000: — 1,000: — 1,000: —	5,000: —
					Siirros	5,000: —	3,855,526 88

V

1

S:n 17/10 1899

2 P.L.

				Siirros	5,000: —	3,855,526 88	
	Kvsto 29/12 1896	b	{ 1 Toin. Kaup. vouti, palkk. 3,000: — palkkiota 3,000: — korotusta 5 v:n palveluksesta 500: —		6,500: —		
	S:n 13/5 1913	b	Ensim. ja toisen kaupunginvoudin sijaisen palkkio kasäloman aikana		500: —		
	S:n 26/4 1910	b	Avustava Toinen Kaupunginvouti		2,400: —		
	S:n 17/10 1899	b	1 Kriminaalieksek. palkk. 3,000: — määräraha kanslia-apul. ja puht. kirj. varten 1,000: —		4,000: —		
	30/12 1908						
	S:n 24/11 1896	b	1 Ulosottoapulain., palkk. korotusta 5 vuoden palveluksesta 1/1:stä 1915 200: — 3 Ulosottoapulaista, palkkaa à 2,800: — 3 Ulosottoapulaista, palkkaa à 2,800: — korotusta 10 vuoden palveluksesta à 400: — 3 Ulosottoapulaista, palkkaa à 2,800: — korotusta 5 vuoden palveluksesta à 200: — 2 Ulosottoapulaista, palkkaa à 2,800: — 4 Ulosottoapulaista, palkkaa à 1,600: — korotusta 10 vuoden palveluksesta à 400: — 4 Ulosottoapulaista, palkkaa à 1,600: — korotusta 5 v:n palveluksesta à 200: — 9 Ulosottoapulaista, palkkaa à 1,600: —		3,000: —		
	29/12 1896						
	21/12 1897						
	29/12 1905						
	28/12 1906						
	30/4 1912						
	1/4 1913						
	S:n 24/11 1896	b	2 Ulosottoapulaista, palkkaa à 2,800: — 4 Ulosottoapulaista, palkkaa à 1,600: — korotusta 10 vuoden palveluksesta à 400: — 4 Ulosottoapulaista, palkkaa à 1,600: — korotusta 5 v:n palveluksesta à 200: — 9 Ulosottoapulaista, palkkaa à 1,600: —		9,600: —		
	6/3 1906						
	28/12 1906						
	30/12 1907						
	30/12 1908						
	11/6 1912						
	1/4 1913						
	S:n 24/11 1896	b	1 Ulosottoapul. Böleä vart., palkkaa Apumaksu lainopillisen apulaisen palkkaamiseksi kaupunginvoudin-kontt. Maist. määr. mukaan 2,400: —		14,400: —		
	29/12 1896						
	21/12 1897						
	29/12 1905						
	28/12 1906						
	16/12 1912						
	S:n 30/4 1912	b	1 Ulosottoapul. Böleä vart., palkkaa		1,800: —		
	S:n 30/12 1909	b	Apumaksu lainopillisen apulaisen palkkaamiseksi kaupunginvoudin-kontt. Maist. määr. mukaan		2,400: —	87,800 —	
V	2 Vuokrakirjan mukaan.	c	Huoneiston vuokra		5,100: —		
		c	Lämpö		800: —		
			Valaistus		400: —		
			Siirros	6,300: —	3,943,326 88		

					Siiros	6,300:—	3,943,326	88	
V	3		c	{	Siivoaminen	600:—	6,900	—	
					Tarverahat		300	—	
					<i>V Luku. Smk 95,000:—</i>				
					Sekalaista.				
VI	1	Kvsto ^{3/9} 1882 ^{16/11} 1886 ^{30/12} 1910	b	{	Alistettujen asiain pöytäkirjojen puhtaaksikirjoi-		3,200	—	
						tus sekä syyttäjille			
VI	2		c	{	Arkiston tarverahat		6,000	—	
					<i>VI Luku. Smk 9,200:—</i>				
					<i>2 P.L. Smk 407,800:—</i>				
					Kolmas Pääluokka.				
					Kunnallishallinto.				
					Kaupunginvaltuusto.				
I	1				Palkkaukset:				
		Kvsto ^{27/2} 1912 ^{30/12} 1913	b	{	1 Sihteeri, palkkaa	10,000:—			
						1 Apulaissihteeri, palkkaa	8,000:—		
					1 Notaari, palkkaa	6,000:—			
					1 Kanslisti, palkkaa	2,400:—			
					korotusta 5 v:n pal-				
					veluksesta	240:—	2,640:—		
		S:n ^{27/2} 1912 ^{30/12} 1913	b	{	1 Vahtimestari	1,800:—			
						1 Vahtimestarinapulainen	900:—		
I	2	Vuokrakirjan muk.	c	{	Kaupunginvalt. huoneist. vuokra ..	10,100:—		29,340	
						Valaistus	500:—		10,600
I	3		c	{	Tarverahat			35,000	
					<i>I Luku. Smk 74,940:—</i>				
					Rahatoimikamari.				
II	1				Palkkaukset:				
		Kvsto ^{16/12} 1913	b	{	1 Puheenjohtaja	6,000:—			
						5 Jäsentä à 25 markkaa koko-		12,000:—	
						ukselta kullekin jäsenelle			
					1 Sihteeri, palkkaa	12,000:—			
					korotusta 5 v:n pal-				
					veluksesta	1,200:—	13,200:—		
					Siiros	31,200:—	4,034,666	88	

3 P.L.

					Siirros	31,200: —	4,034,666 88
				1	Apulaissihteeri, palkkaa	8,000: —	
					korotusta 5 v:n palveluksesta	800: —	8,800: —
				1	Apulaissihteeri, teknikko, palkkaa	10,000: —	
				1	Asiamies, palkkaa	6,000: —	
				1	Notaari, palkkaa	6,000: —	
				1	Pöytäkirjuri, palkkaa	4,200: —	
		Kvsto 16/12 1913	b	1	Kanslisti, palkkaa	2,400: —	
					korotusta 10 v:n palveluksesta	480: —	2,880: —
				1	Kanslisti, palkkaa	1,800: —	
				1	Vahtimestari, palkkaa	1,800: —	
					korotusta 10 v:n palveluksesta	360: —	
					henkilökoht. lisäystä	200: —	2,360: —
				1	Vahtimestarinapulainen, palkkaa	1,200: —	74,440 —
II	2		c		Tarverahat, siivoaminen y. m.		15,000 —
II	3		d		Arvaamattomiin tarpeisiin		20,000 —
					<i>II Luku. Smk 109,440: —</i>		
					Rahatoimikonttori.		
III	1				Palkkaukset:		
				1	Kaup. kamreeri, palkk.	5,000: —	
					palkkiota	5,000: —	
					korotusta 5 v:n palveluksesta	500: —	10,500: —
		1908 v:n rahäsääntö	b	1	Kaup. kasööri, palkk.	4,000: —	
					palkkiota	3,500: —	
					korotusta 10 vuoden palveluksesta	800: —	
		K. Asetus 8/9 1899 K. S:in kirje 9/8 1900	b		Korvausta menetetystä poissaolosakkojen osuudesta	800: —	9,100: —
		Kvsto 20/12 1913	b* & c*	1	Apulaiskasööri	6,000: —	
				1	Vanhempi Kaupungin-kirjanpitäjä, palkkaa	4,000: —	
					palkkiota	2,000: —	
					korotusta 5 v:n palveluksesta	400: —	6,400: —
		1908 v:n rahäsääntö	b	1	Nuorempi Kaupungin-kirjanpitäjä, palkkaa	3,000: —	
					palkkiota	2,000: —	
					Siirros	5,000: —	32,000: —
							4,144,106 88

				Siirros	5,000: —	32,000: —	4,144,106 88
				korotusta 5 v:n palveluksesta	300: —	5,300: —	
			b	1 Nuorempi Kaupungin-kirjanpitäjä, palkkaa ..	3,000: —		
				palkkiota	1,200: —	4,200: —	
			b	1 Vanhempi konttorikirj., palkkaa	2,000: —		
				palkkiota	600: —	2,600: —	
			b	3 Nuor. Konttorikirj., palkkaa à	2,000: —		
				palkkiota à	400: —		
				korotusta 10 v:n palveluksesta à	400: —	8,400: —	
				1 Vahtimestari, palkkaa henkilökoht. palkanlis.	1,800: —	2,000: —	
				200: —			
			c	1 Vahtimestari, palkkaa	1,800: —		
			c	1 Vahtimestarinapulainen	840: —		
			c	Ylimääräiset apulaiset	17,000: —		
				Palkkiota rahainperimisestä	600: —		74,740
			e	Palkkiota verolippujen jakelusta ..	4,500: —		
				Tarverahat	8,500: —		13,000
				<i>III Luku. Smk 87,740: —</i>			
				Liikennekonttori.			
				Palkkaukset:			
			b	1 Kamreeri, palkkaa ..	5,000: —		
				palkkiota	1,000: —		
				korotusta 10 v:n palveluksesta	1,000: —		
				henkilökoht. palkanlisäystä	1,000: —	8,000: —	
			b	1 Vanh. kirjanpit., palkk.	3,000: —		
				palkkiota	600: —		
				korotusta 5 v:n palveluksesta	300: —	3,900: —	
			b	1 Vanh. kirjanpit., palkk.	3,000: —		
				palkkiota	600: —	3,600: —	
			b	2 Nuor. kirjanpit., palkk. à	2,400: —		
				palkkiota à	600: —	6,000: —	
			b	1 Vanh. kasööri, palkk.	2,400: —		
				palkkiota	600: —		
				Siirros	3,000: —	21,500: —	4,231,846 88

1908 v:n rahasaäntö

Kvsto 30/12 1911

III 2

IV 1

S:n 11/12 1906 }
30/12 1910 }
30/12 1911 }

3 P.L.

				Siiros 3,000: —	21,500: —	4,231,846 88	
				korotusta 10 v:n palveluksesta	480: —	3,480: —	
			b	1 Nuor. kasööri, palkkaa palkkiota	2,100: — 300: —	2,400: —	
				1 Kirjanpitäjä, palkkaa palkkiota	2,400: — 600: —		
		Kvsto ^{11/12} 1906 ^{30/12} 1910 ^{30/12} 1911	b	korotusta 5 v:n palveluksesta	240: —	3,240: —	
				2 Vanh. konttorikirjuria, palkkaa à	1,800: —		
				palkkiota à	300: —	4,200: —	
				2 Nuor. konttorikirjuria, palkkaa à	1,800: —	3,600: —	
			b	1 Vaakamestari, palkk.	2,200: —		
				palkkiota	300: —		
		S:n ^{22/1} 1907 ^{30/12} 1910 ^{30/12} 1911	b	korotusta 5 v:n palveluksesta	220: —	2,720: —	
				2 Avust. vaakamestaria, palkkaa à	1,800: —		
				palkkiota à	300: —	4,200: —	
				9 Vahtimestaria, palkk. à	1,500: —	13,500: —	
			c	Ylimäär. apulaiset	11,520: —		
		S:n ^{30/5} 1911	b	Kamreerin apulaisen palkkaamiseen	1,200: —		
		S:n ^{6/12} 1910	b	Vuokra-apua vaakamestarille, joka punnitsee tavaroita muulloin kuin tullikäyttelyn yhteydessä	700: —		
		S:n ^{30/12} 1909 ^{30/12} 1910 ^{30/12} 1912	b	2 Koneenkäyttäjää lämpöjoht. vart.	2,900: —		
				2 Koneenkäyttäjää hissilait. vart. à 1,200: —	2,400: —		
		S:n ^{30/12} 1910 ^{30/12} 1913	b	1 Koneenkäyttäjääpul.	900: —		
		S:n ^{30/12} 1907	b	1 Päälymysmie	1,200: —	79,660 —	
		S:n ^{28/10} 1895	b				
				Mittaripalkkiot		1,440 —	
			c	Tullihuoneen, tullikamarin haaraosaston, tavaravajain ja muiden Liikennekonttorin alaisten huoneistojen:			
					Polttoaineet	10,000: —	
					Valaistus	7,500: —	
				Siiros 17,500: —		4,312,946 88	

IV

2

IV

3

				Siirros	17,500: —	4,312,946 88
IV	4		c	Vedenkulutus ynnä hydraulisten hissien käyttövesi	7,600: —	
				Kalusto	1,500: —	26,600 —
				4 Sähkö-tavarahissin käyttökustan- nukset	400: —	
				Tarverahat	5,500: —	5,900 —
				<i>IV Luku. Smk 113,600: —</i>		
V	1			Satamakonttori.		
				Palkkaukset:		
		1886 v:n rahas. Kvsto 21/11 1893	b	1 Satamakapteeni	3,000: —	
				4 0/0 kannantasum- masta	3,840: —	6,840: —
		S:n 1/10 1895	b	1 Sörnäsän satamamestari.....	2,400: —	
				1 Satamakonttorin kir- janpitäjä	3,500: —	
				korotusta 5 v:n palve- luksesta.....	350: —	
				1/2 0/0 kannantasum- masta	480: —	4,330: —
		S:n 30/4 1901 30/12 1913	b	1 Kasööri.....	2,400: —	
		S:n 28/12 1906 30/12 1911	b	1 Vanhempi satamavahtimestari ..	1,800: —	
		S:n 13/11 1898 30/12 1911	b	1 Nuorempi satamavahtimestari ..	1,600: —	
		S:n 30/12 1911	b	1 Tarkastuskonstaapeli	1,600: —	
		S:n 30/12 1908 30/12 1910	b	11 Satamakonstaapelia à 1,500: —	16,500: —	
				1 Sörnäsän satamakonstaapeli, paitsi asuntoa	1,400: —	
		S:n 28/12 1906 30/12 1910	b	2 Pakkaajaa ja runsimiestä à 900: —	1,800: —	
		S:n 30/12 1908	b	1 Parmaanmittaajain vanhin.....	1,000: —	
		S:n 11/4 1893 30/12 1911	b	2 Satamaviskaalia à 600: —.....	1,200: —	
			c	1 Pohjoissataman venelaiturin var- tija	900: —	
			c	1 Viaporin talvitien vartija	300: —	
				Ylimääräiset apulaiset:		
		S:n 27/12 1912	b* & c*	1 Satamakapteenin apulainen ..	6,000: —	
				1 Sörnäsän satamamestarin s:n..	2,400: —	
				Määräraha ylimäär. satamakonstaapeli- en palkkaamiseksi.....	20,000: —	72,470 —
				Siirros		4,417,916 88

3 P.L.

					Siirros	4,417,916 88
V	2		c	Höyrypurren vuokra ja moottori- veneen käyttökustannukset... 800: —		
		1 Moottoriveneenhoitaja, arviolta 7 kuukaudelta à 90: — 630: —				
V	3			Moottorikoneen talvihoito 100: —		1,530 —
		Määräraha tavarain poiskuljettami- seksi rantasilloilta 500: —				
				Nostokranan sähkökäyttökustann... 500: —		
				Valaistus 150: —		
				Polttopuut 750: —		
				Vedenkulutus 30: —		1,930 —
V	4			Tarverahat 1,100: —		1,100 —
				<i>V Luku. Smk 77,030: —</i>		
				Kaupungin yleisten töiden Hallitus ja Rakennus- konttori.		
VI	1			Palkkaukset:		
				Hallituksen jäsenten palkkio, à 20 mk kokoukselta 4,200: —		
				1 Sihteeri, palkkiota 3,000: —		
				1 Kaup. insinööri, palkk. 15,000: — korotusta 10 vuoden palveluksesta 3,000: —		
				matkarafoja 600: —	18,600: —	
				1 Työpäällikkö, palkkaa 10,000: — korotusta 10 vuoden palveluksesta 2,000: —		
				matkarafoja 500: —	12,500: —	
		Kvsto ^{11/10} 1910 } ^{8/11} 1910 } ^{30/12} 1911 } ^{30/12} 1912 } ^{30/12} 1913 }	b	2 Insinööriä katu-, viemäri- ja satama- rakennusosastolla, palkkaa kum- pikin 6,000: —		
				matkarafoja kumpikin 500: —	13,000: —	
				1 Kaup. arkkitehti, palkk. 10,000: — korotusta 5 v:n pal- veluksesta 1,000: —		
				matkarafoja 500: —	11,500: —	
				1 Avustava kaupungin- arkkitehti, palkkaa .. 6,000: —		
				matkarafoja 500: —	6,500: —	
				1 Kaup. asemak.-arkkit., palkkaa 10,000: —		
				Siirros 10,000: —	69,300: —	4,422,476 88

				Siirros 10,000: —	69,300: —	4,422,476	88
				korotusta 5 v:n palveluksesta	1,000: —		
				matkarahoja	500: —	11,500: —	
				1 Avust. kaup. asemakaava-arkkitehti		6,000: —	
				1 Geodeetti, palkkaa paitsi virkasivutuloja	5,000: —		
				korotusta 10 v:n palveluksesta	1,000: —		
				matkarahoja	500: —	6,500: —	
				1 Kaupunginpuutarhuri, paitsi asuntoa ja polttoaineita	3,000: —		
				korotusta 10 vuoden palveluksesta	600: —		
				henk. koht. palk. lis.	2,400: —	6,000: —	
				1 Puhtaanapitolait. joht., palkkaa	6,000: —		
				matkarahoja	500: —	6,500: —	
				1 Kamreeri, palkkaa	5,000: —		
				korotusta 10 vuoden palveluksesta	1,000: —	6,000: —	
				1 Kaup. rak. mest., palkk. korotusta 10 vuoden palveluksesta	800: —	4,800: —	
				1 Varastonhoit., palkkaa korotusta 5 v:n palveluksesta	400: —	4,400: —	
				1 Vanh. metsänvartija, paitsi asuntoa ja polttoaineita, palkkaa	1,200: —		
				korotusta 10 vuoden palveluksesta	240: —		
				henkilökoht. lis.	260: —	1,700: —	
				1 Nuor. metsänvartija, paitsi asuntoa ja polttoaineita, palkkaa	1,000: —		
				korotusta 10 vuoden palveluksesta	200: —	1,200: —	
				1 Vahtimestari, paitsi asuntoa ja polttoaineita	1,200: —	125,100	—
VI	2	c {	Ylimäär. insinööri- ja piirustaja-apulaiset			25,000	—
VI	3		Metsänvartija-apu ja metsänkasvatus			2,000	—
				Siirros		4,574,576	88

Kvsto ^{11/10} 1910 }
^{8/11} 1910 }
^{30/12} 1911 } b
^{30/12} 1912 }
^{30/12} 1913 }

3 H.T.

					Siirros	4,574,576 88
VI	4		c	Tarveaineet ja apuripäivätyöt mittauksissa		13,000 —
VI	5	Vuokrakirjan muk.		Huoneiston vuokra	12,000: —	
			c	Valaistus	1,000: —	
			c	Polttoaineet	2,280: —	
			c	Siivoaminen	2,275: —	17,555 —
VI	6			Tarverahat		8,000 —
VI	7	Kvsto ^{29/12} 1914	b	Määräraha kesäloman hankkimiseksi työntekijöille		14,000 —
				<i>VI Luku. Smk 204,655: —</i>		
				Tilastokonttori.		
VII	1			Palkkaukset:		
			b & c	1 Konttorinjohtaja, palkkaa	7,000: —	
			b & c	1 Aktuaari, palkkaa	4,500: —	
		S:n ^{27/9} 1910	b & c	1 Amanuenssi, palkkaa	3,600: —	
			b & c	1 Laskuapulainen, palkkaa	1,800: —	
			b & c	2 Laskuapulaista, palkk. à 1,500: —	3,000: —	
			b & c	1 Vahtimestari	600: —	
			c	Määräraha ylimääräisten apulaisten palkkaamiseen	3,900: —	
		S:n ^{21/1} 1913	b*	Määräraha 1909—1915 vuoden kunnalliskertomusten jouduttamiseksi	7,850: —	32,250 —
VII	2			Painatuskustannukset		20,000 —
VII	3	Välikirj. muk.		Konttorihuoneiston vuokra	1,700: —	
			c	Valaistus	130: —	
			c	Polttoaineet	250: —	2,080 —
VII	4			Tarverahat		3,000 —
				<i>VII Luku. Smk 57,330: —</i>		
				Rakennustarkastus.		
VIII	1			Palkkaukset:		
			b	1 Rakennustarkastaja, palkkaa	12,000: —	
			b	korotusta 5 v:n palveluksesta	1,200: —	
			b	matkarahoja	600: —	
		Kvsto ^{14/5} 1911	b	henkilökoht. palkanlis.	1,400: —	15,200: —
		^{28/5} 1913	b			
		^{29/12} 1914	b			
			b	1 Avustava rakennustarkastaja, palkkaa	9,000: —	
			b	matkarahoja	600: —	
			b	korotusta 5 v:n palveluksesta ^{1/5} :stä 1915	600: —	10,200: —
				Siirros	25,400: —	4,684,461 88

				Siirros	25,400: —	4,684,461 88	
			b	1 Rakennusinsin., palkkaa	9,000: —		
				matkaravoja	400: —	9,400: —	
				1 Kontrollööri, palkkaa	6,500: —		
				matkaravoja	500: —	7,000: —	
				1 Avustava rakennusinsinööri		4,800: —	
				1 Kanslisti		2,400: —	
				1 Apulaiskanslisti		1,500: —	
				Määräraha palvelijastoa ja kutsujen tiedoksi saattamista varten		2,800: —	
				Palkkio Terveystieteiden tutkimuslaitoksen valtuutetulle osanotosta rakennuskatselmuksiin		2,500: —	
				Määräraha kesäloman hankkimiseksi Rakennustarkastuskonttorin virkamiehille, Maistraatin määräyksen mukaan		2,000: —	
			Menetettyjen sivusaatavain korvausta kahdelle nykyään virassa olev., katselmustoimituksiin osaaottav. raatimiehelle à 4,000: —		8,000: —	65,800 —	
VIII	2	Kvsto 14/5 1911	c	Siivoaminen	700: —		
				Määräraha tarverahoja ja aineen-koetuskustannuksia varten	2,500: —		3,200 —
				<i>VIII Luku. Smk 69,000: —</i>			
				Revisionilaitos.			
				Palkkaukset:			
		S:n 9/10 1875 30/12 1910	b	a) Vuositilintarkastajain palkkiot	6,200: —		
		S:n 14/1 1902 10/9 1912		b) Kaupungin irtaimen omaisuuden katsastajain palkkiot	2,100: —		
				c) Revisionikonttori:			
		S:n 7/10 1911 30/12 1913	b	1 Kaup. revisori, palkk.	9,000: —		
				1 Revisori, palkkaa	6,000: —		
				1 Reistraattori, palkkaa	3,600: —		
				Revisionikonttorin apulaisten palkkioiksi	5,000: —		
		S:n 29/12 1914	b	1 Vahtimestari	1,200: —	33,100 —	
IX	2		c	Tarverahoja		2,000 —	
				<i>IX Luku. Smk 35,100: —</i>			
				Siirros		4,788,561 88	

3 P.L.

					Siirros	4,788,561 88
				Taksoituksenvalmistelu.		
				Palkkaukset:		
	X	1	} b & c	1 Puheenjohtaja, palkkaa 9,000: — korot. 5 v:n palveluk- sesta 1/6:sta 1915..... 525: —	9,525: —	
				2 jäsentä à 20 mk kokoukselta ..	4,000: —	
				1 Sihteeri, palkkaa.....	5,000: —	
				2 taksoituslautakunnan puheenjoh- tajaa, 20 mk kokoukselta, kumpi- kin	800: —	
				Ylimääräiset apulaiset	14,400: —	
				Ensitetöjen hankkimiseen	1,300: —	
				Palvelijasto	1,000: —	36,025
	X	2		Vuokra	1,400: —	
				Valaistus	400: —	
				Polttoaineet	600: —	
			Vedenkulutus	50: —	2,450	
	X	3	Tarverahat ja siivoaminen		3,600	
			<i>X Luku. Smk 42,075: —</i>			
			Holhouslautakunta.			
	XI	1	} c	Sihteerin palkkio	1,500: —	
				Vahtimestarinpalkkio, tarverahat y. m.	600: —	2,100
			<i>XI Luku. Smk 2,100: —</i>			
			Kunnan työnvälitystoimisto.			
			Palkkaukset:			
			1 Johtaja, palkkaa 4,800: — korot. 10 v:n palveluk- sesta	960: —	5,760: —	
			1 miesapulainen, palkk. 2,400: — korot. 5 v:n palveluk- sesta	240: —	2,640: —	
			1 naisapulainen, palkkaa 2,400: — korot. 5 v:n palveluk- sesta	240: —	2,640: —	
			1 naisapulainen	1,800: —		
			1 naisapulainen	1,500: —		
			Vahtimestari, paitsi asuntoa, poltto- puita ja valoa	1,440: —		
			1 konttoripoika	600: —	16,380	
					Siirros	4,849,116 88

				Siirros	4,849,116 88
XII	2		c	Polttoaineet	860: —
				Valaistus	100: —
				Vedenkulutus	100: —
XII	3			Tarverahat, siivoaminen y. m.	3,160 —
				<i>XII Luku. Smk 20,600: —</i>	
				Kasvatuslautakunta.	
XIII	1			Palkkaukset:	
			b	1 Puheenjohtaja	2,400: —
				5 Jäsentä à 20 mk kultakin kokoukselta	2,400: —
				1 Ammattihoitaja, palkkaa	8,000: —
				1 Kamreeri, palkkaa	3,600: —
				1 Lääkäri, palkkaa	3,000: —
				1 Kassanhoitaja	1,200: —
				Ylimääräiset apulaiset	3,000: —
				1 Vahtimestari	1,200: —
					24,800 —
XIII	2		c	Vuokra	3,000: —
				Polttoaineet	500: —
				Valaistus	500: —
XIII	3			Matkakulut	3,000: —
				Tarverahat, siivoaminen y. m.	5,000: —
				<i>XIII Luku. Smk 36,800: —</i>	
				Helsingin kaupungin museon lautakunta.	
XIV	1		b & c	Palkkaukset:	
		S:n 21/10 1908 13/6 1911 8/10 1911 29/12 1914		Museonhoitajan palkkio	1,800: —
				Vahtimestari, paitsi asuntoa ja lämpöä	600: —
		S:n 26/3 1911	b	Lämmittäjä, paitsi asunt. ja polttop.	1,200: —
XIV	2			Valokuvaukseen sekä museoesineiden, valokuvain y. m. ostoon	4,000 —
XIV	3		c	Polttoaineet	1,000: —
				Valo	150: —
				Vedenkulutus	100: —
XIV	4			Tarverahat, siivoaminen y. m.	1,900 —
				<i>XIV Luku. Smk 10,750: —</i>	
				Sosiaalilautakunta.	
XV	1		e	Palkkaukset:	
				Palkkio lautakunnan puheenjohtajalle ja jäsenille	3,000: —
				Siirros	3,000: —
					4,900,886 88

3 P.L.

					Siiros	3,000:—	4,900,886 88
		Kvsto ^{15/4} 1913 _{28/5} 1914	b	1 Sihteeri, palkkaa.....	5,000:—		
				Kesäloman aikaisen sijaisen palkkio	150:—		
				1 Vahtimestarin apulainen.....	300:—		
			c	Kaupungin yleishyödyll. rakennuslainarahaston hoitojaoston palkkio	1,500:—		
				Kunnan työväenasuntojen hoitojaosto, palkkio	600:—		10,550
XV	2			Lautakunnan tarverahat.....	1,500:—		
				Hoitojaoston s:n.....	500:—		2,000
XV	3	S:n ^{28/4} 1908 _{30/12} 1908 _{30/12} 1910	b	a) Asunnot Hietaniemenkadun N:oissa 5—23:			
				Isännöitsijä, paitsi asunt., palkkiota	600:—		
				Talonmies, samalla lämmittäjä, s:n s:n, palkkiota	1,320:—		
				Tarverahat, puhtaanapito y. m., ..	3,100:—		
				Valaistus	250:—		
			c	Polttoaineet	2,000:—		
				Vedenkulutus	1,400:—		
				Istutusten kunnossapito	400:—		
				Korjauskustannukset	1,800:—		10,870
XV	4			b) Asunnot Kristiinankadun N:ossa 16:			
		S:n ^{28/4} 1908 _{30/12} 1908 _{30/12} 1910	b	Isännöitsijän palkkio	600:—		
				Talonmies, paitsi asunt., palkkiota ..	900:—		
				Tarverahat, puhtaanapito y. m. ..	660:—		
			c	Valaistus	100:—		
				Vedenkulutus	450:—		
				Korjauskustannukset	1,200:—		3,910
				<i>XV Luku. Smk 27,330:—</i>			
				Oikeusaputoimisto.			
				Palkkaukset:			
XVI	1			1 Oikeusavustaja, palkkaa.....	6,000:—		
		S:n ^{7/3} 1911	b	1 Oikeusavustajan apul., palkkaa..	3,600:—		
				Sijaisen palkkaamiseen oikeusavustajain kesäloman aikana	600:—		10,200
XVI	2	Välikirjan muk.	c	Huoneiston vuokra.....	1,400:—		
				Lämpö	150:—		
			c	Valaistus	75:—		1,625
XVI	3			Tarverahat, siivoaminen y. m.....			1,400
				<i>XVI Luku. Smk 13,225:—</i>			
						Siiros	4,941,441 88

					Siirros	4,941,441	88
					Kansanlastentarhain johtokunta.		
XVII	1	Kvsto ^{13/2} 1912 ^{14/5} 1912	b	{	1 Tarkastaja, palkkaa	1,200:—	
				{	1 Sihteeri, palkkaa	600:—	
			c		Tarverahat	300:—	2,100—
					<i>XVII Luku. Smk 2,100:—</i>		
					Musiikkilautakunta.		
XVIII	1	S:n ^{13/2} 1912 ^{28/4} 1914	b	{	1 Puheenjohtaja	1,200:—	
				{	1 Sihteeri	1,200:—	
			c		Tarverahat	800:—	3,200—
					<i>XVIII Luku. Smk 3,200:—</i>		
					3 P.L. Smk 987,015:—		
					Neljäs Pääluokka.		
					Katu- ja laiturivalaistus.		
					Kaasuvalaistus.		
I	1	Kvsto ^{29/12} 1914	c		575,000 m ³ kulutettua kaasua à 19.34 penniä m ³ :ltä	111,205:—	
			c	{	Lyhdynsytyttäjain ja lampunhoita- jain palkat	39,000:—	
				{	Muut katuvalaistuksen kustannuk- set	16,000:—	166,205—
					<i>I Luku. Smk 166,205:—</i>		
					Sähkövalaistus.		
II	1	S:n ^{30/12} 1911	c		280,000 kilowattitunnilta sähkövir- taa à 19 penniä	53,200:—	
			c		Kunnossapito ja kustannukset . . .	19,645:—	72,845—
					<i>II Luku. Smk 72,845:—</i>		
					Petrolivalaistus.		
III	1		c	{	Kulutetaan petrolia arviolta 47,000 kg, mikä 20 pennin mukaan kg:lta on	9,400:—	
				{	Kunnossapito ja hoito	12,200:—	
				{	Korjaukset, tarveaineet, vuokrat ..	5,000:—	
				{	Vakuutusmaksut ja sekalaista . . .	700:—	27,300—
					<i>III Luku. Smk 27,300:—</i>		
					Siirros	5,213,091	88

4 P.L.

IV

1

c

Laiturien ja tavaravajain ylimääräinen valaistus.

Sähkövalaistus	4,400:—	
Kaasuvalaistus	5,200:—	

IV Luku. Smk 9,600:—

4 P.L. Smk 275,950:—

Siirros

5,213,091 88

9,600—

5 P.L.

I

1

1886 v:n rahan-
säätö

Kvsto 30/12 1913

S:n 24/2 1891

S:n 20/12 1902

30/12 1907

30/12 1913

S:n 30/12 1911

30/12 1913

S:n 30/12 1908

30/12 1910

30/12 1911

30/12 1913

b

b

b & c

b & c

1 Palomestari paitsi asuntoa, polt-
topuita ja valoa, palkkaa 8,500:—1 Alipalomestari, palk-
kaa 5,200:—
vuokratrahoja 2,800:— 8,000:—1 Palotoimikunnan sihteeri 600:—
1 Pääaseman ruiskumestari, paitsi
asuntoa, polttopuita ja valoa.... 3,000:—1 Kallion aseman s:n, pait-
si s:n s:n 3,000:—
henkilökoht. lisäystä... 600:— 3,600:—2 Koneenkäyttäjät, paitsi s:n s:n
à 2,700:— 5,400:—10 Kersanttia, paitsi asuntoa, polt-
topuita ja valoa à 2,400:— 24,000:—

30 Korpraalia, à 1,200:— 36,000:—

10 S:n à 900:— 9,000:—

Vuokratrahat 8 naineelle korpraalille,
à 400:— 3,200:—Lisämääräraha, tarvittaessa annet-
tav. distinktionikorpraaleille 1,000:—30 toisvuotista konstaapelia, kasar-
missa, à 720:— 21,600:—33 ensim. vuoden konstaapelia, ka-
sarmissa, à 600:— 19,800:—

Ruoka 103 mieh. à 420:— 43,260:—

Vaatus 103 mieh. à 150:— 15,450:—

Alipäällystön vaatteet 1,500:—

I Luku. Smk 203,910:—

203,910—

Siirros

5,426,601 88

				Siirros	5,426,601 88																																			
			Palotalli, 25 hevosta.																																					
II	1		<table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="width: 5%; vertical-align: middle;">c</td> <td style="width: 5%; vertical-align: middle;">{</td> <td style="width: 70%;">39,000 kg heiniä à 15 penniä</td> <td style="width: 10%; text-align: right;">5,850:—</td> <td style="width: 10%;"></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>45,000 s:n kaurjoja à 20 penniä ..</td> <td style="text-align: right;">9,000:—</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>Oljet ja turvepehku</td> <td style="text-align: right;">1,400:—</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>Kengitys ja lääkkeet</td> <td style="text-align: right;">1,300:—</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>Silojen y. m. kunnossapito</td> <td style="text-align: right;">800:—</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td colspan="3" style="text-align: right;"><i>II Luku. Smk 18,350:—</i></td> <td style="text-align: right; vertical-align: bottom;">18,350—</td> </tr> </table>	c	{	39,000 kg heiniä à 15 penniä	5,850:—				45,000 s:n kaurjoja à 20 penniä ..	9,000:—				Oljet ja turvepehku	1,400:—				Kengitys ja lääkkeet	1,300:—				Silojen y. m. kunnossapito	800:—				<i>II Luku. Smk 18,350:—</i>			18,350—						
c	{	39,000 kg heiniä à 15 penniä	5,850:—																																					
		45,000 s:n kaurjoja à 20 penniä ..	9,000:—																																					
		Oljet ja turvepehku	1,400:—																																					
		Kengitys ja lääkkeet	1,300:—																																					
		Silojen y. m. kunnossapito	800:—																																					
		<i>II Luku. Smk 18,350:—</i>			18,350—																																			
			Lämmitys, valaistus, puhtaanapito ja veden- kulutus.																																					
III	1		<table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="width: 5%; vertical-align: middle;">c</td> <td style="width: 5%; vertical-align: middle;">{</td> <td style="width: 70%;">1,300 m³ koivuhalkoja à 6:50</td> <td style="width: 10%; text-align: right;">8,450:—</td> <td style="width: 10%;"></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>40 tonnia koksia à 42:—</td> <td style="text-align: right;">1,680:—</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>Valaistus</td> <td style="text-align: right;">5,500:—</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>Tallien ja käymäläin puhtaanapito .</td> <td style="text-align: right;">2,500:—</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>Vedenkulutus</td> <td style="text-align: right;">2,000:—</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td colspan="3" style="text-align: right;"><i>III Luku. Smk 20,130:—</i></td> <td style="text-align: right; vertical-align: bottom;">20,130—</td> </tr> </table>	c	{	1,300 m ³ koivuhalkoja à 6:50	8,450:—				40 tonnia koksia à 42:—	1,680:—				Valaistus	5,500:—				Tallien ja käymäläin puhtaanapito .	2,500:—				Vedenkulutus	2,000:—				<i>III Luku. Smk 20,130:—</i>			20,130—						
c	{	1,300 m ³ koivuhalkoja à 6:50	8,450:—																																					
		40 tonnia koksia à 42:—	1,680:—																																					
		Valaistus	5,500:—																																					
		Tallien ja käymäläin puhtaanapito .	2,500:—																																					
		Vedenkulutus	2,000:—																																					
		<i>III Luku. Smk 20,130:—</i>			20,130—																																			
			Palokalut ja kalusto.																																					
IV	1		<table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="width: 5%; vertical-align: middle;">c</td> <td style="width: 5%; vertical-align: middle;">{</td> <td style="width: 70%;">Palokalujen kunnossapito</td> <td style="width: 10%; text-align: right;">4,500:—</td> <td style="width: 10%;"></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>Palolennättimen kunnossapito</td> <td style="text-align: right;">2,000:—</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="vertical-align: middle;">c*</td> <td style="vertical-align: middle;">{</td> <td>Letkuvaraston täydentäminen</td> <td style="text-align: right;">2,000:—</td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>Palolennättimen täydentäminen</td> <td style="text-align: right;">1,000:—</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="vertical-align: middle;">c*</td> <td></td> <td>Pal- ja huonekaluja sekä kalustoa Bölen paloasemalle</td> <td style="text-align: right; vertical-align: bottom;">3,000:—</td> <td style="text-align: right; vertical-align: bottom;">12,500—</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td colspan="3" style="text-align: right;"><i>IV Luku. Smk 12,500:—</i></td> </tr> </table>	c	{	Palokalujen kunnossapito	4,500:—				Palolennättimen kunnossapito	2,000:—		c*	{	Letkuvaraston täydentäminen	2,000:—				Palolennättimen täydentäminen	1,000:—		c*		Pal- ja huonekaluja sekä kalustoa Bölen paloasemalle	3,000:—	12,500—			<i>IV Luku. Smk 12,500:—</i>									
c	{	Palokalujen kunnossapito	4,500:—																																					
		Palolennättimen kunnossapito	2,000:—																																					
c*	{	Letkuvaraston täydentäminen	2,000:—																																					
		Palolennättimen täydentäminen	1,000:—																																					
c*		Pal- ja huonekaluja sekä kalustoa Bölen paloasemalle	3,000:—	12,500—																																				
		<i>IV Luku. Smk 12,500:—</i>																																						
			Sekalaista.																																					
V	1	Kvsto 27/9 1904	<table style="border-collapse: collapse; width: 100%;"> <tr> <td style="width: 5%; vertical-align: middle;">c</td> <td style="width: 5%; vertical-align: middle;">{</td> <td style="width: 70%;">Palkkioita palokatselmuksista</td> <td style="width: 10%; text-align: right;">800:—</td> <td style="width: 10%;"></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>Tarverahoja, lahjapalkkioita y. m.</td> <td style="text-align: right;">3,500:—</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="vertical-align: middle;">b</td> <td></td> <td>Sairasvaunun ja sidetarpeiden kun-</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>nossapito</td> <td style="text-align: right;">300:—</td> <td></td> </tr> <tr> <td style="vertical-align: middle;">c</td> <td></td> <td>Kirjojen ja sanomalehtien ostoon . .</td> <td style="text-align: right;">400:—</td> <td style="text-align: right; vertical-align: bottom;">5,000—</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td colspan="3" style="text-align: right;"><i>V Luku. Smk 5,000:—</i></td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td colspan="3" style="text-align: right;">5 P.L. Smk 259,890:—</td> </tr> </table>	c	{	Palkkioita palokatselmuksista	800:—				Tarverahoja, lahjapalkkioita y. m.	3,500:—		b		Sairasvaunun ja sidetarpeiden kun-					nossapito	300:—		c		Kirjojen ja sanomalehtien ostoon . .	400:—	5,000—			<i>V Luku. Smk 5,000:—</i>					5 P.L. Smk 259,890:—				
c	{	Palkkioita palokatselmuksista	800:—																																					
		Tarverahoja, lahjapalkkioita y. m.	3,500:—																																					
b		Sairasvaunun ja sidetarpeiden kun-																																						
		nossapito	300:—																																					
c		Kirjojen ja sanomalehtien ostoon . .	400:—	5,000—																																				
		<i>V Luku. Smk 5,000:—</i>																																						
		5 P.L. Smk 259,890:—																																						
				Siirros	5,482,581 88																																			

6 P.L.

				Siirros	5,482,581 88	
Kuudes Pääluokka.						
Poliisilaitos.						
Käteinen apumaksu.						
I	1	K. Asetus 20/4 1903 K. S:in päät. 8/5 1912	} b	Koko vuosimäärärahasta poliisilaitoksen voimassa- pitoon, Smkasta 698,120: —, suoritetaan kau- pungin varoista	198,720	
				<i>I Luku. Smk 198,720: —</i>		
Virkahuoneistojen vuokrat.						
II	1		} b	Poliisikamarin ja keskuspoliisin huo- neisto	12,000: —	
				Etsivän osaston ja ensimmäinen po- liisiaseman huoneistot	56,000: —	
				Osoitetoimiston s:n	3,000: —	
				Passitoimiston s:n	3,000: —	
				Talli	2,400: —	
				2:nen poliisiasema	16,000: —	
				3:s s:n	6,755: —	
				4:s s:n	22,000: —	
				Töölön s:n	1,260: —	
				Forsbyn s:n	1,050: —	
				Hermannin s:n	2,160: —	
				Bölen s:n	1,200: —	
				Poliisimaneesi	1,000: —	
				Kirjapaino ja varuskamari	4,200: —	
				<i>II Luku. Smk 132,025: —</i>	132,025	
Lämmitys, valaistus, puhtaanapito ja veden- kulutus.						
III	1	K. Asetus 20/4 1903	} b	Polttopuut	16,500: —	
				Valaistus	17,500: —	
				Tallin ja käymäläin puhtaanapito .	5,000: —	
				Vedenkulutus	1,800: —	
				<i>III Luku. Smk 40,800: —</i>	40,800	
Sekalaista.						
IV	1	K. Asetus 20/4 1903	} b	Kaupungin osalle tulevia korjaus- kustannuksia aseista, hevosista, huonekaluista y. m.	2,750: —	
				Siirros	2,750: —	
					5,854,126 88	

L.

L.

				Siirros	2,750:—	5,854,126 88
		Kvsto 26/3 1907	b	Puhelinverkon kunnossapito	733: 33	
			c*	3 hevosen ostoon	3,000:—	
				100 kotimaisen huopapeitteen ostoon	1,000:—	7,483 33
				<i>IV Luku. Smk 7,483: 33</i>		
				6 P.L. Smk 379,028: 33		
				Seitsemäs Pääluokka.		
				Terveyden- ja sairaanhoito.		
				Terveydenhoitolautakunta.		
				Palkkaukset:		
I	1	Kvsto 29/11 1904	b	Puheenjohtaja, palkkiota	3,000:—	
		S:n 22/9 1908	}	4 Jäsentä à 20 mk joka kokoukselta	3,500:—	
		30/12 1908				
		S:n 21/12 1897	} b&c	1 Sihteeri	3,000:—	
		30/12 1911		1 Puhtaaksikirjoittajat	1,500:—	
		30/12 1912		1 Vahtimestari, palkkiota 1,200:—		
		30/12 1913		henkilökoht. palkanlis. 300:—	1,500:—	
			c	1 Päivystäjä	1,500:—	
		S:n 13/5 1913	b	1 Toimistoapulainen	2,000:—	16,000 —
I	2			Polttoaineet	560:—	
			c	Valaistus	300:—	
				Vedenkulutus	100:—	960 —
I	3		c	Tarverahat		7,500 —
				<i>I Luku. Smk 24,460:—</i>		
				Lääkärit ja sairaanhoitajat.		
				Palkkaukset:		
II	1	Kvsto 24/10 1893	b	Ensim. kaup.lääk., palkkaa 6,000:—		
				palkkiota	4,000:—	
				korotusta 10 vuoden palveluksesta	2,000:—	12,000:—
		K. S:in päät. 5/2 1910	}	Toinen kaupunginlääkäri, palkkaa ..	4,500:—	
		Kvsto 11/5 1909		Sijaisen palkkaamis. toisen kaup. lääkärin kesäloman aikana	375:—	
		30/12 1910		1 Terveydenhoidontarkastaja	8,000:—	
		S:n 13/5 1913	b	Sijaisen palkkaamis. terveydenhoidon tark. kesäloman aikana	600:—	
				Siirros	25,475:—	5,886,070 21

7 P.L.

		1886 v:n rahas.			Siirros	25,475:—	5,886,070	21
		Kvsto ^{19/4} 1898 } _{20/12} 1911 }		2 Aluelääkäriä kaupungissa à 3,000:—	6,000:—			
		S:n ^{30/9} 1890		1 Aluelääkäri Töölön alueella	4,000:—			
		S:n ^{20/10} 1903	b	1 S:n Sörnäsän alueella	4,000:—			
		S:n ^{29/12} 1891 } _{14/11} 1911 }		1 S:n Hermannin ja Toukolan alueella	4,000:—			
		S:n ^{9/4} 1889		2 S:n Kallion alueella à 4,000:—	8,000:—			
		S:n ^{30/12} 1909 } _{30/12} 1911 }		1 Naispuolinen lääkäri	3,000:—			
		S:n ^{19/4} 1898 } _{30/12} 1911 }	b	1 Aluelääkäri Bölessä	1,500:—			
		S:n ^{15/11} 1904 } _{21/2} 1911 }	b	Palkkioita viransijaisille aluelääkärien kesäloman aikana	2,400:—			
		S:n ^{30/12} 1913	b	2 Lääkäriä kaupungin kansakouluissa (kts. IX. Opetus- ja sivistyslaitokset).				
		S:n ^{30/12} 1907 } _{30/12} 1908 } _{30/12} 1911 }	b	1 Kättilö	1,000:—			
		S:n ^{22/12} 1911	b	9 Kunnan sairaanhoitajattaria à 1,500:—	13,500:—			
			b	1 Apulainen ensim. kaupunginlääkärille kasvattien hoidon tarkastamisessa, palkkaa 2,000:— matkaraajoja 100:—	2,100:—		74,975	
II	2		c	Bölessä olevan huoneiston vuokra, siivoaminen, lämmitys, valaistus, puhelin y. m.	900:—			
			c	Sairaanhoitotarvikkeet ja desinfisioimisaineet kättilölle	100:—			
		S:n ^{17/5} 1908	b	Matkakulut ja sairaanhoitotarvikkeet	600:—			
			c	Kunnan 8 sairaanhoitajattaren raitiotievuosipiletit, à 100:—	800:—		2,400	
II	3	S:n ^{30/12} 1907 } _{30/12} 1910 }	b	Lääkäripäivystys sunnuntaisin ja pyhäpäivin	1,200:—			
		S:n ^{5/10} 1909	b	Palkkiota lääkäreille yökänneistä	2,000:—		3,200	
				<i>II Luku. Smk 80,575:—</i>				
				Marian sairaala.				
				<i>Sisätautien osasto.</i>				
III	1			Palkkaukset:				
		1908 v:n rahasaäntö	b	1 Ylilääkäri, laitoksen johtaja, palkkaa 8,000:— korotusta 5 v:n palveluksesta 800:—	8,800:—			
				Siirros	8,800:—		5,966,645	21

				Siirros	8,800:—	5,966,645	21	
				Viransijaisuuspalkkio alilääkärille yhlääkärin kesäloman ajalta	400:—			
1908 v:n rahas. Kvsto ^{17/10} 1905 _{30/12} 1913	}	b	1	Alilääkäri, paitsi asunt., lämp., valaist., siivoom. ja ruokaa, palkkaa ..	4,500:—			
					korotusta 10 vuoden palveluksesta	900:—	5,400:—	
				Sijaisen palkkaamiseksi alilääkärin kesäloman aikana	300:—			
1908 v:n rahas. Kvsto ^{30/12} 1913	}	b	2	Assistenttilääkär., paitsi asunt., lämp., valaist., siiv. ja ruokaa, palkkaa à 3,300:—	6,600:—			
						1 Assistenttilääkäri, paitsi ruokaa, (ei asunt.), palkkaa	3,300:—	
S:n ^{30/12} 1909 _{30/12} 1913	}	b	1	Viransijaisten palkkaamiseen assis- tenttilääkärien kesäloman aikana à 200:—	600:—			
						1 Ylihoitaj:r, paitsi asunt., lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa	1,500:—	
1908 v:n rahas. Kvsto ^{30/12} 1910 _{30/12} 1913	}	b	1	korotus 5 vuoden pal- veluksesta	150:—	1,650:—		
						8 Osastohoitajatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valaistusta ja ruokaa, palk- kaa à 70 mk kuuk.	6,720:—	
1908 v:n rahas. Kvsto ^{30/12} 1910 _{30/12} 1911 _{30/12} 1913	}	b	Korotus 3 hoitajattarelle 10 v:n palveluksesta à 168:—	504:—				
					Korotus 3 hoitajattarelle 5 v:n palveluksesta à 84:—	252:—		
					1 Yöhoitajatar, paitsi asunt., valoa, lämpöä ja ruokaa, palkkaa	840:—		
			13 Alihoitajatar, paitsi asuntoa, lämp., valaist. ja ruok., palkkaa à 45 mk kuuk.	7,020:—				
1908 v:n rahas. Kvsto ^{30/12} 1910 _{30/12} 1911	}	b	8	Yöhoitajatar, paitsi asunt., läm- pöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 45 mk kuuk.	4,320:—			
					Korotus 10 v:n palveluksesta 3 hoitajattarelle à 120:—	360:—		
					Korotus 5 v:n palveluksesta 1 hoitajattarelle	60:—		
S:n ^{23/11} 1909	}	b	Ylimääräinen hoito sairaanhoito- henkilökunnan sairaudentapauk- sissa	800:—				
					Siirros	47,926:—	5,966,645	21

				Siirros	17,120:—	6,052,251 21
			b	1 Hoitajatar poliklinikassa, samalla velvollinen hoitamaan Röntgenkojetta, paitsi asuntoa, lämpöä, valaist. ja ruokaa, palkkaa 70 mk kuukaudessa	840:—	
				Korotus 1 hoitajattarelle 10 vuoden palveluksesta	168:—	
	1908 v:n rahas. Kvsto 30/12 1910 30/12 1911 30/12 1912 30/12 1913			Korotus 2 hoitajattarelle 5 vuoden palveluksesta à 84: —	168:—	
				6 Alihoitajatarta, paitsi asuntoa, valaist., lämpöä ja ruokaa, palkkaa à 45 mk kuuk.	3,240:—	
				2 Yöhoitajatarta, paitsi asuntoa, valoa, lämpöä ja ruokaa, palkkaa à 45 mk kuukaudessa	1,080:—	
				3 Siivoojatarta, paitsi asunt., lämpöä, valaist. ja ruokaa, palkkaa à 20 mk kuukaudessa	720:—	
	S:n 23/11 1909			b Ylimääräinen sairaanhoito hoitohenkilökunnan sairaustapauksissa . .	800:—	
				b Hierojan palkkio	1,000:—	25,136
	1908 v:n rahas. Kvsto 30/12 1911			c Lääkkeet	4,500:—	
III	4			c Sidetarpeet ja konekalut	12,000:—	
			Kaluston kunnossapitoon ja ostoon	6,000:—	22,500	
			<i>Lastenosasto.</i>			
			Palkkaukset:			
			1 Lääkäri	3,600:—		
			1 Amanuessi	2,400:—		
			1 Osastohoitajatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa	840:—		
			4 Alihoitajatarta, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 45 mk kuukaudessa	2,160:—		
			c 2 Yöhoitajatarta, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 45 mk kuukaudessa	1,080:—		
			2 Palvelijatarta, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 20 mk kuukaudessa	480:—		
			Ylimääräinen sairaanhoito hoitohenkilökunnan sairaustapauksissa . .	400:—	10,960	
				Siirros	6,110,847 21	

7 P.L.

					Siirros	6,110,847 21
III	6		c	Lääkkeet	3,600: —	
				Kaluston kunnossapito ja osto	3,000: —	
				Konekalut, siteet ja desinfisioimis- aineet	2,000: —	8,600 —
<i>Talousoasto.</i>						
III	7			Palkkaukset:		
	1908 v:n rahas.	b	1	Toimitsija, paitsi asun- toa, valoa ja lämpöä, palkkaa	4,000: —	
	Kvsto ^{29/12} 1893	b		palkankorotusta 10 v:n palveluksesta	1,000: —	5,000: —
	1908 v:n rahas.	b	1	Apulainen, palkkaa ..	1,800: —	
	Kvsto ^{30/12} 1913	b		vuokrarahoja	360: —	2,160: —
			1	Taloudenhoitajatar, paitsi asunt, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa		1,500: —
			1	Taloudenhoitajattaren apulainen, paitsi asun- toa, lämpöä, valaist. ja ruokaa, palkkaa ..	1,000: —	
	1908 v:n rahas.	b & c		henkilökoht. palkanlis.	200: —	1,200: —
	Kvsto ^{30/12} 1912	b & c	1	Keittäjätar, paitsi asunt., läm- pöä, valoa ja ruokaa, palkkaa		
	Kvsto ^{30/12} 1913	b & c		40 mk kuukaudessa	480: —	
			1	Keittäjätar, paitsi asunt., läm- pöä, valoa ja ruokaa, palkkaa		
				35 mk kuukaudessa	420: —	
			2	Keittäjätartä, paitsi asuntoa, läm- pöä, valoa ja ruokaa, palkkaa		
				à 30 mk kuukaudessa	720: —	
		c		Ylimäär. keittiöapu	240: —	
	1908 v:n rahas.	b	3	Palvelijatarta, paitsi asuntoa, läm- pöä, valoa ja ruokaa, palkkaa		
	Kvsto ^{30/12} 1910	b		à 25 mk kuukaudessa	900: —	
	Kvsto ^{30/12} 1911	b	7	Palvelijatarta, paitsi asunt., läm- pöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à		
	Kvsto ^{30/12} 1913	b		20 mk kuukaudessa	1,680: —	
			1	Leipojatar, paitsi asuntoa, läm- pöä, valoa ja ruokaa, palkkaa		
				à 35 mk kuukaudessa	420: —	
	1908 v:n rahas.	b	1	Leipojatar, paitsi asuntoa, läm- pöä, valoa ja ruokaa, palkkaa		
	Kvsto ^{30/12} 1912	b		à 30 mk kuuk.	360: —	
	Kvsto ^{30/12} 1913	b				
					Siirros	15,080: —
						6,119,447 21

				Siirros	15,080:—	6,119,447 21
			1	Liinavaatevarast. hoitajatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa	480:—	
				henkilökoht. lisäystä	600:—	
					1,080:—	
1908 v:n rahas. Kvsto 30/12 1912 30/12 1913	} b		1	Ompelijatar, samalla liinavaatevaraston hoitajattaren apuna, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 35 mk kuuk.	420:—	
			3	Ompelijatarta, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 30 mk kuukaudessa	1,080:—	
			3	Pesijätärtä, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kukin 30 mk kuukaudessa	1,080:—	
			12	Pesijätärtä, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kukin 25 mk kuukaudessa	3,600:—	
			1	Siivoojatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 20 mk kuukaudessa	240:—	
			1	Koneenkäyttäjä, paitsi asuntoa; lämpöä, ja valaist., palkkaa	2,400:—	
			1	Koneenkäyttäjä, paitsi asuntoa, lämpöä, ja valaist., palkkaa	1,800:—	
			2	Lämmittäjä, paitsi asunt., lämp., valoa ja ruokaa, palkkaa à 50 mk kuukaudessa	1,200:—	
			1	Lämmittäjä, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 45 mk kuukaudessa	540:—	
			1	Vahtimestari, paitsi asunt., ruokaa, lämp. ja valoa, palkkaa	730:—	
				henkilökoht. palk. lis.	180:—	910:—
			1	Ovenvartija, samalla portinvartija, paitsi asunt., lämp., valoa ja ruokaa, palkkaa	900:—	
		1	Ruumiinavausapul, paitsi asunt., lämp., valaist. ja ruokaa, palkkaa	600:—		
		9	Renkiä, paitsi asunt., lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 40 mk kuukaudessa	4,320:—		
1908 v:n rahas. Kvsto 30/12 1911 30/12 1912 30/12 1913	} b&c			Siirros	35,250:—	6,119,447 21

7 P.L.

				Siirros		
				35,250: —		6,119,447 21
III	8	1908 v:n rahas. Kvsto 30/12 1911 30/12 1912 30/12 1913	b	1 Portinvartija, paitsi asunt., lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 40 mk kuukaudessa	480: —	
			b	1 Klosetintyhjentäjätär, palkkaa 33 mk kuukaudessa	396: —	
			b	1 Yövirtija, paitsi ruokaa (ei asuntoa), palkkaa 50 mk kuukaudessa	600: —	36,726
			c	Ruoka 250 potilaalle, à 1 mk 15 p. päivässä	104,937: 50	
			c	Ruoka 24 potilaalle, à 1 mk 60 p. päivässä	14,016: —	
			c	Ruoka 40 lapselle à 65 p. päivässä	9,490: —	
			c	Ruoka 56 hengelle, lääkäreille ja sairaanhoitajattar., à 1 mk 60 p. päiv.	32,704: —	
			c	Ruoka 74 palvelushenkilölle à 1 mk 15 p. päivässä	31,061: 50	
			c	Kaluston kunnossapito	4,000: —	
			c	Hevosen ylläpito	700: —	
			c	Polttoaineet	45,600: —	
			c	Valaistus ja lamput	15,000: —	
			c	Vedenkulutus	9,500: —	
			c	Seisotuskaivojen ja käymäläin puhtaanapito	1,200: —	
			c	Sekalaisiin menoihin	20,000: —	288,209
				<i>Desinfisioimislaitos.</i>		
III	9	1908 v:n rahas.	b	1 Esimies (koneenkäyttäjä), paitsi asuntoa, lämp. ja val., palkkaa 1,200: — henkilökoht. lisäystä	180: —	1,380: —
		1908 v:n rahas.	b	1 Apulainen, paitsi asuntoa, lämpöä, valaist. ja ruokaa, palkkaa	480: —	
			c	Polttoaineet	1,200: —	
			c	Hevosen ylläpito	700: —	
			c	Desinfisioimistarvikkeet	1,000: —	4,760
				<i>Röntgenosasto.</i>		
III	10	Kvsto 3/10 1911	b	Röntgen-assistentti, palkkiota	2,400: —	
			b	Vuotuinen kunnossapito	2,000: —	4,400
				Siirros		6,453,542 21

				Siirros		
					6,453,542	21
III	11	1908 v:n rahas. Kvsto ^{30/12} 1911	b	Lyhyen kesäloman hankkimiseksi palveluskun- nalle	4,300	—
				<i>Marian sairaalan oppilaskoulu.</i>		
III	12			Palkkaukset:		
				1 Johtajatar, paitsi asuntoa, läm- pöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 70 mk kuukaudelta	840:—	
		S:n ^{10/9} 1912	b & c	1 Palvelijatar, paitsi asuntoa, läm- pöä, valoa ja ruokaa, palkkaa ..	240:—	
				Polttopuut ja kaasu	800:—	
				Pesu ja silytys	1,200:—	
			c	13 hengen ruoka à 1 mk 60 p. päivässä	7,592:—	
				Yhden henkilön ruoka à 1 mk 15 p. päivässä	419: 75	
		S:n ^{10/9} 1912	b	Oppilaiden opetukseen ynnä opetus- välineiden ostoon	1,500:—	
			c	Sekalaisiin menoihin	300:—	12,891 75
				<i>III Luku. Smk 504,088: 75</i>		
				Kulkutautisairaala.		
IV	1			Palkkaukset:		
				1 Ylilääkäri, paitsi asuntoa, läm- pöä ja valoa, palkkaa	9,000:—	
				1 Alilääkäri, paitsi s:n s:n, palkkaa	6,000:—	
		1913 v:n raha- säätö	b	1 Vanh. assistenttilääkäri, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa, ruokaa ja pesua, palkkaa	3,600:—	
				1 Nuor. assistenttilääkäri, paitsi s:n s:n, palkkaa	3,000:—	
				1 Toimitsija, paitsi asuntoa, läm- pöä ja valoa, palkkaa	4,000:—	
				1 Konttoriapulainen	1,800:—	
				1 Ylihoitajatar, paitsi asuntoa, läm- pöä, valoa, ruokaa ja pesua, palkkaa	1,500:—	
		1913 v:n raha- säätö	b & c	9 Osastohoitajatarta, paitsi s:n s:n, palkkaa à 900:—	8,100:—	
				Korotus 5 v:n palveluksesta 2 hoita- jattarelle à 90:—	180:—	
				Korotus 5 v:n palveluksesta 1 hoita- jattarelle ^{1/12} :sta 1915	7: 50	
				Siirros	37,187: 50	6,470,733 96

7 P.L.

			Siirros	37,187: 50	6,470,733 96
			22 Alihoitajatarta, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa, ruokaa ja pesua, palkkaa à 600: —	13,200: —	
			13 Yöhoitaj., s:n s:n, palkk. à 600: —	7,800: —	
			Ylimääräinen sairaanhoito (palkka ja ruoka) ja opetuskurssit	6,000: —	
			Korotus 5 v:n palveluksesta 1 alihoitajattarelle 1/1:stä 1915	60: —	
			S:n s:n 2:lle 1/6:sta 1915	70: —	
			S:n s:n 1:lle 1/12:sta 1915	5: —	
			2 Puhelimenhoitajaa, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa, ruokaa ja pesua, palkkaa à 780	1,560: —	
			1 Liinavaatevaraston hoitajatar	1,200: —	
			1 Emännöitsijä, paitsi asuntoa, lämp., valoa, ruokaa ja pesua, palkkaa	1,500: —	
			1 Emännöits. apulainen, paitsi s:n s:n	720: —	
			15 Siivoojatarta, paitsi s:n s:n, palkkaa à 300: —	4,500: —	
			1 Siivoojatar desinfiisioimisosastolla, paitsi s:n s:n, palkkaa	360: —	
1913 v:n rahan sääntö	b & c		2 Siivoojatarta desinfiisioimista varten, s:n s:n, palkkaa à 300: —	600: —	
			2 Ompelijatarta, paitsi s:n s:n, palkkaa à 360: —	720: —	
			1 Silittäjä, paitsi s:n s:n, palkkaa	360: —	
			8 Pesijätärtä, paitsi s:n s:n, palkkaa à 360: —	2,880: —	
			1 Koneenkäyttäjä, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa	2,400: —	
			1 Koneenkäyttäjäapulainen, paitsi s:n s:n, palkkaa	1,800: —	
			2 Lämmittäjä, paitsi as., lämp., val., ruokaa ja pesua, palkkaa à 600: —	1,200: —	
			1 Lämmittäjä, 6 kuukauden aikana, paitsi s:n s:n, palkkaa	300: —	
			1 Vahtimestari, paitsi asuntoa, lämpöä, val., ruokaa ja pesua, palkk.	900: —	
			1 Ovenvartija, s:n s:n, palkkaa	900: —	
			1 Portinvartija, s:n s:n, palkkaa	480: —	
			6 Renkiä, s:n s:n, palkkaa à 480: —	2,880: —	
			2 Keittäjä, s:n s:n, palkk. à 420: —	840: —	
			1 Keittäjä, s:n s:n, palkkaa	360: —	
			Siirros	90,782: 50	6,470,733 96

				Siirros 90,782: 50	6,470,733 96
				6 Palvelijatarta, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa, ruokaa ja pesua, palkkaa à 300: —	1,800: —
				1 Leipojatar, s:n s:n, palkkaa	420: —
				1 Yövärtija, s:n s:n, palkkaa	480: —
				1 Desinfisioitsija, s:n s:n, palkkaa	1,200: —
				1 Autonohjaaja, s:n s:n, palkkaa	1,200: —
				Kesäloman hankkimiseksi palveluskunnalle	4,000: —
					99,882 50
				Potilaiden ruoka	72,000: —
				Palveluskunnan s:n:	
				52 hengen à 1: 60 päivässä	30,368: —
				53 s:n à 1: 15 s:n	22,246: 75
				1 s:n à 1: 15 s:n 6 kuukauden aikana	210: —
				Lääkkeet ja sidetarpeet	16,000: —
				Konekalut	1,000: —
				Desinfisioiminen	5,000: —
				Kaluston kunnossapitoo ja täydentämiseen	10,000: —
				Polttoaineet	30,000: —
				Valaistus	12,000: —
				Vedenkulutus	10,000: —
				Kaasu	2,000: —
				Hevosten elatus	2,400: —
				Muut sekalaiset menot	14,600: —
					227,824 75
				<i>IV Luku. Smk 327,707: 25</i>	
				Kivelän sairaala ynnä Greijuksen lisäsairaala.	
				<i>Koko sairaalan yleiset virkailijat.</i>	
				1 Ylilääkäri, sairaalan johtaja, palkkaa	5,500: —
				lääkärinhoidosta Greijuksen lisäsairaalassa	1,000: —
					6,500: —
				1 Assistenttilääkäri, paitsi asuntoa, lämp., valoa ja ruokaa, palkkaa	2,400: —
				1 Assistenttilääkäri, palkkaa	3,600: —
				Siirros 12,500: —	6,798,441 21

1913 v:n rahasaantö

b&c

e

e

IV 2

V 1

Kvsto 8/10 1912

b

7 P.L.

					Siirros	12,500:—	6,798,441	21	
			b	1 Toimitsija, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa	4,000:—				
		Kvsto 8/10 1912		Greijuksen lisäsairaan hoidosta, palkkaa	600:—	4,600:—			
				1 Konttoriapul., palkkaa	2,000:—				
				Vuokrarahoja	600:—	2,600:—	19,700	—	
				<i>Mielenvikaisten osasto ynnä Greijuksen lisäsairaala.</i>					
V	2		b & c	1 Ylihoit:r, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa	1,500:—				
					palkankorot. 10 vuoden palveluksesta	300:—	1,800:—		
					1 Osastohoitajatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa 70 mk kuukaudessa		840:—		
					1 Ylihoitajatar Greijuksessa, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa 75 mk kuukaudessa		900:—		
					Sijaisen palkkaamiseksi Greijuksen ylihoitajattaren kesäloman aikana		75:—		
					1 Työnjohtajatar, paitsi ruokaa, palkkaa 70 mk kuukaudessa		840:—		
		S:n 8/10 1912			16 Hoitajatarta, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 40 mk kuukaudessa		7,680:—		
					12 Hoitajatarta, paitsi s:n s:n, palkk. à 40 mk kuukaud. 1/7 1915 asti		2,880:—		
					Korotus 1 hoitajattarelle 10 v:n palveluksesta		120:—		
					Korotus 13 hoitajattarelle 5 v:n palveluksesta à 60 mk vuodessa		780:—		
				Sijaisten palkkaamiseksi 16 hoitajattaren kesäloman ajaksi puoleksi kuukaudeksi		320:—			
				4 Mieshoitajaa, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa 60 mk kukin kuukaudessa		2,880:—			
				1 S:n, paitsi s:n s:n, palkkaa 60 mk. kuukaudessa 1/7 1915 asti		360:—			
					Siirros	19,475:—	6,818,141	21	

				Siirros	19,475:—	6,818,141	21
		Kvsto 8/10 1912	b & c	Sijaisten palkkaamiseen hoitajain kesäloman ajaksi puoleksi kuukaudeksi, kullekin 30 mk	120:—	19,595	—
				<i>Muiden sairaiden osasto.</i>			
V	3			4 Vanhemp. osastohoitajatarta, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruok., palkkaa kukin 70 mk kuukaud.	3,360:—		
				Korotusta 2 hoitajattarelle 10 v:n palveluksesta, à 168 mk	336:—		
				Korotusta 1 hoitajattarelle 5 vuoden palveluksesta	84:—		
				Sijaisten palkkaamiseksi näiden hoitajatarten kesäloman ajaksi, kuukaudeksi à 70 mk	280:—		
				2 Nuor. osastohoitajatarta, paitsi asunt., lämp., valoa ja ruok., palkkaa kukin 50 mk kuukaudessa ..	1,200:—		
				Korotus 2 nuor. osastohoitajattarelle 5 v:n palveluksesta à 60 mk	120:—		
		S:n 8/10 1912	b & c	Sijaisten palkkaamiseksi näille hoitajattarille kuukauden kesäloman ajaksi, à 50 mk	100:—		
				1 Avustava osastohoitajatar tuberkuloosisosastolla, palkkaa 45 mk. kuukaudessa	540:—		
				Avustavan osastohoitajattaren kesälaman aikaisen sijaisen palkkaamiseen	22: 50		
				18 Hoitajatarta, samalla siivoojatarta, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kukin 40 mk kuukaud.	8,640:—		
				Sijaisten palkkaamiseksi hoitajattarille kesäloman ajaksi, kunkin 20 mk	360:—	15,042	50
				<i>Talousoosasto.</i>			
V	4			1 Taloudenhoitajatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa 100 mk kuukaudessa ..	1,200:—		
		S:n 8/10 1912	b	Taloudenhoitajattaren viransijaisen palkkaamiseen	100:—		
				Siirros	1,300:—	6,852,778	71

7 P.L.

				Siirros	1,300:—	6,852,778 71
			1	Taloudenhoitajattaren apulainen, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa 50 mk kuukaudessa	600:—	
				Sijaisen palkkaamiseen taloudenhoitajattaren apulaiselle 3 viikoksi	37: 50	
			1	Keittäjätär, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa 35 mk kuukaudessa	420:—	
			4	Keittäjätärtä, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kukin 30 mk kuukaudessa	1,440:—	
			6	Astiaainpesijätärtä, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kukin 25 mk kuukaudessa	1,800:—	
			2	Leipojatarta, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kumpikin 30 mk kuukaudessa ..	720:—	
			1	Liinavaatevaraston ja ompelun johtajatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa 70 mk kuukaudessa	840:—	
			1	Vaatt. pesun johtajatar, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa 50 mk kuukaudessa....	600:—	
			3	Palvelusk. vaatteiden pesijätärtä paitsi asunt., lämp., valoa ja ruok., palkk. kukin 25 mk kuukaudessa	900:—	
			2	Silitäjätärtä, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa kumpikin 25 mk kuukaudesaa	600:—	
			3	Ompelijatarta, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 30 mk kuukaudessa	1,080:—	
			6	Renkiä, niistä 1 Greijuksessa, paitsi asunt., lämp., valoa ja ruokaa, palkk., kukin 40 mk kuukaudessa	2,880:—	
			1	Portinvartija, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa à 35 mk kuukaudessa	420:—	
			1	Yövärtija à 3:— yöltä	1,095:—	
			1	Yövärtija à 2: 50 yöltä $\frac{1}{7}$ 1915 asti	452: 50	
				Siirros	15,185:—	6,852,778 71

Kvsto 8/10 1912 b & c

				Siirros	15,185:—	6,852,778	71	
			b	1 Vahtimestari, paitsi asuntoa, lämpöä, valoa ja ruokaa, palkkaa ..	1,000:—			
				c	Lyhyenlaisen kesäloman hankkimiseksi palveluskunnalle	500:—		
		Kvsto 8/10 1912			Ylimääräinen sairaanhoito taudintapausten sattuessa hoitohenkilökunnan ja palvelijaston keskuudessa	500:—	17,185	—
V	5		c	255 potilaan ruoka, kunkin 65 penniä päivässä	60,498: 75			
					149 potilaan ruoka 1/7 1915 asti, kunkin 65 penniä päivässä	17,529: 85		
					150 potilaan ruoka, kunkin 1 mk päivässä	54,750:—		
					Sairaalan palvelijaston, 68 henkilön, ruoka, kunkin 1 mk päivässä ..	24,820:—		
					Sairaalan henkilökunnan, 13 hengen ruoka, à 1 mk päiv. 1/7 1915 asti	2,353:—		
					Assistenttilääkärin, ylihoitajattaren, osastohoitajattaren, pesun ja liinavaatevaraston sekä ompelutyön johtajattaren ynnä emännöitsijän, 15 hengen, ruoka à 1: 50 päivässä	8,212: 50		
					Lääkkeet	15,000:—		
					Polttoaineet ja valaistus.....	35,000:—		
					Vedenkulutus	5,000:—		
					3 hevosen heinät ja kaurat	1,800:—		
					Kaluston kunnossapito ja täydennys sekä kaluston ja vaatteiden osto	40,000:—		
					Uutterusrahoja mielisairaiden suorittamasta työstä	1,300:—		
					Patjain ja tyyntyjen oljet	1,500:—		
					Puhtaanapito	2,200:—		
					Sekalaista	5,000:—		
				405 potilaan vaatteiden pesu koko ja 149 potilaan puolen vuoden aikana à 3 mk	15,000:—	289,964	10	
				<i>V Luku. Smk 361,486: 60</i>				
				Siirros		7,159,927	81	

7 P.L.

				Siirros	7,159,927 81
VI	1		Nickbyn mielisairaala.		
			Palkkaukset:		
			1 Ylilääkäri, palkkaa	10,000:—	
			1 Alilääkäri, palkkaa	6,000:—	
			Lääkärien kesäloman aikaisen sijaisen palkkio	800:—	
			Kirurgisen avustuksen käyttämisestä	500:—	
			1 Toimitsija, palkkaa	4,000:—	
			1 Varastonhoitajatar, palkkaa	720:—	
			1 Saarnaaja, palkkiota	800:—	
			1 Lukkari, palkkiota	300:—	
			1 Ylihoitajatar, palkkaa	1,200:—	
			1 S:n s:n 1/7:stä 1915, palkkaa ..	600:—	
			1 Työnjohtajatar 1/7:stä 1915, palkkaa	450:—	
			1 Vanhempi hoitaja, palkkaa	900:—	
			1 Vanh. hoitajatar 1/7:stä 1915, palkk.	360:—	
			15 Mieshoitajaa, palkkaa à 720 mk	10,800:—	
			4 Hoitajatarta, palkkaa à 480 mk	1,920:—	
			20 s:n 1/7:stä 1915, palkkaa à 480	4,800:—	
			3 Siivoojatarta, samalla alihoitajatarta, palkkaa à 300 mk	900:—	
			2 Siivoojatarta 1/7:stä 1915, palkkaa à 300 mk	300:—	
			Hoitohenkilökunnan viransijaiset ..	800:—	
			1 Ylikoneenkäyttäjää, palkkaa	1,800:—	
			1 Toinen koneenkäyttäjää, palkkaa ..	1,200:—	
			1 Lämmittäjä, mekanikko, palkkaa	720:—	
			2 Lämmittäjää, palkkaa à 540 mk	1,080:—	
			1 Lämmittäjä 8 kuukauden aikana, palkkaa 45 mk kuukaudessa	360:—	
			1 Puutarhuri, palkkaa	1,200:—	
			1 Puuseppä, palkkaa	800:—	
			1 Maalari, palkkaa	720:—	
			1 Suutari, palkkaa	600:—	
			1 Räättäli, palkkaa	600:—	
			1 Seppä, samalla portinvartija, palkk.	800:—	
			1 Ovenvartija, sam. vahtimest., palkk.	720:—	
			1 Ajomies, palkkaa	480:—	
			3 Renkiä, palkkaa à 420 mk	1,260:—	
			1 Pesunjohtajatar, palkkaa	500:—	
			5 Pesijätärtä, palkkaa 1 à 300 ja 4 à 240 mk	1,260:—	
			3 Pesijätärtä 1/7:stä 1915, palkkaa	360:—	
			1 Yövärtija, palkkaa	480:—	
			1 Sianhoitaja, palkkaa	420:—	
			Siirros	61,510:—	7,159,927 81

1914 v:n rahasaäntö

b

				Siirros	61,510:—	7,159,927 81
				1 Kylvettäjätar, palkkaa	300:—	
				Puhelinaseman hoito	240:—	
				Kesäloman hankkimiseksi talous-		
				henkilökunnalle	500:—	
				1 Emännöitsijä, palkkaa	1,200:—	
				1 Keittäjätar, palkkaa	480:—	
				3 Palvelijatarta, à 240 mk	720:—	
				1 S:n 1/7:stä 1915, 240 mk	120:—	
				1 Leipojatar	360:—	
				1 S:n 1/7:stä 1915, à 300 mk	150:—	
				1 Renki	360:—	65,940—
				Henkilökunnan ruoka:		
				4 hengen à 1: 50 päivässä	2,190:—	
				2 hengen à 1: 50 päivässä 1/7:stä		
				1915	547: 50	
				27 hengen à 1: 10 päivässä	10,840: 50	
				23 hengen à 1: 10 päivässä 1/7:stä		
				1915	4,617: 25	
				27 hengen à 0: 80 päivässä	7,884:—	
				1 lämmittäjän 8 kuuk. à 0: 80 päi-		
				vässä	195:—	
				5 hengen à 0: 80 päivässä 1/7:stä		
				1915	730:—	
				Potilaiden ruoka:		
				15 hengen à 1: 10 päivässä	6,022: 50	
				15 hengen à 1: 10 päivässä 1/7:stä		
				1915	3,011: 25	
				135 hengen à 0: 80 päivässä ..	39,420:—	
				135 hengen à 0: 80 päivässä 1/7:stä		
				1915	19,710:—	
				8 Oppilaan ruoka 6 kuukauden		
				aikana à 1: 10 päivässä	1,606:—	
				Annosrahain ja maksettujen ruoka-		
				rahain välisen erotuksen tasoitta-		
				miseen	511:—	
				Lääkkeet, sidetarvikkeet y. m.	4,000:—	
				Halot ja hiilet	25,000:—	
				Petroli ja kynttilät	1,500:—	
				Tasoius- ja istutustyöt, maanviljelys		
				ja puutarhanhoito	10,000:—	
				Kaluston ja parselien korjaus	18,000:—	
				4 hevosen heinät, kaurat ja pehku	1,800:—	
				Maalaus-, takoma- y. m. tarpeet ..	2,000:—	
				Siirros	159,585:—	7,225,867 81

7 P.L.

				Siirros 159,585:—	7,225,867	81
				Oljet, pehku, saippua, suopa y.m... 2,500:—		
				Utteruusrahat 900:—		
				Verot y. m. sekalaiset menot..... 5,000:—	168,485	—
VI	3			Potilaiden elätteelleanto	30,000	—
				<i>VI Luku. Smk 264,425:—</i>		
				Humaliston varasairaala.		
VII	1			Palkkaukset:		
				1 Lääkäri	3,000:—	
				1 Amanuenssi	1,200:—	
				1 Ylihoitajatar, taloud. hoitaja	1,080:—	
				3 Osastohoitajatarta à 840 mk....	2,520:—	
				3 Hoitajatarta à 600 mk	1,800:—	
				Korotusta 5 hoitajattarelle 5 v:n palveluksesta	300:—	
				1 Emännöitsijä	480:—	
				1 Leipojatar	300:—	
				2 Palvelijatarta à 240 mk	480:—	
				3 Siivoojatararta à 240 mk	720:—	
				2 Renkiä à 480 mk	960:—	
				3 Pesijätärtä à 300 mk.....	900:—	
				Palvelusväen kesäloman aikaiset sijaiset	200:—	
VII	2	Kvsto ^{6/4} 1909 ^{30/12} 1910 ^{30/12} 1911	} b* &c*	60 hengen ruoka à 1:15 päivässä	25,185:—	
				10 hengen ruoka à 1:60 päivässä	5,840:—	
				Lääkkeet	4,000:—	
				Ylimääräinen sairaanhoito	400:—	
				Kaluston ostoon ja kunnossapitoon	4,400:—	
				Sekalaisiin menoihin	3,340:—	
				Vuokrat	12,840:—	
				Polttoaineet	4,000:—	
				Valaistus	800:—	
				Vedenkulutus	750:—	
				Käymäläin puhtaanapito	400:—	
				<i>VII Luku. Smk 75,895:—</i>		
				Poliklinikat ja muu sairaanhoito.		
VIII	1	S:n ^{29/12} 1905 ^{30/12} 1910	} b	Erinäiset poliklinikat:		
				Määräraha Kallion lastenpoliklinikka varten	4,000:—	
				Siirros 4,000:—	7,500,247	81

					Siirros	4,000: —	7,500,247	81
		Kvsto 30/12 1912	b	Määräraha poliklinista silmäosastoa varten: t:ri G. A. Nordman	2,500: —			
				Päivärahat varatt. sair. puolesta tilintekovel- vollisuudella	200: —	2,700: —		
				T:ri E. Kuhlefeldt	2,000: —			
				Päivämaksuja varatto- mien sairaiden puolesta tilitysvollisuudella	300: —	2,300: —		
		S:n 30/12 1912	b	Määräraha Kallion silmätautipoli- klinikan voimassapitoon		6,500: —		
		S:n 28/5 1907 30/12 1912	b	Määräraha korva-, nenä- ja kurkku- tautien poliklinikkaa varten		5,700: —		
		S:n 15/12 1903 30/12 1907 30/12 1908	b	Määräraha 10 sairassijaa varten t:rien O. A. Boijen ja A. W. Parvi- aisen lapsenpäästölaitoksessa		18,540: —		
		S:n 30/12 1911	b*	Määräraha Diakonissalaitoksen ko- dille H:gin kaupungista olevia tuberkelitautisia lapsia varten		1,650: —	41,390	—
VIII	2	S:n 29/12 1905 30/12 1910 30/12 1912	b	Määräraha Marian sairaalan tuberkuloosipoli- klinikkaa ja huoltolaan varten			26,600	—
VIII	3	S:n 30/4 1912	b	Määräraha Oulunkylän kesäpäiväparantolaan varten			12,130	—
VIII	4	S:n 30/12 1908 30/12 1910	b	Kättiläavun kustantamiseksi varattomille koto- naan			4,000	—
<i>VIII Luku. Smk 84,120: —</i>								
Terveyspoliisi.								
IX	1	S:n 13/12 1904	b	Palkkaukset ja matkakulut: 1 Työtarkastaja, palkkaa 3,000: — korotusta 5 v:n pal- veluksesta	500: —	3,500: —		
		S:n 11/3 1913	b	1 Naispuolinen työtarkastaja		3,000: —		
			c	Työtarkastajain matkakuluihin		200: —		
		1886 v:n rahas. Kvsto 30/12 1911	b	1 Ylikaitsija, palkkaa	2,800: —			
				korotusta 10 v:n pal- veluksesta	500: —	3,300: —		
		1886 v:n rahas. Kvsto 16/3 1909 16/4 1912	b	5 Kaitsijaa, palkkaa à	2,500: —			
				korotusta 5 v:n pal- veluksesta à	250: —	13,750: —		
				3 Kaitsijaa à 2,500 mk.		7,500: —		
					Siirros	31,250: —	7,584,367	81

				Siirros	31,250: —	7,584,367 81	
7 P.L.		Kvsto 14/3 1912	b	5 Nuor. kaitsijaa, palkkaa à 2,000 mk	10,000: —		
		S:n 29/12 1905	b & c	Terveyskaitsijain matkakustannukset	1,100: —		
		30/12 1907					
		S:n 28/11 1905	b	Määräraha työväenasuntojen tarkas- tamista varten.....	7,000: —		
		30/12 1913					
		S:n 22/12 1911	b	1 Desinfisioimisen johtaja, palkkaa	2,500: —		
		30/12 1913					
				3 Desinfisioitsijaa, palkk. à 2,000: —	6,000: —		
				2 Tuberkelitautisten asunnonpuhdis- tajatarta, palkkaa à 1,000 mk ..	2,000: —	59,850 —	
IX	2			Kotien desinfisioiminen		18,000 —	
				<i>IX Luku. Smk 77,850: —</i>			
				Terveystoimisto.			
				Palkkaukset:			
				1 Ylilääkäri.....	6,000: —		
				1 Johtaja.....	4,500: —		
				1 Assistentti	3,000: —		
				6 Kaitsijaa à 2,500 mk.....	15,000: —		
				Korotus 5 v:n palveluksesta 4 vanh. kaitsijalle à 250 mk	1,000: —		
		S:n 8/10 1907	b	S:n s:n yhdelle vanh. kaitsijalle			
		30/12 1908		1/2:sta 1915.....	229: 17		
		30/12 1909		2 Nuorempaa kaits., à 2,000 mk ..	4,000: —		
		30/12 1911		1 Vahtimestari, palkkiota	1,800: —	35,529 17	
		30/12 1912					
		30/12 1913					
				Polttoaineet	325: —		
				Valaistus	320: —		
				Siivoaminen ja pesu	700: —		
				Kaluston kunnossapito, lääkkeet, raitiotieliput y. m.	2,100: —	3,445 —	
				<i>X Luku. Smk 38,974: 17</i>			
				Laboratori terveydellisiä tutkimuksia varten.			
				Palkkaukset:			
				1 Johtaja.....	8,000: —		
				1 Assistentti	4,800: —		
				1 Laborantti	2,400: —		
				1 Näytteidenottaja	1,500: —		
				1 Kirjuriapulainen	1,200: —		
				Tilapäisten apulaisten palkkaami- seen	3,000: —		
				1 Vahtimestari, paitsi asuntoa, läm- pöä ja valoa, palkkaa	1,700: —		
				Siirros	22,600: —	7,701,191 98	
XI	1	S:n 26/5 1903	b & c				
		30/12 1907					
		30/12 1909					
		30/12 1910					

				Siirros	22,600:—	7,701,191 98
		Kvsto ^{11/12 1906} _{17/11 1908}	b	1 Lääkäri bakteriologisia tutkimuk- sia varten	5,000:—	
		S:n ^{17/11 1908}	b	Lääkäriin sijaisen palkkio kesäloman aikana	400:—	
		S:n ^{30/12 1907} _{30/12 1912}	b	1 Vahtimestarinapulainen	900:—	28,900
XI	2		c	Vedenkulutus	350:—	
			c	Polttoaineet	2,000:—	
			c	Valo	500:—	2,850
XI	3	S:n ^{29/12 1914}	b	Koneid. ja kirjakokoelm. kunnos- sap., näytteiden y. m. ostoon ..	3,500:—	
			b*	Kirjakokoelman täydentämiseen....	400:—	
			c	Koneiden y. m. osto bakteriologisia tutkimuksia varten	800:—	4,700
				<i>XI Luku. Smk 36,450:—</i>		
				Lihantarkastusasema.		
XII	1			Palkkaukset:		
			b	1 Johtaja, bakteriologi	8,000:—	
			b	1 Vanhempi tarkastuseläinlääkäri ..	6,000:—	
			b	1 Nuorempi s:n	4,000:—	
			b	1 Kassanhoitaja	3,000:—	
			b	1 Päiväkirjanpitäjä	1,800:—	
		S:n ^{25/11 1913} _{7/4 1914}	b&c	3 Trikinienetsijää à 1,800 mk	5,400:—	
			b&c	1 Halliesimies	2,400:—	
			b&c	2 Leimaaajaa à 1,500	3,000:—	
			b&c	4 Kantajaa à 1,500	6,000:—	
			b&c	1 Laboratorin vahtimestari	2,000:—	
			b&c	1 Näytteidenottaja	1,500:—	
			b&c	1 Tarkastusapulainen	1,500:—	
			c	Ylimäär. henkilökunta	22,400:—	67,000
XII	2	Välikirjan muk.		Vuokra	17,000:—	
				Valo	1,500:—	
				Kaasu	1,500:—	
				Vedenkulutus	400:—	20,400
XII	3			Sisustuksen ja kaluston täydennys sekä korjaukset	2,000:—	
			c	Leimasimet, niiden korjaus ja leima- sinväri	1,000:—	
			c	Hylkylihan poiskuljetus	1,500:—	
			c	Siivoaminen ja pesu	1,000:—	
			c	Sekalaiset menot	3,950:—	9,450
				<i>XII Luku. Smk 96,850:—</i>		
				Siirros		7,834,491 98

7 P.L.

				Siirros	7,834,491 98
Rokotusainevarasto.					
XIII	1	c	Määräraha rokotusvelvollisuuden täyttämisen valvontaa varten ..	400:—	
			Määräraha huoneistojen hankkimiseksi rokot. varten ja niiden siivoamiseen	600:—	1,000—
			<i>XIII Luku. Smk 1,000:—</i>		
Sekalaista.					
XIV	1	c	Määräraha kaupungin varasairaalain vartioimista y. m. varten		1,200—
XIV	2		S:n kulkutautien ehkäisemiseksi		6,000—
XIV	3		Tilapäisten sairaalain käymäläin y. m. puhtaana-pito		2,000—
XIV	4		Määräraha desinfisioimismajalaa varten		6,000—
XIV	5	c*	Rottien tappamiseen		3,000—
XIV	6	b	Kunnan teurastamon johtaja, palkkaa	8,000:—	
			vuokrankorvausta	2,000:—	10,000—
			<i>XIV Luku. Smk 28,200:—</i>		
			7 P.L. Smk 2,002,081: 77		
Kahdeksas Pääluokka.					
Vaivaishoito.					
Vaivaishoitohallitus.					
I	1		1 Puheenjohtaja	3,000:—	
			1 Toimitusjohtaja	7,000:—	
		b	1 Sihteeri	6,000:—	
			1 Kirjanpitäjä	3,600:—	
			1 Lastenhoidontarkastaja	6,000:—	
			1 Tarkastaja	3,000:—	
		c	1 Kassanhoitajatar	1,800:—	
		b	1 Kanslianjoht., palkkaa 2,400:—		
			korotusta 10 v:n pal-		
			veluksesta	1,000:—	3,400:—
			Siirros 33,800:—		7,863,691 98

8 P.L.

				Siirros	33,800: —	7,863,691 98
				1 Kanslianjohtaja, palkk. korotus 5 v:n palveluksesta	2,400: — 500: —	
				henkilökohtaista palkkionlisäystä	500: —	3,400: —
				1 Rekisteritoimiston johtajatar	2,000: —	
				2 Kirjuriapulaista à 1,500: —	3,000: —	
				6 Kirjuriapulaista à 1,200: —	7,200: —	
				4 Diakonissaa, kukin à 1,500: —	6,000: —	
				1 Vahtimestari	1,800: —	
				1 Vahtimestarinapulainen	480: —	
				Palkkiota Vaivashoitohallituksen jäsenille valmistelukouksista	9,000: —	
				Palkkiota kaupungissa oleville kait-sijoille ja vakinaisille maaseutu-asiamiehille	20,000: —	
				Korvausta tarkastusmatkoista	2,000: —	
				Määräraha 8 raitiotiekortin ostoon	800: —	
				Kesäloman hankkimiseksi kaupungissa oleville kait-sijoille sekä erinäisille hallituksen virkailijoille	800: —	
				Valaistus	500: —	
				Polttoaineet	1,200: —	
				Vedenkulutus	100: —	
				Tarverahat, siivoaminen y. m.	6,000: —	
				Painatuskulut	2,000: —	
				Arvaamattomat menot	5,000: —	105,080
				<i>I Luku. Smk 105,080: —</i>		
				Kunnalliskoti ja sen yhteydessä olevat laitokset.		
				Yhteiset kustannukset:		
				1 Tarkastaja, paitsi asuntoa, valoa ja lämpöä, palkkaa	6,000: —	
				1 Konttoristi, paitsi s:n s:n	2,400: —	
				1 Konttoriapul., paitsi s:n s:n	2,000: —	
				1 Saarnaaja	2,400: —	
				Palkkio urkuinsoitosta ja kirkkolaulun johtamisesta	300: —	
				Siirros	13,100: —	7,968,771 98

II

1

1886 v:n rahas.
Kvsto 30/12 1912

S:n 23/9 1913

S:n 28/12 1906

1886 v:n rahas.
Kvsto 21/12 1889
9/6 1914

S:n 11/6 1912

8 P.L.

					Siirros	13,100: —	7,968,771 98
					1 Varastonhoitaja, paitsi asuntoa, ruokaa, lämpöä ja valoa, palkkaa	1,200: —	
					1 Puutarhatöiden johtaja, paitsi s:n s:n, palkkaa	1,200: —	
					1 Koneenkäytt., paitsi s:n s:n, palkk.	1,500: —	
					2 Lämmittäjää, paitsi s:n s:n, palkkaa kumpikin 540: —	1,080: —	
		Kvsto 11/6 1912	b		1 Pesulaitoksen johtajatar, paitsi s:n s:n, palkkaa	900: —	
					1 Pesijätär, paitsi s:n s:n, palkkaa	360: —	
					4 Pesijätärtä, paitsi s:n s:n, palkkaa kukin 324: —	1,296: —	
					1 Emännöitsijä, paitsi s:n s:n, palkk.	900: —	
					1 Keittäjätär, paitsi s:n s:n, palkkaa	480: —	
					4 Keittäjätärtä, paitsi s:n s:n, palkk. kukin 300: —	1,200: —	
					2 Leipojatarta, paitsi s:n s:n, palkkaa kumpikin 360: —	720: —	
			c		Lääkkeet	4,600: —	
		S:n 11/11 1913	b		Lääkärinvalvonta Kunnalliskodissa ja Työlaitoksessa sekä Oulunkylän lastenkodissa	2,400: —	
					Erinäiset sisustus- ja tasoitustyöt..	5,000: —	
			c		Maanviljelystä varten	5,500: —	
					Kirjastoa varten	1,000: —	42,436
					<i>Kunnalliskoti.</i>		
					1 Emännöitsijä, paitsi ruokaa, asuntoa, polttopuita, ja valoa, palkkaa	900: —	
					1 Ompelijatar, paitsi s:n s:n, palkk.	360: —	
					1 Ylihoit:r, paitsi s:n s:n, palkkaa	900: —	
					1 S:n, lasten osaston, paitsi s:n s:n, palkkaa	900: —	
		S:n 30/12 1913 24/2 1914	b		2 Hoitajatarta, paitsi s:n s:n, palkkaa à 600: —	1,200: —	
					1 Hoitajatar, paitsi s:n s:n, palkkaa	600: —	
					1 Hoitajatar, paitsi s:n s:n, palkkaa	480: —	
					4 Apulaishoitajatarta, paitsi s:n s:n, palkkaa à 420: —	1,680: —	
					1 Renki, paitsi s:n s:n, palkkaa	540: —	
					1 Portinvartija, paitsi s:n s:n, palkk.	900: —	
					Siirros	8,460: —	8,011,207 98

				Siirros	8,460: —	8,011,207 98	
		<i>c</i>	Sijaisten palkkaamiseen erinäisten virkailijain kesäloman ajaksi....	600: —			
			Vaatetus	17,000: —			
			450 hoidokin ruoka à 60 penniä päivässä	98,550: —			
			Sairaiden ruoka ja tavall. ruuan parannus	4,000: —	102,550: —		
			Henkilökunnan, 9 hengen, s:n à 1: 20 päivässä .	3,942: —			
		<i>c</i>	S:n 26 hengen à 90 penniä päivässä.....	8,541: —	12,483: —		
			Kalusto.....	17,000: —			
			Tarveaineet	4,200: —			
			Polttoaineet	54,000: —			
			Valaistus	7,500: —			
			Vedenkulutus	7,000: —			
			Kaurat ja heinät 8 hevoselle sekä silain y. m. kunnossapito	4,800: —			
			Korjaustyöt	7,000: —			
			Utteruusrahat	8,000: —			
		<i>d</i>	Sekalaisia menoja	20,000: —		270,593 —	
			<i>Työlaitos.</i>				
II	3		1 Kaitsija, paitsi asuntoa, polttopuita ja valoa	2,400: —			
		<i>b</i>	1 Kontoriapulainen, paitsi ruokaa, asuntoa, lämpöä ja valoa	480: —			
			3 Vahtimestaria, paitsi asuntoa, polttop. ja valoa, à 1,200: — ..	3,600: —			
		<i>b</i>	1 Vahtimestari, paitsi asuntoa, ruokaa, lämpöä ja valoa.....	960: —			
			2 Työesimiestä, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, à 1,200: —	2,400: —			
		<i>b</i>	Sijaisen palkkaamiseen kesäloman aikana	400: —			
			Polttoaineet	6,000: —			
			Valaistus	1,000: —			
		<i>c</i>	Vedenkulutus	700: —			
			150 hoidokin ruoka à 60 penniä päivässä	32,850: —			
			Sairaanruoka	2,000: —			
			Siirros	34,850: —	17,940: —	8,281,800 98	

8 P.L.

				Siirros 34,850: —	17,940: —	8,281,800 98
				Palveluskun., 7 hengen, ruoka à 90 p. päivässä 2,299: 50	37,149: 50	
			c	Vaatetuskustannukset	8,000: —	
				Tarveaineet	50,000: —	
				Kalusto ja työkalut	4,000: —	
				Uutteruusrahat	8,000: —	
				Korjaustyöt	1,000: —	
			d	Sekalaisia menoja	3,000: —	129,089 50
				<i>Oulunkylän lastenkoti.</i>		
	II	4		1 Johtajatar, paitsi asuntoa, ruokaa, lämpöä ja valoa, palkkaa	900: —	
				1 Lastenhoitajatar, paitsi s:n, palkk.	600: —	
				5 S:n, paitsi s:n, palkkaa à 420: —	2,100: —	
				1 Keittäjä, paitsi s:n, palkkaa . .	360: —	
				1 Ompelijatar, paitsi s:n, palkkaa . .	360: —	
				Kesäloman aikaiset viransijaiset . .	250: —	
				Vaatetus	3,500: —	
				50 lapsen ruoka à 75 p:iä päivässä	13,687: 50	
			c	Henkilökun., 2 hengen, ruoka à 1: 20 päivässä 876: —		
				S:n, 5 hengen, ruoka à 90 p:iä päivässä	1,642: 50	
				S:n, 2 hengen, s:n à 60 p:iä päivässä	438: —	16,644: —
				Polttoaineet	1,300: —	
				Valaistus	600: —	
				Vedenkulutus	720: —	
				Kalusto	500: —	
				Lääkkeet	900: —	
			d	Sekalaiset menot	2,500: —	31,234 —
				<i>II Luku. Smk 473,352: 50</i>		
				Apurahoja ja kustannuksia laitoksen ulkopuolella olevia köyhiä varten.		
	III	1		Kaupunkiin ja maaseudulle hoidettaviksi an- netut		140,000 —
	III	2		Sairaanhoido		200,000 —
					Siirros	8,782,124 48

				Siiros	8,782,124	48
III	3			Mielenvikaisten hoitokustannukset	200,000	—
III	4			Lääkkeet	14,000	—
III	5			Suoranaisia apurahoja:		
		c		a) vaivaishoitoon ehdottomasti oikeutetuille henkilöille	155,000: —	
				b) puutteenalaisille, joilla ei ole ehdotonta oikeutta vaivaishoitoon	70,000: —	225,000 —
				<i>III Luku. Smk 779,000: —</i>		
				Sekalaista.		
IV	1	c		Hautauskuluja	4,000	—
IV	2			Määräraha Kaupunkilähetykselle miesten työlaitoksen voimassapitoon Betaniassa	3,000: —	
		c		S:n naisten työlaitoksen	6,000: —	
				S:n Sörnäsins:n	4,000: —	
		c	Kvsto 29/12 1914	S:n s:lle hädänalaisten avustamiseksi kotityöllä	5,000: —	
		b	S:n 26/5 1914	S:n Ryttylän miesten työsiirtolan voimassapitoon	18,500: —	
		c	S:n 29/12 1914	S:n Pelastusarmeijalle sen slummitönn hyväksi	10,000: —	46,500 —
				<i>IV Luku. Smk 50,500: —</i>		
				8 P.L. Smk 1,407,932: 50		
				Yhdeksäs Pääluokka.		
				Opetus- ja sivistyslaitokset.		
				Merikoulu.		
I	1	b & c	S:n 9/5 1900 Välikirjan muk.	Vuokra	3,583: 30	
		c		Polttopuut	600: —	4,183 30
				<i>I Luku. Smk 4,183: 30</i>		
				Käsityöläiskoulut.		
II	1	b & c	K. Julist. 25/11 1885	Määräraha ylemmille käsityöläiskouluille	43,388: —	
		b & c	Kvsto 17/10 1899 27/11 1906	S:n alemmille käsityöläiskouluille ..	30,483: —	73,871 —
				Siiros	9,349,678	78

9 P.L.

				Siirros	9,349,678 78
II	2			<i>Valmistava poikain ammattikoulu:</i>	
		Kvsto ^{26/9 1900} _{20/11 1900}	b	1 Vakainainen opettaja ruotsal. osastolla	4,200: —
				korotus 5 v:n palveluksesta	600: —
		S:n ^{26/9 1900} _{20/11 1900} _{19/12 1901}	b	1 Vakainainen opettaja suomal. osastolla	4,200: —
				korotus 5 v:n palveluksesta	600: —
			b	1 Vak. opettaja käsi- varaispiirustuksessa . .	3,000: —
				korotus 15 v:n palveluksesta ^{1/9} stä 1915 .	933: 32
		S:n ^{25/9 1900} _{20/11 1900}	b	1 Vakainainen työmestari puutöissä	3,300: —
				korotus 15 v:n palveluksesta	900: —
			b	1 Vakainainen työmestari metallitöissä	2,700: —
				korotus 15 v:n palveluksesta	900: —
		S:n ^{30/12 1907}	b	Johtaja, palkkiota	1,500: —
			b	Palkkiota tuntiopettajille, 44 viikkotunn. à 150 mk	6,600: —
			c	Palkkiota tuntiopettajille vihkojen korjauks., 6 viikkotunn. à 150 mk	900: —
		S:n ^{30/12 1907}	b	1 Alityömestari puu- töissä	1,800: —
				korotus 10 v:n palveluksesta	400: —
		S:n ^{30/12 1907}	b	1 Alityömestari metalli- töissä	1,800: —
		S:n ^{30/12 1910}	b	henkilökoht. lis.	600: —
				korotus 5 v:n palveluksesta	200: —
		S:n ^{3/11 1908}	b	Palkkiota työpajan sil- mälläpidosta ruotsa- laisella ja suomalai- sella osastolla	1,200: —
		S:n ^{30/10 1906}	b	Vahtimestarin palkkio . .	1,200: —
		S:n ^{30/12 1913}	b	Vahtimestarin apulainen 9 kuuk. aikana	450: —
				Siirros	36,333: 32
					9,349,678 78

		Siirros 36,333: 32		9,349,678 78
Kvsto 28/11 1905 Välikirj. muk.	c	Työpajan työaineet	1,500: —	
		Työpajan korjaus ja täydennys	800: —	
		Kirjasto, aikakauskirjat ja tarverahat	1,250: —	
		Oppilaskirjastoa varten	100: —	
	b	Opetusvälineet	200: —	
		Työpajahuoneiston vuokra	4,000: —	
	c	Lämpö ja sähkövoima	300: —	
		Valaistus	850: —	
		Puhtaanapito	250: —	47,233: 32
	Kvsto 20/1 1914	b	I suomalaisen luokan rinnakkaisluokka:	
Tuntiopettajan palkkio, 30 viikkotunn. à 150: —			4,500: —	
Palkanlisäystä 2 työmasterille			1,500: —	
Palkkion lisäystä 2 alityömasterille 1/9:än			700: —	
Palkkion lisäystä johtajalle			300: —	
S:n työpajan valvonnasta, 2 opettajalle			200: —	
S:n vahtimestarille			200: —	
Vahtimestariapu			100: —	
Työaineet, korjaukset, painatus, tarverahat, valaistus, puhtaanapito, sähkövoima y. m.			1,288: —	8,788: —
II suomalaisen luokan rinnakkaisluokka 1/9:stä 1915:				
Tuntiopettajain palkkio, 30 viikkotunn. à 150: —			1,500: —	
Palkanlisäystä 2 työmasterille			500: —	
Palkkiota 2 uudelle alityömasterille			1,200: —	
Palkkion lisäystä johtajalle			100: —	
			Siirros 3,300: —	56,021: 32

9 P.L.

II

3

 Kvsto $\frac{1}{12}$ 1903
 $\frac{30}{12}$ 1906
 $\frac{20}{10}$ 1908
 $\frac{2}{4}$ 1909
 $\frac{22}{12}$ 1911
S:n $\frac{8}{9}$ 1914

			Siiros 3,300:—	56,021:32	9,349,678 78
		c	Palkkion lisäystä työpajan valvonnasta 2 opettajalle	66:66	
			S:n vahtimestarille	66:67	
			Vahtimestariapu	33:34	
			Työaineet, korjaukset, painatus, tarverahat y. m.	429:33	
				3,896:—	59,917 32
			<i>Tyttöjen ammattikoulu.</i>		
		b	3 Opettajatarta, palkkaa à 2,500 mk	7,500:—	
			2 Opettajatarta, palkkaa à 2,200 mk	4,400:—	
			1 Opettajatar, palkkaa	2,400:—	
			1 S:n	1,500:—	
			korotusta 2 opettajattarelle 10 v:n palveluksesta	800:—	
			korotusta 10 v:n palveluks. 4:lle s:n $\frac{1}{9}$:stä 1915	1,066:60	
			korot. 5 v:n palv:sta yhdelle s:n Johtajattaren palkkio	200:—	
			Palkkionlisäystä äidinkielen opettajattarille	800:—	
			Tuntiopettajain palkkiot	380:—	
			Palvelijattaret	4,880:—	
			Ruuanpito	720:—	
			Työaineet	4,000:—	
		c	Vuokra	2,000:—	
			Polttoaineet	6,000:—	
			Valaistus	1,400:—	
			Kalusto ja korjaukset	600:—	
			Sekalaista	1,800:—	
			Ruotsalaisen osaston rinnakkaisluokat:	2,400:—	
		b	1 Opettajatar I luokalla, palkkaa	2,200:—	
			1 S:n II s:n $\frac{15}{8}$:sta 1915, palkkaa	825:—	
			Ruoka	2,000:—	
			Työaineet	200:—	
		c	Polttoaineet	400:—	
			Valaistus	150:—	
			Sekalaista	200:—	
					48,821 60

II Luku. Smk 182,609:92

Siiros 9,458,417 70

				Siirros	9,458,417 70		
III	1	Kauppaoppilaitokset.					
		c*	Määräraha A. b. Helsingfors Handels-		8,000: —		
			skola yhtiölle (15 vapaaoppilassijaa)				
			Helsingin kauppakoulu Osakeyhtiön				
			liikeapulaisiltakurssit (6 vapaa-		3,000: —		
			oppilassijaa)				
			Määräraha Suomen Liikemiesten		20,000: —		
			Kauppaopist. (32 vapaaoppilassijaa)				
		Määräraha Helsingin Kauppiaitten		8,000: —			
		Kauppakoul. (15 vapaaoppilassijaa)					
Määrär. Högre svenska handelsläro-		8,000: —					
verket opist. (12 vapaaoppilassijaa)							
Määräraha Svenska Handelsinstif.		4,000: —					
opistolle (6 vapaaoppilassijaa) ..							
Liikemiesyhdistyksen liikeapulais-		6,000: —					
iltakurssille (12 vapaaoppilas-							
sijaa)			57,000				
<i>III Luku. Smk 57,000: —</i>							
Kansakoulut.							
A) Ruotsinkieliset.							
<i>a) Palkat.</i>							
IV	1	Kvsto 28/4 1908	b	1 Tarkastaja, palkkaa ..	8,000: —		
				korotusta 5 v:n palve-			
						1,000: —	9,000: —
						600: —	
		S:n 24/5 1913	b	1 Taloudenhoitaja		3,000: —	
				1 Taloudenhoitajan apulainen		1,200: —	
				1 Johtokunnan sihteeri		600: —	
		S:n 21/2 1911	b	1 Lääkäri, palkkaa	3,600: —		
		5/9 1911			henkilökoht. palk. lis. 1,000: —	4,600: —	
Opettajat ja opettajattaret.							
S:n	17/9 1907	b	22 Opettajaa, palkkaa à 2,400: —				
			korotusta 15 v:n pal-				
			veluksesta à	1,200: —			
			kalliinanjanlis. à	600: —	92,400: —		
28/4 1908							
21/9 1909		5 Opettajaa, palkkaa à 2,400: —					
15/3 1910		korotusta 10 v:n pal-					
		veluksesta	960: —				
		kalliinanjanlisäystä à..	400: —	18,800: —			
				Siirros	130,200: —		
					9,515,417 70		

9 P.L.

				Siiros	130,200:—	9,515,417 70
Kvsto	17/9 1907	b	1 Opettaja, palkkaa à ..	2,400:—		
	28/4 1908		korotusta 10 v:n palveluksesta 1/8:sta 1915	680:—		
	21/9 1909		kalliinajanlisäystä à ..	283: 34	3,363: 34	
	15/3 1910					
Arm. Jul.	21/7 1898 6 mom.	b	2 Opettajaa, palkkaa à ..	2,400:—		
			korotusta 5 v:n palveluksesta à ..	480:—		
			kalliinajanlisäystä à ..	200:—	6,160:—	
					9,600:—	
Kvsto	17/9 1907 28/4 1908 21/9 1909 15/3 1910	b	4 Opettajaa, palkkaa à ..	2,400:—		
			1 Kreikk.-venäl. uskonnon opettaja, palkkiota ..		800:—	
			21 Opet:tarta, palkkaa à ..	2,000:—		
			korotusta 15 v:n palveluksesta à ..	1,000:—		
			kalliinajanlisäystä à ..	600:—	75,600:—	
			1 Opet:tar, palkkaa à ..	2,000:—		
			korotusta 15 v:n palveluks. 1/8:sta 1915..	883: 33		
			kalliinajanlisäystä à ..	483: 33	3,366: 66	
			6 Opet:tarta, palkkaa à ..	2,000:—		
			korotusta 10 v:n palveluksesta à ..	800:—		
			kalliinajanlisäystä à ..	400:—	19,200:—	
			2 Opet:tar, palkkaa à ..	2,000:—		
korotusta 10 v:n palveluks. 1/8:sta 1915 à ..	566: 67					
kalliinajanlisäystä à ..	283: 33	5,700:—				
10 Opet:tarta, palkkaa à ..	2,000:—					
korotusta 5 v:n palveluksesta à ..	400:—					
kalliinajanlisäystä à ..	200:—	26,000:—				
2 Opet:tarta, palkkaa à ..	2,000:—					
korotusta 5 v:n palveluks. 1/8:sta 1915..	166: 67					
kalliinajanlisäystä à ..	83: 33	4,500:—				
1 Opet:tar, palkkaa ..		2,000:—				
1 Opet:tar, vielä virkaan nimittämätön, palkkiota ..		2,000:—				
16 Opet:tarta, palkkaa à ..	1,700:—					
korotusta 15 v:n palveluksesta ..	850:—					
kalliinajanlisäystä à ..	600:—	50,400:—				
				Siiros	338,890:—	9,515,417 70

				Siirros 338,890: —	9,515,417 70
			2 Opet:tarta, palkkaa à 1,700: — korotusta 15 v:n palveluks. 1/s:sta 1915 à 750: 84 kalliinajanlis. à 483: 33	5,868: 34	
			2 Opet:tarta, palkkaa à 1,700: — korotusta 10 v:n palveluksesta à 680: — kalliinajanlisäystä à 400: —	5,560: —	
			2 Opet:tarta, palkkaa à 1,700: — korotusta 10 v:n palveluks. 1/s:sta 1915 à 481: 67 kalliinajanlis. à 283: 33	4,930: —	
Kvsto	17/9 1907	} b	9 Opet:tarta, palkkaa à 1,700: — korotusta 5 v:n palveluksesta à 340: — kalliinajanlisäystä à 200: —	20,160: —	
	28/4 1908				
	21/9 1909				
	15/3 1910				
			4 Opet:tarta, palkkaa à 1,700: —	6,800: —	
			3 Opet:tarta, vielä virkaan nimitt., palkkiota à 1,700: —	5,100: —	
			1 Valmistavan koulun opettajatar, palkkiota	2,400: —	
			Tuntiopettajat.		
			Veiston tuntiopettajat	3,220: —	
			Laulun tuntiopettajat ja -opet:taret	1,500: —	
			Voimistelun tuntiopett:ret	2,600: —	
		} c	Todennäköisesti tarvittavat lisäopett. syyslukukaudella	3,000: —	
			Viransijaiset	6,000: —	
			Apukoulun ylitunnit	300: —	
			Palvelijat.		
		} b&c	1 Vahtimestari, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa	1,437: 50	
			4 S:n, s:n à 1,250: —	5,000: —	
			1 S:n, ilman asunt., lämpöä ja valoa	1,750: —	
			1 Lämmittäjä, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa	1,250: —	
			1 Talonrenki, s:n s:n	1,200: —	
			1 S:n, s:n s:n	1,100: —	
			1 S:n, s:n s:n	780: —	
			1 S:n, ilman asuntoa, lämpöä ja valoa, 6 kuuk. à 75: —	450: —	
				Siirros 419,295: 84	9,515,417 70
S:n	30/12 1908				
	30/12 1910				
	30/12 1911				
	30/12 1912				

9 P.L.

			Siirros 419,295: 84		9,515,417 70
			Erityisiä palkkioita.		
		Kvsto 15/4 1913	b	Johtajain ja johtajatarten viransijaiset	2,900: —
				Palkkiot johtajille ja johtajattarille	4,800: —
		S:n 28/12 1906	b	Palkkiot veiston opettaja-apulaisille	3,700: —
				Palkkiot opetuksesta jatkoluokilla	2,600: —
				Sukupuoliterveysopin opetus	125: —
		S:n 30/12 1909	b	Palkkio kirjaston ja kokoelmien hoidosta	800: —
				Palkkio veistonopetuksen johtajalle	400: —
		S:n 30/12 1910	b	Määräraha Aleksanterinkad. Alemman Käsityöläiskouluun perustetun kansakoululuokan voimassapitoon	1,160: —
IV	2		c*	Määräraha Helsingin ruots. pikkukoulunopettajaseminaarille	435,780 84 4,000 —
			<i>b) Muut kustannukset.</i>		
IV	3			Kanslian ja kouluhuoneist. vuokrat	11,500 —
IV	4			Opetusvälineet	7,500 —
IV	5			Tarvikkeet käsitöihin ja koulukeittäisiin	5,500 —
IV	6			Uudet kouluhuonekalut ja vanhojen korjaus	3,000 —
IV	7		c	Polttopuut ja niiden hakkuu	18,000 —
IV	8			Valaistus	5,000 —
IV	9			Puhtaanapito	17,000 —
IV	10			Vedenkulutusmaksut	1,200 —
IV	11			Vaatetusapua kaupungista kotoisin oleville köyhille oppilaille	14,000 —
IV	12	S:n 30/12 1907	b	Kansakoulusta päässeiden oppilaiden paikanvälitys	1,000 —
IV	13	S:n 30/12 1909 30/12 1910	b	Määräraha Viaporissa ja sen läheisillä saarilla asuv. lasten käyttämiseksi kaupungin kansakouluissa	750 —
IV	14	K. Asetus 5/8 1886	b	Apumaksut eläkkeen suorittam. Suomen kansak. opettajistolle: 34 opettajaa à 50 mk	1,700: —
				83 opettajatarta à 37: 50	3,112: 50
IV	15		c	Ilmoitukset, painatustyöt ja kansliamenot	4,000 —
			Siirros		10,048,461 04

IV	16	c	Määräraha yliopistollisiin jatkokursseihin osanottoa varten	2,200	—	Siirros	10,048,461	04
IV	17	d	Sekalaisia arvaamattomia menoja, Johtokunnan määräyksen mukaan	3,000	—			
			<i>IV Luku. Smk 538,243: 34</i>					
			B) Suomenkieliset.					
V	1		<i>a) Palkat.</i>					
		Kvsto	^{28/4} 1908	b	1 Tarkastaja, palkkaa .. 8,000: — korotusta 5 v:n palveluksesta	1,000: —	9,000: —	
		S:n	^{1/12} 1908	b	1 Apulaistarkastaja		6,000: —	
		S:n	^{28/4} 1908	b	1 Apulainen tarkastajankansliassa ..		1,200: —	
		S:n	^{20/10} 1903 ^{30/12} 1911	b	1 Taloudenhoitaja		5,000: —	
		S:n	^{30/12} 1908 ^{19/9} 1911	b	1 Taloudenhoitajan apul. 1,500: — henkilökoht. palkanlis. 600: —		2,100: —	
		S:n	^{1/6} 1904	b	1 Johtokunnan sihteeri		1,000: —	
		S:n	^{21/2} 1911 ^{5/9} 1911	b & c	1 Lääkäri, palkkaa 6,400: — korotusta 5 v:n palveluksesta ^{1/9} :än 1915 600: —		7,000: —	
					Opettajat ja opettajattaret.			
					10 Opettajaa, palkkaa à 2,400: — korotusta 15 v:n palveluksesta à	1,200: —	42,000: —	
					kalliinajanlisäystä à .. 600: —			
					14 Opettajaa, palkkaa à 2,400: — korotusta 10 v:n palveluksesta à	960: —	52,640: —	
					kalliinajanlisäystä à .. 400: —			
		S:n	^{21/9} 1909 ^{15/3} 1910	b	18 Opettajaa, palkkaa à 2,400: — korotusta 5 v:n palveluksesta à	480: —	55,440: —	
					kalliinajanlisäystä à .. 200: —			
					7 Opettajaa, palkkaa à 2,400: — korotusta 5 v:n palveluks. ^{1/8} :sta 1915 à 200: — kalliinajanlis. à	83: 33	18,783: 33	
					15 Opettajaa, palkkaa à 2,400: —		36,000: —	
					1 Opettaja, vielä virk. nimitt., palkkiota 2,400: —			
					Siirros	238,563: 33	10,053,661	04

9 P.L.

				Siirros		238,563: 33		10,053,661 04		
Kvsto	29/12 1905	c	1 Opettaja jatkoluokan ammattiopetusta varten, palkkiota	2,940: —						
		b	1 Kreikkalais-venäläisen uskonopin opettaja, palkkiota	800: —						
S:n	27/11 1906 17/9 1907 28/4 1908 21/9 1909 15/3 1910	b	28 Opettajatarta, palkk. à korotusta 15 v:n palveluksesta à	2,000: — 1,000: — 600: —	100,800: —					
			1 Opettajatar, palkkaa	2,000: —						
			korotusta 15 v:n palveluks. 1/8:sta 1915	883: 33						
			kalliinajanlis.	483: 33	3,366: 66					
			15 Opettajatarta, palkk. à korotusta 10 v:n palveluksesta à	2,000: — 800: — 400: —	48,000: —					
			kalliinajanlisäystä à							
			4 opettajatarta, palkk. à korotusta 10 v:n palveluks. 1/8:sta 1915 à	2,000: — 566: 67 283: 33	11,400: —					
			kalliinajanlis. à							
			20 Opettajatarta, palkk. à korotusta 5 v:n palveluksesta à	2,000: — 400: — 200: —	52,000: —					
			kalliinajanlisäystä à							
			3 Opettajatarta, palkk. à korotusta 5 v:n palveluks. 1/8:sta 1915 à	2,000: — 166: 67 83: 33	6,750: —					
			kalliinajanlis. à							
			14 Opettajatarta, palkkaa à	2,000: —	28,000: —					
			4 Opettajatarta, vielä virkaan nimitämät, palkkiota à	2,000: —	8,000: —					
22 Opettajatarta, palkk. à korotusta 15 v:n palveluksesta à	1,700: — 850: — 600: —	69,300: —								
kalliinajanlisäystä à										
5 Opettajatarta, palkk. à korotusta 15 v:n palveluks. 1/8:sta 1915 à	1,700: — 750: 83 483: 33	14,670: 80								
kalliinajanlis. à										
10 Opettajatarta, palkk. à korotusta 10 v:n palveluksesta à	1,700: — 680: —									
				Siirros	2,380: —	584,590: 79	10,053,661	04		

				Siirros	2,380: —	584,590: 79	10,053,661	04
				kalliinanjanlis. à	400: —	27,800: —		
			3	Opettajatarta, palkk. à	1,700: —			
				korotusta 10 v:n palveluks. 1/8:sta 1915 à	481: 67			
				kalliinanjanlis. à	283: 33	7,395: —		
			20	Opettajatarta, palkk. à	1,700: —			
				korotusta 5 v:n palveluksesta à	340: —			
Kvsto	27/11 1906	} b		kalliinanjanlis. à	200: —	44,800: —		
	17/9 1907			2	Opettajatarta, palkk. à	1,700: —		
	28/4 1908			korotusta 5 v:n palveluks. 1/8:sta 1915 à	141: 67			
	21/9 1909				kalliinanjanlis. à	83: 33	3,850: —	
	15/3 1910			16	Opettajatarta, palkk. à	1,700: —	27,200: —	
			5	Opettajatarta, vielä virk. nimitt., palkkiota à 1,700: —		8,500: —		
S:n	30/12 1910	b		Palkanlisäys laiminlyötyjen lasten opettajattarelle		20: —		
Tuntiopettajat.								
			} b	Veiston tuntiopettajat	2,500: —			
				Laulun tuntiopettajat ja -opett:aret	3,000: —			
				Voimistelun tuntiopett:ret	3,500: —			
				Iitakoulun tuntiopettajat ja -opettajattaret	1,300: —			
			} c	Todennäköisesti tarvittavat lisäopett. syyslukukaudella	11,200: —			
				Viransijaiset	9,500: —			
				Apukoulun ylitunnit	700: —			
Palvelijat.								
			} b	1 Vahtimestari, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa	1,680: —			
				1 S:n, s:n s:n	1,437: 50			
				1 S:n, s:n s:n	1,350: —			
				3 S:n, s:n s:n à 1,250: —	3,750: —			
				1 S:n, s:n s:n	1,125: —			
				1 S:n, s:n s:n, palkkaa à 1,250: —, 4 kuukaudelta	416: 67			
S:n	29/12 1905			Siirros	745,198: 29	10,053,661	04	

9 P.L.

			Siirros 745,198: 29		10,053,661 04	
V	2	c*	b	1 S:n, ilman asunt., lämpöä ja valoa	1,750: —	
				1 S:n, ilman s:n s:n ..	1,750: —	
				vuokrarahoja	400: —	2,150: —
				1 Lämmitt., paitsi asunt., lämp. ja val.	1,375: —	
				1 S:n, s:n s:n	1,250: —	
				1 S:n, samalla talonrenki, s:n		1,125: —
				s:n		
				1 Talonrenki, paitsi asuntoa, läm-		1,050: —
				pöä ja valaistusta		
				1 S:n, s:n s:n	840: —	
				1 S:n, ilman s:n s:n ..	840: —	
				vuokrarahoja	516: —	1,356: —
				1 S:n, ilman as., lämpöä ja valoa,		416: 67
				à 1,250: — 4 kuukaudelta		
				1 S:n, ilman asuntoa, lämpöä ja		540: —
valoa, 6 kuuk. à 90: —						
1 S:n, s:n s:n samalta ajalta à 75: —		450: —				
Erityisiä palkkioita.						
V	2	c*	b	Palkkioita johtajain ja johtajatta-		
				rien viransijaisille	5,500: —	
				Palkkiot 16:lle johtajalle ja johta-		8,800: —
V	3	c	c	Palkkiot 3 veiston opettaja-apulais.		6,000: —
				Palkkiot opetuksesta kansakoulujen		15,500: —
V	4	c	b	Palkkio erityisestä sukupuoliterveys-		175: —
				opin opetuksesta		760: —
V	5	c	b	Palkkio kokoelmien hoidosta		900: —
				Palkkio kansakoulupoikain torvisoit-		400: —
V	5	c	b	Palkkio 1 veistonopetuksen johta-		
				jalle		400: —
V	5	c	b	Määräraha Aleksanterinkad. Alemp.		
				Käsityöläiskouluun perustetun kan-		1,210: —
				sakoululuokan voimassapitoon ..		797,162 63
V	5	c	c*	Määräraha koulunjohtaja Kaarle Werkon suom.		
				pikkukoulunopettajaseminaarille		3,000 —
b) Muut kustannukset.						
V	5	c	c	Kanslian ja kouluhuoneist. vuokrat		39,700 —
				Opetusvälineet		16,000 —
				Tarvikkeet käsitöihin ja koulukeitt.		14,500 —
				Siirros	10,924,023 67	

			Siirros	10,924,023	67
V	6		Uudet kouluhuonekalut ja vanhojen korjaus	4,000	—
V	7		Polttoaineet ja halonhakkuu	36,000	—
V	8		Valaistus	16,000	—
V	9	c	Puhtaanapito	38,000	—
V	10		Vedenkulutusmaksut	4,000	—
V	11		Vaatetusapua kaupungista kotoisin oleville köyhille oppilaille	35,000	—
V	12	Kvsto 30/12 1907	b Kansakoulusta päässeiden oppilaiden paikanvälitys	1,200	—
V	13	S:n 30/12 1909 30/12 1910	b Määräraha Viaporissa ja sen läheisillä saarilla asuv. lasten käyttämiseksi kaupung. kansakouluissa	750	—
V	14	K. Asetus 5/8 1886	b Apumaksut eläkkeen suorittam. Suomen kansak. opettajakunn.: 66 opettajaa à 50 mk 3,300: — 172 opettajatarta à 37: 50 6,450: —	9,750	—
V	15		c Ilmoitukset, painatustyöt ja kansliamenot	6,000	—
V	16		c Määräraha yliopistollisiin jatkokursseihin osanottoa varten	2,500	—
V	17		d Sekalaisia menoja	1,000	—
V	18		d Arvaamattomia menoja, Johtokunnan määräyksen mukaan	2,500	—
V	19		c* Eläintarhankadun kansakoulun opetusvälineistö ja sisustus	56,100	—
			<i>V Luku. Smk 1,083,162: 63</i>		
			Aistivallisten ja raajarikkoisten lasten opetus.		
VI	1	Kvsto 11/10 1898	b Määräraha, suoritettavaksi 350 mk kultakin Perttulan tylsämielisten lasten laitokseen Helsingistä otetulta vapaaoppilaalta, yhteensä kuitenkin korkeintaan	5,000: —	—
		S:n 30/12 1910	b Määräraha raajarikkoisten varattomien lasten opetusta varten	5,000: —	10,000
			<i>VI Luku. Smk 10,000: —</i>		
			Pahatapaisten lasten turvakodit.		
			<i>Helsingin vastaanotto- ja havaintokoti.</i>		
VII	1	S:n 9/6 1914	b 1 Johtaja, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa 3,000: — ruokarahoja 400: —	3,400: —	—
			Siirros	3,400: —	11,146,823
					67

9 P.L.

					Siirros	3,400: —	11,146,823 67			
			Kvsto $\frac{9}{6}$ 1914	b	1 Edellisen apul, samalla yksinkert. veiston opettaja, s:n s:n, palkkaa 1,200: — ruokarahoja 400: —	1,600: —				
					1	Emännöitsijä, samalla yksink. käsitöid. opettaja, s:n s:n, palkkaa 1,200: — ruokarahoja 400: —	1,600: —			
							1	Palvelijatar, s:n s:n, palkkaa 360: — ruokarahoja 400: —	760: —	
									Vuokra 4,700: —	
						Polttoaineet 1,200: —				
						Valaistus 350: —				
						20 hoidokin elatus, kunkin 70 penniä päivässä 4,500: —				
					c	Vaatetuskustannukset 1,500: —				
						d	Laitoksen ulkopuolella asuvain lasten työskentelyä varten 1,000: —			
							Kalustoa veistonopetusta varten 700: —			
			Kirjat ja opetusvälineet 300: —							
			Käsityöopetus 500: —							
				Sekalaisia menoja 1,500: —		23,610 —				
			<i>Bromarvin Bengtsårin kasvatuslaitos.</i>							
	VII	2		b	1	Johtaja, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa 5,000: —				
							2	Opettajaa kansakouluopetusta varten, s:n s:n, palkkaa à 2,400: —	4,800: —	
						1	Puutarhuri, samalla hoitaja, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa 1,100: — ruokarahoja 400: —	1,500: —		
						1	Pehtori, samalla hoitaja, paitsi s:n s:n, palkkaa 800: — ruokarahoja 400: —	1,200: —		
								Siirros	12,500: —	11,170,433 67

				Siirros	12,500: —	11,170,433 67	
			1	Pehtorinapul., samalla hoit. ja metsänhakuun johtaja, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkk. ruokarahoja	600: — 400: —	1,000: —	
			1	Karjanhoitaja, samal- la joidenkuiden oppi- laitten hoitaja, paitsi s:n s:n, palkkaa	600: — 400: —	1,000: —	
			1	Kokki, samalla joiden- kuiden oppilaitten hoi- taja, paitsi s:n s:n, palkkaa	600: — 400: —	1,000: —	
			1	Lämmittäjä, samalla kalastaja ja joiden- kuiden oppil. hoitaja, paitsi s:n s:n, palkk. ruokarahoja	800: — 400: —	1,200: —	
Kvsto	9/6	1914	b	1	Emäntä, samalla paik- kauksen ja parsinnan opastaja, paitsi s:n s:n, palkkaa	800: — 400: —	1,200: —
			1	Edellisen apulainen, puhdistuksen ja vaat- teidenpesun opastaja, paitsi s:n s:n, palkk. ruokarahoja	600: — 400: —	1,000: —	
				Ammattiopetuksen kustannukset:			
			1	Opettaja puutöitä var- ten, samalla hoita- ja, paitsi asunt., läm- pöä ja valoa, palkkaa ruokarahoja	1,800: — 400: —	2,200: —	
			1	Räättäli, samalla hoita- ja, paitsi s:n s:n, palk- kaa	800: — 400: —	1,200: —	
				Siirros	22,300: —	11,170,433 67	

9 P.L.

					Siiros	22,300: —	11,170,433	67		
				1 Suutari, samalla hoitaja, paitsi s:n s:n, palkkaa	800: —					
				ruokarahoja	400: —	1,200: —				
				1 Kirvesmies, samalla hoitaja ja avustaja työpajassa, paitsi s:n s:n, palkkaa	1,100: —					
		Kvsto 9/6 1914	b	ruokarahoja	400: —	1,500: —				
				1 Seppä, samalla hoitaja, paitsi s:n s:n, palkkaa	1,400: —					
				ruokarahoja	400: —	1,200: —				
				Utteruusrahoja oppilaille		300: —				
				Työaineet y. m.		1,500: —				
				Vuokra Bengtsårin maatilalle		16,100: —				
				Polttoaineet		3,500: —				
				Valaistus		1,000: —				
			c	Enintään 85 oppilaan elatuskustannukset		18,700: —				
				S:n vaatetuskustannukset		6,375: —				
				Koulu- ja veistonopetuksen välineet		1,000: —				
				Kirjat ja opetusvälineet		1,000: —				
			d	Sekalaiset menot		4,500: —	80,175	—		
				<i>Sipoon Paipisten kasvatuslaitos.</i>						
VII	3	S:n 9/6 1914	b	1 Johtaja, samalla opett. paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa	2,400: —					
				palkankorotusta 15 v:n palveluks. 1/3:sta 1915	1,160: —	3,560: —				
				Vuokra		300: —				
				25 oppilaan elatuskustannukset, kukin 180: —		4,500: —				
				S:n vaatetuskustannukset		1,200: —				
			c	Sekalaisia korjaustöitä		150: —				
				Lämmitys ja valaistus		450: —				
				Kirjat ja opetusvälineet		300: —				
				Käsiammattiopetus		300: —				
				Siiros	10,760: —	11,250,608	67			

9 P.L.

					Siirros	14,680: —	11,274,268	67
					Työpaja- ja asuinhuoneiston vuokra	300: —		
					Keskimäärin 13 oppilaan avustuskustannukset	2,340: —		
					S:n vaatetuskustannukset	1,100: —		
			c		Käsiammattiopetuksen työaineet y. m.	500: —		
					Lämmitys ja valaistus	300: —		
					Kirjat ja opetusvälineet	150: —		
					Korjaustyöt	100: —		
					Työaineet	500: —		
					Kalusto ja työkalut	500: —		
			d		Sekalaiset menot	300: —	20,770	
					<i>Porvoon Laversin kasvatuslaitos.</i>			
VII	6	Kvsto % 1914	b		1 Johtaja, samalla opett., paitsi as., lämpöä ja valoa, palkkaa	2,400: —		
					palkankorotus. 10 v:n palveluksesta	960: —	3,360: —	
					Vuokra	700: —		
					Keskimäär. 25 oppilaan elatuskustannukset	5,500: —		
					S:n vaatetuskustannukset	1,200: —		
			c		Erinäiset korjaustyöt	250: —		
					Lämmitys ja valaistus	350: —		
					Kirjat ja opetusvälineet	300: —		
					Käsiammattiopetus	300: —		
					Siivoaminen	130: —		
					Kalusto	150: —		
			d		Sekalaiset menot	320: —	12,560	
					<i>Lohjan Toivoniemen kasvatuslaitos.</i>			
VII	7	S:n % 1914	b		1 Johtajatar, samalla opettajatar, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa	2,000: —		
					palkankorotusta 10 v:n palveluksesta	800: —		
					ruokarahoja	400: —	3,200: —	
					Siirros	3,200: —	11,307,598	67

					Siirros	3,200: —	11,307,598 67		
					Viransijaisen palkkio johtajattaren virkavapauden aikana ^{1/1} — ^{1/8} 1915	1,166: 62			
			b	1	Apulaisopettajatar, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa	1,200: —			
							ruokarahoja	400: —	1,600: —
							Emännöitsijä, paitsi s:n s:n, palkkaa	720: —	
							ruokarahoja	400: —	1,120: —
							Hoitajatar, paitsi s:n s:n, palkkaa	600: —	
					ruokarahoja	400: —	1,000: —		
			c	1	Palvelijatar, paitsi s:n s:n, palkkaa	180: —			
							ruokarahoja	200: —	380: —
							Vuokra	3,500: —	
							Polttoaineet	1,500: —	
							Valaistus	500: —	
							Enint. 40 oppilaan elatuskustannukset, kunkin 200: —	8,000: —	
							S:n vaatetuskustannukset	2,100: —	
			d	1	Kirjat ja opetusvälineet	400: —			
							Käsityöopetus	300: —	
							Koulukalusto	600: —	
							Sekalaiset menot	1,000: —	26,366 62
					<i>Finbyn Aisbölen kasvatuslaitos.</i>				
			b	1	Johtajatar, samalla opettajatar, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa	2,000: —			
							korotusta 5 vuoden palveluksesta	400: —	
							ruokarahoja	400: —	2,800: —
							Apulaisopettajatar, paitsi s:n s:n, palkkaa	1,200: —	
							ruokarahoja	400: —	1,600: —
					Emännöitsijä, paitsi s:n s:n, palkkaa	720: —			
					ruokarahoja	400: —	1,120: —		
					Siirros	5,520: —	11,333,965 29		

VII 8

Kvsto %/6 1914

S:n %/6 1914

9 P.L.

					Siirros	5,520: —	11,333,965 29	
			b	1 Hoitajatar, paitsi asun- toa, lämpöä ja valoa, palkkaa	600: —			
		Kvsto %/6 1914			ruokarahoja	400: —	1,000: —	
			b	1 Palvelijatar, paitsi s:n s:n, palkkaa	180: —			
					ruokarahoja	200: —	380: —	
			c	Vuokra		2,700: —		
					Polttoaineet		1,500: —	
					Valaistus		300: —	
					Keskimäär. 40 oppilaan elatuskustan- nukset, kunkin 200: —		8,000: —	
					S:n vaatetuskustann., kunkin 60: —		2,400: —	
					Erinäiset korjaustyöt		400: —	
					Kirjat ja opetusvälineet		300: —	
					Käsityöopetus		400: —	
					Koulukalusto		400: —	
				d	Sekalaiset menot		1,400: —	24,700 —
				<i>Vihdin Vanjoen kasvatuslaitos.</i>				
			b	1 Johtaja, samalla opett., paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa	2,400: —			
					korotusta 5 v:n pal- veluksesta	480: —	2,880: —	
			b	1 Apulaisopettajatar, psitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa		1,200: —		
		S:n %/6 1914			1 Oppilasasumalaitoksen joht:r, paitsi s:n s:n, palkk. 1,000: — ruokarahoja	400: —	1,400: —	
			c	1 Hoitajatar, paitsi s:n s:n, palkkaa	500: —			
					ruokarahoja	400: —	900: —	
			c	1 Palvelijatar, paitsi s:n s:n, palkkaa	180: —			
					ruokarahoja	200: —	380: —	
			c	Vuokra		1,000: —		
					Enint. 45 oppilaan elatuskustan- nukset		8,500: —	
					S:n vaatetuskustannukset		2,700: —	
					Erinäiset korjaustyöt		500: —	
					Lämmitys ja valaistus		800: —	
					Siirros	20,260: —	11,358,665 29	

					Siirros	20,260: —	11,358,665	29
					Kirjat ja opetusvälineet	400: —		
			<i>c</i>		Käsityöopetus	300: —		
					Siivoaminen	150: —		
					Käsityökalusto	300: —		
			<i>d</i>		Sekalaiset menot	1,200: —	22,610	
					<i>Porvoon Vehkakosken pikkukoulu.</i>			
VII	10	Kvsto ⁹ / ₆ 1914	<i>b</i>		1 Johtaja, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa	1,000: —		
					Vuokra	200: —		
					Keskimäär. 18 oppilaan elatuskustannukset, kunkin 180: —	3,240: —		
					S:n vaatetuskustannukset	600: —		
			<i>c</i>		Erinäiset korjaustyöt	100: —		
					Lämmitys ja valaistus	50: —		
					Kirjat ja opetusvälineet	150: —		
					Käsityöopetus	30: —		
					Kalusto	150: —		
			<i>d</i>		Sekalaiset menot	200: —	5,720	
VII	11	S:n ²⁹ / ₁₂ 1914	<i>b</i>		Yksityisten hoidettaviksi annetuista sekä jatko-		10,000	
					kasvatusta varten			
VII	12				Apumaksua opettajiston eläkkeisiin:			
			<i>c</i>		7 opettajaa à 50: —	350: —		
					5 opettajatarta à 37: 50	187: 50	537	50
VII	13		<i>d</i>		Arvaamattomiin tarpeisiin		1,000	
					<i>VII Luku. Smk 251,709: 12.</i>			
					Helsingin kaupungin kirjasto.			
					Palkkaukset:			
VIII	1	S:n ¹⁴ / ₁₁ 1911	<i>b</i>		1 Kirjastonhoitaja	8,000: —		
					1 Kirjastonhoitajan apulainen	4,000: —		
					2 Amanuenssia pääkirjastossa, palkkaa à	2,200: —		
					korotusta 10 vuoden palveluksesta à	440: —	5,280: —	
			<i>b</i>		4 S:n s:n, palkkaa à	2,200: —		
					korotusta 5 vuoden palveluksesta à	220: —	9,680: —	
					4 S:n s:n, palkkaa à 2,200: —	8,800: —		
					Siirros	35,760: —	11,398,532	79

1886 v:n rahas.
Kvsto ³⁰/₁₂ 1911
³⁰/₁₂ 1912
³⁰/₁₂ 1913

9 P.L.

				Siirros	35,760: —	11,398,532 79
			1 Amanuenssi pääkirjas-			
			tossa, palkkaa	1,440: —		
			korotusta 10 vuoden			
			palveluksesta	288: —	1,728: —	
	1886 v:n rahas.	} b	1 S:n s:n, palkkaa		1,440: —	
	Kvsto 30/12 1911		1 S:n s:n, palkkaa	1,380: —		
			korotusta 5 vuoden			
			palveluksesta	138: —	1,518: —	
			2 S:n s:n, palkkaa à 1,380: —		2,760: —	
			3 Ylimäär. s:n s:n, à 900: —		2,700: —	
	S:n 30/12 1911	b	1 Vahtimestari, paitsi			
			asuntoa, polttopuita			
			ja valoa	1,200: —		
			henkilökoht. palk.lis.	180: —	1,380: —	
	S:n 30/12 1907	b	1 Toinen vahtimestari		1,500: —	
	S:n 30/12 1910	b	1 Talonmies, paitsi asuntoa ja polt-			
			topuita		420: —	
	S:n 30/12 1907	b & c	1 Siivoojatar, paitsi asuntoa ja polt-			
			topuita		1,200: —	
			1 Kallion haaraosaston			
			johtaja, palkkaa	4,000: —		
			korotusta 10 vuoden			
			palveluksesta	800: —	4,800: —	
			1 Amanuenssi s:n, palk-			
			kaa	2,200: —		
			korotusta 5 vuoden			
			palveluksesta	220: —	2,420: —	
	S:n 30/12 1909	} b & c	1 S:n s:n, palkkaa		2,200: —	
	30/12 1911		1 S:n s:n, palkkaa		1,440: —	
	30/12 1912		1 S:n s:n, palkkaa		1,380: —	
	30/12 1913		2 Ylimääräistä s:n s:n, palkkaa à			
			900: —		1,800: —	
			1 Vahtimestari s:n s:n, paitsi asun-			
			toa, polttopuita ja valoa		1,200: —	
			1 Vahtimestarinapulainen s:n s:n . .		720: —	
			1 Siivoojatar s:n s:n, paitsi asun-			
			toa, lämpöä ja valoa		720: —	
			1 Töölön haaraosaston			
			johtaja, palkkaa	2,100: —		
			korotusta 10 vuoden			
			palveluksesta	420: —	2,520: —	
	S:n 30/12 1907	} b	1 Siivoojatar s:n s:n		220: —	
	30/12 1909		1 Hermannin haara-			
	30/12 1912		osaston johtaja, paitsi			
	S:n 30/12 1913	b				
	S:n 8/10 1907	} b				
	30/12 1909					
	30/12 1912					
			Siirros	69,826: —	11,398,532 79	

				Siirros	69,826: —	11,398,532 79
			b	asuntoa, poltopuita ja valaistusta, palkkaa	1,800: —	
				korotusta 5 v:n pal- veluksesta	180: —	
					1,980: —	
		Kvsto ^{22/12} 1898 _{26/9} 1899	b	1 Tehtaankadun N:o 36 haaraosas- ton johtaja, paitsi asuntoa, polt- topuita ja valaistusta	200: —	
			c	Pääkirjaston ja haaraosastojen yli- määräiset apulaiset	3,600: —	
		S:n ^{30/12} 1909	b	2 Siivoojataria Tehtaankadun ja Her- mannin haaraosastoilla, paitsi asun- toa, polttop. ja valaist., à 160: —	320: —	75,926
VIII	2		c	Haaraosastojen huoneenvuokrat . .	5,350: —	
				Kirjat, aikakaus- ja sanomalehdet ynnä niiden sitominen	33,500: —	38,850
VIII	3		c	Luetteloiden painatus	1,000: —	
			e*	Satunnainen määräraha kirjahylly- jen ja luettelokaappien ostoon . .	950: —	1,950
VIII	4		c	Polttoaineet	6,000: —	
				Valaistus	5,200: —	
				Palovakuutusmaksut	250: —	
				Lumenajo	250: —	
				Vedenkulutusmaksut	150: —	
				Puhtaanapitomaksut	860: —	12,710
VIII	5		c & d	Sekalaisia sekä arvaamattomia menoja		6,500
				<i>VIII Luku. Smk 135,936: —</i>		
				Kansanlastentarhat.		
IX	1			a) Ruotsinkieliset:		
				Kallion kansanlastentarha	19,027: 50	
				Tehtaankadun s:n	8,820: —	
				Hermannin s:n	13,735: —	
				Sepänkadun s:n	11,265: —	
				Töölön s:n	16,260: —	
				Vladimirinkadun s:n	11,835: —	
			b	b) Suomenkieliset:		
		S:n ^{13/2} 1912 _{24/4} 1914		Kallion kansanlastentarha	11,550: —	
				S:n s:n	9,428: 14	
				Kansakoulukadun s:n	11,400: —	
				Hermannin s:n	23,000: —	
				Korkeavuorenkadun s:n	11,760: —	
				Pursimiehenkadun s:n	9,351: 25	
				Punavuorenkadun s:n	12,382: —	
				Töölön s:n	12,430: —	
				Siirros	182,243: 89	11,534,468 79

9 P.L.

					Siirros 182,243: 89	11,534,468 79
		Kvsto 13/2 1912	b & c	c) Kaksikieliset: Sörnäsän kansanlastentarha haara- osastoinen	43,830: —	
				Fredriksbergin s:n	8,000: —	
				Hermannin s:n	12,435: —	246,508 89
				<i>IX Luku. Smk 246,508: 89</i>		
				Työväenopisto.		
				Ruotsinkielinen osasto:		
X	1	S:n 10/6 1913	b	1 Johtaja, palkkaa	4,000: —	
				1 Taloudenhoitaja, palkkaa	200: —	
				Palkkioita luennoista	4,510: —	
				S:n tuntiopettajille	1,200: —	
				Laulunopetus	1,246: —	
				Vahtimestarinpalkkiot	328: 50	
			c	Vuokrat	5,278: —	
				Opetusvälineet	900: —	
				Heijastuskuvain näytöntö	550: —	
				Ilmoitukset	600: —	
				Sekalaista	787: 50	19,600
				Suomenkielinen osasto:		
X	2	S:n 10/6 1913	b	1 Johtaja, palkkaa	5,000: —	
				1 Taloudenhoitaja, palkkaa	400: —	
				Palkkioita luennoista	5,800: —	
				S:n tuntiopettajille	5,900: —	
				Laulunopetus	1,400: —	
				Vahtimestarinpalkkiot	600: —	
			c	Vuokrat	11,720: —	
				Opetusvälineet	800: —	
				Ilmoitukset	650: —	
				Sekalaista	830: —	33,100
				<i>X Luku. Smk 52,700: —</i>		
				Muut kansanvalistustarkoitukset.		
XI	1	S:n 10/3 1914	b	Määräraha Kaupunginorkesterin voimassapitoon		143,000
XI	2			Ruotsalaisen teatterin määräraha	8,000: —	
				Suomalaisen teatterin s:n	8,000: —	
		S:n 30/12 1910	b	Ruots. teatterin kotim. osasto s:n	3,000: —	
		S:n 29/12 1914		Kansan Näyttämön s:n	3,000: —	
				Helsingin Torvisoittokunnan s:n	20,000: —	
		S:n 26/5 1914	b*	Musiikkiopiston orkesterikoulun s:n	3,000: —	45,000
				<i>XI Luku. Smk 188,000: —</i>		
				9 P.L. Smk 2,750,053: 20		
				Siirros		12,021,677 68

				Siirros	12,021,677	68
Kymmenes Pääluokka.						
Kaupungille kuuluvat yleiset rasiatukset.						
Kyydinpito.						
I	1	Kuv. päät. 14/4 1908 Välikirja 4/4 1912	b	Urakka, 4 hevosta	1,980	—
				<i>I Luku. Smk 1,980: —</i>		
Kruununverot.						
II	1	Päät. kaup. valit. 19/12 1757 58 § K. S:in päät. 15/5 1899	b	Karjavero ja kylvömaksu	54	96
				<i>II Luku. Smk 54: 96</i>		
Majoitus.						
III	1	Majoit. ohjes. 19/1 1876 Kvsto 11/3 1879	b	Majoituskustannukset	133,520	—
Majoituslautakunta.						
III	2	1886 v:n rahas. Kvsto 30/12 1907 30/12 1910 9/5 1911 30/12 1912 30/12 1913 29/12 1914	b	1 Puheenjohtaja	3,000: —	
				1 Sihteeri	2,000: —	
				1 Majoitusmestari	2,000: —	
				1 Kielenkääntäjä	1,800: —	
				1 Vahtimestari	1,200: —	
				Palkanlisäystä puheenjohtajalle, sihteerille, majoitusmestarille ja kielenkääntäjälle sota-aikana à 325: — kuukaudessa	3,900: —	
				Tarverahat ja arvaamattomat menot	700: —	14,600 —
				<i>III Luku. Smk 148,120: —</i>		
				10 P.L. Smk 150,154: 96		
Yhdestoista Pääluokka.						
Kauppahallit.						
Rantatorin kauppahalli.						
I	1	S:n 29/10 1899 30/12 1907	b	1 Tarkastusmies, palkk. 1,350: — vaatetusapua	150: —	1,500: —
				1 Renki, palkkaa	1,200: —	
				henkilökoht. lis.	300: —	1,500: —
				Siirros	3,000: —	12,171,832
						64

11 P.L.

					Siirros	3,000: —	12,171,832	64
			c		Valaistus	3,000: —		
					Vedenkulutus	13,500: —		
					Karikkeiden poisto	1,600: —		
					Sekalaisia kuluja	700: —	22,100	
					Hietalahdentorin kauppahalli.			
I	2	Kvsto ^{22/12 1903} _{30/12 1907}	b	1 Tarkastusmies, palkk.	1,350: —			
					vaatetusapua	150: —	1,500: —	
				1 Renki		1,200: —		
			c	Valaistus		2,500: —		
				Vedenkulutus		200: —		
				Karikkeiden poisto		1,000: —		
				Sekalaisia kuluja		500: —	6,900	
					Länsirannan N:o 10 kauppahalli.			
I	3	S:n ^{30/12 1904} _{30/12 1907}	b	1 Tarkastusmies, palkk.	1,350: —			
					vaatetusapua	150: —	1,500: —	
				Valaistus		500: —		
			c	Vedenkulutus		150: —		
				Karikkeiden poisto		1,000: —		
				Sekalaisia kuluja		400: —	3,550	
					Kasarmintorin kauppahalli.			
I	4	S:n ^{28/12 1906} _{30/12 1907} _{30/12 1912}	b	1 Tarkastusmies, palkk.	1,500: —			
					vaatetusapua	150: —	1,650: —	
				1 Renki		1,200: —		
			c	Valaistus		3,500: —		
				Vedenkulutus		400: —		
				Karikkeiden poisto		500: —		
				Sekalaisia kuluja		600: —	7,850	
					Harjutorin kauppahalli.			
I	5	S:n ^{30/12 1912} _{3/2 1914}	b	1 Tarkastusmies, palkkaa	1,200: —			
					Määräraha yövartioimista varten		1,440: —	
				Valaistus		500: —		
			c	Vedenkulutus		100: —		
				Karikkeiden poisto		500: —		
				Sekalaisia kuluja		400: —	4,140	
					Siirros		12,216,372	64

				Siirros	12,216,372 64	
I	6	Kvsto ^{30/12} 1913	b	Hakaniementorin kauppahalli.		
				1 Tarkastusmies, palkkaa	2,400: —	
				2 Renkiä à 1,200: —	2,400: —	
				Valaistus	6,500: —	
				Vedenkulutus	10,000: —	
				c	Karikkeiden poisto	1,000: —
	Sekalaisia kuluja	1,000: —	23,300			
				11 P.L. Smk 67,840: —		
Kahdestoista Pääluokka.						
Kaupungin teknilliset laitokset.						
Vesijohtolaitos.						
<i>Hallinto.</i>						
I	1	S:n ^{30/4} 1912	b & c	Hallituksen palkkio, sihteeriapu ja tarverahat		4,633: —
				1 Toimitusjohtaja, palkkaa	12,000: —	
				korotusta 10 v:n palveluksesta	2,400: —	
				vuokrarahoja	2,000: —	
				matkarahoja	500: —	16,900: —
				1 Apul. joht., palkkaa ..	7,000: —	
				korotusta 5 v:n palveluksesta	700: —	7,700: —
				1 Kamreeri, palkkaa ..	6,000: —	
				korotusta 5 v:n palveluksesta	600: —	6,600: —
				1 Kirjanpitäjä, palkkaa	3,600: —	
				1 Kassanhoitajatar, palkkaa	2,400: —	
				Konttoriapulaiset	6,500: —	
				Piirustaja-apulaiset	3,000: —	
				c	Konttorin huoneiston vuokra, siivoaminen ja valaistus	7,000: —
	Tarverahat, painatuskustannukset ja kirjaston täydentäminen	5,000: —	63,333			
				Siirros	12,303,005 64	

12 P.L.

					Siirros	12,303,005 64		
				<i>Käyttö.</i>				
I	2	1908 v:n rahas. Kvsto ^{30/12} 1912	} b & c	1 Kemisti, laboratorin ja Vanhankaupungin laitoksen johtaja, paitsi asunt. ja polttop., palkkaa	6,000:—			
						korotusta 5 v:n palveluksesta	600:—	6,600:—
						1 Kemistin apulainen, paitsi asunt. ja polttop., palkkaa	4,800:—	
						1 Ylikoneenkäyt., paitsi s:n s:n, palkk.	3,300:—	
						2 Ensim. koneenkäyttäjää, paitsi s:n s:n, à 2,000:—	4,000:—	
						4 Toista koneenkäyttäjää, paitsi s:n s:n, à 1,700:—	6,800:—	
						4 Koneenkäyttäjääpulaista, paitsi s:n s:n, à 1,200:—	4,800:—	
						Laboratorin kustannukset	5,000:—	
						Vedennoston s:n	70,000:—	
						Suodatuksen s:n	7,000:—	
						Kemiallisen puhdistuksen ja selkeytyksen s:n	135,000:—	
					c	Vanhankaupungin laitoksen korjaus ja kunnossapito sekä puhtaana-pito	20,000:—	
						S:n valaistus	2,700:—	
						S:n lämmitys	8,000:—	
						Yövärtija ja sekalaista	2,000:—	
				Tarverahat ja painatuskulut	500:—	280,500		
				<i>Jakelu.</i>				
I	3			Konttoriapulaiset	7,000:—			
				Vesimittarien lukeminen sekä laskujen jakelu ja periminen	8,500:—			
			c	Vesimittarien vaihto, korjaus ja tarkistus	14,000:—			
				Vesimittarien vaihto sopivamman kokoiisiin	5,000:—			
				Tarverahat ja painatuskulut	1,500:—	36,000		
					Siirros	12,619,505 64		

					Siirros	12,619,505	64
					<i>Putkiverkko ja vesisäiliö.</i>		
I	4	Kvsto ^{26/5} 1914	b	1 Insinööri, samalla johtotöiden tarkastaja, palkkaa	5,400:—		
		1908 v:n rahas. Kvsto ^{30/12} 1912	} b & c	1 Putkimestari katujen putkiverkkoa varten, palkkaa	4,200:—		
				1 Aliputkimestari s:a s:n, palkkaa	2,400:—		
				1 Säiliönvartija, paitsi asuntoa ja polttopuita, palkkaa	700:—		
				Putkiverkon, palovesijoht. ja venttiilien korjaus ja kunnossapito sekä niiden suojeleminen jäätymiseltä, satamajohtojen ja niiden letkujen hoito ja korjaus sekä vesisäiliön ynnä vartijatuvan korjaus ja kunnossapito	22,000:—		
				Vesisäiliön ja vartijatuvan lämmitys	500:—		
				Menoja johtotöiden katsastuksesta ja sekalaisia kuluja	1,000:—		
			c	Tarverahat ja painatuskustannukset	500:—	36,700	
					<i>Johtotyöosasto, työpaja ja varasto.</i>		
I	5	S:n ^{22/9} 1914	b	1 Insinööri, samalla mittaripajan johtaja, palkkaa	5,100:—		
		1908 v:n rahas. Kvsto ^{30/12} 1912	} b	1 Työmestari, paitsi asuntoa ja polttopuita, palkkaa	3,000:—		
				1 Putkimest. yksityistöitä varten, palkk.	3,700:—		
				1 Aliputkimestari s:n, palkkaa	2,400:—		
				1 Varastonhoitaja, palkkaa	2,640:—		
				Konttori- ja varastoapulaiset	9,500:—		
				Työpajarakennusten korjaus ja kunnossapito sekä puhtaanapito	2,000:—		
			c	Valaistus	300:—		
				Lämmitys	500:—		
				Päivystys, yövartija ja sekalaiset kulut	2,000:—		
				Tarverahat ja painatuskustannukset	2,000:—	33,140	
					Siirros	12,689,345	64

12 P.L.

				Siirros	12,689,345 64	
			<i>Sekalaisia menoja.</i>			
I	6	e	Veroja Helsinginpitäjän kunnalle	1,800: —		
			Palovakuutusmaksuja	2,200: —		
			Vantaanjoen viereisen suojelusalueen vuokria 350: —			
			Siltasaaren s:n ja vesi- alueen korvausta 650: —			
			Maa-alueiden s:n kau- punginkassaan 1,200: —			
			S:n s:n Kaasutehtaalle 1,500: —	3,700: —		
			Vahingonkorvausta työntekijöille ruumiinvammasta, lääkärinpalkkiot ja tapaturmavakuutusmaksut	1,500: —		
			Kustannuksia työntekijäin kesä- lomasta	2,000: —		
			Puhelinmaksuja	1,200: —		
			Korkoja konttokuranttitililtä kau- punginkassan kanssa	15,000: —		
			Mittaukset ja tutkimukset	2,000: —		
			Vapaakaivojen laittaminen (Raha- toimikamarin osottamille paikoille)	1,400: —	30,800	
			<i>Uutistytöt.</i>			
I	7	e	Työkalujen ostoon	8,000: —		
			Toinen painejohto Vanhankaupungin Siltasaarelta I. Viertotielle	39,000: —		
		e*	Toinen tulojohto suodattimiin	12,600: —		
			Vesijohto Castrénkadun alle I ja II Linjan välille (uudistus)	3,100: —		
		S:n I Linjan alle Castrén- ja Vallin- kadun välille (uudistus)	5,700: —			
		S:n Pengerkadun alle osoten:osta 27 Torkkelikadulle	5,900: —			
		S:n Pengerkadun alle Torkkeli- ja Sakariaskadun välille	10,800: —			
			Siirros	85,100: —	12,720,145 64	

				Siirros 85,100: —	12,720,145 64
			c	Vesijohto Torckkelikadun alle Fran- zén- ja Agrikolakadun välille	15,200: —
				S:n Adolfintien alle Penger- ja Torikadun välille	8,000: —
			c	Vesimittarien ostoon	10,000: —
				<i>I Luku. Smk 598,773: —</i>	118,300 —
				Kaasutehdas.	
				<i>Hallinto.</i>	
II	1	Kvsto ^{30/4} 1912	b	Hallituksen palkkio, sihteeriapu ja tarverahat	4,634: —
				1 Toimitusjohtaja, palk- kaa	12,000: —
				korotusta 5 v:n pal- veluksesta	1,200: —
				vuokrarahoja	2,000: —
		1908 v:n rahas.		matkarahoja	500: —
				15,700: —	
				1 Kamreeri, palkkaa	7,500: —
				korotusta 10 v:n pal- veluksesta	1,500: —
				9,000: —	
				1 Kirjanpitäjä, palkkaa	4,500: —
			korotusta 5 v:n pal- veluksesta	450: —	
			4,950: —		
			1 Kassanhoitajatar, palkkaa	3,300: —	
			c	Konttoriapulaiset	11,500: —
				Pääkonttorin vuokra	11,000: —
				Konttorin tarverahat	5,500: —
				65,584 —	
				<i>Valmistus.</i>	
				<i>a) Palkat ja konttorin tarverahat.</i>	
II	2	1908 v:n rahas.	b	1 Apulaisjohtaja, paitsi asuntoa, lämpöä ja kaasua, palkkaa	6,000: —
				Siirros 6,000: —	12,904,029 64

12 P.L.

				Siirros 6,000: —	12,904,029 64
				korotusta 5 v:n palveluksesta 600: —	6,600: —
				1 Kemisti, palkkaa	4,800: —
				1 Konemestari, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa	4,900: —
				1 Vanhempi kaasumestari, paitsi s:n s:n, palkkaa	3,850: —
	1908 v:n rahas.	b		1 Nuorempi kaasumestari, paitsi s:n s:n, palkkaa	2,700: —
				1 Nuorempi kaasumestari, paitsi kaasua, (ilman asuntoa), palkkaa	3,300: —
				1 Varastonhoitaja, palkkaa	2,400: —
				1 Konttoriapulainen	1,800: —
				Tehdaskonttorin tarverahat	2,000: —
				<i>b) Kaasunvalmistuksen aine- ja työkustannukset.</i>	
				Tavallisia kaasuhiiliä, noin 18,600 tonnia	678,800: —
				Hiilien kuljetus ja pienennys	5,000: —
				Erinäiset tarveaineet	2,500: —
				Retortihuoneen työkustannukset ynnä muurarien ja moottorinhoitajan palkat	26,000: —
				Öljykarburoidun vesikaasun valmistuksen työkustannukset ja aineet, 800,000 m ³ à —: 09	72,000: —
		e		<i>c) Höyrykattilakäyttö.</i>	
				Palkat	5,500: —
				Polttoaineet ja sekal. tarvikkeet	18,000: —
					23,500: —
				<i>d) Konekäyttö.</i>	
				Palkat	7,500: —
				Öljy ja sekalaiset tarvikkeet	1,500: —
					9,000: —
				Siirros 849,150: —	12,904,029 64

				Siirros 849,150: —	12,904,029 64
			e) Kaasunpuhdistus.		
			Palkat	3,000: —	
			Puhdistusaine y. m.	4,000: —	7,000: —
			f) Kustannukset sivutuotteista.		
			Työkustannus kaksin la- jittel., pienennyks. ja myynn. Sörnäsän kaasu- tehtaalla	8,000: —	
			Tervan työ- ja myynti- kustannukset	1,200: —	
			Ammoniakin valmistus ja tarveaineet	30,000: —	39,200: —
			g) Korjaus ja kunnossapito.		
			Rakennusten korjaus ja kunnossapito	4,000: —	
			Uunien ja varusteiden s:n s:n	2,000: —	
			Laitteiden ja koneiden s:n s:n	12,000: —	
			Kaasukellojen s:n s:n ..	500: —	
			Kaluston s:n s:n	2,000: —	20,500: —
			h) Sekalaiset kustannukset.		
			Polttoaineet, hehkuttimet ja lasit	1,000: —	
			Sähkövoima ja -valo ..	8,000: —	
			Vesimaksut	8,000: —	
			Palovakuutus	5,000: —	
			Tapaturmavakuutus ja lääkärinhoito	2,000: —	
			Puhtaanapito, vartioimi- nen y. m.	11,000: —	
			Siirros 35,000: —	915,850: —	12,904,029 64

12 P.L.

				Siirros 35,000: —	915,850: —	12,904,029	64
				Insinöörien ja työmes- tarien asuinrak. vuosi- korjaukset	3,000: —		
				Jakelukellon kustannuk- set	4,500: —		
				Laboratorin kustannuk- set	2,000: —		
				Korjauspajan öljyt ja eri- näiset tarvikkeet	500: —		
				Työntekijäin kesäloman kustannukset	1,900: —	46,900: —	962,750
				<i>Pääputkiverkko.</i>			
	II	3		1 Putkimest. ulkotöitä varten, palkk.	3,300: —		
				Pääputkiverkon korjaus ja kunnos- sapito	10,000: —		
				Jakelujohdon s:n s:n	700: —		14,000
				<i>Jakelu.</i>			
	II	4		Konttoriapulaiset	25,000: —		
				Kaasumittarien lukeminen sekä ra- hain periminen	41,000: —		
				Konttorin tarverahat, lomakkeet ja muut painatustyöt	5,500: —		
				Päivystys, väkiviina, pienempien vikain korjaus	12,000: —		
				Erinäisiä menoja tilaajain hankki- misesta, ilmoituksista y. m. . . .	4,000: —		
				Kaasumittarien korjaus ja kunnossa- pito	7,000: —		
				Työntekijäin kesäloman kustannuk- set	150: —		94,650
				<i>Katuvalaistuksen kustannukset.</i>			
	II	5		Lyhdynsytyttäjät ja lampunhoitajat, palkkoja	39,000: —		
				Hehkuttimet ja silinterit	4,000: —		
				Lyhtyjen, patsaiden ja lyhtyjohtojen kunnossapito	7,000: —		
				Siirros	50,000: —	13,975,429	64

				Siirros	50,000:—	13,975,429	64		
				Lyhdynsytytysaseman vuokra	2,320:—				
				Päivystys, väkiviina, pienempään vikojen korjaus	2,000:—				
				Tapaturmavakuutus ja lääkärin-hoito	400:—				
				Työntekijäin kesäloman kustannukset	700:—	55,420			
				<i>Johto-osasto.</i>					
				1 Johtotyöninsinööri, palkkaa	6,000:—				
				1 Avustava s:n, s:n	4,200:—				
				1 Putkim. sisäpuol. töitä vart., s:n	3,600:—				
				1 Piirustaja, s:n	2,400:—				
				Konttoriapulaiset	5,800:—				
				Konttorin tarverahat	1,500:—				
				Työkalujen ja kaluston kunnossapito	2,500:—				
				Sekalaiset työpajan kustannukset ..	500:—				
				Työntekijäin tapaturmavakuutus sekä lääkärin- ja sairaanhoito	1,200:—				
				Työntekijäin kesäloman kustannukset	480:—	28,180			
				<i>Varasto ja näyttely.</i>					
				1 Varastokirjanpitäjä, palkkaa	3,000:—				
				1 Avustava s:n, palkkaa	2,400:—				
				Kustannuksia myynnistä sekä myymälähenkilökunnan palkkaus	5,500:—				
				Näyttely-, myymälä- ja varastohuoneistojen vuokra	10,500:—				
				Palovakuutus	260:—	21,660			
				Siirros				14,080,689	64

12 P.L.

				Siirros	14,080,689 64
			<i>Sekalaisia menoja.</i>		
II	8	c	Korkoa konttokuranttitililtä kaupunginkassan kanssa	15,000: —	
			Tontinvuokra	21,000: —	36,000 —
			<i>Uutistytöt.</i>		
II	9	c*	Pääputkiverkon ulottaminen I. Viertotien alatse Pääskylänkadulta Valilantielle	7,500: —	
			Hallituksen määräyksen mukaan	6,000: —	13,500 —
			<i>Talojohdot, kaasumittarit ja kalusto.</i>		
II	10	c	Yksityiset talojohdot	5,000: —	
			Kaasumittarit	20,000: —	
			Kalusto	5,000: —	30,000 —
			<i>II Luku. Smk 1,321,744: —</i>		
			Sähkötehdas.		
			<i>Hallinto.</i>		
III	1	Kvsto 30/4 1912	b	Hallituksen palkkio, sihteeriapu ja tarverahat	4,634: —
			b & c	1 Toimitusjohtaja, palkkaa	14,000: —
				korotusta 5 v:n palveluksesta	1,400: —
				vuokrarahoja	2,000: —
				matkarahoja	500: —
		S:n 30/12 1912		17,900: —	
				1 Kamreeri, palkkaa	7,500: —
				korotusta 5 v:n palveluksesta	750: —
				8,250: —	
				1 Kirjanpitäjä	4,200: —
				1 Kassanhoitajatar	2,700: —
			c	Konttoriapulaiset	9,000: —
				Konttorin tarverahat, aikakauslehdet ynnä kirjaston täydentäminen	10,316: —
					57,000 —
				Siirros	14,217,189 64

					Siirros	14,217,189	64
					<i>Käyttö.</i>		
					Palkat ja palkkiot.		
III	2			1	Insinööri käytt. vart., samalla toimitusjoht. apul., paitsi asunt., läm- pöä ja valoa, palkkaa 6,000: — henkilökoht. lisäystä . . . 1,800: —	7,800: —	
				1	Avustava käyttöinsinööri, palkkaa	4,800: —	
				1	Tilastonlaatija	3,000: —	
					Pääasema.		
				1	Konemestari, paitsi asuntoa, valoa ja lämpöä, palkkaa	4,200: —	
				1	Toinen konemestari, paitsi s:n s:n, palkkaa	3,000: —	
				1	Koneenkäyttäjää, s:n s:n, palkkaa	2,400: —	
				3	Koneenkäyttäjää, paitsi valoa, palkkaa à 2,400: —	7,200: —	
				1	Konetaulun vartija, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa	2,400: —	
				3	S:n, paitsi valoa, palkk. à 2,400: —	7,200: —	
					Vuokrarahoja 3 koneenkäytt. ja 3 konetaulun vartijalle, kunnes asunto valmistuu à 600: —	3,600: —	
				1	Ylikattilanhoitaja, palkk. 2,700: — vuokrarahoja 600: —	3,300: —	
				4	Lämmittäjää, palkkaa à 1,800: — 7,200: — vuokrarahaa à 300: — 1,200: — palkintoja 500: —	8,900: —	
				12	Ylimäär. lämmittäjää 6 kuuk. à 125: —	9,000: —	
					Ylimääräiset apulaiset	4,000: —	
					Kasarmintorin asema.		
				1	Koneenkäyttäjää, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa	2,700: —	
				3	S:n, palkkaa à 2,700: —	8,100: —	
				4	Apukoneenkäyttäjää	8,000: —	
					Siirros	89,600: —	14,217,189 64

Kvsto 30/12 1912 b & c

S:n 29/12 1914

12 P.L.

				Siirros	89,600: —	14,217,189 64
				Kallion asema.		
		}	1 Koneenkäyttäjä, paitsi as., lämp. ja valoa, palkk. 2,400: —			
			vuokrarahaa 300: —	2,700: —		
			1 S:n, palkkaa	2,400: —		
			1 S:n, palkkaa	2,100: —		
			Töölön asema.			
	Kvsto 30/12 1912	b & c	1 Koneenkäyttäjä, paitsi asuntoa, lämpöä ja valoa, palkkaa	2,400: —		
			1 S:n, palkkaa	2,400: —		
			1 S:n, palkkaa	1,800: —		
			Uutistytöt ja kunnossapito.			
		}	1 Ylimonttööri asetelaitteita y. m. uutistytöitä (sähkölaitoksia) varten, palkk. 4,200: —			
			1 S:n akkumulaattoripattereja varten, palkkaa	4,200: —		
		}	Käyttöhenkilökunnan huoneistojen vuokrat	6,000: —		
			S:n lämmitys	2,500: —		
			S:n valaistus	1,000: —		
			Asuntojen kunnossapito ja asuintontin katuosain puhtaanapito . .	1,000: —		
			Puhelimet, raitiotieliput ja sekalaista	2,000: —		
		c	Käyttöaineet.			
			14,700 tonnia kivihiliä			
			ä 30: —	441,000: —		
			6,000 sylvä halkoja ä 25: —	150,000: —	591,000: —	
			Hiilien kuljetus ja pienennys	10,000: —		
			Lisävesi vesijohdosta	7,000: —		
			Kaikkien asemain voitelu- ja puhdistustarvikkeet	6,000: —		
			Siirros	738,300: —	14,217,189 64	

					Siiros 738,300: —	14,217,189 64
				Muut tarvikkeet, nk. tiivisteet, harjat y. m.	4,000: —	
				Akkumulaattorin happi ja tislattu vesi	4,500: —	
				Konelaitosten korjaukset ja kunnossapito	50,000: —	
			<i>e</i>	Asemarakennusten kunnossapito	15,000: —	
				Lämmitys	3,000: —	
				Valaistus	6,500: —	
				Puhtaanapito, siivoaminen ja sekalaista	5,500: —	30,000: —
				Piirustustarpeet, lomakkeet, painatustyöt	1,000: —	827,800 —
				<i>Johtoverkko-osasto.</i>		
III	3			1 Insinööri, osaston johtaja, palkkaa	7,200: —	
				1 Työestari kaapelitöitä vart., palkk.	4,200: —	
				Piirustaja-apulaiset	4,000: —	
				Johtoverkon kunnossapito	15,000: —	
				Tarkastus- ja kaapelikuljetusvaunujen kunnossapito	2,000: —	
				Piirustustarvikkeet ja sekalaista ..	1,600: —	34,000 —
				<i>Mittariosasto.</i>		
III	4	Kvsto	30/12 1912 } 30/12 1913 } <i>b & c</i> 29/12 1914 }	1 Insinööri, osaston johtaja, palkkaa	7,200: —	
				1. Mittarikonttori.		
				1 Mittarikonttorin johtaja, palkkaa	4,200: —	
				2 Tarkastajaa ä 3,600: —	7,200: —	
				Konttoriapulaiset	30,000: —	
				Konttorin tarverahat, lomakkeet ja painatustyöt	10,000: —	
				Mittarien lukeminen	12,000: —	
				Maksujen periminen	32,000: —	
				2. Mittarien toimitus ja varasto.		
				2 Mittariekspediööriä, palkkaa	4,200: —	
				Siiros 106,800: —		15,078,989 64

12 P.L.

					Siirros 106,800:—	15,078,989 64
			c	{	Konttoriapulaiset	2,500:—
					Mittarien asettelu	14,000:—
					3. Mittarityöpaja.	
		Kvsto 30/12 1913	b	{	1 Työmestari, palkkaa	3,300:—
					Tarkistajat ja mekanikot	10,000:—
					Työkalut ja tarveaineet sekä vara-	
					osat	5,000:—
					4. Laboratoori.	
					Laboratoriapulaiset	2,400:—
					Uusien koneiden ja kojeiden han-	
					kinta laboratorioon, uusien kulu-	
					tuskojeiden tutkimukset y. m. . .	4,000:—
						148,000
			c	{	<i>Johtotyösasto.</i>	
III	5	S:n 29/12 1914			1 Insinööri, osaston johtaja, palk-	7,200:—
					kaa	
					1. Johdon tarkastus ja tiedon-	
					antotoimisto.	
					Apulaiset johtojen tarkastusta var-	
					ten	7,200:—
					Tarverahat, lomakkeet, painatus-	
					työt	1,800:—
					Erinäisiä kustann. tilaajain hankin-	
					nasta, ilmoituksista y. m.	5,000:—
					2. Johtotyöt, varasto ja kor-	
					jauspaja.	
		S:n 30/12 1913	b	{	1 Työmestari, palkkaa	4,200:—
					1 Varastonhoitaja, palkkaa	3,000:—
					1 Varastokirjanpitäjä	2,400:—
					Konttoriapulaiset	7,500:—
					Varastokustannukset ja konttorin	
					tarverahat	5,500:—
			c	{	Korjauspajan kustannukset	1,000:—
					Päivystys ja erinäiset pikkutar-	
					peet	7,000:—
					Siirros 51,800:—	15,226,989 64

				Siirros	51,800:—	15,226,989	64
				3. Näyttely ja myynti.			
				Kustannuksia näyttelystä palkkauk-			
				sineen	8,000:—		
				4. Katuvalaistus.			
				Katujen sähkövalaistuksen kunnossa-			
				pito ja kustannukset	19,445:—	79,245	
				<i>Sekalaiset menot.</i>			
III	6			Palovakuutus	2,500:—		
				Tapaturmavakuutus ja suoranaiset			
				tapaturmankorvaukset	2,500:—		
		c		Lääkäripalkkiot ja sairaanhoito ..	1,000:—		
				Työntekijäin kesäloman kustannuk-			
				set	1,500:—		
				Tontinvuokrat	12,164:—		
				Valmistavat laajennussuunnitelmat..	3,000:—		
				Kaluston hankinta ja kunnossa-			
				pito	10,000:—		
				Hallintorakennuksen			
				kunnossapito	3,500:—		
				Lämmitys	6,000:—		
				Valaistus	3,500:—		
				Puhtaanapito	4,000:—	17,000:—	
				Korkoja konttokuranttililta kau-			
				punginkassan kanssa	11,836:—		
				Helsingin vastaisen voimatarpeen			
				tydyttämistä koskevan kysy-			
				myksen selvitys	15,000:—	76,500	
				<i>Uutistytöt.</i>			
III	7		b*	Helsingin Sähkö Valaistus O. Y:lle			
				18/5 1912 tehdyn välikirjan mu-			
				kaan, viimeinen erä	180,000:—		
			b*	Sähkövoiman antamisesta Hagan-			
		Kvsto 10/3 1914		Munkkiniemen raitioiteille	60,000:—		
				Siirros	240,000:—	15,382,734	64

12 P.L.

				Siirros 240,000: —	15,382,734 64
			Sörnäsins asema:		
			Konetauluston uudestirakentaminen Kahdelle 2,400 Kw. turbiinille yhteisen varapyörän ja akselin hankkiminen	40,000: —	
			1 Avonainen esilämmittäjä putki- johtoineen	15,000: —	
			1 kiintonainen kompressorilaite putki- johtoineen kattilain ja koneiden puhdistusta varten	5,500: —	
			Noin 300 m. aitausta betonista, sementti- tiliäistä ja aitausverkosta ..	2,500: —	
				6,000: —	
			Kasarminkadun asema:		
			Toinen asetelaite lähteviä kaapeleja varten ynnä pääkisko- jen pitennys	15,000: —	
			Johtoverkko:		
			Johtoverkon laajentaminen erillisen ehdotuksen mukaan:		
			1. Böhlen esikaupunkiin	20,500: —	
			2. Busholmaan	12,500: —	33,000: —
			Kaapeli- ja johtotöitä varten, Hallituksen lähemmän määräyksen mukaan		20,000: —
			Katujen sähkövalaistusta varten, erillisen ehdotuksen mukaan:		
			1. Böhlen esikaupungissa	4,500: —	
			2. Eläintarhan itäosassa Töölönlahden, rautatien, Helsinginkadun ja Leivonniemen välillä	1,600: —	
			3. Johanneksen kirkkopuistikossa	3,800: —	
			4. Busholmassa	3,100: —	13,000: —
				Siirros 390,000: —	15,382,734 64

				Siirros 390,000:—	15,382,734 64
		c*	Talojohtoja varten	20,000:—	
		c	Sähkölaitteiden ja laboratorikojeiden osto	60,000:—	470,000—
			<i>III Luku. Smk 1,692,545:—</i>		
			12 P.L. Smk 3,613,062:—		
			Kolmastoista Pääluokka.		
			Yleiset työt.		
			Rakennukset ja talot.		
			<i>Korjaus ja kunnossapito.</i>		
I	1		Erinäiset korjaukset	45,500—	
I	2		Lumenkuljetus y. m. kaupungin taloista	7,000—	
I	3		Bengtsårin kasvatustalo	4,100—	
I	4		Palolaitoksen rakennukset	3,600—	
I	5		Kansakoulut, kaupungin	19,700—	
I	6		Vuokratut kansakouluhuoneistot	1,100—	
I	7		Kunnan työväenasunnot	6,000—	
I	8		Forsbyn kunnalliskoti	3,600—	
I	9		Poliisilaitoksen rakennukset	9,810—	
I	10		Raatihuone	3,250—	
I	11		Sairaalat	50,000—	
I	12		Tulli- ja satamarakennukset	9,480—	
I	13		Oulunkylän kartano	2,660—	
I	14	Kvsto 8/9 1914	b* Tyttöjen ammattikoulu, keittiön sisustaminen ..	2,606—	
			<i>Uutisrakennukset.</i>		
I	15		Nickbyn mielisairaala, loput määrärahadista	440,897 70	
I	16	S:n 15/2 1910	b* Kaluston osto samaan	162,900—	
I	17	S:n 28/4 1914	Lisämääräraha kalustoa varten s:n	27,100—	
I	18	S:n 14/10 1913	Hoitajaoppilaiden asuinhuoneistojen sisustami- nen s:n	13,000—	
I	19	S:n 10/6 1913	b* Kunnan teurastamo	1,000,000—	
I	20	S:n 9/6 1914	Lisämääräraha Hakaniement. kauppahallia varten	50,000—	
I	21	S:n 31/3 1914	Eläintarhankadun kansakoulutalo	58,200—	
I	22	S:n 26/5 1914	Toivoniemen kasvatustalon muutos- ja lisä- rakennustyöt	19,000—	
I	23		c* Oulunkylän kesäpäiväparantolan halkovaja	500—	
				Siirros	17,792,738 34

13 P.L.

				Siirros	17,792,738	34	
<i>Kiinteistöjen hankinta.</i>							
I	24	Kvsto	^{31/3} 1914	b* {	Vuorikadun tonttien n:ojen 10 ja 12 sekä Mikonkadun tonttien n:ojen 15 ja 17 osto.....	1,139,900	—
I	25	S:n	^{24/3} 1914		Hausjärven Ryttylän maatilan s:n.....	106,000	—
I	26	S:n	^{26/5} 1914		Maa-alueen ynnä rakennusten osto Lohjan Toivoniemen kasvatustilasta varten	30,000	—
				<i>I Luku. Smk 3,215,903: 70.</i>			
Kadut ja yleiset paikat.							
<i>Korjaus ja kunnossapito.</i>							
II	1			c* {	Erinäiset korjaukset.....	25,000	—
II	2				Sörnäsän Rantatien ketokiveyksen uudistus Silta- saarenkadun ja II linjan väliltä	6,800	—
II	3				Kaupungille kuuluvan Salomoninkadun osan s:n sekä talonmistajain katuosuuden tarpeellinen korotus	4,000	—
II	4				Rahapajanrannan noppakiveyksen uudistus tava- ravajain 7, 8 ja 9 merenpuolista viertä pitkin	6,500	—
II	5				Puistokadun kaupungille kuuluvan osan terva- vierros	11,700	—
II	6				Kaupungille kuuluvan Laivurikadun osan s:n Tehtaan- ja Merikadun väliltä	6,450	—
II	7				Speranskittien pintatervaus	1,575	—
II	8				Kaivopuiston Ison Lehtokujan s:n	2,350	—
II	9				Erinäisten kaupungille kuuluvain katuosain vie- reisten kaiteiden uudistus ja korjaus	8,000	—
<i>Uutistyöt.</i>							
II	10			c* {	Fredrikinkadun kaupungille kuuluvan osan pääl- lystäminen ketokivillä Arkadiak. pohjoispuolelta	4,400	—
II	11				Kaupungille kuuluvan Annank. osan päällystäminen ketokivillä Salomonin- ja E. Rautatiek. väliltä	3,400	—
II	12				Pohjois Hesperiakadun s:n s:n Töölönkadun ja L. Viertotien väliltä	1,350	—
II	13				Kaupungille kuuluvan Alppikadun osan s:n s:n I ja II linjan väliltä	4,150	—
				Siirros	19,154,313	34	

					Siirros	19,154,313	34
II	14				I linjan s:n s:n Alppi- ja Castrénkadun väliltä kortt. N:o 303 vuokratontin osoten:o 5 sekä istutuksen viereltä	5,300	—
II	15				Kaupungille kuuluvan Castrénkadun osan s:n s:n I ja II linjan väliltä	3,300	—
II	16				Kaupungille kuuluvan Porvoonkadun osan s:n s:n korttelin n:o 373 viereltä sekä Viipurinkadun s:n Kajaanin- ja Kotkankadun väliltä	12,500	—
II	17				Uudet rautatieraitteet Sörnäsän Rantatielle, tarpeellisine tasoitustöineen	35,700	—
II	18				S:n kortt. n:o 534 vierelle Sörnäsän haararadan pohjoispuolelle	15,000	—
II	19				Brändönkadun s:n puoleen leveyteensä	24,500	—
II	20				I linjan s:n Castrén- ja Alppikadun väliltä	45,000	—
II	21		c*		Alppikadun tasoitus täyteen leveyteensä II linjan ja Vanhan Eläintarhantien väliltä	7,000	—
II	22				Castrénkadun korotus I ja II linjan väliltä	4,900	—
II	23	Kvsto ^{31/3} 1914	b*		Murtokadun tasoitus	174,900	—
II	24				Pengerkadun s:n koko leveyteensä Sakarias- ja Torkkelikadun väliltä	23,700	—
II	25				Pengerkadun s:n s:n Torkkeli- ja Helsinginkadun väliltä	16,000	—
II	26				Torkkelikadun s:n I. Viertotien ja Pengerkadun väliltä	16,400	—
II	27				Torkkelikadun s:n Penger- ja Agrikolakadun väliltä	32,500	—
II	28				Adolfintien s:n pitkin pituuttaan	28,000	—
II	29				Harjutorin s:n	12,900	—
II	30				L. Viertotien laajennus niiltä paikoilta, joiden varrelle uutisrakennuksia jo on tehty tahi vuoden varrella tehdään	15,000	—
					<i>II Luku. Smk 558,275: —</i>		
					Kanavat ja viemärit.		
					<i>Korjaus ja kunnossapito.</i>		
III	1		e		Erinäinen kunnossapito	35,000	—
III	2				Täydennystyöt	5,000	—
III	3				Vedenkulutus lokaviemärien huuhteluun	5,000	—
					Siirros	19,671,913	34

13 P.L.

					Siirros	19,671,913 34
III	4			Rautatien alaisen viemärin uudistus Hakasalmekadun ja Itäisen Teatterikujan väliltä		13,000
				<i>Uutistyöt.</i>		
III	5			Laskujohto Brändönkadulta itään Vanhankaupunginlahteen		29,000
III	6			S:n Pengerkadun alle kortt. n:o 340 tontilta n:o 19 Sakariaskadun viemäriin		2,900
III	7		c*	S:n Pengerkadun alle Torkkelikadulta Helsinginkadun kanavaan		13,200
III	8			Torkkelikadun alle kortt. n:o 340 tontilta n:o 21 I. Viertotien viemäriin		4,900
III	9			S:n Torkkelikadun alle kortt. n:o 341 tontilta n:o 11 Franzénkadun viemäriin sekä samankadun tontilta n:o 13 Porthankadun viemäriin		13,600
III	10			S:n Adolfin tien alle kortt. n:o 344 tontilta n:o 2 ja kortt. n:o 345 tontilta n:o 20 Torikadun viemäriin		15,700
III	11	Kvsto 6/10 1914	b*	Näkinkujan alaisen viemärin uudistus I. Viertotien ja Sörnäsän Rantatien väliltä sekä III linjan alaisen viemärin yhdistäminen edellä mainittuun johtoon		17,400
III	12		c	Katkaiseva lokaviemäri Hesperian puistosta Töölön sokeritehdasalueen halki Savilan vieriselle puhdistusasemalle		25,200
				<i>III Luku. Smk 179,900:—</i>		
				Tiet.		
				<i>Korjaus ja kunnossapito.</i>		
IV	1		c	Erinäiset korjaukset		10,000
IV	2			Eläintarhantien uudestiviertäminen Diakonissalaitoksen kohdalla olevan alikäytävän ja L. Viertotien väliltä		4,600
IV	3		c*	Alppilantien s:n rautatiepysäkin ja Töölönlahden väliltä		1,640
IV	4			Oulunkyläntien uudistus emäradan länsipuolella Träskin ylikäytävästä lähtien		16,200
				<i>IV Luku. Smk 32,440:—</i>		
				Siirros		19,839,253 34

				Siirros	19,839,253 34
Viertotiet.					
<i>Korjaus ja kunnossapito.</i>					
V	1	e	Erinäiset korjaukset	15,000	
V	2	e*	Vantaanjoen maantiensillan korjaus	2,000	
V	3		L. Viertotien uudestiviertäminen L. Henrikinkadun ja Aurorakadun väliltä (ynnä läntisen jalkakäytävän uudistus)	8,800	
<i>V Luku. Smk 25,800: —</i>					
Satamat.					
<i>Korjaus ja kunnossapito.</i>					
VI	1	e	Erinäiset korjaukset	35,000	
VI	2		Alasmenosillat jälle ynnä rantasiltain ja jäärailojen viereiset aitaukset	10,000	
VI	3		Satamain ruoppaus	35,000	
VI	4	e*	Sörnäsän niemekkeen viereisen ruoppavarastopaikan järjestäminen ja laajentaminen	15,000	
VI	5		T-muotoisen rantasillan pohjoisosan ynnä lähinnä Pohjoisrantaa sijaitsevan länsiosan uudistus	16,000	
VI	6		Sörnäsän painolastisillan s:n	10,800	
VI	7	e*	Eläintarhanlahden itärannan venesiltain s:n	2,900	
VI	8		Säästöpankinrannan s:n s:n	800	
VI	9		Merisataman purkauslaiturin korjaus	900	
VI	10		Ruoholahden läntisimmän laiturin s:n	1,900	
<i>Uutistytöt.</i>					
VI	11	e*	Katajanokan Pohjoisrannan reunustus	1,000	
VI	12		Kahden puupojun hankkiminen Rahapajanrannan edustalle	1,500	
VI	13		Pitkäsillan lounaispuolisen rantasillan jatkaminen 10 m. pituudelta	15,000	
VI	14	e*	Varastopaikkain tasoitus Sörnäsän niemekkeellä	19,000	
VI	15		Höyryruoppajan ynnä proomun osto	45,000	
<i>VI Luku. Smk 209,800: —</i>					
Istutukset.					
<i>Korjaus ja kunnossapito.</i>					
VII	1	e	Istutusten ja taimistojen kunnossapito	125,000	
VII	2		Kivelän istutusten s:n	2,000	
				Siirros	20,201,853 34

13 P.L.

			Siirros	20,201,853 34	
VII	3		Eläintarhan urheilukentän järjestysmiehen palkkaus	1,050 —	
VII	4		Mainitun urheilukentän kunnossapito	1,000 —	
VII	5		Kaisaniemen tenniskentän s:n	1,500 —	
VII	6		Punanotkon leikkikentän s:n	500 —	
VII	7		Haapaniemen urheilukentän s:n	800 —	
VII	8		Kaupunginpuutarhan asuinrakennust. polttoaineet	1,500 —	
VII	9		Erinäisten Kaupunginpuutarhan huoneistojen lämmitys ja siivoaminen	400 —	
VII	10	c	Samain valaistus	175 —	
VII	11		Talvipuutarhan kunnossapito	7,000 —	
VII	12		Kaupunginpuutarhan tallipalvelijaston palkat, tallin rehut y. m. menot	6,600 —	
VII	13		Alpin kunnossapito	1,500 —	
VII	14		Vanhempain nurmien ja käytävain uudistus ...	4,500 —	
VII	15		Mullanvalmistus kaupungin istutuksia varten ..	3,500 —	
VII	16		Lannan osto kasvilavoihin	650 —	
VII	17		Kaupungin vesilintujen hoito	1,000 —	
VII	18		Työkalujen osto ja korjaus	2,500 —	
VII	19	c*	Vesiputkien laittaminen erinäisiin kaupungin istutuksiin	1,000 —	
VII	20		Aitausten kunnossapito	5,000 —	
VII	21		Puistosohvain korjaus	3,000 —	
VII	22	c	Kaupungin kaikissa istutuksissa, kasvihuoneissa y. m. kulutetun veden korvaus	18,000 —	
VII	23		Neljän puistonvartijan palkkaus	3,100 —	
<i>Uutistytöt.</i>					
VII	24		Engelaukion istutustöiden loppuunsaattamiseen ..	10,000 —	
VII	25	c*	Eläintarhan lammikkojen ja niiden ympäristön lopullista järjestämistä varten	6,400 —	
VII	26	Kvsto 12/3 1912	b* Kaisaniemen tasoitus- ja istutustöiden jatkamiseen	14,200 —	
VII	27		c Kelkkaratain laittamiseen	3,000 —	
<i>VII Luku. Smk 224,875: —</i>					
Puhtaanapitolaitos.					
<i>Korjaus ja kunnossapito.</i>					
VIII	1		c } Kaupungin rantasilloilla olevain tavaravajain, puhtaanapito ja trallien tapuloiminen silloille sekä Aleksanterinkadun talon 1 ja Länsirannan talon 10 pihain puhtaanapito	8,000 —	
VIII	2		Kaatopaikkain ja laituriin kunnossapito	6,000 —	
VIII	3		Vartijain palkkaus	7,000 —	
				Siirros	20,320,728 34

			Siirros	20,320,728 34	
VIII	4	c	Makkien ja käymäläin puhtaanapito	23,000 —	
VIII	5		Makkien ja käymäläin korjaus ja maalaus	4,000 —	
VIII	6		Käymäläin vedenkulutus	6,500 —	
VIII	7		Kaupungin yleisten paikkain ja katuosain puhtaanapito	161,100 —	
VIII	8		Kaupungille 6 kaupungiosan huvila-alueella kuuluvain teiden puhtaanapito	11,500 —	
VIII	9		S:lle 11 ja 12 kaupunginosassa kuuluvain uusien katuosain s:n	10,200 —	
VIII	10		S:lle 13 ja 14 kaupunginosassa kuuluvien katuosain s:n	13,700 —	
VIII	11		Keskikaupungin katujen kastelu	31,500 —	
VIII	12		Keskikaupungin katujen kasteluun ja Kauppatorin huuhteluun käytetty vesi	22,000 —	
VIII	13		Viertoteiden puhtaanapito	55,200 —	
VIII	14		Kaivopuiston viertoteiden s:n	1,000 —	
VIII	15		Teiden puhtaanapito	18,000 —	
VIII	16		Venesatamain s:n	2,000 —	
VIII	17		Jäiden s:n	1,500 —	
				<i>VIII Luku. Smk 382,200: —</i>	
				Yleinen käymäläin puhtaanapito.	
IX	1		c	Miehistön ja ajomiesten palkat	195,000 —
IX	2	10 hevosen rehut y. m.		10,000 —	
IX	3	Sekalaisia menoja desinfioimisaineista, työkaluista y. m.		10,000 —	
IX	4	Ajoneuvojen, rikkalaatikkojen, levyastiatin ja kansien korjaus		13,000 —	
IX	5	Rautatierahdit		40,000 —	
IX	6	c*		Rautatievaunujen korjaus	2,400 —
IX	7			500 panosta makkiaistioita kansineen	12,500 —
			<i>IX Luku. Smk 282,900: —</i>		
			Työkalut.		
X	1	c	Erinäiset ostot ja korjaukset	15,000 —	
X	2		Sähkövintturi 1,500 kg kantavaan kivikraanaan	4,000 —	
X	3		Mustikkamaan proomutelakan korjaus	1,500 —	
X	4		c*	1 Kiviproomun s:n	4,800 —
X	5			Ruoppausproomun n:o 1 s:n	2,200 —
X	6			Ruoppausproomujen 3, 4 ja 11 tivistys ja vähäiset korjaukset	1,500 —
X	7			Uudet etupyör. ja uudet höyryputket isoon höyryjyr.	3,500 —
			Siirros	20,997,328 34	

			Siirros		20,997,328 34		
13 P.L.	X	8	c*	Työkaluja kaupungin pajaan: 2 ruuvipenkkiä työkaluineen	500—		
	X	9		21 kasteluvaunun maalaus	1,050—		
	X	10		Purgator-rattaiden, käväistysrattaiden sekä hiekkalaatikkojen s:n	1,700—		
				<i>X Luku. Smk 35,750:—</i>			
				Sekalaista.			
	XI	1	e	Hengenpelastuskaluj., halkomitt. y. m. kunnossapito	4,000—		
	XI	2		Pesuhuoneitten ja viruslaiturien hoito ja korjaus	7,000—		
				<i>XI Luku. Smk 11,000:—</i>			
				13 P.L. Smk 5,158,843: 70			
Neljästoista Pääluokka.							
Eläkkeet ja apurahat.							
<i>A. Jouluk. 22 p:nä 1911 vahvistetun ohjesäännön mukaan.</i>							
14 P.L.	Kvsto	26/3 1912	b	Ent. kirjanpitäjä Frans Lamminen	2,520:—		
	S:n	12/3 1912		Ent. kansak. opettajatar Viktorina Sundvall	110:—		
	S:n	11/6 1912		Ent. kansak. opettajatar Rosa Natalia Sagulin	510:—		
	S:n	29/10 1912 21/1 1913		Marian sairaalan ent. emännöitsijä Kalista Borodkin	600:—		
	S:n	20/12 1912		Ent. konttorikirjuri Maria Theresia Cadenius	1,800:—		
	S:n	21/1 1913		Ent. kansakoulunopettaja Abraham Kohonen	260:—		
	S:n	4/2 1913		Ent. ulosottoapulainen Gustaf Eklund	2,280:—		
	S:n	11/3 1913		Ent. kansakoulunopettajatar Maikki Friberg	690:—		
	S:n	11/3 1913		Ent. kansakoulunopettajatar Ina Lipsanen	195:—		
	S:n	13/5 1913		Ent. kansakoulunopettajatar Alexandra Lagus	690:—		
	S:n	9/9 1913		Ent. kansakoulunopettajatar Sofie Lithenius	690:—		
					Siirros	10,345:—	
						21,011,578 34	

			Siirros	10,345:—	21,011,578	34
Kvsto	23/e	1913	Ent. kansakoulunopettajatar Hanna Lucander	1,776:—		
S:n	28/10	1913	Parmaanmittaajain vanhin Johan Viktor Lindberg	816:—		
S:n	9/6	1914	b Ent. ruiskumestari Karl Edvard Byman	2,160:—		
S:n	6/10	1914	Ent. kansakoulunopettajatar Fanny Rosberg	1,140:—		
S:n	17/11	1914	Ent. ulosottoapulainen Johannes Holmström	2,940:—		
			b Ent. kansakoulunopettajatar Helena Aminoff	1,410:—		
			Eläkkeisiin vuonna 1915	10,000:—		
			c			
			<i>B. Huhtik. 15 p:nä 1913 vahvistetun ohjesäännön mukaan.</i>			
S:n	21/1	1913	Työmies Otto Eriksson	600:—		
S:n	25/2	1913	Siivoojatar Ida Lindström	350:—		
S:n	11/3	1913	Työmies Manasse Veckman	600:—		
S:n	15/4	1913	Ulkotyöntekijätär Ida Maria Stamm	360:—		
S:n	13/5	1913	Vahtimestarinleski Serafina Vilhelmina Törnström	300:—		
S:n	9/12	1913	Ulkotyöntekijätär Anna Sofia Juhontytär Johansson	374:—		
S:n	9/12	1913	Työmies Gustaf Sysmelin	572:—		
S:n	20/1	1914	Työmies Karl Viktor Wiitanen	500:—		
S:n	20/1	1914	S:n Gustaf Edvard Bång	480:—		
S:n	24/3	1914	b S:n Karl Gustaf Nieminen	720:—		
S:n	24/3	1914	Kaasutehtaantyönt. Simon Johansson	400:—		
S:n	7/4	1914	Kirvesmies Elias Lehto	1,044:—		
S:n	28/4	1914	S:n Erik Johan Gunnar	450:—		
S:n	28/4	1914	Työmies Johan Rahko eli Pelo	678:—		
S:n	26/5	1914	S:n Arndt Johan Halonen	144:—		
S:n	9/6	1914	Työläisnainen Lovisa Suutari	192:—		
S:n	22/9	1914	Työmies Karl Johan Wikholm	360:—		
S:n	29/12	1914	Kaasutehtaantyöntekijä Aleksander Pettersson	1,000:—		
			c Eläkkeisiin vuonna 1915	5,000:—		
			c			
			<i>C. Kaupunginvaltuuston erinäisten päätösten mukaan.</i>			
Maistr. päät.	18/2	1863	b Maistraatinsihteerintytär M. K. Wirzenius	266: 67		
			Siirros	44,977: 67	21,011,578	34

14 P.L.

			Siirros	44,977: 67	21,011,578	34
Kvsto	9/2	1875	Raati mies H. L. Chronsin 2 lasta	400: —		
S:n	9/5	1893	Ent. ylimääräinen kaupunginvouti Moses Lindberg	400: —		
S:n	16/5	1899	Vahtimestarintytär Erika Aleksandra Rosenström	120: —		
S:n	19/11	1895	Metsänvartij:leski Maria Eriksson ..	120: —		
S:n	3/12	1895	Kaup. palvelijanleski E. J. Tång ..	120: —		
S:n	20/10	1896	Ent. reaalikoulunvahtimestari F. M. Lindqvist	450: —		
	6/6	1905				
S:n	26/5	1903	Kaupunginpalvelijanleski Adolfina Fagerholm	120: —		
S:n	20/5	1904	Ent. satamavahtimestari Johan Edvard Stenman	400: —		
S:n	8/3	1904	Kaup. palvelijanleski A. M. Olin ..	200: —		
	13/2	1912				
S:n	13/9	1904	Vahtimestarinleski M. E. Roskvist ..	120: —		
S:n	15/3	1905	Opettajatar Maria Hertz	1,000: —		
S:n	9/5	1905	Rakennusmestarinleski A. M. Ny- holm lapsineen	225: —		
S:n	12/12	1905	Järjestysmiehenleski Karolina Wil- helmina Rönneberg	200: —		
S:n	29/12	1905	Siivoojatar Hedvig Kristina Lind- gren	230: —		
S:n	13/2	1906	Entinen vesijohtoinsinööri C. Hau- sen	3,000: —		
S:n	21/5	1906	Ent. Työ- ja Vaivaistalon johtaja, kunnallisneuvos C. E. Deger- holm	4,500: —		
			Leskirouva Karin Calonius	2,400: —		
			S:n Anna Lovisa Lindberg	2,400: —		
			Alaikäinen Karl Axel Robert Lind- berg	1,200: —		
S:n	13/11	1906	Alaik. Karin Lindberg	1,200: —		
			Leskirouva Frideborg Nordlin	1,200: —		
			Alaikäinen Karl Torsten Nordlin ..	600: —		
			Leskirouva Ida Natalia Kullberg ..	600: —		
			Wilhelmina Kulmala	360: —		
			Karl Gustaf Törnqvist	500: —		
S:n	27/11	1906	Ent. Työ- ja Vaivaistalon talou- denhoitajatar Maria Sofia Ek- holm	500: —		
S:n	11/6	1907	Ent. vahtimestari Frans Hassel- berg	600: —		
S:n	17/9	1907	Leski Amalia Adolfina Johansson ..	144: —		
S:n	8/10	1907	Ent. kaup. palv. A. V. Nyberg	720: —		
			Siirros	69,006: 67	21,011,578	34

			Siirros	69,006: 67	21,011,578 34	
Kvsto	19/11 1907	}	Ent. Maistraatin kanslisti Amanda Cajander	1,200: —		
S:n	28/1 1908		Varastonhoitajanleski Katharina Kristina Åhlqvist	300: —		
S:n	11/2 1908		b	Ent. amanuenssi Viktorina Sund- vall	400: —	
S:n	25/2 1908			Varastonhoitajanleski Matilda Hei- nola ja hänen alaikäiset lap- sensa	370: 83	
S:n	16/6 1908		}	Alaikäinen Aimo August Löfgren ..	120: —	
S:n	1/12 1908			Sairaanhoitajatar Edla Ahtikoski ..	600: —	
S:n	15/12 1908		b	Raatihuoneenarkiston ent. aktuaari J. Öhrnberg	2,000: —	
S:n	16/3 1909			Vahtimest. leski Johanna Ström ..	120: —	
S:n	8/6 1909		b	Työmies Karl Johansson	400: —	
				Tohtorinrouva Olga Juslin	880: —	
S:n	15/6 1909		b	Hallinvahtimest. J. A. Björkholm ..	600: —	
				Maistraatinvahtimestari C. G. Lind- qvist	600: —	
S:n	5/10 1909		}	Maistraatinvahtimestari Alfred Karls- son	900: —	
S:n	7/12 1909			Työm. Adolf Konstantin Renfors ..	600: —	
S:n	26/5 1910		b	Työmies Jaakko Salmio	400: —	
				Ent. työm. Karl Gustaf Kaali- saari	120: —	
S:n	21/2 1911		b	Työm. leski Lovisa Ävist	300: —	
				Siiwoojatar Aquilina Malén	300: —	
S:n	7/3 1911		}	Työmies Mikko Hakomäki	150: —	
S:n	13/6 1911			Leski Maria Olivia Winqvist	120: —	
S:n	21/1 1913	b	Sairaanhoitajatar Eva Fagerholm ..	480: —		
S:n	5/9 1911		Työm. Anders Erland Thomas- son	300: —		
S:n	17/10 1911	}	Leski Antoinette Ulrika Brenner ..	360: —		
S:n	14/11 1911		Ent. sair. hoit. Fredrika Kant	300: —		
S:n	12/12 1911	b	Työmies Isak Toukka	400: —		
			Ent. vahtimestari Aurora Karolina Andersson	600: —		
S:n	22/12 1911	}	Ent. työmies Henrik Malakias Hen- riksson	400: —		
			Ulosottoapulainen Karl Oskar Olin	600: —		
S:n	14/5 1912	b	Työmies Karl Gustaf Danielson- Sandberg	600: —		
			Siirros	83,527: 50	21,011,578 34	

14 P.L.

			Siiros	83,527: 50	21,011,578 34
		Kvsto 11/6 1912	b	Satamakonstaapelinleski Hanna Gustava Gustafsson	180: —
		S:n 29/10 1912		Hänen alaikäinen tyttärensä Verna Elisabet Gustafsson	120: —
		S:n 21/1 1913		Työmiehenleski Kristina Jokinen	240: —
		S:n 21/1 1913		Ent. sairaanhoitajatar Ida Lucina Dahlström	500: —
		S:n 4/2 1913		Ent. kansakoulunopettaja Jakob Stenberg	600: —
		S:n 20/1 1914		Leski Edla Johanna Eklund	300: —
		S:n 20/1 1914	b	Vaivahoitohallituksen entinen johtaja, pastori Johan Alexander Collan	2,400: —
		S:n 20/1 1914		Palokersantinleski Maria Alexandra Ohlström ja 5 alaikäistä lasta	600: —
		S:n 20/1 1914		Ruiskumestarinleski Sofia Nyström	400: —
		S:n 26/5 1914		Ent. kansakoulunopettaja Wilhelm Aleksius Lahti	500: —
		S:n 8/9 1914		Ent. kansakoulunvahtimestari Fredrika Wilhelmina Pettersson	600: —
				14 P.L. Smk 89,967: 50	89,967 50
Viidestoista Pääluokka.					
Sekalaiset menot.					
I	1	S:n 19/12 1899	b	Puolipäivätunnin merkinanto	300 —
I	2		c	Palovakuutusmaksut	35,000 —
I	3	S:n 30/12 1907	b	Kustannukset kunnallisen asetuskokoelman julkaisemisesta	800 —
I	4	S:n 21/12 1897	b	Määräraha henkikirjoittajalle	7,000 —
I	5	S:n 17/12 1907	b	Palkkio 2:lle kalastuksen kaitsijalle	900: —
		Helsing. kalast. sääntö 1/2 1890	b	Puutavarain lauttauksen valvomisesta kaupungin satama-alueella	150: —
		Kvsto 21/12 1897			1,050 —
I	6	S:n 27/2 1906	b	Kustannuks. Guntähdestä, Meilahdesta, Greijuksesta, Oulunkylästä, Bölestä ja Nybondaksesta	8,000 —
I	7		c	S:n Bengtsärin maatilasta	12,500 —
I	8			S:n Toivoniemen tilasta	4,100 —
I	9			S:n Henrik Borgströmin kansanpuist. Turholmassa	3,400 —
				Siiros	21,173,695 84

15 P.L.

			Siirros	21,173,695 84
I	10		Palkkio talonisännöitsijälle	2,000 —
I	11	Kvsto 26/5 1903	c { Määräraha Vankeusyhdistyksen turva-	
			kodille	1,200: —
		b { S:n Vankeusyhdistyksen ylläpitämälle		
		vapaaksi päästettyjen naisvank.		
		turvakodille	1,200: —	2,400 —
I	12	S:n 26/3 1907 30/12 1909	b { 1 Rankkuri, paitsi asuntoa ja polt-	
			top., palkkiota	1,680: —
			Korvausta erinäisistä toimituksista	
			taksan mukaan	600: —
				2,280 —
I	13	S:n 22/4 1902	Vahingonkorvausta työntekijöille ruumiinvam-	
			masta ynnä korvaus lääkärin lausunnoista ..	6,800 —
I	14	S:n 7/6 1910	Huoneiston vuokraamiseksi postipakettiosastolle	
			Tulli- ja pakkahuoneelta	12,000 —
I	15	S:n 28/5 1913	Tullikamarin tarvitseman tavarasuojan vuokra ..	1,600 —
I	16		c Käsityökoulun huoneiston vuokra	4,000 —
I	17	S:n 25/4 1911	b Kustannuksia pakkahuoneessa olevasta kaup.gin	
			työkunnasta	12,000 —
I	18		Normaalikellojen kunnossapito	1,660 —
I	19		e { Kalustoa erinäisiin kaupungin taloihin sekä sen	
			korjaus ja täydennys	20,000 —
I	20		Uusien puhelinten ynnä osuuskirjain ostoon ..	2,400 —
I	21		Puhelinmaksut	12,000 —
I	22	1886 v:n rahas. Kvsto 30/12 1909	b { Raatihuone:	
			1 Raatihuoneen vahtimestari, paitsi	
		S:n 30/12 1910 4/2 1913	b { asuntoa, polttop. ja valoa, palkk.	850: —
			1 Talonmies ja lämmittäjä, paitsi	
			s:n s:n, palkkaa	1,680: —
			Valaistus	2,100: —
			Polttoaineet	4,000: —
			Vedenkulutus	300: —
			Siivoaminen, lattiainpesu ja sekal. . .	5,600: —
				14,530 —
I	23		e { Seurahuone:	
			Taloudenhoittaja, palkkio	1,200: —
			1 Ovenvartija, paitsi asuntoa, valoa	
			ja lämpöä, palkkaa	2,400: —
			1 Talonmies, s:n s:n, palkkaa . . .	1,500: —
			Siivoaminen	3,400: —
			Valaistus	9,000: —
			Lämpö	14,000: —
			Vedenkulutus	2,200: —
			Korjaukset	3,000: —
			Sekalaista	2,300: —
				39,000 —
			Siirros	21,306,365 84

15 P.L.

					Siirros	21,306,365 84
I	24	Kvsto ^{21/12 1897} _{30/12 1907}	b	Määräraha koiraveroa koskevan aset. noudattamisen valvontaa varten	1,000:—	
			c	Koiraveron aiheuttamia kustannuksia	300:—	
		S:n ^{30/12 1912}	b	Koirain hoitoa ja lopettamista varten	1,200:—	2,500
I	25		c	Kauppatorin suihkukaivon käyttö ja hoito		3,300
I	26	S:n ^{14/11 1911}	b	Kustannuksia vedenkulutuksesta vapaakaivoissa, hevosaltaissa, satamain vesijohdoissa y. m. ...		13,000
I	27		c	Vedenkulutus y. m. erinäisissä kaupungin omistamissa taloissa ja huoneistoissa		1,500
I	28			Polttoaineet		2,000
I	29			Valaistus ynnä juhla-valaistukset		3,000
I	30	S:n ^{29/10 1912}	b	Kaupungin apumaksu kunnallisen keskustoimiston voimassapitoon		9,000
I	31		b	Kunnan virutushuoneet: 3 Järjestysmiestä à 1,200:—	3,600:—	
		S:n ^{28/4 1912}		1 S:n	1,500:—	
				Vedenkulutus	8,000:—	
				Valaistus ja lämpö	1,600:—	
						14,700
I	32		c	Palkkio myyntipaikkain osottamisesta toreilla ..		450
I	33		c*	S:n tilapäisten halkovarastopaikk. silmälläpidosta ..		2,400
I	34	S:n ^{27/2 1912}	b	Määräraha Helsingin pörssin voimassapitoon ..		10,000
I	35	S:n ^{9/6 1914}	b*	Porvarissäädyn historian julkaisemisesta oleviin kustannuksiin		8,000
I	36	S:n ^{29/12 1914}	b*	Kaupungin historian s:n s:n		8,000
I	37	S:n ^{30/12 1912}	b	50 vapaalippua raitioteillä kaupunginpalvelijoille ja ulosottoapulaisille		5,000
I	38		c	Taksoitettujen varain ja muiden tulojen vähennys ja palauttaminen		300,000
				<i>I Luku. Smk 587,670:—</i>		
II	1		d	Arvaamattomiin menoihin Valtuuston määräyksen mukaan		500,000
				<i>II Luku. Smk 500,000:—</i>		
				15 P.L. Smk 1,087,670:—		
					Yhteensä Smk	22,189,215 84

		Kirjain osoittaa tuloon laidun kunn. aset. 58 §:n muk.		
Tulot.				
			<i>a</i>	Säästöä edelliseltä vuodelta 400,000
Ensimmäinen Osasto.				
Korot.				
I	1	Lahjoituskirj. mukaan	<i>c</i>	Kaupungin lainaobligatsioneista 13,500
I	2		<i>b</i>	Tontinlunastuksista 440,000
I	3		<i>b</i>	Lahjoitusrahastoista, joiden korot tulevat kaupun- gille 21,000
I	4		<i>c</i>	Osakkeiden osinkoja 245,000
I	5			Erinäisiä korkoja 75,000
I	6			Vallilan lainarahaston korot 12,500
I	7			Yleishyödyllisen rakennuslainarahaston s:n 1,000
I	8			Teknillisten laitosten etuannit 41,800
1 Os. Smk 849,800: —				
Toinen Osasto.				
Tontinlunastukset.				
I	1	Kvsto ^{9/3} 1893 ^{14/12} 1909	<i>b</i>	Tonttien myynti ja myytyjen tonttien kauppahinnan kuoletus 700,000
2 Os. Smk 700,000: —				
Kolmas Osasto.				
Kaupungin kiinteä omaisuus.				
Veroja lahjoitetuista tiloista.				
I	1	K. S:in päät. ^{12/1} 1879	<i>b</i>	Veroja 1,100
1 Luku. Smk 1,100: —				
Kaupunkiin yhdistetty alue.				
II	1	Kunink. vak. ^{23/2} 1789, 1 ja 4 §. K. As. ^{3/12} 1873. 6 §.	<i>b</i>	Vuokria rakennuksista ja tiloista 230,000
II	2	Välikirjan muk.	<i>b</i>	Vuokria Kaivopuiston alueesta 15,000
II	3			Alppipaviljongin vuokra 7,000
				Siirros 2,202,900

			Siirros	2,202,900		
3 Os.	II	4	Välikirjan muk.	b	Laivaveistämöalueen vuokra	16,620
	II	5		c	Ent. Seurahuoneen vuokrat	9,300
	II	6		c	Kasvatuslautakunnan huoneiston vuokra	4,000
	II	7	K. S:n päät. 11/11 1884 Kvsto 29/10 1888	b	Vuokraa torien myyntipaikoista	30,000
	II	8		c	Vuokraa poliisin virkahuon. ja tallista kaupungin omist. taloissa	117,595
	II	9		c	Vuokraa Penger- ja Ratakadun poliisihuoneistoista	5,500
	II	10			S:n Vuorimiehenkadun N:o 9 huoneistoista	9,100
	II	11	Välikirjan muk.	b	S:n erin. laivaveistämöalueen rakennuksista	3,900
	II	12			S:n Aleksanterinkadun talosta N:o 26	14,400
	II	13			S:n Puutarhakadun talosta N:o 4	6,200
	II	14			S:n kunnan työväenasunnoista	44,900
	II	15			Erinäisiä vuokria	4,000
	II	16		c	Vuokraa myymälöistä ja myymäpöydistä	6,000
	II	17		c	Vuokraa kauppahallien myymäkojuista	120,000
	II	18			Uimahuonemaksuja	1,200
	II	19		c	Kalavesimaksuja	3,000
	II	20			Satunnaisia sekä kenttien vuokria	135,000
	II	21			Tuloja tenniskentistä	1,500
	II	22			Kadun erilleen aitaamisesta rakennustark. varten	10,000
	II	23	Kvsto 26/3 1912	b	Tuloja kunnan virutushuoneista	3,600
	<i>II Luku. Smk 797,815: —</i>					
	Kaupungin maatilat.					
	III	1	Välikirjan muk.	b	Oulunkylä, Nybondas ja Reimars, vuokraa	22,000
III	2		c	Bengtsårin maatila	12,500	
III	3		c	Vuokraa Bengtsårin kasvatuslaitoksesta	16,100	
III	4			Toivoniemen tila	1,000	
III	5			Vuokraa Toivoniemen kasvatuslaitoksesta	3,500	
<i>III Luku. Smk 55,100: —</i>						
3 Os. Smk 854,015: —						
Neljäs Osasto.						
Tonttiverot.						
4 Os.	I	1	Maist. päät. 26/5 1662	b	Tonttiveroja	4,400
4 Os. Smk 4,400: —						
			Siirros	2,808,215		

				Siirros	2,808,215
Viides Osasto.					
Tuloa tuottavat oikeudet.					
I	1	K. Aset. ^{31/12} 1877 K. julist. sam. p:ltä	c	Tuulaaki Helsinkiin tuleviksi määrättyistä tava- roista	200,000
I	2	K. julist. ^{1/10} 1881 K. S:in kirj. ^{17/4} 1883	c	Tuulaaki Helsinkiin meritse tulevista, ylämaan kaupunkeihin määrättyistä tavaroista	1,000
I	3	Liikennetaksa ^{10/4} 1888	c	Liikennemaksuja	400,000
I	4			Mittausmaksuja	500
I	5	Kvsto ^{1/6} 1876	c	Makasiininvuokra	2,000
I	6			Satamamaksuja	80,000
I	7			Siltamaksuja	4,000
I	8	Liikennetaksa ^{10/4} 1888	c	Nostokranamaksuja	1,200
I	9			Painolastimaksuja	100
I	10			Punnitsemismaksuja	2,000
I	11	K. Aset. ^{30/3} 1879	c	Ulkomaalaisten maksuja ruokatavarain myynnistä aluksesta	5,700
I	12	Useat K. S:in päät. K. Sääntö ^{21/10} 1698	c	Biljaardimaksuja	800
I	13			Perunkirjoitusprosentteja, kaupungin köyhäin osuus	20,000
I	14		c	Kolehtirahoja	100
I	15			Erinäisiä sakkoja	200
				5 Os. Smk 717,600:—	
Kuudes Osasto.					
Sekalaiset tulot.					
I	1	K. Aset. ^{17/3} 1879	c	Henkilökohtainen vaivaimaksu	65,000
I	2	H:gin kunnal. sair.-hoidon ohjes. ^{12/11} 1879	c	Sairaanhoidosta Marian sairaalassa	45,000
I	3			Vaivaishoidon suoritettava korvaus varattomain potilaitten hoidosta Marian, Kivelän ja Huma- liston sairaaloissa	175,000
I	4		c	Sairaanhoitajataroppilaskoulun oppilaitten pääsy- maksuja	1,800
I	5			Myydyistä ruuantähteistä	4,400
I	6		c	Sairaanhoidosta Kivelän sairaalassa	10,000
I	7			S:n Nickbyn mielisairaalassa	20,000
				Siirros	3,847,015

6 Os.

				Siirros	3,847,015
I	8			Vaivaihoidon maksettava korvaus mielenvikais- ten hoidosta Kivelän ja Nickbyn sairaa- loissa	150,000
I	9			Sairaanhoidosta Humaliston sairaalassa	5,000
I	10		c	Sairaanhoidosta uudessa kulkutautisairaalassa ..	15,000
I	11			Tuloja desinfisioimislaitoksesta	400
I	12			Desinfisioimisesta kodeissa	5,000
I	13			Tuloja kaupungin laboratorista terveydellisiä ja bakteriologisia tutkimuksia varten	7,000
I	14			Lihantarkastusaseman tuloja	180,000
I	15			Tuloja kunnalliskodista	25,000
I	16	K. Aset. 17/3 1879	e	Tuloja työlaitoksesta	100,000
I	17			Korvausta köyhäin ylläpidosta	50,000
I	18		e	Ammattikoulujen oppilaiden myy- dyistä teoksista	3,400:—
		H:gin kansank. ohjes. 25/6 1878 ja 4/10 1892	e	Kansakoulunoppilaiden maksut ja käsitöt	600:—
I	19			Korvausta turvakodeissa hoidetuista lapsista ..	1,500
I	20		c	Tuloja Bengtsårin y. m. kasvatulaitoksista	2,600
I	21			Tuloja kaupunginorkesterista	63,000
I	22	K. Aset. 14/12 1894	b	Koiravero	24,000
I	23			Työnvälitystoimiston tuloja	600
I	24			Klosett maksuja	7,000
I	25			Postilaitoksen vuokra-apumaksu postipakettias- ton puolesta	2,000
I	26		c	Henkikirjoittajalle luovutetun huoneiston kor- vaus	1,500
I	27			Tuloja kaupungin työkunnasta	4,000
I	28			Tuloja kaupunginkirjastosta	2,800
I	29			Sisäänkirjoitusmaksuja työväenopistosta	1,600
I	30	K. S:in päät. 20/9 1912	e	Rakennustarkastukseen kuuluvista toimituksista kannettavia maksuja	10,000
I	31	Välikirjan muk.	b	Apumaksu Ritarihuoneen puistikon kunnossapitoon	300:—
				S:n Säätöaloja ympäröivien istu- tuksien kunnossapitoon	1,170:—
				S:n Ateneumia ympäröivien istu- tuksien kunnossapitoon	200:—
				S:n Vanhan kirkon istutuksen kun- nossapitoon	2,200:—
				S:n Kallion kirkon istutusten kun- nossapitoon	556:—
				Siirros	4,426:—
					4,509,015

				Siirros 4,426: —	4,509,015
		Välikirjan muk.	b	Apumaksu Kirurgisen sairaalan tontin istutusten kunnossapitoon	1,790: —
I	32	Pankkiv. kirj. 6/7 1892	b	Apumaksu katuväläistukseen: Suomen Pankilta	275: —
				Säätytalosta	525: —
I	33	K. Aset. 8/9 1899 K. S:in kirj. 9/8 1900	b	Vastike kaup. menettämistä sakko-osuuksista (ynnä kaup. kasööreille tul. osuudet)	8,075
I	34	K. Aset. 18/1 1882	b	Majoituksen korvaa tammikuun 18 p. 1882 annetun K. Asetuksen mukaan valtio, tariffin mukaan	115,940
6 Os. Smk 1,114,231: —					
Seitsemäs Osasto.					
Valtioavut.					
I	1	K. S:in päät. 26/1 1911	b	Kansakouluille	222,409 75
I	2	S:n 6/10 1911 S:n 22/8 1907	b	Kasvatuslaitoksille	17,467 08
I	3	S:n 11/7 1912	b	Katuväläistukseen	7,700
I	4	K. S:in kirj. 10/5 1898	b	Palolaitokselle	21,000
I	5	Knk kirj. 27/8 1779	b	Tulli- ja kellarivapaud. korvaus	368
I	6	K. S:in päät. 23/5 1901	b	Valmistavalle poikain ammattikoululle	27,449 99
I	7	S:n 18/1 1906	b	Valmistavalle tyttöjen ammattikoululle	11,000
I	8	K. Aset. 9/6 1892 K. julist. 14/12 1894	b	Kaupungin osuus paloviinaverosta	10,000
7 Os. Smk 317,394: 82					
Kahdeksas Osasto.					
Kaupungin teknilliset laitokset.					
Vesijohtolaitos.					
I	1	H:gin kaup. vesijohtodon taksa 11/3:lta, 1890	c	Vedenmyynnistä, lukuun otettuna kaup. oma vedenkulutus	1,320,000: —
				Vesimittarien vuokria	46,000: —
I	2		c	Korvausta vedenkulutuksesta vapaakaivoissa y. m.	5,000
					Siirros 6,328,440 82

					Siirros	6,328,440	82
8 Os.	I	3	c	Maksuja vesimittaria vailla olevista palovesiputkista	350		
	I	4		Maa-alueiden vuokria	200		
	I	5		Voittoa suoritetuista johtotöistä	20,000		
				<i>I Luku. Smk 1,391,550: —</i>			
				Kaasutehdas.			
	II	1	c	Korvausta katuvalaistuksesta	166,205		
	II	2		S:n yksityiskulutuksesta	1,116,870		
	II	3		Tuloja sivutuotteista	534,000		
	II	4		Voittoa tehdyistä töistä	20,000		
	II	5		Vuokratuloja	5,100		
	II	6		Satunnaisia maanvuokratuloja	1,500		
				<i>II Luku. Smk 1,843,675: —</i>			
				Sähkötehdas.			
	III	1	c	Korvausta katuvalaistuksesta	72,845		
	III	2		S:n yksityiskulutuksesta	2,100,000		
III	3	S:n raitiotiekäytöstä		220,000			
III	4	Voittoa johtotöistä		35,000			
III	5	Vuokratuloja		18,000			
			<i>III Luku. Smk 2,445,845: —</i>				
			8 Os. Smk 5,681,070: —				
9 Os.			Yhdeksäs Osasto.				
			Puhtaanapitolaitos.				
	I	1	c	Talonomistajain maksuja	235,000		
	I	2		Maksuja kaup. omista taloista	26,900		
	I	3		Tuloja myydystä lannasta	50,000		
I	4	Korvausta katujen puhtaanapid., lumenkuljet. y. m.		20,000			
			9 Os. Smk 331,900: —				
10 Os.			Kymmenes Osasto.				
			Lainat.				
I	1	c*	a) 1911 vuoden obligatsioonilainasta osotetaan: Nickbyn mielisairaalaa varten	440,897: 70			
				Siirros 440,897: 70	10,970,410	82	

				Siirros 440,897: 70	10,970,410 82
				Kalustoa Nickbyn mielisairaalaan 162,900: —	
				Kunnan teurastamo 1,000,000: —	
				Kustannuksia Murtokadun teettä- misestä 1,311,000: —	
				Ryttylän maatilan osto 106,000: —	3,020,797 70
I	2			b) Lisätyn Kaupunginvaltuuston päättöksen varassa:	
		e*		Hoitajaoppilaiden asuinhuoneistojen sisustaminen Nickbyn mielisai- raalaan 13,000: —	
				Lisämääräraha kaluston hankki- miseksi Nickbyn mielisairaalaan 27,100: —	
				Vesijohdon laajennus 118,300: —	
				Kaasumittarien osto 20,000: —	
				Sähkötehtaan Sörnäsän aseman uudestirakentaminen 69,000: —	
				Sähkömittarien osto 60,000: —	
				Lisämääräraha Hakaniementorin kauppahallia varten 50,000: —	357,400 —
I	3	e*		c) Lainaa 2 vuotta lyhemmäksi takaisinmaksuajaksi kaupungin vakinaisissa tuloissa sotatilan joh- dosta synt. vajauksen täyttämiseksi, enintään . .	1,000,000 —
				10 Os. Smk 4,378,197: 70	
				Yhdestoista Osasto.	
				Taksoitus.	
I	1	e		Se määrä, mikä lisäksi tarvitaan ja on kunnan verovelvollisilta jäseniltä taksoitettava, on	6,840,607 32
				11 Os. Smk 6,840,607: 32	
				Yhteensä Smk	22,189,215 84

Helsingin kaupungin 1915 vuoden Meno- ja Tulosäännön yhdistelmä.

Pää- luokka	Menot.	Vakinaiset menot		Satunnaiset menot		Yhteensä	
1	Kaupungin velat	3,461,926	88	90,000	—	3,551,926	88
2	Kaupungin virastot	363,350	—	44,450	—	407,800	—
3	Kunnallishallinto	944,765	—	42,250	—	987,015	—
4	Katu- ja laiturivalaistus	275,950	—	—	—	275,950	—
5	Palolaitos	253,890	—	6,000	—	259,890	—
6	Poliisilaitos	375,028	33	4,000	—	379,028	33
7	Terveyden- ja sairaanhoito	1,921,136	77	80,945	—	2,002,081	77
8	Vaivahoito	1,405,932	50	2,000	—	1,407,932	50
9	Opetus- ja sivistyslaitokset	2,626,003	20	124,050	—	2,750,053	20
10	Yleiset rasiukset	150,154	96	—	—	150,154	96
11	Kauppahallit	67,840	—	—	—	67,840	—
12	Kaupungin teknilliset laitokset	3,089,262	—	523,800	—	3,613,062	—
13	Yleiset työt	1,061,975	—	4,096,868	70	5,158,843	70
14	Eläkkeet ja apurahat	89,967	50	—	—	89,967	50
15	Sekalaiset menot	1,069,270	—	18,400	—	1,087,670	—
Yhteensä Smk		17,156,452	14	5,032,763	70	22,189,215	84
Osasto	Tulot.	Vakinaiset tulot		Säästö, tontin- lunastukset ja satunn. tulot		Yhteensä	
	Säästö	—	—	400,000	—	400,000	—
1	Korot	849,800	—	—	—	849,800	—
2	Tontinlunastukset	—	—	700,000	—	700,000	—
3	Kaupungin kiinteä omaisuus	854,015	—	—	—	854,015	—
4	Tonttiverot	4,400	—	—	—	4,400	—
5	Tuloatuottavat oikeudet	717,600	—	—	—	717,600	—
6	Sekalaiset tulot	1,114,231	—	—	—	1,114,231	—
7	Valtioavut	317,394	82	—	—	317,394	82
8	Kaupungin teknilliset laitokset	5,681,070	—	—	—	5,681,070	—
9	Puhtaanapitolaitos	331,900	—	—	—	331,900	—
10	Lainat	—	—	4,378,197	70	4,378,197	70
11	Taksoitus	6,840,607	32	—	—	6,840,607	32
Yhteensä Smk		16,711,018	14	5,478,197	70	22,189,215	84

AAKKOSELLINEN LUETTELO.

	N:o.
<i>Ammattikoulu, yksinkertainen</i>	63
<i>Anniskeluyhtiön tarkastaja</i>	20
” voittorahat	41
<i>Asuntotarkastus</i>	53
<i>Automobiililiikenne</i>	6
<i>Elkholm, C. F., stipendirahasto</i>	52
<i>Elintarpeiden hinnan huojistaminen</i>	34
<i>Eläväänkuvain teatterit</i>	25
<i>Hagan huvilayhdyskunta, sähkövoiman antaminen sinne</i>	9
<i>Hätäapukomitean toiminta</i>	58
<i>Hätäaputöiden ohjelma</i>	66
<i>Kaasun hinnankorotus</i>	5, 62, 65
<i>Kansakouluohjesääntö</i>	67
<i>Kansakoulutalo</i>	15
<i>Kasvattilasten hoito</i>	39, 60, 69
<i>Kasvatustilat</i>	38
<i>Kasvatustalokunta</i>	39, 69
<i>Katajanokka, maa-alueiden luovuttaminen sotilasviranomaisille</i>	36
<i>Kaupungintalon rakentaminen</i>	22
<i>Kenttäratsastus, alue sitä varten</i>	29
<i>Keskuspoliisitalo</i>	27
<i>Keskuspuisto</i>	33
<i>Kulkutautisairaala, lisämääräraha sitä varten</i>	59
<i>Kunnan rakennusten paikaksi varattu alue</i>	51
<i>Kunnan Työnvälitystoimisto</i>	3
<i>Laboratoori, terveydellisten tutkimusten</i>	47
<i>Lapsenpäästölaitos</i>	35
<i>Leikki paikain laittaminen</i>	50
<i>Lähantarkastus</i>	18
<i>Luettelo, ratkaisemattomain asiain</i>	1

<i>Mallasjuomain</i> anniskelu	2, 17, 23
" vähittäiskauppa	74
<i>Meno- ja tulosääntö</i>	70, 77, 79, 80
<i>Munkkiniemen</i> huvilayhdyskunta, sähkövoiman antaminen sinne	9
<i>Murtokatu</i>	68
<i>Musiikkilautakunnan</i> uusi johtosääntö	28
" toimintakertomus	57
<i>Mäkinen, E.</i> , vuokrakauden pitentäminen	64
<i>Nickbyn</i> mielisairaalan menosääntö	56
<i>Obligatsioonilainasta</i> annetut varat	76
<i>Orkesteriolojen</i> järjestäminen	4
<i>Outamon</i> kasvatuslaitos	24
<i>Pakaan</i> alueen jakaminen	12, 72
<i>Palkkaussäännöt</i> , erinäisten kunnan laitosten ja virkallijain, niiden muuttaminen ..	49
<i>Polisitalo</i> , uusi	27
<i>Raastuvanoikeuden</i> kokoonpano ja työtapo	31
<i>Rahatoimikamari</i> , siellä tapahtunut anastus	10
<i>Rahapajan</i> rantasilta	37
<i>Raitiotie</i> Hagaan ja Munkkiniemeen	9
" linja Hämeenkatu—Alppikatu	44
<i>Rakennusjärjestys</i> , kaupungin yleinen	61
<i>Ratkaisemattomain</i> asiain luettelo	1
<i>Ravikilpailu</i> , alue sitä varten	29
<i>Ruoholahdenkatu N:o 25</i> , tontin lunastaminen	48
<i>Sähkötehtaan</i> johtoverkko	32
<i>Sähkövoiman</i> antaminen Hagaan ja Munkkiniemeen	9
<i>Sörnäs</i> in osakepanimon vuokraoikeus erääseen alueeseen	43
<i>Taksoituslautakunnan</i> puheenjohtajain palkkiot	54
<i>Teknillisten</i> laitosten oikeus ylittää määrärahat	8
<i>Teollisuuspaikkoja</i> Pakaan alueella	12
<i>Terveydellisten tutkimusten</i> laboratorio	47
<i>Tilastokonttori</i>	42
<i>Tilinpäätös</i>	30
<i>Tilintarkastus</i>	46, 71
<i>Tonttiverotus</i>	14
<i>Työväliitystoimisto</i> , kunnan	3
<i>Työsiirtola</i> , miesten	11
<i>Töölönlahti</i> , rautatiepenger	21
<i>Töölön tiilitehdasalue</i>	40, 78
<i>Urheilupaikkojen</i> järjestäminen	50
<i>Uusi Vallila</i> , vuokrasopimukset	16

<i>Vaivashoidon</i> ohjesääntö	26
" lisämääräraha	75
<i>Vallila</i> , pienten asuntojen aikaansaaminen	13
<i>Vesijohtolaitoksen</i> ohjesääntö ja taksa	7
<i>Vesijohtoveden</i> neutralisoiminen	55
<i>Viinien</i> vähittäismyynti	45
<i>Väkijuomain</i> anniskelu ja vähittäismyynti	2, 19
" yksinmyyntioikeuden pidentäminen	2
<i>Väkijuomatavarakauppiaiden</i> oikeuksien pidentäminen	73

Helsingissä, Sanomal- ja Kirjap.-Osakeyhtiön kirjapaino, 1915.
